

**Talousarvio 2018
ja taloussuunnitelma 2018–2020**

**Budget 2018
och ekonomiplan 2018–2020**

Kvsto – Stge 15.11.2017

**Kaupunginhallituksen ehdotus
Stadsstyrelsens förslag**

YLEISPERUSTELUT – ALLMÄNNA MOTIVERINGAR	9
Johdanto – Inledning	9
Yleinen taloustilanne ja toimintaympäristö – Det allmänna ekonomiska läget och omvärlden	9
Kaupunkistrategia 2017–2021: Maailman toimivin kaupunki – Stadsstrategi 2017–2021: Världens bäst fungerande stad	21
Kaupunkistrategian toimeenpano 2018 – Verkställandet av stadsstrategin år 2018	37
Talousarvioehdotus 2018 – Budgetförslaget 2018	38
Helsinki-konsernin tytäryhteisöt – Helsingforskoncernens dottersammanslutningar	50
Päätösehdotukset – Beslutsförslag	61
Talousarvion sitovuus – Budgetens bindande verkan	65
Selityksiä - Förklaringar	68
KÄYTTÖTALOUSOSA – DRIFTSEKONOMIDELN	
1 KESKUSHALLINTO – CENTRALFÖRVALTNINGEN	73
1 10 Keskushallinto – Centralförvaltningen	74
1 10 01 Vaalit, keskusvaalilautakunnan käytettäväksi – Val, till centralvalnämndens disposition	74
1 20 Tarkastuslautakunta ja -virasto – Revisionsnämnden och -kontoret	75
1 30 Kaupunginhallitus – Stadsstyrelsen	80
1 30 01 Kaupunginhallituksen käyttövarat – Stadsstyrelsens dispositionsmedel	80
1 30 02 Kaupunginhallituksen avustukset – Stadsstyrelsens understöd	81
1 40 Kaupunginkanslia – Stadskansliet	82
1 50 Keskitetysti maksettavat menöt – Utgifter som betalas centraliserat	95
1 50 01 Toimielinten toimintakustannukset, Kaupunginkanslian käytettäväksi – Kostnader för organens verksamhet, till stadskansliets disposition	95
1 50 02 Keskitetysti maksettavat henkilöstömenot, Kaupunginkanslian käytettäväksi – Personalutgifter som betalas centraliserat, till stadskansliets disposition	96
1 50 03 Maksuosuudet, korvaukset ja jäsenmaksut, Kaupunginkanslian käytettäväksi – Betalningsandelar, ersättningar och medlemsavgifter, till stadskansliets disposition	98
1 50 04 Keskitetty hanketoiminta, Kaupunginkanslian käytettäväksi – Centraliserad projektverksamhet, till stadskansliets disposition	99
1 50 05 Työmarkkinatuen kuntaosuus, Kaupunginkanslian käytettäväksi – Arbetsmarknadsstödet kommunandel, till stadskansliets disposition	100
Palvelukeskusliikelaitos – Affärsverket servicecentralen	102
Rakentamispalveluliikelaitos – Affärsverket byggtjänsten	111
Taloushallintopalveluliikelaitos – Affärsverket ekonomiförvaltningstjänsten	120
Työterveysliikelaitos – Affärsverket företagshälsan	125
2 KASVATUKSEN JA KOULUTUKSEN TOIMIALA – FOSTRANS- OCH UTBILDNINGSEKTORN	131
2 10 Kasvatus ja koulutus – Fostran och utbildning	131
3 KAUPUNKIYMPÄRISTÖN TOIMIALA – STADSMILJÖSEKTORN	153
3 10 Kaupunkiympäristö – Stadsmiljö	153
3 10 01 Kaupunkirakenne – Stadsstruktur	169
3 10 02 Rakennukset – Byggnader	175
3 10 03 Asuntotuotanto – Bostadsproduktion	177
3 10 04 HSL- ja HSY – kuntayhtymien maksuosuuudet – Betalningsandelar till Samkommunerna HRT och HRM	179

3 10 05	Pelastuslaitos – Räddningsverket	180
3 10 06	Tuki Liikenneliikelaitokselle – Understöd till trafikaffärsverket	188
	Liikenneliikelaitos – Trafikaffärsverket	190
4	KULTTUURI JA VAPAA-AJAN TOIMIALA – KULTUR- OCH FRITIDSSEKTORN	199
4 10	Kulttuuri ja vapaa-aika – Kultur och fritid	199
4 10 01	Kulttuuri ja vapaa-aika – Kultur och fritid	200
4 10 02	Kulttuurin laitosavustukset – Understöd till kulturanläggningar	210
4 10 03	Liikunnan laitosavustukset – Understöd till idrottsanläggningar	211
5	SOSIAALI- JA TERVEYSTOIMIALA – SOCIAL- OCH HÄLSOVÅRDSSEKTORN	213
5 10	Sosiaali- ja terveys – Social- och hälsovård	213
5 10 01	Sosiaali- ja terveys – Social- och hälsovård	214
5 10 02	Toimeentulotuki – Sysselsättningsstöd	232
5 10 03	Vastaanottokeskukset ja valtion korvaamat maahanmuuttopalvelut – Flyktingförläggningar och invandringstjänster som staten ersätter	233
5 10 04	Apotti ja Sote ja maakuntauudistus – Apotti och vård- och landskapsreformen	234
5 10 05	Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri – Helsingfors och Nylands sjukvårdsdistrikt	235
7	TULOSLASKELMAOSA – RESULTATRÄKNINGSDELEN	237
	Helsingin kaupungin tuloslaskelma 2016–2020 – Helsingfors stads resultaträkning 2016–2020	239
	Helsingin kaupungin tuloslaskelma 2018 eriteltynä – Helsingfors stads resultaträkning 2018 specificerad	240
7 01	Toiminnan rahoitus – Finansiering av verksamheten	241
7 02	Rahoitus- ja sijoitustoiminta – Finansierings- och investeringsverksamhet	243
7 03	Rahastointi – Fondering	248
7 05	Poistoerot – Avskrivningsdifferenser	249
8	INVESTOINTIOSA – INVESTERINGSDELEN	253
8 01	Kiinteä omaisuus – Fast egendom	254
8 02	Rakennukset – Byggnader	257
8 03	Kadut ja liikenneväylät – Gator och trafikleder	261
8 04	Puistot ja liikunta-alueet – Parker och idrottsområden	269
8 05	Irtaimen omaisuuden perushankinta – Grundanskaffning av lös egendom	272
8 06	Arvopaperit – Värdepapper	273
8 07	Muu pääomatalous – Övrig kapitalhushållning	274
8 08	Korkeasaaren eläintarha – Högholmens djurgård	276
9	RAHOITUSOSA – FINANSIERINGSDELEN	277
	Helsingin kaupungin rahoituslaskelma 2016–2020 – Helsingfors stad finansieringskalkyl 2016–2020	279
	Helsingin kaupungin rahoituslaskelma 2018 eriteltynä – Helsingfors stads finansieringskalkyl 2018 specificerad	280
9 01	Pitkävaikutteinen rahoitus – Långfristig finansiering	281
	RAHASTOT – FONDER	285

TALOUSARVION LIITTEET – BILAGOR TILL BUDGETEN

1. Vuoden 2018 talousarvioon sisältyvät avustusmäärärahat ja avustuksenluonteiset korvausmäärärahat – Understödsanslag och understödsräskiga ersättningsanslag i 2018 års budget
2. Vuoden 2018 talousarvioon sisältyvien jäsenmaksujen erittely – Specifikation av medlemsavgifterna i 2018 års budget
3. Konserniin kuuluvat yhtiöt ja säätiöt – Bolag och stiftelser inom koncernen
4. Investointiohjelma vuosiksi 2018–2027 – Investeringsprogram för åren 2018–2027
5. Talonrakennushankkeiden rakentamishjelma vuosiksi 2018–2027 – Byggnadsprogram för husbyggnadsprojekt för åren 2018–2027
6. Vuokra- ja osakekohteiden suunnitteilla olevat uudis- ja peruskorjaushankkeet vuosina 2018–2020 – Hyres- och aktieobjekt, planerade ny- och ombyggnadsprojekt under åren 2018–2020
7. HKL -liikelaitoksen investoinnit 2018–2027 – Investeringar vid affärsverket HST 2018–2027
8. Ottolainat – Upptagna lån

TALOUSARVIO – BUDGET

TALOUSSUUNNITELMA – EKONOMIPLAN

YLEISPERUSTELUT

Kaupunkistrategia on ollut lähtökohtana valmisteltaessa talousarvioehdotusta 2018 ja on lähtökohta valtuustokauden talousarvioille ja -suunnitelmille sekä toimenpiteille. Keskushallinnon, toimialojen, liikelaitosten ja tytäryhteisöjen tulee toteuttaa kaupunkistrategian linjauksia toiminnassaan. Kaupunginhallitus päätti 12.6.2017 vuoden 2018 talousarvioehdotuksen raamin sekä talousarvio- ja taloussuunnitelmaehdotuksen laatimisohteet. Samassa yhteydessä kaupunginhallitus totesi, että kaupunkistrategiassa hyväksytyt linjaukset ohjaavat osaltaan raamipäätöksen sijasta vuoden 2018 talousarvion laadintaa.

Vuoden 2018 talousarvioehdotus perustuu lauta- ja johtokuntien tekemiin talousarvioehdotuksiin. Talousarvioehdotuksessa on otettu huomioon kaupunkistrategian tavoitteet, toiminnalliset muutokset ja väestönkasvu sekä viimeisin vuoden 2017 talouden ja toiminnan ennuste.

Kaupunkistrategian mukaisesti kasvavan kaupungin tarpeet ja kustannustason muutos on otettu huomioon toimintamenojen kokonaismitoituksessa, kohdennettuna erityisesti peruspalveluihin, joissa väestönkasvu suorimmin lisää kustannuksia. Tämä näkyy talousarvioehdotuksessa määrärahalisäyksinä erityisesti kasvatuksen ja koulutuksen toimialalle, jossa myös strategian toimenpiteet on käynnistettävissä välittömmin.

Vuonna 2017 toteutuneen organisaatiouudistuksen mahdollistama toimintojen tehostuminen on talousarviossa hyödynnetty siten, että kokonaistuottavuuden 0,5 % vuotuisella nousulla on katettu osa väestönlisäyksen aiheuttamasta toimintamenojen lisästarpeesta. Kokonaisinvestoinnit on mitoitettu tasolle, joka kyetään rahoittamaan strategiakaudesta tulorahoituksella siten, ettei lainakanta asukasta kohden kasva.

2 YLEINEN TALOUSTILANNE JA TOIMINTAYMPÄRISTÖ

2.1 Yleinen talouskehitys

Yleistä talouskehitystä kuvaava tarkastelu pohjautuu valtion talousarvioehdotuksen yhteydessä (19.9.2017) esitettyyn taloudelliseen katsaukseen.

Suomen talous on nopeassa kasvuvaiheessa. Ennusteen mukaan Suomen talous kasvaa v. 2017 selvästi nopeammin kuin edellisenä vuonna, minkä jälkeen kasvuvauhti hidastuu kahden prosentin tuntumaan. Lähivuosina talouden toimintaa lisäävät sekä kotimainen että ulkomainen kysyntä. Näiden

ALLMÄNNA MOTIVERINGAR

Stadsstrategin har varit utgångspunkt vid beredningen av förslaget till budget för år 2018 och är utgångspunkt för andra budgetar, ekonomiplaner och åtgärder under fullmäktigeperioden. Centralförvaltningen, sektorerna, affärsverken och dottersammanslutningarna ska förverkliga riktlinjerna i stadsstrategin i sin verksamhet. Stadsstyrelsen fattade 12.6.2017 beslut om ramen för förslaget till budget för år 2018 och om anvisningar för arbetet på förslaget till budget och ekonomiplan. Samtidigt konstaterade stadsstyrelsen att de i stadsstrategin godkända riktlinjerna för sin del i stället för rambeslutet styr arbetet på budgeten för år 2018

Förslaget till budget för år 2018 utgår från nämndernas och direktionernas budgetförslag. Budgetförslaget beaktar målen i stadsstrategin, de funktionella ändringarna, befolkningstillväxten och den senaste prognosen i för ekonomin och verksamheten år 2017.

I enlighet med stadsstrategin beaktas den växande stadens behov och förändringen i kostnadsnivån i totaldimensioneringen av omkostnaderna som riktas särskilt till basservicen där befolkningstillväxten mest direkt ökar kostnaderna. Detta syns i budgetförslaget som anslagsökningar i synnerhet i fostrans- och utbildningssektorn, där åtgärderna i strategin också måste börja vidtas snarast.

Effektiviseringen av funktionerna som den år 2017 genomförda organisationsreformen möjliggör har i budgeten utnyttjats så att den årliga ökningen på 0,5 % i totalproduktiviteten har använts för att täcka en del av ökningen i omkostnaderna som befolkningsökningen orsakar. Totalinvesteringarna har dimensionerats till en nivå som kan finansieras under strategiperioden med intern finansiering så att lånebeståndet per invånare inte ökar.

2 DET ALLMÄNNA EKONOMISKA LÄGET OCH OMVÄRLDEN

2.1 Den allmänna ekonomiska utvecklingen

Den allmänna ekonomiska utvecklingen granskas utifrån den ekonomiska översikt som presenterades i samband med budgetpropositionen (19.9.2017).

Finlands ekonomi är inne i en fas av snabb tillväxt. Enligt prognosen växer Finlands ekonomi 2017 klart snabbare än året innan, men därefter kommer tillväxttakten att stanna kring 2 %. De närmaste åren kommer såväl den inhemska som den utländska

kehityksessä on kuitenkin selvä ero. Kasvuvauhti yksityisessä kulutus- ja osin investointikysynnässä vaimenee, mutta viennissä nopeutuu. Viennin kasvumahdollisuuksia tukevat koheneva maailmanlaajuinen kysyntä ja yritysten kustannuskilpailukyyn paraneminen. Kotitalouksien kulutuskysyntää rajoittaa hidastuva ostovoimakehitys. Investointien kasvua rajoittaa asuntorakentamisen kasvun hiipuminen, mutta sitä kiihdyttävät isot tuotannolliset investointihankkeet.

Maailmantalouden kasvua ylläpitävät erityisesti kehittyvät taloudet, mutta myös teollisuusmaissa kasvu vahvistuu. Maailmankauppa on kehittynyt myönteisesti viime vuoden lopulta lähtien. Kauppaa ovat kiihdyttäneet erityisesti nousevat taloudet, mutta jatkossa euroalueen myönteisen kehityksen merkitys korostuu. Lähivuosina maailmankauppa kasvaa suurin piirtein yhtä nopeasti kuin maailman kokonaistuotanto. Maailmankaupan kasvu on kuitenkin selvästi hitaampaa kuin globalisaation kiihkeimpinä aikoina viime vuosikymmenellä.

Yhdysvalloissa myönteinen kehitys taloudessa jatkuu. Keskuspankki jatkaa rahapolitiikan normalisointia, mikä näkyy lyhyiden markkinakorkojen nousuna. Euroopassa talouden kuva on vahvistunut kuluvan vuoden aikana. Yritysten ja kuluttajien luottamus on korkealla. Työttömyys on laskenut euroalueella alhaisimmalle tasolle kahdeksaan vuoteen. Euroalueella talouskasvun pitää kuitenkin vielä lujittua pysyvämmän ennen kuin epätavanomaisesta rahapolitiikasta irtaudutaan.

Vuonna 2017 Suomen BKT:n ennustetaan kasvavan 2,9 %. Alkuvuonna myönteisen suhdanteen jatkumisesta on tullut uusia merkkejä. Näitä ovat mm. teollisuuden uusien tilausten ja yksityisen palvelutuotannon liikevaihdon kasvu sekä kasvukeskusten vahvana jatkuva rakennustoiminta.

Tänä vuonna yksityisen kulutuksen kasvu jatkuu työllisyyden kohenemisen tukemana. Yksityisten investointien painopiste on siirtymässä rakentamisesta teollisuuden tuotannollisiin investointeihin. Viennin kasvuedellytykset paranevat, koska maailmanlaajuinen kysyntä kasvaa ja yritysten kustannuskilpailukyky kohenee. Ulkomaankauppa kääntyy BKT:n kasvua tukevaksi vuosia jatkuneen negatiivisen jakson jälkeen.

Taloudellisen aktiviteetin laajapohjainen ja nopea voimistuminen on lisännyt työllisyyttä alkuvuoden 2017 aikana, mutta työttömyys ei ole juurikaan alentunut alkuvuonna 2017. Työttömyysasteen trendi on pysynyt 8,7 prosentissa.

etterfrågan att öka den ekonomiska aktiviteten. Det finns emellertid en klar skillnad i hur dessa utvecklas. Inom den privata konsumtionsefterfrågan och delvis även inom investeringsefterfrågan kommer tillväxttakten att avta, men när det gäller export kommer den att tillta. Exportens tillväxtpöjligheter stöds av den globala ökningsen av efterfrågan och en stärkt kostnadskonkurrenskraft bland företagen. Den dämpade utvecklingen av köpkraften begränsar hushållens konsumentefterfrågan. Investeringsoökningen avtar på grund av att tillväxten inom bostadsbyggandet bromsas upp, men tilltar till följd av stora investeringar i produktionen.

Världsekonomin tillväxt upprätthålls särskilt av tillväxt-ekonomierna men tillväxten stärks även i industri-länderna. Världshandeln har utvecklats positivt sedan slutet av 2016. Det är särskilt de växande ekonomierna som trappat upp handeln men i fortsättningen kommer den positiva utvecklingen i euroområdet att ha en större betydelse. De närmaste åren kommer världshandeln att växa ungefär lika snabbt som den totala världsproduktionen. Världshandeln växer emellertid klart långsammare jämfört med förra årtiondets snabbaste globaliseringsperioder.

I Förenta staterna fortsätter den positiva ekonomiska utvecklingen. Centralbanken fortsätter att normalisera penningpolitiken, vilket kommer till uttryck i stigande korta marknadsräntor. I Europa har den ekonomiska bilden stärkts i år. Företagen och konsumenterna har ett starkt förtroende för ekonomin. Arbetslösheten i euroområdet har sjunkit till den lägsta nivån på åtta år. I euroområdet måste den ekonomiska tillväxten emellertid bli mer befäst innan den exceptionella penningpolitiken kan frångås.

År 2017 förutspås Finlands BNP växa med 2,9 %. I början av året sågs nya tecken på en fortsatt positiv konjunktur. Dessa är bland annat ökningsen av nya ordrar, tillväxten inom den privata serviceproduktionen och den fortsatt starka byggverksamheten i tillväxtcentrumen.

I år fortsätter den privata konsumtionen att öka, stärkt av den förbättrade sysselsättningen. Tyngdpunkten i privata investeringar håller på att förskjutas från byggande till investeringar i industriell produktion. Tillväxtförutsättningarna för exporten förbättras allteftersom den globala efterfrågan ökar och företagens kostnadskonkurrenskraft stärks. Efter en period av flera negativa år börjar utrikeshandeln igen ge stöd åt BNP-tillväxten.

Att den ekonomiska aktiviteten stärktes snabbt och på bred bas ökade sysselsättningen i början av 2017, men däremot sjönk arbetslösheten knappt alls under samma tid. Arbetslöshetsgraden har hållit sig på 8,7 %. Att

Työttömyysasteen laskun pysähtyminen johtuu ainakin osittain piilotyöttömien sekä muiden työvoiman ulkopuolisten aktivoitumisesta työnhakuun, mikä on normaalia suhdannetilanteen parantuessa.

Vuonna 2018 talouskasvu jatkuu edelleen vahvana, vaikka BKT:n kasvu hidastuu 2,1 prosenttiin. Kasvun hidastuminen johtuu pitkälti yksityisestä kulutuskysynnästä, sillä ostovoiman kasvu jää tätä vuotta hitaammaksi. Inflaation nopeutuminen heikentää palkansaajien ostovoimaa, vaikka samalla työllisyyden paraneminen tukeekin sitä.

Bruttokansantuotteen kasvun säilyminen kohtuullisen nopeana parantaa työllisyyttä, mutta työttömien määrä pienenee silti hitaasti. Työttömyysaste alenee 8,1 prosenttiin v. 2018. Työllisyystilanteen kohentumisen hidasteena ovat viime vuosina olleet erilaiset alueelliset ja ammatilliset yhteensopivuusongelmat työttömien työnhakijoiden ja avoimien työpaikkojen välillä. Yhteensopivuusongelmat ovat voimistuneet talouskasvun myötä jonkin verran vähenemässä.

Vuonna 2019 BKT kasvaa 1,8 %. Yksityisen kulutuksen kasvu hidastuu, kun kotitalouksien reaalityövoiman kasvu hidastuu. Yksityisten investointien kasvu jatkuu hyvänä, kun tuotannolliset investoinnit lisääntyvät mm. metsäteollisuuteen suunniteltujen suurhankkeiden vuoksi. Työllisyys jatkaa kohenemistaan, mutta hieman aiempaa hitaammin. Kuluttajahintojen nousu tasoittuu 1,5 prosenttiin v. 2019.

Kokonaiskuva vuosista 2017–2019 on talouskasvun kannalta aiempia vuosia positiivisempi. Talouden kasvun yleiset edellytykset ja niitä määrittävät rakenteet eivät kuitenkaan ole muuttuneet siinä määrin, että talouden kasvupotentiaali olisi noussut. Vuosina 2020 ja 2021 talous kasvaa arviolta enää keskimäärin alle 1½ % vuodessa. Työn tuottavuuden voimakkaaseen nousuun perustuva talouskasvu pitää työllisyystilanteen kohenemisen maltillisena. Työvoiman tarjonta ei kokonaisuutena rajoita työllisyyden kasvua ennustejaksolla, sillä työttömiä ja piilotyöttömiä on edelleen yli 400 000 henkeä. Tietyissä ammattiryhmissä työvoimapulaa on silti jo havaittavissa.

Julkisen talouden alijäämä on pienentynyt asteittain viime vuosina. Julkista taloutta ovat vahvistaneet hallituksen päättämät sopeutustoimet sekä viime vuonna virinnyt talouskasvu. Alijäämän supistuminen jatkuu lähivuosina. Noususuhdanne ei kuitenkaan poista julkisen talouden rakenteellisia ongelmia. Myönteisestä suhdannetilanteesta huolimatta julkinen talous jää edelleen alijäämäiseksi.

Arbetslöshetsgraden inte längre sjunker beror åtminstone delvis på att dolda arbetslösa och andra personer utanför den egentliga arbetskraften aktiverat sig och sökt jobb, vilket är vanligt när konjunkturläget förbättras.

År 2018 kommer den ekonomiska tillväxten att vara fortsatt stark även om BNP-tillväxten avtar till 2,1 %. Den avtagande tillväxten beror i hög utsträckning på den privata konsumtionsefterfrågan: köpkraften väntas öka långsammare än i år. Den accelererande inflationen försämrar löntagarnas köpkraft, även om den samtidigt stöds av den förbättrade sysselsättningen.

Allteftersom bruttonationalprodukten fortsätter växa i måttfull takt förbättras också sysselsättningen, men trots det minskar antalet arbetslösa långsamt. Arbetslöshetsgraden beräknas sjunka till 8,1 % 2018. På senare år har förbättringen i sysselsättningsläget fördröjts av problem med att få arbetslösa arbetssökande och lediga platser att mötas i olika regioner och yrkesgrupper. Kompatibilitetsproblemen håller på att minska något till följd av den tilltagande ekonomiska tillväxten.

År 2019 ökar BNP med 1,8 %. Den privata konsumtionen ökar långsammare allteftersom ökningen av hushållens realinkomster avtar. Ökningen av privata investeringar är fortsatt god eftersom bland annat de planerade storprojekten inom skogsindustrin ökar produktionsinvesteringarna. Sysselsättningen fortsätter att stiga, dock något långsammare än tidigare. Ökningen av konsumentpriserna planas ut till 1,5 % 2019.

Om man ser till den ekonomiska tillväxten är helhetsbilden av 2017–2019 positivare jämfört med tidigare år. De allmänna förutsättningarna för ekonomisk tillväxt och de strukturer som avgör förutsättningarna har emellertid inte förändrats så mycket att tillväxtpotentialen för ekonomin skulle ha ökat. Åren 2020 och 2021 uppskattas den ekonomiska tillväxten till mindre än 1,5 % i snitt per år. En ekonomisk tillväxt som bygger på en kraftig ökning av arbetsproduktiviteten gör att sysselsättningsläget alljämt förbättras måttfullt. Utbudet av arbetskraft som en helhet begränsar inte sysselsättningsökningen under prognosperioden, eftersom det alljämt finns över 400 000 arbetslösa och dolda arbetslösa. I vissa yrkesgrupper kan man dock redan skönja brist på arbetskraft.

Underskottet i de offentliga finanserna har minskat gradvis på senare år. De av regeringen fastställda anpassningsåtgärderna och den ekonomiska tillväxten som kom igång i fjol har stärkt Finlands offentliga finanser. Underskottet kommer att krympa gradvis även under de närmaste åren. Konjunkturuppgången löser emellertid inte de strukturella problemen i den offentliga ekonomin. Trots det positiva konjunkturläget kommer de offentliga finanserna att uppvisa ett underskott.

Julkisen velan määrä on yli kaksinkertaistunut vuoden 2008 jälkeen. Nopea bruttokansantuotteen kasvu ja alijäämän pieneneminen alentavat velkasuhdetta lähivuosina. Väestön ikääntymisestä johtuen julkisessa taloudessa on kuitenkin pitkällä aikavälillä tulojen ja menojen välinen epätasapaino eli kestävyysvaje. Kestävyysvajeesta johtuen velkasuhde uhkaa kääntyä tulevina vuosikymmeninä uudelleen nousuun.

2.2 Taloudellinen tilanne Helsingin seudulla

Helsingin seudulla tuotannon kasvu jatkui edellisiä neljänneksiä vaimeampana kuluvan vuoden toisella neljänneksellä. Ennakoarvion mukaan tuotanto nousi 1,5 prosenttia edellisvuodesta, kun vuoden ensimmäisellä neljänneksellä kasvu ylti 4 prosenttiin. Valtakunnallisesti tuotanto kasvoi huhti–kesäkuussa yli 2 prosenttia, joka oli enemmän kuin Helsingin seudulla. Kasvu oli edelleen laajalla pohjalla, sillä kaikkien toimialojen liikevaihto nousi. Nopeimmin Helsingin seudulla kasvoivat liike-elämän palvelut, kuljetus ja varastointi, majoitus- ja ravitsemisala sekä rakentaminen.

Uudenmaan teollisuus- ja rakennusyritysten suhdannetilanne parani alkukesän aikana ja suhdannetilannearviot kohentuivat. Lähikuukausien suhdanneodotukset pysyivät varovaisen myönteisinä heinäkuussa ja niitä kuvaava saldoluku sai arvon +17 (huhtikuussa +17). Uudenmaan teollisuuden ja rakentamisen suhdannearviot ovat hieman maan keskiarvoa suotuisimmat.

Uudenmaan palvelualojen yritysten yleinen suhdannetilanne nousi heinäkuussa hieman tavanomaista paremmaksi. Suhdanneodotuksien saldoluku oli heinäkuussa +20 (huhtikuussa +24) eli suhdannenäkymät tasaantuivat lievästi alkukesän aikana. Uudenmaan palvelualojen yritysten suhdanneodotukset ovat vähän koko maan keskiarvoa myönteisemmät.

Kuluttajat ovat olleet viime aikoina jopa ennätysellisen luottavaisia myönteisissä näkemyksissään talouden tulevaisuuden suhteen. Luottamus on ollut vahvaa jo tämän vuoden alusta lähtien, ja korkeimmillaan saldoluku oli toukokuussa Tilastokeskuksen kuluttajabarometrin mukaan. Pääkaupunkiseudun kuluttajat ovat olleet oletuksissaan perinteisesti myönteisempiä kuin kuluttajat koko maassa. Pääkaupunkiseudulla talouden kehitystä kuvaava kuluttajien luottamusindikaattori sai heinäkuussa arvon 26,5. Koko maassa vastaava saldoluku oli 22,8.

Den offentliga skulden har mer än fördubblats sedan 2008. Den snabbt växande bruttonationalprodukten och det krympande underskottet kommer att sänka skuld-kvoten under de närmaste åren. På grund av den åldrande befolkningen kommer det emellertid på lång sikt att råda obalans mellan inkomsterna och utgifterna i de offentliga finanserna. De offentliga finanserna har ett hållbarhetsunderskott som får skuldkvoten att vända uppåt igen de kommande årtiondena.

2.2 Det ekonomiska läget i Helsingforsregionen

Produktionsökningen i Helsingforsregionen fortsatte under andra kvartalet i år mer dämpad än under de föregående kvartalen. Enligt en förhandsberäkning ökade produktionen med 1,5 procent från ett år tidigare, medan tillväxten under årets första kvartal nådde 4 procent. Produktionen i hela landet ökade i april–juni med över 2 procent, vilket var mer än i Helsingforsregionen. Det skedde fortfarande en tillväxt på bred bas, eftersom omsättningen ökade i alla näringsgrenar. Snabbast i Helsingforsregionen växte tjänsterna inom affärlivet, transport och magasinering, hotell och restauranger samt byggande.

Konjunkturläget för industri- och byggföretagen i Nyland blev bättre under försommaren och även bedömningarna om konjunkturläget förbättrades. Konjunkturförväntningarna för de närmaste månaderna var fortsättningsvis försiktigt positiva och saldotalet som beskriver dem var +17 i juli (+17 i april). Konjunkturprognoserna för industrin och byggandet i Nyland är en aning gynnsammare än i landet i medeltal.

Det allmänna konjunkturläget för de nyländska företagen i servicebranschen var en aning bättre än vanligt i juli. Saldotalet för konjunkturförväntningarna var +20 i juli (+24 i april), med andra ord jämnades konjunkturförväntningarna ut en aning under början av sommaren. Konjunkturförväntningarna för nyländska företag i servicebranschen var en aning bättre än genomsnittet i hela landet.

Konsumenterna har under de senaste tiderna rent av varit rekordartat tillförlitliga i sina positiva synpunkter på den ekonomiska framtiden. Förtroendet har varit starkt alltsedan början av året, och enligt Statistikcentralens konsumentbarometer var saldotalet som högst i maj. Konsumenterna i huvudstadsregionen har i sina antaganden traditionellt varit positivare än konsumenterna i hela landet. Konsumenternas förtroendeindikator, som beskriver den ekonomiska utvecklingen i huvudstadsregionen, fick i juli värdet 26,5. I hela landet var motsvarande saldotal 22,8.

Pääkaupunkiseudun kuluttajista lähes joka kolmas ilmoitti heinäkuussa kuluttajabarometrin tiedustelussa luottavansa siihen, että oma talous tulee olemaan parempi vuoden kuluttua. Tätä kuvaava saldoluku sai arvon 14,8 pääkaupunkiseudulla ja 10,5 koko maassa. Kuusi kuluttajaa kymmenestä odottaa taloustilanteensa säilyvän samanlaisena kuin tiedusteluhetkelläkin. Näkemykset vaihtuivat aiempaa myönteisemmiksi pääkaupunkiseudulla vuoden vaihtuessa ja koko maassa helmikuussa.

Pääkaupunkiseudulla vanhojen kerrostaloasuntojen hinnat olivat nousseet huhti–kesäkuussa 3,4 prosenttia vuoden takaiseen tilanteeseen verrattuna ja keskimääräinen neliöhinta oli 3 980 euroa. Vuoteen 2010 nähden nousua oli 18 prosenttia. Voimakkainta vanhojen kerrostaloasuntojen hintojen nousu oli Helsingissä, jossa ne olivat kasvaneet 4,4 prosenttia edellisvuodesta. Espoossa lisäystä oli 1,6 prosenttia. Vantaalla hinnat olivat hieman laskeneet, sillä pudotusta edellisvuoden toiseen neljännekseen oli puoli prosenttia. KUUMA-kunnissa hinnat olivat nousseet vuotta aiempaan tilanteeseen verrattuna 3 prosenttia. Helsingissä keskimääräinen neliöhinta oli 4 520 euroa, Espoossa 3 320 ja Vantaalla 2 420 euroa. KUUMA-kunnissa se oli 2 080 euroa. Pääkaupunkiseudun ulkopuolisessa Suomessa vanhojen kerrostaloasuntojen hinnat eivät juuri muuttuneet edellisvuodesta, sillä lisäystä oli vain 0,3 prosenttia ja keskimääräinen neliöhinta oli 1 730 euroa.

2.3 Kuntatalouden tilanne

Kuntatalouden tilanteen tarkastelu pohjautuu valtioneuvoston talousarvioehdotuksen yhteydessä (19.9.2017) julkaisemaan kuntatalousohjelmaan.

Kuntatalous vahvistui vuonna 2016. Manner-Suomen kuntien ja kuntayhtymien yhteenlaskettu vuosikate oli 3,4 mrd. euroa positiivinen vuonna 2016. Vuosikate vahvistui yli 700 milj. euroa edellisvuodesta. Vuosikate riitti kattamaan poistot ja arvonalentumiset. Vuosikate vahvistui erityisesti asukasluvultaan suuremmissa kunnissa. Kuntayhtymien yhteenlaskettu vuosikate sen sijaan heikkeni vuonna 2016 lähes 80 milj. euroa.

Kuntatalouden vuosikatteen vahvistuminen johtui ensisijaisesti peruskuntien toimintamenojen matalasta 0,5 prosentin kasvusta. Toimintakateen matalaa kasvua selittivät sekä kuntien omat sopeuttamistoimenpiteet, että kilpailukykysopeutumukseen liittyvät säästöt. Vaikka kuntatalous kokonaisuutena vahvistui vuonna 2016, on kuntien välillä edelleen suuria eroja. Tilikauden tulos oli negatiivinen noin joka kolmannessa kunnassa.

I konsumentbarometerns förfrågan i juli uppgav nästan var tredje konsument i huvudstadsregionen sig lita på att den egna ekonomin kommer att vara bättre om ett år. Saldotalet som beskriver detta var 14,8 i huvudstadsregionen och 10,5 i hela landet. Sex av tio konsumenter förväntar sig att den egna ekonomiska situationen bevaras likadan som vid tidpunkten för förfrågan. Synpunkterna blev positivare än tidigare vid årsskiftet i huvudstadsregionen och i februari i hela landet.

I huvudstadsregionen steg priserna på gamla bostäder i flervåningshus i april–juni med 3,4 procent jämfört med läget ett år tidigare. Det genomsnittliga kvadratmeterpriset var 3 980 euro. Jämfört med år 2010 var ökningen 18 procent. Kraftigast steg priserna på gamla bostäder i flervåningshus i Helsingfors, med 4,4 procent från året innan. I Esbo var ökningen 1,6 procent. I Vanda hade priserna gått något nedåt, med en halv procent från andra kvartalet under föregående år. I KUUMA-kommunerna hade priserna ökat med 3 procent från läget ett år tidigare. Det genomsnittliga kvadratmeterpriset var 4 520 euro i Helsingfors, 3 320 euro i Esbo och 2 420 euro i Vanda. I KUUMA-kommunerna var det 2 080 euro. I Finland utanför huvudstadsregionen hade priserna på gamla bostäder i flervåningshus inte just förändrats från året innan, eftersom ökningen var bara 0,3 procent och det genomsnittliga kvadratmeterpriset 1 730 euro.

2.3 Kommunernas ekonomiska läge

Kommunernas ekonomiska läge granskas utifrån det kommunekonomiprogram som publicerades i samband med budgetpropositionen (19.9.2017).

Den kommunala ekonomin stärktes år 2016. Det sammanlagda årsbidraget för kommunerna och samkommunerna i Fasta Finland var 3,4 miljarder euro positivt år 2016. Årsbidraget förstärktes med över 700 mn euro från året innan. Årsbidraget räckte till för att täcka avskrivningarna och värdeminskningarna. Årsbidraget förstärktes speciellt i kommunerna med den största folkmängden. Samkommunernas sammanlagda årsbidrag försvagades däremot år 2016 med närmare 80 mn euro.

Att årsbidraget i den kommunala ekonomin förstärktes berodde i första hand på att baskommunernas omkostnader ökade med bara 0,5 procent. Att verksamhetsbidraget växte måttligt förklaras både av kommunernas egna anpassningsåtgärder och av besparingar i anslutning till konkurrenskraftsavalet. Trots att den kommunala ekonomin som helhet förstärktes år 2016, finns det alltför stora skillnader mellan kommunerna. Räkenskapsperiodens resultat var negativt i ungefär var tredje kommun.

Kuntatalouden nettoinvestoinnit olivat vuonna 2016 hieman yli 3,2 mrd. euroa, josta peruskuntien osuus oli noin 2,4 mrd. euroa ja kuntayhtymien osuus noin 820 milj. euroa. Vuoteen 2015 verrattuna investoinnit kasvoivat ainoastaan noin 20 milj. euroa eli 0,7 prosenttia. Investointien varovaista kasvua selittää ennen kaikkea peruskuntien investointien lasku lähes 70 milj. eurolla. Kuntayhtymien investoinnit sen sijaan kasvoivat edellisvuoteen verrattuna yli 90 milj. eurolla. Valtaosa kuntayhtymien investointien määrällisestä kasvusta selittyy sairaanhoitopiirien ja erityishuoltopiirien tekemillä investoinneilla. Sairaanhoitopiirien nettoinvestoinnit kasvoivat lähes 50 milj. eurolla eli 10,7 prosenttia yhteensä yli 500 milj. euroon. Kuntien lainakanta jatkoi kasvua edelleen, tosin edeltäviä vuosia hitaammin. Kuntatalouden lainakanta kasvoi vuoden 2015 noin 17,3 mrd. eurosta noin 18,1 mrd. euroon.

Valtion toimenpiteiden vaikutus on kuntataloutta heikentävä vuonna 2018. Valtion toimenpiteiden vaikutuksen arvioidaan olevan nettomääräisesti noin 129 milj. euroa kuntataloutta heikentävä vuonna 2018. Hallitusohjelma sisältää useita toimenpiteitä, joiden tavoitteena on vähentää kuntien menoja. Näitä ovat muun muassa erikoissairaanhoidon järjestämisen tehostaminen ja omais- ja perhehoidon kehittäminen. Kuntatalouteen vaikuttavat vuonna 2018 merkittävästi myös muut tekijät kuin valtion päätökset, kuten kuntien työvoimakustannuksia alentava kilpailukykysopeutus.

Hallitusohjelman kuntatalouteen kohdistuvat sopeutustoimet ovat jäämässä tavoitteesta. Suomen Kuntaliitto selvitti kesäkuussa 2017 hallitusohjelman keskeisimpien kuntatalouteen kohdistuvien toimenpiteiden vaikutuksia kunnissa ja kuntayhtymissä. Lisäksi kyselyssä selvitettiin kilpailukykysopeutuksen toimeenpanoa ja kuntien omia sopeutustoimia.

Saatujen vastausten perusteella hallitusohjelman liitteen 6 sopeutustoimet eivät ole vielä edenneet kuntakentässä odotetulla tavalla. Vastausten perusteella näyttää siltä, että säästötavoitteesta toteutuisi vain noin kolmannes. Muun muassa omais- ja perhehoidon kehittämisen ja erikoissairaanhoidon keskittämisen osalta toimeenpano on toisaalta vielä kesken tai niin alkuvaiheessa, että syntyvien kokonaissäästöjen arviointi ei ole mahdollista. Hallitusohjelmaan kirjattujen säästöjen lisäksi kunnissa on lisäksi tehty merkittävästi omia talouden sopeutus päätöksiä liittyen muun muassa palveluverkkoon, henkilöstön määrään ja toimitilojen käyttöön.

Nettoinvesteringarna inom den kommunala ekonomin var år 2016 drygt 3,2 miljarder euro, varav baskommunernas andel var ca 2,4 miljarder euro och samkommunernas andel ca 820 mn euro. Jämfört med år 2015 ökade investeringarna med bara ca 20 mn euro, dvs. 0,7 procent. Den försiktiga ökningen i investeringarna förklaras framför allt av att baskommunernas investeringar sjönk med närmare 70 mn euro. Samkommunernas investeringar ökade däremot med över 90 mn euro från föregående år. Största delen av den kvantitativa ökningen i samkommunernas investeringar förklaras av sjukvårdsdistriktens och specialomsorgsdistriktens investeringar. Sjukvårdsdistriktens nettoinvesteringar ökade med nästan 50 mn euro, dvs. med 10,7 procent till sammanlagt över 500 mn euro. Kommunernas lånestock fortsatte öka, om också långsammare än åren innan. Lånestocken inom den kommunala ekonomin ökade från ca 17,3 miljarder euro år 2015 till ca 18,1 miljarder euro.

Statens åtgärder inverkar försvagande på den kommunala ekonomin år 2018. Effekterna av statens åtgärder beräknas försvaga den kommunala ekonomin år 2018 med ungefär 129 mn euro netto. Regeringsprogrammet innehåller flera åtgärder som syftar till att minska kommunernas utgifter. Till dessa hör bland annat effektivare ordnande av specialsjukvården och utveckling av närstående- och familjevården. Den kommunala ekonomin påverkas år 2018 i hög grad också av andra faktorer än statliga beslut, såsom konkurrenskraftsavalet, som sänker kommunernas arbetskraftskostnader.

De anpassningsåtgärder i regeringsprogrammet som gäller den kommunala ekonomin förefaller inte nå upp till målet. Finlands Kommunförbund utredde i juni 2017 vilka verkningar de viktigaste åtgärder i regeringsprogrammet som gäller den kommunala ekonomin har i kommunerna och samkommunerna. Dessutom utreddes det i en enkät hur konkurrenskraftsavalet har verkställts och vilka egna anpassningsåtgärder kommunerna har vidtagit.

Enkätsvaren ger vid handen att anpassningsåtgärderna i bilaga 6 till regeringsprogrammet inte har avancerat som väntat på kommunfältet. Utifrån svaren ser det ut som om bara ungefär en tredjedel av sparmålen kommer att nås. Bland annat utvecklingen av närstående- och familjevården och centraliseringen av specialsjukvården är å andra sidan ännu i en så tidig fas att det inte går att beräkna vilka de totala besparingarna blir. Utöver de besparingar som skrivits in i regeringsprogrammet har kommunerna fattat en hel del egna beslut om att anpassa ekonomin, vilka hänför sig bland annat till servicenätet, personalnumerären och lokalanvändningen.

Kuntatalouden arvioidaan olevan vahvimmillaan vuonna 2017, tunnustuvat heikkenevät hieman vuodesta 2018 alkaen. Suomen talous on selvässä nousussa. BKT:n kasvu jatkuu myös seuraavina vuosina, tosin hivenen hidastuen. Hyvä talouskasvu ei kuitenkaan ratkaise julkisen talouden ongelmia. Työttömyysaste pysyy rakenteellisten tekijöiden takia melko korkeana, minkä vuoksi kuntien osaltaan rahoittamat työmarkkinatukimenot laskevat hyvin hitaasti. Lisäksi väestön ikärakenteen muutos lisää hoito- ja hoivapalvelujen tarvetta ja siten kuntatalouden menopaineita. Myös kasvanut maahanmuutto lisää kuntien tuottamien palvelujen tarvetta.

Kuntatalouden yhteenlaskettu tilikauden tulos ja rahoitusasema ovat muodostumassa kuluvana vuonna selvästi kevään 2017 kuntatalousohjelmassa esitettyä vahvemmaksi. Etenkin verotulojen odotetaan kasvavan aiemmin arvioitua paljon suotuisammin. Kuluvana vuonna kuntataloutta vahvistaa toimintamenojen supistuminen, mikä on seurausta kilpailukykysovimuksen toimenpiteistä, kuntatyönantajan eläkemaksujen alentumisesta sekä kuntien omista ja hallituksen linjaamista sopeutustoimista. Kuntatalouden kehitysarvion mukaan kuntatalouden tilikauden tulos heikkenee kuitenkin jo vuodesta 2018 alkaen sote- ja maakuntaudistuksen voimaantumiseen saakka.

Kuntatalouden nettoinvestointien arvioidaan pysyvät edelleen korkealla tasolla. Kuntien nykyisen rakennuskannan kunnossapito edellyttää edelleen mittavia korjausinvestointeja. Lisäksi sairaalarakentaminen jatkuu vilkkaana huolimatta vuoden 2016 kesällä voimaan astuneesta sote-investointeja koskevasta rajoituslaista.

Kevään 2017 arvion mukaisesti julkisen talouden suunnitelmassa paikallishallinnon netto-luotonannolle asetettu rahoitusasematavoite ollaan saavuttamassa. Tavoitteen mukaan paikallishallinnon netto-luotonanto saa olla korkeintaan -0,5 % suhteessa BKT:hen vuonna 2019.

2.4 Väestö, työllisyys ja elinvoima

Uuden väestöennusteen mukaan kaupunki kasvaa vuoden 2017 aikana 7 920 asukkaalla eli 1,2 %, ja vuoden 2017 lopun väkiluku on silloin 643 101. Viime vuoden ennusteessa kasvun arvioitiin olevan tänä vuonna 1 000 henkeä pienempi eli 1,0 prosentin kasvu. Vuosina 2018–2020 kasvun ennustetaan jatkuvan lähes yhtä suurena kuin tänä vuonna. Ensi vuoden 2018 väestönkasvu on siten 7 553 (1,0 %), vuonna 2019 kasvu on 7 661 (1,2 %) ja vuonna 2020 kasvun arvioidaan olevan 7 756 henkeä (1,2 %).

Den kommunala ekonomin beräknas vara som starkast år 2017, nyckeltalen försvagas något från och med 2018. Finlands ekonomi är klart på väg uppåt. Tillväxten i BNP fortsätter också de följande åren, om också den avtar något. Den goda ekonomiska tillväxten löser dock inte problemen i den offentliga ekonomin. Strukturella faktorer gör att arbetslöshetsgraden förblir rätt hög, och utgifterna för arbetsmarknadsstödet, som kommunerna delvis finansierar, sjunker därför mycket långsamt. Befolkningens förändrade åldersstruktur ökar behovet av vård- och omsorgstjänster och därmed också utgiftstrycket inom den kommunala ekonomin. Också den ökade invandringen ökar behovet av sådana tjänster som kommunerna tillhandahåller.

Räkenskapsperiodens sammanräknade resultat och den finansiella ställningen inom den kommunala ekonomin ser dock ut att bli klart starkare i år än vad som angavs i kommunekonomiprogrammet våren 2017. Speciellt skatteintäkterna förväntas öka mycket gynnsammare än det tidigare bedömdes. I år stärks den kommunala ekonomin av att omkostnaderna minskar, vilket är en följd av åtgärderna i konkurrenskraftsavtalet, kommunarbetsgivarens sänkta pensionsavgifter och kommunernas egna anpassningsåtgärder och de som följer regeringens riktlinjer. Enligt uppskattningen av den kommunala ekonomins utveckling kommer dock räkenskapsperiodens resultat inom kommunekonomin att försvagas redan från år 2018 ända tills vård- och landskapsreformen träder i kraft.

Nettoinvesteringarna i den kommunala ekonomin beräknas alltså hålla sig på en hög nivå. Underhållet av kommunernas befintliga byggnadsbestånd kräver fortfarande omfattande reparationsinvesteringar. Byggandet av sjukhus fortsätter livligt trots den lag om begränsning av vårdinvesteringar som trädde i kraft sommaren 2016.

Enligt en bedömning våren 2017 i planen för de offentliga finanserna kommer lokalförvaltningen att nå sitt mål för det strukturella saldot i fråga om nettokreditgivningen. Enligt målet får lokalförvaltningens nettokreditgivning vara högst -0,5 % i förhållande till BNP år 2019.

2.4 Befolkning, sysselsättning och livskraft

Enligt en ny befolkningsprognos ökar folkmängden i staden med 7 920 invånare, 1,2 %, år 2017. I slutet av året 2017 har staden då 643 101 invånare. Enligt fjolårets prognos beräknades ökningen vara 1 000 invånare mindre, dvs 1,0 %. Under åren 2018-2020 förutspås tillväxten fortsätta nästan i samma takt som i år. Antalet invånare ökar således med 7 553 (1,0 %) år 2018, med 7 661 (1,2 %) år 2019 och med 7 756 (1,2 %) år 2020.

Helsingin vuotuisen väestökasvun ennustetaan olevan keskimäärin 7 723 henkeä vuosina 2017–2020, eli kasvu on vajaa sata asukasta pienempi kuin keskimääräinen kasvu oli vuosina 2013–2016. Ennuste perustuu oletukseen, että poikkeuksellisen pieni seudullinen muuttotappio on palautumassa lähemmäs pitkän ajan keskiarvoja (-2 500) ja ulkomailta saatu muuttovoitto alkaa supistua siksi, että VRK saa väestökisterin vastaamaan paremmin todellista väestötilannetta. Helsingille merkittävä muuttovoitto Virossa on sekin vähentynyt huomattavasti. Toisaalta hyvän työllisyyskehityksen oletetaan tuovan enemmän muuttajia seudun ulkopuolisesta Suomesta. Tänä vuonna kasvua lisää myös vuonna 2015 maahan saapuneiden turvapaikanhakijoiden saamat oleskeluluvat.

Varhaiskasvatusikäisten, 1–6-vuotiaiden määrän ennustetaan kasvavan vähän hitaammin kuin edellisessä ennusteessa oletettiin, koska syntyvyys on alentunut. Tänä vuonna kasvu on 140, ensi vuonna 430 ja vuonna 2019 noin 370 lasta. Peruskouluikäisten, 6–14-vuotiaiden määrä kasvaa tänä vuonna 1 553 ja ensi vuonna 1 432 hengellä. Vuoden 2019 kasvuksi ennustetaan edelleen 1 440 asukasta. Toisen asteen opiskelijoiden ikäluokan, 15–17-vuotiaiden määrä vähenee tänä vuonna vielä 66:lla ja ensi vuonna määrä pysyy samana, mutta sen jälkeen ikäluokka alkaa jälleen kasvaa, vuonna 2019 lähes 400:lla.

Työikäisten 18–64 -vuotiaiden määrän kasvun ennustetaan pysyvän viime vuosien suhteellisen korkealla tasolla, keskimäärin 3 600 asukasta vuosina 2017–2020, mikä vastaa 0,8 prosentin vuosikasvua. Yli 65-vuotiaiden määrä kasvaa tänä vuonna 2 300 ja kasvu jatkuu lähes tämän suuruiseen seuraavat 10 vuotta.

Väestöennusteen muuttuminen vaikuttaa vuoden 2017 lopun tilannetta tarkastellessa 1–6 -vuotiaiden määrään -286 lasta, 6–14 -vuotiaiden määrään +226 lasta ja 15–17 -vuotiaiden määrään +136 henkilöä. Työikäisten määrän ennustetaan olevan 1 150 enemmän kuin edellisessä ennusteessa. Eläkeikäisen väestön osalta uusi ennuste ei juuri poikkea edellisestä.

Uusi väestöennuste on ollut hallintokuntien käytettävissä heinäkuun 2017 puolivälistä alkaen. Väestöennusteen lähtötietoina ovat mm. valtion Tilastokeskuksesta toukokuussa saatavat edellisen vuoden toteutuneet väestötiedot, näkemykset kansallisesta ja Helsingin seudun aluetalouden kehityksestä, arvio asuntotuotantoon käytettävissä olevasta kaavavarannosta sekä kymmenen tulevan vuoden asuntorakentamisennuste.

Den årliga befolkningstillväxten i Helsingfors beräknas vara i genomsnitt 7 723 personer åren 2017–2020, vilket är knappt hundra invånare färre än genomsnittstillväxten åren 2013–2016. Prognosen baserar sig på antagandet att det exceptionellt låga utflyttningsöverskottet i förhållande till den övriga regionen håller på att närma sig långtidsgenomsnittet (-2 500) och att också inflyttningsöverskottet i förhållande till utlandet börjar minska, dels på grund av att Befolkningsregistercentralen får befolkningsregistret att bättre motsvara det faktiska befolkningsläget. Inflyttningsöverskottet från Estland, som är betydande för Helsingfors, har också minskat avsevärt. Å andra sidan väntas den gynnsamma sysselsättningsutvecklingen locka flera inflyttare från övriga Finland utanför Helsingforsregionen. I år intensifieras ökningen också av uppehållstillstånden som beviljats de asylsökande som kommit till landet år 2015.

Barnen i åldern för småbarnspedagogik, dvs. 1–6 år, väntas öka en aning långsammare än vad som beräknades i den föregående prognosen, eftersom nativiteten har sjunkit. I år är ökningen 140, nästa år 430 och år 2019 cirka 370 barn. Antalet barn i grundskoleåldern, dvs. 6–14 år, ökar i år med 1 553 och nästa år med 1 432. För år 2019 förutspås fortfarande en ökning på 1 440 invånare. Årsklassen med studerande på andra stadiet, dvs. 15–17-åringarna, minskar ännu i år med 66 och nästa år håller sig antalet på samma nivå, men därefter börjar den åter öka, med nästan 400 personer år 2019.

Ökningen i antalet personer i arbetsför ålder, dvs. 18–64 år, väntas stanna på de senaste årens relativt höga nivå, i genomsnitt 3 600 invånare under åren 2017–2020, vilket motsvarar en årlig ökning på 0,8 procent. Antalet 65 år fyllda ökar i år med 2 300, och tillväxten fortsätter nästan lika stor under de nästa 10 åren.

Inverkan av att befolkningsprognosen förändras är i slutet av år 2017 i fråga om 1–6-åringarna -286 barn, 6–14-åringarna +226 barn och 15–17-åringarna +136 personer. Antalet personer i arbetsför ålder väntas vara 1 150 större än i den föregående prognosen. När det gäller befolkningen i pensionsåldern avviker den nya prognosen inte nämnvärt från den föregående.

Förvaltningarna har haft tillgång till den nya befolkningsprognosen sedan mitten av juli 2017. Källmaterial för befolkningsprognosen är bl.a. föregående års faktiska befolkningsuppgifter, som den statliga Statistikcentralen ger ut i maj, visionerna om hur områdesekonomin utvecklas nationellt och i Helsingforsregionen, beräkningen av den planläggningsreserv som finns att tillgå för bostadsproduktion och prognosen för bostadsbyggandet under tio år framöver.

Helsingin työllisyystilanne on parantunut vuoden 2017 aikana. Työpaikkojen määrä kasvoi Helsingissä vuoden 2017 ensimmäisellä puoliskolla kaksi prosenttia vuoden takaisesta Tilastokeskuksen työvoimatutkimuksen tietojen mukaan. Pääkaupunkiseudulla ja koko Helsingin seudulla työpaikkoja oli vuoden 2017 tammi-kesäkuussa reilu prosentti enemmän kuin vuosi sitten.

Työpaikkamäärät kasvoivat Helsingissä nopeimmin rakentamisen, ammatillisen, tieteellisen ja teknisen toiminnan sekä hallinto- ja tukipalvelutoiminnan toimialoilla. Myös majoitus- ja ravitsemisalana sekä rahoitus- ja vakuutus toiminnan työpaikkoja oli selkeästi edellisvuotta enemmän. Sen sijaan kuljetus ja varastointi, terveystoiminta ja sosiaalipalvelut, muu palvelutoiminta ja kaupan ala menettivät työpaikkoja.

Tehtyjen työtuntien määrä aleni Helsingissä vuoden 2017 ensimmäisellä puoliskolla vajaan prosentin edellisvuodesta. Lasku johtuu arkityöpäivien pienemmästä määrästä. Liukuvan vuosikeskiarvon mukaan tehtyjen työtuntien määrä on Helsingissä kasvussa vuoden 2017 aikana.

Työ- ja elinkeinoministeriön työnvälitystilaston mukaan Helsingissä oli vuoden 2017 heinäkuun lopussa 44 852 työtöntä työnhakijaa, mikä oli 11 % vähemmän kuin vuosi sitten. Työttömyysaste oli heinäkuussa 12,4 %. Vuotta aiemmin työttömyysaste oli 14 %.

Heinäkuun lopussa Helsingissä oli 15 915 pitkäaikaistyötöntä, mikä oli 16 % vähemmän kuin vuotta aiemmin. Hyvin pitkään (> 4 vuotta) työttömänä olleiden määrä ei kuitenkaan ole kääntynyt laskuun. Kansallisuudeltaan muita kuin suomalaisia oli työttömänä 8 541, mikä oli 10 % vähemmän kuin vuosi sitten.

Nuoria, alle 25-vuotiaita henkilöitä, oli Helsingissä työttömänä heinäkuun 2017 lopussa 3 847. Nuoria työttömiä oli 19 % vähemmän kuin vuosi sitten. Yli 50-vuotiaiden työttömien määrä oli 13 228. Määrä aleni vuoden takaiseen tilanteeseen verrattuna 10 %.

Helsingfors sysselsättningsläge har blivit bättre under år 2017. Antalet arbetstillfällen ökade i Helsingfors under första halvan av år 2017 med två procent jämfört med året innan. Det här framgår av Statistikcentralens arbetskraftsundersökning. I huvudstadsregionen och hela Helsingforsregionen var antalet arbetstillfällen i januari-juni 2017 drygt en procent större än året innan.

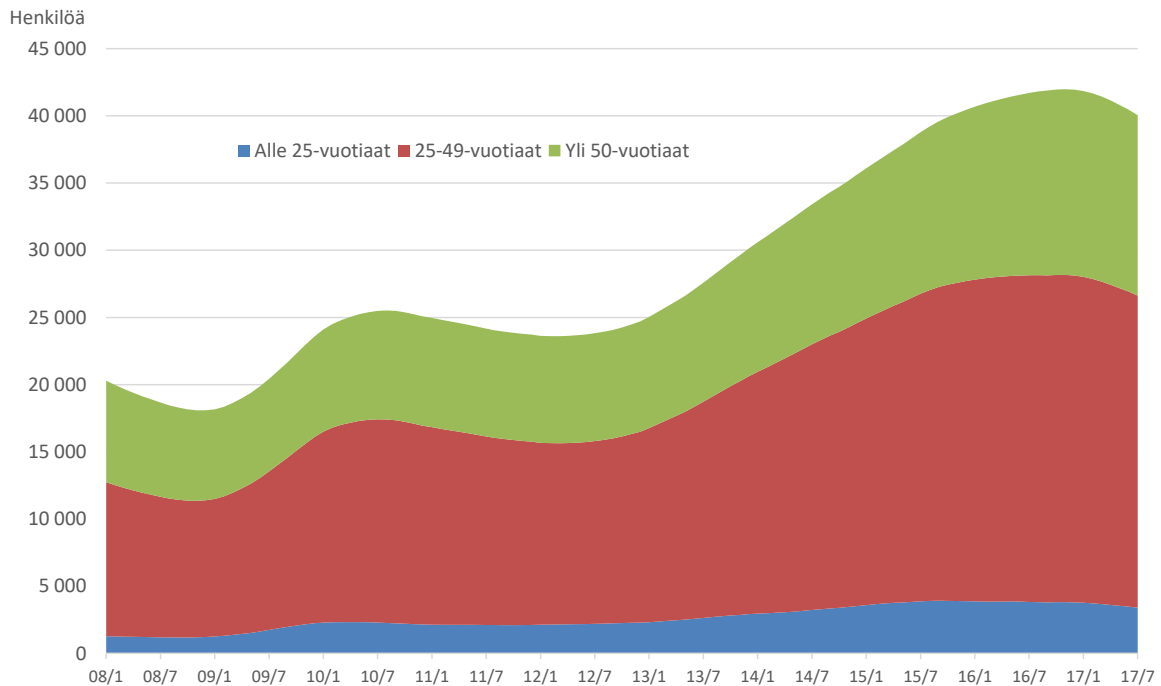
I Helsingfors ökade antalet arbetstillfällen snabbast inom byggverksamhet, professionell, vetenskaplig och teknisk verksamhet samt förvaltnings- och stödtjänstverksamhet. Antalet arbetstillfällen inom hotell- och restaurangbranschen och finans- och försäkringsverksamhet var betydligt större än året innan. Däremot minskade antalet arbetstillfällen inom transport och magasinering, vård och omsorg; sociala tjänster samt handelsbranschen.

Antalet arbetstimmar minskade i Helsingfors under första halvan av år 2017 med knappt en procent jämfört med året innan. Minskningen beror på det mindre antalet vardagsarbetsdagar. Enligt det glidande årsmedelvärdet har antalet arbetstimmar ökat i Helsingfors under år 2017.

Enligt arbets- och näringsministeriets arbetsförmedlingsstatistik fanns i Helsingfors 44 852 arbetslösa arbets sökande vid utgången av juli 2017, vilket var 11 % mindre än föregående år. Arbetslöshetsgraden var i juli 12,4 %. Året innan var arbetslöshetsgraden 14 %.

Det fanns 15 915 långtidsarbetslösa i Helsingfors vid utgången av juli, vilket är 16 % mindre än ett år tidigare. Antalet personer som varit arbetslösa i en mycket lång tid (>4 år) har dock inte börjat minska. Antalet arbetslösa som inte har finsk nationalitet var 8 541, vilket är 10 % mindre än ett år tidigare.

Det fanns 3 847 arbetslösa ungdomar under 25 år i Helsingfors vid utgången av juli 2017, Antalet unga arbetslösa var 19 % mindre än ett år tidigare. Antalet arbetslösa som fyllt 50 år var 13 228. Antalet minskade med 10 % jämfört med situationen året innan.

Kuva 1 – Työttömät työnhakijat ikäryhmittäin Helsingissä 2008–2017/7 (liukuva vuosikeskiarvo) – Figur 1- Arbetslösa arbetssökande enligt åldersgrupp i Helsingfors 2008–2017/7 (glidande årsmedelvärden)

Helsinki on noussut viime vuosina toden teolla kilpailemaan muiden pohjoismaisten kaupunkien kanssa matkailijavirroista. Vaikka yöpymisten kokonaismäärät ovat Helsingissä pienempiä kuin vaikkapa Tukholmassa ja Kööpenhaminassa, osittain alhaisemman lähtötason takia yöpymisten kasvu on nopeampaa.

Helsinki eroaa kilpailijoistaan erityisesti venäläisten merkittävänä kohdemaana. Aasian kasvavat markkinat taas näkyvät myös muualla, mutta omia vetoimitekiäjäitä vahvistamalla Helsinki voi jatkossa houkuttaa enemmän myös niitä, jotka tulevat nimenomaan Helsinkiin.

Helsingin osuus koko Suomen ulkomaalaisista yöpymisistä on noin kolmanneksen luokkaa. Kotimaisissa yöpymisissä osuus on selvästi pienempi. Helsingin osuus kaikista yöpymisistä vaihtelee sesongeittain ollen suurin kesällä ja pienin kevättalvella. Vaikka myös huippusesongin aikaan kesällä yöpymisiä valuu myös muualle, Helsinki pysyy Suomen merkittävimpänä matkakohteena vuodesta toiseen.

Viime aikoina on puhuttu erityisesti kiinalaisten ja japanilaisten yöpymisten lisääntymisestä. Nämä kaksi lähtöaluetta ovatkin nousseet viime vuosina kärkeen, kun tärkeimpiä matkailumaita laitetaan järjestykseen. Saksa,

Helsingfors har under de senaste åren på allvar börjat tävla med städerna i de övriga nordiska länderna om turistströmmarna. Trots att antalet övernattningar är mindre i Helsingfors än till exempel i Stockholm och Köpenhamn, är ökningen i övernattningarna snabbare, delvis på grund av en lägre startnivå.

Helsingfors skiljer sig från sina medtävlare särskilt som ett betydande destinationsland för ryssar. Den växande marknaden i Asien syns också på andra ställen, men genom att stärka de egna attraktionsfaktorerna kan Helsingfors i fortsättningen locka också fler sådana som uttryckligen kommer till Helsingfors.

Helsingfors andel av de utländska övernattningarna i hela Finland är ungefär en tredjedel. Av de inhemska övernattningarna är andelen betydligt mindre. Helsingfors andel av alla övernattningar varierar mellan säsongerna, störst är den på sommaren och minst på vårvintern. Trots att övernattningar under högsäsongen på sommaren strömmar också till andra ställen är Helsingfors år efter år det viktigaste resmålet.

Under den senaste tiden har diskussionen särskilt kretsat kring ökningen i antalet kineser och japaner som övernattar. De här två avfärdsområdena har under de senaste åren toppat listorna över de viktigaste turistländerna. Tyskland,

Yhdysvallat, Britannia, Ruotsi ja taas nousussa oleva Venäjä ovat Kiinan ja Japanin lisäksi kärjessä, mutta Aasian maat ovat luoneet Helsinkiin kokonaan uudet markkinat. Mikäli Helsinki haluaa houkuttaa matkailijoita nimenomaan omilla vahvuuksilla, haasteena on ottaa huomioon uusien kohderyhmien kenties entisistä kohderyhmistä eroavat tarpeet.

2.5 Kaupunkirakenteen kehittyminen ja asuminen

Helsingin toteutunut asuntorakentaminen on 2010-luvulla ollut aiempaa korkeammalla tasolla. Rakenteilla olevien asuntojen määrä on pysynyt pitkään 7 000 asunnon tasolla. Keskikokoisen helsinkiläisen kerrostalon rakentamisaika on noin puolitoista vuotta.

Kesäkuussa 2016 hyväksytyssä Kotikaupunkina Helsinki -ohjelmassa sekä syksyllä 2017 hyväksytyssä kaupunkistrategiassa on asuntotuotantotavoite asetettu edelleen entistä korkeammalle tasolle nousten 7 000 asuntoon vuonna 2019. Tuotantotason pysymiseen korkealla tasolla on jatkossakin hyvät edellytykset. Vuosille 2017–2027 tehdyssä rakentamisennusteessa on arvioitu asemakaavoituksen tilanteen, kaupungin maan tontinluovutusten sekä rakentamiskelpoisuuden avulla, että uusi tuotantotavoite on kaupungin luomien edellytysten osalta mahdollinen.

Merkittävä osa lähivuosien asuntotuotannon asemakaavoista on lainvoimaisia ja asuntotontteja on luovutettuna toimijoille merkittävä määrä. Taloussuunnitelmakauden 2018–2020 asuntotuotannon asemakaavoista on yli 90 prosenttia vahvoja jo kesällä 2017. Asuntotuotannon määrän korkeana pitämisellä pyritään sekä vastaamaan väestönkasvuun että omalta osaltaan hillitsemään asuntojen vuokrien ja hintojen nousua. AM-ohjelman hallintamuotojakauma ja sen mukaiset tontinluovutukset sekä maankäyttösopimukset turvaavat säännellyn tuotannon toteutumisen ja sitä kautta kohtuuhintaisemman asumisen Helsingissä.

Rakentaminen jatkuu voimakkaana niin projektialueilla kuin täydennysrakentamisena. Syksyllä 2017 eniten asuntoja on rakenteilla Länsisataman alueella. Lähivuosina voimakkaimmin kasvaa Kalasataman ja Pasilan asuntotuotanto Länsisataman pysyessä edelleen korkealla tasolla. Merkittävää asuntorakentaminen on myös Kruunuvuorenrannan ja Kuninkaankolmion alueella.

Kokonaisuudessaan puolet asuntotuotannosta tulee täydennysrakentamalla. Suurimmat keskittymät ovat edelleen Myllypurossa ja Vuosaaressa. Rakentamista on

Förenta staterna, Storbritannien, Sverige och det åter stigande Ryssland är utöver Kina och Japan på topp, men länderna i Asien har skapat en helt ny marknad i Helsingfors. Om Helsingfors vill locka turister uttryckligen med sina egna styrkor ligger utmaningen i att beakta de nya målgruppernas behov, som eventuellt skiljer sig från de tidigare målgruppernas behov.

2.5 Utveckling av stadsstrukturen och boende

Utfallet av bostadsbyggandet i Helsingfors har legat på högre nivå på 2010-talet än tidigare. Antalet bostäder som är under byggnad har länge stannat kring 7 000 bostäder. Byggtiden för ett medelstort flervåningshus i Helsingfors är cirka ett och ett halvt år.

I programmet Hemstaden Helsingfors, som godkändes i juni 2016, och i stadsstrategin, som godkänns hösten 2017, har bostadsproduktionsmålet ytterligare höjts, till 7 000 bostäder år 2019. Det finns goda förutsättningar för att hålla en hög produktionsnivå också i fortsättningen. Enligt byggprognosen för åren 2017–2027 beräknas det på basis av planläggningsläget, överlåtelsen av tomter på stadens mark och byggarbeten på tomterna att det är möjligt att uppnå det nya produktionsmålet genom de förutsättningar som staden skapat.

En väsentlig del av detaljplanerna för bostadsproduktionen under de närmaste åren har vunnit laga kraft, och ett tillräckligt stort antal bostadstomter har blivit överlättna till aktörer. Mer än 90 procent av detaljplanerna för bostadsproduktionen under ekonomiplanepreioden 2018–2020 har fastställts redan sommaren 2017. Genom att hålla bostadsproduktionsvolymen på hög nivå strävar staden att både svara på befolkningstillväxten och för sin del stävja höjningen i bostadshyrorna och -priserna. Den i BM-programmet angivna fördelningen mellan upplåtelseformer, tomtöverlåtelser i enlighet med programmet och markanvändningsavtal tryggar att den reglerade produktionen förverkligas och säkrar därigenom också boendet till rimligare priser i Helsingfors.

Byggandet fortsätter kraftigt såväl i projektområdena som i form av kompletteringsbyggande. Hösten 2017 var det största antalet bostäder under byggnad i Västra hamnen. Under de närmaste åren kommer bostadsproduktionen att öka kraftigast i Fiskehamnen och Böle, och produktionen i Västra hamnen stannar fortsättningsvis på hög nivå. Bostadsbyggandet har en betydligt stor roll också i Kronbergsstranden och Kungstriangeln.

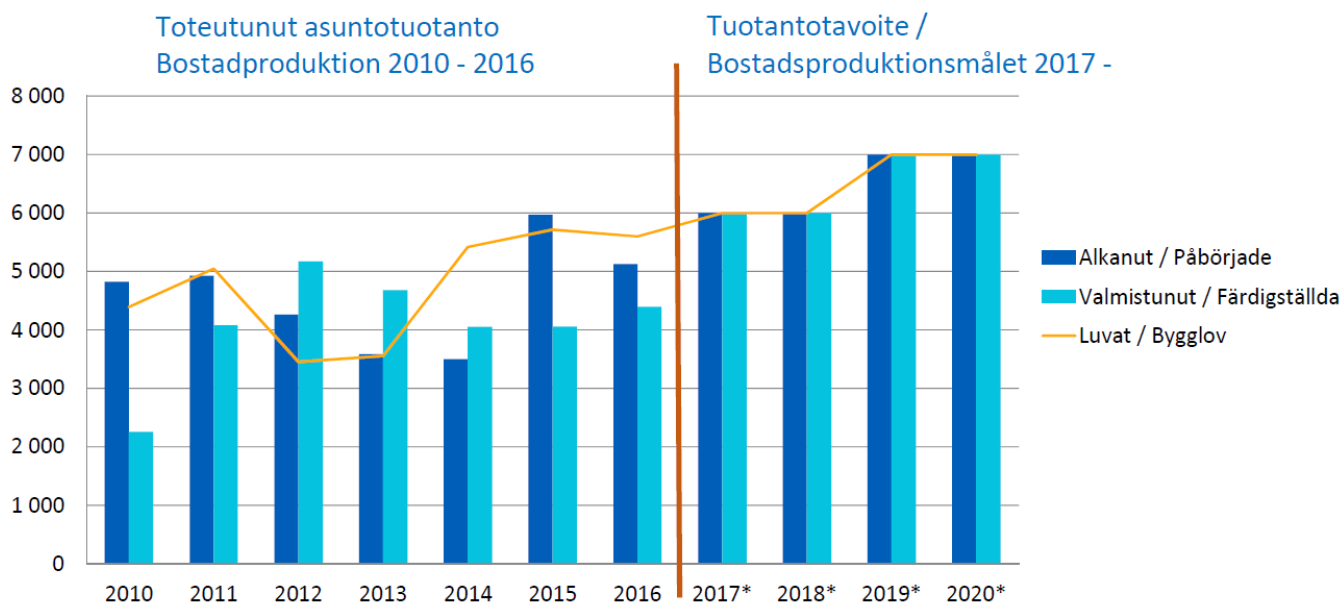
Sammanlagt ungefär hälften av bostadsproduktionen blir till genom kompletteringsbyggande. De största koncentrationerna ligger fortfarande i Kvarnbäcken och Nordsjö.

paljon myös Herttoniemessä ja Oulunkylässä. Täydennysrakentamisen asuntopoliittinen merkitys korostuu ennen kaikkea kaupungin tasaisena kasvun ja mahdollisuutena vaikuttaa segregatiokehitykseen.

Uudet asuntotuotantoalueet ovat sijainniltaan urbaaneja ja siten asuntotuotanto on hyvin kerrostalovoittoista. Valmistuvista asunnoista lähes 90 prosenttia tulee jatkossakin kerrostaloihin. Asuntojen hallintamuodoissa sääntelemättömän vuokra- ja omistustuotannon osuus on viime vuosina ollut tavoitetta korkeampi. Kaupungin oman tuotannon merkitys on korostunut erityisesti välimuodon tuotannossa, mutta on erittäin korkea myös Ara-vuokra-asuntojen tuotannossa. Asuntotonttien varaukset kaupungin maalta kuitenkin suuntaavat tuotantoa kohti tavoitteen mukaisuutta.

Byggvolymen är stor också i Herttonäs och Äggelby. Kompletteringsbyggandets bostadspolitiska betydelse framhävs framför allt i stadens jämna tillväxt och i möjligheten att påverka segregationsutvecklingen.

De nya bostadsproduktionsområdena har ett urbant läge och bostadsproduktionen är följaktligen mycket flervåningshusbetonad. Av de färdigställda bostäderna kommer nästan 90 procent att byggas i flervåningshus också i fortsättningen. I fråga om bostädernas upplåtelseformer har andelen oreglerade hyres- och ägarbostäder varit större än målsättningen under de senaste åren. Betydelsen hos stadens egen produktion har blivit framhävd i synnerhet i produktionen av bostäder av mellanformstyp, men andelen egen produktion är synnerligen stor också inom produktionen av Ara-hyresbostäder. Reserveringarna av bostadstomter på stadens mark styr dock produktionen mot målsättningen.

Toteutunut asuntotuotanto vuosina 2010–2016 ja tuotantotavoite vuosille 2017–2020

Genomförd bostadsproduktion åren 2010-2016 och bostadsproduktionsmål åren 2017-2020

3 HELSINGIN KAUPUNKISTRATEGIA 2017–2021: Maailman toimivin kaupunki

Maailman toimivin kaupunki

Helsinki on hyvää elämää varten.

Helsingin visiona on olla maailman toimivin kaupunki. Tällä se luo parhaat urbaanin elämän edellytykset asukkailleen ja vierailijoilleen. Kaupungin strategisena tavoitteena on tehdä jatkuvasti kaikki hieman paremmin, jotta helsinkiläisten elämä olisi mukavampaa ja vaivattomampaa. Helsinki haluaa olla päivä päivältä parempi.

Kaupungin perustehtävä on järjestää asukkailleen laadukkaita palveluja ja luoda edellytyksiä virikkeelliselle ja hausalle elämälle. Helsinki on hyvä koti ja maan pääkaupunkina kaikkien suomalaisten yhteinen olohuone. Kansainvälisesti orientoituneena metropolina Helsinki palvelee myös muualta tulevia.

Toimiva kaupunki näkyy konkreettisina tekoina, valintoina ja arkea helpottavina asioina ihmisten jokapäiväisessä elämässä. Toimiva kaupunki tarkoittaa sitä, että päiväkodit löytyvät läheltä, kouluun uskaltaa kävellä, ikäihmisten palvelut ovat helposti saatavilla ja tietyt hoidetaan tavalla, joka häiritsee kaupunkilaisten arkea mahdollisimman vähän.

Toimivassa kaupungissa on paljon vahvuuksia ja vähän heikkouksia. Toimivuus rakentuu tasa-arvolle, yhdenvertaisuudelle, vahvalle sosiaaliselle koheesiolle ja avoimelle osallistavalle toimintatavalle. Jokainen tuntee olonsa turvalliseksi Helsingissä. Toimivaa kaupunkia rakennetaan luottamuksen varaan. Turvallisuus ja kaupunkilaisten keskinäinen luottamus ja yhteenkuuluvuuden tunne on kaupungin kilpailuvaltti. Kaupunki on kaikkia varten. Kaupunkia rakennetaan yhdessä.

Toimiva kaupunki on Helsingille reitti edistyksellisen arjen luomiseen. Helsinki on turvallinen ja viihtyisä, sujuva, helppo ja välittävä. Helsinki on asukas- ja käyttäjälähtöinen kaupunki. Jokaisella helsinkiläisellä – niin nuorella, ikääntyneellä kuin toimintarajoitteisella – on mahdollisuus elää kokemusrikasta ja laadukasta elämää ja saada siihen tarvittava tuki ja palvelut kaikissa elämän vaiheissa. Toimiva kaupunki on erityisesti ikääntyneiden sekä tukea ja apua tarvitsevien etu.

Yritysten ja osaajien arvostus hyvin organisoitua, luotettavaa ja ennakoitavaa toimintaympäristöä kohtaan kasvaa, kun globaalit ongelmat kärjistyvät. Hyvin toimiva kaupunki on myös parasta elinkeinopolitiikkaa.

3 HELSINGFORS STADSSTRATEGI 2017– 2021 Världens bäst fungerande stad

Världens bäst fungerande stad

Helsingfors är för ett gott liv.

Helsingfors vision är att vara världens bäst fungerande stad. Så skapar den de bästa förutsättningarna för ett urbant liv för sina invånare och besökare. Stadens strategiska mål är att hela tiden göra allting en aning bättre så att helsingforsarnas liv är trivsammare och behagligare. Helsingfors vill vara bättre varje dag.

Stadens grunduppgift är att ordna högklassiga tjänster för sina invånare och skapa förutsättningar för ett stimulerande och trevligt liv. Helsingfors är ett bra hem och som landets huvudstad ett gemensamt vardagsrum för alla finländare. Som en internationellt orienterad metropol betjänar Helsingfors också de som kommer någon annanstans ifrån.

Den fungerande staden syns som konkreta gärningar, val och saker som underlättar vardagen i människornas all-dagliga liv. Den fungerande staden betyder att daghemmen finns nära, att man vågar promenera till skolan, att tjänsterna för de äldre är lätt tillgängliga och vägarbetena sköts på ett sätt som stör stadsbornas vardag så lite som möjligt.

I den fungerande staden finns många styrkor och få svagheter. Funktionaliteten grundar sig på jämställdhet, likabehandling, stark social kohesion och ett öppet handlingssätt som uppmuntrar till deltagande. Varje människa känner sig trygg i Helsingfors. Den fungerande staden bygger på förtroende. Trygghet och stadsbornas ömsesidiga förtroende och samhörighetskänsla är stadens konkurrensfördel. Staden finns till för alla. Staden byggs tillsammans.

För Helsingfors är den fungerande staden ett sätt att skapa en framåtblickande vardag. Helsingfors är tryggt och trivsamt, smidigt, enkelt och hänsynsfullt. Helsingfors är en invånar- och användarorienterad stad. Varje helsingforsare – såväl den unga, den äldre som den funktionshindrade – har en möjlighet att leva ett upplevelserikt och bra liv och få det behövliga stödet och tjänster i alla skeden i livet. Den fungerande staden är en fördel särskilt för äldre och de som behöver stöd och hjälp.

Företagens och experternas uppskattning för en välorganiserad, pålitlig och förutsägbar omvärld ökar då de globala problemen spetsas till. En välfungerande stad är också den bästa näringspolitiken.

Elävä ja kiehtovasti omaperäinen kaupunki

Helsinki on yhdistelmä rationaalista toimivuutta ja omaperäistä rosoisuutta. Helsinki on moderni, dynaaminen ja elävä kaupunki. Helsinki luo maailmanluokan mahdollisuuksia itsensä toteuttamiselle ja hauskalle elämälle yhdistäen ne turvallisiin, luotettaviin ja toimiviin puitteisiin.

Helsinki on omaperäinen kontrastien kaupunki. Avoin, osallistava ja omintakeinen kulttuurimme synnyttää jatkuvasti uutta ja odottamatonta. Nämä yhdistettyä kaupungin toimivuuteen ja luotettavuuteen, maailmanluokan koulutukseen ja kulttuuritarjontaan, korkeaan teknologiseen osaamiseen, avoimen datan esimerkilliseen hyödyntämiseen sekä designin kokonaisvaltaiseen ymmärtämiseen luovat edellytyksiä niin virikkeelliseen arkeen kuin merkityksellisten ratkaisujen hakemiseen globaaleihin haasteisiin.

Helsinki edistää suvaitsevaisuutta ja monimuotoisuutta, lisää kansainvälisyyttään ja luo edellytyksiä mielenkiintoisten kohteiden ja tapahtumien synnylle. Elävä kaksikielisyys on Helsingin rikkaus. Helsinki vauhdittaa toteuttamiskelpoisten suurhankkeiden etenemistä ja panostaa kulttuurin ja urheilun suur tapahtumien sekä kongressien houkutteluun ja luomiseen. Helsinki panostaa matkailun edistämiseen ja kannustaa kaikkia kaupungin vetovoimaisuutta edistävien ideoiden kehittelyyn.

Helsingin tavoitteena on olla Euroopan kiehtovimpia sijaintipaikkoja uutta luovalle startup-toiminnalle ja houkuttelevin osaamiskeskittymä yrityksille ja yksilöille, jotka haluavat tehdä maailmasta paremman paikan. Helsinki on riittävän iso, jotta siellä voi kehittää ja testata systemaattisesti merkittäviä innovaatioita, ja riittävän pieni, jotta se on myös käytännössä mahdollista. Helsinki on samaan aikaan luotettava ja luova, spontaani ja järjestäytynyt. Kaupunkilaisten ja yritysten luomat jakamistalouden uudet toimintamallit monimuotoistavat kaupunkia yhteisöllisesti ja taloudellisesti.

Elinkeinopolitiikan tavoitteena on, että yksityisen sektorin työpaikkamäärä kasvaa pitkällä aikavälillä vähintään yhtä nopeasti kuin asukasluku. Maria 0-1 alueen kehittämistä Pohjois-Euroopan suurimmaksi kasvuyrityskampukseksi jatketaan ja Meilahden kampuksen asemaa kansainvälisesti merkittävänä terveysalan innovaatio- ja liiketoimintaympäristönä vahvistetaan. Koko kaupunkia kehitetään alustana kokeiluille ja uutta luovalle elinkeinotoiminnalle.

En levande stad med fascinerande originalitet

Helsingfors är en kombination av rationell funktionalitet och originell grovhet. Helsingfors är en modern, dynamisk och levande stad. Helsingfors skapar möjligheter i världsklass för självförverkligande och ett roligt liv genom att kombinera dem till trygga, pålitliga och fungerande omständigheter.

Helsingfors är en originell stad av kontraster. Vår öppna och egenartade kultur som uppmuntrar till deltagande skapar ständigt något nytt och oväntat. De här kombinerat med stadens funktionalitet och pålitlighet, utbildning och kulturutbud i världsklass, högklassiga teknologiska kunskaper, föredömliga utnyttjande av öppna data och helhetsbetonade förstående av design skapar förutsättningar både för en stimulerande vardag och för sökande av betydelsefulla lösningar på globala utmaningar.

Helsingfors främjar tolerans och diversitet, ökar sin internationalitet och skapar förutsättningar för tillkomsten av intressanta objekt och evenemang. En levande tvåspråkighet är Helsingfors rikedom. Helsingfors påskyndar förverkligandet av genomförbara storprojekt och satsar på att locka och skapa konferenser och storevenemang inom kultur och idrott. Helsingfors satsar på främjande av turism och uppmuntrar alla till att ta fram idéer som gagnar stadens attraktivitet.

Helsingfors mål är att vara bland Europas mest fascinerande lokaliseringsplatser för nyskapande uppstartsverksamhet och det mest lockande kunskapsklustret för företag och individer som vill göra världen till en bättre plats. Helsingfors är tillräckligt stort för systematisk utveckling och testning av betydande innovationer, och tillräckligt litet för att detta ska vara möjligt också i praktiken. Helsingfors är samtidigt pålitligt och kreativt, spontant och organiserat. Delningsekonomin nya verksamhetsmodeller som stadsborna och företagen skapat gör staden gemenskapligt och ekonomiskt mångformigare.

Målet för näringspolitiken är att arbetstillfällena inom den privata sektorn på lång sikt ökar minst lika snabbt som invånarantalet. Arbetet för att utveckla Maria 0-1 till norra Europas största campus för tillväxtföretag fortsätter och Mejlanscampus ställning som en internationellt betydande innovations- och affärsverksamhetsmiljö i hälsobranchen stärks. Hela staden utvecklas som en plattform för experiment och nyskapande näringsverksamhet.

Hallitulla rytminmuutoksella nopeampaan ja ketterämpään toimintakulttuuriin

Helsinki on vakaa ja vastuullinen, turvallinen ja luotettava, mutta samalla dynaaminen ja vahvasti ajassa elävä. Kaupungin jatkuva omien toimintamallien kehittäminen ja ketterä uusiutuminen ovat vahvin tae kaupungin palvelulupausten lunastamiseksi, vireän kaupunkielämän ylläpitämiseksi ja kaupungin kansainvälisen vetovoiman vahvistamiseksi.

Kaupunki mieltää kaikessa toiminnassaan olevansa perusuunteeltaan palvelutehtävissä. Helsingillä on maanläheinen, käytännöllinen näkökulma. Tyytyväiset asukkaat ja asiakkaat lisäävät myös kaupungin henkilöstön työtyytyväisyyttä ja ovat samalla paras keino kanavoida kaikkien helsinkiläisten into ja luovuus yhteiseksi eduksi. Asukas- ja käyttäjätyytyväisyys on kaupungin tuloksellisuuden keskeisimpiä mittareita.

Helsinki pyrkii hahmottamaan paremmin globaalia murrosta. Helsinki lisää henkilöstönsä ymmärrystä tekoälystä ja muista maailmaa muuttavista teknologioista sekä niistä mahdollisuuksista, mitä tämä kehitys avaa kaupungille, käynnistämällä johtaville viranhaltijoille sekä keskeisissä suunnittelutehtävissä oleville työntekijöilleen räätälöidyn tekoäly- ja teknologiakoulutuksen. Helsingin tavoitteena on olla maailman parhaiten digitalisaatiota hyödyntävä kaupunki maailmassa.

Helsinki nopeuttaa omaa päätöksenteko-, ennakointi- ja reagointikykyään ja pyrkii hallittuun rytminmuutokseen omassa tekemisessään. Päätöksentekomalleja ja palveluprosesseja tehostetaan ja byrokratiaa kevennetään.

Helsinki on ensisijaisesti paikka ja yhteisö, ei virkakoneisto. Kaupunki on omaleimaisten kaupunginosiensä summa, asukkaidensa, yrittäjiensä ja vierailijoidensa muodostama urbaanisti yhteisöllinen kokonaisuus.

Helsinki ymmärtää roolinsa yhä enemmän edellytysten luoja ja mahdollistajana. Helsinki luo aktiivisesti kumppanuuksia kansalaisjärjestöjen ja kaikkien kaupungin kehittämisestä ja elävöittämisestä kiinnostuneiden kanssa. Helsinki on paitsi palveluorganisaatio myös alusta ja maailman edistyskellisin julkisen sektorin ekosysteemi. Helsinki kehittää digitaalisia ratkaisuja, jotka tekevät helpoksi seurata ja osallistua itseä kiinnostaviin ja koskeviin asioihin riippumatta siitä ovatko ne kaupungin vai muiden tekemiä. Helsingin toimintamalli perustuu mahdollisimman suureen avoimuuteen ja läpinäkyvyyteen. Helsinki on maailman johtava kaupunki julkisen tiedon avaamisessa ja sen hyödyntämisessä.

Kaupungin maineen tärkein sisältö ja tärkeimmät tekijät

En kontrollerad rytmväxling för en snabbare och smidigare verksamhetskultur

Helsingfors är stabilt och ansvarsfullt, tryggt och pålitligt, men samtidigt dynamiskt och kraftigt tidsenligt. Stadens kontinuerliga utveckling och smidiga förnyelse av de egna verksamhetsmodellerna är den starkaste garantin för att uppfylla stadens servicelöften, upprätthålla ett aktivt stadsliv och stärka stadens internationella attraktivitet.

Staden uppfattar att den i all verksamhet till sin grundkaraktär fungerar i ett serviceuppdrag. Helsingfors har ett jordnära, pragmatiskt perspektiv. Nöjda invånare och kunder ökar också arbetstillfredsställelsen bland stadens anställda och är samtidigt det bästa sättet att kanalisera alla helsingforsares entusiasm och kreativitet till en gemensam fördel. Invånar- och brukarnöjdheten är en av de viktigaste mätarna för stadens resultat.

Helsingfors strävar att bättre gestalta de globala omvälvningarna. Helsingfors förbättrar sina anställdas förståelse för artificiell intelligens och andra teknologier som förändrar världen, och för de möjligheter som den här utvecklingen öppnar för staden, genom att starta en skraddarsydd utbildning om artificiell intelligens och teknologi för sina ledande tjänsteinnehavare och för anställda med centrala planeringsuppgifter. Helsingfors har som mål att vara världens bästa stad på att utnyttja digitaliseringen.

Helsingfors snabbar upp sin egen förmåga att fatta beslut, förutse och reagera och strävar efter en kontrollerad rytmväxling i sin egen verksamhet. Modellerna för beslutsfattandet och serviceprocesserna effektiviserar och byråkratin lättas upp.

Helsingfors är i första hand en plats och en gemenskap, inte en tjänsteapparat. Staden är summan av sina särpräglade stadsdelar, en urbant gemenskaplig helhet som formas av dess invånare, företagare och besökare.

Helsingfors uppfattar sin roll allt mer som skapare av förutsättningar och möjliggörare. Helsingfors skapar aktivt partnerskap med medborgarorganisationer och med alla som är intresserade av att utveckla Helsingfors och göra staden levande. Helsingfors är en tjänsteorganisation, men också en plattform och ett ekosystem för världens mest avancerade offentliga sektor. Helsingfors utvecklar digitala lösningar som gör det lätt att följa och delta i ärenden som intresserar och gäller en själv, oberoende om de har tagits fram av staden eller av andra. Helsingfors verksamhetsmodell grundar sig på så omfattande öppenhet och transparens som möjligt. Helsingfors är världens ledande stad i öppnande av offentlig information och i dess utnyttjande.

Det viktigaste innehållet i och de viktigaste skaparna av

ovat helsinkiläiset itse. Kaupunki ei koskaan ole valmis, mutta sitä rakennetaan joka päivä yhdessä. Terve kanssakaupunkilaisia kunnioittava paikallisyhteisyys on osa kaupungin identiteettiä.

Helsinki vahvistaa asemaansa osallisuuden ja avoimuuden kansainvälisenä edelläkävijänä. Jokaisella helsinkiläisellä on oikeus kokea itsensä helsinkiläiseksi ja tehdä vaikuttavia tekoja yhteisönsä hyväksi. Helsingissä on helppo toimia toisten hyväksi. Tavoitteena on, että asukkaat ja yritykset luottavat kaupungin toimintaan, että heidän todellinen vaikutuksensa toimintaan vahvistuu ja että modernit osallisuuskäytännöt parantavat väestöryhmien välistä ymmärrystä, yhdenvertaisuutta ja palvelujen laatua. Sukupuolten tasa-arvo on läpäisevä periaate kaikessa kaupungin toiminnassa. Sen edistämiseksi käynnistetään tutkimuspohjainen hanke, jossa valituille palveluille toteutetaan sukupuolivaikutusten arviointi.

Kaupunki edesauttaa dialogia sekä aktivoi heikommassa asemassa olevia osallistumaan. Asiakas on aina osallinen omassa palvelussaan.

Muotoilu on Helsingille kansainvälisesti merkittävä erottautumistekijä. Helsinki vahvistaa kansainvälistä profiiliaan muotoilun suurkaupunkina. Design, digitaalisuus ja dialogi yhdistäen rakennetaan helsinkiläisille hyvän kaupungin käyttökokemusta.

Kaupunki varmistaa tuoreen organisaatiomuutoksen tavoitteiden, erityisesti asukaslähtöisyyden, osallisuuden ja kustannustehokkuuden toteutumisen sekä kaupunkikokonaisuuden ohjattavuuden paranemisen. Valtuustokauden painopisteenä on toimialamuutoksen hyötyjen varmistaminen ja kaupungin johtamistavan uudistaminen. Kaupunkia johdetaan ja henkilöstöpolitiikkaa toteutetaan eettisesti, vastuullisesti ja kestävästi.

Helsinki on hyvä työpaikka, jossa tavoitteena on erinomainen ihmisten johtaminen. Kaupunki panostaa valtuustokaudella johtamistyön parantamiseen ja viestinnän kehittämiseen.

Kaupunkikonsernin omistajapolitiikassa kaupungin omistamisen ja määräysvallan tulee lähtökohtaisesti tukea ja palvella palvelujen järjestämistä, kaupungin taloutta tai muuten kaupungin yhteiskunnallisia tavoitteita. Kehitetään avoimuutta ja osallisuutta koko kaupunkikonsernissa. Omistajuudella ja määräysvallalla tulee saavuttaa taloudellista ja/tai toiminnallista hyötyä pitkällä aikavälillä. Toimintaympäristön muuttuessa ja palvelutuotannon vaihtoehtojen lisääntyessä kaupungin oman organisaation ja kaupunkikonsernin rakennetta tarkastellaan avoimesti sen varmistamiseksi, että kaupungin toimintojen ja palvelujen kokonaisuus on järjestetty tarkoituksenmukaisesti.

stadens rykte är helsingforsarna själva. Staden är aldrig färdig, men den byggs varje dag tillsammans. En sund lokalstolthet med respekt för medinvånarna är en del av stadens identitet.

Helsingfors stärker sin ställning som en internationell föregångare inom delaktighet och öppenhet. Varje helsingforsare har rätt att uppleva sig själv som helsingforsare och göra verkningsfulla gärningar för sin gemenskap. I Helsingfors är det enkelt att fungera till förmån för andra. Målet är att invånarna och företagen lutar på stadens verksamhet, att deras verkliga inflytande på verksamheten förstärks och att modern delaktighetspraxis förbättrar förståelsen mellan olika befolkningsgrupper, likabehandlingen och tjänsternas kvalitet. Jämställdheten mellan könen är en genomgående princip i all stadens verksamhet. För att främja den inleds ett forskningsbaserat projekt inom vilket man genomför en könskonsekvensanalys för ett antal utvalda tjänster.

Staden bidrar till att skapa dialog och aktiverar deltagandet bland dem som har det sämre ställt. Kunden är alltid delaktig i sin egen tjänst.

Formgivning är en internationellt betydande profileringsfaktor för Helsingfors. Helsingfors stärker sin internationella profil som en storstad då det gäller formgivning. Genom att kombinera design, digitalisering och dialog byggs den goda stadens användarupplevelse för helsingforsarna.

Staden säkerställer målen för den fräska organisationsreformen, särskilt förverkligandet av invånarorienteringen, delaktigheten och kostnadseffektiviteten samt förbättrandet av stadshelhetens styrbarhet. En prioritet för fullmäktigeperioden är att säkerställa nyttorna av sektorändringen och att reformera stadens ledarskapsätt. Förverkligandet av staden ledarskap och personalpolitik sker på ett etiskt, ansvarsfullt och hållbart sätt.

Helsingfors är en bra arbetsplats, där målet är utmärkt människoledarskap. Staden satsar under fullmäktigeperioden på att förbättra ledarskapsarbetet och utveckla kommunikationen.

I stadskonsernens ägarpolitik är utgångspunkten att stadens ägarskap och bestämmande inflytande stöder och betjänar ordnandet av tjänster, stadens ekonomi eller stadens samhälleliga mål i övrigt. Öppenheten och delaktigheten utvecklas i hela stadskonsernen. Med hjälp av ägarskap och bestämmande inflytande ska staden uppnå ekonomiska och/eller verksamhetsmässiga fördelar på lång sikt. Då omvärlden ändras och alternativen inom serviceproduktionen ökar granskas strukturerna för stadens egen organisation och stadskonsernen öppet för att säkra att stadens helhet av funktioner och tjänster har organiserats ändamålsenligt.

KESTÄVÄN KASVUN TURVAAMINEN KAUPUNGIN KESKEISIN TEHTÄVÄ

Helsingin väestö on lisääntynyt keskimäärin yli prosentin vuosivauhtia yli kymmenen vuoden ajan. Sama tahti näyttää jatkuvan myös tulevaisuudessa. Helsingin kasvu kertoo kaupungin vetovoimasta ja siitä, että ihmiset haluavat asua täällä. Kasvu on Helsingille myönteinen asia, mutta myös resursseja edellyttävä haaste. Väestöryhmien välisen ja alueiden välisen eriytymisen hillitseminen on korkealla kaupungin agendalla. Sosiaalisen koheesion ylläpitäminen on hyvän ja kilpailukykyisen kaupungin eilinehto myös jatkossa. Kokonaisvaltaisen taloudellisen, sosiaalisen ja ekologisen kestävyuden varmistaminen on kasvavan kaupungin tärkeimpiä tavoitteita. Kokonaisuutta seurataan ja raportoidaan mittaristolla kaupungin toiminnan ja talouden suunnittelurytmiin kytkettynä.

Eriarvoistumista vähentää erityisesti laadukas opetus ja varhaiskasvatus. Siksi Helsinki tavoittelee varhaiskasvatuksen osallistumisasteen nostamista. Tulokselliseksi osoitettua myönteisen erityiskohtelun rahoitusta lisätään maltillisesti ja suunnataan lisäksi ammatilliseen koulutukseen ja lukioon. Helsingin jokaisen koulun on oltava niin hyvä, että vanhemmat valitsevat mielellään lähikoulun.

Kasvu velvoittaa kaupunkia. Tarvitsemme riittävästi työpaikkoja, asuntoja, päiväkotia, kouluja, kirjastoja, liikuntapaikkoja ja terveydenhuollon palveluita. Liikenteen on toimittava. Niistä, joita elämä on kolhinut, on pidettävä huolta. Kaupunkiin mahtuu laaja kirjo ihmisten kohtaloita.

Kasvava Helsinki tarvitsee toimia tasavertaisten mahdollisuuksien rakentamiseksi, mikä tarkoittaa ennen kaikkea investointeja koulutukseen. Helsingissä on myös paljon ihmisiä, joiden elämässä on lyhytaikaisia tai pitkäaikaisia vaikeita ongelmia: sosiaalipolitiikkamme on inhimillistä, mahdollisimman ajoissa toimivaa ja pitkäjänteistä. Kaupunki edistää sitä, että mahdollisimman moni pääsee kiinni työelämään ja oman sekä perheensä asioiden omaehtoiseen järjestämiseen. Maahanmuuttajien osaamisen hyödyntäminen työmarkkinoilla ja laajemmin yhteiskunnassa on onnistuneen kotoutumisen edellytys.

Kaupunkien asukkaiden todellisuuden eriytyminen on maailmalla yksi suurimmista kaupunkien haasteista. Kaupunginosien eriytyminen tulotason ja hyvinvoinnin osalta otetaan Helsingissä vakavasti. Helsinki on kansainvälisessä vertailussa onnistunut hillitsemään eriytymistä paremmin kuin useimmat verrokki-kaupunkimme. Helsinki tavoittelee jatkossakin asemaa segregaatoin ehkäisyn eurooppalaisena huippuesimerkkinä ja mahdollistaa kaupunginosien tasavertaisuuden ja hyvinvoinnin.

TRYGGANDE AV HÅLLBAR TILLVÄXT STADENS MEST CENTRALA UPPGIFT

Helsingfors befolkning har ökat i genomsnitt med över en procent per år, i över tio års tid. Samma takt verkar fortsätta också i framtiden. Att Helsingfors växer tyder på att staden är attraktiv och att människor vill bor här. Tillväxten är en positiv sak för Helsingfors, men också en utmaning som kräver resurser. Att stävja differentieringen mellan olika befolkningsgrupper och områden ligger högt på stadens agenda. Att upprätthålla den sociala koheSIONEN är också i fortsättningen ett levnadsvillkor för en bra och konkurrenskraftig stad. Att säkra en helhetsbetonad ekonomisk, social och ekologisk hållbarhet hör till de viktigaste målen för den växande staden. Helheten följs upp och rapporteras med hjälp av mätare och med koppling till planeringsrytmen för stadens verksamhet och ekonomi.

Differentieringen kan minskas särskilt genom högklassig undervisning och småbarnspedagogik. Helsingfors strävar därför att öka deltagandet inom småbarnspedagogiken. Finansieringen för den bevisligen resultatrika positiva särbehandlingen ökas måttligt och riktas dessutom till den yrkesinriktade utbildningen och gymnasieutbildningen. Varje skola i Helsingfors ska vara så bra att föräldrarna gärna väljer närskolan.

Tillväxten förpliktar staden. Vi behöver tillräckligt många arbetstillfällen, bostäder, daghem, skolor, bibliotek, motionsplatser och hälsovårdstjänster. Trafiken måste fungera. Vi måste ta hand om dem som hamnat snett i livet. I staden ryms en brokig mångfald av människooDEN.

Det växande Helsingfors behöver åtgärder för att bygga likvärdiga möjligheter, vilket innebär framför allt investeringar i utbildningen. I Helsingfors finns också många människor vars liv präglas av kortvariga eller långvariga svåra problem: vår socialpolitik är human, långsiktig och fungerar i ett så tidigt skede som möjligt. Staden främjar tanken om att så många som möjligt kan komma in i arbetslivet och ordna sina och sin familjs ärenden på egna villkor. Utnyttjandet av invandranas kunskaper på arbetsmarknaden och även bredare i samhället är en förutsättning för en lyckad integration.

Differentieringen av verkligheten hos städernas invånare är en av de största utmaningarna för städerna i världen. Stadsdelarnas differentiering i fråga om inkomstnivå och välmående tas på allvar i Helsingfors. Helsingfors har enligt internationella jämförelser lyckats stävja differentieringen bättre än många av våra referensstäder. Helsingfors vill också i fortsättningen vara ett europeiskt toppexempel på förebyggande av segregation och möjliggöra stadsdelarnas jämlikhet och välfärd.

Toimivat asuntomarkkinat ovat tärkeässä roolissa kasvun haasteeseen vastaamisessa. Tavoitteena on rakentaa vuosittain 6 000 asuntoa valtuustokauden alussa (2017 – 2018) ja 7 000 asuntoa valtuustokauden jälkipuoliskolla (2019 – 2021). Helsinki panostaa kohtuuhintaiseen vuokra-asuntotuotantoon AM-ohjelman mukaisesti ja selvittää aktiivisesti toimenpiteitä asumisen hinnan nousun hillitsemiseksi.

Helsinki huolehtii asuntotuotannon edellytyksistä kaavoittamalla vuosittain 600 000 – 700 000 kerrosneliometriä asuinkerrosalaa ja luovuttamalla riittävän määrän tontteja. Kaupunki hillitsee rakentamisen kustannuksia ja tiivistää kaupunkirakennetta siirtymällä kilpailukykyään ja saavutettavuuttaan vaarantamatta asteittain kohti alueellista ja markkinaehtoista pysäköintijärjestelmää uusista asuinalueista aloittaen.

Helsingissä suunnitellaan liikenneinvestoinnit ja maankäyttö aina yhdessä. Liikenneinvestoinneilla huolehditaan koko liikennejärjestelmän toimivuudesta. Kestävien liikennemuotojen kulkumuoto-osuutta kasvatetaan. Samalla huolehditaan kaikkien liikennemuotojen kehittämisestä ja elinkeinoelämän edellyttämän liikenteen kilpailukyky turvataan. Yleiskaavan toteuttamisen suunnittelu aloitetaan Vihdintien bulevardista. Alueen pikaratikan suunnittelu etenee päätösvaiheeseen valtuustokauden aikana. Tuusulanväylän bulevardin suunnittelua viedään eteenpäin. Malmin pikaratikan toteuttamisen edellytykset selvitetään. Keskustan raitiotieverkko ja Kalasataman raitiotiesuunnitelman toteutus etenee. Helsinkiin rakentuvien uusien aluekokonaisuuksien ohella tehostetaan täydennysrakentamista.

Pidämme jokaisen nuoren mukana ja ehkäisemme syrjäytymistä

Nuorten syrjäytymiskierre, erityisesti koulutuksesta ja työstä, on yhteiskuntamme vakavimpia ongelmia ja huolestuttava seuraus metropolialueilla korostuvasta polarisointumiskiehkityksestä. Ongelman lievittäminen on tärkeää sekä inhimilliseltä että taloudelliselta kannalta ja kaupungin turvallisuuden, viihtyisyyden kuin elinkeinopoliittisten intressien edistämiseksi.

Helsinki käynnistää laajan ja kokonaisvaltaisen hankkeen yhdessä kumppaneiden kanssa systeemisten ratkaisujen löytämiseksi nuorten syrjäytymishaasteeseen. Projektin aikana selvitetään erityisesti ylisukupolvisia syrjäytymistä ja sen pohjalta otetaan käyttöön keinoja syrjäytymisen katkaisemiseen. Autetaan vaikeasti työllistyvien ja vajaatyökykyisten ihmisten työllistymistä. Erityistä huomiota kiinnitetään vieraskielisten nuorten selkeästi muita suurempaan suhteelliseen osuuteen koulutuksen ja työn

En fungerande bostadsmarknad spelar en viktig roll i mötandet av utmaningen som den växande staden ställer. Målet är att årligen bygga 6 000 bostäder i början av fullmäktigeperioden (2017–2018) och 7 000 bostäder under den senare halvan av fullmäktigeperioden (2019–2021). Helsingfors satsar i enlighet med BM-programmet på rimligt prissatt hyresbostadsproduktion och utreder aktivt åtgärder för att hålla tillbaka ökningen av priset på boende.

Helsingfors värnar om bostadsproduktionens förutsättningar genom att årligen planlägga 600 000–700 000 kvadratmeter bostadsvåningsyta och överlåta ett tillräckligt antal tomter. Staden stävjar kostnaderna för byggandet och förtätar stadsstrukturen, utan att äventyra sin konkurrenskraft och tillgänglighet, genom att stegvis övergå till ett lokalt och marknadsbaserat parkeringssystem med början i nya bostadsområden.

I Helsingfors planeras trafikinvesteringarna och markanvändningen alltid tillsammans. Med trafikinvesteringar tryggas hela trafiksystemets funktionalitet. Färdsättsandelen för hållbara trafikformer ökas. Samtidigt sköts utvecklingen av alla trafikformer och säkerställs den konkurrenskraft inom trafiken som näringslivet kräver. Planeringen av förverkligandet av generalplanen inleds med Vichtisvägens boulevard som första mål. Planeringen av snabbspårvägen i området avancerar till beslutsfattandet under fullmäktigeperioden. Planeringen av Tusbyledens boulevard förs vidare. Förutsättningarna för att bygga en snabbspårväg i Malm utreds. Förverkligandet av spårvägsnätet i centrum och spårvägsplanen för Fiskehamnen avancerar. Utöver de nya områdeshelheterna som byggs i Helsingfors effektiviserar också kompletteringsbyggandet.

Vi tar hand om varje ungdom och förebygger utslagning

Den onda utslagningscirkeln bland unga, särskilt då det gäller utbildning och arbete, är ett av de allvarigaste problemen i vårt samhälle och en oroväckande följd av polariseringsutvecklingen som märks särskilt i metropolområden. Att lindra problemet är viktigt både ur ett mänskligt och ett ekonomiskt perspektiv och dessutom för att främja stadens trygghet, trivsel och näringspolitiska intressen.

Helsingfors inleder ett omfattande och helhetsbetonat projekt tillsammans med sina partner för att finna lösningar på utslagningsutmaningen bland unga. Under projektet utreds framför allt generationsöverskridande utslagning och utgående från det tas i bruk metoder för att bryta utslagningen. De som har svårt att finna sysselsättning och de med nedsatt arbetsförmåga får hjälp med att finna sysselsättning. Särskild uppmärksamhet fästs vid situationen för unga med främmande språk som

ulkopuolella olevista nuorista. Ohjaamo-toimintamallia jatketaan.

Helsingissä vahvistetaan lasten ja nuorten palveluketjua perustasolla, kuten lähineuvolassa, päiväkodissa, perheneuvolassa, kouluterveydenhuollossa, koulussa, nuorisotyössä, terveystalveissa ja lastensuojelussa. Neuvoloiden, päiväkotien ja koulujen sekä vapaa-ajan mahdollisuuksien korkea laatu kaikkialla kaupungissa on edellytys tasavertaiselle hyvälle elämälle. Helsinki käyttää tarvittaessa myönteistä erityiskohtelua. Huolehditaan erityistä tukea tarvitsevien opetuksesta järjestämällä sairaalakoululle asianmukaiset tilat.

Helsingin päämäärä on, että jokaisella lapsella ja nuorella on harrastus, nuoret luottavat Helsingin tulevaisuuteen asuinpaikkana ja voivat vaikuttaa sen toimintaan.

Eriarvoisuuden vähentäminen on Helsingissä lapsia ja nuoria laajempi tavoite. Päämääränä on tavoittaa aikaisemmin apua ja tukea tarvitsevat kaupunkilaiset - erityisesti heidät, jotka tarvitsevat paljon tukea tai hoitoa. Sosioekonomisia ja alueellisia terveys- ja hyvinvointieroja kavennetaan tietoon ja vaikuttavuuteen perustuvilla menetelmillä. Kaupunki tunnistaa syrjäytymisen ehkäisylle keskeisiä ryhmiä myös työikäisten ja ikääntyvien ikäryhmissä ja räätälöi heille yksilöllisiä ja parempia palvelukokonaisuuksia. Etsivään työhön sekä yksinäisyyden ehkäisyyn panostetaan. Hyvinvointieroja ja eriytymiskehitystä sekä niihin kohdistuvia kaupungin toimenpiteitä toteutetaan ja seurataan kaupunkitasoisena kokonaisuutena.

Tasavertaisten mahdollisuuksien luomiseksi kaupunki varmistaa, että sen tiloja on helppoa ja turvallista käyttää koulutus-, kansalais- ja kulttuuritoimintaan. Julkisten alueiden ja tyhjien tilojen tilapäistä käyttöä kulttuuri- ja kansalaistoimintaan helpotetaan ja kaupunki pyrkii edistämään myös vajaakäytössä olevien muiden kuin kaupungin omistuksessa olevien tilojen käyttöä. Keskustakirjasto Oodi ja Jätkäsaaren liikuntatila Bunkkeri toteutetaan tavalla, joka ei vaaranna lähipalveluja.

Helsinki edistää asukkaidensa mielenterveyttä, toimijuutta ja päihteettömyyttä sekä vahvistaa ikääntyneiden toimintakykyä ja osallistumista Stadin ikäohjelman mukaisesti. Helsinki torjuu asunnottomuutta aktiivisesti.

Helsingiläiset ovat osaamistaan, koulutustaan ja kykyjään vastaavissa töissä. Kaupungin työllisyyttä edistäviä palveluita suunnataan erityisesti niihin ryhmiin, joissa osallistuminen työmarkkinoille on vähäisintä. Kaupunki panostaa erityisesti toisen polven maahanmuuttajien koulutuksen, työllistymisen ja osallisuuden edistämiseen. Lähtömaiden tutkintojen tunnistaminen ja tunnustaminen on

modersmål, vars proportionella andel bland unga som står utanför utbildningen och arbetet är betydligt större än i övriga grupper. Verksamhetsmodellen Navigatorn fortsätter.

I Helsingfors stärks servicekedjan för barn och unga på basnivån, såsom närrådgivningen, daghemmet, familjerådgivningen, skolhälsovården, skolan, ungdomsarbetet, hälsovårdstjänsterna och barnskyddet. En hög kvalitet på rådgivningsbyråer, daghem och skolor samt fritidsmöjligheter överallt i staden är en förutsättning för ett likvärdigt gott liv. Helsingfors utnyttjar vid behov positiv särbehandling. Undervisningen av personer med speciella behov beaktas med ändamålsenliga lokaler för en sjukhus-skola.

Helsingfors har som mål att varje barn och ungdom har en hobby, att de unga litar på Helsingfors som boplats i framtiden och att de kan påverka dess verksamhet.

I Helsingfors är minskandet av olikvärdigheten ett mål som omfattar mer än barn och unga. Målet är att tidigare nå ut till de stadsbor som behöver hjälp och stöd – särskilt till dem som behöver mycket stöd eller vård. Socioekonomiska och lokala hälso- och välfärdsskillnader reduceras med hjälp av metoder som grundar sig på kunskaper och effektivitet. Även bland människor i arbetsför ålder och äldre identifierar staden sådana grupper som är centrala för förebyggande av utslagning och för dem skraddarsys individuella och bättre servicehelheter. Satsningar görs på uppsökande arbete och förebyggande av ensamhet. Välfärdsskillnaderna och differentieringsutvecklingen och stadens åtgärder som riktas till dem förverkligas och följs upp som en helhet på stadsnivån.

För att skapa likvärdiga möjligheter säkerställs att stadens lokaler är enkla och trygga att använda för utbildnings-, medborgar- och kulturverksamhet. Tillfällig användning av allmänna områden och tomma lokaler för kultur- och medborgarverksamhet underlättas och staden strävar också att främja användningen av sådana underutnyttjade lokaler som staden inte äger. Centrumbiblioteket Ode och Busholmens idrottslokal Bunkern byggs på ett sätt som inte äventyrar närservicen.

Helsingfors främjar den mentala hälsan, aktörskapet och alkohol- och drogfriheten hos sina invånare och stärker funktionsförmågan och deltagandet bland de äldre enligt Stadens seniorprogram. Helsingfors fungerar aktivt för att förebygga bostadslöshet.

Helsingforsarna arbetar med uppgifter som motsvarar deras kunskaper, utbildning och förmåga. Stadens tjänster som främjar sysselsättningen riktas särskilt till de grupper i vilka deltagandet på arbetsmarknaden är det minsta. Staden satsar framför allt på främjandet av utbildningen, sysselsättningen och delaktigheten för invandrare i andra generationen. Att känna igen och erkänna examina som

joustavaa ja maahanmuuttajien osaaminen on mahdollisimman hyvin työmarkkinoiden käytössä. Yrittäjyyttä tuetaan yhtenä vaihtoehtona työllistymiseen.

Kansainvälinen, elävä ja kiehtova tapahtumien Helsinki

Helsinki on elävä ja monikulttuurinen, liberaalin demokratian ja suvaitsevaisuuden vahva edistäjä. Kasvavassa Helsingissä on moniarvoisuutta salliva kulttuuri, joka mahdollistaa eri väestöryhmien kohtaamiset. Kaupunki kukoistaa ja kehittyy ilmapiirissä, jota leimaa uuden oppiminen, avoimuus, toisten kuuleminen ja huomioiminen, ja jossa toisille annetaan tilaa ja otetaan heidät mukaan.

Helsingissä on paljon mahdollisuuksia eri lähtökohdista tulevien ja eri elämäntilanteissa olevien ihmisten tasavertaiseen kohtaamiseen ja yhteiseen tekemiseen. Huippulaatuinen ja helposti saavutettava kulttuuri sekä urheilutapahtumat tuovat ihmisiä yhteen ja lisäävät keskinäistä ymmärrystä. Tasavertainen ja toista kunnioittava kohtelu on edellytys sille, että kaupungin kasvu ja muutos näyttäytyvät kaikille myönteisenä asiana.

Kaupungille kansainvälisyys on arvo sinänsä, mutta myös elinkeinopolitiikan keskeinen tavoite. Helsingin kasvu luo mahdollisuuksia uusien työpaikkojen synnylle. Viihtyisä kaupunki, jonka asukkaat ovat korkeasti koulutettuja, houkuttelee ulkomaisia yrityksiä, investointeja ja matkailijoita. Helsingin vetovoiman vahvistaminen edellyttää kaupungin määrätietoista kansainvälistämistä. Työperäistä maahanmuuttoa ja sen osuutta kokonaismaahanmuutossa pyritään kasvattamaan.

Korkeatasoinen koulutus on kansainvälisille osaajille tärkeä syy valita Helsinki asuinpaikakseen. Englanninkielisen koulutuksen ja varhaiskasvatuksen paikkamäärä kaksinkertaistetaan. Helsinkiläisten kielitaitoa monipuolistetaan lisäämällä kielikylpy- ja kielirikasteista opetusta ja kasvatusta. Ensimmäisen vieraan tai toisen kotimaisen kielen opetus aloitetaan kaupungissa jo ensimmäiseltä luokalta. Kiinan kielen opetusta laajennetaan. Helsinkiin luodaan yhteistyössä Pohjoismaiden verkostojen kanssa yhteinen konsepti "Nordiska skolan".

Helsinki on monipuolinen ja kansainvälisesti vetovoimainen kulttuuri-, urheilu- ja tapahtumakaupunki. Tavoitteena on saada kaupunkiin uusia omaleimaisia vierailukohteita. Baanan ja Töölönlahden alueesta tehdään tasokas ja kansainvälisesti tunnettu kulttuurin ja vapaa-ajan keskittymä. Suvilahden alueen kehittäminen kansainvälisesti erottuvaksi, pysyväksi tapahtuma-alueeksi selvitetään. Kehittyvää museoverkostoa pyritään edelleen vahvistamaan. Helsinki keventää lupa- ja

avlagts i ursprungslandet är flexibelt och invandrarnas kunskaper utnyttjas så väl som möjligt på arbetsmarknaden. Företagsamhet stöds som ett alternativ för att finna sysselsättning.

Ett internationellt, levande och fascinerande evenemangens Helsingfors

Helsingfors är levande och multikulturellt, en stark främjare av liberal demokrati och tolerans. Det växande Helsingfors präglas av en kultur som tolererar pluralism, vilket möjliggör möten mellan olika befolkningsgrupper. Staden blomstrar och utvecklas i en atmosfär som präglas av inläring av nytt, öppenhet, lyssnande och beaktande av andra, och där andra ges utrymme och inkluderas.

I Helsingfors finns många möjligheter för ett jämlikt mötande av människor från olika bakgrunder och i olika livssituationer och för gemensamma aktiviteter med dem. Lätillgänglig kultur av toppkvalitet och sportevenemang för samman människor och ökar den ömsesidiga förståelsen. Jämlik behandling som respekterar den andra är en förutsättning för att stadens tillväxt och förändring ska visa sig som en positiv sak för alla.

Internationalitet är ett värde i sig för staden, men också ett viktigt mål för näringspolitiken. Då Helsingfors växer uppstår också möjligheter till nya arbetstillfällen. En trivsam stad vars invånare är högt utbildade lockar utländska företag, investeringar och turister. Förstärkandet av Helsingfors attraktivitet förutsätter att staden internationaliseras på ett målmedvetet sätt. Avsikten är att öka arbetskraftsinvandringen och dess andel av den totala invandringen.

Högklassig utbildning är en viktig orsak för internationella experter att välja Helsingfors som boplat. Antalet platser inom den engelskspråkiga utbildningen och småbarnspedagogiken fördubblas. Helsingforsarnas språkkunskaper görs mångsidigare genom en ökning av språkbad och språkberikad utbildning och fostran. Undervisningen i det första främmande språket eller det andra inhemska språket inleds i staden redan från och med första årskursen. Undervisningen i kinesiska utvidgas. I samverkan med Nordiska nätverk skapas det gemensamma konceptet "Nordiska skolan" i Helsingfors.

Helsingfors är en mångsidig och internationellt attraktiv kultur-, idrotts- och evenemangsstad. Målet är att få nya originella besöksobjekt till staden. Området kring Banan och Tölövikens görs till ett högklassigt och internationellt känt centrum för kultur och fritid. Utvecklandet av Södervik till ett internationellt framstående, permanent evenemangsområde utreds. Museinätverket utvecklas och stärks fortsättningsvis. Helsingfors lättar på sina tillstånds- och arrangemangsförfaranden så att det är enkelt att ordna

järjestelykäytäntöjään siten, että kaupungissa on helppo järjestää erilaisia tapahtumia.

Vetovoimainen keskusta on Helsingin käyntikortti ja elinehto. Helsingin keskusta on elinvoimainen kaupallisia palveluja, tapahtumia, viihtymistä ja kansalaistoimintaa kokoava vetovoimainen paikka. Keskustan elinvoimaisuutta kehitetään yhteistyössä alueen elinkeinoelämän toimijoiden kanssa

Kaupunki selvittää ydinkeskustan viihtyisyyttä ja toiminnallisuutta edistävän kävelykeskustan merkittävemmän laajentamisen sekä keskustan läpiajoliikennettä ja satamien raskasta liikennettä katutilassa vähentävän maanalaisen kokoojakadun edellytykset. Toteutuessaan kokoojakatu rahoitetaan isolta osin tienkäyttömaksuin. Olympiaterминаaali Kauppatorille ulottuvaa rantavyöhykettä kehitetään tavoitteena keskustan elinvoimaisuutta tukevan toiminnallisen kokonaisuuden aikaansaaminen.

UUDISTUVAT PALVELUT

Helsinki kehittää yhteensovittuja, vaikuttavia ja ihmiskasvoisia palveluja yhdessä kaupunkilaisten kanssa. Kaupunki panostaa esteettömiin sähköisiin palveluihin sekä digitalisaation, tekoälyn ja robotisaation hyödyntämiseen. Sähköiset palvelut ovat ensisijaisia, ja ne ovat käytettävissä viikonpäivästä tai kellonajasta riippumatta. Palvelujen uudistamista jatketaan ja huolehditaan saavutettavuudesta, monialaisesta osaamisesta, yhden luokun periaatteen vahvistamisesta ja erilaisten asukasta lähellä olevien työmuotojen kehittämistä. Kaupunki tarjoaa palveluita ja viestii niistä molemmilla kansalliskielillä.

Helsingissä otetaan käyttöön sähköinen asiointi mahdollisimman laajasti ja kerätään systemaattisesti palautetta sähköisesti. Henkilöstön hyvinvointiin ja osallistumiseen palveluiden uudistamisessa panostetaan.

Helsinki on maailman vaikuttavin paikka oppia

Helsingissä hyödynnetään koko kaupunkia kaikenikäisten oppimisen tilana. Digitaalinen teknologia rikastuttaa oppimista ja mahdollistaa ajasta ja paikasta riippumattoman oppimisen. Kumppanuusverkostot korkeakoulujen, yritysten, kolmannen sektorin ja kaupungin eri toimijoiden kesken monipuolistavat ja laajentavat opiskelua. Jotta kaikilla helsinkiläisillä oppijoilla olisi tasavertaiset mahdollisuudet tutustua kotikaupunkiinsa, selvitetään mahdollisuutta vapauttaa koululuokat joukkoliikennemaksuista. Helsinki varmistaa, että kaikilla kuntalaisilla on mahdollisuus hankkia ja vahvistaa tietoyhteiskunnan edellyttämiä taitoja.

Helsinkiin rakennetaan älykoulun toimintamalli, jossa

olika slags evenemang i staden.

Ett attraktivt centrum är Helsingfors visitkort och livsvillkor. Helsingfors centrum är en livskraftig, attraktiv plats som samlar kommersiella tjänster, evenemang, trivsel och medborgarverksamhet. Livskraften i centrum utvecklas i samverkan med näringslivets aktörer i området.

Staden utreder förutsättningarna för en betydande utvidgning av promenadcentrum, som främjar trivsels och funktionaliteten i stadskärnan, samt en underjordisk matargata, som minskar genomfartstrafiken i centrum och den tunga trafiken till och från hamnarna i gaturummet. Om matargatan byggs finansieras den till en stor del med vägavgifter. Strandzonen från Olympiaterminalen till Salutorget utvecklas med målet att åstadkomma en funktionell helhet som stöder livskraften i centrum.

TJÄNSTERNA FÖRNYAS

Helsingfors utvecklar samordnade, effektiva tjänster med mänskligt ansikte tillsammans med stadsborna. Staden satsar på tillgängliga elektroniska tjänster och utnyttjande av digitalisering, artificiell intelligens och robotisering. De elektroniska tjänsterna ges prioritet och de kan användas oberoende av veckodag eller klockslag. Förnyandet av tjänsterna fortsätter och dessutom ses det till att närheten, de branschövergripande kunskaperna och samserviceprincipen stärks och att olika slags arbetsformer nära invånaren utvecklas. Staden erbjuder tjänster och kommunicerar om dem på båda nationalspråken.

I Helsingfors tas e-tjänster i bruk i så stor omfattning som möjligt och elektronisk respons samlas in systematiskt. Satsningar görs på personalens välmående och delaktighet i förnyandet av tjänster.

Helsingfors är världens mest verkningsfulla läroplats

I Helsingfors utnyttjas hela staden som ett rum för inläring i alla åldrar. Den digitala teknologin berikar inläringen och möjliggör inläring som är oberoende av tid och plats. Partnätverken mellan olika aktörer på högskolor, företag, tredje sektorn och staden gör studierna mångsidigare och mera omfattande. För att alla lärande individer i Helsingfors ska ha likvärdiga möjligheter att bekanta sig med sin hemstad, utreds möjligheten att befria skolklasser från kollektivtrafikavgifter. Helsingfors säkrar att alla kommuninvånare har en möjlighet att skaffa och stärka de kunskaper som informationssamhället förutsätter.

I Helsingfors byggs en verksamhetsmodell för en

innovoidaan ja toteutetaan tulevaisuuden pedagogisia ratkaisuja. Data-analytiikka mahdollistaa oppimisen yksilöllisen etenemisen. Digitaaliset palvelut parantavat kasvatukseen ja koulutukseen hakeutumista ja siirtymistä koulutuksen nivelvaiheissa.

Helsingissä panostetaan fyysisiin oppimisympäristöihin, jotka edistävät työelämässä ja tietoyhteiskunnassa tarvittavien taitojen oppimista. Myllypuroon ammattikorkeakoulu Metropolian yhteyteen muodostetaan kansainvälisesti kiinnostava rakennusalan kampus, jossa koulutetaan ammattikorkeakoulutason ja toisen asteen ammattilaisia. Mäkelänrinteen opiskelun, urheilun ja asumisen yhdistävää Urhea-kampuksen rakentamista edistetään.

Kasvatus ja koulutus lisäävät kaupungin kilpailukykyä ja luovat elinvoimaa ja sivistystä. Ennakointiin perustuva ammatillinen koulutus luo hyvät edellytykset työttömien ja maahanmuuttajien työllistymiselle. Helsingissä laaditaan maahanmuuttajien osaamistason kohottamiseksi maahanmuuttajien kasvatukseen ja koulutukseen kehittämissuunnitelma, joka ulottuu varhaiskasvatuksesta aikuiskoulutukseen. Osaamiskeskuksen toimintamallia kehitetään ja sille pyritään saamaan myös valtion rahoitusta. Turvapaikan saaneille luodaan nopea polku kotimaisen kielen opetukseen. Kaupunki huolehtii riittävästä lasten suomi tai ruotsi toisena kielenä –opetuksesta.

Helsingistä luodaan elinikäisen oppimisen innovatiivinen kokeilukaupunki. Yhteistyö johtavien suomalaisten ja kansainvälisten yliopistojen, kulttuurilaitosten, kehittäjien sekä yritysten kanssa edistää uuden kokeiluekosysteemin rakentamista.

Helsinki on erinomainen kaupunki opiskella ja tehdä tiedettä. Korkeakouluopiskelijat ovat tärkeä osa tulevaisuuden Helsingin vetovoimaisuutta ja elinvoimaisuutta. Kaupunki tekee tiivistä yhteistyötä pääkaupunkiseudun yliopistojen, korkeakoulujen ja opiskelijaverkoston kanssa edistääkseen kansainvälisen tason opetuksen ja tutkimuksen edellytyksiä sekä kaupungin strategisia päämääriä.

Helsingiläisillä on tasa-arvoiset koulutusmahdollisuudet. Suomen- ja ruotsinkielinen varhaiskasvatus ja perusopetus ovat vetovoimaisia lähipalveluita. Helsingissä säilytetään subjektiivinen päivähoito-oikeus ja varhaiskasvatuksen henkilöstömitoitus nykyisellä tasolla. Varhaiskasvatuksen maksuttomuutta edistetään siten, että se on maksutonta viiden vuoden iästä alkaen vähintään neljä tuntia päivässä. Valtuustokauden aikana valmistellaan päätökset maksuttomuuden ulottamisesta myös nuorempiin ikäryhmiin. Varhaiskasvatuksessa panostetaan laatuun, työntekijöiden pysyvyyteen ja turvalliseen arkeen. Helsingin kouluissa aloitetaan kunnianhimoinen kiusaamisen vastainen ohjelma.

smartskola för innovation och förverkligande av framtidens pedagogiska lösningar. Dataanalys möjliggör individuella framsteg i inläringen. De digitala tjänsterna förbättrar uppsökandet av fostran och utbildning och övergången mellan utbildningens etappmål.

I Helsingfors görs satsningar på fysiska inlärningsmiljöer som främjar inläringen av kunskaper som behövs i arbetslivet och informationssamhället. I anslutning till yrkes-högskolan Metropolia i Kvarnbäcken bildas ett internationellt intressant campus i byggbranschen, där det utbildas proffs på yrkeshögskolenivån och på andra stadiet. Byggandet av Backasbrinkens Urhea-campus som kombinerar studier, idrott och boende främjas.

Fostran och utbildning ökar stadens konkurrenskraft och skapar livskraft och bildning. Yrkesutbildning som grundar sig på framförhållning skapar goda förutsättningar för arbetslösa och invandrare att finna sysselsättning. För att höja invandrarnas kunskapsnivå utarbetas en utvecklingsplan för fostran och utbildning för invandrare, som sträcker sig från småbarnspedagogik till vuxenutbildning. Verksamhetsmodellen för kompetenscentrum utvecklas och ett mål är att också få statlig finansiering för projektet. För dem som beviljats asyl skapas en snabb stig till undervisning i ett inhemskt språk. Staden ser till att det finns tillräcklig undervisning för barn i finska eller svenska som andra språk.

Helsingfors görs till en innovativ experimentstad för livslångt lärande. Samverkan med ledande inhemska och internationella universitet, kulturinstitutioner, utvecklare och företag främjar byggandet av ett nytt experimentekosystem.

Helsingfors är en utmärkt stad för studier och vetenskap. Högskolestuderande är en viktig del av Helsingfors framtida attraktivitet och vitalitet. Staden utför ett tätt samarbete med universiteten, högskolorna och studentnätverket i huvudstadsregionen för att främja förutsättningarna för undervisning och forskning på internationell nivå och stadens strategiska mål.

Helsingforsarna har likvärdiga utbildningsmöjligheter. Småbarnspedagogiken och den grundläggande utbildningen på finska och svenska är attraktiv närservice. I Helsingfors bevaras den subjektiva rätten till dagvård och personaldimensioneringen inom småbarnspedagogiken hålls på den nuvarande nivån. Avgiftsfriheten inom småbarnspedagogiken främjas så att den gäller dem som fyllt fem år i minst fyra timmar per dag. Under fullmaktigeperioden bereds beslut om utvidgande av avgiftsfriheten också till yngre åldersgrupper. I småbarnspedagogiken satsas på kvalitet, en trygg vardag och att de anställda stannar kvar. I Helsingfors skolor inleds ett ambitiöst antimobbningsprogram.

Helsingissä toteutuu koulutustakuu: perusopetuksen jälkeen kaikki saavat opiskelupaikan lukiosta tai ammatillisesta koulutuksesta. Helsingin tavoitteena on, että toisen asteen läpäisyaste myös paranee selvästi. Kaupungissa huolehditaan siitä, että koulutus tavoittaa paremmin ilman toisen asteen tutkintoa olevat nuoret aikuiset. Vapaa sivistystyö järjestää toimintaa asiakaslähtöisesti muuttuvien sivistystarpeiden mukaan. Jokaisella helsinkiläisellä on mahdollisuus saavuttaa potentiaalinsa oppimisessa. Pedagogiikka ja oppimisen tuki tasoittavat oppimisen eroja ottamalla huomioon tukea tarvitsevien ja hyvin edistyvien tarpeet.

Helsingissä lapsilla ja nuorilla on turvalliset ja terveelliset oppimisympäristöt. Helsinki tekee aktiivista yhteistyötä valtiovoiman, muiden suurempien kaupunkien, korkeakoulujen ja tutkijoiden sekä rakennusalan kanssa toimivien ratkaisujen löytämiseksi julkisten tilojen ja erityisesti koulujen sisäilmaongelmiin. Kaupunki laatii kiinteistöstrategian, jossa linjataan kaupungin kiinteistöjen suunnittelua, rakennuttamista, rakentamista, ylläpitoa ja omistamista. Strategia sisältää suunnitelman sisäilmaongelmista kärsivien koulujen, päiväkotien ja leikkipuistojen rakennusten korjaamisesta tai korvaamisesta uusilla rakennuksilla. Tavoitteena on kiinteistökannan laadun parantamisen, laaturiskien hallinnan parantamisen mm. elinkaarimallilla ja sisäilmaongelmien vähentämisen ohella tilatehokkuuden edistäminen ja tyhjiksi jääneiden arvorakennusten parempi hyödyntäminen.

Liikkuva ja terveellinen kaupunki kaikille

Liikkumattomuus on yksi merkittävimmistä hyvinvointia murentavista tekijöistä. Vain noin neljännes väestöstä liikkuu terveytensä kannalta riittävästi. Helsinki luo kaupunkiin terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen yhteistyörakenteet ja nostaa liikkumisen lisäämisen terveyden ja hyvinvoinnin edistämisenä pilottihankkeeksi.

Liikkumista edistetään yhä laaja-alaisemmin kaupungin tuottamalla palveluilla. Kaupunkiympäristöä sekä liikunta- ja kulttuuritarjontaa kehitetään liikkumiseen ja arkiaktiivisuuteen kannustavaksi tasapuolisesti eri kaupunginosissa. Lapsia ja nuoria liikutetaan yhä enemmän kiinteänä osana heidän arkeaan varhaiskasvatuksessa ja kouluissa. Kaupunkia suunnitellaan ja rakennetaan tavalla, joka ottaa erilaiset käyttäjät huomioon. Väestöryhmien erot tunnistetaan ja palveluja kohdennetaan erityistä tukea tarvitseville ja korkean riskin kohderyhmille. Helsinki houkuttelee aktiivisesti ikäihmisiä liikkeelle, niin liikunnan kuin kulttuurin pariin. Kuntalaisten liikkeelle lähtemisen tukena hyödynnetään kaupungin markkinointiviestintäkampanjaa.

Terveyden edistämiseksi Helsingissä lisätään kaupunkilaisten toimintakykyä ja mahdollisuuksia

I Helsingfors förverkligas utbildningsgarantin: efter den grundläggande utbildningen får alla en studieplats inom gymnasie- eller yrkesutbildningen. Helsingfors mål är att fullföljandegraden inom utbildningen på andra stadiet förbättras avsevärt. I staden ses det till att utbildningen bättre når unga vuxna utan examen på andra stadiet. Det fria bildningsarbetet ordnar kundorienterad verksamhet utifrån de växlande bildningsbehoven. Varje helsingforsare har en möjlighet att uppnå sin potential inom inläringen. Pedagogiken och inläringens stöd utjämnar skillnader i inläringen genom att beakta behoven hos de som behöver stöd och de som avancerar väl.

I Helsingfors har barn och unga trygga och sunda inlärningsmiljöer. Helsingfors för ett aktivt samarbete med staten, andra större städer, högskolor och forskare och byggbranschen för att hitta fungerande lösningar för att lösa problem med inomhusluften i offentliga lokaler och särskilt skolor. Staden tar fram en fastighetsstrategi med riktlinjer för planering, byggherreverksamhet, byggande, underhåll och ägande av stadens fastigheter. I strategin ingår en plan för ombyggnad eller ersättande av skol-, daghems- och lekparkbyggnader som lider av problem med inomhusluften. Syftet är att förbättra kvaliteten på fastighetsbeståndet, att förbättra hanteringen av kvalitetsrisker bl.a. med livscykkelmodellen och att minska problemen med inomhusluften, men också att främja lokaleffektiviteten och att bättre utnyttja värdebyggnader som blivit tomma.

En hälsosam stad i rörelse för alla

Örörlighet är en av de mest betydande faktorerna som bryter ner välfärden. Endast en fjärdedel av befolkningen rör sig tillräckligt med tanke på sin hälsa. Helsingfors skapar samarbetsstrukturer för främjande av hälsa och välfärd i staden och framhäver ökandet av rörligheten till ett pilotprojekt inom hälsa och välfärd.

Rörligheten främjas allt mångsidigare med hjälp av tjänster som staden producerar. Stadsmiljön och idrotts- och kulturutbudet utvecklas så att det uppmuntrar till motion och vardagsaktivitet jämlikt i olika stadsdelar. Rörelse görs allt mera till en fast del av vardagen för barn och unga inom småbarnspedagogiken och i skolorna. Staden planeras och byggs på ett sätt som beaktar olika slags användare. Skillnader mellan befolkningsgrupper identifieras och tjänster riktas till personer som behöver särskilt stöd och till målgrupper med hög risk. Helsingfors lockar aktivt de äldre att röra på sig, både till motion och till kultur. Stadens marknadskommunikationskampanj utnyttjas som stöd för att få kommuninvånarna att röra på sig.

För att främja hälsan i Helsingfors ökas stadsbornas funktionsförmåga och möjligheter till trygg själv- och egen-

turvalliseen itse- ja omahoitoon ja kotona asumiseen. Helsingissä vahvistetaan kotihoitoa ja sen asiakkaiden ja työntekijöiden hyvinvointia sekä pyritään ennaltaehkäisemään akuutteja tilanteita. Erityistä huomiota kiinnitetään toimintarajoitteisten kuten ikääntyneiden mahdollisuuksiin elää kokemusrikasta elämää. Ikääntyneiden palveluja kehitetään kokonaisuutena varhaisesta tuesta elämän loppuvaiheeseen asti. Ympäri vuorokautiseen hoitoon pääsy turvataan silloin, kun hoidon turvaaminen kotona ei ole enää mahdollista. Palvelujen saatavuutta ja laatua arvioidaan säännöllisesti.

Helsinki rakentaa sote-palveluja, jotka helsinkiläiset haluavat valita. Riippumatta sote-uudistuksen etenemisestä Helsinki kehittää palveluita ja niiden saatavuutta. Yhden luukun periaatetta vahvistetaan ja hoitoon pääsyä edistetään oikea-aikaisen avun saamiseksi. Aukioloaikoja laajennetaan ja työmuotoja uudistetaan niin, että palvelujen tuloksellisuus ja asiakaskokemus paranevat. Terveyskeskusten maksuttomuus säilytetään. Kaikkein haavoittuvimpien ihmisryhmien tarpeisiin ja palveluihin kiinnitetään erityistä huomiota.

Helsinki osallistuu aktiivisesti maakunta- ja sote -muutoksen valmisteluun ja varmistaa että suuren kaupungin kysymykset huomioidaan uudistuksessa. Helsinki turvaa palvelujen jatkuvuuden järjestämisvastuun siirtyessä maakunnille ja yhteensovittaa kaupungin ja HUS:n erikoissairaanhoidon palvelut. Kaupungissa tunnustetaan uusia palvelujen yhdyspintoja sekä varmistetaan palveluiden saumaton toimivuus helsinkiläisille kaupungin toimialojen, maakunnan ja muiden toimijoiden välillä. Helsinki huolehtii kaupunkilaisille tärkeiden järjestöjen matalan kynnyksen sosiaali- ja terveyspalvelujen toimintaedellytyksistä sote-uudistuksessa.

Elävät, omaleimaiset ja turvalliset kaupunginosat

Helsinki on kaupunki, jossa kaikki kaupunginosat ovat eläviä, viihtyisiä ja omaleimaisia ja asukkaat tuntevat kaupunginosan omakseen. Helsingissä rakennetaan monipuolisia ja elinvoimaisia kaupunginosia kasvattamalla asukkaiden vaikutusvaltaa elinympäristönsä asioihin. Kaupunki investoi sekä infrastruktuuriin että ihmisiin eri puolilla kaupunkia. Helsinki tukee asukkaiden ja yhteisöjen alueellista oma-aloitteisuutta ja yhteistoimintaa. Asukkaiden vaikutusmahdollisuuksista huolehditaan ja demokraattinen ohjaus varmistetaan kaupungin vuokra-asunnoissa. Täydennysrakentaminen auttaa kehittämään niin julkisia kuin yksityisiä palveluita.

Tiivis ja toiminnallisesti sekoittunut kaupunkirakenne luo pohjan urbaanille elämälle. Helsingin kaikissa kaupunginosissa on edellytykset hyvälle arjelle, toimivalle liikenteelle, monipuolisille lähipalveluille ja elinkeinoille. Varmistetaan suurten aluerakentamishankkeiden, sekä Raide-Jokerin että muiden raideyhteyksien kannattavuus

vård och hemmaboende. I Helsingfors stärks hemvården och välbefinnandet hos dess kunder och anställda och finns en strävan att förebygga akuta situationer. Särskild uppmärksamhet fästs vid möjligheterna för personer med funktionsnedsättning, såsom äldre personer, att leva ett upplevelserikt liv. Tjänsterna för äldre utvecklas som en helhet från tidigt stöd till livets slutskede. Tillgången till dygnetruntvård tryggas då det inte längre är möjligt att trygga vården hemma. Tjänsternas tillgänglighet och kvalitet utvärderas regelbundet.

Helsingfors bygger social- och hälsovårdstjänster som helsingforsarna vill välja. Oberoende av hur vårdreformen avancerar utvecklar Helsingfors tjänsterna och tillgången till dem. Samserviceprincipen stärks och tillgången till vård främjas för hjälp i rätt tid. Öppettiderna utvidgas och arbetsformerna förnyas så att tjänsternas resultat och kundupplevelsen förbättras. Hälsostationernas avgiftsfrihet bevaras. Särskild uppmärksamhet fästs vid behoven hos och tjänsterna för de allra mest sårbara människogrupperna.

Helsingfors deltar aktivt i beredningen av landskaps- och vårdreformen och säkrar att den stora stadens angelägenheter beaktas i reformen. Helsingfors tryggar tjänsternas kontinuitet då organiseringsansvaret flyttas till landskapen och samordnar stadens och HNS:s specialsjukvårdstjänster. I staden identifieras de nya tjänsternas förbindelsezoner och säkras att tjänsterna fungerar enhetligt för helsingforsarna mellan stadens sektorer, landskapen och övriga aktörer. I vårdreformen värnar Helsingfors om verksamhetsförutsättningarna för de för stadsborna viktiga social- och hälsovårdstjänsterna med låg tröskel.

Levande, särpräglade och trygga stadsdelar

Helsingfors är en stad där alla stadsdelar är levande, trivsamma och särpräglade och där invånarna känner sig hemma. I Helsingfors byggs mångsidiga och livskraftiga stadsdelar genom att öka invånarnas inflytande i ärenden som gäller deras livsmiljö. Staden investerar både i infrastruktur och i människor på olika håll i staden. Helsingfors stöder invånarnas och sammanslutningarnas lokala initiativrikedom och samverkan. Invånarnas påverkansmöjligheter värnas om och den demokratiska styrningen säkras i stadens hyresbostäder. Kompletteringsbyggandet hjälper att utveckla både offentliga och privata tjänster.

En tät och funktionellt blandad stadsstruktur skapar grunden för ett urbant liv. I alla stadsdelar i Helsingfors finns förutsättningar för en bra vardag, fungerande trafik, mångsidig närservice och näringsgrenar. Lönsamheten för stora områdesbyggnadsprojekt, Jokerbanan och andra spårförbindelser säkerställs genom en tillräcklig effektivitet i

riittävällä maankäytön tehokkuudella. Asuntotarjonta on monipuolista, sekä uusille että täydennysrakennettaville asuinalueille rakennetaan kaikkia hallintamuotoja Helsingin kaupungin vuokra-asunnoista vapaarahoitteisiin omistusasuntoihin. Tavoitteena on, että Helsingin alueiden välinen eriytyminen vähenee ja kaupunginosien väliset hyvinvointierot kaventuvat.

Helsinki on viihtyisä kaupunki, jossa kiinnostava kaupunkitiila luo edellytykset kohtaamisille ja hyvinvoinnille. Arkkitehtuuri on mielenkiintoista, moninaista ja korkeatasoista, ja rakentamisen korkea laatu luo kaupungille vahvan identiteetin ja imagon.

Helsingin tulee olla Suomen paras kaupunki yrityksille. Urbani ympäristö tarjoaa hyvän kasvualustan yritysten innovaatioinnalle ja vetovoimaisen asuinympäristön työvoimalle. Helsinki luo mahdollisuuksia kasvulle kaavoittamalla riittävästi ja ketterästi tarvittavia työpaikka-alueita. Helsinki tukee yritysekosysteemejä ja -klustereita tarjoamalla monipuolisia sijaintimahdollisuuksia hyvin saavutettavilla alueilla. Helsinki arvioi miten se voi omassa hankintatoimessaan paremmin edistää innovatiivista yrittäjyyttä. Teollisuuskadun akselia kehitetään merkittävänä työpaikka-alueena ja keskustan laajenemisalueena.

Kaupungissa kehitetään aktiivisesti liike-elämän logistiikan edellytyksiä. Liikennejärjestelmän vähäpäästöisyys etenee ja terveydelle haitalliset päästöt vähenevät selvästi.

Helsinki on kokonaisvaltaisesti toimivan älykkään liikennejärjestelmän edelläkävijä. Liikennesektori on teknologian kehittymisen ja jakamistalouden vahvistumisen sekä päästövähennystavoitteiden takia nopeimmin muuttuvia sektoreita. Helsinki on vahvasti mukana tässä kehityksessä elinkeinoelämän, valtion ja HSL-alueen muiden kuntien kanssa. Kaupunki edistää kysyntäohjattuun liikennejärjestelmään siirtymistä. Kaupunki toimii testialustana liikennekaaren mahdollistamien uusien älykkään liikkumisen palveluiden (mm. Mobility as a Service) kaupallistamiseksi ja tulevaisuuden teknologioiden edistämiseksi.

Helsinki vaalii arvokasta luontoaan ja toimii kaupunkiluonnon monimuotoisuuden lisäämiseksi. Viher- ja sinialueiden ekologinen laatu, saavutettavuus ja terveysvaikutukset turvataan. Luonnonsuojeluohjelmaa toteutetaan ja metsäverkostoa vahvistetaan. Helsingin vesistöjen, sekä pienvesien että rannikkovesien tilaa parannetaan ja kiinnitetään huomiota vaelluskalakantojen elpymiseen. Metsissä ja metsäisillä alueilla suunnitelmallinen monimuotoisuuden lisääminen on hoidon keskeisin tavoite. Hulevesien kustannustehokkaan hallinnan edistämiseksi viherpinta-alaa lisätään kaupunkirakenteessa. Kaupungin puistojen monimuotoisuutta lisätään. Kansallinen kaupunkipuisto-

markanvändningen. Bostadsutbudet är mångsidigt och alla besittningsformer, från Helsingfors stads hyresbostäder till fritt finansierade ägarbostäder, byggs både i nya bostadsområden och i områden med kompletteringsbyggande. Målet är att differentieringen mellan de olika områdena i Helsingfors minskar och välfärdsskillnaderna mellan stadsdelarna reduceras.

Helsingfors är en trivsamt stad där det intressanta stadsrummet skapar förutsättningar för möten och välfärd. Arkitekturen är intressant, varierande och högklassig och byggandets kvalitet skapar en stark identitet och profil för staden.

Helsingfors ska vara Finlands bästa stad för företag. Den urbana miljön erbjuder ett gott växtunderlag för företagets innovationsverksamhet och en attraktiv boendemiljö för arbetskraften. Helsingfors skapar tillväxtpotentialer genom att i tillräcklig utsträckning och smidigt planlägga behövliga arbetsplatsområden. Helsingfors stöder företagsekosystem och -kluster genom att erbjuda mångsidiga lokaliseringsoptioner i lättillgängliga områden. Helsingfors bedömer hur staden i sin egen upphandlingsverksamhet kan främja innovativ företagsverksamhet på ett bättre sätt. Industrigatans axel utvecklas som ett betydande arbetsplatsområde och ett utvidgningsområde för centrumet.

I staden utvecklas förutsättningarna för näringslivets logistik aktivt. Trafiksystemets utveckling mot lägre utsläpp avancerar och de hälsovådliga utsläppen minskar betydligt.

Helsingfors är en föregångare i fråga om ett helhetsbetonat, fungerande smart trafiksystem. Trafiksektorn är tack vare den teknologiska utvecklingen och den starkare delningsökningen samt målen för minskningen av utsläpp en sektor som präglas av snabb förändring. Helsingfors deltar starkt i den här utvecklingen tillsammans med näringslivet, staten och de övriga kommunerna i HRT-området. Staden främjar övergången till ett trafiksystem som styrs enligt efterfrågan. Staden fungerar som en testplattform för kommersialiseringen av de nya smarttrafiktjänster (bl.a. Mobility as a Service) som trafikbalken möjliggör och för främjandet av framtidens teknologier.

Helsingfors värnar om sin värdefulla natur och agerar för att öka diversiteten i stadsnaturen. Den ekologiska kvaliteten, tillgängligheten och hälsokonsekvenserna i fråga om gröna och blåområden tryggas. Naturskyddsprogrammet förverkligas och skogsnätverket stärks. Läget för Helsingfors vattendrag, både småvatten och kustvatten, förbättras och uppmärksamhet fästs vid vandringsfiskbeståndens återhämtning. I skogar och skogsområden är en systematisk ökning av diversiteten det viktigaste målet för värden. För att främja effektiv hantering av dagvatten ökas grönytan i stadsstrukturen. Diversiteten i stadens parker ökas. Ett beslut om projektet Nationalstadsparken fattas under den pågående fullmäktigeperioden efter att den pågående ut-

hankkeesta tehdään päätös kuluvaan valtuustokauden aikana, tekeillä olevan selvityksen valmistuttua.

Helsingin merellinen sijainti on osa kaupungin perusluonnetta ja -olemusta. Merellisyyttä ei ole hyödynnetty riittävästi kaupungin vetovoimatekijänä. Lähisaariston avaamista edelleen yleiseen käyttöön jatketaan. Helsingiläisten virkistysmahdollisuuksien edistämiseksi, matkailupalvelujen kehittämiseksi ja kaupungin yleisen vetovoiman vahvistamiseksi laaditaan merellinen strategia, jossa haetaan keinoja mm. merellisten kohteiden saavutettavuuden parantamiseen, saariston palvelujen kehittämiseen ja merellisten tapahtumien edistämiseen. Helsingin saaristosta tehdään entistäkin houkuttelevampi matkailu- ja virkistyskohde. Helsinkiin luodaan saaristoa hyödyntävä, kansainvälinen julkisen taiteen biennale.

Modernia ilmastovastuuta

Helsinki korostaa toiminnassaan ekologisia arvoja ja pyrkii mukaan maailman johtavien kaupunkien C40-ilmastoverkostoon. Helsinki erottautuu globaalin vastuun paikallisen toteuttamisen kansainvälisesti verkottuneena edelläkävijänä.

Helsinki ottaa vastuunsa ilmastonmuutoksen torjunnassa vakavasti ja torjuu ilmastonmuutosta kunnianhimoisesti. Helsinki asettaa tavoitteeksi 60 prosentin päästövähennystavoitteen vuodelle 2030 ja aikaistaa hiilineutraalisuustavoitteen vuodesta 2050 vuoteen 2035. Helsinki varautuu valtion mahdolliseen päätökseen hiilen käytön kieltämisestä energiatuotannossa. Tähän Helsinki tarvitsee valtion johdonmukaista tukea korvaavan energijärjestelmän osan kehittämiseksi. Hiilineutraalisuustavoite määritellään tavalla, joka vastaa yleistä käytäntöä Suomessa.

Rakennusten energiatehokkuutta parannetaan sekä uudisrakentamisessa että vanhan rakennuskannan korjaamisessa. Helsingin energiatehokkuusnormit ovat kansallista vähimmäistasoa kunnianhimoisemmat. Uusiutuva energia ja energiatehokkuus pyritään yhdistämään Helsingissä optimaalisella tavalla paitsi yksittäisissä rakennuksissa myös alueellisesti. Liikenteen päästövähennyksiä toteutetaan koko Helsingin liikennejärjestelmässä niin pyöräilyn ja kävelyn suosiota lisäämällä kuin sähköautojen, sähköbussien ja raidejoukkoliikenteen osuutta nostamalla. Helsingissä luodaan edellytykset sähköautojen määrän voimakkaalle kasvulle mahdollistamalla sähköautojen julkisen latausinfrastruktuurin rakentaminen markkinaehtoisesti. Uusiutuvaa energiaa lisätään niin pienessä kuin suuremmassa mittakaavassa.

Päästövähennyksiä ja kiertotalouden hankkeita toteutetaan Helsingissä yhteistyössä yrity maailman ja kaupunkilaisten kanssa. Helsinki haluaa toimia yhä aktiivisemmin alustana mielenkiintoisille ja tuloksellisille innovaatioille, jotka tuottavat myös uusia vientimahdollisuuksia.

Päästövähennysten toteuttamisesta laaditaan vuoden 2018

redningen färdigställt.

Helsingfors havsnära läge är en del av staden grundkaraktär och -väsen. Havsnärheten har inte utnyttjats i tillräcklig grad som en attraktivitetsfaktor för staden. Öppnandet av den närliggande skärgården för allmänheten fortsätter. För att främja helsingforsarnas rekreativsmöjligheter, utveckla turisttjänsterna och stärka stadens allmänna attraktivitet utarbetas en strategi för den havsnära staden. I den söks metoder bl.a. för att förbättra tillgängligheten till stadens havsnära mål, utveckla tjänsterna i skärgården och främja evenemang vid havet. Helsingfors skärgård görs till ett allt mer lockande turist- och rekreativsmål. I Helsingfors skapas en internationell biennial för offentlig konst som utnyttjar skärgården.

Modernt klimatansvar

Helsingfors betonar ekologiska värden i sin verksamhet och har som mål att bli medlem i klimatnätverket C40, som består av världens ledande städer. Helsingfors framträder som en internationellt nätverkad föregångare inom lokalt förverkligande av globalt ansvar.

Helsingfors tar sitt ansvar i bekämpningen av klimatförändringen på allvar och bekämpar klimatförändringen på ett ambitiöst sätt. Helsingfors ställer som mål att minska utsläppen med 60 procent före utgången av år 2030 och tidigarelägga kolneutralitetsmålet från år 2050 till år 2035. Helsingfors förbereder sig för ett eventuellt beslut om förbud att använda kol i energiproduktionen. Här behöver Helsingfors statens konsekventa stöd för att utveckla en ersättande del i energisystemet. Målet att vara kolneutralt definieras på ett sätt som motsvarar allmän praxis i Finland.

Byggnadernas energieffektivitet förbättras både i nybyggandet och i renoveringen av det gamla byggnadsbeståndet. Helsingfors energieffektivitetsnormer är ambitiösare än den nationella miniminivån. Målet är att förnybar energi och energieffektivitet kombineras i Helsingfors på ett optimalt sätt, såväl i separata byggnader som lokalt. Trafikens utsläppsminskningar förverkligas i hela trafiksystemet i Helsingfors, både genom att öka gång- och cykeltrafikens popularitet och genom att höja andelen elbilar, elbussar och spårvägstrafik. I Helsingfors skapas förutsättningar för en kraftig ökning i antalet elbilar genom att möjliggöra byggandet av offentlig laddningsinfrastruktur för elbilar på marknadsvillkor. Förnybar energi ökas i såväl liten som större skala.

Utsläppsminskningar och projekt som gäller cirkulär ekonomi förverkligas i Helsingfors i samverkan med företagsvärlden och stadsborna. Helsingfors vill fungera allt aktivare som en plattform för intressanta och framgångsrika innovationer som också skapar nya exportmöjligheter.

Ett schemalagt åtgärdsprogram om genomförandet av

helmikuun loppuun mennessä aikataulutettu toimenpideohjelma. Kaupungin ilmastotyöryhmän raportti ja Helenin hyväksytty kehitysohjelma toimivat pohjana työlle.

VASTUULLINEN TALOUDENPITO HYVINVOIVAN KAUPUNGIN PERUSTA

Kaupungin taloutta hoidetaan vastuullisesti, kestävästi ja tuottavasti, jotta kuntalaisten palvelut voidaan turvata pitkällä aikavälillä ja kaupunki on kilpailukykyinen sijaintipaikka yrityksille.

Suunnitteilla oleva maakuntauudistus aiheuttaa kaupungin tulevien vuosien talouteen poikkeuksellista epävarmuutta. Helsingiltä maakunnille siirtyvien verotulojen ja menojen jälkeen kaupungin verorahoitus suhteessa kasvavan kaupungin investointitarpeeseen alenisi merkittävästi. Kaupungin kunnallisverokertymästä poistuisi noin kaksi kolmannesta. Nykyinen lainakanta jäisi kuitenkin kaupungin vastuulle eli suhteellinen velkaantuneisuus kasvaa olennaisesti. Valtionrahoituksen suhteellinen merkitys kaupungin tulo- ja rahoituksessa olisi nykyistä suurempi, mikä lisää osaltaan rahoituksellista epävarmuutta.

Kasvavan kaupungin investointikykyistä on huolehdittava kaikissa oloissa. Uusiin haasteisiin varaudutaan mitoittamalla kokonaisinvestoinnit tasolle, joka kyetään rahoittamaan strategiakaudesta tulo- ja rahoituksella siten, ettei lainakanta asukasta kohden kasva. Valtuustokauden alkupuolella tehdään maapoliittinen tarkastelu, siten että maanmyynnin lähtökohtana ovat elinkeinopoliittiset ja muut kaupungin strategiset tavoitteet.

Helsingissä rahoituksen lähtökohtana on kuntalaisten verotuksen vakaus ja ennustettavuus. Vahva työllisyys on vakaan kaupunkitalouden perusta. Verotulojen kehityksessä tavoitteena on työllisyysasteen vahvistaminen, mikä näkyy helsinkiläisten verotettavien ansiotulojen/asukas nopeampana nousuna muihin Helsingin seudun kuntiin verrattuna. Tavoitteena on, että Helsingin kuntakohtainen yhteisöveron jako-osuus nousee yli 30 % tasolle valtuustokaudella.

Helsinki kantaa oman vastuunsa julkisen talouden tasapainottamisesta ja huolehtii kaupungin kokonaistuottavuuden parantamisesta. Kasvavan kaupungin tarpeet ja kustannustason muutos otetaan huomioon toimintamenojen kokonaismitoituksessa, kohdennettuna erityisesti peruspalveluihin, joissa väestönkasvu suurimmin lisää kustannuksia. Organisaatiouudistuksen mahdollistama toimintojen tehostuminen hyödynnetään siten, että kokonaistuottavuuden 0,5 % vuotuisella nousulla katetaan osa väestönlisäyksen aiheuttamasta toimintamenojen lisästarpeesta. Kokonaistuottavuuden parantamista

utsläppsminskningarna tas fram före februari 2018. Rapporten av stadens klimatarbetsgrupp och Helens godkända utvecklingsprogram fungerar som grund för arbetet.

ANSVARFULL EKONOMI SOM GRUND FÖR DEN VÄLMÄENDE STADEN

Stadens ekonomi sköts ansvarsfullt, hållbart och produktivt, så att kommuninvånarnas tjänster kan tryggas på lång sikt och staden är en konkurrenskraftig lokaliseringsplats för företag.

Den planerade landskapsreformen orsakar exceptionell osäkerhet i stadens ekonomi under de kommande åren. Efter skatteinkomsterna och utgifterna som överförs från Helsingfors till landskapen minskar stadens skattefinansiering avsevärt i förhållande till den växande stadens investeringsbehov. Cirka två tredjedelar av stadens kommunala beskattningsutfall försvinner. Staden ansvarar dock fortsättningsvis för det nuvarande lånebeståndet, vilket betyder att den proportionella skuldsättningen ökar väsentligt. Den statliga finansieringens proportionella betydelse för stadens interna finansiering är större än den är nu, vilket i sig ökar den finansiella osäkerheten.

Den växande stadens investeringsförmåga ska tryggas under alla omständigheter. De nya utmaningarna möts genom att totalinvesteringarna dimensioneras till en nivå som kan finansieras under strategiperioden med intern finansiering så att lånebeståndet per invånare inte ökar. I början av fullmäktigeperioden utförs en markpolitisk granskning där utgångspunkten för markförsäljningen ligger i de näringspolitiska målen och stadens övriga strategiska mål.

I Helsingfors ligger finansieringens utgångspunkt i stabiliteten och förutsägbarheten av kommuninvånarens beskattning. En stark sysselsättning utgör grunden för en stabil stadsekonomi. Målet för utvecklingen av skatteinkomsterna är att sysselsättningsgraden stärks, vilket syns i helsingforsarnas beskattningsbara förvärvsinkomster/invånare som ökar snabbare än i de andra kommunerna i Helsingforsregionen. Målet är att Helsingfors kommuns specifika utdelning av samfundsskatten stiger till över 30 % under fullmäktigeperioden.

Helsingfors tar sitt eget ansvar för balanseringen av den offentliga ekonomin och ser till att stadens totalproduktivitet förbättras. Den växande stadens behov och förändringen i kostnadsnivån beaktas i totaldimensioneringen av omkostnaderna som riktas särskilt till basservicen där befolknings-tillväxten mest direkt ökar kostnaderna. Effektiviseringen av funktionerna som organisationsreformen möjliggör utnyttjas så att den årliga ökningen på 0,5 % i totalproduktiviteten används för att täcka en del av ökningen i omkostnaderna som befolkningsökningen orsakar. Totalproduktiviteten förbättras genom satsningar på ledarskapet och i god samverkan med de anställda och så att kvaliteten på tjänsterna

tehdään johtamiseen panostaen ja hyvässä yhteistyössä henkilöstön kanssa palvelujen laadusta huolehtien. Palvelujen kilpailukyvyistä huolehditaan niitä uudistamalla. Helsinki tavoittelee yksikkökustannuksissa muiden suurten kaupunkien keskiarvoa.

Investointeja ohjaa vaikuttavuus ja oikea-aikaisuus. Investointitaso mitoitetaan mahdollistaen kaupungin kilpailukyvyyn, asuntopoliittisten tavoitteiden ja liikennejärjestelmän edellyttämät investoinnit. Merkittävimpien uusien alueiden toteuttamisen aikatauluista tehdään päätös strategiakauden aikana.

Kaupungin palvelutilojen korjausinvestointien tasoa nostetaan tulevan kiinteistöstrategian mukaisesti tehokkaan tilaverkon käyttökelpoisuuden turvaamiseksi. Painopisteinä on tilojen turvallisuus ja terveellisyys. Sisäilmakorjauksista aiheutuvat investoinnit eivät nosta tiloista perittävää käypää vuokraa.

Kaupunki harjoittaa vastuullista henkilöstöpolitiikkaa ja panostaa hyvään johtajuuteen. Helsinki ei irtisano vakinaista henkilöstöä tuotannollisista tai taloudellisista syistä. Sote- ja maakuntauudistuksen toteutuessa lähtökohtana on, että henkilöstöä siirtyy maakuntaan myös hallinnosta ja tukipalveluista maakuntaan siirtyviä tehtäviä vastaavasti.

HELSINKI VAHVISTAA JA MONIPUOLISTAA EDUNVALVONTAANSA

Globaali kilpailu on kasvavassa määrin kaupunkien ja kaupunkiseutujen välistä kilpailua valtioiden välisen kilpailun sijaan. Kaupungistuminen globaalina megatrendinä jatkuu. Helsingin ennakoitu vahva kasvu kasvattaa jatkossa maan ainoan metropolin roolia koko maan hyvinvoinnin turvaajana. Valtion vastuu Helsingistä kasvaa samoin kuin Helsingin vastuu koko maasta.

Helsinki erilaistuu suhteessa muuhun maahan. Helsinki kansainvälistyy ja monimuotoistuu muuta maata nopeammin. Esimerkiksi asumismuodot ja -ihanteet, liikkumiseen ja vapaa-ajan viettoon liittyvät tavat, tottumukset ja mieltymykset erkaantuvat yhä vahvemmin. Urbaanin elämäntavan yleistyminen muokkaa myös arvo- ja asennemaailmaa ja kasvattaa henkistä eroa muuhun Suomeen. Tarve maan eri osien keskinäisen ymmärryksen lisäämiselle ja haitallisten jännitteiden loiventamiselle korostuu.

Kaupunki pyrkii yleisen ymmärryksen lisäämiseen maan ainoan metropolin erityisestä luonteesta. Helsingin menestyminen on koko Suomen etu. Helsinki tavoittelee valtion kanssa toimivaa ja pitkäjänteistä yhteistyötä, joka on verrattavissa muiden eurooppalaisten pääkaupunkien ja valtioiden yhteistyöhön. Kasvavien kaupunkiseutujen näkökulmat koskevat Suomessa muitakin seutuja, ja

tas i beaktande. Tjänsternas konkurrenskraft bevaras genom att de förnyas. I fråga om kostnader per enhet söker Helsingfors uppnå medelvärde för övriga stora städer.

Investeringarna styrs av effektivitet och rättidighet. Investeringsnivån dimensioneras så att stadens konkurrenskraft, bostadspolitiska mål och de investeringar som trafiksystemet förutsätter kan förverkligas. Under strategiperioden fattas beslut om tidsscheman för byggande av de viktigaste nya områdena.

Nivån för reparationsinvesteringar i stadens servicelokaler höjs enligt den kommande fastighetsstrategin för att trygga en effektiv användbarhet av lokalnätverket. Prioriteter är lokalernas trygghet och hälsosamhet. Investeringar orsakade av reparationer som gäller inomhusluften höjer inte den gängse hyra som uppbärs för lokalerna.

Staden utövar ansvarsfull personalpolitik och satsar på gott ledarskap. Helsingfors säger inte upp fast anställd personal av produktionsmässiga eller ekonomiska orsaker. Då vård- och landskapsreformen genomförs är utgångspunkten att personal flyttas till landskapet också från förvaltningen och stödtjänsterna, motsvarande de uppgifter som flyttas till landskapet.

HELSINGFORS STÄRKER OCH DIVERSIFIERAR SIN INTRESSEBEVAKNING

Den globala konkurrensen är i ökande grad konkurrens mellan städer och stadsregioner i stället för konkurrens mellan stater. Urbaniseringen som en global megatrend fortsätter. Helsingfors prognostiserade starka tillväxt ökar i fortsättningen landets enda metropolis roll som bevarare av välfärden i hela landet. Statens ansvar för Helsingfors ökar, liksom Helsingfors ansvar för hela landet.

Helsingfors differentieras i förhållande till det övriga landet. Helsingfors internationaliseras och diversifieras snabbare än det övriga landet. Exempelvis boendeformerna och -idealen, vanorna i fråga om motion och fritid, sederna och preferenserna skiljer sig allt starkare. Att den urbana livsstilen blir vanligare omformar också värderingarna och attityderna och ökar den mentala skillnaden i jämförelse med övriga Finland. Behovet av att öka den ömsesidiga förståelsen mellan olika delar av landet och utjämna skadliga spänningar betonas.

Staden strävar att öka den allmänna förståelsen för landets enda metropol och dess speciella karaktär. Att Helsingfors är framgångsrikt är en fördel för hela Finland. Helsingfors eftersträvar ett fungerande och långsiktigt samarbete med staten, som kan jämföras med samarbetet som finns mellan andra europeiska huvudstäder och stater. De växande stadsregionernas perspektiv gäller också andra regioner i

kaupunkipolitiikka on koko Suomen hyvinvoinnin kannalta keskeistä. Helsinki vahvistaa omaa kansallista edunvalvontaansa, edistää modernin kaupunkipoliittisen agendan luomista ja luo entistä aktiivisemmin kumppanuuksia pääkaupunkiseudun sekä muiden suurien suomalaisten kaupunkien kanssa.

Helsinki vahvistaa kansainvälistä toimintaansa kärkinään erityisesti digitalisaatio ja ilmastonmuutoksen torjunta, jotka yhdistävät kaikkia johtavia kaupunkeja, ovat voimakkaimpia globaaleja muutostekijöitä ja siten luontevia kansainvälisen toiminnan profiloitumisalueita. Kaupunkidiplomatiaa hyödynnetään elinkeinopoliittisten intressien edistämiseksi Aasiassa ja erityisesti Kiinassa. Helsinki priorisoi Pekingiä kumppanikaupunkina ja edistää stopover-konseptia yhdessä valtion ja matkailualan kanssa. Kaksoiskaupunkikonseptia Tallinnan kanssa kehitetään, pohjoismaista yhteistyötä edistetään ja kaupunkisuhteita venäläisiin kaupunkeihin vahvistetaan.

Ollakseen vielä vahvemmin hyödyksi koko maan suotuisalle kehitykselle Helsinki kohottaa omaa tavoitetasoaan maailman johtavien kaupunkien välisissä vertailuissa. Kaupunki valitsee muutaman laadukkaan kansainvälisen vertailun ja rankingin, seuraa näitä systemaattisesti ja pyrkii parantamaan sijoitustaan. Helsinki mieltää asemansa kaikkien suomalaisten yhteisenä pääkaupunkina. Kaupunki lisää yhteenkuuluvuuden tunnetta vahvistavaa vuorovaikutusta maan muiden osien kanssa.

4 KAUPUNKISTRATEGIAN TOIMEENPANO

Kaupunkistrategia on ollut lähtökohtana valmisteltaessa talousarvioehdotusta 2018 ja on lähtökohta valtuustokauden talousarvioille ja -suunnitelmille sekä toimenpiteille. Keskushallinnon, toimialojen, liikelaitosten ja tytäryhteisöjen tulee toteuttaa kaupunkistrategian linjauksia toiminnassaan.

Kaupunkistrategian toteuttamista arvioidaan ja seurataan osana talouden ja toiminnan seuranta. Valtuustokauden puolivälissä tehdään etenemisen tarkastelu. Kaupunginkanslia valmistelee yhteistyössä toimialojen kanssa kaupunginhallitukselle ehdotuksen kaupunkistrategian mittareiden ja indikaattoreiden kokonaisuudesta alkuvuodeksi 2018.

Toimintakulttuurin muutos on kaupunkistrategian ytimessä. Muutoksen ja kehityksen ydin on, että kaupunki mieltää kaikessa toiminnassaan olevansa perusluonteeltaan palvelutehtävissä. Työt ja palvelut tehdään jatkuvasti hieman paremmin. Tekemistä nopeutetaan ja byrokratiaa kevennetään. Muutos tehdään yhdessä tekemällä. Kaupungin oman organisaation lisäksi avaudutaan ulos ja palveluja uudistetaan ja kehitetään yhdessä

Finland och stadspolitikerna är viktiga med tanke på välfärden i hela Finland. Helsingfors stärker sin egen nationella intressebevakning, främjar skapandet av en modern stadspolitik agenda och fungerar allt aktivare för att skapa partnerskap mellan huvudstadsregionen och andra stora finska städer.

Helsingfors främjar sin internationella verksamhet, där digitaliseringen och bekämpningen av klimatförändringen utgör de särskilda spetsarna. De här frågorna förenar alla ledande städer, är bland de starkaste globala förändringsfaktorerna och därför även naturliga profileringsområden inom den internationella verksamheten. Stadsdiplomati utnyttjas för främjande av näringspolitiska intressen i Asien och särskilt Kina. Helsingfors prioriterar Peking som partnerstad och främjar konceptet stopover tillsammans med staten och turistbranschen. Tvillingstadskonceptet med Tallinn utvecklas, det nordiska samarbetet främjas och stadsrelationerna till ryska städer stärks.

För att vara till ännu större nytta för en gynnsam utveckling i hela landet ökar Helsingfors sin målnivå i jämförelserna mellan världens ledande städer. Staden väljer några högklassiga internationella jämförelser och rankingar, observerar dem systematiskt och strävar att förbättra sin placering. Helsingfors uppfattar sin ställning som gemensam huvudstad för alla finländare. Staden ökar växelverkan som stärker samhörighetskänslan med de övriga delarna av landet.

4 VERKSTÄLLANDE AV STADSSTRATEGIN

Stadsstrategin har varit utgångspunkt vid beredningen av förslaget till budget för år 2018 och är utgångspunkt för andra budgetar, ekonomiplaner och åtgärder under fullmäktigeperioden. Centralförvaltningen, sektorerna, affärsverken och dottersammanslutningarna ska förverkliga riktlinjerna i stadsstrategin i sin verksamhet.

Genomförandet av strategin utvärderas och följs upp som en del av uppföljningen av ekonomin och verksamheten. I mitten av fullmäktigeperioden görs en granskning om hur genomförandet har fortskridit. Stadskansliet bereder i samverkan med sektorerna ett förslag om en helhet för stadsstrategins mätare och indikatorer. Förslaget lämnas till stadsstyrelsen i början av år 2018.

I stadsstrategins kärna finns en ändring av verksamhetskulturen. Kärnan i förändringen och utvecklingen är att staden uppfattar att den i all verksamhet till sin grundkaraktär fungerar i ett serviceuppdrag. Arbetet och tjänsterna utförs fortgående lite bättre. Verksamheten görs snabbare och byråkratin lättas upp. Förändringen sker genom gemensamma åtgärder. Vid sidan av sin egen organisation öppnar staden sig också utåt och tjänsterna

kaupunkilaisten ja kumppaneiden kanssa.

Työtapojen uudistaminen toteutetaan päivittäisessä toiminnassa ja johtamisessa. Hallittu rytmimuutos kuvaa sitä, että kaupunki pyrkii aitoon muutokseen, on dynaaminen ja ajassa elävä. Kaupunki on samalla vakaa, vastuullinen ja luotettava.

Kaupungin jatkuvan omien toimintamallien kehittämisen ja ketterän uusiutumisen erityisinä toimenpiteinä ovat palvelujen kehittämishankkeet, kaupunkitasoiset kehittämishankkeet sekä johdon valmennukset ja vastaavat. Näkyvillä ja vaikuttavilla kaupunkitasoisilla muutoshankkeilla viestitään toimintakulttuurin muutosta. Palvelujen ja toiminnan kehittämisen konkreettiset muutoshankkeet tarkennetaan toiminnan vuosisuunnittelussa työyhteisötasolle.

Kaupungin palvelutoiminnan toteuttaminen toimialoilla kaupunkistrategian linjausten mukaisesti muodostaa suuren osan strategian toteutusta. Strategian toteutus suunnitellaan, aikataulutetaan ja resursoidaan toiminnan ja talouden suunnittelukellon mukaan vuosittain talousarviossa, toimintasuunnitelmissa ja tulosbudjeteissa. Uutena suunnittelulementtinä toteutetaan kaupunkiyhteinen ja toimialojen yhteispinnat aikataulutettava neljän vuoden kokonaissuunnitelma vuoden 2019 talousarviosuunnittelun lähtötiedoksi. Suunnittelu tehdään kaupunginkanslian ja toimialojen yhteissuunnitteluna.

5 TALOUSARVIOEHDOTUS 2018

5.1 Talousarvioehdotuksen 2018 taustaa ja tunnuslukuja

Kuntatalousohjelman 2018 mukaan kuntatalouden tilanne ja näkymät ovat selvästi alkuvuoden 2017 odotuksia positiivisemmat. Kuntien ja kuntayhtymien vuosikate vuonna 2017 ylittänee 4 miljardia euroa, tilikauden tulos lähentelee kahta miljardia euroa ja investoinnit kattava rahoitusjäämäkin nousee tänä vuonna plussalle.

Hyvien lukemien siivittämänä kuntatalouden velkaantumisen käänny laskuun. Lainankannan ennustetaan pienenevän kuluvana vuonna absoluuttisesti noin 0,5 miljardilla eurolla, mikä on reilut kaksi prosenttia kuntatalouden velkamäärästä.

Menopuolella kuntatalousohjelmassa korostuu toimintamenojen maltillinen kehitysura. Viime vuosina kuntatalouden menoja onkin pienennetty kilpailukykyopimuksella ja eläkeuudistuksella poikkeuksellisen paljon. Toimintamenojen kasvun kehityksen oletetaan kuntatalousohjelmassa jatkuvan

förnyas och utvecklas tillsammans med stadsborna och andra partner.

Nya sätt att arbeta införs i den dagliga verksamheten och ledningen. En kontrollerad rytmväxling beskriver att staden eftersträvar äkta förändring, är dynamisk och lever i tiden. Staden är samtidigt stabil, ansvarsfull och pålitlig.

Speciella åtgärder när det gäller att kontinuerligt utveckla stadens egna verksamhetsmodeller och smidigt förnya sig är projekten för utveckling av tjänsterna, utvecklingsprojekt på stadsnivå och ledarskapsträning och liknande. De synliga och effektfulla förändringsprojekten på stadsnivå signalerar om en förändring i verksamhetskulturen. Konkreta förändringsprojekt för utveckling av tjänsterna och verksamheten preciseras på arbetsgemenskapens nivå i årsplaneringen av verksamheten.

Att stadens serviceverksamhet i sektorerna följer riktlinjerna i stadsstrategin utgör en stor del av genomförandet av strategin. Genomförandet av strategin planeras och får ett tidsschema och resurser enligt planeringsklockan för verksamheten och ekonomin årligen i budgeten, verksamhetsplanerna och resultatbudgetarna. Ett nytt planeringselement är en för hela staden gemensam fyraårig helhetsplan med tidsscheman för sektorernas kontaktytor. Uppgifterna i planen används som utgångspunkt vid planeringen av budgeten för år 2019. Planeringen sker i samverkan mellan stadskansliet och sektorerna.

5 BUDGETFÖRSLAGET 2018

5.1 Bakgrund och nyckeltal i budgetförslaget 2018

Enligt kommunekonomiprogrammet 2018 är läget och utsikterna i kommunekonomin betydligt bättre än förväntat i början av år 2017. Kommunernas och samkommunernas årsbidrag år 2017 överskrider troligen fyra miljarder euro, räkenskapsperiodens resultat närmar sig två miljarder euro och även finansieringsbehovet som täcker investeringar landar i år på plussidan.

Tack vare de positiva siffrorna börjar skuldsättningen i kommunekonomin minska. Lånestocken väntas minska under det innevarande året absolut med cirka 0,5 miljarder euro, vilket är drygt två procent av skuldbeloppet i kommunekonomin.

På utgiftssidan i kommunekonomiprogrammet betonas den måttfulla ökningen i omkostnaderna. Kommunekonomin utgifter har under de senaste åren reducerats exceptionellt kraftigt med hjälp av konkurrenskraftsavtalet och pensionsreformen. Utvecklingen av ökningen i omkostnader väntas i kommunekonomiprogrammet vara fortsatt måttfull också

maltillisena myös tästä eteenpäin kuntien omin toimenpitein.

Kuntien vuoden 2018 talousarvioiden laadinnan yhteydessä esitettävät taloussuunnitelmat ulottuvat vuoteen 2020 saakka. Sote- ja maakuntauudistusta on suunniteltu toteutettavaksi vuodesta 2020 lähtien. Muutokseen liittyviä lakeja ei kuitenkaan ole vielä hyväksytty eikä niitä hyväksytä vuoden 2017 aikana. Siksi mm. Kuntaliitto on suositellut, että kunnat ja kuntayhtymät laativat vuoden 2020 taloussuunnitelmansa siten, että sen luvuissa ei huomioida mahdollista tulevaa uudistusta.

Kaupunkistrategia on ollut lähtökohtana valmisteltaessa talousarvioehdotusta 2018 ja on lähtökohta valtuustokauden talousarvioille ja -suunnitelmille sekä toimenpiteille. Keskushallinnon, toimialojen, liikelaitosten ja tytäryhteisöjen tulee toteuttaa kaupunkistrategian linjauksia toiminnassaan. Kaupunginhallitus päätti 12.6.2017 vuoden 2018 talousarvioehdotuksen raamin sekä talousarvio- ja taloussuunnitelmaehdotuksen laatimisohteet. Samassa yhteydessä kaupunginhallitus totesi, että kaupunkistrategiassa hyväksytyt linjaukset ohjaavat osaltaan raamipäätöksen sijasta vuoden 2018 talousarvion laadintaa.

Vuoden 2018 talousarvioehdotus perustuu lauta- ja johtokuntien tekemiin talousarvioehdotuksiin. Talousarvioehdotuksessa on otettu huomioon kaupunkistrategian tavoitteet, toiminnalliset muutokset ja väestönkasvu sekä viimeisin vuoden 2017 talouden ja toiminnan ennuste.

Kaupunkistrategian mukaisesti kasvavan kaupungin tarpeet ja kustannustason muutos on otettu huomioon toimintamenojen kokonaismitoituksessa, kohdennettuna erityisesti peruspalveluihin, joissa väestönkasvu suurimmin lisää kustannuksia. Tämä näkyy talousarvioehdotuksessa määrärahalisäyksinä erityisesti kasvatuksen ja koulutuksen toimialalle, jossa myös strategian toimenpiteet on käynnistettävissä välittömimmin.

Vuonna 2017 toteutuneen organisaatiouudistuksen mahdollistama toimintojen tehostuminen on talousarviossa hyödynnetty siten, että kokonaistuottavuuden 0,5 % vuotuisella nousulla on katettu osa väestönlisäyksen aiheuttamasta toimintamenojen lisäystarpeesta. Kokonaisinvestoinnit on mitoitettu tasolle, joka kyetään rahoittamaan strategiakaudella tulorahoituksella siten, ettei lainakanta asukasta kohden kasva.

Helsinki tavoittelee yksikkökustannuksissa muiden suurten kaupunkien keskiarvoa.

Kuntatyönantajan sosiaalivakuutusmaksut (ns. palkkojen sivukulut) laskevat vuonna 2018 selvästi, mikä alentaa kuntien henkilöstömenoja. Päivitettyjen arvioiden mukaan kuntatyönantajan sosiaalivakuutusmaksut laskevat ensi

hädännehter med kommunernas egna åtgärder.

Ekonomiplanerna som presenteras i samband med utarbetandet av kommunernas 2018 års budgetar gäller till år 2020. Vård- och landskapsreformen har planerats bli genomförd från och med år 2020. Lagarna som hänför sig till reformen har dock ännu inte godkänts och de godkänns inte heller under år 2017. Därför har bl.a. Kommunförbundet rekommenderat att kommunerna och samkommunerna utarbetar sina ekonomiplaner utifrån att den eventuella reformen inte beaktas i deras siffror.

Stadsstrategin har varit utgångspunkt vid beredningen av förslaget till budget för år 2018 och är utgångspunkt för andra budgetar, ekonomiplaner och åtgärder under fullmäktigeperioden. Centralförvaltningen, sektorerna, affärsverken och dottersammanslutningarna ska förverkliga riktlinjerna i stadsstrategin i sin verksamhet. Stadsstyrelsen fattade 12.6.2017 beslut om ramen för förslaget till budget för år 2018 och anvisningar för arbetet på förslaget till budget och ekonomiplan. Samtidigt konstaterade stadsstyrelsen att de i stadsstrategin godkända riktlinjerna i stället för rambeslutet styr arbetet på budgeten för år 2018.

Förslaget till budget för år 2018 baserar sig på nämndernas och direktionernas budgetförslag. Budgetförslaget beaktar målen i stadsstrategin, de funktionella ändringarna, befolkningstillväxten och den senaste prognosen för stadens ekonomi och verksamhet år 2017.

I enlighet med stadsstrategin beaktas den växande stadens behov och förändringen i kostnadsnivån i totaldimensioneringen av omkostnaderna som riktas särskilt till basservicen där befolkningstillväxten mest direkt ökar kostnaderna. Detta syns i budgetförslaget som anslagsökningar i synnerhet i fostrans- och utbildningssektorn, där åtgärderna i strategin också måste börja viktas snarast.

Effektiviseringen av funktionerna som den år 2017 genomförda organisationsreformen möjliggör har i budgeten utnyttjats så att den årliga ökningen på 0,5 % i totalproduktiviteten har använts för att täcka en del av ökningen i omkostnaderna som befolkningsökningen orsakar. Totalinvesteringarna har dimensionerats till en nivå som kan finansieras under strategiperioden med intern finansiering så att lånebeståndet per invånare inte ökar.

I fråga om kostnader per enhet söker Helsingfors uppnå medelvärdet för övriga stora städer.

Socialförsäkringsavgifterna för kommunarbetsgivaren (s.k. lönebidrag) sjunker betydligt år 2018, vilket sänker kommunernas personalutgifter. Enligt uppdaterade prognoser sjunker kommunarbetsgivarens socialförsäkrings-

vuonna keskimääräisesti yhteensä 1,25 prosenttiyksiköllä. Osa maksualennuksista aiheutuu kilpailukykyopimuksesta ja osa taloustilanteen kehittymisestä parempaan suuntaan.

Kuntatyönantajan sairausvakuutusmaksuprosentiksi arvioidaan ensi vuonna 0,87 prosenttia, kun kuluvana vuonna maksu on 1,08 %. Myös työnantajan työttömyysvakuutusmaksun ennakoidaan laskevan selvästi, jopa 0,7 prosenttiyksiköä. Työnantajan alemmaan palkkasummarajaan perustuva maksu on ennusteen mukaan ensi vuonna 0,65 prosenttia (0,80 % vuonna 2017) ja palkkasummarajan ylittävä ylempi maksu on 2,60 prosenttia (3,30 % vuonna 2017).

Myös keskimääräinen Kevan jäsenyhteisön eläkemaksu laskee ensi vuonna merkittävästi, sillä maksun ennakoidaan laskevan 21,95 prosentista 21,60 prosenttiin. Lopullisesti sosiaalivakuutusmaksut vuodelle 2018 vahvistetaan marras- joulukuussa 2017.

Helsingin vuoden 2018 talousarvioehdotuksessa palkkojen sivukulujen aleneminen on huomioitu osittain määrärahoissa.

avgifter nästa år med totalt 1,25 procentenheter. En del av avgiftssänkningarna orsakas av konkurrenskraftsavtalet och en del av att det ekonomiska läget utvecklas mot ett gynnsamt håll.

Sjukförsäkringsavgiftens procentsats för kommunarbetsgivaren beräknas nästa år vara 0,87 procent, då avgiften under det innevarande året är 1,08 procent. Även arbetsgivarens arbetslöshetsförsäkringspremie väntas sjunka betydligt, med hela 0,7 procent. Enligt prognosen är avgiften som baserar sig på arbetsgivarens lägre gräns för lönebeloppet 0,65 procent år 2018 (0,80 procent år 2017) och högre avgiften som överskrider gränsen för lönebeloppet 2,60 procent (3,30 procent år 2017).

Även den genomsnittliga pensionsavgiften för Kevas medlemsammanslutningar sjunker betydligt eftersom avgiften väntas minska från 21,95 procent till 21,60 procent. De slutliga socialförsäkringsavgifterna för år 2018 fastställs i november–december 2017.

I förslaget till budget för år 2018 har de sänkta lönebikostnaderna delvis beaktats i anslagen.

Taulukko 1 – Tabell 1. Helsingin kaupungin talouden tunnuslukuja (sisältäen liikelaitokset ja itsenäisinä taseyksiköinä toimivat rahastot) – Nyckeltal för Helsingfors stads ekonomi (omfattar affärsverksamheten och fonder som utgör självständiga balansenheter)

Milj. €	Käyttö – Förbr 2016	Ennuste – Progn 2017*	TA – BDG 2018	TS – EP 2019	TS – EP 2020
Vuosikate – Årsbidrag	569	727	546	581	567
Poistot – Avskrivningar	337	367	358	364	367
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) – Räkenskapsperiodens överskott (underskott)	465	369	196	224	204
Toiminnan ja investointien rahavirta – Kassaflöde för verksamheten och investeringar	159	31	-174	-115	-121
Lainakanta – Länestock	1 371	1 306	1 321	1 336	1 351
Vuosikate % poistoista – Årsbidraget täcker avskrivningarna, %	169	197	153	160	154
Investointien tulo-rahoitus-% – Investeringar med internt tillförda medel, %	88	100	72	81	77

* Vuodesta 2017 alkaen omaisuuden myyntivoitot sisältyvät vuosikatteeseen. Kirjanpitolaikunnan kuntajaoston 9.4.2016 antaman yleisohjeen mukaan omaisuuden myyntivoitot kirjataan muihin tuottoihin. Helsingin kaupunki on tilikaudella 2016 noudattanut vuoden 2016 talousarviossa käytettyä kirjaustapaa satunnaisen tuottojen ja kulujen kirjaamisessa siten, että mm. kiinteään omaisuuteen kuuluvien maa-alueiden myyntivoitot on esitetty tuloslaskelman satunnaiset tuotot -erässä.

* Från år 2017 ingår vinsten av försäljningen av egendom i årsbidraget. Enligt bokföringsnämndens kommunsektions allmänna anvisning 9.4.2016 upptas vinsten av försäljningen av egendom under övriga intäkter. Helsingfors stad har under räkenskapsperioden 2016 vid bokföringen av extraordinära intäkter och kostnader följt det bokföringssätt som tillämpats i budgeten för 2016, så att bl.a. vinster från försäljning av markområden som ingår i fast egendom har tagits upp bland extraordinära intäkter i resultaträkningen.

Toimintamenojen osalta kaupunkistrategian tavoite lasketaan siten, että huomioidaan kaupungin väestöennusteen mukainen vuosittainen väestönkasvu ja peruspalveluiden hintaindeksin mukainen kustannustason

I fråga om omkostnaderna räknas målet i stadsstrategin så att först beaktas den årliga befolkningstillväxten enligt stadens befolkningsprognos och ändringen i kostnadsnivån justerad enligt prisindex för basservicen minskad med 0,5

muutos vähennettynä kokonaistuottavuuden vuotuisella 0,5 % nousulla.

Kesällä 2017 valmistuneen väestöennusteen mukaan kaupunkistrategian tavoitteen laskennassa käytettävät väestönkasvuprosentit ovat vuoden 2018 talousarvion osalta 1,25 %, vuoden 2019 osalta 1,17 % ja vuoden 2020 osalta 1,18 %.

Tuoreimman syyskuun ennusteen mukaan peruspalvelujen hintaindeksin muutoksen arvioidaan vuonna 2018 olevan 0,60 %, vuonna 2019 ennuste on 1,30 % ja vuonna 2020 ennuste on 2,30 %.

Tuoreimmilla kustannustason nousun ja väestönkasvun ennusteilla, sekä -0,5 % tuottavuustavoitteella, kaupunkistrategian tavoitteen mukainen menotaso on 31,2 milj. euroa raamia suurempi.

Kaupunkistrategian tavoite mahdollistaa toimintamenojen määrärahojen (sisäiset määrärahat huomioiden ja tarkasteltuna ilman liikelaitoksia ja rahastoja) kasvuksi vuonna 2018: 1,70 %, vuonna 2019: 1,97 % ja vuonna 2020: 2,98 %.

Kaupungin tuloslaskelman mukaiset ulkoiset kokonaistoimintamenot (sisäiset erät eliminoitu ja liikelaitoksen sekä rahastot mukana) kasvavat 2,4 % tarkasteltaessa vuoden 2018 talousarviota vuoden 2017 talousarvioon.

Ulkoiset kokonaistoimintamenot vuodelle 2019 kasvavat 1,4 % ja vuodelle 2020 ne kasvavat 2,6 %.

Kaupungin organisaatio uudistui ja toimialamalli otettiin käyttöön valtuustokauden vaihtuessa 1.6.2017. Samalla otettiin käyttöön toimialamallin mukainen talousarviorakenne. Muutoksen myötä uusille toimialojen talousarviokohdille myönnettiin talousarviovuodelle 2017 kaupunginvaltuuston 21.6.2017 päätöksellä määrärahat ajanjaksolle 1.6.2017–31.12.2017. Näin ollen uusille toimialamallin mukaisille talousarviokohdille ei ole vuodelle 2017 myönnetty määrärahoja koko kalenterivuodelle ja siten vuoden 2017 lukuja ei ole esitetty vertailulukuina usien talousarviokohtien taulukoissa.

Toimialojen tulee varautua toiminnassaan kulloinkin voimassa oleviin virka- ja työehtosopimuksiin toimialojen talousarviokohtien määrärahojen puitteissa. Kaupunginhallituksen käyttövaroihin ei ole varattu keskitettyjä palkkamäärärahoja.

Kaupunkistrategian mukaan investointitaso mitoitetaan siten, ettei lainakanta asukasta kohden kasva. Siten lainakanta voi euromääräisesti kaupunkistrategian mukaan kasvaa n. 45 milj. eurolla kolmen vuoden

procent, som beskriver den årliga ökningen av den totala produktiviteten.

Enligt befolkningsprognosen som färdigställdes sommaren 2017 är procenttalen för befolkningstillväxten som används i beräkningen av målet i stadsstrategin 1,25 procent för 2018 års budget, 1,17 procent för år 2019 och 1,18 procent för år 2020.

I den senaste prognosen, som är från september; beräknas förändringen i prisindexet för basservicen vara 0,60 % år 2018, 1,30 % år 2019 och 2,30 % år 2020.

De senaste prognoserna för stegringen i kostnadsnivån och befolkningstillväxten, och produktivetsmålet -0,5 %, innebär att det belopp för utgiftsnivån som baserar sig på målet i stadsstrategin överstiger beloppet i ramen med 31,2 mn euro.

Stadsstrategins mål tillåter följande ökning i anslagen för omkostnaderna (med beaktande av interna anslag och exklusive affärsverk och fonder) år 2018: 1,70 %, år 2019: 1,97 % år 2020: 2,98 %.

De externa totala omkostnaderna i stadens resultaträkning (interna poster har eliminerats och affärsverken och fonderna inkluderats) ökar med 2,4 procent då 2018 års budget jämförs med budgeten för år 2017.

De externa totala omkostnaderna för år 2019 ökar med 1,4 procent och för år 2020 ökar de med 2,6 procent.

Staden omorganiserades och en ny sektormodell infördes då en ny fullmäktigeperiod inleddes 1.6.2017. Samtidigt togs det i bruk en budgetstruktur som följer sektormodellen. I och med ändringen beviljades det anslag för perioden 1.6.2017–31.12.2017 på sektorernas budgetmoment i enlighet med stadsfullmäktiges beslut 21.6.2017. På de nya budgetmomenten har anslagen för år 2017 därför inte beviljats för hela kalenderåret och sålunda har talen för 2017 inte framförts som jämförelsetal i tabellerna för de nya budgetmomenten.

Sektorerna ska i sin verksamhet utgå från de gällande tjänste- och arbetskollektivavtalen inom ramen för anslagen på sektorernas budgetmoment. I stadsstyrelsens dispositionsmedel finns inga reserveringar för centraliserade löneanslag.

Enligt stadsstrategin dimensioneras investeringsnivån så att länestocken per invånare inte ökar. Därmed kan länestocken enligt stadsstrategin ökar med ca 45 mn euro under de tre åren av ekonomiplaneringsperioden.

taloussuunnitelmakauden aikana. Arvio vuoden 2017 lopun lainakannasta on 1 306 milj. euroa eli 2 031 euroa asukasta kohti.

Kaupungin konsernitilivarat on luettu vuoden 2016 tilinpäätöksestä lukien osaksi kaupungin likviditeettiä. Likviditeetin hallinta konsernitilillä mahdollistaa, hyvän yleisen maksuvalmiustilanteen ohella, kaupungin maksuvalmiuspuskurin alentamisen.

5.2 Verotulot

Kaupungin verotulot muodostuvat kunnallisverosta, yhteisöverosta ja kiinteistöverosta. Vuonna 2018 kaupungin verotulojen arvioidaan olevan kokonaisuudessaan 3 333 milj. euroa.

5.2.1 Kunnallisvero

Vuonna 2017 kuntien verotulojen kehitys on ollut odotettua parempaa. Kunnallisveron odotettua parempi kehitys johtuu pääosin palkkasumman kasvusta. Vuoden 2017 palkkasumman odotetaan kasvavan yli 2 prosenttia. Loppuvuoden kunnallisveron tilitysoikaisut näyttävät viimeisimpien tietojen valossa myönteisiltä kunnille, mikä osaltaan parantaa ennusteita aiempaan verrattuna. Positiivisen kehityksen arvioidaan nostavan kunnallisveron tilitykset lähes vuoden 2016 tasolle kilpailukykyopin mukaan ja siihen liittyvien veronkevennyksien aiheuttamista veromenetyksistä huolimatta. Vuoden 2018 kehityksen arvioidaan olevan maltillisesti positiivista.

Kunnallisveron tuotoksi Helsingissä vuonna 2017 arvioidaan lokakuussa tehdyn ennusteen mukaan 2 575 milj. euroa eli 80 milj. euroa talousarviota enemmän.

Kaikkiaan verotuloja arvioidaan vuonna 2017 saatavan lokakuussa tehdyn ennusteen mukaan 245 milj. euroa vuoden 2017 talousarviota enemmän erityisesti yhteisöveron talousarviota suuremman tilitysennusteen seurauksena. Tämä näkyy kaupungin maksuvalmiuden hyvänä tasona vuonna 2017.

Vuoden 2018 talousarvio perustuu kunnallisveroprosenttiin 18,0 %, joka on 0,5 %-yksikköä matalampi kuin vuoden 2017 kunnallisveroprosentin taso 18,5 %. Veroprosentin lasku 0,5 %-yksiköllä merkitsee noin 70 milj. euron vähennystä kunnallisverotulokertymään.

Kunnallisveron tuotoksi vuonna 2018 arvioidaan 2 530 milj. euroa kunnallisveroprosentilla 18,0 %. Tämä on 1,7 % vuoden 2017 ennustetta vähemmän. Kunnallisveron tuoton arviot perustuvat valtion ja Kuntaliiton arvioihin kuntien yhteenlasketusta kunnallisveron tuoton kasvusta sekä kaupungin vuonna 2017 saamiin verotilityksiin. Tuottoarvion pohjana ovat valtiovarainministeriön syyskuussa 2017 esittämät suhdannenäkymät vuodelle 2017 sekä

Länestocken beräknas vid utgången av 2017 uppgå till 1 306 miljoner euro, dvs. 2 031 euro per invånare.

Stadens koncernkontomedel utgör sedan 2016 års bokslut en del av stadens likviditet. Likviditetshanteringen på koncernnivå möjliggör, vid sidan av den goda allmänna likviditetssituationen, en sänkning av stadens likviditetsbuffert.

5.2 Skatteintäkter

Stadens skatteintäkter utgörs av kommunalskatt, samfundsskatt och fastighetsskatt. År 2018 beräknas stadens totala skatteintäkter bli 3 333 mn euro.

5.2.1 Kommunalskatt

År 2017 har utvecklingen av kommunernas skatteintäkter varit bättre än väntat. Att kommunalskatteintäkterna utvecklats bättre än väntat beror i huvudsak på ökningen i lönesumman. År 2017 väntas lönesumman öka med så mycket som över 2 procent. Årsslutets redovisningskorrigeringar i kommunalskatten blir enligt de senaste uppgifterna positiva för kommunerna, vilket bidrar till att förbättra prognoserna i jämförelse med det tidigare. Den positiva utvecklingen beräknas lyfta redovisningarna av kommunalskatten nästan till 2016 års nivå, trots konkurrenskraftsavtalet och de skatteförluster som därtill hörande skattelättnader orsakar. Utvecklingen år 2018 beräknas vara måttligt positiv.

Kommunalskatten beräknas i Helsingfors år 2017 inbringa 2 575 mn euro, 85 mn euro mer än budgeterat. Detta enligt en prognos från augusti.

Inalles beräknas skatteintäkterna år 2017 enligt en prognos i oktober uppgå till 245 mn euro mer än i 2017 års budget, speciellt till följd av att samfundsskatten beräknas bli redovisad till ett större belopp än budgeterat. Detta syns så att stadens likviditet är på en bra nivå år 2017.

Budgeten för år 2018 baserar sig på en kommunalskattesats på 18,0 %, vilken är 0,5 procentenheter mindre än kommunalskattesatsens nivå år 2017, dvs. 18,0 %. Att skattesatsen sänks med 0,5 procentenheter innebär en minskning på ungefär 70 mn euro i de kommunalskatter som flyter in.

Intäkterna från kommunalskatten beräknas år 2018 bli 2 530 mn euro med 18,0 % som kommunal skattesats. Detta är 1,0 % mer än i prognosen för år 2017. De beräknade intäkterna från kommunalskatten baserar sig på statens och Kommunförbundets beräkningar över den sammanlagda tillväxten i kommunernas intäkter från kommunalskatten och på den redovisade skatt som staden fått år 2017. De beräknade intäkterna grundar sig på de

valtiovarainministeriön ehdotus valtion vuoden 2018 talousarvioksi.

Kunnallisveropohjan kehitykseen vaikuttavat mm. seuraavat tekijät. Hallitus päätti budjettiriihessä vuoden 2018 veronkevennyksistä, jotka toteutetaan ansiotuloperusteiden indeksitarkistuksena ja työnverotuksen keventämisenä. Kyseiset veronkevennykset vähentävät verotuloja koko maassa yhteensä noin 270 miljoonalla eurolla, josta 182 miljoonaa euroa kohdistuu kunnallisveroon.

Käytännössä veronkevennykset toteutetaan korottamalla progressiivisen tuloveroasteikon kaikkia tuloajoja sekä kasvattamalla työtulovähennyksen ja perusvähennyksen enimmäismääriä. Tuloveroasteikon muutoksen johdosta kuntien verotulojen arvioidaan jäävän 51 miljoonaa euroa alhaisemmiksi, kun verosta tehtäviä vähennyksiä (työtulovähennys 48 milj. € ja alijäämä hyvitys 3 milj. €) siirtyy tehtäväksi aiempaa enemmän kunnallisverosta. Työtulovähennyksen korotus taas vähentää kuntien verotuloja 115 miljoonalla eurolla ja perusvähennyksen enimmäismäärän korotus 16 miljoonalla eurolla. Täten budjettiriihessä päätetyt veronkevennykset alentavat kuntien verotuloja arviolta 182 miljoonalla eurolla. Aiempien päätösten perusteella kunnallisveroon kohdistuu asuntolainojen korkovähennysoikeuden rajaaminen entisestään (+13 milj. €) sekä lapsivähennyksen voimassaolon päättyminen vuoden 2017 lopussa (+38 milj. €). Nämä toimenpiteet lisäävät kuntien verotuloja ja otetaan myös huomioon veroperustemuutoksia kompensoitaessa. Täten veroperustemuutosten perusteella kunnille valtionosuuksien lisänä kompensoitavaksi määräksi muodostuu 131 miljoonaa euroa.

Kilpailukykysovimuksessa sovittiin erinäisistä palkansaajien maksuihin liittyvistä muutoksista vuosina 2017–2020. Maksujen muutokset alentavat kunnallisverotuloja vuonna 2018 reilulla 100 miljoonalla eurolla vuoteen 2017 verrattuna. Näiltä osin veromenetyksiä hallitus ei kompensoi (kuten ei tehnyt vuoden 2017 osaltakaan).

5.2.2 Yhteisövero

Valtakunnallisesti yhteisöveron tilitykset vuonna 2017 ovat 20 % kasvussa edelliseen vuoteen verrattuna. Pääosa positiivisesta kehityksestä johtuu verovuoteen 2016 kohdistuvista ennakontäydennysmaksuista, mutta myös kuluvan vuoden ennakoverot ovat nousussa myönteisen talouskehityksen seurauksena. Vuonna 2018 maksuunpantavan yhteisöveron arvioidaan kasvavan, mutta tilitysten jäävän vuoden 2017 tasoa alemmaksi, tänä vuonna tilitettyjen kertaluonteisten täydennysmaksujen johdosta.

Yhteisöveron tuotoksi Helsingissä vuonna 2017 arvioidaan lokakuussa tehdyn ennusteen mukaan 545 milj. euroa eli 155 milj. euroa talousarviota enemmän.

konjunkturutsiker för år 2017 som finansministeriet presenterade i september 2017 och på ministeriets budgetproposition för 2018.

Regeringen fattade vid budgetmanglingen beslut om skattelättnader som genomförs i form av en indexjustering av skattegrunderna för förvärvsinkomster och lättnader i beskattningen av arbete. Skattelättnaderna i fråga minskar skatteintäkterna med sammanlagt cirka 270 miljoner euro, varav 182 miljoner gäller kommunalskatten.

I praktiken genomförs skattelättnaderna genom en höjning av alla inkomstgränser i den progressiva inkomstskatteskalan och genom en ökning av det maximala arbetsinkomstavrdraget och grundavrdraget. På grund av ändringarna i inkomstskatteskallorna beräknas kommunernas skatteintäkter minska med 51 miljoner euro när allt fler inkomstskatteavdrag görs från kommunalskatten (arbetsinkomstavrdraget 48 miljoner euro och underskottsgottgörelse 3 miljoner euro). Det höjda arbetsinkomstavrdraget kommer att minska kommunernas skatteintäkter med 115 miljoner euro och höjningen av det maximala grundavrdraget minskar skatteintäkterna med 16 miljoner euro. Därmed kommer de skattelättnader som beslutats i budgetmanglingen att minska kommunernas skatteintäkter med uppskattningsvis 182 miljoner euro. Utgående från tidigare beslut påverkas kommunalskatten av ytterligare begränsningar i rätten att dra av bostadslåneräntor (+13 miljoner euro) och av att barnavrdraget slopas i slutet av 2017 (+38 miljoner euro). Dessa åtgärder ökar kommunernas skatteintäkter och kommer att beaktas i kompensationen av förändringarna i skattegrunderna. Därmed ska kommunerna kompenseras med 131 miljoner euro på grund av ändringarna i skattegrunderna utöver statsandelarna.

I konkurrenskraftsavtalet kom parterna överens om vissa ändringar i löntagaravgifterna under åren 2017–2020. Ändringarna minskar kommunernas skatteintäkter med drygt 100 miljoner euro år 2018 jämfört med 2017. Till denna del får kommunerna ingen kompensation för förlorade skatteintäkter (detsamma gällde år 2017).

5.2.2 Samfundsskatt

Redovisningarna av samfundsskatt år 2017 ser ut att stiga med 20 procent jämfört med året innan. Den positiva utvecklingen beror i huvudsak på avgifterna för förskotts-komplettering som riktas till skatteåret 2016, men också innevarande årets förskottsskatter är stigande på grund av den gynnsamma ekonomiska utvecklingen. Samfundsskatten som debiteras år 2018 beräknas öka, men samtidigt väntas redovisningarna stanna under 2017 års nivå, på grund av kompletteringar av engångskaraktär som redovisats i år.

Samfundsskatten beräknas i Helsingfors år 2017 inbringa 545 mn euro, 155 mn euro mer än budgeterat. Detta enligt en prognos från augusti.

Yhteisöveron tuotoksi vuonna 2018 arvioidaan 540 milj. euroa. Arvio on tehty Helsingin kuntakohtaisen jako-osuuden 29,06 % tason pohjalta. Helsingin vuoden 2018 yhteisöveron tuoton arviot perustuvat valtion ja Kuntaliiton arvioihin kuntien yhteenlasketusta yhteisöveron tuoton kasvusta sekä kaupungin vuonna 2016 saamiin verotilityksiin. Tuottoarvion pohjana ovat valtiovarainministeriön syyskuussa 2017 esittämät suhdannenäkymät vuodelle 2018 sekä valtiovarainministeriön ehdotus valtion vuoden 2018 talousarvioksi.

Hallitus on päättänyt varhaiskasvatusmaksujen alentamisesta vuodesta 2018 lähtien. Tästä kunnille aiheutuvia tulonmenetyksiä ja lisäkustannuksia on päätetty kompensoida kunnille yhteensä 110 miljoonan euron edestä. Kompensaatio toteutetaan seuraavasti. Kuntien yhteisöveron jako-osuuden korottaminen (60 miljoonan euron edestä), kiinteistöveroprosenttien alarajojen korottaminen (25 miljoonan euron edestä) ja valtionosuuksien korottaminen (25 miljoonan euron edestä). Kompensaation johdosta kuntien yhteisöveron ryhmäosuutta korotetaan 1,01 prosenttiyksikköä 30,34 prosentista 31,35 prosenttiin.

5.2.3 Kiinteistövero

Kiinteistöveron tuotoksi vuonna 2018 on arvioitu 263 milj. euroa (vuoden 2017 tilitysarvio on 258 milj. euroa). Vuonna 2018 kiinteistöveroprosentit ehdotetaan Helsingissä pidettäväksi vuoden 2017 tasolla.

Kiinteistöverotuoton arvion nousu johtuu kiinteistökannan kasvusta ja sitä kautta verotusarvojen ennakoidusta noususta.

Kiinteistöverolaki on muuttumassa verovuodelle 2018 ja muutokseen liittyvä hallituksen esitys 133/2017 on eduskunnan käsittelyssä. Valtiovarainvaliokunta esitti kiinteistöveroprosenttien alarajojen korotuksista luopumista (VaVM 9/2017vp) ja eduskunta on sen pohjalta hyväksynyt lakiesityksen sisällön muutettuna sen ensimmäisessä käsittelyssä 18.10.

Lakia muutettaisiin siten, että yleisen kiinteistöveroprosentin sekä muun kuin vakituisen asuinrakennuksen kiinteistöveroprosentin uudet veroprosenttien vaihteluvälit ovat 0,93 % - 2,00%. Vaihteluvälien osalta ylärajaa nostettaisiin nykyisestä 1,80 % tasosta 2,00 % tasolle.

Kiinteistöverotuksen verotusarvojen uudistamishanke uudistaa verotusarvojen laskentaa vuodesta 2020 eteenpäin. Hankkeen tavoitteena on luoda uusi

Intäkterna från samfundsskatten år 2018 beräknas uppgå till 540 mn euro. Stadens beräknade intäkter från samfundsskatten år 2018 baserar sig på statens och Kommunförbundets beräkningar över den sammanlagda tillväxten i kommunernas intäkter från samfundsskatten och på den redovisade skatt som staden fått år 2016. De beräknade intäkterna grundar sig på de konjunkturutsikter för år 2018 som finansministeriet presenterade i september 2017 och på ministeriets budgetproposition för 2018.

Regeringen har fattat beslut om sänkning av avgifterna för småbarnspedagogik från år 2018. Det har beslutats att kommunerna ska kompenseras med sammanlagt 110 miljoner euro för de inkomstförluster och merkostnader som detta orsakar dem. Kompenseringen genomförs på följande sätt: Kommunernas andel av samfundsskatten höjs (60 miljoner euro), de nedre gränserna för fastighetsskatteprocenterna höjs (25 miljoner euro) och statsandelarna höjs (25 miljoner euro). Med anledning av kompensationen höjs kommunernas gruppandel av samfundsskatten med 1,01 procentenhet från 30,34 till 31,35 procent.

5.2.3 Fastighetsskatt och hundskatt

Intäkterna från fastighetsskatten beräknas år 2018 uppgå till 263 mn euro (den beräknade redovisningen år 2017 är 258 mn euro). Det föreslås att fastighetsskatteprocentsatserna i Helsingfors år 2018 hålls på samma nivå som år 2017.

De beräknade ökningen i intäkterna från fastighetsskatten beror på att fastighetsbeståndet har vuxit och skattevärdena därmed förutspås stiga.

Fastighetsskattelagen ändras för skatteåret 2018, och regeringens proposition 133/2017 som hänför sig till ändringen är under behandling i riksdagen. Finansutskottet föreslog att de nedre gränserna för fastighetsskatteprocentsatserna inte skulle höjas (FiUB 9/2017rd), och riksdagen har utifrån detta godkänt innehållet i lagförslaget med ändringar vid den första behandlingen 18.10.

Lagen föreslås bli ändrad så att den allmänna fastighetsskattesatsen och fastighetsskattesatsen för byggnader som används för annat boende än stadigvarande boende kan variera mellan 0,93 % och 2,00 %. I fråga om variationsintervallen föreslås den övre gränsen bli höjd från nuvarande 1,80 % till 2,00 %.

Projektet för reform av fastighetsbeskattningens beskattningsvärden förnyar räkningen av beskattningsvärdena från och med år 2020. Projektet har som mål att skapa en nya

hintavyöhykekartta maapohjien verotusarvojen määrittämistä varten kiinteistöverotuksessa koko maan kattavasti. Yhtenäisen hinnan alueet perustuvat markkinahintoihin eli toteutuneisiin kiinteistöjen ja kaupunkiseuduilla osin myös asuntojen kauppahintatietoihin.

5.2.4 Koiravero

Vuoden 2018 talousarvioehdotukseen sekä vuosien 2018–2020 taloussuunnitelmaan ei sisälly koiraveron perimistä Helsingissä vuodesta 2018 alkaen.

Vuonna 2017 koiraverosta arvioidaan kertyvän noin 0,350 milj. euroa.

5.3 Valtionosuudet

Vuonna 2017 valtionosuuksia arvioidaan elokuussa tehdyn ennusteen mukaan kertyvän Helsingissä 220 milj. euroa. Vuonna 2018 valtionosuuksia arvioidaan kertyvän 175 milj. euroa.

Kuntien vuoden 2018 valtionosuuksien taso on noin 150 milj. euroa (2 %) vähemmän kuin vuonna 2017. Suurimmat muutokset valtionosuusrahoituksessa johtuvat kilpailukykykysopimuksesta (-119 milj. euroa) ja valtionosuuslain mukaisesta kustannustenjaon tarkistuksesta (-177 milj. euroa). Kuntien veromenetysten kompensatio puolestaan lisää valtionosuutta valtion talousarvioesityksen mukaan 131 milj. euroa vuonna 2018. Kilpailukykykysopimuksen johdosta kuntien valtionosuutta leikattiin 356 milj. euroa (-64 €/as) vuonna 2017. Sopimukseen sisältyvän työajan pidentämisen arvioidaan tuottavan kunnissa lisää säästöjä vuonna 2018, mistä johtuen valtionosuudesta leikattava euromäärä kasvaa vuonna 2018 yhteensä 468 milj. euroon (-85 €/as). Uutta kilpailukykykysopimuksesta johtuvaa leikkausta tulee siis 21 euroa asukasta kohden (yht. 119 milj. euroa) vuonna 2018.

priszonskarta för definierandet av beskattningsvärden för mark inom fastighetsbeskattningen som täcker hela landet. Områdena med enhetliga pris grundar sig på marknadspriser, dvs. uppgifter angående realiserade köpesummor för fastigheter och i huvudstadsregionen också delvis för bostäder.

5.2.4 Hundskatt

I 2018 års budgetförslag och i ekonomiplanen för åren 2018–2020 ingår inte uppbärande av hundskatt i Helsingfors från och med 2018.

År 2017 beräknas hundskatten inbringa ca 0,350 n euro.

5.3 Statsandelar

Enligt en prognos från augusti beräknas staden få statsandelar på 220 mn euro år 2017. Staden beräknas få statsandelar på 175 mn euro år 2018.

Nivån för kommunernas statsandelar år 2018 är cirka 150 mn euro (2 procent) lägre än år 2017. De största ändringarna i statsandelsfinansieringen beror på konkurrenskraftsavtalet (-119 mn euro) och justeringen av kostnadsfördelningen i enlighet med statsandelslagen (-177 mn euro). Enligt statens budgetförslag gör compensationen för kommunernas skatteförluster att statsandelarna ökar med 131 mn euro år 2018. Med anledning av konkurrenskraftsavtalet skars kommunernas statsandel ned med 365 mn euro (-64 euro/invånare) år 2017. Förlängningen av arbetstiden som ingår i avtalet beräknas resultera i ytterligare besparingar i kommunerna år 2018, varför summan som tas bort från statsandelarna ökar till totalt 468 mn euro (85 euro/invånare) år 2018. Den nya minskningen som orsakas av konkurrenskraftsavtalet är alltså 21 euro per invånare (tot. 119 mn euro) år 2018.

Eräitä keskeisiä valtionosuuslaskennan tunnuslukuja:

Valtionosuusprosentti 25,34 %

•Kunnan omarahoitusosuus, peruspalvelujen valtionosuus: 3 540,30 €/as

•Kunnan omarahoitusosuus, OKM:n valtionosuus: 255 €/as

•Ikäryhmittäiset perushinnat (€/ikäryhmään kuuluva), kunnan peruspalvelujen valtionosuudessa:

•ikä 0-5	8 199
•ikä 6	8 699
•ikä 7-12	7 291
•ikä 13-15	12 522
•ikä 16-18	4 011
•ikä 19-64	1 009
•ikä 65-74	2 029
•ikä 75-84	5 564
•ikä 85+	18 911

Helsingin valtionosuuksiin sisältyvä verotulotasaus on vuoden 2018 osalta ennakkotietojen mukaan -325 milj. euroa. vuonna 2017 vastaava luku oli -289 milj. euroa. Verotulotasauksen nousu on seurausta Helsingin hyvästä verotulokasvusta, erityisesti hyvästä yhteisöverotulokasvusta, edeltävinä vuosina. Helsingin maan keskimääräistä paremmasta verotulokehityksestä laskennallisesti hieman yli 37 % (Helsingin tasausvähennysprosentti valtionosuusjärjestelmässä) siirtynyt verotulotasauksa saavien kuntien valtionosuuksia lisääväksi tekijäksi.

Vissa viktiga nyckeltal för räknandet av statsandelar:

•Statsandelsprocent 25,34 %

•Kommunens självfinansieringsandel, statsandelen för kommunal basservice: 3 540,30 euro/invånare

•Kommunens självfinansieringsandel, Undervisnings- och kulturministeriets statsandel: 255 euro/invånare

•Grundpriser per åldersgrupp (euro/person som hör till åldersgruppen), i statsandelen för kommunal basservice:

•ålder 0-5	8 199
•ålder 6	8 699
•ålder 7-12	7 291
•ålder 13-15	12 522
•ålder 16-18	4 011
•ålder 19-64	1 009
•ålder 65-74	2 029
•ålder 75-84	5 564
•ålder 85+	18 911

Skatteintäktsutjämningen som hör till Helsingfors statsandelar uppgår år 2018 enligt förhandsuppgifter till -325 mn euro, då den år 2017 var -289 mn euro. Ökningen i skatteintäktsutjämningen är en följd av Helsingfors gynnsamma skatteintäktsutveckling, särskilt den goda ökningen av samfundsskatteintäkterna, under de senaste åren. Av Helsingfors skatteintäktsutveckling, som är bättre än i landet i genomsnitt, överförs en aning över 37 procent (Helsingfors utjämningsavdragsprocent i statsandelssystemet) till en faktor som ökar statsandelarna för kommunerna som får skatteinkomstutjämning.

Taulukko – Tabell Verotulot – Skatteinkomster

Milj. €	TP - BSL	TA - BDG	Ennuste -	TA - BDG	TA - BDG	TA/Ennuste	TS - EP	TS - EP
	2016	2017	Prognos 2017	2018	2018/2017 %	BDG/Prognos %	2019	2020
Kunnallisvero - Kommunalskatt	2 586,1	2 495,0	2 575,0	2 530,0	1,4	-1,7	2 611,0	2 695,0
Yhteistövero - Samfundsskatt	397,3	390,0	545,0	540,0	38,5	-0,9	555,0	570,0
Kiinteistövero - Fastighetsskatt	221,9	248,0	258,0	263,0	6,0	1,9	273,0	278,0
Koiraverot - Hundskatt	0,4	0,4	0,4		-100,0	-100,0		
Verotulot - Skatteintäkter	3 205,6	3 133,4	3 378,4	3 333,0	6,4	-1,3	3 439,0	3 543,0
Valtionosuudet - Statsandelar	316,3	220,0	220,0	175,0	-20,5	-20,5	175,0	175,0
Verotulot ja valtionosuudet yhteensä - Skatteintäkter och stadsdelar tillsammans	3 521,9	3 353,4	3 598,4	3 508,0	4,6	-2,5	3 614,0	3 718,0

5.4 Investoinnit

Kaupungin investointimenot ovat yhteensä 753,7 milj. euroa, josta kaupungin (ilman liikelaitoksia) investointiosan menot ovat 572,0 milj. euroa. Investointimenoihin sisältyy aikaisemmista vuosista poiketen mm. keskustakirjaston ja Tanssin talon investoinnit bruttomääräisinä (aiemmin budjetoitu vain kaupungin osuus) ja kaupungin saamat muiden tahojen maksuosuudet kyseisiin investointeihin on kirjattu tuloihin. Lisäksi aikaisempien vuosien tapaan talousarvion tuloihin ja menoihin on arvioitu Metropolia ammattikorkeakoulun käytössä olevien kiinteistöjen myyntitulot ja myyntitulojen sijoittaminen Kiinteistöosakeyhtiö Myllypuron kampukseen.

Liikelaitosten investoinnit ovat 181,8 milj. euroa. Kaupungin investointimenot kasvavat yhteen laskien vuoden 2017 talousarvioon verrattuna 90,7 milj. euroa (13,7 %). Ilman edellä mainittuja investointihankkeiden muiden tahojen maksuosuuksien tulo- ja menokirjauksia Helsingin kaupungin talousarvioon kasvavat Helsingin investointimenot 70,5 milj. euroa (10,6 %). Liikelaitosten investoinnit kasvavat yhteensä 11,5 milj. euroa. Taloussuunnitelmakaudella vuoden 2019 kaupungin investointimenot ovat 718 milj. euroa ja vuonna 2020 arviolta 732 milj. euroa.

Investointiohjelmassa painotukset ovat kaupunkistrategian mukaisia. Rakennetun omaisuuden kunnosta huolehditaan ja rakennusten korjausvelkaa hillitään. Kaupungin kasvun edellytykset varmistetaan panostamalla asuntotuotantotavoitteen ja elinkeinoelämän edellyttämiin investointeihin ja palveluverkon kehittämiseen. Joukkoliikenneinvestoinneilla varmistetaan jo päätettyjen hankkeiden toteuttamisen edellytykset.

Korjausrakentamisen lähtökohtana on toimitilojen erityisesti koulurakennusten ja päiväkotien turvallisuuden terveellisyyden ja käyttökelpoisuuden varmistaminen. Suunnitelmakaudella korjausvelan hillintään käytetään korvaava uudisrakentaminen mukaan lukien runsas neljäsosa investointiosan menoista.

Kaupunkistrategian mukaisesti merkittävän osan investoinneista muodostavat edellytysten luominen vuonna 2016 solmitun valtion ja Helsingin seudun kuntien välisen maankäytön, asumisen ja liikenteen sopimuksen 2016–2019 (MAL-sopimus) sekä vuonna 2016 hyväksytyyn uuden asumisen ja siihen liittyvän maankäytön toteutusohjelman (AM-ohjelma) mukaisten asuntotuotantotavoitteiden saavuttamiselle. MAL-sopimuksessa ja uudessa AM-ohjelmassa asetettiin kaupungin tavoitteeksi luoda

5.4 Investeringar

Stadens investeringsutgifter är sammanlagt 753,7 mn euro, varav utgifterna för staden (utan affärsverken) i investeringsdelen är 572,0 mn euro. I motsats till tidigare år ingår i den här summan bl.a. investeringsutgifterna för centrumbiblioteket och Dansens hus i sin helhet (tidigare budgeterades endast stadens andel). För båda projekten har andra instansers betalningsandelar i investeringarna, som staden fått, registrerats i inkomsterna. Under budgetinkomsterna och -utgifterna finns dessutom, i likhet med tidigare år, de beräknade inkomsterna från försäljningen av fastigheter i yrkeshögskolan Metropolias bruk och placering av försäljningsinkomsterna i Fastighetsaktiebolaget Kvarnbäckens campus.

Affärsverkens investeringar uppgår till 181,8 mn euro. Stadens investeringsutgifter sjunker jämfört med 2017 års budget med 90,7 mn euro (13,7 %). Utan ovannämnda inkomst- och utgiftsregistreringar av andra instansers betalningsandelar i investeringsprojekt i Helsingfors stads budget ökar Helsingfors investeringsutgifter med 70,5 mn euro (10,6 procent). Affärsverkens investeringar ökar med sammanlagt 11,5 mn euro. Stadens investeringsutgifter under ekonomiplanepreioden är 718 mn euro år 2019 och år 2020 beräknas de uppgå till 732 mn euro.

I investeringsprogrammet följer prioriteringarna stadsstrategin. Att den byggda egendomen är användbar, säker och sund tryggas och byggnadernas reparationssskuld stävjas. Förutsättningarna för stadens tillväxt tryggas genom satsningar på bostadsproduktionsmålet och investeringar som näringslivet förutsätter och utveckling av servicenätet. Genom investeringar i kollektivtrafiken säkras förutsättningarna för projekt som det redan fattats beslut om.

Utgångspunkten för reparationsbyggandet är att säkerställa att lokalerna, speciellt skolhusen och daghemmen, är säkra, sunda och användbara. Under planperioden används inklusive nybyggnad drygt en fjärdedel av utgifterna i investeringsdelen för att stävja reparationssskulden.

I enlighet med stadsstrategin har en betydande del av investeringarna att göra med att skapa förutsättningar för bostadsproduktionsmålen i det mellan staten och kommunerna i Helsingforsregionen år 2016 ingångna avtalet om markanvändning, boende och trafik 2016–2019 (MBT-avtalet) och i genomförandeprogrammet för boende och härmed sammanhängande markanvändning (BM-programmet) som godkändes 2016. I MBT-avtalet och det nya BM-programmet sattes det upp som mål att staden genom

kaavoituksella ja tonttien luovutuksella edellytykset vähintään 6 000 asunnon rakentamiselle vuosittain. Samalla AM-ohjelmassa asetettiin tavoitteeksi luoda edellytykset nostaa asuntotuotannon määrä 7 000 asuntoon vuoteen 2019 mennessä. Kalasataman, Länsisataman, Pasilan ja Kruunuvuorenrannan sekä Kuninkaankolmion alueiden rakentamista jatketaan. Suunnitelmakaudella keskeisten projektialueiden ja täydennysrakentamisen edellyttämän esirakentamisen sekä katujen ja puistojen rakentamisen osuus investointiosan menoista on noin neljäsosa.

Liikelaitosten investoinnit muodostuvat käytännössä HKL-liikelaitoksen investoinneista, jotka ovat 177,6 milj. euroa. Eniten investoidaan 2000-luvun alussa hankittuja matalalattiaraitiovaunuja korvaaviin raitiovaunuihin 35,4 milj. euroa. Muita suuria investointikohteita ovat nykyisen raitiovaunuhankinnan maksut 16,1 milj. euroa, metroasemien perusparannukset 11,0 milj. euroa, vanhojen metrovaunujen peruskorjaukset 11,0 milj. euroa ja metron kulunvalvonnan uusiminen 7,2 milj. euroa. Liikelaitosten investoinnit ovat vuonna 2019 yhteensä 149 milj. euroa ja vuonna 2020 yhteensä 174 milj. euroa.

Talousarvion liitteissä on esitetty kaupungin ja HKL-liikelaitoksen investointiohjelmat vuosiksi 2018–2027. Suunnitelmakauden jälkeisten vuosien 2021–2027 osalta investointiohjelmat ovat alustavia.

planläggning och tomtöverlåtelse ska skapa förutsättningar för byggande av minst 6 000 bostäder årligen. Samtidigt sattes det i BM-programmet upp som mål att det ska skapas förutsättningar för att höja bostadsproduktionsvolymen till 7 000 bostäder fram till år 2019. Byggandet i Fiskehamnen, Västra hamnen, Böle och Kronbergsstranden och i områdena i Kungstriangeln fortsätter. Den grundberedning som de nya områdena och kompletteringsbyggandet förutsätter och byggandet av gator och parker utgör cirka en fjärdedel av utgifterna i investeringsdelen under planperioden.

Affärsverkens investeringar består i praktiken av investeringarna vid trafikaffärsverket, vilka uppgår till 177,6 mn euro. Mest investeras i spårvagnar som ersätter låggolvsspårvagnarna som anskaffades i början av 2000-talet, 35,4 mn euro. Andra stora investeringsobjekt är betalningarna för de nuvarande spårvagnsanskaffningarna, 16,1 mn euro, ombyggnader av metrostationer 11,0 mn euro, grundliga reparationer av gamla spårvagnar, 11,0 mn euro, och förnyande av metrons tågkontroll, 7,2 mn euro. Affärsverkens investeringar uppgår år 2019 till sammanlagt 149 mn euro och år 2020 till sammanlagt 174 mn euro.

I bilagorna till budgeten anges stadens och trafikaffärsverkets investeringsprogram för åren 2018–2027. Investeringsprogrammen för åren 2021–2027 efter ekonomiplanepreperioden är preliminära.

Taulukko 7 – Tabell 7 Investoinnit - Investeringar

Milj. €	TP - BSL	TA - BDG	Ennuste	TA - BDG	TA - BDG	TA/Ennuste -	TS - EP	TS - EP
	2016	2017	2017	2018	2018/2017 % -muutos	BDG/Prognos % -muutos - förändr.%	2019	2020
Investointiosa - Investeringdelen	485,9	490,7	590,0	572,0	16,6	-3,1	568,2	557,6
Työterveysliikelaitos - Affärsverket företagshälsan	0,0	0,0	0,0	0,0		-22,5	0,0	0,0
Liikenneliikelaitos - Trafikaffärsverket	176,5	169,1	135,0	177,6	5,0	31,6	145,0	170,1
Taloushallintopalveluliikelaitos - Affärsverket ekonomiförvaltningstjänsten	0,2	0,2	0,3	0,3	50,0		0,4	0,3
Palvelukeskusliikelaitos - Affärsverket servicecentralen	0,3	0,8	0,8	0,8	-5,1	-5,1	0,8	0,8
Rakentamispalveluliikelaitos - Affärsverket byggnadstjänsten		1,8	1,8	3,0	70,6	70,6	3,0	3,0
Liikelaitokset yhteensä - Affärsverken sammanlagt	177,0	172,0	137,9	181,8	5,7	31,8	149,2	174,2
Kaikki yhteensä - Alla sammanlagt	662,9	662,7	727,9	753,7	13,7	3,5	717,5	731,9

6 HELSINKI-KONSERNIN TYTÄRYHTEISÖT JA KONSERNIOHJAUS

Kaupunkikonserni on omistus- ja hallintorakenne, jonka tarkoituksena on mahdollistaa siihen kuuluvien yksiköiden välinen yhteistyö, josta koituu hyötyä kaupungin asukkaille ja alueelle. Kaupunki emoyhteisönä vastaa kehityksen ohjaamisesta sekä järjestettävien palvelujen määrittelystä. Kaupunkikonsernia johdetaan ja kehitetään kaupungin ja sen määräysvallassa olevien yhteisöjen muodostamana kokonaisuutena kokonaistaloudellisesti. Helsingin kaupunkikonsernin muodostavat Helsingin kaupunki ja ne yhteisöt sekä säätiöt, joissa kaupungilla on määräysvalta. Helsingin kaupungilla oli suorassa omistuksessaan 68 tytäryhtiötä ja määräysvallassaan 11 tytär-säätiötä per 8.9.2017. Suurin osa tytäryhtiöistä on kaupungin sataprosenttisesti omistamia. Kaupunkikonserniin kuuluvat yhteisöt ja säätiöt on lueteltu liitteessä

Kaupunkikonserniin kuuluvia yhtiöitä ja säätiöitä käytetään täydentämään kaupungin palvelutuotantoa ja hoitamaan eräitä muita konsernin tehtäviä. Kaupunkikonserni tuottaa tytäryhteisömuodossa palveluja mm. seuraavilla toimialoilla: opetus, kulttuuri, sosiaalitoimi, terveystoimi, kiinteistöt, pysäköinti, matkailu, liikunta, energia, bussiliikenne, elinkeino ja henkilöstö. Alueen elinvoimaisuutta tukevia yhteisöjä ovat mm. kehittämis- ja markkinointiyhtiöt. Kaupungilla on sen tehtäviä toteuttavissa tytäryhteisöissä ensisijaisesti omia julkisen palvelun tavoitteita, vaikka yleistavoitteena on, että toiminta on kustannustehokasta ja taloudellisesti kannattavaa.

Kaupunkikonsernin talouden kannalta merkittävimmät tytäryhteisöt ovat Helen Oy / Helen-konserni, Helsingin kaupungin asunnot Oy, Helsingin Satama Oy / Helsingin Satama -konserni ja Palmia Oy. Muista edellä mainituista yhtiöistä poiketen Helsingin kaupungin asunnot Oy toimii omakustannusperiaatteella eikä tavoittele voittoa.

Kaupungin osingonjakoon liittyvänä tavoitteena markkinaehtoisesti toimivien tytäryhteisöjensä osalta on, että yhtiöt jakavat suunnitelmakaudella noin puolet tuloksestaan osinkona. Kaupungin arvioidaan saavan vuonna 2018 osakeomistuksistaan osinkoa yhteensä noin 29,7 miljoonaa euroa. Maksettava osinkotavoite on eritellyt tytäryhteisöille asetetuissa toiminnallisissa tavoitteissa. Vuonna 2017 osinkotulojen arvioidaan olevan yhteensä noin 25 miljoonaa euroa.

Kaupungin omistajapolitiikan lähtökohtana on

6 HELSINGFORSKONCERNENS DOTTER- SAMMANSLUTNINGAR OCH KONCERN- STYRNING

Stadskoncernen är en ägande- och förvaltningsstruktur vars ändamål är att möjliggöra sådan samordning och sådant samarbete mellan de därtill hörande enheterna som gagnar invånarna och staden som område. Staden som modern sammanslutning är ansvarig när det gäller att styra stadens utveckling och bestämma vilka tjänster staden ska tillhandahålla. Stadskoncernen leds och utvecklas totalekonomiskt och som en helhet bestående av staden och av de sammanslutningar där staden har bestämmande inflytande. Helsingfors stadskoncern bildas av Helsingfors stad och av de sammanslutningar och stiftelser där staden har bestämmande inflytande. Helsingfors stad hade i sin direkta ägo 68 dotterbolag och bestämmande inflytande i 11 dotterstiftelser 8.9.2017. Staden äger största delen av dessa dotterbolag till hundra procent. Sammanslutningarna och stiftelserna inom stadskoncernen är förtecknade i bilaga

Bolagen och stiftelserna inom stadskoncernen används för att komplettera stadens tjänsteproduktion och för att sköta vissa andra uppgifter inom koncernen. Staden producerar tjänster i form av dottersammanslutningar bl.a. på följande områden: undervisning, kultur, socialväsendet, hälsovårds-väsendet, fastigheter, parkering, turism, idrott, energi, buss- trafik, näringsliv och personal. Sammanslutningar och företag som främjar områdets livskraft är bl.a. utvecklings- och marknadsföringsbolagen. Staden har i de dotter-sammanslutningar som utför dess uppdrag i första hand egna mål för den offentliga servicen, även om det allmänna målet är att verksamheten ska vara kostnadseffektiv och ekonomiskt lönsam.

De viktigaste dottersammanslutningarna med tanke på stadskoncernens ekonomi är Helen Ab/Helen-koncernen, Helsingfors stads bostäder Ab och Helsingfors Hamn Ab/koncernen Helsingfors Hamn och Palmia Ab. Med avvikelse från de övriga bolagen ovan fungerar Helsingfors stads bostäder Ab enligt självkostnadsprincipen och eftersträvar ingen vinst.

Ett av stadens mål med anknytning till utdelningen i fråga om de av stadens dottersammanslutningar som verkar på marknadsvillkor är att bolagen under planperioden ska betala ungefär hälften av sitt resultat i form av dividender. Staden beräknas år 2018 få sammanlagt ca 29,7 miljoner euro i dividender för sitt aktieinnehav. Målet för dividender som betalas har specificerats i de funktionella målen som ställts för dotterbolagen. År 2017 beräknas dividend-inkomsterna uppgå till sammanlagt ca 25 miljoner euro.

Utgångspunkten för stadens ägarpolitik är stadens

kaupunkistrategia, konserniohje ja muut omistajapolitiikkaa koskevat päätökset. Omistajapolitiikka on mahdollisimman avointa ja aktiivista toimintaa, jossa pyritään johdonmukaisiin ja ennustettaviin ratkaisuihin. Omistajapolitiikan tarkoituksena on liittää konserniin kuuluvat yhteisöt osaksi kaupungin strategista johtamista ja toimintaa sekä varmistaa kaupunginvaltuuston asettamien tavoitteiden tehokas toteuttaminen.

Omistaminen ei ole kaupungin perustehtävä. Omistamisen ja määräysvallan tulee lähtökohtaisesti tukea ja palvella palveluiden järjestämistä, kaupungin taloutta tai muuten kaupungin yhteiskunnallisia tavoitteita. Kaupungin omistajuus on luonteeltaan strategista ja sillä tulee saavuttaa taloudellista ja/tai toiminnallista hyötyä pitkällä aikavälillä. Toimintaympäristön muuttuessa ja palvelutuotannon vaihtoehtojen lisääntyessä kaupungin oman organisaation ja kaupunkikonsernin rakennetta tarkastellaan avoimesti sen varmistamiseksi, että kaupungin toimintojen ja palvelujen kokonaisuus on järjestetty tarkoituksenmukaisesti. Seuraavassa luettelossa on esitetty sellaiset Helsingin kaupungin tytäryhteisöt, joiden avustamiseen on talousarviossa varattu määrärahoja. Helsingin kaupunki myöntää avustuksia seuraaville tytäryhteisöille: Finlandia-talo Oy, Helsingin kaupungin 450-vuotistaiteilijatalosäätiö sr, Helsingin seudun kesäyliopistosäätiö sr, Helsingin teatterisäätiö sr, Helsinki Stadion Oy, Helsinki-viikon säätiö sr, Jääkentäsäätiö sr, Korkeasaaren eläintarhan säätiö sr, Mäkelänrinteen Uintikeskus Oy, Pääkaupunkiseudun Kierrätyskeskus Oy, Stadion-säätiö sr, UMO-säätiö sr, Urheiluhallit Oy ja Vuosaaren Urheilutalo Oy. Avustukset on yksilöity liitteessä 1.

Tytäryhteisöille asetettavat tulostavoitteet

Talousarviossa on asetettu tytäryhteisökohtaisia tulostavoitteita kaupungin avustusta saaville tytäryhteisöille sekä muille keskeisimmille tytäryhteisöille. Strategiaohjelmassa vuosille 2017–2021 konserniajattelu on painottunut aiempaa enemmän. Tytäryhteisökohtaisten tulostavoitteiden kattavuutta laajennetaan seuraavien vuosien talousarvioissa strategiaohjelman 2017–2021 linjauksiin perustuen.

strategiprogram, koncerndirektivet och de övriga beslut som gäller ägarpolitiken. Ägarpolitiken är så öppen och aktiv verksamhet som möjligt, där konsekventa och förutsägbara lösningar eftersträvas. Avsikten med ägarpolitiken är att ansluta sammanslutningar som hör till koncernen till en del av stadens strategiska ledarskap och verksamhet och att säkra att de mål som stadsfullmäktige har fastställt fullföljs effektivt.

Ägande hör inte till stadens grunduppgifter. Ägarskap och bestämmande inflytande stöder och betjänar ordnandet av tjänster, stadens ekonomi eller stadens samhällliga mål i övrigt. Stadens ägarskap är till naturen strategiskt och med det ska staden uppnå ekonomiska och/eller verksamhetsmässiga fördelar på lång sikt. Då omvärlden ändras och alternativen inom serviceproduktionen ökar granskas strukturerna för stadens egen organisation och stadskoncernen öppet för att säkra att stadens helhet av funktioner och tjänster har organiserats ändamålsenligt. Nedan nämns de av Helsingfors stads dottersammanslutningar som i budgeten får understöd i form av anslag. Helsingfors stad beviljar understöd till följande dottersammanslutningar: Finlandia-huset Ab, Stiftelsen Helsingfors stads 450-årskonstnärshus sr, Stiftelsen för Helsingforsnejdens sommaruniversitet sr, Helsingfors teaterstiftelse sr, Helsinki Stadion Oy, Stiftelsen Helsingforsveckan sr, Isbanestiftelsen sr, Stiftelsen för Högholmens djurgård sr, Mäkelänrinteen Uintikeskus Oy, Huvudstadsregionens Återanvändningscentral Ab, Stadion-stiftelsen sr, UMO Stiftelsen sr, Urheiluhallit Oy och Vuosaaren Urheilutalo Oy. Understöden har specificerats i bilaga 1.

Resultatmål för dottersammanslutningarna

I budgeten har det satts resultatmål för enskilda dottersammanslutningar, närmare bestämt för de dottersammanslutningar som får understöd av staden eller som i övrigt är mest centrala. I strategiprogrammet för åren 2017-2021 betonas koncerntänkandet mer än tidigare. Resultatmålen för de enskilda dottersammanslutningarna görs mer täckande i budgetarna för de följande åren med stöd av riktlinjerna i strategiprogrammet 2017-2021.

Yhteisö – Sammanslutning	Sitova tavoite 2018 – Bindande mål 2018	Muu tavoite 2018 – Annat mål 2018
Finlandia-talo Oy – Finlandia-huset Ab	1. Yhtiö varautuu kiinteistön peruskorjaukseen. – Bolaget förbereder sig för en ombyggnad av fastigheten.	1. Asiakastytyväisyys säilyy vähintään edellisen vuoden tasolla. – Kundnöjdheten bevaras minst på föregående års nivå. 2. Kiinteistön lämpöenergian kulutus suhteessa tapahtumien määrään lämmitystarve huomioon ottaen alenee edellisvuodesta. – Fastighetens

		<p>förbrukning av värmeenergi i förhållande till antalet evenemang med beaktande av uppvärmningsbehovet minskar jämfört med föregående år.</p> <p>3. Sijoitetun pääoman tuotto vähintään edellisen vuoden tasolla.– Avkastningen på investerat kapital bör vara minst på föregående års nivå.</p>
Forum Virium Helsinki Oy		<p>1. Yhtiö ottaa käyttöön vaikuttavuusmittariston, jonka avulla arvioidaan yhtiön hankkeiden ja muun toiminnan vaikuttavuutta. – Bolaget tar i bruk effektivitetsmätare som används för att utvärdera effektiviteten av bolagets projekt och övriga verksamhet.</p> <p>2. Yhtiö tekee vähintään nollatuloksen. – Bolaget uppnår minst ett nollresultat.</p>
Helen Oy – Helen Ab	<p>Omistajan päätöksen mukaisen kehitysohjelman toteuttaminen suunnitelman mukaisesti. – Utvecklingsprogrammet genomförs enligt planen i enlighet med ägarens beslut.</p>	<p>1. Suunnitelmakaudella yhtiö jakaa tuloksestaan (voitto ennen tilinpäätössiirtoja – maksettu tulovero) noin 50 % osinkona, vähintään 25 milj. euroa. – Utdelningen under planperioden ca 50 % av bolagets resultat (vinst före bokslutsöverföringar – betald inkomstskatt), minst 25 mn euro.</p> <p>2. Sijoitetun pääoman tuotto vähintään edellisen vuoden tasolla. – Avkastningen på investerat kapital bör vara minst på föregående års nivå.</p>
Helsingin Asumisoikeus Oy	<p>Kiinteistöjen ylläpitokustannusten (€/m²) nousu enintään ylläpitokustannuksia kuvaavan indeksinousun suuruinen verrattuna kolmen vuoden keskiarvoon (vrt. Tilastokeskuksen kiinteistön ylläpidon kustannusindeksi). – Kostnadsstegringen inom fastighetsunderhållet högst lika stor som den indexstegring som beskriver underhållskostnaderna (jfr Statistikcentralens kostnadsindex för fastighetsunderhåll).</p>	<p>1. Kiinteistön lämpöenergian kulutus lämmitystarve huomioon ottaen alenee edellisvuodesta 2 %. – Fastighetens förbrukning av värmeenergi med beaktande av uppvärmningsbehovet minskar med 2 % jämfört med föregående år.</p> <p>2. Kiinteistöjen käyttöveden kulutus alenee edellisvuodesta vähintään 1 % (litraa/asukas/vrk). – Förbrukningen av bruksvatten sjunker med 1 % (liter/invånare/dygn) från året innan.</p> <p>3. Asiakastytyväisyys säilyy vähintään edellisen vuoden tasolla. – Kundnöjdheten bevaras minst på föregående års nivå.</p>
Helsingin kaupungin asunnot Oy – Helsingfors stads bostäder Ab	<p>Kiinteistöjen ylläpitokustannusten (€/m²) nousu enintään ylläpitokustannuksia kuvaavan indeksinousun suuruinen verrattuna kolmen vuoden keskiarvoon (vrt. Tilastokeskuksen kiinteistön ylläpidon kustannusindeksi). – Kostnadsstegringen inom fastighetsunderhållet högst lika stor som den indexstegring som beskriver underhållskostnaderna (jfr Statistikcentralens kostnadsindex för fastighetsunderhåll).</p>	<p>1. Kiinteistön lämpöenergian kulutus lämmitystarve huomioon ottaen alenee edellisvuodesta 2 % – Fastighetens förbrukning av värmeenergi med beaktande av uppvärmningsbehovet minskar med 2 % jämfört med föregående år.</p> <p>2. Kiinteistöjen käyttöveden kulutus alenee edellisvuodesta vähintään 1 % (litraa/asukas/vrk). – Förbrukningen av bruksvatten sjunker med 1 % (liter/invånare/dygn) från året innan.</p> <p>3. Asiakastytyväisyys säilyy vähintään edellisen vuoden tasolla. – Kundnöjdheten bevaras minst på</p>

		föregående års nivå. 4. HSY:n laskutuksen perusteena oleva kokonaisjätemäärä enintään vuoden 2017 tasolla. – Den totala mängden avfall som ligger till grund för HRM:s fakturering högst på 2017 års nivå.
Helsingin Leijona Oy – Helsingfors Lejon Ab		1. Asiakastyytyväisyys paranee edelliseen vuoteen verrattuna. – Kundnöjdheten förbättras jämfört med föregående år. 2. Tilojen vuokrausaste vähintään 90 %. – Uthyrningsgraden för lokalerna minst 90 %. 3. Yhtiön tulos on positiivinen – Bolagets resultat är positivt
Helsingin Markkinointi Oy		1. Yhtiö tekee uusia kansainvälisen yhteismarkkinoinnin avauksia ja kumppaneiden tekemä Helsinki-sisältöinen markkinointi lisääntyy. – Bolaget gör nya insteg i den internationella gemensamma marknadsföringen och marknadsföringen med Helsingforsinnehåll ökar. 2. Yhtiön omarahoitussosuus kasvaa. – Den egna andelen av finansieringen ökar.
Helsingin Satama Oy – Helsingfors Hamn Ab		1. Suunnitelmakaudella yhtiö jakaa tuloksestaan noin 50 % osinkona, vähintään 2,5 milj. euroa. – Utdelningen under planperioden ca 50 % av bolagets resultat, minst 2,5 mn euro. 2. Sijoitetun pääoman tuotto vähintään edellisen vuoden tasolla. – Avkastningen på investerat kapital bör vara minst på föregående års nivå.
Helsingin Seniorisäätiö sr	Säätiö valmistautuu sote-uudistukseen kaupungin kanssa sovittujen linjausten mukaisesti. – Stiftelsen förbereder sig för vårdreformen enligt de riktlinjer som har fastställts med staden.	1. Säätiö kehittää palvelumuotoiluna kilpailukykyisiä (laatu, vaikuttavuus ja hinta) palvelutuotteita vanhusten tarpeisiin kaupungin vanhuspalveluiden linjaukset huomioiden ja lisää kotona-asuville vanhuksille kohdennettujen palveluiden tuottamista osana kaupungin palveluja. – Stiftelsen utvecklar konkurrenskraftiga (kvalitet, effektivitet och pris) serviceprodukter för de äldres behov och med beaktande stadens riktlinjer för tjänster för äldre i utvecklingen av sina tjänster och ökar produktionen av tjänster för hemmaboende äldre som en del av stadens tjänster. 2. Asiakastyytyväisyys säilyy vähintään edellisen vuoden tasolla. – Kundnöjdheten bevaras minst på föregående års nivå.

<p>Helsinki-viikon säätiö sr – Stiftelsen Helsingforsveckan</p>		<p>1. Tapahtumanimikkeitä vähintään 40, kantaesityksiä vähintään 7, esityskertoja vähintään 380. – Minst 40 evenemang, minst 7 uruppföranden, minst 380 uppföranden.</p> <p>2. Kokonaiskäyntitavoite yli 150 000 ja pääsymaksullisten esitysten täyttöaste vähintään 80 %. – Totalmålet för antalet åskådare är över 150 000 och beläggningsgraden på avgiftsbelagda föreställningar är 80 %.</p> <p>3. Pääsylipputulojen osuus vähintään 29 % ja yritysyhteistyörahoituksen osuus vähintään 16 % tuloista. –. Inträdesbiljetternas andel är minst 29 % och finansieringen från företagssamarbete 16 % av intäktsbudgeten.</p>
<p>Jääkentäsäätiö sr – Isbanestiftelsen sr</p>		<p>1. Jäähallikauden keskimääräinen jäänkäyttöaste säilyy vähintään edellisen vuoden tasolla. – Den genomsnittliga användningsgraden för isbanan under hallsäsongen stannar minst på föregående års nivå</p> <p>2. Helsingin jäähallin osalta sähkön ja lämmön kulutus alenee verrattuna 5 vuoden keskiarvoon. – I fråga om Helsingfors ishall minskar förbrukningen av el och värme jämfört med medeltalet för de fem senaste åren.</p>
<p>Keskinäinen kiinteistöosakeyhtiö Helsingin Korkotukiasunnot – Ömsesidiga fastighetsbolaget Helsingfors Räntestödsbostäder</p>	<p>Kiinteistöjen ylläpitokustannusten (€/m²) nousu enintään ylläpitokustannuksia kuvaavan indeksin nousun suuruinen verrattuna kolmen vuoden keskiarvoon (vrt. Tilastokeskuksen kiinteistön ylläpidon kustannusindeksi). – Kostnadsstegringen inom fastighetsunderhållet högst lika stor som den indexstegring som beskriver underhållskostnaderna (jfr Statistikcentralens kostnadsindex för fastighetsunderhåll).</p>	<p>1. Kiinteistön lämpöenergian kulutus lämmitystarve huomioon ottaen alenee edellisvuodesta 2 %. – Fastighetens förbrukning av värmeenergi med beaktande av uppvärmningsbehovet minskar med 2 % jämfört med föregående år.</p> <p>2. Kiinteistöjen käyttöveden kulutus alenee edellisvuodesta vähintään 1 % (litraa/asukas/vrk). – Förbrukningen av bruksvatten sjunker med 1 % (liter/invånare/dygn) från året innan.</p> <p>3. Asiakastytyväisyys säilyy vähintään edellisen vuoden tasolla. – Kundnöjdheten bevaras minst på föregående års nivå.</p> <p>4. HSY:n laskutuksen perusteena oleva kokonaisjätemäärä enintään vuoden 2017 tasolla. – Den totala mängden avfall som ligger till grund för HRM:s fakturering högst på 2017 års nivå.</p>
<p>Kiinteistö Oy Auranlinna – Fastighets Ab Auroraborg</p>	<p>Kiinteistöjen ylläpitokustannusten (€/m²) nousu enintään ylläpitokustannuksia kuvaavan indeksin nousun suuruinen verrattuna kolmen vuoden keskiarvoon (vrt. Tilastokeskuksen kiinteistön ylläpidon kustannusindeksi). – Kostnadsstegringen inom fastighetsunderhållet högst lika stor som den indexstegring som</p>	<p>1. Kiinteistön lämpöenergian kulutus lämmitystarve huomioon ottaen alenee edellisvuodesta 2 %. – Fastighetens förbrukning av värmeenergi med beaktande av uppvärmningsbehovet minskar med 2 % jämfört med föregående år.</p> <p>2. Kiinteistöjen käyttöveden kulutus alenee edellisvuodesta vähintään 1 % (litraa/asukas/vrk). – Förbrukningen av</p>

	beskriver underhållskostnaderna (jfr Statistikcentralens kostnadsindex för fastighetsunderhåll).	bruksvatten sjunker med 1 % (liter/invånare/dygn) från året innan. 3. Asiakastytyväisyys säilyy vähintään edellisen vuoden tasolla. – Kundnöjdheten bevaras minst på föregående års nivå.
Kiinteistö Oy Helsingin Toimitilat – Fastighets Ab Verksamhetslokalerna i Helsingfors	Kiinteistöjen ylläpitokustannusten (€/m ²) nousu enintään ylläpitokustannuksia kuvaavan indeksinousun suuruinen verrattuna kolmen vuoden keskiarvoon (vrt. Tilastokeskuksen kiinteistön ylläpidon kustannusindeksi). – Kostnadsstegringen inom fastighetsunderhållet högst lika stor som den indexstegring som beskriver underhållskostnaderna (jfr Statistikcentralens kostnadsindex för fastighetsunderhåll).	1. Yhtiö toteuttaa yhteistyössä kaupungin kanssa tontinluovutuskilpailun vaiheen II Toinen linja 7:ssä ja Siltasaarenkatu 13:ssa sijaitsevien kiinteistöjen kehittämiseksi kaupungin strategiaohjelman suuntaisesti. – Bolaget genomför i samverkan med staden fas II i tomtöverlåtelseälvlingen för att utveckla fastigheterna på Andra linjen 7 och Broholmogatan 13 i enlighet med riktlinjerna i strategiprogrammet. 2. Yhtiö toteuttaa yhteistyössä kaupungin ja Helsingin kaupungin asunnot Oy:n kanssa jakautumismenettelyn, jossa Kontulan ja Kinaporin monipuoliset palvelukeskukset siirretään Helsingin kaupungin asunnot Oy:öön ja Kiinteistö Oy Helsingin Toimitilat jatkaa toimintaansa muilta osin entisellään. – Bolaget genomför i samverkan med staden och Helsingfors stads bostäder Ab en delningsprocedur, där Kinaborgs och Gårdsbacka mångsidiga servicecentraler överförs till Helsingfors stads bostäder Ab och Fastighets Ab Verksamhetslokalerna i Helsingfors i övrigt fortsätter med sin verksamhet som vanligt. 3. Kiinteistön lämpöenergian kulutus lämmitystarve huomioon ottaen alenee edellisvuodesta 2 %. – Fastighetens förbrukning av värmeenergi med beaktande av uppvärmningsbehovet minskar med 2 % jämfört med föregående år.
Kiinteistö Oy Kaapelitalo – Fastighets Ab Kabelhuset	1. Kiinteistöjen ylläpitokustannusten (€/m ²) nousu enintään ylläpitokustannuksia kuvaavan indeksinousun suuruinen verrattuna kolmen vuoden keskiarvoon (vrt. Tilastokeskuksen kiinteistön ylläpidon kustannusindeksi). – Kostnadsstegringen inom fastighetsunderhållet högst lika stor som den indexstegring som beskriver underhållskostnaderna (jfr Statistikcentralens kostnadsindex för fastighetsunderhåll). 2. Tanssin talo -hankkeen toteuttaminen suunnitelman mukaisesti. – Genomförande av	1. Yhtiön tilikauden tulos on positiivinen. – Bolagets resultat för räkenskapsperioden är positivt. 2. Tilojen vuokrausaste vähintään 95 %. – Uthyrningsgraden för lokalerna minst 95 %.

	projektet Dansens hus enligt projektplanen.	
Kiinteistö Oy Myllypuron Kampus – Fastighets Ab Kvarnbäckens campus	Kampuksen rakentamishanke etenee suunnitelmien mukaisesti. – Beredningen av campus byggprojekt avancerar enligt planerna.	
Kiinteistöosakeyhtiö Helsingin Tennispalatsi – Fastighetsaktiebolag Helsingfors Tennispalats	Kiinteistöjen ylläpitokustannusten (€/m ²) nousu enintään ylläpitokustannuksia kuvaavan indeksin nousun suuruinen verrattuna kolmen vuoden keskiarvoon (vrt. Tilastokeskuksen kiinteistön ylläpidon kustannusindeksi). – Kostnadsstegringen inom fastighetsunderhållet högst lika stor som den indexstegring som beskriver underhållskostnaderna (jfr Statistikcentralens kostnadsindex för fastighetsunderhåll).	Kiinteistön lämpöenergian kulutus lämmitystarve huomioon ottaen alenee edellisvuodesta 2 %. – Fastighetens förbrukning av värmeenergi med beaktande av uppvärmningsbehovet minskar med 2 % jämfört med föregående år.
MetropoliLab Oy	Yhtiö varmistaa ja turvaa elintarvikkeiden, veden ja ympäristön tilan seurantaan tarvittavien laboratorioanalyysi- ja näytteenotto palveluiden saatavuuden pääkaupunkiseudulla kaikissa epidemia- ja muissa poikkeus- ja häiriötilanteissa sekä takaa näiden saatavuuden alueen yrittäjille, viranomaisille ja kuntalaisille. – Bolaget säkerställer och tryggar tillgången i huvudstadsregionen till sådana laboratorieanaly- och provtagnings-tjänster som behövs för uppföljningen av livsmedels-, vatten- och miljötillståndet i alla epidemisituationer och andra undantags- och störnings-situationer och garanterar att sådana tjänster finns att tillgå för företagen, myndigheterna och kommuninvånarna i området.	1. Suunnitelmakaudella yhtiö jakaa tuloksestaan noin 50 % osinkona, Helsingin osuus vähintään 0,2 milj. euroa. – Utdelningen under planperioden ca 50 % av bolagets resultat, Helsingfors andel minst 0,2 mn euro. 2. Sijoitetun pääoman tuotto vähintään edellisen vuoden tasolla. – Avkastningen på investerat kapital bör vara minst på föregående års nivå.
Mäkelänrinteen Uintikeskus Oy		1. Käyntikerrat/henkilötyövuodet säilyvät vähintään edellisen vuoden tasolla. – Antalet besök/årsverken bevaras minst på föregående års nivå. 2. Sähkönkulutus/käyntikerta ja vedenkulutus/käyntikerta alenevat edellisestä vuodesta. – Elförbrukningen/besök och vattenförbrukningen/besök minskar

		jämfört med föregående år. 3. Asiakastytyväisyys säilyy vähintään edellisen vuoden tasolla. – Kundnöjdheten bevaras minst på föregående års nivå.
Niemikotisäätiö sr – Stiftelsen Uddhemmet sr	Säätiö valmistautuu sote-uudistukseen kaupungin kanssa sovittujen linjausten mukaisesti. – Stiftelsen förbereder sig för vårdreformen enligt de riktlinjer som har fastställts med staden.	1. Työelämään ja opiskeluihin valmentavien palveluiden kehittäminen ja määrällinen lisääminen Niemikotisäätiön toiminnallisessa kuntoutuksessa. – Utveckling och ökande av antalet tjänster som förbereder för arbetslivet och studierna i Stiftelsen Uddhemmets funktionella rehabilitering. 2. Asiakastytyväisyys säilyy vähintään edellisen vuoden tasolla. – Kundnöjdheten bevaras minst på föregående års nivå.
Oulunkylän sairaskotisäätiö sr	Säätiö valmistautuu sote-uudistukseen kaupungin kanssa sovittujen linjausten mukaisesti. – Stiftelsen förbereder sig för vårdreformen enligt de riktlinjer som har fastställts med staden.	1. Säätiön ylläpitämä, kaupungin sidosyksikkönä toimiva Oulunkylän kuntoutussairaala tuottaa geriatria kuntoutuspalveluita osana kaupungin palveluverkkoa. – Äggelby rehabiliteringssjukhus, en enhet anknuten till staden med stiftelsen som huvudman, producerar geriatriska rehabiliteringstjänster som en del av stadens servicenät. 2. Asiakastytyväisyys säilyy vähintään edellisen vuoden tasolla. – Kundnöjdheten bevaras minst på föregående års nivå.
Oy Helsingin Asuntohankinta Ab	Kiinteistöjen ylläpitokustannusten (€/m ²) nousu enintään ylläpitokustannuksia kuvaavan indeksin nousun suuruinen verrattuna kolmen vuoden keskiarvoon (vrt. Tilastokeskuksen kiinteistön ylläpidon kustannusindeksi). – Kostnadsstegringen inom fastighetsunderhållet högst lika stor som den indexstegring som beskriver underhållskostnaderna (jfr Statistikcentralens kostnadsindex för fastighetsunderhåll).	1. Asiakastytyväisyys säilyy vähintään edellisen vuoden tasolla. – Kundnöjdheten bevaras minst på föregående års nivå. 2. Talouden tervehdyttämistä jatketaan. – Saneringen av ekonomin fortsätter.
Palmia Oy – Palmia Ab	1. Yhtiön toiminta sopeutuu kilpailutuksiin kannattavuutta heikentämättä. – Bolagets verksamhet anpassar sig till konkurrensutsättningar utan att försämra lönsamheten. 2. Valmistautuminen kaupungin tuleviin palvelukilpailutuksiin. – Bolaget förbereder sig på stadens kommande servicekonkurrensutsättningar.	1. Yhtiön markkinaosuus kasvaa Helsingissä. – Bolagets marknadsandel ökar i Helsingfors. 2. Suunnitelmakaudella yhtiö jakaa tuloksestaan noin 50 % osinkona, vähintään 2 milj. euroa. – Utdelningen under planperioden ca 50 % av bolagets resultat, minst 2 mn euro. 3. Sijoitetun pääoman tuotto vähintään edellisen vuoden tasolla. – Avkastningen på investerat kapital bör vara minst på föregående års nivå.

Pääkaupunkiseudun Kierrätyskeskus Oy – Huvudstadsregionens Återanvändningscentral Ab		1. Yhtiö tekee vähintään nollatuloksen. – Bolaget uppnår minst ett nollresultat. 2. Vähintään 30 % työkokeilijoista saa jatkopolon (palkkatuelle) yhtiössä tai muualle (muut työnantajat, oppilaitokset). – Minst 30 % av arbetsprövarna får en fortsättningsstig (lönesubvention) i bolaget eller till ett annat ställe (annan arbetsgivare, läroanstalt). 3. Vähintään 50% työhönvalmennetuista löytää jatkopolon yhtiöstä eteenpäin. – Minst 50 % av de som deltar på arbetsträning finner en fortsättningsstig vidare från bolaget. 4. Säästettyjen luonnonvarojen nettomäärä lisääntyy edellisestä vuodesta 10 %. – Nettomängden sparade naturresurser ökar med 10 % jämfört med året innan.
Seure Henkilöstöpalvelut Oy	Henkilöstövuokrauksen volyymipalvelutuotteiden hintojen nousu enintään kustannustason nousua vastaava. – Prishöjningen i volymservicetjänsterna inom personaluthyrningen motsvarar högst ökningen i kostnadsnivån.	1. Volyymipalvelutuotteiden yhteenlaskettu keskimääräinen täyttöaste on 91 %. – Den sammanräknade genomsnittliga användningsgraden för volymservicetjänsterna är 91 %. 2. Liikevaihto/henkilötyövuosi paranee edellisestä vuodesta. – Omsättningen/årsverke förbättras jämfört med året innan.
Stadion-säätiö sr – Stadionstiftelsen sr	Olympiastadionin perusparannus- ja uudistamishanke etenee kustannusarviossa ja aikataulussa. – Ombyggnaden och förnyandet av Olympiastadion fortsätter enligt kostnadsalkylen och tidsschemat.	
UMO-säätiö sr – UMO- stiftelsen sr		1. Vähintään 20 000 kävijää – Minst 20 000 besökare 2. Omarahoitusosuus tuloista vähintään 22 %. – Självfinansieringsandel av inkomsterna minst 22 %. 3. Tuotantokohtainen yleisömäärien lisääminen. – Ökande av publiksiffrorna per produktion.
Urheiluhallit Oy		1. Käyntikerrat/henkilötyövuodet säilyvät vähintään edellisen vuoden tasolla. – Antalet besök/årsverken bevaras minst på föregående års nivå. 2. Sähkönkulutus/käyntikerta ja vedenkulutus/käyntikerta alenevat edellisestä vuodesta. – Elförbrukningen/besök och vattenförbrukningen/besök minskar jämfört med föregående år. 3. Asiakastytyväisyys säilyy vähintään edellisen vuoden tasolla. – Kundnöjdheten bevaras minst på föregående års nivå.

Vuosaaren Urheilutalo Oy		<p>1. Käyntikerrat/henkilötyövuodet säilyvät vähintään edellisen vuoden tasolla. – Antalet besök/årsverken bevaras minst på föregående års nivå.</p> <p>2. Sähkönkulutus/käyntikerta ja vedenkulutus/käyntikerta alenevat edellisestä vuodesta. – Elförbrukningen/besök och vattenförbrukningen/besök minskar jämfört med föregående år.</p> <p>3. Asiakastyytyväisyys säilyy vähintään edellisen vuoden tasolla. – Kundnöjdheten bevaras minst på föregående års nivå.</p>
---------------------------------	--	---

PÄÄTÖSEHDOTUKSET

Hallintosäännön mukaisesti rahoitusjohtajan tehtävänä on päättää kaupunginvaltuuston hyväksymissä rajoissa talousarvio- ja tilapäislainojen ottamisesta, lainojen takaisinmaksusta ja lainaehtojen muuttamisesta. Vuoden 2018 talousarvioehdotuksessa varaudutaan 135 milj. euron lainanottoon. Lisäksi tulisi varautua lyhytaikaiseen lainatarpeeseen tilapäislainavaltuuksin, mm. kuntatodistusohjelmaa käyttäen.

Rahoitusjohtaja tulisi lisäksi oikeuttaa ottamaan uutta lainaa mahdollisesti ennenaikaisesti poismaksettavien lainojen tilalle (ns. lainojen konvertointi). Konvertointiin tarvitaan lainanottovaltuutus, vaikka kaupungin lainapääoma ei lisääntynyt.

Lisäksi rahoitusjohtaja tulisi oikeuttaa tekemään leasing-sopimuksia päätösehdotuksessa mainituin ehdoin.

Kaupungin liikelaitosten toimintasääntöjen mukaan liikelaitoksen johtokunta päättää lainanotosta Kvston vuosittain vahvistamien lainanottovaltuuksien rajoissa. Kvsto päättää valtuuksista talousarviossa ja laina hankitaan Kaupunginkanslian toimesta.

HKL-liikelaitoksen johtokunnalle tulisi antaa enintään 300 milj. euron lainavaltuus investointien rahoittamiseen. Laina HKL:lle on tarkoitus järjestää kaupungin sisäisenä lainana. Metro- ja raitiovaunuhankintojen osalta vaihtoehtoisena rahoitusmuotona tulee varautua leasing-rahoitukseen. Mahdolliset leasing-sopimukset käsittävät kalustohankinnan kokonaisarvon (metrovaunut noin 150 milj. euroa ja raitiovaunut noin 290 milj. euroa). HKL-liikelaitoksen johtokunnalle tulisi siten antaa oikeus tehdä leasing-sopimuksia enintään 440 milj. euron pääoma-arvosta Edellä olevan perusteella kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston päätettäväksi

- 1) että rahoitusjohtajalla on oikeus vuonna 2018
  - a) ottaa 500 milj. euroa kotimaisia ja/tai ulkomaisia lainoja, joiden laina-aika on vähintään yksi vuosi ja enintään 30 vuotta ja joiden nimelliskorko lainanottohetkellä saa olla enintään 7 prosenttia tai joiden emissiokurssin ja nimelliskoron perusteella laskettava efektiivinen korko saa olla lainanottohetkellä enintään 7 prosenttia,
  - b) ottaa tilapäislainoja, joita saa kulloinkin olla enintään 200 milj. euroa,
  - c) tehdä 100 milj. euron pääoma-arvosta ja enintään 7 prosentin korolla leasing-sopimuksia, joiden vuokra-aika on enintään 30 vuotta,

BESLUTSFÖRSLAG

Enligt förvaltningsstadgan har finansdirektören till uppgift att inom av stadsfullmäktige godkända gränser besluta om upptagande av budgetlån och tillfälliga lån, om återbetalning av lån och om ändring av lånevillkoren. Förslaget till budget för år 2018 baserar sig på en upplåning på 135 mn euro. Likaså bör det med tanke på behovet av kortfristiga lån beviljas rätt att ta upp tillfälliga lån, bl.a. med hjälp av ett kommuncertifikatsprogram.

Finansdirektören bör dessutom berättigas att ta upp nya lån i stället för sådana lån som eventuellt återbetalas tidigare än planerat (s.k. konvertering av lån). För konvertering behövs fullmakt att ta upp lån, fastän stadens lånekapital inte ökar.

Vidare bör stadsdirektören ha rätt att ingå leasingavtal enligt villkoren i beslutsförslaget.

Enligt verksamhetsstadgorna för stadens affärsverk beslutar affärsverkets direktion om upplåning inom de av stadsfullmäktige årligen fastställda gränserna för upplåningsbefogenheter. Stadsfullmäktige beslutar om befogenheterna i budgeten och lånet upptas genom stadskansliet försorg.

Direktionen för affärsverket HST bör ges rätt att uppta lån på högst 300 mn euro för finansiering av investeringar. Det är meningen att lånet till HST ska ordnas som ett internt lån inom staden. Som en alternativ finansieringsform för metro- och spårvagnsupphandlingarna bör det finnas beredskap för leasingfinansiering. Eventuella leasingavtal omfattar totalvärdet för materielupphandlingen (metrovagnar ca 150 mn euro och spårvagnar ca 290 mn euro). Direktionen för affärsverket HST bör således ges rätt att ingå leasingavtal för ett kapitalvärde på högst 440 mn euro. På grundval av det ovanstående föreslår stadsstyrelsen att stadsfullmäktige beslutar

- 1) att finansdirektören under 2018 har rätt
  - a) att uppta inhemska och/eller utländska lån om 500 mn euro med en löptid på minst ett år och högst 30 år och med en nominell ränta på högst 7 procent vid tidpunkten för upptagandet av lånet eller en på grundval av emissionskursen och den nominella räntan beräknad effektiv ränta på högst 7 procent vid tidpunkten för upptagandet av lånet,
  - b) att uppta tillfälliga lån, dock så att de tillfälliga lånen får uppgå till högst 200 mn euro,
  - c) att ingå leasingavtal på högst 30 år för ett kapitalvärde på 100 mn euro och med en ränta på högst 7 procent,

- d) tehdä korko- ja valuuttariskin suojaamiseksi tarkoitettuja johdannaisopimuksia otettaessa uusia lainoja tai koskien olemassa olevaa lainakantaa kuitenkin siten, että sopimuksia voidaan solmia kotimaisen tai ulkomaisen osapuolen kanssa, jonka pitkäaikainen luottokelpoisuus on hyvä sekä
- 2) että HKL-liikelaitoksen johtokunnalla on oikeus vuonna 2018
- a) ottaa enintään 300 milj. euroa lainaa, joka annetaan talousarvioehdotuksen mukaisesti kaupungin sisäisenä lainana.
- b) tehdä enintään 259 milj. euron pääoma-arvosta ja enintään 7 prosentin kotolla leasing-sopimuksia, joiden vuokra-aika on enintään 30 vuotta.

d) att ingå derivatavtal som skydd mot ränte- och valutarisker vid upptagande av nya lån eller i fråga om befintliga lån, dock så att avtal kan ingås med inhemska eller utländska parter som under en lång tid har god kreditvärdighet, och

- 2) att direktionen för affärsverket HST under 2018 har rätt
- a) att uppta lån om högst 300 mn euro, som i enlighet med budgetförslaget ges som ett internt lån inom staden,
- b) att ingå leasingavtal på högst 30 år för ett kapitalvärde på högst 259 mn euro och med en ränta på högst 7 procent.

Kuntalain 14 §:n mukaan valtuusto päättää kunnan palveluista ja muista suoritteista perittävien maksujen yleisistä perusteista. Johtosääntömallin mukaan lautakuntien tehtävänä on päättää hinnoista, maksuista, vuokrasta ja korvauksista, sekä hyväksyä perusteet, joiden mukaan viranhaltija päättää mainituista asioista. Kaupunginhallituksen mielestä olisi perusteltua päättää talousarvion hyväksymisen yhteydessä palveluista ja muista suoritteista perittävien maksujen yleisistä perusteista. Edellä olevan perusteella kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston päätettäväksi

- 3) että niiden maksujen, joista ei ole erikseen päätetty, yleisinä perusteina noudatetaan omakustannushinnan mukaista taikka viranomaisen päättämää alemmaa taksaa.

Enligt 14 § i kommunallagen ska fullmäktige fatta beslut om de allmänna grunderna för de avgifter som ska tas ut för kommunens tjänster och andra prestationer. Enligt instruktionsmodellen har nämnderna till uppgift att besluta om priser, avgifter, hyror och ersättningar och att godkänna grunder enligt vilka en tjänsteinnehavare kan fatta beslut om sådana. Stadsstyrelsen anser att det vore motiverat att i anslutning till godkännandet av budgeten besluta om de allmänna grunderna för de avgifter som tas ut för tjänster och andra prestationer. På grundval av det ovanstående föreslår stadsstyrelsen att stadsfullmäktige beslutar

- 3) att såsom allmänna grunder för de avgifter om vilka det inte har beslutats separat följs en taxa som motsvarar självkostnadspriset eller en lägre taxa föreskriven av en myndighet.

Kaupunginhallituksen päättämien avustusten käytön valvontaa koskevien ohjeiden mukaan kaupungin viranomaisilla ja tarkastusvirastolla on mahdollisuus ja oikeus tarkastaa avustuksensaajien varainkäyttöä avustusehtojen täyttämisen selvittämiseksi. Samalla kaupunginhallitus katsoo, että avustusehtoja olisi tarkoituksenmukaista täydentää siten, että avustettavien yhteisöjen tulee noudattaa kaupunginhallituksen antamia ohjeita. Lisäksi kaupunginhallituksen mielestä on tarpeellista, että kaupunginhallitukselle annetaan mahdollisuus käyttää avustumäärärahaa asianomaisesta toiminnasta kaupungille lainojen takaamisen tai muun syyn johdosta syntyneiden saatavien korvaamiseksi. Kaupunginhallitus esittää, että kaupunginvaltuusto päättäisi

Enligt stadsstyrelsens direktiv om övervakningen av hur understöden används har stadens myndigheter och revisionskontoret möjlighet och rätt att granska understödstagarnas medelsdisponering för att utreda om villkoren för understödet uppfylls. Stadsstyrelsen anser det samtidigt vara ändamålsenligt att det i dessa villkor görs en komplettering om att de sammanslutningar som får understöd ska följa stadsstyrelsens direktiv. Dessutom anser stadsstyrelsen att stadsstyrelsen bör beredas möjlighet att använda understödsanslag för ersättande av utgifter som staden åsamkats genom verksamheten i fråga på grund av borgen för lån eller av annan orsak. Stadsstyrelsen föreslår att stadsfullmäktige beslutar

- 4) kehottaa lauta- ja johtokuntia avustusten myöntämispäätöksissä ilmoittamaan avustuksen ehdoksi, että avustettavien yhteisöjen tulee toiminnassaan ja taloudenhoidossaan noudattaa kaupunginhallituksen antamia ohjeita ja

- 4) uppmana nämnderna och direktionerna att i besluten om beviljande av understöd ställa som villkor för understödet att de sammanslutningar som får understöd i sin verksamhet och ekonomi följer stadsstyrelsens direktiv och

oikeuttaa kaupunginhallituksen käyttämään avustumäärärahoja kaupungille avustettavasta

bemyndiga stadsstyrelsen att använda understödsanslag för ersättning av utgifter som

toiminnasta lainojen takaamisen tai muun syyn johdosta mahdollisesti syntyvien saatavien korvaamiseen.

staden eventuellt åsamkas genom verksamheten i fråga på grund av borgen för lån eller av annan orsak.

Kaupungin hallintokuntien toimintoihin voidaan käyttää ulkopuolista yksityistä rahoitusta siten, että hallintokunnat sisällyttävät talousarvioehdotustensa tulopuolelle alakohdan Ulkopuolisin varoin rahoitettu toiminta, jolle merkitään asianomaisen toiminnan arvioidut tulot. Vastaavat arvioidut menot merkitään asianomaisille menolajeille. Näiden hallintokuntien talousarvioiden erityisperusteluissa on mainittu, miten suuri osa määrärahasta on varattu ulkopuolisin varoin rahoitettavaa toimintaa varten. Tätä osaa määrärahasta saa käyttää vain saman verran kuin ulkopuolista rahoitusta on kertynyt. Edellä olevan perusteella kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston päätettäväksi

- 5) että hallintokunnilla, joilla on talousarviossa varattu määräraha ulkopuolisin varoin rahoitettua toimintaa varten, on oikeus käyttää kyseistä määrärahaa ainoastaan ehdolla, että tulopuolelle kertyy ulkopuolisista rahoituslähteistä vastaava summa.

Valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio. Sen hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös kolmea tai useampaa vuotta koskeva taloussuunnitelma. Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Toimialojen talousarvioasetelmien kehittämistä on edelleen jatkettu. Tarkoituksena on palvella paremmin toiminnan ohjausta ja päätöksentekoa. Talousarviorakenteen uusimisen yhteydessä on pyritty kehittämään myös sisäisiä suunnittelu- ja seurantajärjestelmiä. Jotta kehitystyö saadaan joustavaksi, talousarviorakenteessa suoritettujen uudistusten hyväksyminen on tarkoituksenmukaista suorittaa edelleen talousarviokäsittelyn yhteydessä. Näin ollen kaupunginhallitus esittää, että kaupunginvaltuusto päättäisi

- 6) hyväksyä vuoden 2018 talousarvioehdotuksen valmistelun yhteydessä toteutetut talousarviorakenteen muutokset ja
- 7) oikeuttaa kaupunginhallituksen jatkamaan toimialojen talousarviorakenteen uudistamista sekä sisäisen laskentatoimen ja raportoinnin kehittämistä.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n mukaan valtuutetulla on oikeus tehdä aloitteita kaupungin yhteisistä asioista. Aloite, joka koskee määrärahan ottamista seuraavan vuoden talousarvioon, tulee tehdä viimeistään 15. maaliskuuta. Kaupunginhallituksen on esitettävä aloite valtuuston käsiteltäväksi talousarvion yhteydessä.

För funktionerna vid stadens förvaltningar är det möjligt med extern privat finansiering, varvid förvaltningarna på inkomstsidan i sina budgetförslag ska införa undermomentet Externt finansierad verksamhet, på vilket de beräknade inkomsterna för funktionen i fråga antecknas. Motsvarande beräknade utgifter antecknas för de berörda utgiftsslagen. Specialmotiveringarna i de enskilda förvaltningarnas budgetar anger en hur stor del av anslagen som reserverats för externt finansierad verksamhet. Denna del av anslagen får bara användas i samma utsträckning som extern finansiering har flutit in. På grundval av det ovanstående föreslår stadsstyrelsen att stadsfullmäktige beslutar

- 5) att de förvaltningar som i budgeten har ett anslag reserverat för externt finansierad verksamhet har rätt att använda detta anslag endast på villkor att ett motsvarande belopp från externa finansieringskällor upptas på inkomstsidan.

Fullmäktige ska före utgången av året godkänna en budget för kommunen för följande kalenderår. I samband med att den godkänns ska fullmäktige också godkänna en ekonomiplan för tre eller flera år. Budgetåret är ekonomiplanens första år.

Utvecklingen av de enskilda sektorernas budgetuppställningar har alltjämt fortsatt. Avsikten är att bättre tjäna verksamhetsledningen och beslutsfattandet. I anslutning till att budgetstrukturen läggs om har man också strävat att utveckla de interna planerings- och uppföljningssystemen. För att utvecklingsarbetet ska bli smidigt, är det ändamålsenligt att förnyelserna i budgetstrukturen fortfarande godkänns i samband med budgetbehandlingen. Stadsstyrelsen föreslår därför att stadsfullmäktige beslutar

- 6) godkänna de ändringar i budgetstrukturen som gjorts vid beredningen av förslaget till 2018 års budget och
- 7) bemyndiga stadsstyrelsen att fortsätta att förnya sektorernas budgetstruktur samt utveckla det interna räkenskapsväsendet och rapporteringen

Enligt 30 kap. 11 § i förvaltningsstadgan har fullmäktigeledamöterna rätt att väcka motioner om stadens gemensamma angelägenheter. En motion som gäller upptagande av anslag i budgeten för följande år ska väckas senast den 15 mars. Stadsstyrelsen ska förelägga fullmäktige motionen i anslutning till budgeten.

Liitteenä kaupunginhallituksen vastaukset 22 talousarvioaloitteeseen. Edellä olevan perusteella kaupunginhallitus esittää, että kaupunginvaltuusto päättäisi

- 8) katsoa mainittujen aloitteiden 1–22 tulleen lopullisesti käsitellyiksi.

Edellä olevaan viitaten kaupunginhallitus esittää, että kaupunginvaltuusto päättäisi

- 9) hyväksyä oheisen ehdotuksen Helsingin kaupungin talousarvioksi vuodeksi 2018 sekä taloussuunnitelmaehdotuksen ohjeellisena vuosille 2019–2020.
- 10) hyväksyä kaupungin ja HKL-liikelaitoksen investointiohjelmat ohjeellisena vuosille 2021–2027 talousarvion liitteiden 4 ja 8 mukaisina otettavaksi huomioon seuraavien vuosien taloussuunnitelmien valmistelussa.

Stadsstyrelsens svar på 22 budgetmotioner är bifogade. På grundval av det ovanstående föreslår stadsstyrelsen att stadsfullmäktige beslutar

- 8) anse motionerna 1–22 vara slutligt behandlade.

Med hänvisning till det ovan anförda föreslår stadsstyrelsen att stadsfullmäktige beslutar

- 9) godkänna bilagda förslag till Helsingfors stads budget för år 2018 och förslag till ekonomiplan som anvisning för åren 2019–2020.
- 10) godkänna stadens och affärsverket HST:s investeringsprogram som anvisning för åren 2021–2027 enligt bilagorna 4 och 8 till budgeten och som underlag för beredningen av ekonomiplanerna för de följande åren.

TALOUSARVION SITOVUUS

1 YLEISTÄ

Talousarviossa kaupunginvaltuusto hyväksyy kunnan toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet. Toiminnassa ja taloudessa on noudatettava talousarviota. Kaupunginvaltuuston nähden sitovaksi eräksi talousarviossa voidaan määritellä määräraha, tuloarvio tai toimintakate. Toiminnallisia tavoitteita voidaan myös määritellä sitoviksi. Sitovuus merkitsee sitä, että esim. määrärahaa ei voi ylittää ilman kaupunginvaltuuston päätöstä.

Talousarviossa on bruttobudjetoituja ja nettobudjetoituja yksiköitä sekä kaupunginvaltuuston perustamia kunnan liikelaitoksia. Näille kaikille määritellään erikseen talousarvion sitovuustaso.

Pääsääntöisesti kaupunginvaltuustoon nähden sitova erä on bruttobudjetoituilla yksiköillä menojen yhteissumma (=määräraha) ja nettobudjetoituilla yksiköillä toimintakate. Kunnan liikelaitoksia sitovat erät on esitetty tuloslaskelma- ja rahoitusosassa.

Talousarviokirjassa kaupunginvaltuustoon nähden sitovat erät on varjostettu lukuun ottamatta liitteen 1 sitovia eriä.

Mikäli tulot yhteensä, tavoitteet sekä eräiden hallintokuntien tuottotavoitteet ovat hallintokuntia sitovia kaupunginvaltuustoon nähden, on ne erikseen määritely näiden hallintokuntien kohdalla.

Yhteisöille myönnettävien avustusten määrärahat on määritely talousarvion liitteen 1 mukaisesti (Vuoden 2018 talousarvioon sisältyvät avustuspäärahat ja avustuksenluonteiset korvauspäärahat). Lautakunnilla on oikeus päättää avustusliitteessä mainituista kokonaismäärärahoista lukuun ottamatta rasteroidulla merkattuja avustuspäärahoja. Kokonaismääräraha on lautakuntaa sitova. Avustusta ei kuitenkaan voi siirtää sellaiseen käyttökohteeseen, johon talousarviovuodelle ei ole varattu avustusta.

2 KÄYTTÖTALOUSOSAN SITOVAT MÄÄRÄRAHAT

2.1 Bruttobudjetoitujen yksiköt

Menot yhteensä on sitova lukutasolla (talousarvion kolmen merkin tarkkuudella) seuraavilla talousarvioluvuilla

BUDGETENS BINDANDE VERKAN

1 ALLMÄNT

I budgeten godkänner stadsfullmäktige målen för kommunens verksamhet och ekonomi. Budgeten ska iakttas i kommunens verksamhet och hushållning. Ett anslag, en beräknad inkomst och ett verksamhetsbidrag kan i budgeten göras till en post som är bindande gentemot stadsfullmäktige. Också verksamhetsmål kan bli bindande. Att t.ex. ett anslag är bindande innebär att det inte får överskridas utan ett beslut av stadsfullmäktige.

I budgeten finns enheter med bruttobudgetering och enheter med nettobudgetering och kommunala affärsverk inrättade av stadsfullmäktige. För alla dessa fastställs det separat hur bindande budgeten ska vara.

I regel är de sammanlagda utgifterna (= anslagen) inom enheterna med bruttobudgetering och verksamhetsbidraget inom enheterna med nettobudgetering bindande poster gentemot stadsfullmäktige. De poster som är bindande för de kommunala affärsverken framgår av resultaträknings- och finansieringsdelen.

I budgetboken är de bindande posterna skuggade, fränsett de bindande posterna i bilaga 1.

Om de sammanlagda inkomsterna, målen och vissa förvaltningars avkastningsmål är bindande för förvaltningarna gentemot stadsfullmäktige, är de fastställda särskilt vid de olika förvaltningarna.

De anslag som beviljas till sammanslutningar har fastställts i enlighet med bilaga 1 (Understöd och understödsmissiga ersättningsanslag i 2018 års budget). Nämnderna har rätt att besluta om totalanslagen upptagna i bilagan med undantag av de understöd som är rasterade. Totalanslaget är bindande gentemot nämnden. Understödet får dock inte överföras på ett objekt som inte har beviljats något understöd för budgetåret.

2 BINDANDE ANSLAG I DRIFTSEKONOMI-DELEN

2.1 Enheter med bruttobudgetering

Utgifter sammanlagt är bindande på kapitelnivå (de tre första siffrorna av budgetkontot) i fråga om följande budgetkapitel

1 10	Vaalit, keskusvaalilautakunnan käytettäväksi
1 20	Tarkastuslautakunta ja -virasto
1 30	Kaupunginkanslia
2 10	Kasvatus ja koulutus

Menot yhteensä on sitova kohtatasolla (talousarvio-tilin viiden merkin tarkkuudella) seuraavilla talousarvioluvuilla

1 30 01	Kaupunginhallituksen käyttövarat
1 30 02	Kaupunginhallituksen avustukset
1 50 01	Toimielinten toimintakustannukset, Kaupunginkanslian käytettäväksi
1 50 02	Keskitetysti maksettavat henkilöstömenot, Kaupunginkanslian käytettäväksi
1 50 03	Maksuosuudet ja korvaukset, Kaupunginkanslian käytettäväksi
1 50 05	Työmarkkinatuen kuntaosuus, Kaupunginkanslian käytettäväksi
3 10 01	Kaupunkirakenne
3 10 04	HSY ja HSL kuntayhtymien maksuosuudet
3 10 05	Pelastuslaitos
4 10 02	Kulttuurin laitosavustukset
4 10 03	Liikunnan laitosavustukset
5 10 01	Sosiaali ja terveys
5 10 02	Toimeentulotuki
5 10 05	HUS-kuntayhtymän maksuosuus

1 10	Val, till centralvalnämndens disposition
1 20	Revisionsnämnden och -kontoret
1 30	Stadskansliet
2 10	Fostran och utbildning

Utgifter sammanlagt är bindande på momentnivå (de fem första siffrorna av budgetkontot) i fråga om följande budgetkapitel

1 30 01	Dispositionsmedel, till stadsstyrelsens disposition
1 30 02	Stadsstyrelsens understöd
1 50 01	Kostnader för organens verksamhet, till stadskansliets disposition
1 50 02	Personalutgifter som betalas centraliserat, till stadskansliets disposition
1 50 03	Betalningsandelar och ersättningar, till stadskansliets disposition
1 50 05	Arbetsmarknadsstödet kommunandel, till stadskansliets disposition
3 10 01	Stadsstruktur
3 10 04	Betalningsandelar till Samkommunerna HRT och HRM
3 10 05	Räddningsverket
4 10 02	Understöd till kulturanläggningar
4 10 03	Understöd till idrottsanläggningar
5 10 01	Social- och hälsovård
5 10 02	Utkomststöd
5 10 05	Betalningsandelen till Samkommunen HNS

2.2 Nettobudjetoidut yksiköt

Seuraavien lukujen/kohtien ”**Toimintakate**” on sitova

1 50 04	Keskitetty hanketoiminta, kaupunginkanslian käytettäväksi
3 10 02	Rakennukset
3 10 03	Asuntotuotanto
4 10 01	Kulttuuri ja vapaa-aika
5 10 03	Vastaanottokeskukset
5 10 04	Apotti

3 TULOSLASKELMA-, INVESTOINTI- JA RAHOITUSOSAN SITOVAT MÄÄRÄRAHAT JA TULOARVIOT

Pääsääntöisesti kaupunginvaltuustoon nähden **sitovia määrärahoja ovat menot** kohtatasolla (talousarvioitilin viiden merkin tarkkuudella).

Investointiosassa lauta- ja johtokunnilla on oikeus tehdä alakohtien välisiä siirtoja. Määrärahaa ei kuitenkaan voi siirtää sellaiselle hankkeelle, johon talousarviovuodelle ei ole varattu määrärahaa.

Kunnan liikelaitoksia sitovat perustamispäätösten mukaisesti perustamislainan korot ja peruspääoman tuotto, jotka on esitetty tuloslaskelmaosassa tuloina luvun 7 02 alakohtina, ja perustamislainan lyhennykset tuloina rahoitusosan luvun 9 01 alakohtina. Kunnan liikelaitoksia ovat palvelukeskusliikelaitos, rakentamispalveluliikelaitos, taloushallintopalveluliikelaitos, työterveysliikelaitos ja liikenneliikelaitos.

2.2 Enheter med nettobudgetering

Under följande kapitel/moment är **verksamhetsbidraget bindande**

1 50 04	Centraliserad projektverksamhet, till stadskansliets disposition
3 10 02	Byggnader
3 10 03	Bostadsproduktion
4 10 01	Kultur och fritid
5 10 03	Flyktingförläggningar
5 10 04	Apotti

3 BINDANDE ANSLAG OCH BERÄKNADE INKOMSTER I RESULTATRÄKNINGS-, INVESTERINGS- OCH FINANSIERINGSDELEN

I regel är **utgifterna bindande anslag** gentemot stadsfullmäktige på momentnivå (de fem första siffrorna av budgetkontot).

I investeringsdelen har nämnderna och direktionerna rätt att göra överföringar mellan undermomenten. Ett anslag får dock inte överföras på ett projekt som inte har något anslag för budgetåret.

I enlighet med grundläggningsbesluten är räntorna på grundläggningslånet och avkastningen på grundkapitalet bindande för de kommunala affärsverken. De är inkomstförda i resultaträkningsdelen som undermoment i kapitel 7 02. Amorteringarna på anläggningslånet är inkomstförda som undermoment i kapitel 9 01 i finansieringsdelen. De kommunala affärsverken är affärsverket servicecentralen, affärsverket byggjånsten, affärsverket ekonomiförvaltningstjänsten, affärsverket företagshälsan och trafikaffärsverket.

Selityksiä

Käyttötalouden, tuloslaskelmaosan ja rahoitusosan talousarviotaulukoiden sarakkeessa 2 ja investointiosan talousarviotaulukoiden sarakkeessa 3 on esitetty määrärahojen käyttö vuoden 2016 tilinpäätöksen mukaan.

Käyttötalouden, tuloslaskelmaosan ja rahoitusosan sarakkeeseen 3 ja investointiosassa sarakkeeseen 4 on otettu vuoden 2017 talousarvioon merkityt määrärahat. Kursiivilla on merkitty Kvston 30.8.2017 sekä sitä aikaisemmin kuluvan vuoden tileille myöntämät ylitysoikeudet.

Käyttötalouden, tuloslaskelmaosan ja rahoitusosan sarakkeeseen 4 ja investointiosassa sarakkeeseen 5 on merkitty lauta- ja johtokuntien ehdottamat määrärahat vuodelle 2018. Seuraavien lukujen/kohtien/alakohtien em. sarakkeissa olevat määrärahat ovat Kaupunginkanslian (ei lauta- tai johtokuntien) ehdottamia:

Luku	1 10	Kaupunginkanslia
Luku	1 30	Kaupunginkanslia
Luku	1 40	Kaupunginkanslia
Luku	1 50	Kaupunginkanslia
Luku	7 01	Kaupunginkanslia
Kohta	7 02 01	
alakohdat	01 – 69	Kaupunginkanslia
Kohta	7 02 02	Kaupunginkanslia
Kohta	7 02 05	Kaupunginkanslia
Luvut	7 03 – 7 05	Kaupunginkanslia
Kohta	8 01 02	Kaupunginkanslia
Kohta	8 0501	Kaupunginkanslia
Luku	8 06	
kohdat	02,03	Kaupunginkanslia
Luku	8 07	Kaupunginkanslia
Kohta	9 01 01	Kaupunginkanslia
Kohta	9 01 02	
alakohdat	52–54	Kaupunginkanslia
Kohta	9 01 03	Kaupunginkanslia

Käyttötalouden, tuloslaskelmaosan ja rahoitusosan sarakkeeseen 5 ja investointiosassa sarakkeeseen 6 on merkitty vuoden 2017 talousarvion määrärahat.

Käyttötalouden, tuloslaskelmaosan ja rahoitusosan sarakkeeseen 6 ja investointiosassa sarakkeeseen 7 on merkitty vuoden 2018 taloussuunnitelmaan sisältyvät määrärahat.

Käyttötalouden, tuloslaskelmaosan ja rahoitusosan sarakkeeseen 7 ja investointiosassa sarakkeeseen 8 on merkitty vuoden 2019 taloussuunnitelmaan sisältyvät määrärahat.

Investointiosassa sarakkeeseen 1 on merkitty ao. luvun

Förklaringar

Kolumn 2 i budgettabellerna i driftsekonomidelen, resultaträkningsdelen och finansieringsdelen och kolumn 3 i tabellerna i investeringsdelen anger anslagsförbrukningen enligt bokslutet för år 2016.

Kolumn 3 i driftsekonomidelen, resultaträkningsdelen och finansieringsdelen och kolumn 4 i investeringsdelen består av de i 2017 års budget upptagna anslagen. De anslagsöverskridningar som stadsfullmäktige 30.8.2017 och tidigare beviljat för konton i 2017 års budget är angivna med kursiv.

Kolumn 5 i driftsekonomidelen, kolumn 4 resultaträkningsdelen och finansieringsdelen och kolumn 5 i investeringsdelen består av de anslag som föreslagits för 2018 av nämnder och direktioner. Anslagen i de ovannämnda kolumnerna i fråga om följande kapitel/moment/undermoment är föreslagna av Stadskansliet (inte nämnder eller direktioner):

Kapitel	1 10	Stadskansliet
Kapitel	1 30	Stadskansliet
Kapitel	1 40	Stadskansliet
Kapitel	1 50	Stadskansliet
Kapitel	7 01	Stadskansliet
Moment	7 02 01	
undermomenten	01 – 69	Stadskansliet
Moment	7 02 02	Stadskansliet
Moment	7 02 05	Stadskansliet
Kapitlen	7 03 – 7 05	Stadskansliet
Moment	8 01 02	Stadskansliet
Moment	8 05 01	Stadskansliet
Kapitel	8 06	
momenten	02,03	Stadskansliet
Kapitel	8 07	Stadskansliet
Moment	9 01 01	Stadskansliet
Moment	9 01 02	
undermomenten	52–54	Stadskansliet
Moment	9 01 03	Stadskansliet

Kolumn 6 i driftsekonomidelen, kolumn 5 i resultaträkningsdelen och finansieringsdelen och kolumn 6 i investeringsdelen består av de i 2017 års budget upptagna anslagen.

Kolumn 7 i driftsekonomidelen, kolumn 6 i resultaträkningsdelen och finansieringsdelen och kolumn 7 i investeringsdelen består av de i ekonomiplanen upptagna anslagen för 2018.

Kolumn 8 i driftsekonomidelen, kolumn 7 i resultaträkningsdelen och finansieringsdelen och kolumn 8 i investeringsdelen består av de i ekonomiplanen upptagna anslagen för 2019.

Kolumn 1 i investeringsdelen består av momentets

kohdan tunnus ja sarakkeeseen 2 kohdan sekä alakohdan nimike selityksineen.

Perusteluosan suluissa olevat luvut ovat vuoden 2017 lukuja, ellei tekstissä toisin ole mainittu.

Tuottavuuden kehityksen indeksisarjan perusvuosi on vuosi 2016 (= 100) ellei tekstissä ole toisin mainittu.

Taulukoissa jokainen luku on pyöristetty erikseen tarkasta arvosta, joten laskutoimitukset eivät kaikilta osin täsmää.

Yhdistelmä sidotuista avustuksista on liitteessä 1. Talousarvioon on lisäksi liitetty erittely jäsenmaksuista (liite 2) sekä luettelo konserniin kuuluvista eräistä yhtiöistä (liite 3). Liitteessä 4 on esitetty 10 -vuotinen investointiohjelma, liitteessä 5 talonrakennushankkeiden rakentamishjelma, liite 6 vuokra- ja osakekohteiden suunnitteilla olevat uudis- ja peruskorjaushankkeet ja liite 7, HKL -liikelaityksen 10-vuotinen investointisuunnitelma.

Talousarviomäärärahojen käyttöoikeus on ao. lauta- tai johtokunnalla, ellei talousarvion luvun, kohdan tai alakohdan yhteydessä ole toisin ilmoitettu.

beteckning och kolumn 2 av momentets och undermomentets beteckning med förklaring.

Siffrorna inom parentes i motiveringsdelen är 2017 års siffror, om annat inte är angivet i texten.

Grundår för den indexserie som beskriver produktivitetsutvecklingen är 2016 (= 100), om annat inte är angivet i texten.

I tabellerna är varje tal avrundat separat från det exakta värdet, och alla uträkningar stämmer därför inte.

En sammanställning över de bundna understöden utgör bilaga 1. Till budgeten har dessutom fogats en specifikation över medlemsavgifterna (bilaga 2) och en förteckning över vissa bolag inom koncernen (bilaga 3). Bilaga 4 utgörs av ett investeringsprogram för tio år, bilaga 5 av ett byggnadsprogram för husbyggnadsprojekt, bilaga 6 av hyres- och aktieobjekt/planerade nybyggnads- och ombyggnadsprojekt och bilaga 7 av en investeringsplan för affärsverket HST för tio år.

Vederbörande nämnd eller direktion har rätt att disponera budgetanslagen, om annat inte är angivet i anslutning till kapitlet, momentet eller undermomentet.

KÄYTTÖTALOUSOSA
DRIFTSEKONOMIDELÉN

1 KESKUSHALLINTO – CENTRALFÖRVALTNINGEN

1 000 €	Käyttö Förbrukning	Talousarvio Budget	Ennuste - Prognos	Ehdotus Förslag	Talousarvio Budget	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2019	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2020
	2016	2017	2017	2018	2018		
Tulot yhteensä - Inkomster sammanlagt		21 330	22 678	21 239	21 239	21 239	19 439
Menot yhteensä - Utgifter sammanlagt		276 555	267 593	278 696	278 696	280 062	289 124
<i>Ylitysoikeus - Överskridningsrätter</i>		20 296					
Toimintakate - Verksamhetsbidrag		-255 225	-244 915	-257 457	-257 457	-258 823	-269 685
Poistot - Avskrivningar		7 363	1 248	6 008	6 008	6 008	6 008
Tilikauden tulos - Räkenskapsperiodens resultat		-262 588	-246 164	-263 465	-263 465	-264 831	-275 693
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) - Räkenskapsperiodens översko		-262 588	-246 164	-263 465	-263 465	-264 831	-275 693
Muutos - Förändring, %							
Tulot - Inkomster							-8,5
Menot - Utgifter						0,5	3,2

*Talousarvio 2017 ja ennuste 2017 –sarakeet ovat muutetun talousarvion mukaiset. Tilinpäätös 2016 ei ole vertailukelpoinen uuteen organisaatioon. Kolumnerna Budget 2017 och Prognos 2017 följer den ändrade budgeten 2017. Bokslut 2016 är inte jämförbart med den nya organisationen.

1 10 01 Vaalien järjestäminen, keskusvaalilautakunnan käytettäväksi – Ordnande av val, till centralvalnämndens disposition

1 000 €	Käyttö Förbrukning	Talousarvio Budget	Ennuste - Prognos	Ehdotus Förslag	Talousarvio Budget	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2019	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2020
	2016	2017	2017	2018	2018		
Tulot yhteensä - Inkomster sammanlagt				1 800	1 800	1 800	
Menot yhteensä - Utgifter sammanlagt	332	3 618	2 950	7 966	7 966	5 968	1 238
<i>Ylitysoikeus - Överskridningsrätter</i>							
Toimintakate - Verksamhetsbidrag	-332	-3 618	-2 950	-6 166	-6 166	-4 168	-1 238
Poistot - Avskrivningar							
Tilikauden tulos - Räkenskapsperiodens resultat	-332	-3 618	-2 950	-6 166	-6 166	-4 168	-1 238
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) – Räkenskapsperiodens överskott (underskott)	-332	-3 618	-2 950	-6 166	-6 166	-4 168	-1 238
Muutos - Förändring, %							
Tulot - Inkomster							-100,0
Menot - Utgifter		988,0	-18,5	120,2	120,2	-25,1	-79,3

Vuoden 2018 määrärahat sisältävät presidentinvaalin kustannukset. Maakuntavaaleja koskeva valmistelu on kesken eikä tässä vaiheessa ole lopullista tietoa vaalien ajankohdasta eikä tehtävien jaosta eri vaaliviranomaisten kesken. Talousarviossa on lähdetty siitä oletuksesta, että maakuntavaalit toimitetaan vuoden 2018 lokakuussa. Tämän vuoksi talousarvioehdotukseen on sisällytetty maakuntavaalin kustannukset. Vuonna 2019 toimitetaan sekä eduskuntavaalit että europarlamenttivaalit. Vuonna 2020 ei toimiteta mitään säännönmukaisia vaaleja, mutta määrärahoissa varaudutaan seuraavana vuonna toimitettaviin kuntavaaleihin.

Vaaleja koskevat määrärahat sisältävät varauksen sähköisen äänioikeusrekisterin käytön laajentumiselle vaalipäivän äänestyspaikoilla. Sähköisen äänioikeusrekisterin käyttö tulee todennäköisesti ajankohtaiseksi tulevien vuosien aikana.

Vaaleja koskevissa määrärahoissa on varauduttu yleisten ennakoäänestyspaikkojen määrän lisääntymiseen. Ennakoäänestyspaikkojen perustamisen keskeisimmät kustannukset liittyvät henkilöstökuluihin, tietotekniikkamenoihin ja koulutukseen sekä tilojen vuokriin.

I 2018 års anslag ingår kostnaderna för presidentvalet. Förberedelserna inför landskapsvalet pågår och än så länge är det inte slutligt känt när valet förrättas och hur uppgifterna fördelas mellan de olika valmyndigheterna. Budgeten utgår från antagandet att landskapsval förrättas i oktober 2018. Kostnaderna för landskapsvalet ingår därför i budgetförslaget. År 2019 förrättas det både riksdagsval och Europaparlamentsval. År 2020 förrättas det inget ordinarie val, men en anslagsreservering görs för kommunalvalet därpåföljande år.

Anslagen för val omfattar en reservering för utvidgad användning av det elektroniska rösträttsregistret på röstningsställena under valdagen. Att använda det elektroniska rösträttsregistret blir sannolikt aktuellt under de kommande åren.

Anslagen för val innehåller en reservering för att de allmänna förhandsröstningsställena kommer att bli fler. De största kostnaderna för grundandet av förhandsröstningsställena hänförs till personalkostnader, utgifter för informationsteknik, utbildning och fastighetshyror.

1 20 TARKASTUSLAUTAKUNTA JA –VIRASTO – REVISIONSNÄMNDEN OCH –KONTORET

1 000 €	Käyttö Förbrukning	Talousarvio Budget	Ennuste - Prognos	Ehdotus Förslag	Talousarvio Budget	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2019	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2020
	2016	2017	2017	2018	2018		
Tulot yhteensä - Inkomster sammanlagt	10	3	3	3	3	3	3
Menot yhteensä - Utgifter sammanlagt	1 917	1 987	1 945	1 977	1 977	1 993	2 029
<i>Ylitysoikeus - Överskridningsrätter</i>							
Toimintakate - Verksamhetsbidrag	-1 907	-1 984	-1 942	-1 974	-1 974	-1 990	-2 026
Poistot - Avskrivningar	5	8	8	8	8	8	8
Tilikauden tulos - Räkenskapsperiodens resultat	-1 912	-1 992	-1 950	-1 982	-1 982	-1 998	-2 034
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) – Räkenskapsperiodens överskott (underskott)	-1 912	-1 992	-1 950	-1 982	-1 982	-1 998	-2 034
Muutos - Förändring, %							
Tulot - Inkomster		-71,0					
Menot - Utgifter		3,6	-2,1	-0,5	-0,5	0,8	1,8

Tarkastuslautakunta järjestää kaupungin hallinnon ja talouden tarkastuksen sekä arvioinnin kuntalain 14. luvun mukaisesti. Lautakunta arvioi, ovatko valtuuston kaupungille ja kaupunkikonsernille asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet toteutuneet ja onko kuntalain 6 §:n tarkoittamalla tavalla määritelty kunnan toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla. Lautakunta valmistelee valtuustolle sen päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat sekä huolehtii kaupungin ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta. Lisäksi tarkastuslautakunta valvoo lakisääteisen sidonnaisuusilmoitusvelvollisuuden noudattamista ja raportoi siitä kaupunginvaltuustolle.

Helsingin kaupungin tilintarkastajana toimiva JHTT-yhteisö huolehtii kaupungin hallinnon ja talouden lakisääteisestä tilintarkastuksesta.

Tarkastusvirasto arvioi lautakunnan apuna valtuuston asettamien tavoitteiden toteutumista ja toiminnan tuloksellista ja tarkoituksenmukaista järjestämistä. Virasto huolehtii lautakunnan apuna sidonnaisuusilmoituksia koskevasta valvonnasta, hoitaa osan lakisääteisestä tilintarkastuksesta tilintarkastajan kanssa sovitulla tavalla ja valmistelee lautakunnalle sen toimivaltaan kuuluvat asiat.

Revisionsnämnden organiserar granskningen av förvaltningen och ekonomin samt utvärderingen i enlighet med 14 kap. i kommunallagen. Nämnden bedömer huruvida de mål för verksamheten och ekonomin som fullmäktige satt upp har nåtts i kommunen och kommunkoncernen och huruvida kommunens verksamhet i enlighet med 6 § i kommunallagen är ordnad på ett resultatrikt och ändamålsenligt sätt. Nämnden bereder de ärenden som gäller granskningen av förvaltningen och ekonomin och som fullmäktige ska fatta beslut om och ser till att granskningen av kommunen och dess dottersammanslutningar samordnas. Revisionsnämnden övervakar dessutom att den lagstadgade skyldigheten att redogöra för bindningar iakttas och tillkännager redogörelserna för fullmäktige.

Den OFR-sammanslutning som är Helsingfors stads revisor utför den lagstadgade granskningen av stadens förvaltning och ekonomi.

Revisionskontoret biträder nämnden vid bedömningen av om de mål som fullmäktige satt upp har nåtts och om verksamheten är ordnad på ett resultatrikt och ändamålsenligt sätt. Revisionskontoret biträder nämnden vid övervakningen av redogörelserna för bindningar, sköter en del av den lagstadgade granskningen på ett sätt som överenskommit med revisorn och bereder de ärenden som hör till nämndens behörighet.

Toimintaympäristön muutosten vaikutukset 2018 talousarvioon

Valtuuston hyväksymä uusi kaupunkistrategia ohjaa kaupunkikonsernille asetettavien vuotuisten talousarviotavoitteiden lisäksi tarkastuslautakunnan arviointitoiminnan kohdentumista ja painotuksia. Lisäksi vuoden 2017 johtamisjärjestelmän uudistus ja kaupunkiorganisaation uusi toimialamalli vaikuttavat arviointi- ja tarkastustoiminnan painotuksiin.

Arvio palvelujen kysynnän ja tuotantotapojen kehityksestä 2018 – 2020

Kaupunkistrategia ja vuonna 2017 toteutetut kaupungin sisäiset organisaatorakenteen muutokset sekä muutokset kaupunkikonsernissa otetaan huomioon tilintarkastuksen ja arvioinnin toteutustavassa. Kaupunkikonsernia ja kaupungin toiminnan tuloksellista ja tarkoituksenmukaista järjestämistä koskevan arviointitiedon tarpeen ennakoidaan kasvavan.

Tarkastuslautakunnan ja -viraston uuden sidonnaisuusilmoitusten valvonta- ja raportointitehtävän toteutusta kehitetään saadun palautteen pohjalta.

Palvelustrategiset vaihtoehdot

Vuonna 2018 on voimassa vuosien 2013–2016 kilpailutuskierron tuloksena solmittu kaupungin tilintarkastussopimus ja siihen perustuva optio vuosille 2017–2018. Kaupunkikonserniin kuuluvien yhteisöjen tilintarkastussopimukset on syksyllä 2016 kilpailutettu vuosille 2017–2018. Vuoden 2018 syksyllä käynnistyy kaupungin ja sen tytäryhteisöjen tilintarkastuksen hankinnan valmistelu vuonna 2019 alkavalle kaudelle.

Tilintarkastuspalveluiden osuus viraston bruttomenoista taloussuunnitelmakaudella on lähes kymmenen prosenttia. Viraston muissa hankinnoissa hyödynnetään kaupungin yhteishankintaelinten suorittamaa kilpailutusta. Hankinnat tehdään viraston hankintasuunnitelman mukaisesti.

Riskienhallinta

Riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan vaatimat toimenpiteet otetaan toiminnan ohjauksessa huomioon kaupungin ohjeistuksen sekä tarkastuslautakunnan hyväksymän riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan kuvauksen mukaisesti.

Hur förändringar i omvärlden påverkar budgeten för år 2018

Den av fullmäktige godkända nya stadsstrategin styr utom de årliga budgetmålen för stadskoncernen också inriktningen och betoningarna i revisionsnämndens utvärderingsverksamhet. Dessutom påverkar reformen år 2017 av ledarskapssystemet och den nya sektormodellen i stadsorganisationen prioriteringarna i utvärderings- och granskningsverksamheten.

Bedömd utveckling i efterfrågan på tjänster och i produktionssätten 2018–2020

Stadsstrategin och de interna omstruktureringarna inom staden och ändringarna i stadskoncernen år 2017 kommer också att påverka hur revisionen och utvärderingen genomförs. Behovet att bedömningsuppgifter om stadskoncernen och om huruvida stadens verksamhet är ordnad på ett resultatrikt och ändamålsenligt sätt förutspås öka.

Genomförandet av revisionsnämndens och -kontorets nya uppgift att övervaka och tillkännage redogörelserna för bindningar utvecklas utifrån den respons som kommer in.

Servicestrategiska alternativ

År 2018 gäller det revisionsavtal för staden som träffats med stöd av konkurrensutsättningen för åren 2013–2016 och en på detta baserad option för åren 2017–2018. Revisionsavtalen för sammanslutningarna inom stadskoncernen konkurrensutsattes hösten 2016 för åren 2017–2018. Hösten 2018 inleds förberedelserna inför upphandlingen av revisionen för staden och dess dottersammanslutningar för den period som börjar 2019.

Revisionstjänsternas andel av verkets bruttoutgifter under ekonomiplanepreioden är nästan tio procent. I verkets övriga upphandlingar utnyttjas den konkurrensutsättning som stadens organ för gemensamma upphandlingar har genomfört. Upphandlingarna görs enligt en årlig upphandlingsplan för verket.

Riskhantering

De åtgärder som utvecklingen av riskhanteringen och den interna tillsynen kräver beaktas i styrningen av verksamheten i enlighet med såväl stadens anvisningar som den av revisionsnämnden godkända beskrivningen av riskhanteringen och den interna tillsynen.

Kaupunkistrategian 2017 -2021 tavoitteiden toteutuminen toimialoilla

Talousarvion pohjana olevien strategisten lähtökohtien toteutuminen tarkastustoimissa

Tarkastuslautakunta tuottaa arviointikertomuksella ja muilla arviointiraporteilla valtuustolle tietoa tavoitteiden toteutumisesta ja toiminnan tuloksellisesta ja tarkoituksenmukaisesta järjestämisestä kaupungin strategista ohjausta ja päätöksentekoa varten. Arvioinnin tulokset kuvaavat demokraattisen päätöksenteon vaikuttavuutta. Arviointi toteutetaan suunnitelmallisesti ja kohdennetaan valtuustokaudella kaupunkistrategian kaikkiin pääkohtiin.

Kaupunkikonsernin tilintarkastus järjestetään niin, että se suoritetaan kustannustehokkaasti ja laadukkaasti tilintarkastusta koskevien säädösten ja määräysten sekä julkishallinnon hyvän tilintarkastustavan mukaisesti.

Virasto toteuttaa kaupunkistrategiaa huolehtimalla palvelujensa laadusta, tuottavuudesta ja vaikuttavuudesta. Tarkastusviraston visio 2020 on olla kuntasektorin arvostetuin toiminnan tuloksellisuuden edistäjä ja laillisuuden varmentaja.

Henkilöstön osaamista vahvistetaan riittävällä koulutuksella ja osaamisen jakamisella sekä henkilöstön työhyvinvoinnista huolehtimalla. Sidosryhmä- ja koulutusyhteistyötä Valtiontalouden tarkastusviraston kanssa jatketaan. Edistyksellistä uutta tapaa osaamisen jakamisessa tarkastusvirastojen kesken edustaa vuosille 2016–2020 tehty sopimus henkilökierrosta, jonka toteutusta jatketaan vuonna 2018.

Sitovien tavoitteiden kytkeytyminen strategiisiin lähtökohtiin

Tarkastuslautakunnan ja -viraston sitova tavoite kytkeytyy suoraan kaupunkistrategian tavoitteisiin ja linjauksiin.

Toimialan henkilöstösuunnitelma 2018 – 2020

Virastossa noudatetaan henkilöstön kanssa yhteistyössä päivitettyä henkilöstöohjelmaa ja kaupungin sekä viraston tasa-arvosuunnitelmaa. Työhyvinvointia edistävät toimenpiteet sisältyvät henkilöstöohjelmaan ja työhyvinvointisuunnitelmaan. Työhyvinvoinnin mittaamiseen käytetään Kunta10-tutkimuksen ja motivaatiokyselyn tuloksia sekä sairauspoissaolojen seuranta. Sairauspoissaolot pyritään jatkossakin pitämään alhaisella tasolla (1,6 prosenttia henkilötyöpäivistä vuonna 2016 ja 2,1 prosenttia vuonna 2015).

Hur stadens strategiska utgångspunkter och mål genomförs i sektorerna

Hur de strategiska utgångspunkter som budgeten bygger på genomförs inom revisionsväsendet

Revisionsnämnden producerar med utvärderingsberättelsen och andra utvärderingsrapporter uppgifter för fullmäktige om huruvida målen har nåtts och verksamheten varit ordnad på ett resultatrikt och ändamålsenligt sätt med tanke på stadens strategiska styrning och beslutsfattande. Resultaten av utvärderingen beskriver det demokratiska beslutsfattandets genomslagskraft. Utvärderingen genomförs planmässigt och inriktas under fullmäktigeperioden på alla huvudpunkter i stadsstrategin.

Revisionen av stadskoncernen organiseras så att den sker kostnadseffektivt och högklassigt i enlighet med de bestämmelser och föreskrifter som gäller för revisionen, liksom också god revisionssed i den offentliga förvaltningen.

Revisionskontoret genomför stadsstrategin genom att se till sina tjänsters kvalitet, produktivitet och genomslagskraft. Revisionskontorets vision 2020 är att vara kommunsektorns bäst uppskattade främjare av resultatrikt verksamhet och laglighetsgarant.

De anställdas kompetens stärks med hjälp av tillräcklig utbildning och kunskapsdelning och genom omsorg om personalens arbetshälsa. Intressentgrupps- och utbildnings-samarbetet med Statens revisionsverk fortsätter. Avtalet för åren 2016–2020 om personalrotation representerar ett progressivt nytt sätt att dela kompetensen mellan revisionskontoret och Statens revisionsverk. Genomförandet av avtalet fortsätter år 2018.

Hur de bindande målen kopplas till de strategiska utgångspunkterna

Revisionsnämndens och -kontorets bindande mål är direkt kopplat till målen och riktlinjerna i stadsstrategin.

Sektornas personalplan 2018–2020

Vid revisionskontoret följs det personalprogram som uppdaterats i samråd med de anställda, liksom stadens och verkets jämställdhetsplan. Åtgärder som främjar arbets-hälsan ingår i personalprogrammet och arbetshälsoplanen. Arbetshälsan mäts med resultaten av Kommun10-undersökningen och en motivationsenkät och genom uppföljning av sjukfrånvaron. Revisionskontoret försöker bevara den låga sjukfrånvaroprocenten (1,6 % av dags-verkena år 2016 och 2,1 % år 2015).

Osaamisen ja toiminnan kehittämisessä noudatetaan strategiaan pohjautuvaa suunnitelmaa. Yhteistyössä henkilöstön kanssa valmistellaan koulutus- ja kehittämisohjelma, jonka laadinnassa otetaan huomioon viraston johdon, henkilöstön, tarkastuslautakunnan ja tilintarkastajan näkökulmat. Ohjelmassa hyödynnetään koulutuskyselyn, asiakastytyväisyyskyselyjen, työhyvinvointikyselyjen ja kehityskeskustelujen tuloksia sekä yksilötason kehityssuunnitelmia. Ammattitaidon taso ja laadukkuus pyritään varmistamaan onnistuneilla henkilöstön ja johdon rekrytoinneilla sekä kannustamalla henkilökuntaa osallistumaan tilintarkastajatutkintoihin.

Viraston tilankäyttösuunnitelma 2018 – 2020

Tarpeettomaksi käyvät työtilat luovutetaan sopivina kokonaisuuksina kaupungin muiden toimintojen käyttöön. Etätyön edellytyksiä kehitetään mahdollisuuksien mukaan edelleen.

Digitalisaatio ja tietotekniikan palvelutuotannon ja prosessien kehittämisessä

Virasto käyttää kaupungin keskitetysti kilpailutettuja ICT-palveluita. Tarkastusvirasto on mukana kaupungin tietotekniikka- ja viestintäosaston vastuulla olevassa työpapereiden hallintaa ja sähköistä arkistointia koskevassa kehittämissankkeessa. Vuonna 2018 hankkeen tuottaman sovelluksen odotetaan olevan osittain tuotantokäytössä.

Talousarvion seurannassa tarkasteltavat tavoitteet

Sitovat toiminnan tavoitteet

Tarkastuslautakunnan arviointisuunnitelmaan sisältyvistä vuosittain vaihtuvista aiheista vähintään 60 prosenttia liittyy kaupunkistrategiassa asetettujen linjausten tai tavoitteiden arviointiin.

Vid utvecklingen av kompetensen och verksamheten följs en plan som bygger på strategin. I samråd med de anställda utarbetas ett utbildnings- och utvecklingsprogram, och i arbetet på detta beaktas verksamhetens, personalens, revisionsnämndens och revisorns synpunkter. I programmet utnyttjas resultatet av utbildningsenkäten, kundnöjdhetenkäterna, arbetshälsoenkäten och utvecklingssamtalen, liksom utvecklingsplanerna på individuell nivå. Revisionskontoret vill säkerställa standarden och kvaliteten på yrkeskunskapen genom lyckad rekrytering av personal och chefer och genom att uppmuntra anställda att avlägga revisorsexamen.

Verkets plan för lokalanvändningen 2018–2020

Arbetslokaler som blir obehövliga överläts i lämpliga helheter för andra av stadens funktioner. Möjligheterna att arbeta på distans utvecklas alltså i möjligaste mån.

Digitalisering och IT vid utvecklingen av tjänsteproduktionen och processerna

Revisionskontoret använder stadens centraliserat konkurrensutsatta ICT-tjänster. Revisionskontoret deltar i ett utvecklingsprojekt som stadskansliets IT- och kommunikationsavdelning ansvarar för och som gäller hantering och elektronisk arkivering av arbetspapper. År 2018 väntas den applikation som projektet för med sig delvis vara i produktionsanvändning.

Mål som granskas vid budgetuppföljningen

Bindande verksamhetsmål

Minst 60 procent av de årligen varierande temana i revisionsnämndens utvärderingsplan hänförs till utvärdering av riktlinjer eller mål fastställda i stadsstrategin.

Määrä- ja taloustavoitteet- Kvantitativa och ekonomiska mål

	2016	2017	ennuste prognos 2017	2018	2019	2020
Suoritettavoitteet – Prestationsmål						
Henkilötyöpäivät – Dagsverken	3 566	3 650	3 670	3 700	3 700	3 700
Tehokkuus/taloudellisuus – Effektivitet/lönsamhet						
Arviointi- ja tarkastustyöhön käytettyjen työpäivien osuus henkilötyöpäivistä – Utvärderings- och granskningsarbetsdagarnas andel av dagsverkena	74,1 %	73,5 %	74,0 %	74,0 %	74,0 %	74,0 %
Arviointikertomus valmistuu 30.4. mennessä – Utvärderingsberättelsen färdigställs senast 30.4	13.4.	30.4.	12.4.	30.4.	30.4.	30.4.
Tilintarkastuskertomus annetaan 30.4. mennessä – Revisionsberättelsen ges senast 30.4	26.4.	30.4.	28.4.	30.4.	30.4.	30.4.
Toiminnan laajuustiedot – Verksamhetens omfattning						
Tilintarkastuspäivät, ulkoisen tilintarkastajan toteutuneet tarkastuspäivät – Revisionsdagar, utfall för den externa revisorns revisionsdagar	325	390	390	390	390	390
Resurssit – Resurser						
Henkilöstön määrä – Antal anställda	18	18	18	18	18	18
Tarkastusta ja arviointia tekevän henkilöstön määrä – Antal anställda som utför granskning och utvärdering	16	16	16	16	16	16

Tuottavuuden toteutuminen 2016 - 2020 (tuottavuus 2015=100) – Produktivitet utfall 2016 - 2020 (produktivitet 2015=100)

	2016	2017	ennuste prognos 2017	2018	2019	2020
Tuottavuus – Produktivitet (2015=100)	103,9	100,0	101,3	101,4	102,1	103,0

Tilankäytön tehokkuuden toteutuminen 2016 - 2020 – Effektivitet i lokalanvändningen 2016 - 2020

	2016	2017	ennuste prognos 2017	2018	2019	2020
Tilojen kokonaispinta-ala htm ² – Lokalyta sammanlagt, m ² lägenhetsyta	602	602	602	602	560	560

1 30 KAUPUNGINHALLITUS – STADSSTYRELSEN

1 000 €	Käyttö	Talousarvio	Ennuste -	Ehdotus	Talousarvio	Talous-	Talous-
	Förbrukning	Budget	Prognos	Förslag	Budget	suunnitelma	suunnitelma
	2016	2017	2017	2018	2018	Ekonomiplan	Ekonomiplan
						2019	2020
Tulot yhteensä - Inkomster sammanlagt	1 298						
Menot yhteensä - Utgifter sammanlagt	12 773	15 363	19 406	9 050	9 050	11 050	21 750
<i>Ylitysoikeus - Överskridningsrätter</i>		17 526					
Toimintakate - Verksamhetsbidrag	-11 475	-15 363	-19 406	-9 050	-9 050	-11 050	-21 750
Poistot - Avskrivningar							
Tilikauden tulos - Räkenskapsperiodens resultat	-11 475	-15 363	-19 406	-9 050	-9 050	-11 050	-21 750
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) - Räkenskapsperiodens översko	-11 475	-15 363	-19 406	-9 050	-9 050	-11 050	-21 750
Muutos - Förändring, %							
Tulot - Inkomster		-100,0					
Menot - Utgifter		20,3	26,3	-41,1	-41,1	22,1	96,8

1 30 01 Kaupunginhallituksen käyttövarat - Stadsstyrelsens dispositionsmedel

1 000 €	Käyttö	Talousarvio	Ennuste -	Ehdotus	Talousarvio	Talous-	Talous-
	Förbrukning	Budget	Prognos	Förslag	Budget	suunnitelma	suunnitelma
	2016	2017	2017	2018	2018	Ekonomiplan	Ekonomiplan
						2019	2020
Tulot yhteensä - Inkomster sammanlagt	1 298						
Menot yhteensä - Utgifter sammanlagt	9 740	11 983	16 026	6 855	6 855	8 955	19 755
<i>Ylitysoikeus - Överskridningsrätter</i>		17 526					
Toimintakate - Verksamhetsbidrag	-8 442	-11 983	-16 026	-6 855	-6 855	-8 955	-19 755
Poistot - Avskrivningar							
Tilikauden tulos - Räkenskapsperiodens resultat	-8 442	-11 983	-16 026	-6 855	-6 855	-8 955	-19 755
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) - Räkenskapsperiodens översko	-8 442	-11 983	-16 026	-6 855	-6 855	-8 955	-19 755
Muutos - Förändring, %							
Tulot - Inkomster		-100,0					
Menot - Utgifter		23,0	33,7	-42,8	-42,8	30,6	120,6

Kaupunginhallituksen käyttövaroihin sisältyy yleiset käyttövarat sekä kaupungin viihtyisyyteen ja turvallisuuteen liittyvien hankkeiden varat.

Yleisissä käyttövaroissa on myös varauduttu mm. pääkaupunkiseudun yhteistyöstä ja seutuyhteistyöstä aiheutuviin yleisiin kustannuksiin.

Stadsstyrelsens dispositionsmedel omfattar allmänna dispositionsmedel och medel för projekt som hänför sig till trivseln och säkerheten i staden.

Allmänna dispositionsmedel reserveras också bl.a. för de allmänna kostnaderna för samarbetet i huvudstadsregionen och det övriga regionsamarbetet.

Kaupungin viihtyisyyteen ja turvallisuuteen osoitetulla määrärahalta on tarkoitus jatkaa kaupunkiympäristön viihtyisyyttä lisääviä hankkeita yhteistyössä asukkaiden, kaupungin toimialojen ja keskeisten sidosryhmien kanssa.

Kaupunginhallituksen käyttövaroihin sisältyvät varaukset laatupalkintokilpailun järjestämistä varten 100 000 euroa, tiedepalkintoa varten 10 000 euroa ja tutkimusapurahoihin 77 000 euroa.

Det är tänkt att anslaget för trivseln och säkerheten i staden ska användas för fortsatta projekt som ökar trivseln i stadsmiljön, närmare bestämt för ett samarbete med invånarna, stadens utbildningssektorer och de centrala intressentgrupperna.

Stadsstyrelsens dispositionsmedel omfattar också reserveringar för ordnandet av kvalitetspristävlingen, 2 195 000 euro, för ett vetenskapspris, 10 000 euro, och för forskningsstipendier, 77 000 euro.

1 30 02 Kaupunginhallituksen avustukset - Stadsstyrelsens understöd

1 000 €	Käyttö	Talousarvio	Ennuste -	Ehdotus	Talousarvio	Talous-	Talous-
	Förbrukning	Budget	Prognos	Förslag	Budget	suunnitelma	suunnitelma
	2016	2017	2017	2018	2018	Ekonomiplan	Ekonomiplan
						2019	2020
Tulot yhteensä - Inkomster sammanlagt							
Menot yhteensä - Utgifter sammanlagt	3 033	3 380	3 380	2 195	2 195	2 095	1 995
<i>Ylitysoikeus - Överskridningsrätter</i>							
Toimintakate - Verksamhetsbidrag	-3 033	-3 380	-3 380	-2 195	-2 195	-2 095	-1 995
Poistot - Avskrivningar							
Tilikauden tulos - Räkenskapsperiodens resultat	-3 033	-3 380	-3 380	-2 195	-2 195	-2 095	-1 995
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) – Räkenskapsperiodens överskott (underskott)	-3 033	-3 380	-3 380	-2 195	-2 195	-2 095	-1 995
Muutos - Förändring, %							
Tulot - Inkomster							
Menot - Utgifter		11,4		-35,1	-35,1	-4,6	-4,8

Kaupunginhallitus myöntää avustuksia vuosittain sellaisille järjestöille, joiden toiminta ei kuulu minkään muun lautakunnan toimialaan. Määräraha vuonna 2018 on 2 195 000 euroa. Määrärahaan sisältyy eräitä kaupunkikonserniin kuuluvien yhteisöjen avustuksia sekä avustuksenluonteisia korvausmäärärahoja. Lisäksi määrärahaan sisältyy asukasosallisuuden avustukset ja muut avustukset. Muut avustukset koostuvat mm. kansainvälisen kaupunkiyhteistyön tukemisesta, henkilöstöjärjestöjen avustuksista, kunnallisen tiedostustoiminnan edistämisestä ja avustuksista opaskoulutuksen järjestämiseen.

Stadsstyrelsen beviljar årligen understöd till organisationer vilkas verksamhet inte hör till någon annan nämnds område. Anslaget uppgår år 2018 till 2 195 000 euro. I anslaget ingår vissa understöd till sammanslutningar som hör till stadskoncernen och understödmässiga ersättningsanslag. I anslaget ingår dessutom understöd för invånardelaktighet och övriga understöd. De övriga understöden består bl.a. av stöd för internationellt stadssamarbete, understöd till personalorganisationer, främjande av kommunal informationsverksamhet och understöd för ordnande av guideutbildning.

1 40 KAUPUNGINKANSLIA – STADSKANSLIET

1 000 €	Käyttö	Talousarvio	Ennuste -	Ehdotus	Talousarvio	Talous-	Talous-
	Förbrukning	Budget	Prognos	Förslag	Budget	suunnitelma	suunnitelma
	2016	2017	2017	2018	2018	Ekonomiplan	Ekonomiplan
						2019	2020
Tulot yhteensä - Inkomster sammanlagt	20 042	15 422	14 696	16 086	16 086	16 086	16 086
Menot yhteensä - Utgifter sammanlagt	114 626	127 701	128 314	126 758	126 758	127 768	130 059
<i>Ylitysoikeus - Överskridningsrätter</i>		2 670					
Toimintakate - Verksamhetsbidrag	-94 584	-112 279	-113 618	-110 672	-110 672	-111 682	-113 973
Poistot - Avskrivningar	6 814	6 115		6 000	6 000	6 000	6 000
Tilikauden tulos - Räkenskapsperiodens resultat	-101 397	-118 394	-113 618	-116 672	-116 672	-117 682	-119 973
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) – Räkenskapsperiodens överskott (underskott)	-101 397	-118 394	-113 618	-116 672	-116 672	-117 682	-119 973
Muutos - Förändring, %							
Tulot - Inkomster		-23,1	-4,7	4,3	4,3		
Menot - Utgifter		11,4	0,5	-0,7	-0,7	0,8	1,8

Toimintaympäristön muutosten vaikutukset 2018 talousarvioon

Kaupunginkanslia toimii kaupunginvaltuuston ja kaupunginhallituksen yleisenä suunnittelu-, valmistelu- ja toimeenpanoelimenä sekä vastaa kaupungin kehittämisestä.

Kaupungistumiseen liittyviä haasteita on jatkossa ratkaistava. Helsingin on lähitulevaisuudessa pidettävä talouden tasapaino, menestyttävä kansainvälisessä kaupunkien välisessä kilpailussa, turvattava kestävä elinkeinokehitys, työskenneltävä asumisen kustannusten nousun hillitsemiseksi, pysäytettävä asukkaiden eriarvoistumiskehitys sekä parannettava heikommassa asemassa olevien alueiden ja väestöryhmien asemaa.

Erityisiä kaupunginkanslian toimintaan vaikuttavia muutoksia talousarvio- ja taloussuunnitelmakaudella ovat kaupungistumiseen liittyvät talouden, asumisen ja työllisyyden haasteet.

Kaupunginkanslia ohjaa kaupungin menokasvua tavoitteellisesti ja pyrkii pitämään investoinnit tulorahoituksen tasolla, jotta kaupungin talous pysyy tasapainossa lähitulevaisuudessa.

Asuinalueiden tasapainoinen kehitys ja asuinalueiden eriytymiseen liittyvät kysymykset ovat keskeisessä roolissa jatkossa. Kaupunginkanslia luo osaltaan edellytyksiä

Hur förändringar i omvärlden påverkar budgeten för år 2018

Stadskansliet sköter uppgiften som allmänt planerings-, berednings- och verkställighetsorgan för stadsfullmäktige och stadsstyrelsen och svarar för utvecklingen av staden.

Utmaningar som hänför sig till urbaniseringen måste lösas i fortsättningen. Helsingfors måste i den närmaste framtiden bevara den ekonomiska balansen, ha framgång i den internationella konkurrensen mellan städer, trygga en hållbar näringslivsutveckling, arbeta för att stävja ökningen i boendekostnaderna, stoppa utvecklingen mot olikvärdighet mellan invånarna och ge de områden och befolkningsgrupper som har det sämst en bättre ställning.

Speciella förändringar med inverkan på stadskansliets verksamhet under budget- och ekonomiplaneprioden är de utmaningar i ekonomin, boendet och sysselsättningen som är förknippade med urbaniseringen.

Stadskansliet sätter upp mål för styrningen av stadens utgiftsökning och försöker hålla investeringarna på samma nivå som inkomstfinansieringen för att stadens ekonomi ska vara i balans inom den närmaste framtiden.

En balanserad utveckling av bostadsområdena och frågor som hänför sig till differentieringen mellan bostadsområdena spelar en central roll i fortsättningen.

asumistuotantotavoitteiden nostamiselle ja tasapainoiselle kaupunkikehitykselle.

Parantuneista kokonaistyöllisyyden näkymistä huolimatta kaupunginkanslian työllisyydenhoidon toimenpiteitä tarvitaan edelleen erityisesti heikoimmassa työmarkkina- asemassa olevien pitkäaikaistyöttömien ja nuorten työllistämiseksi.

Helsingin väestön kansainvälistyminen ja ulkomaalaistaustaisten keskittyminen Helsinkiin jatkaa kasvuaan. Heidän siirtymistään työelämään nopeutetaan kaupunginkanslian kohdennetuilla ohjaus- ja neuvontapalveluilla.

Meneillään on useita kaupungin ja kaupunginkanslian toimintaan vaikuttavia lainsäädäntöuudistuksia. Keskeisin kaupungin toimintaan vaikuttava on sote- ja maakuntaudistus.

Kaupungille luodaan uutta johtamis-, palvelu- ja työkuultuuria. Muutoksen toteuttaminen edellyttää muutosjohtamisosaamista, jota painotetaan johdon ja esimiesten tekemisessä.

Kaupunginkanslian toimintaan vaikuttavat erityisesti uuden johtamisjärjestelmän käyttöönoton jatkaminen ja uuden kaupunkistrategian painopisteet.

Kanslian talousarviokohdan rakenne muuttui organisaation muutoksessa 1.6.2017 alkaen seuraavasti: kaupunginkanslian talousarviokohtaan 1 40 01 määrärahaan yhdistettiin keskitetty tietotekniikka (ent. ta-kohta 11002), työllisyyspolitiikka (ent. ta-kohta 11004) ja kehittämishankkeet (ent. ta-kohta 13913). Lisäksi kaupunginkanslian määrärahaan siirrettiin 1.6.2017 alkaen tietokeskus (ent. ta-luku 208) ja osa hankintakeskuksesta. 1.1.2018 kaupunginkansliaan siirtyy sosiaalitoimesta sovittelutoiminta.

Alla on esitetty koko kaupunkia palvelevan tietotekniikan (ent. keskitetty tietotekniikka) ja työllisyyspalvelun (ent. työllisyyspolitiikka) määrärahat. Kuvaus ko. yksiköiden toiminnasta on esitetty perustelutekstiosuudessa.

Kaupunginkanslian määräraha 2018 (1000 €)

2018	kaupungin- kanslia (muut määrärahat)	tieto- tekniikka	työllisyys- asiat	yhteensä
Tulot	2 576	2 510	11 000	16 086
Menot	67 721	25 002	34 035	126 758

Stadskansliet bidrar till att skapa förutsättningar för en höjning av bostadsproduktionsmålen och för en balanserad stadsutveckling.

Trots de förbättrade utsikterna när det gäller sysselsättningen över lag behövs det alltså sysselsättningsåtgärder av stadskansliet speciellt i syfte att sysselsätta långtidsarbetslösa och ungdomar, som är i den svagaste ställningen på arbetsmarknaden.

Helsingfors befolkning blir fortfarande allt internationellare och det sker likaså i högre grad en koncentration av personer med utländsk bakgrund till staden. Deras inträde i arbetslivet påskyndas genom riktade styr- och rådgivningstjänster vid stadskansliet.

Ett flertal lagstiftningsreformer som påverkar stadens och stadskansliets verksamhet är aktuella. Den som mest påverkar stadens verksamhet är vård- och landskapsreformen.

För staden skapas en ny ledarskaps-, service- och arbetskultur. Att genomföra ändringen kräver kompetens i förändringsledning, vilket betonas i ledningens och chefernas verksamhet.

Stadskansliets verksamhet påverkas speciellt av den fortsatta implementeringen av det nya ledarskaps-systemet och av prioriteringarna i den nya stadsstrategin.

Stadskansliets budgetmoment omstrukturerades vid organisationsreformen 1.6.2017 på följande sätt: till anslaget på stadskansliets budgetmoment 1 40 01 hänfördes den centraliserade informationstekniken (f.d. momentet 11002), sysselsättningspolitiken (f.d. momentet 11004) och utvecklingsprojekt (f.d. momentet 13913). Till stadskansliets anslag överfördes från 1.6.2017 dessutom faktacentralen (f.d. momentet 208) och en del av anskaffningscentralen. Förlikningsverksamheten överförs 1.1.2018 från socialväsendet till stadskansliet.

Nedan visas anslagen för den informationsteknik som tjänar hela staden (f.d. centraliserad informationsteknik) och för sysselsättningstjänsten (f.d. sysselsättningspolitik). En beskrivning av enheternas verksamhet ingår i textavsnittet med motiveringar.

Stadskansliets anslag 2018 (1000 €)

2018	stads- kansliet (övriga anslag)	informa- tions- teknik	syssel- sättnings- ärenden	samman- lagt
Inkomster	2 576	2 510	11 000	16 086
Utgifter	67 721	25 002	34 035	126 758

Arvio palvelujen kysynnän ja tuotantotapojen kehityksestä 2018 – 2020

Kaupunginkanslia tuottaa suunnittelu-, asiantuntija-, hallinto- ja oikeuspalveluja kaupungin johdolle, kaupunginvaltuustolle, kaupunginhallitukselle ja kaupunkikonsernille. Ne ovat joko viranomaistehtäviä tai strategisen suunnittelun tehtäviä, jotka tehdään pääosin kaupungin omana toimintana. Yhteiskunnan oikeudellistuminen ja moninaiset lainsäädäntöhankkeet tulevat entisestään lisäämään oikeudellisten palveluiden kysyntää.

Kaupunkilaisia, matkailijoita ja muita kävijöitä varten kaupunginkanslia hankkii neuvonta- ja tiedotuspalveluja kaupungin konserniyhtiöltä Helsingin Markkinointi Oy:lta. Kasvava vierailijoiden määrä lisää palvelujen kysyntää. Yrityksille tarjotaan neuvontapalveluja.

Kaupunkilaisille ja yrityksille tarjotaan työllisyyspalveluja.

Palvelustrategiset vaihtoehdot

Kaupunginkansliassa tuotetut palvelut tehdään pääosin kaupungin omana toimintana. Organisaatiomuutoksen myötä kaupunginkanslia sai uutta ja täydentävää osaamista.

Kaupungin hankintojen kehittäminen ja ohjaus uudistuneessa kaupunkioorganisaatiossa edellyttää hankintojen yhteistyömallin rakentamista toimialojen ja keskushallinnon välille.

Kaupunginkanslia on hankintalain mukainen yhteishankintayksikkö, joka huolehtii kaupungin yhteishankintojen kilpailuttamisesta. Merkittävä osa hankintasopimuksista on myös kaupungin tytäryhteisöjen käytettävissä Helsingin Konsernihankinta Oy:n kautta.

Kaupunginkanslian suurin hankintakokonaisuus ovat kaupungin keskitetyt tietotekniikkapalvelut ja -hankkeet. Kaupunginkanslia tukee hankintojen lainmukaista ja tarkoituksenmukaista toteuttamista konsultoinnilla ja osallistamalla keskeisiin hankkeisiin. Kaupunginkanslia ylläpitää kaupungin hankintakäsikirjaa ja huolehtii keskitetystä harmaan talouden torjunnasta.

Riskienhallinta

Kaupunginkanslian riskienhallinnan kehittämistä jatketaan huomioiden johtamis uudistuksen aiheuttamat muutokset. Kaupunkitasoisesti koordinoidaan riskienhallinnan kehittämistä uudessa johtamisjärjestelmässä yhteistyössä toimialojen kanssa.

Bedömd utveckling i efterfrågan på tjänster och i produktionssätten 2018–2020

Stadskansliet producerar planerings-, sakkunnig-, förvaltnings- och rättstjänster för stadens ledning, stadsfullmäktige, stadsstyrelsen och stadskoncernen. Det är fråga om antingen myndighetsuppgifter eller strategiplaneringsuppgifter som staden i huvudsak producerar själv. Förrättsligandet av samhället och många slags lagstiftningsprojekt kommer allt mer att öka efterfrågan på juridiska tjänster.

För helsingforsare, turister och andra besökare förvärvar stadskansliet rådgivnings- och informationstjänster av stadens koncernbolag Helsingin Markkinointi Oy. Det växande antalet besökare ökar efterfrågan på dessa tjänster. Rådgivningstjänster erbjuds även för företag.

För stadsbor och företag erbjuds sysselsättningstjänster.

Servicestrategiska alternativ

De tjänster som produceras vid stadskansliet är i regel sådana som staden själv tillhandahåller. I och med organisationsreformen fick stadskansliet ny och kompletterande kompetens.

Att utveckla och styra stadens upphandlingar i den nya stadsorganisationen kräver att det byggs upp en samarbetsmodell för upphandlingar mellan sektorerna och centralförvaltningen.

Stadskansliet är en i upphandlingslagen avsedd inköpscentral, som sköter konkurrensutsättningen av stadens gemensamma upphandlingar. En betydande del av upphandlingskontrakten står även stadens dotterbolag till förfogande via Helsingfors Koncernupphandling Ab.

Stadens centraliserade IT-tjänster och IT-projekt utgör stadskansliets största upphandlingshelhet. Stadskansliet stöder ett lagenligt och ändamålsenligt genomförande av upphandlingar genom konsultering och medverkan i de viktigaste projekten. Stadskansliet upprätthåller stadens upphandlingshandbok och sköter centraliserat bekämpningen av den grå ekonomin.

Riskhantering

Utvecklingen av riskhanteringen vid stadskansliet fortsätter med beaktande av de förändringar som ledarskapsreformen medför. På stadsnivå samordnas utvecklingen av riskhanteringen i det nya ledarskaps-systemet i samråd med sektorerna.

Osana kaupunkitasoista riskienhallintaa on kaupunginkanslian toimesta otettu käyttöön sopimushallintajärjestelmä. Sopimusten hallinta helpottuu koko sopimuksen elinkaaren ajaksi. Järjestelmä mahdollistaa ajantasaisen ja luotettavan kokonaiskuvan muodostamisen sopimusten tilasta. Tämä edistää kaupungin taloudellisten ja toiminnallisten riskien hallintaa.

Kaupunkistrategian 2017 -2021 tavoitteiden toteutuminen toimialoilla

Talousarvion pohjana olevien strategisten lähtökohtien toteutuminen toimialoilla

Kaupunginkanslian keskeiset tavoitteet ovat varmistaa kanslian vastuulla olevien keskushallinnon toimintojen häiriötön ja luotettava toteutus, ohjata ja tukea kaupunkistrategian ja talousarvion toteuttamista kaupunkikonsernissa sekä huolehtia kaupunginkanslian vastuulle kuuluvien kaupunkistrategian ja talousarvion toimenpiteiden valmistelusta ja toteuttamisesta.

Kaupunginkanslian vastuulla olevia keskeisiä kokonaisuuksia kaupunkistrategian toteuttamisessa ovat:

- talouden tasapainosta huolehtiminen
- digitalisaation hyödyntämisen ohjaus ja sähköisten palvelujen kehittäminen
- monipuolisten asumisvaihtoehtojen edistäminen ja kaupunginosien kehittämisedellytysten luominen
- kaupungin kansainvälisen tunnettuuden vetovoimaisuuden ja yritysmuotoisuuden parantaminen
- kaupungin elinkeino-, innovaatio- ja kilpailukyky politiikka sekä niihin liittyvä kehittäminen
- kaupungin työllisyysasioiden hoitaminen ja kehittäminen sekä maahanmuuttoasioiden koordinointi ja strateginen tuki
- esimiestyön ja johtamisen kehittäminen
- vastuullisen ja oikeudenmukaisen henkilöstöpolitiikan ja henkilöstöjohtamisen kehittäminen
- läpinäkyvän hallinnon ja osallisuuden kehittäminen
- kaupunkikehitystä tukevan kaupunkitiedon tuottaminen
- hankintatoiminnan tehostaminen ja ympäristövastuun lisääminen.

Kaupunginkanslia toteuttaa talouden ja toiminnan ohjauksessa kaupunkistrategian 2017 – 2021 tavoitteita. Verotulojen kehityksen tavoitteena on työllisyysasteen vahvistaminen, mikä näkyy helsinkiläisten verotettavien ansiotulojen/asukas nopeampana nousuna Helsingin seudun kuntiin verrattuna. Helsingin kuntakohtaista yhteisöveron jako-osuutta pyritään nostamaan yli 30 % tasolle valtuustokaudella.

Kaupunginkanslia valmistelee talousarvion raamin, talousarvion, 10 vuoden investointiohjelman ja talousarvio-

Som en del av riskhanteringen på stadsnivå har stadskansliet tagit i bruk ett avtalshanteringssystem. Hanteringen av avtal underlättas under avtalets hela livscykel. Systemet gör det möjligt att bilda en aktuell och tillförlitlig helhetsbild av avtalsläget. Detta främjar hanteringen av stadens ekonomiska risker och verksamhetsrisker.

Hur målen i stadsstrategin 2017–2021 uppfylls i sektorerna

Hur de strategiska utgångspunkter som budgeten bygger på genomförs i sektorerna

De viktigaste målen för stadskansliet är att säkerställa att de funktioner inom centralförvaltningen som är på kansliets ansvar genomförs störningsfritt och tillförlitligt, att styra och stödja genomförandet av stadsstrategin och budgeten inom stadskoncernen och att bereda och verkställa de åtgärder i stadsstrategin och budgeten som hör till stadskansliets ansvar.

Stadskansliet bär ansvaret för viktiga helheter i genomförandet av stadsstrategin:

- sörjer för stadens ekonomiska balans
- styr utnyttjandet av digitaliseringen och utvecklar elektroniska tjänster
- främjar mångsidiga boendialternativ och skapar utvecklingsförutsättningar för stadsdelar
- förbättrar stadens internationella namnkunnighet, attraktivitet och företagsvänlighet
- svarar för stadens närings-, innovations- och konkurrenskraftspolitik och den därtill hörande utvecklingen
- sköter och utvecklar stadens sysselsättningsärenden och samordnar immigrationsärendena och ger strategiskt stöd
- utvecklar chefsarbetet och ledarskapet
- utvecklar en ansvarsfull och rättvis personalpolitik och personalledning
- utvecklar transparent förvaltning och delaktighet
- producerar stadsinformation som stöder stadsutvecklingen
- effektiviserar upphandlingsverksamheten och ökar miljöansvaret.

Stadskansliet genomför målen i stadsstrategin 2017–2021 i styrningen av ekonomin och verksamheten. Målet för skatteintäktsutvecklingen är att stärka sysselsättningsgraden, vilket syns i att helsingforsarnas beskattningsbara förvärsinkomster/invånare ökar snabbare i förhållande till de övriga kommunerna i Helsingforsregionen. Staden vill höja sin andel av kommunernas utdelning av intäkterna från samfundsskatten till över 30 % under fullmäktigeperioden.

Stadskansliet bereder budgetramen, budgeten, investeringsprogrammet för 10 år och anvisningarna

ohjeet kaupunkistrategian tavoitteiden mukaisesti. Kaupunginkanslia seuraa talousarvion toteutumista sekä ohjaa toimialoja, liikelaitoksia ja tytäryhteisöjä strategian tavoitteiden toteutumisen varmistamiseksi.

Vuoden 2018 alussa Helsingissä on käynnissä 13 projektimaisesti johdettua aluerakentamiskokonaisuutta. Niiden ohjausta ja koordinoitua on tehostettu vastaamaan kaupungin kasvaneita tavoitteita. Samalla keskeneräisyyden hallintaan, yhteistyöhön ja viestintään panostetaan rakentamisen ja väliaikaisuuden haittojen lievittämiseksi. Asuntorakentaminen jatkuu vilkkaana varsinkin Jätkäsaarella, Kalasatamassa ja Kruunuvuorenrannassa. Kalasataman ja Pasilan kaupunkikeskushankkeet etenevät. Pasilassa kaupungin investoinnit väyliin ja kunnallistekniikkaan ovat vuoden aikana erityisen suuria.

Nykyisten aluerakentamisprojektien lisäksi valmistaudutaan uusien kohteiden ja uuden yleiskaavan osoittamien rakentamisalueiden toteuttamiseen. Esikaupunkialueiden täydennysrakentamista edistetään eri puolilla kaupunkia. Erityisesti Raide-Jokerin vaikutusalueen kehittämistä pyritään vauhdittamaan. Keskustan elinvoimaa ja vetovoimaisuutta kehitetään yhteistyössä alueen toimijoiden kanssa. Osallistutaan Vihdintien bulevardin suunnitteluun sekä Malmin pikaratikan toteuttamisedellytysten selvitykseen.

Asumisen osalta jatketaan vuonna 2016 hyväksytyyn asumisen ja maankäytön ohjelman toimenpiteitä kaupunkistrategian painotusten mukaisesti. Keskeisiä tehtäviä vuonna 2018 ovat asuntopolitiikan koordinoitua, rakentamisennuste ja asunto-ohjelmoinnin kehittäminen, seudullisen asumisen, maankäytön ja liikenteen suunnitelman tekeminen, asuntorakentamisen, kaupungin asunto-omaisuuden ja täydennysrakentamisen kehittäminen.

Helsingin kilpailukykyä ja kansainvälisyyttä vahvistetaan entisestään, tavoitteena synnyttää uusia yksityisen sektorin työpaikkoja Helsinkiin. Helsinki parantaa kykyä tarttua nopeasti ja rohkeasti merkittäviin elinkeinopolitiisiin suurhankkeisiin, jotta Helsinki on yhä houkuttelevampi ja menestyy kilpailussa Euroopan johtavien metropolien kanssa.

Elinkeinojaosto päättää elinkeinopolitiikkaa, kilpailukykyä, työllisyydenhoitoa, maahanmuuttoa, kansainvälisiä asioita, kaupunkimarkkinointia ja korkeakoulu yhteistyötä koskevista periaatteista sekä seuraa niiden toteutumista kaupunginhallituksen linjausten mukaisesti.

Yritysmönteisyyttä edistetään soveltamalla

om hur budgetförslaget ska utarbetas i enlighet med målen i stadsstrategin. Stadskansliet följer budgetutfallet och styr sektorerna, affärsverken och dottersammanslutningarna i syfte att säkerställa att målen i strategin uppnås.

Vid ingången av år 2018 pågår tretton projektmässigt ledda helheter för områdesbyggande i Helsingfors. Styrningen och samordningen av dessa har effektiviserats i syfte att leva upp till stadens högre mål. Samtidigt satsas det på hantering av halvfärdighet, på samarbete och på kommunikation för att lindra olägenheterna av byggande och temporära lösningar. Bostadsbyggandet fortsätter livligt åtminstone på Busholmen, i Fiskehamnen och i Kronbergsstranden. Stadscentrumprojektet i Fiskehamnen och Böle avancerar. I Böle är stadens investeringar i trafikleder och kommunaltekniska anordningar speciellt stora under året.

Vid sidan av de nuvarande projekten för områdesbyggande görs det förberedelser för utbyggnad av nya objekt och de byggområden som ingår i den nya generalplanen. Kompletteringsbyggande främjas på olika håll i ytterstaden. Speciellt är det meningen att sätta fart på utvecklingen i Jokerbanans influensområde. Centrums livskraft och attraktivitet utvecklas i samråd med aktörerna i området. Stadskansliet medverkar i planeringen av Vichtisvägen som boulevard och i utredningen av förutsättningarna att anlägga en snabbspårväg till Malm.

När det gäller boendet fortsätter åtgärder i det 2016 godkända programmet för boende och markanvändning i enlighet med prioriteringarna i stadsstrategin. Centrala uppgifter år 2018 är samordning av bostadspolitiken, en byggprognos, utveckling av arbetet på bostadsprogram, en regional plan för boende, markanvändning och trafik liksom också utveckling av bostadsbyggandet, av stadens bostadsegendom och av kompletteringsbyggandet.

Helsingfors konkurrenskraft och internationalism stärks ytterligare i syfte att ge upphov till nya jobb i den privata sektorn i Helsingfors. Helsingfors förbättrar förmågan att snabbt och djärvt ta itu med betydelsefulla näringspolitiska storprojekt för att Helsingfors ska bli allt attraktivare och ha framgång i konkurrensen med de ledande metropolerna i Europa

Näringslivssektionen beslutar om principerna för näringspolitiken, konkurrenskraften, sysselsättningsåtgärder, invandringen, de internationella ärendena, stadsmarknadsföringen och högskolesamarbetet och följer utfallet av dessa i enlighet med stadsstyrelsens riktlinjer.

Företagsvänligheten främjas genom tillämpning av

yrittävien vaikutusten arviointimallia yhä laajemmin. Helsingin elinkeinorakennetta ja vetovoimaisia yritysalueita ja –keskittymiä kehitetään erilaisten yritysten sijoittumistarpeisiin. Kaupungin keskustan vetovoimaa ja saavutettavuutta kasvatetaan, kuten myös Helsingin laajempaa liikenteellistä saavutettavuutta henkilö- ja tavaraliikenteen osalta.

Helsingin kansainvälistä tunnettuutta, paikallisympäristöä, mainetta hyvänä ja luotettavana liiketoimintaympäristönä sekä kiinnostavana asumis- ja matkailukaupunkina vahvistetaan mm. MyHelsinki – sivuston kautta. Brändikonseptin ja markkinointistrategisten linjausten jalkauttamista jatketaan. Lisäksi jatketaan suurtapahtumien ja kongressien hakemista.

Helsinki toimii testi- ja kokeilualustana ja mahdollistaa innovaatio, kehitys- ja tutkimusyhteistyötä mm. 6Aika -hankkeiden kautta. Keskeisten kansainvälisten markkina-alueiden sekä maailman johtavien kaupunkien ja verkostojen kanssa synnytetään pitkäkestoisia yhteistyösuhteita. Helsinki vahvistaa kansainvälistä markkinointia mm. pr-työllä ja yritysten ja muiden kumppanien kanssa toteutettavilla kansainvälisillä tapahtumilla.

Matkailun ja tapahtumien kehittämisessä painopisteitä ovat erityisesti pysyvien ja väliaikaisten tapahtuma-alueiden sekä lupa- ja järjestelykäytäntöjen kehittäminen. Suvilahdesta on tavoitteena rakentaa maailmanluokan tapahtuma-alue. Helsingin merellisyyttä ja saaristoa tullaan hyödyntämään vahvemmin vetovoimatekijänä sekä matkailun, kulttuurin ja eri toimialojen yritystoiminnan edistämiseksi.

Merkittävien elinkeino- ja innovaatiopoliittisten investointien toimintamallia kehitetään. Yritystoiminnan kasvupotentiaalia, alueen yrittäjyys- ja kasvuyritysekosysteemin toimivuutta vahvistetaan parantamalla kaupungin yrityspalvelu NewCo Helsingin toimintaa, jatkamalla Helsinki Think Company toimintaa, laajentamalla Startup –keskittymä Maria 01 toimintaa sekä synnyttämällä sen ympärille kasvuyrityskampus. Lisäksi mahdollistetaan uusien yrityshautomon ja kiihdyttämötoimintojen syntyminen ja varmistetaan Health Capital Helsinki allianssin toiminnan jatko.

Korkeakoulu-yhteistyöllä edistetään Helsingin vetovoimaisuutta ja elinvoimaisuutta sekä alueen kampusten kehitystä kansainvälisesti vahvoiksi koulutus-, tutkimus- ja yrityskeskittymiksi, opiskelija- ja tutkijalähtöistä yrittäjyyttä, tutkimuksen kaupallistamista sekä kaupungin kehittämistä vetovoimaisena opiskelijakaupunkina. Erityisenä kohteena ovat Myllypuron ja Arabian kampusten kehittäminen.

modellen för företagskonsekvensbedömning i allt högre grad. Helsingfors näringslivsstruktur och de attraktiva företagsområdena och -klustren i staden utvecklas med tanke på olika företags etableringsbehov. Stadens centrum görs attraktivare och lättare att nå, och framkomligheten förbättras också i det övriga Helsingfors när det gäller person- och godstrafik.

Helsingfors internationella namnkunnighet, lokal stolthet och rykte som en bra och tillförlitlig omgivning för affärsverksamhet och som en intressant stad att bo i och besöka som turist stärks bl.a. via webbplatsen MyHelsinki. Arbetet med att omsätta varumärkeskonceptet och riktlinjerna för marknadsföringsstrategin i praktiken fortsätter. Dessutom ansöks det om fler storeevenemang och kongresser.

Helsingfors utgör en test- och försöksplattform och möjliggör innovations-, utvecklings- och forsknings-samarbete bl.a. genom projekten 6Aika. Med de viktigaste internationella marknadsområdena och med stadens ledande städer och nätverk inleds långvariga samarbetsrelationer. Helsingfors stärker den internationella marknadsföringen bl.a. genom pr-arbete och genom internationella evenemang som arrangeras tillsammans med företag och andra partner.

Turismen och evenemangen utvecklas med tonvikt i synnerhet på permanenta och tillfälliga evenemangsområden och på utveckling av tillstånds- och organiseringsrutinerna. Målet är att bygga ut Södervik till ett evenemangsområde i världsklass. Det havsnära Helsingfors och skärgården kommer starkare att utnyttjas som en attraktionsfaktor och för att främja turismen, kulturen och företagsverksamheten i olika branscher.

Verksamhetsmodellen för betydande närings- och innovationspolitiska investeringar utvecklas. Tillväxtpotentialen inom företagsverksamheten och funktionsdugligheten i området ekosystem för företagsamhet och tillväxtföretag stärks genom förbättrad verksamhet i stadens företagstjänst NewCo Helsinki, fortsatt verksamhet i Helsinki Think Company, utvidgad verksamhet i uppstartsklustret Maria 01 och ett campus för tillväxtföretag kring detta. Dessutom öppnas det möjligheter för ny verksamhet med företagskuvöser och acceleratorer och säkerställs fortsatt verksamhet i alliansen Health Capital Helsinki.

Genom högskolesamarbete främjas Helsingfors attraktivitet och livskraft och utvecklingen av campusområdena i staden till internationella starka utbildnings-, forsknings- och företagskluster. Likaså främjas studerande- och forskarorienterad företagsamhet, kommersialisering av forskningen och stadens utveckling som en attraktiv stad för studerande. Ett speciellt objekt är utvecklingen av campus i Kvarnbäcken och Arabia.

Kaupungin työllisyydenhoidon kohteena ovat erityisesti nuoret, pitkään työttömänä olleet sekä maahanmuuttajat. Tavoitteena on heidän pääsyä avoimille työmarkkinoille joko suoraan tai koulutuksen kautta. Yksilöllistä tukea nuorille tarjoavaa Ohjaamo – toimintaa kehitetään edelleen. Pitkään työttömänä olleille asiakkaille tarjotaan palveluja kaupungin monialaisessa yhteispalvelussa sekä Työrasti – hankkeessa sekä hankitaan tulosperusteista valmennusta.

Työllisyys- ja yrityspalvelut luovat uusia alueen yrittäjäpotentiaalia tukevia toimintamalleja. Yrityskumppaneita autetaan osaavan työvoiman rekrytoinnissa ja muutostilanteissa. Yritysassiakkauksien palvelun toimintamalli ja yrityskoordinaattoreiden toiminta pyritään vakinaistamaan.

Maahanmuuttajien työelämään siirtymisen nopeuttamiseksi kehitetään mm. kohdennettua ohjausta ja osaamiskeskuksen palveluita. International House Helsinki – palvelun rakentamista jatketaan.

Helsinki rakentaa omaa toimintamalliaan valtion kasvupalvelu-uudistukseen liittyen. Helsinki on yhteistyössä pääkaupunkiseudun kuntien ja valtion toimijoiden kanssa valmistelemaan kasvupalvelu-uudistukseen liittyvää kuntayhtymää pääkaupunkiseudulla, mikäli kuntayhtymää koskeva lainsäädäntö hyväksytään.

Johtamisen ja hallinnon kehittämisessä toteutetaan uuden johtamisjärjestelmän edellyttämää johtamisen kehittämistoimintaa. Keskeisiä tehtäviä vuonna 2018 ovat toimintakulttuurin ja johtamisen uudistamisen edistäminen mm. suunnittelemalla ja toteuttamalla johtamisen valmennuksia sekä arvioimalla johtamisjärjestelmää. Digitaalisen muutoksen vieminen osaksi kaupungin toimintaa vaatii kulttuurisen muutoksen. Tämä tulee näkymään johtamisessa ja sen muuttamisessa, uusissa toimintatavoissa ja -malleissa, uusissa kyvykkyyksissä ja resurssien käytössä.

Uuden johtamisjärjestelmän mukaisen päätösvalmisteluprosessin ja kaupungin yhtenäisten valmistelutapojen kehittämistä ja toimeenpanoa jatketaan. Erityisesti kiinnitetään huomiota toimialojen sisäiseen ja toimialojen väliseen yhteisvalmisteluun sekä toimialojen ja kaupunginkanslian väliseen valmisteluun.

Kaupunginkanslian toiminnan suunnittelua ja sisäisten hallinto- ja tukipalveluiden yhteistyörakennetta kehitetään.

Organisaation kyvykkyyttä edistetään erinomaisella johtamisella ja esimiestyöllä. Johtaminen ja esimiestyö perustuvat tietoon, hyvään asiakasymmärrykseen ja tulevan

I synnerhet ungdomar, sådana som länge varit arbetslösa och invandrare är föremål för stadens sysselsättningsåtgärder. Målet är att de ska nå den öppna arbetsmarknaden antingen direkt eller genom utbildning. Verksamheten i Navigatorn, som erbjuder individuellt stöd för ungdomar, utvecklas vidare. Kunder som länge varit arbetslösa erbjuds tjänster i stadens branschövergripande samservice och i projektet Työrasti och de får dessutom resultatbaserad träning.

Sysselsättnings- och företagstjänsterna skapar nya verksamhetsmodeller som stöder områdets företagarpotential. Företagspartner får hjälp i rekryteringen av kunnig arbetskraft och i förändringssituationer. Verksamhetsmodellen med tjänster för företagskunder och företagskoordinatorernas verksamhet görs om möjligt permanent.

För att invandrare snabbare ska komma in i arbetslivet utvecklas bl.a. den riktade handledningen och kompetenscentrumets tjänster. Uppbyggnaden av tjänsten International House Helsinki fortsätter.

Helsingfors bygger upp sin egen verksamhetsmodell i anslutning till statens tillväxttjänstreform. Helsingfors har för avsikt att i samråd med kommunerna i huvudstadsregionen och statliga aktörer inrätta en samkommun för huvudstadsregionen i anslutning till tillväxttjänstreformen, om lagstiftningen om en samkommun godkänns.

Vid utvecklingen av ledarskapet och förvaltningen genomförs den verksamhet med ledarskapsutveckling som det nya ledarskapssystemet kräver. Viktiga uppgifter år 2018 är att främja en förnyelse av verksamhetskulturen och ledarskapet bl.a. genom planering och genomförande av ledarskapsträning och genom utvärdering av ledarskapssystemet. För att den digitala förändringen ska bli en del av stadens verksamhet måste kulturen ändras. Detta kommer att synas i ledarskapet och i hur det förändras, i nya verksamhetssätt och -modeller, i nya kompetenser och i resursanvändningen.

Arbetet med att utveckla och implementera beslutsberedningsprocessen utifrån det nya ledarskapssystemet och enhetliga beredningsrutiner inom staden fortsätter. Särskild uppmärksamhet ägnas åt gemensam beredning inom och mellan sektorerna och åt beredningen mellan sektorerna och stadskansliet.

Verksamhetsplaneringen vid stadskansliet och samarbetsstrukturen för de interna förvaltnings- och stöd-tjänsterna utvecklas.

Kompetensen inom organisationen främjas genom utmärkt ledarskap och chefsarbete. Ledarskapet och chefsarbetet baserar sig på kunskap, god

ennakointiin. Kaupunkistrategian toteuttamisen kannalta keskeiset henkilöstö- ja osaamistarpeet tunnistetaan.

Kehitetään palkitsemismalleja, jotka huomioivat yksikön ja ryhmän työtulosten näkökulmat.

Helsinki toteuttaa työntajana vastuullista ja oikeudenmukaista henkilöstöpolitiikkaa. Henkilöstölle turvataan osallistumisen mahdollisuudet oman toiminnan kehittämiseen ja tavoitteiden asettamiseen.

Kaupungin yhdenvertaisuussuunnitelmaa toteutetaan koko kaupungissa. Syrjintäkokemuksia ennaltaehkäistään ja varmistetaan kaikkien työntekijöiden yhtäläiset mahdollisuudet osallistua ja kehittyä.

Kaupunginkanslia vastaa kaupunkitasoisen osallisuuden ohjaamisesta. Koko kaupungin kattavan osallisuusmallin toimeenpanossa korostuu alueellinen osallisuus, joka huomioi erilaisten asukasryhmien osallistumismahdollisuudet.

Kaupunginkanslian viestintä huolehtii kaupungin viestinnästä, ohjaa kaupungin viestintätoimintoja ja visuaalista ilmettä sekä avustaa kaupungin johtoa viestintäasioissa.

Viestinnän painopisteitä ovat kaupunkistrategian tavoitteiden viestinnän lisäksi uuden johtamisjärjestelmän ja toimialamallin toteuttamisen tukeminen sekä kaupungin viestinnän linjausten mukainen viestintä koko kaupunkiorganisaatiossa.

Viestintää kehitetään yhteistyössä kaupungin markkinoinnin ja brändin kehittämisen kanssa tavoitteena ohjata kaupunkia tunnistamaan vahvuutensa omaperäisenä kontrastien kaupunkina. Työ auttaa Helsinkiä kehittämään vahvuuksiaan ja löytämään yhtenäisen tavan kertoa kaupungista sen palveluista.

Viestinnän linjaukset korostavat vuorovaikutuksen ja keskustelun lisäämistä kaupunkiyhteisön kanssa ja kaupungin läheysttävyyden parantamista. Digitaalisista kanavista pyritään muodostamaan entistä yhtenäisempi ja tavoitavampi kokonaisuus. Hel.fi-sivujen konseptia kehitetään käyttäjälähtöisemmäksi ja uuden konseptin mukaiset uudistukset viedään tuotantoon.

Yhtenäiseen visuaaliseen ilmeeseen siirtyminen tehostaa toimintaa ja tuottaa kustannussäästäjä pidemmällä tähtäimellä.

Kaupunkitiedon laatua ja käytettävyyttä parannetaan tiedolla johtamisen tueksi. Tutkimus- ja tilastotoimintojen

kundförståelse och framförhållning. De viktigaste personal- och kompetensbehoven med tanke på genomförandet av stadsstrategin identifieras.

Det utvecklas belöningsmodeller som beaktar synpunkterna med avseende på enhetens och gruppens arbetsresultat.

Helsingfors för som arbetsgivare en ansvarsfull och rättvis personalpolitik. Personalen garanteras möjligheter att medverka då den egna verksamheten utvecklas och mål sätts upp.

Stadens likabehandlingsplan förverkligas i hela staden. Upplevd diskriminering förebyggs och det säkerställs att alla anställda har samma möjligheter att delta och utvecklas.

Stadskansliet svarar för styrningen av delaktigheten på stadsnivå. Då delaktighetsmodellen för hela staden verkställs betonas den lokala delaktigheten, som beaktar möjligheterna för olika befolkningsgrupper att delta.

Stadskansliets kommunikation sköter stadens kommunikation, styr stadens kommunikationsfunktioner och visuella profil och bidrar stadens ledning i kommunikationsärenden.

Prioriteringar inom kommunikationen är utöver kommunikationen om målen i stadsstrategin också dels stöd vid genomförandet av det nya ledarskapssystemet och sektormodellen, dels kommunikation i enlighet med stadens kommunikationsriktlinjer i hela stadsorganisationen.

Kommunikationen utvecklas i samverkan med stadsmarknadsföringen och utvecklingen av varumärket i syfte att styra staden så att den identifierar sin styrka som en originell stad av kontraster. Arbetet hjälper Helsingfors att utveckla sina styrkor och att hitta ett enhetligt sätt att berätta om staden och dess tjänster.

Kommunikationsriktlinjerna betonar en ökning av växelverkan och diskussionen med stadssamhället och en förbättring av möjligheterna att närma sig staden. Det är meningen att de digitala kanalerna ska bilda en allt mer sammanhängande helhet med större räckvidd. Konceptet på webbplatsen Hel.fi utvecklas så att det blir mer användarorienterat och reformerna enligt det nya konceptet tas i produktion.

Övergången till en enhetlig visuell profil gör verksamheten effektivare och leder till kostnadsbesparingar på längre sikt.

Kvaliteten på stadsinformationen och dess användbarhet förbättras med information som stöd för

siirtyminen kansliaan mahdollistaa aiempaa laajalaisemman tuen kaupunkioorganisaation johtamiseen.

Kaupunginkanslia tuottaa koko kaupunkia ja eri kaupunginosia koskevaa tietoa. Yksikön tietoja ja tietopalvelua hyödynnetään monipuolisesti erilaisissa Helsingin kaupungin tietotarpeissa. Julkaisujen ohella ylläpidetään erilaisia kaupunkiteemoihin liittyviä internetsivustoja ja tietokantoja. Koko kaupunkia ja eri kaupunginosia koskevaa tietoa vuosille 2016–2018 tuotetaan laaditun Tietoa Stadista -ohjelman mukaisesti. Ohjelmassa on varauduttu myös uuden kaupunki-strategian mukaisiin linjauksiin. Ohjelmakaudella painottuvat hyvä tiedonhallinta ja sähköinen julkaiseminen, tiedon visuaalisuus sekä uusien julkaisualustojen toiminnallisten mahdollisuuksien hyödyntäminen. Avoimen datan Helsinki Region Infoshare -palvelu (HRI) ja 6Aika-hanke edistävät avoimen tiedon hyödyntämistä sekä kehittävät tiedon avaamisen prosesseja ja välineitä.

Uuden asianhallintajärjestelmän version (Ahjo2) kehittämistyö jatkuu hallinnollisen asianhallinnan kehittämisen rinnalla. Ahjo-järjestelmäkokonaisuuteen vaikuttaa lisäksi merkittävästi EU:n tietosuojasetuksen voimaantulo. Järjestelmäkokonaisuuteen kuuluva kaupunginvaltuuston salijärjestelmä uusitaan.

Kaupungin digitaalisia tiedonhallintakäytäntöjä kehitetään yhteistyössä toimialojen kanssa. Asiakirjahallinnon ja asianhallinnan toimintatapoja ja -käytäntöjä yhtenäistetään, sähköistä tiedon käsittelyä ja tiedon säilyttämistä kehitetään. Analogisessa muodossa olevaa aineistoa digitoidaan.

Kaupunki siirtyy vaiheittain säilyttämään asiakirja-aineistoaan sähköisessä muodossa. Vuoden 2018 aikana otetaan käyttöön kaupunkiyhteinen tiedonohjaussuunnitelma, joka mahdollistaa sähköiseen säilyttämiseen siirtymisen jatkossa. Avoimen kehityksen periaatteella toteutettava kaupunkiyhteinen tiedonohjausjärjestelmä tarjoaa tiedonohjauksen metatiedot asianhallintajärjestelmän uuteen versioon (Ahjo2) ja jatkossa myös muihin operatiivisiin tietojärjestelmiin.

Kaupunginkanslia varautuu EU:n tietosuojasetuksen voimaantumiseen.

Kaupunginkanslia huolehtii kaupungin turvallisuusasioiden koordinoimisesta ja edistämisestä sekä varautumisen ja jatkuvuudenhallinnan ohjaamisesta. Turvallisuus on yksi Helsingin kaupungin toimintaa ohjaavista vahvuuksista.

ledarskapet. Att forsknings- och statistikverksamheten överförts till stadskansliet gör det möjligt att i större utsträckning än tidigare stödja ledningen av stadsorganisationen.

Stadskansliet producerar information om hela staden och om stadsdelarna. Uppgifter från enheten och dess informationstjänst utnyttjas mångsidigt för olika slags informationsbehov inom Helsingfors stad. Vid sidan av publikationer upprätthålls olika internetsidor och databaser med anknytning till stadsteman. Information om hela staden och olika stadsdelar för åren 2016–2018 produceras i enlighet med programmet Tietoa Stadista. Programmet beaktar också riktlinjerna enligt den nya stadsstrategin. Under programperioden betonas bra informationshantering och elektronisk publicering, informationens visualitet och utnyttjande av de funktionella möjligheterna hos nya publiceringsunderlag. Tjänsten Helsinki Region Infoshare (HRI) och projektet 6Aika, vilka bygger på öppna data, främjar utnyttjandet av öppna data och utvecklar processerna och redskapen för öppnande av data.

Arbetet på att utveckla en ny version av ärendehanteringssystemet (Ahjo2) fortsätter jämsides med utvecklingen av den administrativa ärendehantering. Ahjo-systemhelheten påverkas dessutom avsevärt av att EU:s dataskyddsförordning träder i kraft. Systemet i stadsfullmäktigesalen, som utgör en del av systemhelheten, förnyas.

Stadens digitala informationshanteringsrutiner utvecklas i samråd med sektorerna. Verksamhetssätten och praxis för dokumentförvaltning och ärendehantering förenhetligas och behandlingen av elektronisk information och förvaringen av informationen utvecklas. Material i analog form digitaliseras.

Staden övergår etappvis till att förvara sitt dokumentmaterial i elektronisk form. Under år 2018 tar staden i bruk en gemensam informationsstyrningsplan, som gör det möjligt att övergå till elektronisk förvaring i fortsättningen. Det för hela staden gemensamma informationsstyrningssystemet, som bygger på principen för öppen utveckling, tillhandahåller metadatum för informationsstyrningen med tanke på den nya versionen av ärendehanteringssystemet (Ahjo2) och i fortsättningen också med tanke på andra operativa datasystem.

Stadskansliet bereder sig på att EU:s dataskyddsförordning träder i kraft.

Stadskansliet svarar för samordningen och främjandet av stadens säkerhetsärenden och för styrningen av beredskapen och kontinuitetshanteringen. Tryggheten är en av de styrkor som styr Helsingfors stads verksamhet.

Turvallisuuteen ja turvallisuuden tunteeseen liittyvien tilastojen ja mittareiden hyödyntämistä kehitetään sekä toteutetaan kaupungin turvallisuustutkimus. Kaupungin varautumista ja jatkuvuudenhallintaa sekä siihen liittyviä teknisiä ja muita järjestelyjä kehitetään siten, että Helsingin kaupunki entisestään parantaa asemaansa varautumisen ja jatkuvuudenhallinnan kansallisena edelläkävijänä. Kaupungin oman toiminnan turvallisuutta kehitetään organisaatioturvallisuuden eri osa-alueilla yhteistyössä toimialojen kanssa.

Sitovien tavoitteiden kytkeytyminen strategiin lähtökohtiin

Uutta kaupunkistrategiaa 2017 - 2021 on valmisteltu kevään aikana ja esityksessä on otettu huomioon strategiavalmistelun yhteydessä tehty toimintaympäristöanalyysi. Kaupunkistrategisten linjausten vaikutukset kaupunginkanslian toimintaan tarkentuvat toimintasuunnitelman ja tulosbudjetin yhteydessä.

Toimialan henkilöstösuunnitelma 2018 – 2020

Johtamisjärjestelmä uudistuksen myötä uudistuneen kaupunginkanslian tulevaisuuteen vaikuttavat myös jatkossa olennaisesti muutokset toimintaympäristössä erityisesti sosiaali- ja terveystoimen suunniteltavat uudistukset, maakuntauudistus ja mahdollinen kasvupalvelujen järjestämisvastuuta koskeva Uudenmaan erillisratkaisu. Muutoksen vaikutukset otetaan huomioon kehittämällä nykyisiä tehtäviä toiminnan tehostamisen näkökulmasta ja suunnittelemaan korvaavien rekrytointien tehtävänkuvat muuttuneiden osaamistarpeiden mukaisesti. Eläköitymisten ja muun vaihtuvuuden yhteydessä harkitaan aina tapauskohtaisesti uuden resurssin tarve ja profiili ottaen huomioon kaupungin tukipalvelujen tuottavuustavoite.

Toimialan tilankäyttösuunnitelma 2018 – 2020

Kaupunginkanslian tilankäyttösuunnitelmassa otetaan huomioon kaupunkistrategian tavoitteet toimitilojen ja erityisesti hallinnon tilojen käytön tehostamisesta. Tilaratkaisuissa lähtökohtana ovat eri toimintojen tarpeet ja erilaisten palvelujen sujuva tuottaminen. Johtamisjärjestelmän uudistamisesta aiheutuvat muutokset kaupunginkanslian organisaatioon ja toimintaan vaikuttavat myös tilankäyttöön.

Digitalisaatio ja tietotekniikan palvelutuotannon ja prosessien kehittämisessä

Digitalisaatio on sekä teknologinen muutosvoima että väline kaupungin toiminnan kokonaisvaltaiseen kehittämiseen ja uudistamiseen. Digitalisaation tavoitteena on aikaansaada

Utnyttjandet av statistik och mätare som hänför sig till tryggheten och känslan av trygghet utvecklas, och det genomförs en trygghetsundersökning i staden. Stadens beredskapsåtgärder och kontinuitetshantering och de därtill anslutna tekniska och andra arrangemangen utvecklas så att Helsingfors stad får en allt starkare ställning som nationell föregångare när det gäller beredskapsåtgärder och kontinuitetshantering. Säkerheten i stadens egen verksamhet utvecklas inom de olika delområdena av organisationssäkerheten i samarbete med sektorerna.

Hur de bindande målen kopplas till de strategiska utgångspunkterna

Den nya stadsstrategin 2017–2021 bereddes under våren och i framställningen beaktas den omvärldsanalys som gjorts i anslutning till beredningen av strategin. Effekterna av de stadsstrategiska riktlinjerna på stadskansliets verksamhet preciseras i anslutning till verksamhetsplanen och resultatbudgeten.

Sektorns personalplan 2018–2020

I och med reformen av ledarskapssystemet påverkas det nyligen omorganiserade stadskansliets framtid också i fortsättningen väsentligt av förändringarna i omvärlden, speciellt de reformer som planeras för social- och hälsovårdsväsendet, landskapsreformen och eventuell särlosning för ordnandet av tillväxttjänsterna inom Nyland. Förändringarnas effekter beaktas genom att de nuvarande uppgifterna utvecklas med tanke på en effektiviserad verksamhet och genom att uppgiftsbeskrivningarna vid de ersättande rekryteringarna planeras i enlighet med de förändrade kunskapsbehoven. Vid pensioneringar och annan personalomsättning prövas vid varje fall behovet av en ny resurs och profilen för denna med beaktande av produktivitetmålet inom stadens stödtjänster.

Sektorns plan för lokalanvändningen 2018–2020

I stadskansliets plan för lokalanvändningen beaktas stadsstrategins mål i fråga om effektivare användning av verksamhetslokaler och i synnerhet av lokalerna i förvaltningens bruk. Utgångspunkten för lokallösningarna är behoven för olika funktioner och en smidig produktion av olika typer av tjänster. De förändringar som reformen av ledarskapssystemet innebär för stadskansliets organisation och verksamhet påverkar också lokalanvändningen.

Digitalisering och IT vid utvecklingen av tjänste-produktionen och processerna

Digitaliseringen är såväl en teknologisk förändringskraft som ett redskap för övergripande utveckling och omläggning av stadens verksamhet. Målet med

älykäs ja uudistuva kaupunki ja taata sujuva arki kaupunkilaisille. Kaupunginkanslia ohjaa digitalisaation hyödyntämistä ja sähköisten palvelujen kehittämistä. Digitalisaatiotoimikunta seuraa ja valvoo kaupungin digitalisaatio-ohjelman toteutusta.

Tavoitteena on uudistaa merkittävästi kaupungin palveluja ja niiden tuottamiseen tarvittavia toiminnallisia prosesseja hyödyntäen digitalisaation tarjoamia keinoja mm. automaatiota, tekoälyä ja robotiikkaa. Näillä toimilla tuetaan toimialojen tuottavuuskehitystä. Palvelut tuotetaan lähtökohtaisesti digitaalisina aina kun se on mahdollista ja tarkoituksenmukaista. Kokonaisarkkitehtuurin ja prosessien kuvaamiseen tarkoitettu työväline otetaan käyttöön kaupunginlaajuisesti tukemaan palvelujen kehittämistä.

Sähköisiä asiointipalveluita kehitetään siten, että asiakas löytää Helsingin palvelut helposti. Asiakkaan palvelut rakennetaan helppokäyttöisiksi ja eri päätelaitteilla toimiviksi, ajasta ja paikasta riippumatta. Kaupungin asiointipalveluja kootaan yhteen ja kehitetään kattamaan yhä laajemmin kaupungin toimialojen palvelut. Digitaalisten palvelujen kokeileva kehittäminen organisoidaan osaksi Digitaalinen Helsinki –ohjelmaa. Digitalisaatiokehitystä tuetaan avaamalla dataa ja rakentamalla avoimia rajapintoja.

Keskitetyn tietotekniikan määräraha on tarkoitettu koko kaupungin hallintoa koskeviin tietotekniikkapalveluihin ja -hankkeisiin. Se sisältää myös kaupunkiyhteisten järjestelmien kehittämiseen ja ylläpitämiseen osallistuvan kaupunginkanslian tietotekniikka- ja viestintäosaston tietotekniikkahenkilöstön henkilöstömenot.

Keskeisiä hallintokunnille tuotettavia kaupunkiyhteisiä palveluja ovat tietoliikennepalvelut, työasemaympäristön hallintapalvelut, puhe- ja viestintäpalvelut ja kaupunginkanslian kaupunkiyhteiseen käyttöön hankkimat alusta- ja sovelluspalvelut. Lisäksi määrärahassa on varauduttu kaupunkiyhteiseen infrastruktuuri- ja järjestelmäkehitykseen mm. seuraavilla alueilla: HR-järjestelmät, talousjärjestelmät ja –raportointi, tietoliikenteen runkoverkon uudistaminen, Ahjon jatkokehittäminen, Hel-keskus palvelujen jatkokehittäminen, toimipiste- ja palvelurekisteri, avoin ohjelmistokehitys ja digitaalisen kaupunkimallin (3D) jatkokehittäminen.

Kuntalaisille tarjotaan perinteisten osallistumistapojen rinnalla digitaalisia vaikuttamismahdollisuuksia. Kaikkien toimialojen käytössä olevan palautejärjestelmän seurantatietoja hyödynnetään suunnittelun ja johtamisen tukena ja sen julkaisujärjestelmää kehitetään. Kuulemispalvelujärjestelmä lisää kansalaisten

digitaliseringen är att åstadkomma en intelligent stad som förnyas sig och att garantera en smidig vardag för stadsborna. Stadskansliet styr utnyttjandet av digitaliseringen och utvecklingen av de elektroniska tjänsterna. Digitaliseringskommittén följer och övervakar hur stadens digitaliseringsprogram genomförs.

Målet är att märkbart förnya stadens tjänster och de funktionella processer som behövs för att producera dessa och att här utnyttja de sätt som digitaliseringen erbjuder, bl.a. automation, artificiell intelligens och robotik. Med dessa åtgärder stöds produktivitet-utvecklingen i sektorerna. Utgångspunkten är att tjänsterna produceras digitalt alltid när det är möjligt och ändamålsenligt. Ett verktyg avsett för beskrivning av helhetsarkitekturen och processerna tas i bruk av hela staden i syfte att stödja utvecklingen av tjänsterna.

Tjänsterna för elektronisk kommunikation utvecklas så att kunden lätt hittar Helsingfors tjänster. Kundtjänsterna byggs upp så att de är lätthanvända och fungerar med olika slags terminalutrustning, oberoende av tid och plats. Stadens e-tjänster förs samman och utvecklas så att de i allt högre grad täcker tjänsterna i stadens sektorer. Den experimentella utvecklingen av digitala tjänster organiseras som en del av programmet Digitaalinen Helsinki. Digitaliseringsutvecklingen stöds genom att öppna data och bygga öppna gränssnitt.

Anslaget för centraliserad informationsteknik är avsett för IT-tjänster och -projekt som gäller hela stadens förvaltning. Det omfattar dessutom personalutgifterna för de anställda vid stadskansliets IT- och kommunikationsavdelning som deltar i att utveckla och upprätthålla de för hela staden gemensamma systemen.

Viktiga för hela staden gemensamma tjänster som produceras för förvaltningarna är datakommunikations-tjänster, tjänster för hantering av arbetsstationsomgivningen, tal- och meddelandetjänster och plattform- och applikationstjänster som stadskansliet skaffat för stadens gemensamma bruk. Anslaget omfattar dessutom en reservering för utveckling av infrastruktur och system på stadsnivå bl.a. på följande områden: HR-system, ekonomiska system och ekonomisk rapportering, förnyande av stomnätet för datakommunikation, fortsatt utveckling av Ahjo, fortsatt utveckling av Hel-keskus-tjänsterna, arbetsplats- och serviceregister, öppen programutveckling och fortsatt utveckling av den digitala stadsmodellen (3D).

Vid sidan av de traditionella sätten att delta erbjuds kommuninvånarna digitala påverkansmöjligheter. Uppföljningsuppgifter från det responssystem som används av alla sektorer utnyttjas som stöd för planeringen och ledarskapet och dess publiceringssystem utvecklas. Systemet för hörandetjänster ökar

osallistumismahdollisuuksia, ja sen käyttöä lisätään valmistelussa. Osallistuvaan budjettiin otetaan käyttöön sähköinen alusta.

Neuvonta painottuu perinteisten neuvontapalveluiden lisäksi yhä enemmän verkkopohjaiseen palveluun sekä digitaalisten sovellusten hyödyntämiseen. Maahanmuuttajien neuvontapalvelussa kehitetään digitaalinen neuvontasovellus ja uudistetaan maahanmuuttajien kotouttamista edistävä suomenkielen kurssien hakutyökalu.

Talousarvion seurannassa tarkasteltavat tavoitteet

Sitovat toiminnan tavoitteet

Vuonna 2018 rakennetaan 6000 uutta asuntoa. Kaupunkistrategian mukaisesti vuosina 2019–2021 rakennetaan vuosittain 7000 uutta asuntoa. Rakentamisen tilannetta seurataan rakennusvalvonnan ylläpitämästä kuntarekisteristä.

Elinkeinopolitiikan tavoitteena on, että yksityisen sektorin työpaikkamäärä kasvaa pitkällä aikavälillä yhtä nopeasti kuin asukasluku.

Tavoitteena on, että 60 % kaupunginvaltuuston ja –hallituksen päätettäväksi tulevista asioista käsitellään enintään 100 päivässä.

Tavoitteena on, järjestää työttömille helsinkiläisille palvelua työpaikoilla yhteensä 3500 työttömälle. Palvelut ovat:

- Palkkatuettu työ kaupunkityönantajan ja muiden työnantajien järjestämänä, yhteensä 2000 henkilölle.
- Palkkatuettu oppisopimus kaupunkityönantajan ja muiden työnantajien järjestämänä, yhteensä 300 henkilölle.
- Työkokeilu kaupunkityönantajan ja muiden työnantajien järjestämänä, yhteensä 1200 henkilölle.

Hankintakilpailutukset, joissa ympäristö- ja tai vastuullisuusnäkökulma on huomioitu kaupungin kestäviä ja vastuullisia hankintoja määrittelevien ja ohjaavien linjausten mukaisesti (% yhteishankinnoista ja kaupunginkanslian hankinnoista). Vuonna 2018 ympäristö- ja tai vastuullisuusnäkökulman huomioivia hankintoja on 65 %. Vuonna 2019 pyritään tavoitteeseen 70 % ja 2020 tavoitteeseen 75 %.

medborgarnas möjligheter att medverka, och systemet börjar användas mer inom beredningen. För deltagande budgetering tas det i bruk en elektronisk plattform.

Rådgivningen inriktas inte bara på traditionella rådgivningstjänster utan också allt mer på nätbaserade tjänster och på utnyttjande av digitala applikationer. Inom rådgivningstjänsten för invandrare utvecklas en digital rådgivningsapplikation och dessutom förnyas det sökverktyg för kurser i finska som främjar integrationen av invandrare.

Mål som granskas vid budgetuppföljningen

Bindande verksamhetsmål

År 2018 byggs 6 000 nya bostäder. I enlighet med stadsstrategin byggs det åren 2019–2021 årligen 7 000 nya bostäder. Byggläget följs med det kommunregister som byggnadstillsynen upprätthåller.

Målet för näringspolitiken är att arbetstillfällena inom den privata sektorn på lång sikt ökar lika snabbt som invånarantalet.

Ett mål är att 60 % av de ärenden som föreläggs stadsfullmäktige och stadsstyrelsen behandlas inom högst 100 dagar.

Ett mål är att för sammanlagt 3 500 arbetslösa helsingforsare tillhandahålla tjänster på arbetsplatserna. Tjänsterna omfattar:

- Lönesubventionerat arbete för 1 200 personer i stadsarbetsgivarens regi och 800 personer i andra arbetsgivares regi.
- Lönesubventionerat läroavtal för 250 personer i stadsarbetsgivarens regi och 50 personer i andra arbetsgivares regi.
- Arbetsprövning för 1 000 personer i stadsarbetsgivarens regi och 200 personer i andra arbetsgivares regi.

Konkurrensutsättningen av upphandlingar, där miljö- och/eller ansvarighetsaspekten har beaktats i enlighet med stadens riktlinjer som fastställer och styr hållbara och ansvariga upphandlingar (% av de gemensamma upphandlingarna och stadskansliets upphandlingar). År 2018 är andelen upphandlingar som beaktar miljö- och/eller ansvarighetsaspekten 65 %. År 2019 eftersträvas målet 70 % och år 2020 målet 75 %.

	2016	2017	ennuste prognos 2017	2018	2019	2020
Suoritetavoitteet – Prestationsmål						
Perustettujen yritysten määrä (vuosittainen kasvu 5 %) – Antal bildade företag (årlig tillväxt 5 %)			1 000	1 050	1 103	1 158
Matkailijamäärät (vuosittainen kasvu 4 %) – Antal turister (årlig tillväxt 4 %)			3 830 600	3 983 824	4 143 177	4 308 904
Tutkimus- ja tilastoihteisten verkkopalveluiden kävijämäärät – Antal besökare i webbtjänster med forsknings- och statistiktema	405 000	410 000	410 000	415 000	420 000	425 000
HRI-palvelusta ladattujen tietoaaineistojen määrä, kpl / vuosi – Nedladdat informationsmaterial från HRI-tjänsten, st./år	21 000	22 000	22 000	23 000	24 000	25 000
Kaupunginarkiston verkkosivujen ja Sinetti-arkistotietojärjestelmän käynnit/vuosi – Stadsarkivets webbplats och arkivdatasystemet Sinetti, besök/år	40 000	40 000	40 000	41 000	42 000	43 000
Henkilöstön määrä – Antal anställda	601	766	766	766	766	766
Tilat – Lokaler, m ²	25954	37254	37254	37254	37254	37254

1 50 Keskitetysti maksettavat menot – Utgifter som betalas centraliserat

1 000 €	Käyttö	Talousarvio	Ennuste -	Ehdotus	Talousarvio	Talous-	Talous-
	Förbrukning	Budget	Prognos	Förslag	Budget	suunnitelma	suunnitelma
	2016	2017	2017	2018	2018	Ekonomiplan	Ekonomiplan
						2019	2020
Tulot yhteensä - Inkomster sammanlagt	3 840	1 350	3 424	3 350	3 350	3 350	3 350
Menot yhteensä - Utgifter sammanlagt	61 791	119 951	107 016	132 945	132 945	133 283	134 048
<i>Ylitysoikeus - Överskridningsrätter</i>		100					
Toimintakate - Verksamhetsbidrag	-57 952	-118 601	-103 592	-129 595	-129 595	-129 933	-130 698
Poistot - Avskrivningar	18						
Tilikauden tulos - Räkenskapsperiodens resultat	-57 970	-118 601	-103 592	-129 595	-129 595	-129 933	-130 698
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) – Räkenskapsperiodens överskott (underskott)	-57 970	-118 601	-103 592	-129 595	-129 595	-129 933	-130 698
Muutos - Förändring, %							
Tulot - Inkomster		-64,8	153,6	148,1	148,1		
Menot - Utgifter		94,1	-10,8	10,8	10,8	0,3	0,6

1 50 01 Toimielinten toimintakustannukset, pormestarin ja kaupunginkanslian käytettäväksi – Kostnader för organens verksamhet, till borgmästarens och stadskansliets disposition

1 000 €	Käyttö	Talousarvio	Ennuste -	Ehdotus	Talousarvio	Talous-	Talous-
	Förbrukning	Budget	Prognos	Förslag	Budget	suunnitelma	suunnitelma
	2016	2017	2017	2018	2018	Ekonomiplan	Ekonomiplan
						2019	2020
Tulot yhteensä - Inkomster sammanlagt	8						
Menot yhteensä - Utgifter sammanlagt	5 807	6 844	6 944	7 553	7 553	7 612	7 745
<i>Ylitysoikeus - Överskridningsrätter</i>		100					
Toimintakate - Verksamhetsbidrag	-5 799	-6 844	-6 944	-7 553	-7 553	-7 612	-7 745
Poistot - Avskrivningar							
Tilikauden tulos - Räkenskapsperiodens resultat	-5 799	-6 844	-6 944	-7 553	-7 553	-7 612	-7 745
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) – Räkenskapsperiodens överskott (underskott)	-5 799	-6 844	-6 944	-7 553	-7 553	-7 612	-7 745
Muutos - Förändring, %							
Tulot - Inkomster		-100,0					
Menot - Utgifter		17,9	1,5	10,4	10,4	0,8	1,7

Määräraha sisältää kaupunginvaltuuston, kaupunginhallituksen, vieraanvaraisuuden, virkamatkojen ja kaupungin historiatoimikunnan menot.

Anslaget omfattar utgifterna för stadsfullmäktige, stadsstyrelsen, representation, tjänsteresor och stadens historiekommitté.

Kaupunginvaltuuston ja kaupunginhallituksen menot muodostuvat pääasiassa puheenjohtajiston, jäsenten ja jaostojen puheenjohtajien sekä toimielinten jäsenten

Stadsfullmäktiges och stadsstyrelsens utgifter består i huvudsak av arvoden och kostnadsersättningar till presidiet, ledamöterna och ordförandena för sektionerna och till

palkkioista ja kulukorvauksista. 1.6.2017 valtuustokauden vaihtuessa luottamushenkilöiden taloudellisia etuuksia on tarkistettu. Lisäksi menot sisältävät pormestarin ja apulaispormestarien sekä pormestarien erityisavustajien henkilöstökustannukset, tilakustannukset ja muita yleishallinnon kuluja. Määrärahaa maksetaan myös luottamushenkilöiden asiointilippujen ja puhelinten käyttökustannukset.

Määrärahaan sisältyy valtuustoryhmien toiminnan tukemiseen tarkoitettu 392 000 euron määräraha, joka on suuruudeltaan 3 500 tai 7 000 euroa valtuutettua kohden.

Kaikkiaan kaupunginvaltuuston ja kaupunginhallituksen menoihin on varattu noin 6,4 miljoonaa euroa.

Talousarviokohdan määrärahaa on varauduttu kaupungin edustus- ja vieraanvaraisuusmenoihin ja pormestarikunnan ja muiden luottamushenkilöiden virkamatkoihin sekä eräiden toimikuntien kuten historiatoimikunnan menoihin.

ledamöterna i organen. De förtroendevaldas ekonomiska förmåner justerades 1.6.2017 då en ny fullmäktigeperiod inleddes. Utgifterna omfattar dessutom borgmästarens, biträdande borgmästarnas och deras specialmedarbetares personalkostnader, lokalkostnader och andra utgifter för allmän förvaltning. Ur anslaget betalas också kostnader som hänförs sig till de förtroendevaldas telefonanvändning och biljetter för tjänsteärenden.

I anslaget ingår 392 000 euro för stöd till fullmäktige-gruppernas verksamhet. Stödet uppgår till 3 500 euro eller 7 000 euro per fullmäktigeledamot.

För stadsfullmäktiges och stadsstyrelsens utgifter har sammanlagt ca 6,4 miljoner euro reserverats.

Anslaget på budgetmomentet är reserverat för stadens representations- och PR-utgifter, för borgmästarkollegiets och andra förtroendevaldas tjänsteresor och för vissa kommittéers utgifter, såsom historiekommittén.

1 50 02 Keskitetysti maksettavat henkilöstömenot, kaupunginkanslian käytettäväksi – Personalutgifter som betalas centraliserat, till stadskansliets disposition

1 000 €	Käyttö Förbrukning	Talousarvio Budget	Ennuste - Prognos	Ehdotus Förslag	Talousarvio Budget	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2019	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2020
	2016	2017	2017	2018	2018		
Tulot yhteensä - Inkomster sammanlagt	638						
Menot yhteensä - Utgifter sammanlagt	-35 072	18 310	3 976	19 410	19 410	19 410	19 410
<i>Ylitysoikeus - Överskridningsrätter</i>							
Toimintakate - Verksamhetsbidrag	35 710	-18 310	-3 976	-19 410	-19 410	-19 410	-19 410
Poistot - Avskrivningar							
Tilikauden tulos - Räkenskapsperiodens resultat	35 710	-18 310	-3 976	-19 410	-19 410	-19 410	-19 410
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) – Räkenskapsperiodens överskott (underskott)	35 710	-18 310	-3 976	-19 410	-19 410	-19 410	-19 410
Muutos - Förändring, %							
Tulot - Inkomster		-100,0					
Menot - Utgifter		-152,2	-78,3	6,0	6,0		

Kohdan menoiksi kirjataan hallintokuntien (lukuun ottamatta liikelaitoksia) lomapalkkojen ja niihin liittyvien henkilösivukulujen jaksotusten muutos.

Määrärahaan on varattu kaupungin oman eläkejärjestelmän mukaiset sekä lakkautetun leski- ja orpoeläkekassan vastuisiin perustuvat eläkkeet. Mukana on myös Helsingin Bussiliike Oy:n lisäeläkeosuus sekä kaupungin osuus Kevan suorittamiin eläkkeisiin. Lisäksi määrärahaan sisältyvät Palvelukeskus Helsinki -liikelaitoksen ja Palmia Oy:n lisäeläkevastuut, jotka on siirretty konsernin vastuulle.

Som utgifter på momentet upptas förändringen i semesterlönerna vid förvaltningarna (frånsett affärsverken) och i den därtill anknutna periodiseringen av lönebikostnader.

Anslaget är reserverat för pensioner inom stadens eget pensionssystem och för pensioner som baserar sig på ansvar hos den upplösta änke- och pupillpensionskassan. Det omfattar också den tilläggs pensionsandel som hänförs sig till Helsingfors Busstrafik Ab och stadens andel av de pensioner som betalas av Keva. Dessutom omfattar anslaget ansvaret för den tilläggs pension som hänförs sig till

KuEL-eläkkeiden tasaus on arvioitu laskelmassa.

affärsverket Helsingfors stads servicecentral och till Palmia Ab. Detta ansvar har överförs på koncernen. I kalkylen beaktas också utjämnigen i KomPL-pensioner.

Eläkkeet - Pensioner	2017	2018	2019	2020
	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €
Kaupungin omat eläkkeet – Stadens egna pensioner	17 274	15 500	14 000	13 500
Leski- ja orpoeläkekassan eläkkeet – Änke- och pupillpensionskassans pensioner	530	500	470	440
Eläkevastuun muutos – Förändring i pensionsansvaret	-11 966	-11 702	-10 913	-10 102
KuEL-eläkkeiden tasaus – Utjämnig i KomPL-pensioner	-2 800	-2 800	-2 800	-2 800
Helsingin Bussiliikenne Oy – Helsingfors Busstrafik Ab	1 400	1 300	1 300	1 300
KEVA (Palmia)	8 000	8 000	8 000	8 000
KEVA (HSY–HRM)	2	2	2	2
KEVA valtiokonttorille – KEVA till statskontoret	100	100	100	100
Hallinto – Förvaltning	60	60	60	60
Yhteensä – Sammanlagt	12 600	10 960	10 219	10 500

Kohdassa on varauduttu työmatkasetelien hankintaan 3 milj. eurolla. Työmatkaseteli on ympäristöystävällinen henkilöstöetu, jolla osaltaan vaikutetaan kaupungin kykyyn saada osaavaa henkilöstä ja tuetaan kaupungin mainetta yhteiskunnallisesti vastuullisena työnantajana. Vaihtoehtoisesti henkilöstö voi valita työmatkasetelin tilalle polkupyöräedun.

På momentet ingår en reservering för anskaffning av arbetsresesedlar för 3 miljoner euro. Arbetsresesedeln är en miljövänlig personalförmån som är avsedd att påverka stadens konkurrenskraft så att staden får kompetent personal och att bidra till att staden uppfattas som en arbetsgivare med samhällsansvar. Alternativt kan personalen i stället för arbetsresesedeln välja en cykelförmån.

1 50 03 Maksuosuudet, korvaukset ja jäsenmaksut, kaupunginkanslian käytettäväksi – Betalningsandelar, ersättningar och medlemsavgifter, till stadskansliets disposition

1 000 €	Käyttö Förbrukning	Talousarvio Budget	Ennuste - Prognos	Ehdotus Förslag	Talousarvio Budget	Talous- suunnitelma Ekonomiplan	Talous- suunnitelma Ekonomiplan
	2016	2017	2017	2018	2018	2019	2020
Tulot yhteensä - Inkomster sammanlagt							
Menot yhteensä - Utgifter sammanlagt	25 450	25 652	24 922	34 837	34 837	35 116	35 748
<i>Ylitysoikeus - Överskridningsrätter</i>							
Toimintakate - Verksamhetsbidrag	-25 450	-25 652	-24 922	-34 837	-34 837	-35 116	-35 748
Poistot - Avskrivningar							
Tilikauden tulos - Räkenskapsperiodens resultat	-25 450	-25 652	-24 922	-34 837	-34 837	-35 116	-35 748
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) – Räken- skapsperiodens överskott (underskott)	-25 450	-25 652	-24 922	-34 837	-34 837	-35 116	-35 748
Muutos - Förändring, %							
Tulot - Inkomster							
Menot - Utgifter		0,8	-2,8	35,8	35,8	0,8	1,8

Määrärahaa kohdentuu vuonna 2018 arviolta noin 15 400 000 euroa valtion veloittamiin verohallintolain 11 §:n mukaisesti verotuksen toteuttamisesta aiheutuviin kustannuksiin. Näihin kustannuksiin kaupunki ei voi vaikuttaa.

Määrärahaa on varauduttu Uudenmaan liitolle maksettavaan maksuosuuteen sekä Helsingin Väylä Oy:lle maksettaviin rahoituskustannusosuuksiin.

Määrärahaa maksetaan kaupungin elinkeinopolitiikan toteuttamiseen liittyviä avustuksia Helsingin Markkinointi Oy:lle, Forum Virium Helsingille ja Helsinki Business Hub Ltd Oy:lle.

Määrärahaa maksetaan koko kaupunkia koskeviin jäsenyyksiin liittyen jäsenmaksuja mm. Suomen Kuntaliitolle, KT Kuntatyöntajat-järjestölle sekä Uudenmaan virkistysalueyhdistys ry:lle. Kohdasta maksettavat kaikki jäsenyydet on listattu liitteessä 2 (jäsenmaksuliite).

År 2018 gäller ca 15 400 000 euro av anslaget i 11 § i lagen om skatteförvaltning avsedda kostnader för genomförande av beskattningen, som staten debiterar. Staden kan inte påverka dessa kostnader.

I anslaget ingår reserveringar för betalningsandelen till Nylands förbund och för andelarna till Helsingforsleden Ab för finansieringskostnader.

Ur anslaget betalas understöd i anslutning till genomförandet av stadens näringspolitik till Helsingin Markkinointi Oy, Forum Virium Helsinki och Helsinki Business Hub Ltd Oy.

Ur anslaget betalas medlemsavgifter i anslutning till medlemskap som gäller hela staden, bl.a. till Finlands Kommunförbund, organisationen KT Kommunarbetsgivarna och Föreningen Nylands friluftsområden rf. Alla medlemskap med betalningar från momentet är förtecknade i bilaga 2 (medlemsavgiftsbilagan).

1 50 04 keskitetty hanketoiminta, kaupunginkanslian käytettäväksi – Centraliserad projektverksamhet, till stadskansliets disposition

1 000 €	Käyttö Förbrukning	Talousarvio Budget	Ennuste - Prognos	Ehdotus Förslag	Talousarvio Budget	Talous- suunnitelma Ekonomiplan	Talous- suunnitelma Ekonomiplan
	2016	2017	2017	2018	2018	2019	2020
Tulot yhteensä - Inkomster sammanlagt	3 194	1 350	3 424	3 350	3 350	3 350	3 350
Menot yhteensä - Utgifter sammanlagt	5 002	4 145	6 174	6 145	6 145	6 145	6 145
<i>Ylitysoikeus - Överskridningsrätter</i>							
Toimintakate - Verksamhetsbidrag	-1 807	-2 795	-2 750	-2 795	-2 795	-2 795	-2 795
Poistot - Avskrivningar	18						
Tilikauden tulos - Räkenskapsperiodens resultat	-1 825	-2 795	-2 750	-2 795	-2 795	-2 795	-2 795
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) – Räkenskapsperiodens överskott (underskott)	-1 825	-2 795	-2 750	-2 795	-2 795	-2 795	-2 795
Muutos - Förändring, %							
Tulot - Inkomster		-57,7	153,6	148,1	148,1		
Menot - Utgifter		-17,1	49,0	48,3	48,3		

Talousarviokohdan määrärahoissa on varauduttu Maria 01 start up keskittymän vuokra-, käyttö- ja kehittämiskustannuksiin. Maria 01 (Start up Maria Oy) vuokraa start up-keskittymää varten tilat kaupunginkanslialta, joka edelleen vuokraa ne kaupungin tilapalveluilta. Maria 01 tehtävänä on kehittää ja operoida entisen Marian sairaalan tiloihin syntynyttä startup keskittymää sekä siihen liittyen keskittymän tilojen vuokraaminen start up-yrityksille ja muille toimijoille, tilojen ylläpito sekä tukipalvelujen järjestäminen. Lisäksi Maria 01 tehtävänä on kehittää keskittymän toimintaa ja palveluita, tukea keskittymän start up yhteisöä, tarjota palveluita tiloissa toimiville yrityksille ja yhteisöille sekä toteuttaa toimintaan liittyviä tapahtumia.

Keskitetyn hanketoiminnan määräraha on varauduttu myös kaupungin keskitetysti maksettavien Euroopan Unionin ja muulla ulkopuolisella rahoituksella rahoitettavien projektien kustannuksiin. Kaupunki saa Euroopan Unionin tai muiden ulkopuolisten rahoittajien rahoittamiin projekteihin rahoitusosuuksia suhteessa hankkeiden kustannuksiin ja siten talousarviokohdan sitovuustaso on toimintakate. Toimintakatteessa on huomioitu myös se, että tulojen ja menojen maksatuksessa saattaa tulla kaupungista riippumattomia aikataulullisia muutoksia ja siten tulot ja menot voivat ajoittua eri vuosille. Pääsääntöisesti toimialojen tulisi sisällyttää omat Euroopan Unionin tai muun ulkopuolisen rahoittajan rahoittamat kehittämishankkeensa omiin talousarvioihin. Keskitetyllä määrärahaalla varaudutaan niiden projektien rahoittamiseen,

Anslagen på budgetmomentet omfattar reserveringar för hyres-, drifts- och utvecklingskostnader för uppstartsklustret Maria 01. Maria 01 (Start up Maria Oy) hyr lokaler för uppstartsklustret av stadskansliet, som i sin tur hyr dem av stadens lokaltjänster. Maria 01 har till uppgift att utveckla och driva det uppstartskluster som anlagts i f.d. Maria sjukhus lokaler och att i anslutning till detta hyra ut lokaler i klustret till uppstarts företag och andra aktörer, att underhålla lokalerna och att ordna stödtjänster. Maria 01 har dessutom till uppgift att utveckla verksamheten och tjänsterna i klustret, att stödja uppstartsgemenskapen i klustret, att erbjuda tjänster till företag och sammanslutningar i lokalerna och att ordna evenemang som hänför sig till verksamheten.

Anslaget för centraliserad projektverksamhet omfattar också reserveringar för kostnaderna för EU-projekt som staden betalar centraliserat och för projekt som betalas med annan extern finansiering. Staden får finansieringsandelar för projekt som finansieras av Europeiska Unionen och andra utomstående i förhållande till projektkostnaderna och budgetmomentet är därför bindande på verksamhetsbidragsnivån. I verksamhetsbidraget har det också beaktats att det vid utbetalningen av inkomster och utgifter kan uppstå ändringar i tidsschemat som inte beror på staden och att inkomsterna och utgifterna därmed kan hänföra sig till olika år. De utvecklingsprojekt som finansieras av Europeiska Unionen eller någon annan utomstående bör i regel ingå i sektorernas egen budget. Det centraliserade anslaget är

joihin toimialat eivät ole aikataulusyistä voineet varautua ja/tai joista ei ole saatu vielä rahoituspäätöstä tai joihin Helsinki haluaa hyötynäkökulmasta sitoutua kuntarahoittajana tai jotka ovat muuten merkittäviä ja koko kaupunkia hyödyttäviä hankkeita. Määrärahaa voidaan käyttää myös suurten hankekokonaisuuksien kustannuksiin, joissa Helsinki toimii hankkeen hallinnoijana.

Keskitetyn hanketoiminnan määräraha on varauduttu myös Euroopan Unionin rahoittamaan kuuden isoimman kaupungin yhteiseen 6Aika -strategian toteuttamiseen. Määräraha voidaan käyttää lisäksi isojen ja merkittävien hankkeiden valmistelusta aiheutuneiden kustannusten kattamiseen.

avsett för sådana projekt som sektorerna inte har kunnat bereda sig på till följd av tidsschemat och/eller som fortfarande väntar på ett finansieringsbeslut eller som Helsingfors från nyttsynpunkt vill förbinda sig vid i egenskap av kommunal finansiär eller som i övrigt är betydelsefulla och gagnar hela staden. Anslaget kan likaså utnyttjas för kostnaderna för stora projekthelheter som samordnas av Helsingfors.

Anslaget för centraliserad projektverksamhet innehåller också en reservering för genomförande av strategin 6Aika, som finansieras av Europeiska Unionen och som är gemensam för de sex största städerna. Anslaget kan dessutom användas för täckande av kostnader för förberedelse av stora och betydelsefulla projekt.

1 50 05 Työmarkkinatuen kuntaosuus, kaupunginkanslian käytettäväksi – Arbetsmarknadsstödet kommunandel, till stadskansliets disposition

1 000 €	Käyttö Förbrukning	Talousarvio Budget	Ennuste - Prognos	Ehdotus Förslag	Talousarvio Budget	Talous- suunnitelma Ekonomiplan	Talous- suunnitelma Ekonomiplan
	2016	2017	2017	2018	2018	2019	2020
Tulot yhteensä - Inkomster sammanlagt							
Menot yhteensä - Utgifter sammanlagt	60 605	65 000	65 000	65 000	65 000	65 000	65 000
<i>Ylitysoikeus - Överskridningsrätter</i>							
Toimintakate - Verksamhetsbidrag	-60 605	-65 000	-65 000	-65 000	-65 000	-65 000	-65 000
Poistot - Avskrivningar							
Tilikauden tulos - Räkenskapsperiodens resultat	-60 605	-65 000	-65 000	-65 000	-65 000	-65 000	-65 000
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) – Räkenskapsperiodens överskott (underskott)	-60 605	-65 000	-65 000	-65 000	-65 000	-65 000	-65 000
Muutos - Förändring, %							
Tulot - Inkomster							
Menot - Utgifter			7,3				

Työmarkkinatukea maksetaan työttömälle, joka on vasta tullut työmarkkinoille tai työttömälle, joka ei voi saada työttömyyspäivärahaa. Kun työmarkkinatukea on maksettu yhteensä 300 päivältä, siirtyy kustannuksista puolet kotikunnan maksettavaksi. Kun maksupäiväkertymä on 1000 päivää, nousee kunnan maksuosuus 70 %:iin. Kerran kuntaosuuden piiriin tultuaan työtön pysyy siellä, kunnes on ollut työssäoloehdon täyttävässä työssä. Maksuosuuden piiristä voi olla väliaikaisesti pois, ilman että maksupäiväkertymä nollautuu, esimerkiksi lyhyen työsuhteen, opiskelun tai muun toimenpiteen aikaan. Lisäksi osa-aikatyössä olevaa henkilöä ei tilastoida työttömäksi, mutta hän voi saada soviteltua työmarkkinatukea, josta kunta maksaa yhä osuuden. Maksuosuuden piirissä olevat ovat pääosin kaikista

Arbetsmarknadsstöd betalas till arbetslösa som nyligen kommit in på arbetsmarknaden och till arbetslösa som inte kan få arbetslöshetsdagpenning. När arbetsmarknadsstöd har betalats för sammanlagt 300 dagar, tar hemkommunen över betalningen av hälften av kostnaderna. När antalet betalningsdagar uppgår till 1 000, stiger kommunens betalningsandel till 70 %. Arbetslösa som börjat omfattas av kommunandelen hör till denna kategori tills de har ett jobb som uppfyller arbetsvillkoren. Det går att tillfälligt vara utanför betalningsandelen utan att antalet betalningsdagar nollas, t.ex. vid ett kort anställningsförhållande, studier eller andra åtgärder. Dessutom räknas personer i deltidsarbete inte som arbetslösa i statistiken, men de kan få jämkat arbetsmarknadsstöd, av vilket kommunen fortfarande betalar en andel. De som omfattas av betalningsandelen är

vaikeimmin työllistyviä. Työllisyystilanteen yleisestä paranemisesta huolimatta kuntaosuuden määrässä ei ole odotettavissa nopeasti tapahtuvaa merkittävää alenemista, koska pisimpään työttömänä olleiden työllisyystilanne paranee kaikkein hitaimmin. Kaupungin järjestämiä työllisyyden hoidon palveluita kehitetään ja uusia toimintamalleja kokeillaan jatkuvasti pyrkimyksenä kohdentaa niitä mahdollisimman suuressa määrin työmarkkinatuen kuntaosuutta saaviin.

i huvudsak svårast att sysselsätta av alla. Trots att sysselsättningsläget över lag har förbättrats är någon snabb betydande nedgång i kommunandelsbeloppet inte att vänta, eftersom sysselsättningsläget förbättras allra långsammast för dem som längst har varit arbetslösa. De sysselsättningstjänster som staden ordnar utvecklas och nya verksamhetsmodeller prövas fortgående i syfte att de i maximal utsträckning ska riktas till dem som omfattas av arbetsmarknadsstödets kommunandel.

Palvelukeskusliikelaitos – Affärsverket servicecentralen

Toiminta-ajatus

Palvelukeskuksen (Palvelukeskus Helsinki) toiminta-ajatuksena on olla aktiivinen kumppani ja tuottaa sekä kehittää monipuolisia palveluita kuten ruoka- ja siivous- ja vahtimestaripalveluita sekä puhelin- ja hyvinvointipalveluja ja logistiikkapalveluita Helsingin kaupungin toimialoille näiden osoittamissa kohteissa kuten kouluissa, päiväkodeissa ja hoitoalan paikoissa. Monipalvelut tarjoavat päivittäin n.100 000 ateriaa ja vastaavat 54.000 m² siivouksesta, vaihdopalvelut hoitavat yli 65 000 puhelua kuukaudessa ja kuljetuspalvelut järjestävät yli 65 000 matkaa kuukaudessa sekä logistiikkakeskus tarjoaa keskitetyn hankintapaikan yli 200 eri sopimustoimittajan tuotteille

Palvelukeskuksen tehtäviin kuuluvat myös kaupungin valmius-, päivittäistavarahuolto- ja pelastuspalvelusuunnitelmissa määritellyt poikkeusolojen ruokahuoltotehtävät.

Palvelukeskuksen toimintaan liittyy kaksi kaupungin kokonaan omistamaa yhtiötä: Kiinteistö Oy Ab Pakkalantie 30 ja Työmaahuolto Oy Ab. Kiinteistöyhtiö omistaa Vantaalla sijaitsevan ruokatehdaskiinteistön, jossa Palvelukeskus on vuokralaisena. Työmaahuolto Oy Ab huolehtii tehdaskiinteistön sekä koneiden ja laitteiden kunnossapidosta. Mainittujen yhtiöiden toimitusjohtajana toimii liikelaitoksen toimitusjohtaja

Toimintaympäristön muutosten vaikutukset 2018 talousarvioon

Kaupunginhallitus on päätöksellään 20.10.2014 (§ 1053) muun ohella kehottanut opetusvirastoa, sosiaali- ja terveysvirastoa sekä varhaiskasvatusvirastoa laatimaan yhteistyössä kaupunginkanslian, hankintakeskuksen ja Palvelukeskus -liikelaitoksen kanssa 31.12.2015 mennessä kaupunginvaltuuston linjaamaan viiden vuoden kuluessa toteutettavaan ruokahuoltopalvelujen kilpailutuksen lisäämiseen liittyvät useampivuotiset ja asteittain laajenevat suunnitelmat, joissa muun muassa määritellään siirtymäkauden aikana kunakin vuonna kilpailutettavat toimipisteet, sekä kehottaa opetusvirastoa, sosiaali- ja terveysvirastoa sekä varhaiskasvatusvirastoa toteuttamaan kilpailutuksen lisäämisen laadittujen suunnitelmien mukaisesti. Päätöksellä on merkittävä vaikutus Palvelukeskuksen talouteen, koska Palvelukeskus ei voi enää jatkossa osallistua kilpailutuksiin.

Kaupunginvaltuustossa 16.3.2016 hyväksytty ja 1.6.2017 toteutettu johtamisjärjestelmän uudistus vaikutti liikelaitokseen siten, että uudistuksessa Palvelukeskus siirtyi osaksi keskushallintoa sekä hankintakeskuksen logistiikkakeskus siirtyi osaksi Palvelukeskusta. Uudistus

Verksamhetsidé

Servicecentralen (Helsingfors stads servicecentral) har som verksamhetsidé att vara en aktiv partner och producera och utveckla mångsidiga tjänster såsom mat- och städ- och vaktmästartjänster, telefon- och välbefinnandetjänster och logistiktjänster för stadens sektorer i objekt som de anvisar i skolor, daghem och vårdinstitutioner. Multiservicen serverar dagligen cirka 100 000 måltider och ansvarar för städningen av lokaler på sammanlagt 54 000 m², växeltjänsterna sköter över 65 000 samtal per månad, transporttjänsterna ordnar över 65 000 resor per månad och logistikcentralen erbjuder en centraliserad upphandlingsplats för mer än 200 olika avtalsleverantörers produkter.

Till servicecentralens uppgifter hör också de matjänster för undantagsförhållanden som är angivna i stadens planer rörande beredskap, dagligvaruförsörjning och räddningstjänst.

Till servicecentralens verksamhet hör två bolag som staden helt och hållet äger: Kiinteistö Oy Ab Pakkalantie 30 och Työmaahuolto Oy Ab. Fastighetsbolaget äger en matfabriksfastighet i Vanda, där servicecentralen är hyrestagare. Työmaahuolto Oy Ab underhåller och reparerar fastigheten, maskinerna och anläggningarna. Affärsverkets verkställande direktör fungerar som verkställande direktör för bolagen.

Hur förändringar i omvärlden påverkar budgeten för år 2018

Stadsstyrelsen har 20.10.2014 (§ 1053) bland annat uppmanat utbildningsverket, social- och hälsovårdsverket och barnomsorgsverket att i samarbete med stadskansliet, anskaffningscentralen och affärsverket servicecentralen före 31.12.2015 utarbeta fleråriga och gradvis expanderande planer som hänför sig till ökandet av konkurrensutsättningen av matjänsterna under fem år i enlighet med stadsfullmäktiges riktlinjer och i vilka det bland annat anges vilka verksamhetsställen som ska konkurrensutsättas de enskilda åren under övergångstiden och att uppmana utbildningsverket, social- och hälsovårdsverket och barnomsorgsverket att genomföra den ökade konkurrensutsättningen i enlighet med planerna. Beslutet har en betydande verkan för servicecentralens ekonomi, eftersom servicecentralen i fortsättningen inte längre kan delta i konkurrensutsättningar.

Ledarskapsreformen, godkänd av stadsfullmäktige 16.3.2016 och verkställd 1.6.2017, påverkade affärsverket i och med att servicecentralen överfördes till en del av centralförvaltningen och anskaffningscentralens logistikcentral blev en del av servicecentralen. Reformen

mahdollistaa kaupungin tukipalveluiden keskittämisen tiiviimmin osaksi Palvelukeskusta.

Logistiikkakeskuksen sosiaali- ja terveysalaa palvelevien toimintojen siirtoa HUS-Logistiikkaan on valmisteltu vuosien 2016–2017 aikana ja siirron pitäisi toteutua viimeistään 1.7.2018.

Vuonna 2018 kaupungin sisäisten, kilpailuttamattomien palvelujen hintoihin ei ole suunniteltu korotusta. Tästä poiketen sosiaali- ja terveystoimialan kanssa on sovittu vuodelle 2018 hintojen korotus Palvelukeskuksen toimialalta vuokraamien tilojen vuokranmaksuvelvoitteen lisääntyessä.

Palvelukeskus varautuu toimintaympäristön muutoksiin kehittämällä omaa toimintaansa, jotta tiukentuvassa taloustilanteessa voidaan varmistaa asiakasarvon luominen, palvelujen laadukas tarjonta sekä monipuolisuus toimialoja, kaupunkikonsernia ja muita sidosryhmiä tyydyttävällä tavalla.

Arvio palvelujen kysynnän ja tuotantotapojen kehityksestä 2018 – 2020

Palvelukeskus on jo käynnistänyt valmistautumisen valtakunnan tason sote- ja maakuntauudistuksen toteutumiseen. Uudistuksen mahdolliset vaikutukset koskettavat Palvelukeskuksen toimintaa tämän hetkisen tiedon mukaan vuodesta 2020 alkaen.

Yleisesti arvioiden palvelutarve Palvelukeskuksen hoitoalan ruokapalveluiden toiminnoissa laskee, kun näiden toimintojen painopiste siirtyy kotihoitoon. Kotihoito tarjoaa Palvelukeskukselle myös uusia mahdollisuuksia kehittää nykyisin tuotettuja hyvinvointipalveluita, joita tuotetaan pääasiallisesti suoraan asiakkaiden kotiin. Koulujen ja päiväkotien palvelutarpeen arvioidaan nousevan pääkaupunkiseudun tasaisen väestönkasvun seurauksena

Palvelukeskus varautuu siihen, että toimialat ulkoistavat vapaille markkinoille Palvelukeskuksen tuottamia palveluja. Vuonna 2018 Sote kilpailuttaa Myllypuron ja Töölön monipuolisen palvelukeskuksen toiminnot, jossa Palvelukeskuksen liikevaihto on ollut n. 2,8 miljoonaa euroa. Tämän lisäksi opetuslautakunta päätti kokouksessaan 27.10.2015 kilpailuttaa ruokapalvelut 25 kohteessa vuosien 2018-2019 aikana, tämän kilpailutuksen liikevaihto on n. 2,5 miljoonaa euroa. Palvelukeskuksen liikevaihto opetustoimen nykyisissä kilpailutetuissa kohteissa on noin 1,8 miljoonaa euroa, näissä kohteissa Palvelukeskuksen sopimus päättyy 31.7.2019. Varhaiskasvatuslautakunta on laatinut kokouksessaan 27.10.2015 kilpailutussuunnitelman, jonka perustella kilpailutus käynnistyy vuonna 2018 ja laajenee vuonna 2019 ja jatkuu vuoteen 2023 saakka. Vuoden 2018 ja 2019 kilpailutusten vaikutus Palvelukeskuksen liikevaihtoon on

gör det möjligt att i allt större utsträckning centralisera stadens stödtjänster till servicecentralen.

Överföringen av logistikcentralens funktioner som tjänar social- och hälsovården till HNS-Logistik har beretts under åren 2016–2017 och väntas bli genomförd senast 1.7.2018.

År 2018 planeras inga höjningar i priserna på stadens interna, icke-konkurrensutsatta tjänster. Med avvikelse från detta har man kommit överens med social- och hälsovårdssektorn om höjning av priserna år 2018 då hyresbetalningsskyldigheten för de lokaler som servicecentralen hyr hos sektorn ökar.

Servicecentralen beaktar förändringarna i omvärlden genom att utveckla sin egen verksamhet så att verket i ett allt stramare ekonomiska läge kan garantera ett högt kundvärde, ett högklassigt utbud av tjänster och mångsidighet på ett sätt som tillfredsställer sektorerna, stadskoncernen och andra intressentgrupper.

Bedömd utveckling i efterfrågan på tjänster och i produktionssätten 2018–2020

Servicecentralen har redan inlett förberedelserna för genomförandet av den riksomfattande social- och hälsovårdsreformen och landskapsreformen. Enligt nuvarande uppgifter gäller de eventuella verkningarna av reformen servicecentralens verksamhet räknat från år 2020.

Enligt en allmän bedömning minskar vårdsektorns servicebehov i fråga om servicecentralens matjänster då funktionernas tyngdpunkt flyttas till hemvården. Hemvården öppnar även nya möjligheter för servicecentralen att utveckla de välbefinnandetjänster som servicecentralen producerar och som i huvudsak produceras direkt till kundernas hem. Skolornas och daghemmens servicebehov beräknas stiga som en följd av den jämna befolkningstillväxten i huvudstadsregionen.

Servicecentralen bereder sig på att en del tjänster som servicecentralen tillhandahåller börjar upphandlas av sektorerna på den fria marknaden. År 2018 konkurrensutsätter social- och hälsovårdsverket funktionerna i de mångsidiga servicecentralerna i Kvarnbäcken och Tölö, där servicecentralens omsättning har varit cirka 2,8 miljoner euro. Utöver detta beslutade utbildningsnämnden 27.10.2015 om en konkurrensutsättning av matjänsterna i 25 objekt under åren 2018–2019. Konkurrensutsättningen gäller en omsättning på cirka 2,5 miljoner euro. Servicecentralens omsättning i utbildningsverkets nuvarande konkurrensutsatta objekt är cirka 1,8 miljoner euro. I dessa objekt går servicecentralens avtal ut 31.7.2019. Barnomsorgsnämnden har också 27.10.2015 utarbetat en plan för konkurrensutsättning enligt vilken konkurrensutsättningen börjar år 2018, utvidgas år 2019

noin 1,7 miljoonaa euroa

Tuottavuustavoitteiden saavuttaminen on ulkoistamisista ja kaupungin palvelusuhdeturvasta johtuen yhä haasteellisempaa. Tuottavuutta kehitetään edelleen palvelutuotannon tehokkuuteen panostamalla mm. ostojen seurantaan, tehostamalla tukipalveluiden prosesseja ja työkaluja sekä tiivistämällä tuotantoa mahdollisuuksien mukaan.

Palvelukeskus kehittää toimintaa ja palveluja, joilla luodaan asiakkaille ja toimialoille asiakasarvoa. Palvelu- ja tuotekehityksessä tulee korostumaan entisestään palveluiden moninaisuus, väestön vanheneminen, kansainvälistyminen, vastuullisuus ja innovaatioiden ja teknisten sovellusten hyödyntäminen. Korkeaan asiakastytyväisyyteen, laatuun ja toimintavarmuuteen päästään toimintajärjestelmän mukaisella, ohjatulla ja ennakoidulla toiminnalla. Päämääränä on mahdollisimman sujuva toiminta niin asiakkaiden, Helsingin kaupungin, kuin Palvelukeskuksen kannalta.

Palvelustrategiset vaihtoehdot

Palvelukeskuksen roolina on olla kumppani ja asiantuntija kaupungin sisällä palvelujen ja erityisesti ruoka-, hyvinvointi- ja logistiikkapalvelujen alueella. Palvelukeskuksen tarjoamia palveluja ei tarvitse kaupungin sisällä kilpailuttaa.

Palvelukeskus hankkii tarvitsemansa aineet, tarvikkeet ja palvelut pääosin kaupungin yhteishankintayksiköiden kilpailuttamien hankintasopimusten kautta. Hankintoja Palvelukeskuksessa ohjaa oma hankinta- ja logistiikkatoiminto

Palvelukeskuksen logistiikkakeskus tarjoaa kaupunkikonsernin toimipisteille edullisesti ja kattavasti päivittäisessä työssä tarvittavat välineet ja tarvikkeet. Logistiikkakeskus tarjoaa asiakkaille keskitetyn hankintapaikan, josta kaupunkikonsernin toimipisteet voivat tilata pienissä erissä useamman sopimustoimittajan tuotteita yhdellä tilauksella. Logistiikkakeskuksen varastointipalvelun osalta tullaan tekemään selvitys, jolla pyritään saamaan ratkaisu kaupungin kannalta mahdollisimman tehokkaaseen jakeluun ja varastointiin.

Riskienhallinta

Palvelukeskuksessa kehitetään toimintaa, prosesseja ja riskienhallintaa kokonaisvaltaisesti. Riskienhallinta on organisoitu suoraan toimitusjohtajan alaisuuteen turvallisuus- ja riskienhallinta -toiminnolle, jota johtaa

och fortsätter ungefär till år 2023. Konkurrensutsättningarna åren 2018 och 2019 påverkar servicecentralens omsättning med cirka 1,7 miljoner euro.

Att nå produktivetsmålen blir en allt större utmaning på grund av externaliseringar och anställningstryggheten hos staden. Produktiviteten utvecklas alltså genom satsningar på serviceproduktionens effektivitet, bl.a. genom uppföljning av inköp, effektivisering av stödtjänsternas processer och verktyg och koncentrerad produktion där det är möjligt.

Servicecentralen bygger upp verksamheten och tjänsterna, med vilka kundvärde skapas för kunderna och sektorerna. Inom service- och produktutvecklingen kommer tjänsternas mångsidighet, den åldrande befolkningen, internationaliseringen, ansvarsfullheten och utnyttjandet av innovationer och tekniska applikationer att framhävas i allt större utsträckning. En hög kundnöjdhet, kvalitet och funktionssäkerhet kan nås genom styrd och förutseende verksamhet i enlighet med verksamhetssystemet. Målet är att göra verksamheten så smidig som möjligt från såväl kundernas, Helsingfors stads som servicecentralens perspektiv.

Servicestrategiska alternativ

Servicecentralens roll är att vara partner och sakkunnig inom staden i området för tjänster och speciellt mat-, välbefinnande- och logistik-tjänster. De tjänster som servicecentralen tillhandahåller behöver inte konkurrensutsättas inom staden.

Det material och de förnödenheter och tjänster som servicecentralen behöver skaffar den främst i enlighet med de upphandlingsavtal som stadens övriga enheter för gemensam upphandling konkurrensutsatt. Servicecentralens upphandlingar styrs av en egen upphandlings- och logistikfunktion.

Servicecentralens logistikcentral erbjuder verksamhetsställena inom stadskoncernen de behövliga redskapen och materialen i det dagliga arbetet till ett förmånligt pris. Logistikcentralen erbjuder sina kunder en centraliserad upphandlingsplats där stadskoncernens verksamhetsställen kan beställa olika avtalsproducenters produkter i små mängder på en och samma beställning. I fråga om logistikcentralens lagringsservice kommer det att göras en utredning i syfte att komma med en lösning för så effektiv distribution och lagring som möjligt ur stadens perspektiv.

Riskhantering

Servicecentralen utvecklar verksamheten, processerna och riskhanteringen på ett övergripande sätt. Riskhanteringen har organiserats direkt under verkställande direktören till funktionen säkerhet och riskhantering, som leds av

turvallisuuspäällikkö. Yksiköiden laatiman riskiarvion perusteella Palvelukeskuksen keskeisistä riskeistä on laadittu riskienhallintasuunnitelma riskiluokituksineen ja toimenpiteineen. Palvelukeskuksen riskiarvioinneissa käytetään hyväksi riskienhallintajärjestelmää.

Kaupunkistrategian 2017 -2021 tavoitteiden toteutuminen liikelaitoksessa

Palvelukeskuksen tavoitteet pohjautuvat kaupunkistrategian lähtökohtiin ja erityisesti kaupunkistrategian tavoitteisiin, joilla luodaan helsinkiläistä erityisyyttä ja kilpailukykyä. Palveluilla luodaan vetovoimaa mm. liittymällä ruokapalvelujen osalta ruokakulttuuristrategiaan, ikääntyvän väestön kotona asumisen tukemiseen uusimmalla teknologialla tai mahdollisimman tehokkaaseen ja luotettavaan logistiikkaan.

Palvelukeskus tekee tiivistä yhteistyötä toimialojen kanssa palvelujen kehittämiseksi. "Parasta yhdessä" –arvolupausta jalkautetaan kaikille tasoille, niin sisäisesti kuin asiakastyöhön. Asiakkaiden osallisuutta lisätään mm. asiakasraadein sekä sosiaalista mediaan hyödyntämällä. Esimerkiksi erityisryhmien kuljetusten välityspalvelua sekä virtuaalihoitoa kehitetään yhteistyössä sosiaali- ja terveystoimialan kanssa sekä ruokalistoja ja yhteisiä prosesseja kehitetään järjestelmällisesti yhteistyössä kasvatus- ja koulutus toimialan kanssa. Kotiateriapalveluista on edelleen merkittävä osa keskitetty Palvelukeskukseen. Kaikkea toimintaa kehitetään ja tehostetaan pitkällä aikavälillä yhdessä toimialojen kanssa. Palvelukeskuksen palveluiden laatua kehitetään mm. sisäisten auditointien avulla.

Palvelukeskus pyrkii huomioimaan omissa palvelutuotannossaan jo nyt tulevan valtakunnallisen sote- ja maakuntauudistuksen palvelurakenteeseen tuomat haasteet.

Sitovien tavoitteiden kytkeytyminen strategiaan lähtökohtiin

Palvelukeskus edistää kaikella toiminnallaan Helsingin palvelujen yksikkökustannusten alentamista. Palvelukeskuksen tuottavuus on kasvanut koko liikelaitoksen olemassa olon ajan ja näin tuottanut kaupungille taloudellista etua sekä auttanut Helsinkiä läheneämään muiden suurempien kaupunkien palveluiden kustannusten keskiarvoa

Tuottavuutta kehitetään suunnitelmallisesti sekä Palvelukeskuksen liiketoimintayksiköissä että tukitoiminnoissa päivittäisen johtamisen, jatkuvan prosessien parantamisen ja kehitysprojektien avulla.

säkerhetschefen. Med stöd av en riskbedömning som enheterna gjort har det för servicecentralens största risker utarbetats en riskhanteringsplan med riskklassificeringar och åtgärder. Vid servicecentralens riskbedömningar utnyttjas ett riskhanteringssystem.

Hur målen i stadsstrategin 2017–2021 uppfylls vid affärsverken

Servicecentralens mål baserar sig på stadens strategiska utgångspunkter och i synnerhet på målen för fullmäktigestrategin, med vilka helsingforsisk särprägel och konkurrenskraft skapas. Då skapas det dragningskraft med hjälp av tjänster genom att bl.a. ansluta sig till matkulturstrategin i fråga om mattjänsterna, använda den nyaste teknologin för att stöda hemmaboendet för den åldrande befolkningen eller satsa på så effektiv och pålitlig logistik som möjligt.

Servicecentralen samarbetar intensivt med sektorerna när det gäller att utveckla tjänsterna. Värdeöftet "Det bästa tillsammans" förankras på alla nivåer, såväl internt som inom kundarbetet. Kundernas delaktighet ökas bl.a. med hjälp av kundråd och utnyttjande av sociala medier. Exempelvis utvecklas förmedlingen av färdtjänster för specialgrupper och virtualvården tillsammans med social- och hälsovårdssektorn, och lunchlistor och gemensamma processer utvecklas systematiskt tillsammans med fostrans- och utbildningssektorn. En väsentlig del av måltidstjänsten till hemmen har centraliserats till servicecentralen. All verksamhet utvecklas och effektiviserar på sikt tillsammans med sektorerna. Kvaliteten på servicecentralens tjänster utvecklas i enlighet med strategiprogrammet bl.a. med hjälp av interna kontroller.

Servicecentralen strävar att i sin egen serviceproduktion redan nu beakta de utmaningar som den riksomfattande reformen av servicestrukturen inom social- och hälsovården för med sig.

Hur de bindande målen kopplas till de strategiska utgångspunkterna

Servicecentralen främjar sänkandet av å-kostnaderna för Helsingfors tjänster i all sin verksamhet. Servicecentralens produktivitet har ökat under hela tiden som affärsverk och på så sätt producerat ekonomisk nytta för staden och bidragit till att Helsingfors närmar sig de andra stora städerna i fråga om medeltalet för kostnaderna för stadens tjänster.

Produktiviteten utvecklas systematiskt både i servicecentralens affärsenheter och i stödfunktioner genom dagligt ledarskap, fortsatt förbättrande av processerna och utvecklingsprojekt.

Palvelukeskuksessa on toteutettu viimeisen kahden vuoden aikana organisaatiouudistuksia, jolla valmistaudutaan tulevaisuuden muutoksiin sekä tähdätään joustavuuden ja skaalautuvuuden lisääntymiseen sekä tuottavuuden parantamiseen.

Palvelukeskuksen tukipalveluiden tehokkuutta kehitetään sitoutumalla kaupunkiyhteisiin tukipalveluiden kehityshankkeisiin sekä jalkauttamalla kaupunkiyhteiset tukipalvelujärjestelmät ja -prosessit osaksi Palvelukeskuksen toimintaa.

Liikelaitoksen henkilöstösuunnitelma 2018 – 2020

Palvelukeskuksen nykytilanteessa menestymisen edellytys on korkea osaamista edustava, motivoitunut ja hyvinvoiva henkilöstö.

Palvelukeskus panostaa erityisesti henkilöstön työhyvinvointiin ja osaamisen jatkuvaan kehittämiseen. Ulkoistettaessa Palvelukeskuksen tuottamia palveluja näiden merkitys korostuu. Henkilöstömäärä tulee kilpailutusten seurauksena laskemaan tasaisesti tulevien vuosien aikana

Henkilöstön kehittämisen painopiste siirtyy ammatilliseen moniosaamiseen, mutta myös monimuotoisen henkilöstön ja työyhteisöjen työssäjaksamista tuetaan. Esiemiesten osaamista ja henkilöstöjohtamisen taitoja kehitetään edelleen tavoitteena osallistavampi vuorokeskustelu, muutosvalmiuden parantaminen ja ratkaisukeskeisyyden lisääminen. Osallisuuden kokemus ja välitön palaute tukee etenkin uusien työntekijöiden mielikuvaa Palvelukeskuksesta ja sen houkuttelevuudesta työnantajana. Oppilaitosyhteistyö ja ennakoiva rekrytointi on osa työnantajamielikuvan vahvistamista.

Palvelukeskus on aktiivisesti mukana kehittämässä henkilöstöhallinnon prosesseja ja toimintatapoja kaupungin linjausten mukaisesti ja toiminnassa toteutetaan Helsingin kaupungin henkilöstön tasa-arvosuunnitelman liikelaitoskohtaisia toimenpiteitä

Liikelaitoksen tilankäyttösuunnitelma 2018 – 2020

Palvelukeskus toimii yhteistyössä kaupungin asiantuntijayksikköjen kanssa tilojenkäyttösuunnitelmissa ja niiden toteutuksessa.

Palvelukeskuksen monipalvelut on pääosin vuokrasuhteessa sosiaali- ja terveystoimialan tilahallintoon. Koulut sekä päiväkodit antavat keittiötilat palvelutuottajan käyttöön korvauksetta.

Monipalvelut joutunee luopumaan useista tuotantokiinteistöistä niiden heikon kunnon,

Servicecentralen har under de senaste två åren genomfört organisationsreformer för att beakta de kommande förändringarna och uppnå förutom bättre flexibilitet och skalbarhet också förbättringar i produktiviteten.

Effektiviteten inom servicecentralens stödtjänster utvecklas genom att servicecentralen förbinder sig vid stadens gemensamma projekt för utveckling av stödtjänsterna och gör stadens gemensamma stödtjänstsystem och processer till en del av sin verksamhet.

Affärsverkets personalplan 2018–2020

För framgång i servicecentralens nuvarande situation krävs att de anställda är högt kunniga och motiverade och att de orkar i arbetet.

Servicecentralen satsar särskilt på personalens arbetshälsa och på att kontinuerligt utveckla kompetensen. Detta får ökad betydelse då servicecentralen externaliserar tjänster. Antalet anställda kommer att minska jämnt under de kommande åren till följd av konkurrensutsättningarna.

Tyngdpunkten för utvecklingen av personalen flyttas till professionell mångkunnighet, men stöd ges också för att den mångformiga personalen och arbetsgemenskaperna ska orka med sitt arbete. Chefernas kompetens och personalledningskunskaper utvecklas vidare där dialog med mera delaktighet, bättre förändringsbenägenhet och ökad lösningsorientering är målet. Upplevelsen av delaktighet och omedelbar respons stöder särskilt nya anställdas uppfattning av servicecentralen och dess attraktivitet som arbetsgivare. Samarbeta med läroinrättningar och förutseende rekrytering är en del av stärkandet av arbetsgivarbildens.

Servicecentralen deltar aktivt i utvecklingen av personaladministrationens processer och verksamhetsätt enligt stadens riktlinjer och i verksamheten förverkligas de åtgärder per affärsverk som ingår i Helsingfors stads jämställdhetsplan för personalen.

Affärsverkets plan för lokalanvändningen 2018–2020

Servicecentralen samarbetar med stadens sakkunnigheter i fråga om planer för lokalanvändning och i genomförandet av planerna.

Servicecentralens multiservice är huvudsakligen hyresgäst hos social- och hälsovårdssektorns lokalförvaltning. Skolorna och daghemmen upplåter kökslokaler åt serviceproducenten utan ersättning.

Multiservicen måste troligen avstå från flera produktionsfastigheter på grund av deras dåliga skick,

saneeraustarpeen tai palvelujen ulkoistuksen johdosta. Koko kaupungin keittiöverkkoinvestoinnit on ratkaistava siten että kaupungin oma tuotanto säilyy tehokkaana, laadukkaana ja erinomaisena pysynyt toimintavarmuus säilyy.

Sosiaali- ja terveystoimialan kilpailutukset sekä sote toimialaa palvelevan logistiikkakeskuksen osan siirto HUSiin vähentävät Palvelukeskuksen tilojen neliöitä ja kustannuksia vuosien 2018 ja 2019 aikana. Toisaalta sosiaali- ja terveystoimialan palvelutaloissa astuu voimaan uusi vuokranmaksuvelvoite vuoden 2018 alussa ja tämä puolestaan lisää Palvelukeskuksen sosiaali- ja terveystoimialalle maksamia vuokratustannuksia n. 43 % ja kasvattaa vuokraneliöiden määrää.

Palvelukeskus jatkaa vuokratiloissa Vantaan Pakkalan kiinteistössä hallinnon ja tuotannon osalta. Puhelin ja hyvinvointipalvelut ovat vuokratiloissa Helsingissä Elimäenkadulla.

Digitalisaatio ja tietotekniikan palvelutuotannon ja prosessien kehittämisessä

Palvelukeskus ottaa käyttöön loppuissakin toimipaikoissaan työasemat ja toiminnanohjausjärjestelmän, sekä siirtyy raaka-aineiden sähköiseen ostamiseen, mikä automatisoi ja tehostaa ruokatuotannon prosesseja, sekä tekee taloudesta ennustettavamman.

Palvelukeskus avaa sähköisen ruokalistojen julkaisujärjestelmän kautta rajapinnan kolmansille osapuolille Palvelukeskuksen jatkuvasti kehittyviin ruokalistoihin.

Palvelukeskuksen keskeisiä tietotekniikan hyödyntämisen tavoitteita ovat liiketoimintaa tukevien sovellusten entistä parempi hyödyntäminen koskien sekä hankintoja, työvoiman käyttöä, että myynnin ja asiakasvirtojen seuranta. Näitä tavoitteita tukevia kehitysprojekteja seurataan kaupungin tietotekniikkahankehallinnan mallin mukaisesti

Palvelukeskus hyödyntää sosiaalista mediaa mm. viestinnässä, rekrytoinnissa, tiedottamisessa ja asiakaspalautteiden käsittelyssä. Tavoitteena on kehittää aktiivista vuorokeskustelua kaupunkilaisten kanssa sekä sähköisesti, että osallistuttamisen keinoilla.

Puhelin- ja hyvinvointipalveluiden tarjoama virtuaalihoitopalvelu sosiaali- ja terveystoimialan kotihoidon asiakkaille edustaa uutta teknologiaa, jonka avulla toimiala saa lisättyä merkittävästi kustannustehokkuutta. Yksikkö kehittää myös vanhusten ja vammaisten kuljetuspalveluihin mobiilisovellusta helpottamaan tilauksia. Uutena kanavana kaupungin yhteiseen kontaktienhallintajärjestelmään otetaan tunnistava chat -mahdollisuus kuntalaisille.

behovet av sanering eller externaliseringen av tjänster. Hela stadens investeringar i köksnätet bör lösas så att stadens egen produktion förblir effektiv och högklassig, och att den utmärkta funktionsdugligheten bibehålls.

Konkurrensutsättningarna inom social- och hälsovårdssektorn och överföringen av logistikcentralen till HNS minskar antalet kvadratmeter i servicecentralens lokaler och kostnaderna för dessa år 2018 och 2019. Å andra sidan träder en ny hyresbetalningsskyldighet i kraft på social- och hälsovårdssektorns servicehus i början av 2018, vilket för sin del höjer de hyreskostnader som servicecentralen betalar till social- och hälsovårdssektorn med cirka 43 % och ökar antalet hyrda kvadratmeter.

Servicecentralen fortsätter hyra lokalerna i fastigheten i Backas i Vanda för förvaltning och produktion. Telefon- och välbefinnandetjänster är hyresgäst i lokalerna vid Elimägatan i Helsingfors.

Digitalisering och IT vid utvecklingen av tjänsteproduktionen och processerna

Servicecentralen tar också på resten av sina verksamhetsställen i bruk arbetsstationer och ett system för verksamhetsstyrning, och övergår i anskaffningen av råvaror till elektronisk anskaffning vilket automatiserar och effektiviserar matproduktionens processer och gör ekonomin mera förutsägbar.

Servicecentralen öppnar genom publiceringssystemet för elektroniska menyer ett gränssnitt för tredje parter till servicecentralens matlistor som utvecklas fortlöpande.

Ett centralt mål för servicecentralen i fråga om utnyttjande av IT är att allt bättre utnyttja applikationer som stöder affärsverksamheten i fråga om såväl upphandlingar och utnyttjande av arbetskraften som uppföljning av försäljning och kundflöden. Utvecklingsprojekt som stöder de här målen uppföljs i enlighet med stadens modell för hantering av IT-projekt.

Servicecentralen utnyttjar sociala medier bl.a. i kommunikation, rekrytering, information och hantering av kundrespons. Ett mål är att utveckla den aktiva dialogen med stadsborna, både elektroniskt och med metoder som uppmuntrar till delaktighet.

Virtualvårdtjänsten som telefon- och välbefinnandetjänsterna erbjuder social- och hälsovårdssektorns kunder inom hemvården representerar ny teknologi, med hjälp av vilken sektorn kan förbättra kostnadseffektiviteten avsevärt. Enheten utvecklar dessutom en mobilapplikation för transporttjänster för äldre och handikappade, som ska underlätta beställningarna. Möjligheten till chatt med identifiering för kommuninvånare

Palvelukeskus osallistuu aktiivisesti kaupunkiyhteisten tukijärjestelmien kehitysprojekteihin sekä ottaa niitä soveltuvien osin omaan käyttöönsä.

Talousarvion seurannassa tarkasteltavat tavoitteet

Vuonna 2018 kaupungin sisäisten, kilpailuttamattomien palvelujen hintoihin ei ole suunniteltu korotusta

Puhelin- ja hyvinvointipalveluiden suhteellinen osuus Palvelukeskuksen liiketoiminnoissa kasvaa. Hyvinvointipalveluista on tavoitteena kehittää ikäihmisten kotona asumista tukeva palvelukokonaisuus.

Mahdollisen sote- ja maakuntauudistuksen vaikutusta ei ole huomioitu. Taloussuunnitelmassa on otettu huomioon toimialojen tulevat ja päätetyt kilpailutukset

Sitovat toiminnan tavoitteet

Sitovana toiminnallisena tavoitteena on asiakastytyväisyys vähintään 3,5 (asteikolla 1-5).

Määrä- ja taloustavoitteet

Suoritetavoitteet, tehokkuus/taloudellisuus, toiminnan laajuustiedot, resurssit ja tuottavuus – Prestationsmål, effektivitet/lönsamhet, verksamhetens omfattning, resurser och produktivitet

tas in som en ny kanal till stadens gemensamma kontakthanteringssystem.

Servicecentralen deltar aktivt i stadens gemensamma projekt för utveckling av stödtjänsterna och implementerar dem själv i tillämpliga delar.

Mål som granskas vid budgetuppföljningen

År 2018 planeras inga höjningar i priserna på stadens interna, icke-konkurrensutsatta tjänster.

Telefon- och välbefinnandetjänsternas relativa andel av servicecentralens affärsverksamhet ökar. Avsikten är att organisera välbefinnandetjänsterna som en helhet till stöd för äldre som bor hemma.

Verkningarna av den riksomfattande vårdreformen har inte beaktats. Sektoreernas kommande och avslutade konkurrensutsättningar har beaktats i ekonomiplanen.

Bindande verksamhetsmål

Det bindande verksamhetsmålet är att kundnöjdheten ska vara minst 3,5 (på skalan 1–5).

Kvantitativa och ekonomiska mål

Kehityksen tunnusluvut – Nyckeltal för utvecklingen	2016	ennuste prognos 2017	2018	2019	2020
Toiminnan laajuus – Verksamhetens omfattning					
Liikevaihdon muutos – Förändring i omsättningen, %	2,2	10,4	0,6	-9,8	-3,5
Henkilöstön määrä – Antal anställda (31.12.)	1 463	1 517	1 480	1 425	1 382
Investoinnit liikevaihdosta – Investeringar av omsättningen, %	0,3	0,8	0,7	0,8	0,9
Tehokkuus – Effektivitet					
Liikevaihto/henkilö – Omsättning/person, 1 000 €	66,0	70,3	72,5	67,9	67,6
Tuottavuus – Produktivitet , (2015=100)					
Kannattavuus – Lönsamhet					
Liikeylijäämä liikevaihdosta – Rörelseöverskott av omsättningen, %	7,2	5,2	2,4	2,0	1,9
Sijoitetun pääoman tuotto – Avkastning på investerat kapital, %	13,5	9,6	4,2	3,0	2,7
Rahoitusrakenne – Finansieringsstruktur					
Omavaraisuusaste – Soliditetsgrad, %	78,5	80,4	86,5	89,3	91,2

Muut tavoitteet vuodelle 2018 ovat:

- Liikelyijäämä vähintään 1,5 % liikevaihdosta
- Sijoitetun pääoman tuotto on vähintään 2,0 %
- Henkilöstökulut (ml. työvoiman ostot) enintään 55 % liikevaihdosta

Tilankäytön tehokkuuden toteutuminen 2016 – 2020

Palvelukeskuksen tilankäytön tehokkuudelle ei ole asetettu mittareita.

Övriga mål för 2018:

- Rörelseöverskottet minst 1,5 % av omsättningen
- Avkastningen på investerat kapital minst 2,0 %
- Personalkostnaderna (inkl. köp av arbetskraft) högst 55 % av omsättningen.

Effektivitet i lokalanvändningen 2016–2020

Några mätare för effektiviteten hos servicecentralens lokalanvändning har inte satts upp.

Tuloslaskelma - Resultatsräkning

€1 000	Käyttö Förbrukning 2016	Ennuste - Prognos 2017	Talousarvio Budget 2018	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2019	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2020
Liikevaihto - Omsättning	96 529	106 615	107 241	96 737	93 370
Liiketoiminnan muut tuotot - Övriga intäkter av affärsverksa	879	-1 119	880	792	768
Varsinaiset kulut - Kostnader	-89 858	-99 580	-105 024	-95 108	-91 863
Poistot - Avskrivningar	-589	-366	-500	-500	-500
Liikelylijäämä/alijäämä - Rörelseöverskott/underskott	6 961	5 550	2 598	1 921	1 776
Korvaus peruspääomalle - Ersättning på grundkapitalet	-80	-80	-80	-80	-80
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) - Räkenskapsperiodens överskott (underskott)	6 881	5 470	2 518	1 841	1 696

Rahoituslaskelma - Finansieringskalkyl

1 000	Käyttö Förbrukning 2016	Ennuste - Prognos 2017	Talousarvio Budget 2018	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2019	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2020
Toiminnan rahavirta - Kassaflöde från verksamheten					
Liikelylijäämä/alijäämä - Rörelseöverskott/underskott	6 961	5 550	2 598	1 921	1 776
Poistot - Avskrivningar	589	366	500	500	500
Korvaus peruspääomalle - Ersättning på grundkapitalet	-80	-80	-80	-80	-80
Investointien rahavirta - Kassaflöde från investeringar					
Investointimenot - Investeringsutgifter	-281	-843	-800	-800	-800
Toiminnan ja investointien rahavirta - Kassaflöde från verksamheten och investeringar	7 189	4 993	2 218	1 541	1 396
Muut maksuvalmiuden muutokset - Övriga förändringar i likviditeten	707	-3	-320	-320	-320
Rahoituksen rahavirta - Kassaflöde från finansiering	707	-3	-320	-320	-320
Vaikutus maksuvalmiuteen - Effekt på likviditeten	7 897	4 990	1 898	1 221	1 076

Rakentamispalveluliikelaitos – Affärsverket byggtjänsten

Toimintaympäristön muutosten vaikutukset 2018 talousarvioon

Kaupunginvaltuusto päätti 1.3.2017 perustaa 1.6.2017 alkaen keskushallintoon kuuluvan Helsingin kaupungin rakentamispalveluliikelaitoksen Staran.

Liikelaitoksen myynti on tasaantunut joidenkin asiakkaiden tilausrakennusten vähentymisen ja hankekoon pienenemisen vuoksi.

Kaupungistumisen myötä rakentaminen keskittyy kasvukeskuksiin ja rakentaminen Helsingissä on edelleen vilkasta. Tällä voi olla vaikutusta työvoiman saantiin ja Staran kilpailuttamien palveluiden hintatasoon.

Kaupungin johtamisjärjestelmän uudistamisen yhteydessä eri virastoissa olleet rakennuttamistehtävät yhdistettiin samaan palvelukokonaisuuteen. Tämä tulee yhtenäistämään Staran suurimman asiakkaan rakennuttamisen toimintamalleja ja vaikuttaa myöskin yhteistyöhön Staran kanssa.

Arvio palvelujen kysynnän ja tuotantotapojen kehityksestä 2018 – 2020

Tehdään selvitys Staran tilaaja ja tuottaja – roolin erottamiseksi toisistaan.

Rakentamisessa tilaukset suurimmilta asiakkailta ovat jonkin verran vähentyneet viime vuosina. Staran on hintakilpailukyvyyn parantamiseksi saavutettava kustannussäästöjä prosessejaan edelleen kehittämällä. Stara tehostaa kokonaisvaltaisesti taloudellista kilpailukykyään strategiansa mukaisesti.

Staran palvelujen hinnoittelussa otetaan huomioon kilpailukykykysymyksen henkilöstömenoja alentavat vaikutukset. Vuosina 2019–2020 liikevaihdon odotetaan olevan samalla tasolla kuin vuonna 2018.

Palvelustrategiset vaihtoehdot

Ulkopuolisten urakoitsijoiden ja palveluntuottajien käyttämisessä ei ole ennakoitavissa suuria muutoksia, mutta Staran omien resurssien kokonaisvaltaiseen optimointiin on kiinnitettävä edelleen huomiota. Hankintalain muutos ja hankintadirektiivit vaikuttavat kilpailuttamiskäytäntöihin.

Kilpailutetut hankinnat muodostavat merkittävän osan Staran kustannuksista tuotantoon liittyvien alihankintapalveluiden suuren osuuden takia. Kokonaisuudessaan hankintojen osuus on noin puolet.

Hur förändringar i omvärlden påverkar budgeten för år 2018

Stadsfullmäktige beslutade 1.3.2017 räknat från 1.6.2017 inrätta affärsverket Helsingfors stads byggtjänst Stara, som hör till stadens centralförvaltning.

Affärsverkets försäljning har jämnat ut sig då volymen på beställningarna från en del av kunderna minskar och projektstorleken blir mindre.

Urbaniseringen medför att byggandet koncentreras i tillväxtcentrum och att byggverksamheten fortfarande är aktiv i Helsingfors. Detta kan påverka tillgången till arbetskraft och prisnivån för de tjänster som Stara konkurransutsätter.

I samband med reformen av stadens ledarskapssystem överfördes byggherreuppgiften, som tidigare var på flera olika förvaltningars ansvar, till en och samma servicehelhet. Detta kommer sannolikt att harmonisera verksamhetsmodellerna för byggherreverksamheten hos Staras största kund och inverkar troligen också på samarbetet med Stara.

Bedömd utveckling i efterfrågan på tjänster och i produktionssätten 2018–2020

Det görs en utredning om skiljande av Staras beställar- och utförarroller från varandra.

Inom byggandet har beställningarna från de största beställarna i viss mån minskat under de senaste åren. Stara ska nå kostnadsbesparingar genom att vidareutveckla sina processer för att förbättra förmågan att konkurrera med priserna. Stara effektiviserar sin ekonomiska konkurrenskraft heltäckande i enlighet med sin strategi.

Vid prissättningen av Staras tjänster beaktas det att konkurrenskraftsavtalet inverkar sänkande på personalutgifterna. Åren 2019–2020 väntas omsättningen hålla sig på samma nivå som år 2018.

Servicestrategiska alternativ

Några stora förändringar är inte att vänta i anlitandet av externa entreprenörer och serviceproducenter, men uppmärksamhet ska fortfarande fästas vid den helhetsbaserade optimeringen av Staras egna resurser. Förändringen i upphandlingslagen och upphandlingsdirektiven påverkar praxis för konkurransutsättningar.

De konkurransutsatta upphandlingarna utgör en betydande del av Staras kostnader till följd av den stora andelen underleveranstjänster inom produktionen. I sin helhet är upphandlingarnas andel cirka hälften. Effektiviseringen av

Hankintatoimen tehostamista jatketaan Staran kilpailukyvyyn ja tuottavuuden parantamiseksi.

Helsinki on strategiansa mukaisesti eturivin toimija globaalin vastuun kantamisessa paikallisesti, mikä ilmenee esimerkiksi ympäristönsuojelussa sekä hankintapolitiikassa. Ympäristönäkökulman huomioon ottavien hankintojen osuutta on kasvatettu vuosittain. Vuoteen 2018 mennessä 80 %:ssa hankinnoista otetaan huomioon ympäristönäkökulma.

Helsingin kaupungin hankintatoimen yleiset linjaukset on määritetty strategiassa, jota täydentävät muut hankintoja ohjaavat asiakirjat ja toimintaohjelmat, joissa on painotettu erityisesti rakentamissektorin yksiköiden yhteistyötä ja roolia hankintojen koordinoinnissa ja harmaan talouden torjunnassa.

Stara kehittää hankintatoimintaansa systemaattisesti ja yllämainitut näkökohdat huomioidaan hankintojen kehitystyössä. Lisäksi Stara on osallistunut aktiivisesti hankintoihin liittyvien järjestelmien sekä käytäntöjen kehittämiseen omalta osaltaan koko kaupungin hankintatoimessa.

Staran asiakkailta on omien tehtäviensä ulkoistamiseen liittyviä suunnitelmia, joilla voi olla vaikutusta myös Staraan. Asiakkaat voivat ulkoistaa mm. rakentamis- ja ylläpitotöitä.

Asiakkaiden mukaan Staran hintatason tulisi olla kilpailukyysisempää muihin toimijoihin verrattuna. Staran vahvuutena nähdään töiden tilaamisen helpous.

Riskienhallinta

Staralla riskienhallintaa koordinoi liikelaitostasoinen riskienhallinnan arviointiryhmä, joka tukee riskienhallinnan kehittämistä sekä arvioi ja välittää riskienhallintaan, riskiennusteisiin ja vuosittaisiin selontekoihin liittyviä tietoja. Teknisen palvelun lautakunta on hyväksynyt Staran sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kuvauksen huhtikuussa 2015. Osastoilla on tehty riskienhallintakuvauksen mukaisia riskiarvioita.

Taloudellisista riskeistä merkittävin liittyy työkannan supistumisen uhkaan ja sen mukanaan tuomiin kannattavuushaasteisiin. Toimintaa sopeutetaan tällöin hallitusti työkantaa vastaavaksi.

Operatiivisista riskeistä merkittävimmät kohdistuvat toimialalla tyypillisesti harmaan talouden torjumiseen ja erityisesti vakavien tapaturmien mahdollisuuksiin. Kaupunkitason merkittävimmistä riskeistä rakentamisen laadun parantaminen koskee suoraan myös Staraa, joka osallistuu laadunvarmistustyöhön monin eri tavoin. Rakentamisen korkeasuhdanteessa osaavan työvoiman liikkuvuus ja saatavuus muodostavat toiminnallisen riskin.

upphandlingarna fortsätter med avsikten att förbättra Staras konkurrenskraft och produktivitet.

Helsingfors går enligt sin strategi i bräschen när det gäller att ta ett globalt ansvar på lokal nivå, vilket kommer fram exempelvis i miljöskyddet och upphandlingspolitiken. Andelen upphandlingar i vilka miljöperspektivet beaktas har ökat varje år. Miljöaspekten beaktas år 2018 i 80 % av upphandlingarna.

Allmänna riktlinjer för Helsingfors stads upphandlingar ingår i strategin, som kompletteras av andra dokument som styr upphandlingarna och av handlingsprogram, vilka betonar särskilt samarbetet mellan enheterna i byggsektorn och deras roll när det gäller att samordna upphandlingar och bekämpa den grå ekonomin.

Stara utvecklar sin upphandlingsverksamhet systematiskt och synpunkterna ovan beaktas också i fortsättningen då upphandlingarna utvecklas. Stara har dessutom aktivt deltagit i utvecklingen av system och praxis i anslutning till upphandlingar med tanke på hela stadens upphandlingar.

Staras kunder har planer på att externalisera sina egna uppgifter, vilket kan påverka även Stara. Kunderna kan externalisera bl.a. bygg- och underhållsarbeten

Enligt kunderna bör Staras prisnivå vara konkurrenskraftig jämfört med andra aktörer. Det anses som en styrka att det är lätt att beställa hos Stara.

Riskhantering

Riskhanteringen vid Stara koordineras på affärsverksnivån av en bedömningsgrupp för riskhantering, som stöder utvecklingen av riskhanteringen och bedömer och förmedlar information som hänför sig till riskhantering, riskestimat och årliga redogörelser. Nämnden för tekniska tjänster godkände i april 2015 en beskrivning av Staras interna tillsyn och riskhantering. På avdelningarna har gjorts riskbedömningar i enlighet med riskhanteringsbeskrivningen.

Den största ekonomiska risken är förknippad med hotet om en minskad arbetsmängd och de lönsamhetsutmaningar detta för med sig. Verksamheten anpassas då kontrollerat så att den motsvarar arbetsmängden.

De mest betydande operativa riskerna är typiska för branschen och har att göra med bekämpning av grå ekonomi och särskilt eventuella allvarliga arbetsolyckor. En förbättring av kvaliteten inom byggandet, som är en av de största riskerna på stadsnivå, gäller direkt också Stara, som på många olika sätt deltar i arbetet på att säkra kvaliteten. I en högkonjunktur inom byggbranschen utgör den kompetenta arbetskraftens rörlighet och tillgången till denna

Kaupunkistrategian 2017–2021 tavoitteiden toteutuminen liikelaitoksissa

Kaupungin hallintosäännön mukaisesti rakentamispalveluliikelaitos Stara huolehtii rakennusalan, ympäristönhoidon ja logistiikan asiantuntija-, tuotanto- ja ylläpitopalvelujen tuottamisesta kaupungille ja kaupunkikonsernin yhteisöille.

Staran visiona on olla alansa halutuin palveluntuottaja ja työnantaja – vastuullinen ja kilpailukykyinen edelläkävijä. Visio tukee hyvin kaupungin strategiaa lähtökohtia palveluajattelun, talouden ja johtamisen sekä henkilöstön näkökulmista. Staran strategiaa kehittämishankkeita ja toimenpiteitä jatketaan edelleen vuonna 2018 kilpailukykyisyyden parantamiseksi. Tavoitteena on vahva asiakaslähtöisyys ja tuottavuuden parantaminen, jota tavoitellaan mm. kehittämällä johtamista, prosesseja, hankintoja, resurssien hallintaa ja osaamista. Toimintajärjestelmän kehittämistä ja käyttöönottoa jatketaan.

Kumppanuus- ja palvelusopimusten uudistaminen, tuote- ja palveluvalikoiman kehittäminen ja resurssien hallinta ja moniosaamisen edistäminen – hankkeet aloitetaan vuonna 2017 – 2018. Tavoitteena on aseman vahvistuminen kaupungin sisäisenä tuottajana ja liikevaihdon säilyminen vähintään nykyisen tasolla.

Stara on asettanut tavoitteekseen kehittää hankintojaan eettisissä periaatteissa linjatulla tavalla. Stara on myös mukana pääkaupunkiseudun cleantech hankintojen verkostossa. Staralla on käytössä Ekokompassi - ympäristöjärjestelmä, joka koostuu ympäristöohjelmasta ja ympäristöpolitiikasta. Staran ympäristöpolitiikka pohjautuu Helsingin kaupunginvaltuuston vuonna 2012 hyväksymään ympäristöpolitiikkaan. Stara on laatinut uuden ympäristöohjelman seuraavalle kolmivuotiskaudelle, joka auditoidaan syksyllä 2017. Starassa selvitetään mahdollisuuksia hyödyntää alueiden hoidon yhteydessä kertyviä biomassoja biokaasun tuotannossa kuivamädätystekniikalla.

Kaupunkistrategian mukaisesti Helsinki vaalii arvokasta luontoaan ja toimii kaupunkiluonnon monimuotoisuuden lisäämiseksi, missä työssä Staralla on merkittävä rooli. Stara toimii tilaajien kanssa yhteistyössä, jotta tavoitteet mielenkiintoisista, toimivista ja kauniista asuinalueista ja ympäristöistä toteutuvat. Kaupunki laatii erillisen merellisen strategian mm. kohteiden saavutettavuuden parantamiseksi. Merellinen Helsinki ja siitä huolehtiminen on jo aiemminkin ollut näkyvässä asemassa Staran toiminnassa ja Staran saaristohuollolla on nyt mahdollisuus ottaa lisävastuita. Sään ääri-ilmiöiden lisääntyessä myrsky ja tulva vaurioiden korjaaminen ja ennaltaehkäisy kuuluvat Staran palveluihin.

en risk för verksamheten.

Hur stadens strategiska utgångspunkter och mål genomförs vid affärsverket

I enlighet med stadens förvaltningsstadga tillhandahåller affärsverket byggtjänsten expert-, produktions- och underhållstjänster som hör till byggbranschen och till miljövård och logistik för staden och för sammanslutningar i stads-koncernen.

Stara har som vision att vara den mest eftertraktade serviceproducenten och arbetsgivaren inom sin bransch – en ansvarsfull och konkurrenskraftig föregångare. Visionen stöder väl stadens strategiska utgångspunkter när det gäller servicetänkandet, ekonomin och ledarskapet samt personalen. Stara fortsätter med sina strategiska utvecklingsprojekt och åtgärder år 2018 i syfte att förbättra konkurrensförmågan. Målet är en stark kundorientering och förbättring av produktiviteten, vilket eftersträvas bl.a. genom utveckling av ledarskapet, processerna, upphandlingarna, resurshanteringen och kompetensen. Utvecklingen och ibruktagandet av verksamhetssystemet fortsätter.

Projekt för förnyande av partnerskaps- och serviceavtalen, för utveckling av produkt- och serviceutbudet och resurshushållningen samt för främjande av multikompetens inleds åren 2017–2018. Målet är att stärka stadens ställning som stadens interna producent och att bibehålla omsättningen minst på nuvarande nivå.

Stara har ställt upp som mål att utveckla sina upphandlingar på det sätt som fastställs i de etiska principerna. Stara medverkar också i huvudstadsregionens nätverk för cleantech-upphandlingar. Stara använder miljösystemet Ekokompassen som består av ett miljöprogram och en miljöpolicy. Staras miljöpolicy grundar sig på miljöpolicy godkänd av stadsfullmäktige år 2012. Stara har utarbetat ett nytt miljöprogram för den därpåföljande treårsperioden. Programmet bedöms hösten 2017. Stara utreder möjligheterna att utnyttja de biomassor som samlas i samband med skötseln av områdena i produktion av biogas genom torrötningsteknik.

I enlighet med stadstrategin värnar Helsingfors om sin värdefulla natur och agerar för att öka diversiteten i stads-naturen. Stara har en väsentlig roll i detta arbete. Stara samarbetar med beställarna i syfte att förverkliga målen, dvs. bygga intressanta, funktionella och vackra bostadsområden och miljöer. Staden utarbetar en separat havsstrategi bl.a. i syfte att förbättra objektens tillgänglighet. Havs-Helsingfors och hur man ska ta hand om detta har redan tidigare haft en synlig roll i Staras verksamhet, och Staras skärgårdsunderhåll har nu en möjlighet att ta mer ansvar. Extrema väderfenomen ökar, och reparation av storm- och översvämningsskador hör till Staras tjänster.

Helsinki laatii kiinteistöstrategian julkisten rakennusten sisäilmaongelmien ja energiatehokkuuden parantamiseksi, johon Staralla on tuotavana kokemuksensa ja osaamisensa koulujen, päiväkotien, sairaaloiden ja sekä arvokiinteistöjen remontoinnista. Sekä asiakkaiden että asukkaiden vaatimustaso kasvaa, mikä tuo tarvetta asiakaspalvelun ja työn laadun nostamiseen. Kiristyneen taloustilanteen vaatimusten mukaan Stara tekee yhä enemmän kokonaisurakkatarjouksia ja uuden teknologian tarjoamien mahdollisuuksien hyödyntämistä korostetaan. Kun kaupunki kasvaa, Stara varautuu ottamaan lisävastuuta laajenevan kaupungin toimivuudesta hoitamalla ja ylläpitämällä infraa katujen, pyöräteiden ja puistojen osalta.

Stara on työllistänyt kesäisin koululaisia ja opiskelijoita muun muassa ympäristönhoidon tehtäviin puistojen, lähi- ja virkistymetsien ja muiden yleisten viheralueiden siivous- ja hoitotehtävissä. Stara on ollut yksi kaupungin suurimmista kesätyöpaikkojen tarjoajista nuorille mm. kaupungin Siisti kesä -hankkeessa. Staralla on myös kaupungin sisäisiä henkilöstön uudelleensijoitukseen, työkokeiluun ja osatyökykyisten työllistämiseen liittyviä vastuita. Stara arvioi erikseen, miten se liikelaitoksena voi tarjota em. tehtäviä jatkossa.

Sitovien tavoitteiden kytkeytyminen strategiaan lähtökohtiin

Talouden tavoitteiden toteutumista edistetään tuottavuutta ja kustannustehokkuutta parantamalla. Staraa sitoo peruspääoman tuotolle asetettu tavoite. Henkilöstömäärän kehitys on laskeva taloussuunnitelmakaudella. Staralla on ollut käynnissä useampivuotinen kehittämisohjelma, jonka tavoitteena on vähentää sairauspoissaoloja.

Liikelaitoksen henkilöstösuunnitelma 2018 – 2020

Vuoden 2017 toukokuussa Stara työllisti 1241 vakituista ja 340 määräaikaista työntekijää. Yhteensä työntekijöitä oli 1581. Edellisen vuoden toukokuusta vakituisen henkilöstön määrä oli vähentynyt 50 työntekijää (-3,9%). Vuoden 2020 lopun tilanteessa palveluksessa ennustetaan olevan 1215 vakituista työntekijää, 2,1% vähemmän kuin nyt. Vuosina 2018 – 2020 työntekijöistä 78 saavuttaa yleisen, laskennallisen eläkeiän, koska Staran vakituisten työntekijöiden määrä on vähentynyt 11,4 % vuodesta 2013, eläköitymisiä ja muuta lähtövaihtuvuutta korvaavia rekrytoiteja arvioidaan palvelutuotannon pitempiaikaisen tarpeiden perusteella. Moniosaamisen lisääminen, resurssien tehokas yhteiskäyttö ja prosessien tehostaminen ovat lisäksi keinoja tuotannon tehostamiseen. On myös huomattava, että Staran työ on kausiluonteista, ja verrattuna toukokuun 340 määräaikaiseen työntekijään, tammikuussa Stara työllisti ainoastaan 140 määräaikaista

Helsingfors gör upp en fastighetsstrategi i syfte att minska problem med inneluften i offentliga byggnader och förbättra energieffektiviteten i dessa. I detta arbete kan Stara erbjuda sin erfarenhet av och kunskap i renovering av skolor, daghem, sjukhus och värdefastigheter. Både kundernas och invånarnas kravnivå blir högre, vilket ökar trycket att höja även nivån på kundservicen och arbets kvaliteten. Som det skärpta ekonomiska läget kräver ger Stara allt fler totalentreprenadanbud, och utnyttjandet av möjligheterna som den nya teknologin erbjuder framhävs. Staden växer och Stara förbereder sig på att ta mer ansvar för att staden ska fungera genom att sköta och underhålla infrastrukturen i fråga om gator, cykelvägar och parker.

Stara har på sommaren sysselsatt skolelever och studerande bland annat i miljövårdsuppgifter, såsom städning och skötsel av parker, när- och rekreationsskogar och andra allmänna grönområden. Stara har varit en av stadens största arbetsgivare i fråga om sommarjobb till unga bl.a. inom stadens projekt Siisti kesä. Stara har också internt inom staden ansvar som hänför sig till omplacering av personal, arbetsprövning och sysselsättning av partiellt arbetsföra. Möjligheterna att i egenskap av ett affärsverk vara med om att förverkliga funktionerna ovan i den tidigare omfattningen måste bedömas separat.

Hur de bindande målen kopplas till de strategiska utgångspunkterna

Genomförandet av ekonomimålen främjas genom att förbättra produktiviteten och kostnadseffektiviteten. Målet att få avkastning på grundkapitalet är bindande för Stara. Utvecklingen av antalet anställda är sjunkande under ekonomiplanepreioden. Vid Stara har i flera år pågått ett utvecklingsprogram i syfte att minska sjukfrånvaron.

Affärsverkets personalplan 2018–2020

I maj 2017 hade Stara sammanlagt 1 241 ordinarie anställda och 340 visstidsanställda. Antalet anställda uppgick till sammanlagt 1 581. Antalet ordinarie anställda hade minskat med 50 (-3,9 %) sedan maj 2016. Vid utgången av år 2020 beräknas Stara ha 1 215 ordinarie anställda, vilket är 2,1 % mindre än nu. Åren 2018–2020 kommer 78 anställda att uppnå den allmänna, beräknade pensionsåldern. Eftersom antalet ordinarie anställda vid Stara har minskat med 11,4 % sedan år 2013 bedöms nyrekryteringar som ersätter pensionsavgångar och övrig personalomsättning utifrån behoven inom tjänsteproduktionen under en längre tid. Ökningen av multikompetens, effektiv användning av gemensamma resurser och effektivisering av processerna är dessutom bra sätt att effektivisera produktionen. Det ska också märkas att Staras arbete är säsongarbete, och jämfört med 340 visstidsanställda i maj hade Stara endast 140

työntekijää. Henkilöstörakenteessa ei ole nähtävissä 2018 – 2020 merkittäviä muutoksia.

Staran organisaatiomallia valmistelleen työryhmän loppuraportin (19.1.2017) mukaan kilpailuneutraliteettisäännöksistä ja liikelaitostamisesta johtuva ulkoisesta myynnistä luopuminen aiheuttaa noin 20 henkilötyövuoden vähennystarpeen. Vähennystarve voidaan hallita luonnollisen poistuman avulla sekä kehittämällä edelleen henkilöstöressurssien hallintaa ja moniosaamista, joka on Staran nimetty strateginen kehittämishanke. Lisäksi toiminnan tavoitteiden toteutuminen ja tuottavuus turvataan tehokkaammilla prosesseilla ja tietojärjestelmillä sekä käyttämällä toiminnan ulkoistuksia ja henkilöstövuokrausta silloin kun se on kokonaistaloudellisesti edullista ja tehokasta.

Stara on työllistänyt vuosittain merkittävän määrään kaupunginkanslian rahoittamia, nuoria kesätyöntekijöitä. Vuonna 2017 näitä työntekijöitä oli yhteensä 138, suurimmaksi osaksi Siisti Kesä! -hankkeessa.

Ollakseen aidosti kiinnostava palveluntarjoaja kaupungin sisäisille asiakkaille, Stara pyrkii alentamaan työn kustannuksia kilpailukykyisimmiksi ja panostaa edelleen työn tuottavuuteen. Pääsääntöisesti tuottavuutta pyritään lisäämään tehostamalla oman henkilöstön käyttöä. Kuitenkin esim. Staran rakennustekniikka ja kaupunkitekniikan rakentaminen toimintansa luonteesta johtuen teettävät isot ja erikoisosaamista vaativat työt pääsääntöisesti kilpailutetun aliurakointiverkoston avulla. Aliurakoitsijoita käytetään myös ruuhkahuippujen tasaamiseen. Vastaavasti kuin noin 40 %:lla rakennusalan yrityksistä, Staran rakennustekniikalla ja kaupunkitekniikan rakentamisella on haasteita rekrytoida osaavaa työvoimaa, erityisesti työnohtajia.

Stara on määritellyt HR-tunnusluvut ja niille tavoitearvot. Mittareita seurataan johtamisessa ja poikkeamiin puututaan reaaliaikaisesti. Sitovana toiminnallisena tavoitteena on sairauspoissaoloprosentin laskeminen 5,03%:sta 4,85%:iin. Tavoitteeseen pyritään tehostetun ja seuratun VATU-keskusteluprosessin avulla, lisättyllä yhteistyöllä esimiesten, Staran HR:n ja Työterveys Helsingin välillä sekä ottamalla tehokkaammin käyttöön osa-aikainen sairausloma ja ns. korvaavan työn malli. Niissä työyhteisöissä, joissa Kunta10:n mukaan on työhyvinvointihaasteita, jatketaan henkilöstön ja esimiesten tukitoimia.

Liikelaitoksen tilankäyttösuunnitelma 2018 – 2020

Staran toimitilatavoite painottaa edelleen liikelaitoksen tilankäytön tehokkuuden parantamista ja muiden toimialojen kanssa tapahtuvan, sekä Staran sisäisen, yhteiskäytön merkittävää lisäämistä. Starassa valmistui vuoden 2015 aikana toimitilaverkoston inventointi ja analyysi. Sen

visstidsanställda i januari. Betydande förändringar i personalstrukturen är inte akutella under åren 2018–2020.

Enligt slutrapporten (19.1.2017) från den arbetsgrupp som beredde Staras organisationsmodell orsakar avståendet från extern försäljning med anledning av konkurrensneutralitetsföreskrifterna och övergången till ett affärsverk behovet att minska personalen med cirka 20 årsverken. Minskingsbehovet kan hanteras genom naturlig avgång och genom att vidareutveckla hanteringen av personalresurserna och multikompetensen, som har tagits upp som Staras strategiska utvecklingsprojekt. Att verksamhetsmålen nås och att verksamheten är produktiv säkerställs dessutom med effektivare processer och datasystem och genom att externalisera verksamhet och hyra in personal då detta är totalekonomiskt förmånligt och effektivt.

Stara har årligen sysselsatt ett avsevärt antal unga sommarjobbare med stadskansliets finansiering. År 2017 uppgick antalet till sammanlagt 138 unga sommarjobbare av vilka största delen jobbade inom projektet Siisti Kesä!

I syfte att vara en genuint intressant serviceleverantör för kunder inom staden strävar Stara att sänka kostnaderna för arbetet till en mer konkurrenskraftig nivå och satsar fortfarande på produktiviteten i arbetet. I regel strävar affärsverket att öka produktiviteten genom att effektivisera användningen av den egna personalen. Verksamheten inom Staras byggteknik och byggandet av stadstekniken är sådan att större projekt som kräver specialkompetens huvudsakligen genomförs med hjälp av ett konkurrensutsatt nätverk av underentreprenörer. Sådana anlitas också för att utjämna toppar. Såsom cirka 40 % av företagen inom byggbranschen har också Staras byggteknik och byggandet av stadstekniken mött utmaningar i att rekrytera kompetent arbetskraft, speciellt arbetsledare.

Stara har fastställt nyckeltal för HR och målsatta värden för dessa. Mätarna följs upp inom ledarskapet och i avvikelser ingrips i realtid. Det bindande verksamhetsmålet är att sänka sjukfrånvaroprocenten från 5,03 % till 4,85 %. Man strävar att uppnå målet genom en effektiviserad diskussionsprocess enligt produktivitets- och resultatprogrammet Vatu, ökat samarbete mellan cheferna, Staras HR och Företagshälsan Helsingfors och genom att mer effektivt ta i bruk sjukledigheten på deltid och modellen för s.k. ersättande arbete. I de arbetsgemenskaper där det finns utmaningar enligt Kommun10-enkäten fortsätter stödåtgärderna för personalen och cheferna.

Affärsverkets plan för lokalanvändningen 2018–2020

I Staras lokalanvändningsmål betonas fortfarande en förbättring av effektiviteten i affärsverkets lokalanvändning och en märkbar ökning av sambruket med andra sektorer och internt inom Stara. Vid Stara färdigställdes en inventering och analys av lokalnätverket under år 2015.

pohjalta on alkanut tehostamissuunnitelman laadintatyö.

Roihupellon itäinen päätukikohta korvataan Vuosaaren yhteistukikohdalla. Yhteistukikohdassa Stara on kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan kanssa parantanut tilatehokkuutta ja yhteiskäyttöä suunnitteluvaiheessa alkaen. Uudet tilat ovat molempien käyttäjien osalta lähes 40 % nykyisiä pienemmät. Vuosaaren uusi tukikohta Itäreimarin tie 5:ssä valmistuu kahdessa vaiheessa. Ensimmäinen vaihe valmistuu kesällä 2018 ja toinen vuonna 2019. Vastaavasti Roihupellon nykyisistä tiloista luovutaan vaiheittain vuoden 2018–2019 aikana. Todennäköistä on, että Stara joutuu luopumaan tulevaisuudessa myös Toukolan toimipisteestä.

Staran toimitiloista huomattava osa on puolilämmintä ajoneuvo- ja kalustohallitilaa. Staran tilojen pinta-alan arvioidaan pienenevän oleellisesti tulevaisuudessakin.

Digitalisaatio ja tietotekniikan palvelutuotannon ja prosessien kehittämisessä

Stara osallistuu kaupunkiyhteisiin hankkeisiin ja hyödyntää kaupunkiyhteisiä ratkaisuja ja palveluja perustietotekniikkapalveluissa. Keskeisenä tietotekniikassa on viedä loppuun siirtyminen kaupunkiyhteiseen Laske SAP järjestelmään ja saada raportointi toimivaksi. Stara siirtyi 2017 kaupunkiyhteiseen Laske SAP järjestelmään ja vuoden 2018 tavoitteena on jatkaa loppuvuonna 2017 alkanutta raportoinnin kehittämistä uudesta järjestelmästä.

Digitalisaatio, robotiikka ja tietomäärän lisääntyminen (ns. massadata) tulevat muuttamaan työn tekemistä. Stara osallistuu näihin liittyviin kaupunkitasoisiin kehittämishankkeisiin ja ratkaisujen hakemiseen. Stara vastaa kaupungin tietotekniikkaohjelman Smart City – osuuden reaaliaikaisesta datasta osallistumalla pilottiyksikkönä kaupungin ja yhteistyökumppaneiden syksyllä 2016 käynnistämään IoT-hankkeeseen sekä telemetroitujen hyötyajoneuvojen massadatan hyödyntämishankkeeseen 6Aika -hankesuunnitelman ja rahoituksen mukaisesti. Hankkeisiin liittyy ulkopuolista rahoitusta ja yhteistyötä alan erityisosaajien kanssa.

ICT:n käyttöä tuottavuuden ja kilpailukyvyyn parantamiseksi tehostetaan kehittämällä ja ottamalla käyttöön sähköisiä ja mobiilitekniikkaa hyödyntäviä järjestelmiä ja hyödyntämällä niitä töiden ohjauksessa, työsuoritetietojen tuottamisessa ja toiminnan analysoinnissa. Lisääntyvän datan myötä myös analytiikan hyödyntämistä päätöksenteon tukena kehitetään.

Utifrån den har arbetet för att ta fram en effektiviseringsplan kommit i gång.

Den östliga huvudarbetsstationen i Kasäkern ersätts av en gemensam arbetsstation i Nordsjö. På den gemensamma arbetsstationen har Stara tillsammans med kultur- och fritidssektorn förbättrat lokaleffektiviteten och sambruket alltsedan planeringsfasen. De nya lokalerna är uppskattningsvis 40 % mindre än de nuvarande för båda användarnas del. Den nya arbetsstationen vid Östremmarvägen 5 i Nordsjö blir färdig i två faser. Första fasen blir färdig sommaren 2018 och andra fasen år 2019. På motsvarande sätt avstår Stara från sina nuvarande lokaler i Kasäkern stegvis under åren 2018–2019. Det är dessutom sannolikt att Stara måste avstå från verksamhetsstället i Majstad i framtiden.

En betydande del av Staras lokaler utgörs av halvvarma fordons- och utrustningshallar. Fram till år 2026 planeras en väsentlig minskning i ytan på Staras verksamhetslokaler.

Digitalisering och IT vid utvecklingen av tjänsteproduktionen och processerna

Stara deltar i projekt som är gemensamma för hela staden och utnyttjar gemensamma lösningar och tjänster i den grundläggande IT-servicen. Ett centralt IT-projekt är att slutföra övergången till stadens gemensamma SAP-system Laske och att få rapporteringen att fungera. Stara övergick år 2017 till stadens gemensamma SAP-system Laske och målet för 2018 är att fortsätta utvecklingen av rapporteringen från det nya systemet som inleddes år 2017.

Digitaliseringen, robottekniken och den ökade massdatan kommer att förändra arbetssätten. Stara deltar i utvecklingsprojekt på stadsnivå som hänför sig till dessa och i att söka lösningar. Stara ansvarar för realtidsdatan i stadens IT-programms avsnitt Smart City genom att som pilotenhet delta i projektet IoT, som staden och dess samarbetspartner startade hösten 2016, och i projektet för att utnyttja massdata från nyttofordon som mätts telemetriskt i enlighet med projektplanen och finansieringen för 6Aika. Projektet får utomstående finansiering och i dessa ingår samarbete med personer som har specialkompetens inom branschen.

Utnyttjandet av ICT för att förbättra produktiviteten och konkurrensförmågan effektiviseras genom att utveckla och ta i bruk elektroniska system och system som utnyttjar mobilteknologi, och genom att utnyttja dessa i styrningen av arbetsuppgifterna, produktionen av uppgifter om arbetsprestationer och verksamhetsanalysen. I takt med att datamängden ökar utvecklas också möjligheterna att utnyttja analyser som stöd för beslutsfattande.

Talousarvion seurannassa tarkasteltavat tavoitteet

Sitovat toiminnalliset tavoitteet

Energiansäästö tavoite on 14 % vuoden 2010 energiankulutuksesta mukaan lukien aiempien vuosien säästö tavoitteet. Tavoitteeseen sisältyvät sähkön- ja kaukolämmönkulutus.

Työhyvinvointia kehitetään siten, että sairauspoissaolojen määrä vähenee vuodesta 2017 vähintään 0,2 prosenttiyksikköä.

Muut toiminnalliset tavoitteet

Asiakaskyselyyn perustuva nettosuosittelemuindeksi arvo vähintään edellisen mittauksen tasolla (24). Nettosuosittelemuindeksi kuvaa Staraa suosittavien asiakkaiden osuutta koko asiakaskunnasta. Indeksien vaihteluväli on -100 ja 100.

Energiätehokkuutta ja ympäristöä koskevat tavoitteet

Staran hankintapäätöksistä 80% sisältää ympäristökriteerejä.

Staran hyötöjoneuvoista 70 % on siirtynyt käyttämään vain uusiutuvia biopolttoaineita.

Mål som granskas vid budgetuppföljningen

Bindande verksamhetsmål

Energisparmålet är 14 % av energiförbrukningen år 2010, inklusive de tidigare årens energisparmål. I målet ingår el- och fjärrvärmeförbrukningen.

Arbetshälsan utvecklas så att sjukfrånvaron minskar med minst 0,2 procentenheter från år 2017.

Övriga verksamhetsmål

Värdet på nettorekommendationsindexet uppgår på basis av kundenkäten minst till samma nivå som i den föregående mätningen (24). Nettorekommendationsindexet beskriver den andel kunder som rekommenderar Stara av hela kundkretsen. Indexets variationsintervall är mellan -100 och +100.

Energieffektivitets- och miljömål

I 80 % av Staras upphandlingsbeslut ingår miljökrav.

Sammanlagt 70 % av Staras nyttfordon har övergått till att använda enbart förnybara biobränslen.

Määrä- ja taloustavoitteet – Kvantitativa och ekonomiska mål

	2016	2017	ennuste prognos 2017	2018	2019	2020
Suoritetavoitteet – Prestationsmål						
Tehokkuus/taloudellisuus – Effektivitet/lönsamhet						
Liikevaihto/henkilö, 1 000€ – Omsättning/person, 1 000 €	146,5	140,7	146,6	148,6	150,2	151,8
Käyttökate/henkilö, 1 000€ – Förädlingsvärde/person, 1 000 €	6,3	6,3	6,2	6,1	6,1	6,2
Toiminnan laajuustiedot – Verksamhetens omfattning						
Liikevaihdon muutos, % – Förändring i omsättningen, %	0,3	-3,7	-1,6	1,9	0	0
Investoinnit liikevaihdosta, % – Investeringar av omsättningen, %	1,6	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5
Resurssit – Resurser						
Henkilöstön määrä (31.12.) – Antal anställda (31.12.)	1 417	1 421	1 394	1 371	1 356	1 342
Kannattavuus – Lönsamhet						
Käyttökate, % – Driftsbidrag, %	4,1	4,3	4,2	4,0	4,0	4,0
Liikelylijäämä liikevaihdosta, % – Rörelseöverskott av omsättningen, %	2,5	2,3	2,4	2,3	2,3	2,3

Tuottavuuden toteutuminen 2016 - 2020 (tuottavuus 2015=100) – Produktivitetsutfall 2016 - 2020 (produktivitet 2015=100)

	2016	2017	ennuste prognos 2017	2018	2019	2020
Tuottavuus – Produktivitet	109	112	112	115	118	120

Tilankäytön tehokkuuden toteutuminen 2016 - 2020 – Effektivitet i lokalanvändningen 2016 - 2020

	2016	2017	ennuste prognos 2017	2018	2019	2020
Indeksi (2015= 79 294 htm2 kokonaispinta-ala) – Index (2015=79 294 m ² effektiv totalyta)	102	102	102	96	96	96
Tilojen kokonaispinta-ala (htm2) – Lokalyta sammanlagt, (m ² lägenhetsyta)	81 006	81 006	81 006	76 400	76 400	75 904

Tuloslaskelma ja rahoituslaskelma – Resultatsräkning och finansieringskalkyl

1 000	Käyttö Förbrukning 2016	Ennuste - Prognos 2017	Talousarvio Budget 2018	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2019	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2020
Liikevaihto - Omsättning		66 914	100 800	100 800	100 800
Valmistus omaan käyttöön - Tillverkning för eget bruk		79 738	99 222	99 222	99 222
Liiketoiminnan muut tuotot - Övriga intäkter av affärsverksa		2 791	3 688	3 688	3 688
Varsinaiset kulut - Kostnader		-121 966	-195 396	-195 396	-195 396
Poistot - Avskrivningar		-2 254	-3 557	-3 557	-3 557
Liikelylijäämä/alijäämä - Rörelseöverskott/underskott		25 223	4 758	4 758	4 758
Korvaus peruspääomalle - Ersättning på grundkapitalet		-1 134	-1 944	-1 944	-1 944
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) - Räkenskapsperiodens överskott		24 089	2 814	2 814	2 814
1 000	Käyttö Förbrukning 2016	Ennuste - Prognos 2017	Talousarvio Budget 2018	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2019	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2020
Toiminnan rahavirta - Kassaflöde från verksamheten					
Liikelylijäämä/alijäämä - Rörelseöverskott/underskott		25 223	4 758	4 758	4 758
Poistot - Avskrivningar		2 254	3 557	3 557	3 557
Korvaus peruspääomalle - Ersättning på grundkapitalet		-1 134	-1 944	-1 944	-1 944
Investointien rahavirta - Kassaflöde från investeringar					
Investointimenot - Investeringsutgifter		-1 759	-3 000	-3 000	-3 000
Toiminnan ja investointien rahavirta - Verksamhetens och investeringar		24 584	3 371	3 371	3 371
Muut maksuvalmiuden muutokset - Övriga förändringar i likvid					
Rahoituksen rahavirta - Kassaflöde från finansiering					
Vaikutus maksuvalmiuteen - Effekt på likviditeten		24 584	3 371	3 371	3 371

Taloushallintopalveluliikelaitos – Affärsverket ekonomiförvaltningstjänsten

Helsingin kaupungin taloushallintopalveluliikelaitos on keskushallinnon toimialaan kuuluva kunnallinen liikelaitos. Liikelaitos käyttää toiminnassaan nimeä Talpa.

Talpan perustehtävänä on tuottaa talous- ja palkkahallinnon palveluja Helsingin kaupungin toimialoille ja liikelaitoksille, tytäryhtiöille, kaupungin johdolle ja kaupungin henkilöstölle

Toimintaympäristön muutosten vaikutukset 2018 talousarvioon

Talpa kehittää palveluitaan ja toimintaansa huomioiden lainsäädännön ja toimintaympäristön mahdolliset muutokset kuten esimerkiksi maakuntauudistus. Asiakkuudet ja palvelutuotanto toteutetaan kaupungin konsernijohdon asettamien tavoitteiden mukaisesti. Vuoden 2018 talousarvioon on sisällytetty vain jo päätetyt ja tiedossa olevat muutokset asiakaskunnassa.

Arvio palvelujen kysynnän ja tuotantotapojen kehityksestä 2018 – 2020

Talpa osallistuu kaupunkiyhteisten talous- ja palkkahallinnon prosesseissa käytettävien järjestelmien kehittämishankkeisiin, mm. henkilöstöhallinnon tietojärjestelmän kehittämiseen. Palkanlaskennassa valmistaudutaan ottamaan syksyllä 2018 käyttöön Hijat 2.0 järjestelmä. Käyttöönotto edellyttää tietojen migraatiota uuteen järjestelmään, samalla kehitetään palkanlaskennan prosesseja. Kansallisen tulorekisterin käyttöönottoon vuonna 2019 valmistaudutaan osallistumalla työryhmiin ja testaukseen

Palvelustrategiset vaihtoehdot

Helsingin kaupungin perintää hoitavan yrityksen kanssa on tehty optiokauden sopimus vuodelle 2018 ja optiokautta jatketaan mahdollisesti vielä vuodelle 2019. Myyntilaskujen välityspalvelu päättyy 30.11.2018, joten palvelu kilpailutetaan vuoden aikana. Myös matka- ja pienkulujen hallintajärjestelmä kilpailutetaan vuoden 2018 keväällä ja samalla arvioidaan nykyisen prosessin toimivuutta. Uusi järjestelmä otetaan käyttöön syksyllä 2018.

Nykyisten maksuliikenneohjelmistoversioiden kehittäminen päättyy järjestelmätoimittajan osalta vuoden 2018 aikana. Uudet maksuliikenneohjelmistot otetaan käyttöön kevään 2018 aikana vuonna 2017 käynnistetyn kilpailutuksen pohjalta.

Riskienhallinta

Talpalla on vuosittain päivitettävä riskienhallintasuunnitelma. Riskienhallintasuunnitelmassa on arvioitu toiminnan kannalta merkittävimmät riskit ja kiinnitetty erityistä huomiota riskien hallintatoimenpiteisiin. Riskien menettelyjen toteuttamisen valvonta on vastuutettu. Merkittävimpien riskien hallintatoimenpiteiden toteutumista seurataan Talpan johtoryhmässä. Sisäisen valvonnan elementtejä ja toimenpiteitä käydään johtoryhmässä säännöllisesti läpi. Jatkuvuudenhallinta on

Affärsverket Helsingfors stads ekonomiförvaltningstjänst är ett kommunalt affärsverk inom centralförvaltningen. Affärsverket använder namnet Talpa i sin verksamhet.

Talpas basuppgift är att tillhandahålla ekonomiförvaltnings- och löneadministrationstjänster för Helsingfors stads sektorer och affärsverk, dotterbolag, ledning och anställda.

Hur förändringar i omvärlden påverkar budgeten för år 2018

Talpa utvecklar sina tjänster och sin verksamhet med beaktande av eventuella ändringar i lagstiftningen och i omvärlden, såsom landskapsreformen. Kundrelationerna och serviceproduktionen baserar sig på de mål stadens koncernledning satt upp. I budgeten för år 2018 ingår bara de förändringar i kundkretsen som redan är bestämda och kända.

Bedömd utveckling i efterfrågan på tjänster och i produktionsätten 2018–2020

Talpa deltar i projekt för utveckling av stadens gemensamma system för processerna inom ekonomiförvaltningen och löneadministrationen, bl.a. utveckling av informationssystemet inom personaladministrationen. Inom löneberäkningen görs förberedelser för att hösten 2018 ta i bruk systemet Hijat 2.0. I bruktagandet kräver migration av data till det nya systemet. Samtidigt utvecklas löneberäkningsprocesserna. Talpa bereder sig på att det nationella inkomstregistret tas i bruk år 2019 genom att delta i arbetsgrupper och testning.

Servicestrategiska alternativ

Med det företag som sköter indrivning för Helsingfors stad har det för optionsperioden ingåtts ett avtal för år 2018 och optionsperioden förlängs eventuellt också till år 2019. Tjänsten för förmedling av försäljningsfakturer upphör 30.11.2018 och kommer därför att konkurrensutsättas under året. Också systemet för hantering av resekostnader och små kostnader konkurrensutsätts våren 2018 och samtidigt utvärderas det hur den nuvarande processen fungerar. Det nya systemet tas i bruk hösten 2018.

Systemleverantören slutar utveckla de nuvarande versionerna av programmet för betalningsrörelsen under år 2018. Nya program för betalningsrörelsen tas i bruk under våren 2018 utifrån den konkurrensutsättning som inletts 2017.

Riskhantering

Talpa har en riskhanteringsplan som uppdateras årligen. I riskhanteringsplanen bedöms de största riskerna med tanke på verksamheten och ägnas särskild uppmärksamhet åt riskhanteringsåtgärder. Övervakningen av hur riskförfarandena genomförs har getts till ansvariga. Talpas ledningsgrupp följer hur åtgärderna för hantering av de största riskerna utfaller. Element och åtgärder inom den interna kontrollen genomgås regelbundet i ledningsgruppen. Kontinuitetshantering utgör en del av

kytketty osaksi johdon raportointia.

Vuonna 2017 Talpassa tehtiin riskiperusteisten vaikutusten arviointia sekä tietosuojan ja tietoturvan omavalvontaa, minkä pohjalta vuonna 2018 vaiheistetaan ja toteutetaan tietosuoja-asetuksen edellyttämät muutokset. Lisäksi huolehditaan henkilöstön tietosuojaosaamisesta koulutusten ja sisäisten ohjeiden avulla.

Kaupunkistrategian 2017–2021 tavoitteiden toteutuminen liikelaitoksissa

Talpan strategiset tavoitteet on johdettu kaupungin strategiaohjelman kohdasta "Tasapainoinen talous ja hyvä johtaminen", jossa tavoitteena on talouden pysyminen tasapainossa, tuottavuuden paraneminen sekä tehokkaat ja toimivat tukipalvelut. Lisäksi Talpa tukee toiminnallaan kaupungin strategista tavoitetta: "Helsingin muita kuntia korkeammat palvelujen yksikkökustannukset lähenevät muiden suurimpien kaupunkien keskiarvoa."

Talpan strategiset tavoitteet ovat kilpailukyky, kumppanuus, tehokkaat ja laadukkaat prosessit sekä osaava ja motivoitunut henkilöstö. Strategian toteutuminen todennetaan sitovilla tavoitteilla: tilikauden tulos on $\geq 30\,000$ ja asiakastytyväisyys on vähintään 3,85. Lisäksi tuottavuudelle on asetettu talousarviovuodelle viiden prosentin vuosittainen kasvutavoite. Tuottavuuden nousu on laskettu toteutuvan prosessien automatisoinnin ja ohjelmistorobotiikan käytön laajentamisen kautta.

Talpan palvelujen kilpailukykyä arvioidaan jatkuvasti mm. vertaamalla palvelujen hintaa ja laatua vastaaviin taloushallinnon palvelukeskuksiin. Asetettujen tehokkuustavoitteiden toteutumista seurataan palvelujen yksikkökustannuksilla, työn tuottavuudella ja kokonaistuottavuudella. Palvelujen laatua seurataan luvatus palvelutason toteutumisella ja asiakastytyväisyydellä. Tavoitteen toteutuminen varmistetaan tuottamalla johdon tueksi tunnuslukuja, joiden avulla seurataan prosesseihin tehtyjen toimenpiteiden ja työskentelytapojen muutosten vaikutuksia työn tavoitetasoihin ja tuottavuuteen.

Helsingin kaupungin uuden toimialamallin odotetaan tuovan synergiaetuja talous- ja palkkahallinnon prosesseihin.

Talpa kehittää kaupunkiyhteisiä talous- ja palkkahallinnon prosesseja kaupungin kokonaisuuteen huomioiden tiiviisti yhdessä asiakkaidensa kanssa.

Tehokkaisuuteen ja laadukkaisuuteen prosesseihin tähdätään yhdenmukaisilla ja yhtenäisillä toimintatavoilla sekä toimintavarmuudella ja tietoturvasäilytyksellä. Tavoitteen toteutumista seurataan mm. toteutuneilla yksikkökustannuksilla.

Henkilöstötavoitteena on oikein mitoitettu ja osaava henkilöstö. Tavoitteeseen pyritään vuorovaikutteisella johtamisella sekä panostamalla rekrytointeihin, perehdytykseen ja osaamisen kehittämiseen. Työhyvinvoinnin tilaa seurataan organisaation kaikilla

raportteringen till ledningen.

År 2017 gjorde Talpa en bedömning av riskbaserade konsekvenser och egenkontroll av dataskyddet och informationssäkerheten, utifrån vilket de ändringar som dataskyddsförordningen kräver indelas i faser och genomförs. Dessutom ses det till att personalen har dataskyddskunskaper med hjälp av utbildning och interna anvisningar.

Hur målen i stadsstrategin 2017–2021 uppfylls vid affärsverken

Talpas strategiska mål har härletts ur punkten "Balanserad ekonomi och gott ledarskap" i stadens strategiprogram, med en balanserad ekonomi och förbättrad produktivitet som mål, liksom också effektiva och fungerande stöd tjänster. Talpa stöder med sin verksamhet stadens strategiska mål: "Å-kostnaderna för service, som är högre i Helsingfors än i andra kommuner, närmar sig medeltalet för de andra stora städerna."

Affärsverkets strategiska mål är konkurrenskraft, partnerskap, effektiva och högklassiga processer och en kunnig och motiverad personal. Att strategin blir genomförd verifieras med bindande mål: räkenskapsperiodens resultat är $\geq 30\,000$ och kundnöjdheten är minst 3,85. För budgetåret har det dessutom ställts som mål att produktiviteten ska öka med fem procent. Det har beräknats att produktiviteten kan öka genom automatisering av processer och utvidgad användning av automation med mjukvarurobotar.

Konkurrenskraften hos Talpas tjänster bedöms fortgående bl.a. genom priset och kvaliteten på tjänsterna i jämförelse med motsvarande servicecenter för ekonomiförvaltning. Utfallet följs med hjälp av kostnaderna per enhet för tjänsterna, arbetets produktivitet och totalproduktiviteten. Servicekvaliteten följs genom hur den utlovade servicenivån har nåtts och genom kundnöjdheten. Att målet nås säkerställs genom nyckeltal för ledningens bruk, med hjälp av vilka det följs hur åtgärderna i processerna och förändringarna i arbetssätten har påverkat målnivåerna och produktiviteten i arbetet.

Helsingfors stads nya verksamhetsmodell väntas leda till synergieffekter inom ekonomiförvaltnings- och löneadministrationsprocesserna.

Talpa utvecklar de för hela staden gemensamma ekonomiförvaltnings- och löneadministrationsprocesserna tillsammans med kunderna och med beaktande av stadens helhetsintresse.

Effektiva och högklassiga processer eftersträvas med harmoniserade och enhetliga tillvägagångssätt och med funktionssäkra och datasäkra informationssystem. I vilken grad målet nåtts följs bl.a. med de faktiska kostnaderna per enhet.

Personalmålet är en rätt dimensionerad och kunnig personal. Målet främjas med interaktivt ledarskap och med satsningar på rekrytering, introduktion och kompetensutveckling. Arbetshälsolaget följs på alla organisationsnivåer och det mäts med Kommun10-

tasoilla ja sitä mitataan Kunta10 -tutkimuksella. Työnantajakuvaan vaikutetaan mm. aktiivisella oppilaitosyhteistyöllä.

Liikelaitoksen henkilöstösuunnitelma 2018 – 2020

Talpan henkilöstömäärän arvioidaan vähenevän 11 henkilötyövuodella vuonna 2018, mikäli digitalisoinnin hankkeet etenevät suunnitellusti, eikä palveluvalikoimaan tule muutoksia tai uusia palveluja tuotettavaksi kaupunkikonsernille. Talpan henkilöstörakenteessa tapahtuu muutoksia: vaikka automatisaatio vähentää resurssien tarvetta rutiinitehtävissä, tulee talous- ja palkkahallinnon asiantuntijuutta entisestään vahvistaa. Esimerkiksi ohjelmistorobotiikan osaamista lisätään.

Organisaation uudistumiskyky, innovatiivisuus ja henkilöstön osaamisen jatkuva kehittäminen ovat Talpan keskeisiä toimintaperiaatteita. Henkilöstön osaaminen varmistetaan toteuttamalla osaamisen kehittämissuunnitelmassa sovitut toimenpiteet ja seuraamalla tavoitteiden toteutumista. Johtamista ja esimiestyötä kehitetään tavoitteellisesti. Esimiesten osaamisen kehittämisen painopisteitä ovat vuorovaikutteinen johtaminen, toiminnan kehittäminen ja asiakaslähtöinen toiminta.

Liikelaitoksen tilankäyttösuunnitelma 2018 – 2020

Talpan toimintoja on kahdessa toimipisteessä. Konttori 27 Sörnäisten rantatiellä ja Kallion virastotalon ensimmäisessä kerroksessa on yleisökassatilat. Taloussuunnitelmakaudelle ei ole tiedossa muutoksia toimitilojen laajuuteen.

Digitalisaatio ja tietotekniikan palvelutuotannon ja prosessien kehittämisessä

Talpan asiakaspalvelua kehitetään lisäämällä sähköisen asioinnin mahdollisuuksia. Toiminta suunnitellaan siten, että asiakkaiden yhteydenotot käsitellään mahdollisimman kattavasti sähköisiä palvelukanavia, esim. lomakkeita ja sähköistä palautejärjestelmää hyväksi käyttäen. Asiakasjärjestelmään toteutetaan yhteydenottolomakkeet, joiden pohjalta osa asiakkaiden tehtäväpyynnöistä voidaan robotisoida.

Talpan palkka- ja taloushallinnon prosesseissa otetaan käyttöön automatisoinnin, robotiikan, tarjoamia mahdollisuuksia ja niistä saatavia hyötyjä. Robotiikkaa otetaan käyttöön vuonna 2017 tehdyn ohjelmistorobotiikan (RPA) analyysin pohjalta useissa Talpan prosesseissa.

Prosessien sujuvuutta edistetään ottamalla käyttöön mm. muistiotositteen automaattinen käsittelyjärjestelmä.

Talousarvion seurannassa tarkasteltavat tavoitteet

Sitovat toiminnan tavoitteet

Tilikauden tulos $\geq 30\,000$ €
Asiakastytyväisyys 3,85 asteikolla 1 – 5 (toteutunut 3,67 vuonna 2016).

undersökningen. Arbetsgivarbilden påverkas bl.a. av aktivt samarbete med läroanstalter.

Affärsverkets personalplan 2018–2020

Antalet anställda vid Talpa beräknas minska med 11 årsverken år 2018, om digitaliseringsprojektet framskrider planenligt och inte det sker förändringar i tjänsteutbudet eller stadskoncernen får nya tjänster att producera. Det sker förändringar i Talpas personalstruktur: trots att automationen minskar resursbehovet inom rutinuppgifterna, bör sakkunskapen inom ekonomiförvaltningen och löneadministrationen ytterligare stärkas. Exempelvis ökas kompetensen i automation med mjukvarurobotar.

Centrala verksamhetsprinciper för Talpa är förmåga att förnya organisationen, innovativitet och fortgående utveckling av personalkompetensen. Personalkompetensen säkerställs genom att de åtgärder som överenskommit i planen för kompetensutveckling vidtas och genom uppföljning av måluppfyllelsen. Ledarskapet och chefsarbetet utvecklas målinriktat. Prioriteringar i utvecklingen av chefskompetensen är interaktivt ledarskap, verksamhetsutveckling och kundorienterad verksamhet.

Affärsverkets plan för lokalanvändningen 2018–2020

Talpa har verksamhet på två olika ställen, Konttori27 vid Sörnäs strandväg och kassalokaler för allmänheten i bottenvåningen på ämbetshuset i Berghäll. Ändringar i lokalernas omfattning väntas inte ske under ekonomiplanepreioden.

Digitalisering och IT vid utvecklingen av tjänsteproduktionen och processerna

Talpa utvecklar sin kundtjänst genom att öka möjligheterna till elektronisk kommunikation. Verksamheten planeras så att kundkontakterna i så hög grad som möjligt behandlas med hjälp av elektroniska servicekanaler, t.ex. blanketter och det elektroniska responsystemet. I kundsystemet införs kontaktblanketter, utgående från vilka en del av kundernas aktivitetsbegäranden kan robotiseras.

Talpas löneadministrations- och ekonomiförvaltningsprocesser börjar tillämpa de möjligheter som automatiseringen och robotiken erbjuder, likaså fördelarna med dessa. Robotik tas i bruk i ett flertal av Talpas processer utifrån en analys av automationen med mjukvarurobotar (RPA) som gjordes 2017.

Att processerna löper främjas genom att bl.a. ett automatiskt system för hantering av memorialverifikat.

Mål som granskas vid budgetuppföljningen

Bindande verksamhetsmål

Räkenskapsperiodens resultat $\geq 30\,000$ €
Kundnöjdheten är minst 3,85 på skalan 1–5 (utfall 3,67 år 2016).

Määrä- ja taloustavoitteet – Kvantitativa och ekonomiska mål

	2016	2017	ennuste prognos 2017	2018	2019	2020
Suoritetavoitteet (tuhatta) – Prestationsmål (tusen)						
Sähköiset muistiotositervit, kpl – Elektroniska memorialverifikat, antal rader				225	200	175
Myyntilaskut ja myyntireskontralaskut, kpl – Försäljningsfakturer och försäljningsreskontrafakturer, st.	1 288	1 240	1 250	1 280	1 280	1 280
Maksumuistutukset ja perintätoimeksiannot, kpl – Betalningspåminnelser och inkassouppdrag, st.	218	206	225	225	225	225
Ostolaskut, kpl – Inköpsfakturer, st.	787	771	783	780	780	780
Palkka- ja palkkiolipukkeet – Löne- och arvodesbesked	777	783	801	783	783	783
Tehokkuus/taloudellisuus – Effektivitet/lönsamhet						
Automaattisesti täsmäytyvät tilioiteviennit – Automatiskt avstämnda kontoudragsnoteringar, %	66,00	62,50	68,00	70,00	72,00	74,00
E-laskujen osuus lähtevistä laskusta – Andel e-fakturer av utgående fakturer, %	23,50	27,00	28,00	29,00	31,00	33,00
Automaattisesti täsmäytyvät ostolaskut – Automatiskt avstämnda köpfakturer, %	14,50	14,50	14,50	18,00	21,00	24,00
CM-järjestelmässä täsmäytyvät ostolaskut – I CM-systemet avstämnda köpfakturer, %	9,40	9,00	9,00	12,00	14,00	16,00
Sähköisesti ilmoitetut poissaolot – Elektroniskt anmäld frånvaro, %	68,90	72,50	73,00	75,00	78,00	80,00
Sähköiset palkkalipukkeet – Elektroniska lönebesked, %	72,90	74,00	75,00	76,00	77,00	78,00
HTV – Årsverken	373	355	375	364	354	344

Tuottavuuden toteutuminen 2016 - 2020 (tuottavuus 2015=100) – Produktivitetsutfall 2016 - 2020 (produktivitet 2015=100)

	2016	2017	ennuste prognos 2017	2018	2019	2020
Tuottavuus – Produktivitet	100	106	102	107	110	113
Liikevaihto/henkilötyövuosi – Omsättning/årsverke	75	77	76	78	79	80

Tilankäytön tehokkuuden toteutuminen 2015 - 2019 – Effektivitet i lokalanvändningen 2015 – 2019

	2016	2017	ennuste prognos 2017	2018	2019	2020
Tilojen kokonaispinta-ala (htm ²) – Lokalyta sammanlagt, m ² lägenhetsyta	8 306	6 959	6 959	6 959	6 959	6 959
Tilat, neliötä/henkilötyövuosi – Lokaler, kvadratmeter/årsverke	19	20	19	19	20	20

Tuloslaskelma ja rahoituslaskelma – Resultatsräkning och finansieringskalkyl

1 000	Käyttö Förbrukning 2016	Ennuste - Prognos 2017	Talousarvio Budget 2018	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2019	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2020
Liikevaihto - Omsättning	28 127	28 657	28 250	27 930	27 647
Liiketoiminnan muut tuotot - Övriga intäkter av affärsverksamheten	43	90	40	40	40
Varsinaiset kulut - Kostnader	-27 559	-28 390	-27 918	-27 620	-27 325
Poistot - Avskrivningar	-207	-272	-286	-264	-276
Liikelylijäämä/alijäämä - Rörelseöverskott/underskott	404	86	86	86	86
Korvaus peruspääomalle - Ersättning på grundkapitalet	-56	-56	-56	-56	-56
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) - Räkenskapsperiodens överskott (underskott)	348	30	30	30	30
1 000	Käyttö Förbrukning 2016	Ennuste Prognos 2017	Talousarvio Budget 2018	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2019	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2020
Toiminnan rahavirta - Kassaflöde från verksamheten					
Liikelylijäämä/alijäämä - Rörelseöverskott/underskott	404	86	86	86	86
Poistot - Avskrivningar	207	272	286	264	276
Korvaus peruspääomalle - Ersättning på grundkapitalet	-56	-56	-56	-56	-56
Investointien rahavirta - Kassaflöde från investeringar					
Investointimenot - Investeringsutgifter	-165	-300	-300	-400	-300
Toiminnan ja investointien rahavirta – Kassaflöde från verksamheten och investeringar	390	2	16	-106	6
Muut maksuvalmiuden muutokset - Övriga förändringar i likviditeten	1 030				
Rahoituksen rahavirta - Kassaflöde från finansiering	1 030				
Vaikutus maksuvalmiuteen - Effekt på likviditeten	1 420	2	16	-106	6

Työterveysliikelaitos – Affärsverket företagshälsan

Toimintaympäristön muutosten vaikutukset 2018 talousarvioon

Toimintaympäristön muutoksista merkittävimmät ovat sote-uudistukseen varautuminen, kaupungin toimialauudistuksen vaikutukset työterveyspalveluiden kysyntään sekä digitaalisten palveluiden voimakas kehitystarve ja hyödyntäminen.

Työterveyshuollon toimintakäytäntöjä on arvioitava ja kehitettävä suhteessa sote-uudistuksen tavoitteisiin. Laadun ja vaikuttavuuden parantaminen sekä kustannusten hillintä edellyttävät tietoon perustuvaa ohjausta ja johtamista. Vaikuttavuuden kannalta olennaista on tunnistaa hoidosta tai palvelusta hyötyvät asiakkaat ja toisaalta taata sujuva palvelukokemus myös arkipäiväisissä asioissa.

Kaupungin toimiala- ja johtamisjärjestelmä uudistus vaikuttaa työterveyspalveluiden kysyntään. Asiakkaat odottavat räätälöityjä palveluita omiin muutostarpeisiinsä. Asiakastarpeisiin ja palvelukulttuurin muutoksiin vastaaminen edellyttää työterveyshuollon omalta henkilöstöltä rohkeutta ja ketteryttä uuden oppimiseen sekä valmiutta palveluiden yhteiskehittämiseen asiakkaiden kanssa.

Arvio palvelujen kysynnän ja tuotantotapojen kehityksestä 2018 – 2020

Palveluiden kysyntään ja tuotantotapaan vaikuttavia tekijöitä ovat asiakkaiden valinnanvapauden ja kuluttajakäyttäytymisen muutos sekä odotukset palveluiden joustavuuden ja kustannustehokkuuden lisäämisestä. Näihin tarpeisiin vastataan digitaalisia palveluita lisäämällä ja älyteknologiaa hyödyntäen.

Vaikuttavuus- ja kustannustehokkuustavoitteiden myötä työkyvyn edistämiseksi ja työurien pidentämiseksi suunnatut työterveyshuollon toimet lisääntyvät. Työterveyshuollon pitää pystyä tunnistamaan työpaikan riskiryhmät ja -yksilöt ja toisaalta palvella tukea tarvitsevia työyhteisöjä mahdollisimman varhaisessa vaiheessa.

Asiakasprofiloinnilla sekä työterveyskyselyllä tunnistetaan kaupunkitasoisesti yksilötason riskejä ja työkyvyn tuen tarpeita. Strategisella työkykyjohtamisella ja siihen liittyvien mittareiden avulla on mahdollisuus muodostaa työpaikan työhyvinvoinnin tilannekuvaa. Tietoon perustuva toiminnan ohjaus ja johtaminen jäntevöittää työterveysyhteistyötä ja parantaa työterveyspalveluiden tarpeenmukaista kohdentamista.

Palvelustrategiset vaihtoehdot

Työterveys Helsingin ensisijainen toimintatapa on tuottaa ennaltaehkäisevät työterveyspalvelut omana toimintana. Tunnetuimmat kaupungin työntekijät ja heidän työnsä. Pitkäaikainen yhteistyö työnantajan kanssa on luonut hyvät mahdollisuudet tuottaa kaupunkistrategian tavoitteiden

Hur förändringar i omvärlden påverkar budgeten för år 2018

De största förändringarna i omvärlden är förberedelserna på social- och hälsovårdsreformen, effekterna av stadens sektorreform på efterfrågan av företagshälsovårdstjänster och behovet att kraftigt utveckla och utnyttja digitala tjänster.

Företagshälsans verksamhetsförändringen måste utvärderas och utvecklas i förhållande till målen för social- och hälsovårdsreformen. Att förbättra tjänsternas kvalitet och effekt och stävja kostnaderna förutsätter styrning och ledarskap som bygger på kunskap. Med tanke på effekten är det väsentligt att identifiera klienter som får nytta av vården eller tjänsten och å andra sidan säkerställa en smidig serviceupplevelse också i vardagliga angelägenheter.

Stadens reform av sektor- och ledarskapssystemet påverkar efterfrågan av företagshälso-tjänster. Klienterna förväntar sig skraddarsydda tjänster för sina egna behov i förändringen. Att svara på klienternas behov och förändringarna i servicekulturen förutsätter av företagshälsovårdens egen personal oräddhet och smidighet att lära sig nytt och beredskap att utveckla tjänsterna tillsammans med klienterna.

Bedömd utveckling i efterfrågan på tjänster och i produktionssätten 2018–2020

Faktorer som påverkar efterfrågan på tjänsterna och deras produktionssätt är förändringen i klienternas valfrihet och konsumentbeteende samt förväntningarna om ökningen av tjänsternas flexibilitet och kostnadseffektivitet. Dessa behov besvaras genom att öka de digitala tjänsterna och utnyttja smartteknologi.

Vid sidan av målen i fråga om tjänsternas effekt och kostnadseffektivitet ökar företagshälsoåtgärderna som syftar till att främja arbetsförmågan och förlänga arbetskarriärerna. Företagshälsovården måste kunna identifiera riskgrupperna och riskindivider på arbetsplatsen och å andra sidan i så tidig fas som möjligt betjäna de arbetsgemenskaper som behöver stöd.

Genom klientprofilering och företagshälsoenkäten identifieras risker och behov av stöd för arbetsförmågan hos individer på stadsnivå. Strategiskt ledarskap av arbetsförmågan och mätarna för detta gör det möjligt att bilda en situationsbild av arbetshälsan på arbetsplatsen. Verksamhetsstyrning och ledarskap som bygger på kunskap gör samarbetet kring arbetshälsan stadigare och förbättrar inriktningen av företagshälso-tjänsterna enligt behov.

Servicestrategiska alternativ

Företagshälsan Helsingfors primära verksamhetssätt har varit att producera förebyggande företagshälso-tjänster som sin egen verksamhet. Vi känner stadens anställda och deras arbete. Ett långvarigt samarbete med arbetsgivaren har skapat goda möjligheter att producera tjänsterna i enligt

mukaiset palvelut.

Laboratorio- ja röntgentoiminnan sijoittuminen samoihin tiloihin vastaanotto toiminnan kanssa tukee asiakkaiden mahdollisimman nopeaa asioimista työterveysshuollossa.

Oman palvelutoiminnan tueksi tarvittavat terveyspalveluostot hankitaan kilpailutuksen kautta. Kilpailutettujen terveyspalveluiden osuus on noin 13 prosenttia Työterveys Helsingin kokonaisuudesta.

Riskienhallinta

Työterveys Helsingin johtokunta hyväksyy vuosittain sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kuvauksen. Työterveyden laatu järjestelmän auditointi on tehty vuoden 2016 lopussa ja tältä osin toiminnanohjauksen kokonaisuus on hyvällä tasolla. Asiakastarpeiden ja palvelutuotannon muutokset tuovat esiin uusia kehityskohteita.

Merkittävin strateginen ja taloudellinen riski liittyy asiakkaiden pysyvyyteen. Sote-uudistuksen toteutuessa asiakkaiden määrä ja toiminnan volyymi vähenee. Resurssien ja toiminnan sopeuttamiseen varaudutaan ennakoivalla suunnittelulla.

Henkilöstön suorituskyvyn ja toiminnan jatkuvuuden häiriönä on työterveyslääkäreiden rekrytointivaikkeudet. Henkilöstösuunnittelussa ja -resursoinnissa keskityttään työterveyshoitajien rekrytointiin ja osaamisen kehittämiseen.

Vuonna 2017 tehty laajamittainen Tietohallinnon tilannekuva -selvitys ja analyysi luo vuodelle 2018 kehityspolun, jolla varmistetaan tietojärjestelmien ja toimittajasuhteiden parempi hallittavuus ja tulevaisuuteen varautuminen.

Kaupunkistrategian 2017–2021 tavoitteiden toteutuminen toimialoilla

Työterveys Helsinki edistää omalla toiminnallaan uudistuvan kaupunkistrategian tavoitteita, jotka liittyvät johtamistyön ja tuottavuuden paranemiseen. Tiedolla johtamisen kehittyminen mahdollistaa ennakoivan toimintaotteen ja työterveyspalveluiden tarpeenmukaisen kohdentamisen.

Työkykyä ylläpitävän toiminnan tavoitteena on edelleen sairauspoissaolojen ja varhaiseläkemaksujen vähentäminen sekä eläkkeellesiirtymisiän nostaminen. Näihin voidaan vaikuttaa sekä työterveysshuollon että työpaikan toiminnalla ja työkykyjohtamisella.

het med målen för stadsstrategin.

Förläggningen av laboratorie- och röntgenverksamheten till samma lokaler som mottagningsverksamheten stöder att klienterna så snabbt som möjligt kan uträtta sina ärenden inom företagshälsovården.

Hälsovårdstjänster som är nödvändiga för att stöda den egna serviceverksamheten upphandlas genom konkurrensutsättning. Andelen konkurrensutsatta hälsovårdstjänster är cirka 13 procent av Företagshälsan Helsingfors totalutgifter.

Riskhantering

Direktionen för Företagshälsan Helsingfors godkänner årligen en beskrivning av affärsverkets interna kontroll och riskhantering. En auditering av företagshälsovårdens kvalitetssystem genomfördes under slutet av år 2016 och till dessa delar är helheten av verksamhetsstyrning på en bra nivå. Förändringarna i klienternas behov och serviceproduktionen lyfter fram nya utvecklingsobjekt.

Den största strategiska och ekonomiska risken hänför sig till klientrelationernas varaktighet. När social- och hälsovårdsreformen genomförs minskar både antalet klienter och verksamhetsvolymen. Företagshälsan förbereder sig genom prognoserande planering på att anpassa resurserna och verksamheten.

Svårigheterna att rekrytera företagshälsoläkare har medfört störningar för personalens prestationsförmåga och verksamhetens kontinuitet. Inom personalplaneringen och hushållningen av personalresurserna koncentreras det på rekryteringen av företagshälsovårdare och utvecklingen av personalens kompetens.

År 2017 genomfördes en omfattande utredning och analys om dataförvaltningens situationsbild som skapar en utvecklingslinje för år 2018 och med vilken bättre hanterbarhet av datasystemen och leverantörsförhållandena samt beredskap på framtida förändringar säkerställs.

Hur målen i stadsstrategin 2017–2021 uppfylls i sektorerna

Företagshälsan Helsingfors främjar med sin verksamhet dem av den förnyade stadsstrategins mål som hänför sig till bättre ledarskap och förbättrad produktivitet. Utvecklingen av kunskapsledarskapet möjliggör ett förebyggande verksamhetsgrepp och inriktningen av företagshälsotjänsterna enligt behov.

Målet för verksamheten som främjar arbetsförmågan är fortfarande att minska sjukfrånvaron och betalningarna för förtidspension samt att höja pensioneringsåldern. På dessa kan man inverka såväl genom företagshälsovårdens och arbetsplatsens verksamhet som genom hälsofrämjande ledarskap.

Sitovien tavoitteiden kytkeytyminen strategiaan lähtökohtiin

Sitovana toiminnallisena tavoitteena on asiakaskokemusta kuvaavan nettosuositeluindeksin (NPS) taso 70. Asiakaslähtöisyyden yhdistäminen palveluiden saatavuuteen, hyötyihin ja talouden tunnuslukuihin auttaa tekemään oikeat kehittämistoimenpiteet.

Liikelaitoksen henkilöstösuunnitelma 2018 – 2020

Työterveyshuollon henkilöstötarpeen muutoksia arvioidaan ja ennakoidaan systemaattisesti suhteessa palvelutuotannon (mm. digitalisaatio) ja asiakastarpeiden muutoksiin. Kysynnän muutoksiin varaudutaan ennakoivalla henkilöstösuunnittelulla.

Haasteena on edelleen työterveyshuollon erikoislääkäreiden saatavuus. Työterveys Helsinki pyrkii jatkuvasti kehittämään työnantajaimagoa, jotta olisi houkutteleva ja varteenotettava työpaikka työterveyshuollon ammattilaisille. Näkyvyyttä lisätään muun muassa osallistamalla aktiivisesti terveysalan valtakunnallisiin ammatillisiin tapahtumiin.

Liikelaitoksen tilankäyttösuunnitelma 2018 – 2020

Työterveys Helsinki on keskittänyt kaikki toimintansa kaupungin omistamaan kiinteistöön osoitteessa Helsinginkatu 24. Uusia toimitilarapeita ei ole.

Digitalisaatio ja tietotekniikan palvelutuotannon ja prosessien kehittämisessä

Työterveys Helsingin potilastietojärjestelmään yhteydessä olevat tietotekniset ratkaisut ovat vuoden 2018 painopistealueita. Uusien ratkaisujen avulla tavoitellaan työn sujuvuutta sekä asiakaspalvelun paranemista.

Henkilöasiakkaille kohdennettuja etäpalveluja parannetaan muun muassa hoidontarpeen arvioinnin kehittämisellä. Terveystilan selvittämiseen kohdennettavien etätutkimismenetelmien käytettävyyttä ja hyötyä arvioidaan sekä taloudelliselta että toiminnalliselta kannalta.

Etäpalvelujen laajentaminen tehostaa työterveyshenkilöstöresurssien sekä asiakkaiden ajankäyttöä ja yhteydenpito Työterveys Helsinkiin helpottuu.

Asiakasorganisaatioiden johtoa palvelevan työterveystiedon raportointimenetelmää kehitetään entistä informatiivisemmaksi hyödyntäen olemassa olevien järjestelmien laajoja mahdollisuuksia.

Sisäistä talouden ja toiminnan raportointia kehitetään ja laajennetaan johtamisen tueksi sekä toimintaprosessien kehittämiseksi hyödyntämällä tehokkaammin nykyisiä raportointijärjestelmiä.

Tietoteknisten hankkeiden tavoitteena on parantaa asiakaspalvelua ja lisätä työterveyden tietokannoista saatavan laajan tietovarannon hyödyntämistä sekä asiakaspalvelun että oman toiminnan kehittämiseksi.

Hur de bindande målen kopplas till de strategiska utgångspunkterna

Det bindande verksamhetsmålet är att uppnå nivån 70 för nettorekommendationsindex som beskriver kundupplevelsen (NPS). Att kundperspektivet kombineras med tillgången på tjänsterna, nyttorna av dessa och ekonomiska nyckeltal hjälper att vidta rätta utvecklingsåtgärder.

Affärsverkets personalplan 2018–2020

Förändringarna i personalbehovet inom företagshälsan beräknas och prognoseras systematiskt i förhållande till förändringarna i serviceproduktionen (bl.a. digitalisering) och i kundernas behov. Företagshälsan förbereder sig på förändringar i efterfrågan genom förutseende personalplanering.

Tillgången till specialläkare inom företagshälsovården är fortfarande en utmaning. Företagshälsan Helsingfors strävar att kontinuerligt utveckla sin arbetsgivarimage för att vara en lockande och beaktansvärd arbetsplats för experter inom företagshälsovården. Företagshälsan görs synligare bland annat genom att aktivt delta i landsomfattande fackevenemang inom hälsovårdsbranschen.

Affärsverkets plan för lokalanvändningen 2018–2020

Företagshälsan Helsingfors har centraliserat all sin verksamhet till fastigheten i stadens ägo vid Helsingegatan 24. Det finns inget behov av nya lokaler.

Digitalisering och IT vid utvecklingen av tjänsteproduktionen och processerna

De informationstekniska lösningarna i anslutning till Företagshälsan Helsingfors patientdatasystem är ett prioriteringsområde för år 2018. Genom nya lösningar strävar man att göra arbetet smidigare och förbättra kundtjänsten.

Distanstjänster avsedda för personkunder förbättras bland annat genom att utveckla bedömningen av vårdbehovet. Verket bedömer ur ett ekonomiskt och ett funktionellt perspektiv användbarheten hos metoder för undersökning av hälsotillståndet på distans och nyttan från dessa.

När distanstjänsterna utvidgas effektiviseras också användningen av personalresurserna inom företagshälsovården och klienterna kan använda sin tid mer effektivt. Det blir dessutom lättare att kontakta Företagshälsan Helsingfors.

Metoden för rapportering av uppgifter om företagshälsan som betjänar ledningen i klientorganisationerna byggs upp och görs mer informativ genom att utnyttja de befintliga systemens omfattande möjligheter.

Den interna rapporteringen om ekonomin och verksamheten utvecklas och utvidgas som stöd för ledarskapet och utvecklingen av verksamhetsprocesserna genom att mer effektivt utnyttja de nuvarande rapporteringssystemen.

Målet för de IT-tekniska projekten är att förbättra kundservicen och i större utsträckning utnyttja den omfattande datareserven om företagshälsan för att utveckla både kundservicen och den egna verksamheten.

Talousarvion seurannassa tarkasteltavat tavoitteet **Mål som granskas vid budgetuppföljningen**

Sitovat toiminnan tavoitteet

Sitovana toiminnallisena tavoitteena on asiakaskokemusta kuvaavan nettosuositeluindeksin (NPS) taso 70. NPS ennustaa todennäköisyyttä suositella tai käyttää palvelua uudelleen. Indeksien arvo määritetään suositelijoiden (tyytyväiset) ja tyytymättömien (arvostelija) asiakkaiden välisenä erotuksena. Asiakaskokemusta mitataan eri asiakasryhmistä.

Bindande verksamhetsmål

Det bindande verksamhetsmålet är att uppnå nivån 70 för nettorekommendationsindex som beskriver kundupplevelsen (NPS). NPS prognoserar sannolikheten att klienten rekommenderar tjänsten eller använder den på nytt. Indexvärdet beräknas som skillnaden mellan de som rekommenderar tjänsten (nöjda klienter) och de som kritiserar tjänsten (missnöjda klienter). Kundupplevelsen mäts i olika klientgrupper.

Määrä- ja taloustavoitteet – Kvantitativa och ekonomiska mål

	2016	2017	ennuste prognos 2017	2018	2019	2020
Suoritetavoitteet - Prestationsmål						
Työterveysneuvottelut - Företagshälsöförhandlingar	1 603	1 600	2 000			
Esimieskonsultaatiot - Konsultationer med chefer	4 277	3 500	3 500			
Työpaikkaselvitykset - Arbetsplatsutredningar	512	560	560			
Vastaanotto- ja etäkontaktit - Mottagnings- och distanskontakter	242 250	230 000	230 000			
Nettosuositeluindeksi - Nettrekommendationsindex (NPS)	70			70	70	70
Työterveyshuollon kustannukset (€/henkilö) - Kostnader för företagshälsövärdar (euro/person)	372			372	372	372
Työterveyshuollosta kirjoitetut sairauspoissaolopäivät - Sjukfrånvarodagar beviljade av Företagshälsan	281 361			280 000	280 000	280 000
Asiakasmäärä - Antal användare	41 000	40 500	40 500	39 500	39 500	39 500
Kirjanpidon myynti/asiakasmäärä - Försäljning i bokföringen/antal användare	420	403	415	419	419	419
Tehokkuus - Effektivitet						
Liikevaihto/henkilö - Omsättning/person	117	115	115	111	111	111
Resurssit - Resurser						
Henkilöstön määrä - Antal anställda	144	144	144	144	144	144

Tuottavuuden toteutuminen 2016 - 2020 (tuottavuus 2016=100) – Produktivitetens utfall 2016 - 2020 (produktivitet 2016=100)

	2016	2017	ennuste prognos 2017	2018	2019	2020
Tuottavuusindeksi - Produktivetsindex		100	100	100	101	101

Muina toiminnallisina tavoitteina ovat työterveyshuollon kustannusten (€/henkilö) ja työterveyshuollosta kirjoitettujen sairauspoissaolojen (kpl) aleneminen vuoden 2016 tasosta.

Övriga verksamhetsmål är att minska företagshälsovårdens kostnader (euro/person) och sjukfrånvaro (st.) beviljad av Företagshälsan från 2016 års nivå.

Tuottavuuden kehittymistä kuvaavat tunnusluvut

Tuottavuuslaskennassa otettiin vuoden 2017 alussa käyttöön tuottavuusmatriisimalli aiemman tuotos/panos -mallin sijaan. Uuden mallin avulla arvioidaan talousnäkökulman lisäksi asiakaskokemusta, henkilöstöresurssia, työntekijöiden työhyvinvointia ja palveluiden saatavuutta.

Nyckeltal för produktivitetens utvecklingen

I produktivitetsberäkningen togs en produktivitetsmatris i bruk i slutet av 2017 i stället för den tidigare modellen som baserade sig på insats och avkastning. Med hjälp av den nya modellen bedöms förutom det ekonomiska perspektivet också kundupplevelsen, personalresurserna, de anställdas arbetshälsa och tillgången till tjänsterna.

Tilankäytön tehokkuuden toteutuminen 2016 – 2020

Kivikonkujan potilasarkistotilasta luovuttiin suunnitelmien mukaan.

Effektivitet i lokalanvändningen 2016–2020

Företagshälsan avstod från patientarkivlokalerna vid Stensbölegränden enligt planerna.

Tuloslaskelma – Resultaträkning	Käyttö Förbrukning	Ennuste - Prognos	Talousarvio Budget	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2019	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2020
€1 000	2016	2017	2018		
Liikevaihto - Omsättning	16 872	16 200	16 000	16 000	16 000
Liiketoiminnan muut tuotot - Övriga intäkter av affärsverksa	367	430	558	558	558
Varsinaiset kulut - Kostnader	-16 708	-16 453	-16 388	-16 388	-16 388
Poistot - Avskrivningar	-34	-36	-29	-25	-23
Liikelylijäämä/alijäämä - Rörelseöverskott/underskott	497	140	140	144	146
Korvaus peruspääomalle - Ersättning på grundkapitalet	-40	-40	-40	-40	-40
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) - Räkenskapsperiodens överskott (underskott)	457	100	100	104	106

Rahoituslaskelma – Finansieringskalkyl	Käyttö Förbrukning	Ennuste - Prognos	Talousarvio Budget	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2019	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2020
€1 000	2016	2017	2018		
Toiminnan rahavirta - Kassaflöde från verksamheten					
Liikelylijäämä/alijäämä - Rörelseöverskott/underskott	497	140	140	144	146
Poistot - Avskrivningar	34	36	29	25	23
Korvaus peruspääomalle - Ersättning på grundkapitalet	-40	-40	-40	-40	-40
Investointien rahavirta - Kassaflöde från investeringar					
Investointimenot - Investeringsutgifter	-16	-40	-31	-31	-31
Toiminnan ja investointien rahavirta – Kassaflöde från verksamheten och investeringar	475	96	98	98	98
Muut maksuvalmiuden muutokset - Övriga förändringar i likviditeten	-20				
Rahoituksen rahavirta - Kassaflöde från finansiering	-20				
Vaikutus maksuvalmiuteen - Effekt på likviditeten	455	96	98	98	98

2 KASVATUKSEN JA KOULUTUKSEN TOIMIALA – FOSTRANS- OCH UTBILDNINGSEKTORN

1 000 €	Käyttö Förbrukning	Talousarvio Budget	Ennuste - Prognos	Ehdotus Förslag	Talousarvio Budget	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2019	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2020
	2016	2017	2017	2018	2018		
Tulot yhteensä - Inkomster sammanlagt		36 448	37 014	66 000	56 000	56 545	57 245
Menot yhteensä - Utgifter sammanlagt		662 155	655 388	1 109 625	1 141 125	1 163 457	1 197 905
<i>Ylitysoikeus - Överskridningsrätter</i>							
Toimintakate - Verksamhetsbidrag		-625 707	-618 374	-1 043 625	-1 085 125	-1 106 912	-1 140 660
Poistot - Avskrivningar		10 875	17 471	20 000	20 000	22 500	22 500
Tilikauden tulos - Räkenskapsperiodens resultat		-636 582	-635 845	-1 063 625	-1 105 125	-1 129 412	-1 163 160
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) – Räkenskapsperiodens överskott (underskott)		-636 582	-635 845	-1 063 625	-1 105 125	-1 129 412	-1 163 160
Muutos - Förändring, %							
Tulot - Inkomster						1,0	1,2
Menot - Utgifter						2,0	3,0

*Talousarvio 2017 ja ennuste 2017 –sarakeet ovat muutetun talousarvion mukaiset. Tilinpäätös 2016 ei ole vertailukelpoinen uuteen organisaatioon. - Kolumnerna Budget 2017 och Prognos 2017 följer den ändrade budgeten 2017. Bokslut 2016 är inte jämförbart med den nya organisationen.

Toimintaympäristön muutosten vaikutukset 2018 talousarvioon

Arvio palvelujen kysynnän ja tuotantotapojen kehityksestä 2018 – 2020

Varhaiskasvatus- ja koulutuspalvelujen kysyntä tulee kasvamaan suunnitelmakaudella: kasvatuksen ja koulutuksen toimialan palvelujen ensisijaisina käyttäjinä olevien helsinkiläisten 1-18-vuotiaiden lasten ja nuorten määrä kasvaa suunnitelmakaudella noin 5 %. Muuta kuin suomea, ruotsia tai saamea äidinkielenään puhuvien määrä kasvaa myös suunnitelmakaudella ja kyse on yhä kasvavasta ryhmästä kasvatuksen ja koulutuksen näkökulmasta. Lisäksi yli 18-vuotiaiden helsinkiläisten määrä kasvaa. Toimialan elinikäisen oppimisen tehtävä korostuu. Koulutustarpeisiin vaikuttaa myös se, että helsinkiläisistä 25 - 29-vuotiaista noin 20 000 on vailla peruskoulun jälkeistä tutkintoa.

Digitalisaation vaikutuksia tuotantotapoihin käsitellään kohdassa Digitalisaatio ja tietotekniikka palvelutuotannon ja prosessien kehittämisessä. Muutoksia tilankäytössä käsitellään kohdassa Toimialan tilankäyttösuunnitelma 2018 – 2020.

Varhaiskasvatus ja esiopetus

Asiakasmäärä kasvaa suunnitelmakaudella kaupungin

Hur förändringar i omvärlden påverkar budgeten för år 2018

Bedömd utveckling i efterfrågan på tjänster och i produktionssätten 2018–2020

Efterfrågan på barnomsorgs- och utbildningstjänster kommer att öka under planperioden: de preliminära användarna av fostrans- och utbildningssektorns tjänster, dvs. helsingforsiska barn och ungdomar i 1–18 års ålder, ökar med cirka 5 % under planperioden. De som talar något annat språk än finska, svenska eller samiska som sitt modersmål ökar också till antalet under planperioden, och det är fråga om en allt större grupp med tanke på fostran och utbildning. Dessutom ökar antalet helsingforsare som fyllt 18 år. Sektorns uppgift för livslångt lärande framhävs. Utbildningsbehovet påverkas också av att cirka 20 000 helsingforsare i 25–29 års ålder saknar examen efter grundskolan.

Digitaliseringens effekter på produktionssätten behandlas i punkten Digitalisering och IT vid utvecklingen av tjänste-produktionen och processerna. Förändringarna i lokal-användningen behandlas i punkten Sektorns plan för lokalanvändningen 2018–2020.

Småbarnspedagogik och förskoleundervisning

Antalet kunder inom den av stadens ordnade småbarns-

järjestämässä varhaiskasvatuksessa arviolta 2 600 lapsella. Kunnallisessa päiväkotihoidossa on tällä hetkellä vieraskielisiä lapsia yli 4 600 noin 18 % kaikista lapsista. Vieraskielisten lasten määrä kasvaa.

Erityistä tukea tarvitsevien lasten suhteellisen määrän arvioidaan pysyvän ennallaan, mutta lapsimäärän kasvaessa myös erityistä tukea tarvitsevien lasten kokonaismäärä kasvaa. Erityistä tukea tarvitsevia on tällä hetkellä varhaiskasvatuksessa noin 5 %, mikä tarkoittaa suomenkielisessä varhaiskasvatuksessa vajaata 1 200 lasta ja ruotsinkielisessä varhaiskasvatuksessa runsasta 100 lasta (kunnalliset päiväkodit ja ostopalvelut).

Varhaiskasvatuksen kysyntään vaikuttaa väestön kasvun lisäksi se, mitä varhaiskasvatusta perheet valitsevat ja käyttävät (kotihoitoon tuki ja kuntalisä, yksityisen hoidon tuki ja kuntalisä, päiväkotihoido, perhepäivähoito, kerhotoiminta). Myös työllisyys vaikuttaa varhaiskasvatuksen kysyntään. Kotihoitoon tuen käyttö on viime aikoina vähentynyt ja päiväkotihoidon käyttö on vastaavasti kasvanut.

Suunnitelmakaudella keskeistä on kehittää koululaisten iltapäivä- ja leikkipuistotoimintaa lapsia ja perheitä palvelevaksi yhdeksi kokonaisuudeksi. Aamutoiminnan osalta on käynnistynyt pilotti.

Erityisen tuen resurssit kohdennetaan siten, että jokainen lapsi saa tarvitsemansa tuen lähellä kotiaan.

Varhaiskasvatuksessa on otettu käyttöön uusi Helsingin varhaiskasvatussuunnitelma ja esiopetuksessa uusi esiopetuksen opetussuunnitelma. Helsingin varhaiskasvatussuunnitelma korostaa aiempaa enemmän lapsen oikeutta, varhaiskasvatuksen suunnitelmallisuutta ja pedagogiikkaa sekä edellyttää pedagogiikan ja toimintakulttuurin uudistumista. Uusia sisällöllisiä asioita ovat monilukutaitoon ja digitalisaatioon sekä arviointiin liittyvät asiat. Tavoitteeksi on asetettu, että jokaisessa lapsiryhmässä on lastentarhanopettaja. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet ovat ensi kertaa normiperusteiset ja ne muodostavat opetussuunnitelmallisen jatkumon perusopetukseen.

Yksityisen varhaiskasvatuksen osuus palveluista on noin 12 %. Talousarviossa on varauduttu yksityisen varhaiskasvatuksen kuntalisän pieneen korottamiseen yli kolmevuotiaille ja perhepäivähoidossa alle 3-vuotiaiden osalta.

Hallituksen esityksen mukaan varhaiskasvatuksen asiakasmaksuja alennetaan pieni- ja keskituloisilta 1.1.2018 lähtien. Toteutuessaan tämä tulee vähentämään asiakastuloja ja mahdollisesti lisäämään

pedagogiikan beräknas öka med 2 600 under planperioden. Inom den kommunala daghemsvården finns för tillfället mer än 4 600 barn med ett främmande modersmål, dvs. cirka 18 % av alla barn. Antalet barn med ett främmande modersmål ökar.

Det relativa antalet barn som behöver särskilt stöd inom den grundläggande undervisningen beräknas stanna på nuvarande nivå men när barnantalet ökar, ökar också totalantalet barn i behov av särskilt stöd. Andelen barn som behöver särskilt stöd är inom barnomsorgen cirka 5 %, vilket innebär att antalet uppgår till knappt 1 200 inom den finska barnomsorgen och drygt 100 inom den svenska barnomsorgen (kommunala daghem och köpta tjänster sammanlagt).

På efterfrågan av småbarnspedagogik inverkar förutom befolkningstillväxten också vilken barnomsorgsform familjerna väljer och använder (hemvårdsstöd och kommundillägg, stöd för privat vård och kommundillägg, daghemsvård, familjedagvård, klubbverksamhet). Också sysselsättningen påverkar efterfrågan på barnomsorgstjänster. Användningen av hemvårdsstödet har minskat på sistone och daghemsvården har på motsvarande sätt ökat.

Det är viktigt att under planperioden utveckla eftermiddags- och lekparksverksamheten för skolelever till en enda helhet som tjänar barn och familjer. Ett pilotprojekt har inletts i fråga om morgonverksamhet.

Resurserna för särskilt stöd riktas så att varje barn får det nödvändiga stödet nära sitt hem.

Inom småbarnsfostran har Helsingfors stads nya plan för småbarnspedagogik tagits i bruk, likaså har en ny läroplan för förskoleundervisningen tagits i bruk inom förskoleundervisningen. Helsingfors stads plan för småbarnspedagogik betonar mer än tidigare barnens rättigheter och planenligheten och pedagogiken inom småbarnsfostran, och förutsätter att pedagogiken och verksamhetskulturen ska förnyas. De nya innehåll som tas upp hänför sig till multilitteraciteten och digitaliseringen. Det har satts upp som mål att det ska finnas en barnträdgårdslärare i varje barngrupp. Grunderna för planen för småbarnspedagogik är för första gången normbaserade och de skapar ett läroplansmässigt kontinuum inom den grundläggande utbildningen.

Andelen privata tjänster inom småbarnsfostran är cirka 12 %. I budgeten ingår det en reservering för att något höja kommundillägget för barn som fyllt tre år inom den privata småbarnsfostran och för barn under tre år inom familjedagvården.

Enligt en regeringsproposition sänks klientavgifterna inom småbarnspedagogiken för dem som har små eller medelstora inkomster räknat från 1.1.2018. Om propositionen verkställs kommer klientinkomsterna att minska och

varhaiskasvatuksen palvelujen käyttöä, jolloin varhaiskasvatuksen asiakasmäärä ja varhaiskasvatuksen menot kasvavat. Todennäköistä on, että osa yksityisen varhaiskasvatuksen käyttäjistä siirtyy kunnan järjestämään varhaiskasvatukseen. Talousarviossa on varauduttu varhaiskasvatuksen asiakasmaksujen alentumiseen sekä tuloissa että menoissa.

Perusopetus

Oppilasmäärä kasvaa suunnitelmakaudella kaupungin järjestämässä perusopetuksessa noin 2 400 oppilaalla eli 6 %.

Suomenkielisen perusopetuksen oppilaista on tällä hetkellä vieraskielisiä 7 800 eli noin 21 %. Ruotsinkielisessä perusopetuksessa vieraskielisiä oppilaita on 70 oppilasta eli noin 2,0 %. Vieraskielisten oppilaiden määrän kasvu jatkuu suunnittelukaudella. Valmistavaa opetusta toteutetaan alkuopetuksessa siten, että lähtökohtaisesti kaikki alkuopetusikäiset valmistavan opetuksen oppilaat opiskelevat lähikoulussa 1-2. -luokalla. Vanhemmilla oppilailla yhden lukuvuoden kestävä valmistava opetus järjestetään edelleen keskitetysti.

Erityisoppilaiden suhteellisen osuuden arvioidaan säilyvän nykyisellä tasolla runsaassa 11 %:ssa ja ruotsinkielisessä perusopetuksessa 7,7 %:ssa, mutta luokamuotoisen erityisopetuksen ja integratiivisen opetuksen välinen suhde muuttuu suunnittelukauden aikana vastaamaan valtakunnallista keskiarvoa. Tällä hetkellä luokamuotoista erityisopetusta saa noin 60 % erityisoppilaista ja integraatio-oppilaita on noin 40 %. Tavoitteena on muuttaa tämä suhde toisinpäin.

Uusi opetussuunnitelma otettiin käyttöön vuosiluokilla 1-6 syksystä 2016 ja käyttöönotto jatkuu portaittain vuosina 2017–2018. Opetussuunnitelmassa korostuu ilmiöpohjainen oppiminen ja tulevaisuudessa tarvittavat laaja-alaisen osaamisen sekä digitaalisen yhteiskunnan taidot. Tavoitteena on inklusiivinen koulu, jossa oppilaat opiskelevat omassa lähikouluksaan oman ikäryhmänsä kanssa. Jokainen saa tarvitsemansa tuen omassa lähikouluksaan. Tarvittavan tuen saaminen edellyttää tuotantotavan muutosta kohti avoimia ja joustavia oppimisen tiloja ja polkuja.

Esi- ja perusopetuksen oppilashuolto muodostaa saumattoman jatkumon. Ensimmäisen luokan terveystarkastusten yhteydessä kokeillaan uutta moniammatillista toimintamallia. Koulujen yhteistyötä psykiatristen hoitotahojen ja lastensuojelun kanssa kehitetään, minkä tavoitteena on asiakaslähtöinen, yhden luokun toimintatapa.

användningen av de småbarnspedagogiska tjänsterna eventuellt att öka, och då ökar även klientantalet inom småbarnsfostran och utgifterna för barnomsorgstjänsterna. Det är sannolikt att en del av kunderna inom småbarnsfostran övergår till de av staden organiserade tjänsterna för småbarnsfostran. Budgeten utgår från att klientavgifterna inom småbarnspedagogiken sänks på både utgifts- och inkomstsidan.

Grundläggande utbildning

Antalet elever ökar under planperioden med ca 2 400 (6 %) inom stadens grundläggande utbildning.

För tillfället har 7 800 elever, dvs. cirka 21 procent, av eleverna inom den finska grundläggande utbildningen ett främmande modersmål. Inom den svenska grundläggande utbildningen finns 70 elever med ett främmande modersmål, dvs. cirka 2 procent. Antalet elever med ett främmande modersmål fortsätter att öka under planperioden. Den förberedande undervisningen förverkligas inom nybörjarundervisningen utgående från att alla elever inom den förberedande undervisningen i årskurserna 1 och 2 går i sin närskola. Den förberedande undervisningen under ett läsår för äldre elever ordnas fortfarande centraliserat.

Den relativa andelen elever inom specialundervisningen beräknas stanna på nuvarande nivå på drygt 11 % och inom den svenska grundläggande utbildningen på 7,7 %, men förhållandet mellan specialundervisningen i klassform och den integrerade undervisningen förändras under planperioden så att det motsvarar det nationella genomsnittet. För närvarande uppgår andelen elever som får specialundervisning i klassform till cirka 60 % av eleverna inom specialundervisningen och andelen integrationselever till cirka 40 %. Målet är att få relationen att vända om.

Den nya läroplanen togs i bruk i årskurserna 1–6 hösten 2016 och ibrukttagandet fortsätter stegvis under åren 2017–2018. I läroplanen betonas fenomenbaserad inläring samt mångsidig kompetens och digitala samhällskunskaper som är nödvändiga i framtiden. Målet är en inklusiv skola vilket innebär att eleverna studerar i sin egen närskola och i sin egen åldersgrupp. Alla elever får det stöd de behöver i sin egen närskola. För att alla ska få det stöd de behöver förutsätts det att produktionssättet ska ändras mot öppna och flexibla inlärningslokaler och studievägar.

Elefvården inom förskoleundervisningen och den grundläggande utbildningen skapar ett sömlöst kontinuum. I samband med hälsokontrollerna i årskurs 1 prövas en ny mångprofessionell verksamhetsmodell. Skolornas samarbete med psykiatriska vårdinrättningar och barnskyddet utvecklas i syfte att bygga upp ett kundorienterat verksamhetssätt under ett och samma tak.

Pääkaupunkiseudun Lape (lapsiperheiden palveluiden muutosohjelma) hankkeessa luodaan yhteisölliseen ja yksilökohtaiseen oppilashuoltoon paremmin lapsen tarvitseman tuen huomioonottavia toimintamalleja. Lisäksi arvioidaan oppilashuollon vaikuttavuutta.

Opetuksen digitalisaatio-ohjelman toteuttaminen muuttaa oppimista ja opettamista. Teknologia sulautuu luontevaksi osaksi koulujen oppimisympäristöjä ja toimintatapoja. Kaikilla opettajilla on tietokone käytössään ja suunnittelukauden aikana myös oppilaiden käyttöön hankitaan tietokoneet. Innovatiivisten kokeilukoulujen toimintaa jatketaan ja kaikissa kouluissa on tutor-opettajat. Oppimisympäristöt ovat joustavia ja avoimia, oppimista tapahtuu kaikkialla ja koko kaupunki on oppimisen tilana. Oppilaiden aktiivinen rooli oppimisprosessissa painottuu. Digitaalisia palveluja kehitetään koulutukseen hakeutumisessa oppijan palvelupolun kautta.

Suomenkielisessä perusopetuksessa noin neljä viidestä oppilaasta käy tällä hetkellä kaupungin ylläpitämää koulua, vajaa 5 prosenttia valtion koulua ja vajaa 15 prosenttia yksityistä koulua. Oppilasmäärän kasvaessa koulujen keskimääräinen oppilasmäärä kasvaa, jolloin koulujen tilankäyttö vastaavasti tehostuu. Tavoitteena on vahvistaa oppijan polkua lisäämällä esiopetuksen järjestämistä peruskoulujen tiloissa. Oman tilankäytön tehostumisen lisäksi tulee tehostaa koulutilojen aktiivisempaa käyttöä kouluajan ulkopuolella. Tavoitteena on tarjota kaikille laadukas ja turvallinen lähikoulu, joka toimii alueensa toiminnan yhtenä keskuksena.

Lukiokoulutus

Kaupungin lukioiden opiskelijamäärän arvioidaan kasvavan suunnitelmakaudella vain 15 opiskelijalla.

Suomenkielisten nuorten lukiokoulutuksen opiskelijoista noin 10 % ja aikuislukion opiskelijoista noin 20 % on vieraskielisiä. Ruotsinkielisissä lukioissa on vain muutamia vieraskielisiä opiskelijoita.

Vuonna 2016 käyttöön otettu lukiokoulutuksen opetussuunnitelma muuttaa lukioiden pedagogiikkaa, toimintakulttuuria, toimintatapoja ja oppimisympäristöjä. Oppimista tapahtuu kaikkialla ja monimuotoiset oppimisen tilat ottavat huomioon erilaiset oppijat ja oppimisen tavat. Lukiot hyödyntävät pääkaupunkiseudun laajaa kulttuuri- ja tiedetarjontaa sekä yritystoimintaa monipuolisena oppimisympäristönä. Lukioiden välinen yhteistyö laajentaa fyysistä ja virtuaalista oppimisympäristöä, jolloin yksilöllisten oppimispolkujen määrä lisääntyy ja monipuolistuu.

Opiskelijoiden ja opettajien käytössä on oppimista vahvistava digitaalinen toimintaympäristö. Verkossa

Inom huvudstadsregionens projekt LAPE (programmet för utveckling av barn- och familjetjänster) skapas med beaktande av det stöd som barnet behöver verksamhetsmodeller som bättre lämpar sig för gemenskaplig och individuell elevvård. Dessutom bedöms elevvårdens effektivitet.

Digitaliseringsprogrammet inom undervisningen betyder förändringar i inlärningen och undervisningen. Teknologin integreras till en naturlig del av skolornas inlärningsmiljöer och verksamhetssätt. Alla lärare har en dator till sitt förfogande och under planperioden anskaffas datorer också för eleverna. Verksamheten på de innovativa försöksskolorna fortsätter och alla skolor har tutorlärare. Inlärningsmiljöerna är flexibla och öppna, inläring sker överallt och hela staden är ett rum för inläring. Elevernas aktiva roll inom inlärningsprocessen betonas. Digitala tjänster utvecklas inom ansökningen till utbildning genom inlärares servicesteg.

Inom den finska grundläggande utbildningen går cirka fyra av fem elever för tillfället i en skola som upprätthålls av staden, knappt fem procent i en statlig skola och knappt 15 procent i en privat skola. När det totala elevantalet ökar, ökar också det genomsnittliga antalet elever i skolorna. Då effektiviserar lokalanvändningen i skolorna i samma mån. Målet är att stärka inlärares studieväg genom att oftare ordna förskoleundervisning i grundskolornas lokaler. Förutom effektivisering av användningen av egna lokaler ska skollokaler mer aktivt utnyttjas utanför undervisningstimmarna. Målet är att erbjuda alla en högklassig och trygg närskola som fungerar som ett centrum för verksamheten i området.

Gymnasieutbildning

Antalet studerande i stadens gymnasier beräknas öka med endast 15 under planperioden.

Cirka 10 % av studerandena inom den finska gymnasieutbildningen har ett främmande modersmål och detsamma gäller för cirka 20 % av studerandena vid vuxengymnasiet. I de svenska gymnasierna finns bara ett fåtal studerande med ett främmande modersmål.

Läroplanen för gymnasieutbildningen, som togs i bruk år 2016, ändrar pedagogiken, verksamhetskulturen, verksamhetssätten och inlärningsmiljöerna i gymnasierna. Inläring sker överallt, och i lokaler för mångformig inläring beaktas olika inlärare och inläringssätt. Gymnasierna utnyttjar huvudstadsregionens omfattande kultur- och vetenskapsutbud och företagsverksamhet som en mångsidig inlärningsmiljö. Samarbetet mellan gymnasierna utvidgar den fysiska och virtuella inlärningsmiljön, vilket ökar antalet individuella studievägar och gör dessa mångsidigare.

Studerandena och lärarna har tillgång till en digital inlärningsmiljö som främjar inlärningen. Gemenskaplig in-

tapahtuva yhteisöllinen ja opettajan ohjaama etäopiskelu lisääntyvät. Opiskelijat osallistuvat koulun toiminnan, opetuksen ja oman oppimisensa suunnitteluun, mikä vahvistaa heidän sitoutumistaan oppimiseen.

Lukiokoulutuksessa uudistetaan ja monipuolistetaan arviointia lisäämällä mm. itse- ja vertaisarviointia, opettajan ja opiskelijan välisiä arviointikeskusteluja sekä lisäämällä oppimispäiväkirjojen, portfolioiden ja projektityöiden käyttöä arvioinnissa.

Sähköiset ylioppilaskirjoitukset ovat alkaneet syksyllä 2016 ja sähköistyminen etenee vaiheittain siten, että keväällä 2019 kaikki ylioppilaskokeet ovat sähköisiä. Lukiot ovat valmistautuneet ylioppilaskokeen sähköistymiseen käyttämällä Abitti-koejärjestelmän sähköisiä kurssikokeita.

Digitalisaatio tukee pedagogisen toimintakulttuurin muutosta. Lukioissa on toimivat langattomat verkot. Opettajat sekä opiskelijat käyttävät opetuksessa ja oppimisessa kannettavia tietokoneita.

Kaikissa lukioissa on uudistettu oppimisen tiloja monimuotoisiksi. Oppimista tapahtuu yhdessä käyttäen monipuolisia oppimisen menetelmiä.

Helsingissä on tällä hetkellä kahdeksan erityisen koulutustehtävän saanutta lukiota. Nykyiset erityistehtävät ovat voimassa 31.7.2018 saakka. Helsingin kaupunki haki kesällä 2017 opetus- ja kulttuuriministeriöltä erityistehtävää nykyisille erityistehtävälukioille ja lisäksi Medialukioon median ja Brändö gymnasietiin urheilun erityistehtävää.

Lukiokoulutuksen valtion rahoitus muuttuu uusien erityistehtävien myötä. Jatkossa erityistehtävälisää myönnetään vain niille koulutuksen järjestäjille, joilla on erityinen koulutustehtävä eikä kaikille erityistehtävän omaavassa kunnassa sijainneille lukiokoulutuksen järjestäjille kuten nyt.

Ammatillinen koulutus

Ammatillisessa koulutuksessa on käytössä kaikki opetus- ja kulttuuriministeriön järjestämisluvan mukaiset ammatillisen peruskoulutuksen paikat. Järjestämisluvat uudistuvat ammatillisen koulutuksen reformilainsäädännön tullessa voimaan 1.1.2018. Uudet järjestämisluvat tulevat perustumaan opiskelijamäärien sijasta opiskelijavuosiin eli opiskelijoiden toteutuneisiin opiskelupäiviin. Järjestämislupa kattaa tutkintoon johtavan ammatillisen koulutuksen ja oppisopimus- ja työvoimakoulutuksen. Koska uuden järjestämisluvan laajuudesta ei ole ollut talousarvion valmisteluvaiheessa tietoa, ehdotus perustuu nykyiseen

lärning på webben och distansstudier med lärarens handledning ökar. Studerandena deltar i planeringen av skolans verksamhet och undervisning och sin egen inlärning, vilket stärker elevernas förbindelse till inlärningen.

Inom gymnasieutbildningen förnyas bedömningen och den görs mångsidigare bl.a. genom att öka självvärderingar och kamratvärderingar, bedömningsdiskussioner mellan lärare och studerande samt användningen av inlärningsdagböcker, portföljer och projektarbeten i bedömningen.

Elektroniska studentskrivningar har börjat hösten 2016 och arbetet fortskrider i faser så att alla studentskrivningar sker elektroniskt våren 2019. Gymnasierna har förberett sig på de elektroniska studentskrivningarna genom att använda elektroniska kursprov i provsystemet Abitti.

Digitaliseringen stöder förändringen i den pedagogiska verksamhetskulturen. Gymnasierna har fungerande trådlösa nätverk. Lärarna och studerandena utnyttjar bärbara datorer i undervisningen och inlärningen.

Alla gymnasier har förnyat sina inlärningslokaler så att de lämpar sig för mångformig inlärning. Inlärningen sker tillsammans genom mångsidiga inlärningsmetoder.

I Helsingfors finns för tillfället åtta gymnasier som fått en särskild utbildningsuppgift. De nuvarande specialuppgifterna gäller till 31.7.2018. Helsingfors stad ansökte sommaren 2017 om en specialuppgift för de nuvarande gymnasierna med en specialuppgift hos undervisnings- och kulturministeriet och dessutom en specialuppgift inom medier för gymnasiet Medialukio och en specialuppgift inom idrott för Brändö gymnasium.

Den statliga finansieringen för gymnasieutbildning förändras med anledning av nya specialuppgifter. I fortsättningen beviljas tillägget för särskilda utbildningsuppgifter bara till de utbildningsanordnare som har en särskild utbildningsuppgift och inte till alla anordnare av gymnasieutbildning som är belägna i samma kommun som gymnasiet med en särskild utbildningsuppgift såsom nu.

Yrkesutbildning

Inom yrkesutbildningen utnyttjas i nuläget alla studieplatser för grundläggande yrkesutbildning inom ramen för tillståndet att ordna grundläggande yrkesutbildning. Tillstånden att ordna utbildning förnyas när lagstiftningen för reformen av yrkesutbildning träder i kraft 1.1.2018. De nya tillstånden kommer att basera sig på studerandeår, dvs. antalet fullbordade studerandedagar per studerande, i stället för utfallet av studiedagar. Tillståndet omfattar den examensinriktade yrkesutbildningen, läroavtalsutbildningen och arbetskraftsutbildningen. Eftersom man inte hade kännedom om omfattningen av det nya tillståndet att ordna

järjestämislupa. Uusi järjestämislupa huomioidaan tulosbudjetissa.

Helsingin kaupunki on hakenut opetus- ja kulttuuriministeriöltä uuteen järjestämislupa opiskelijavuosien vähimmäismääräksi 10 500. Tämä on noin 1 000 opiskelijavuotta enemmän, kuin nykyinen järjestämislupa muunnettuna opiskelijavuosiksi. Ammatillisen koulutuksen kasvun tarve perustuu väestömäärän ja erityisesti maahanmuuttajataustaisen väestön kasvuun Helsingissä sekä ammattityöntekijöiden työvoimapoistumaan.

Ammatillisessa peruskoulutuksessa vieraskielisten opiskelijoiden osuus on jo 25 % eli noin 2 100 opiskelijaa puhuu äidinkielenään muuta kuin suomea, ruotsia tai saamea. Vieraskielisten osuuden arvioidaan kasvavan.

Ammatillisen koulutuksen reformilainsäädäntö muuttaa ammatillista koulutusta ja sen toimintakulttuuria. Muutos koskee koulutukseen hakeutumista, työssäoppimista, ammatillisen koulutuksen toteutustapoja ja oppimisympäristöjä, rahoitusjärjestelmää, opettajien työtä ja opiskelijoiden työllistymisen varmistamista. Stadin ammattiopiston organisaatio uudistetaan huomioiden reformilainsäädäntö ja erityisesti näyttöön perustuva ja osaamisen hankkimistavasta riippumaton tapa suorittaa tutkinto.

Reformin myötä koulutusta siirretään enemmän työpaikoille, mikä muuttaa opettajien roolia oppimisen ohjaajaksi. Työpaikalla käytännön tehtävien yhteydessä järjestettävä koulutus toteutetaan oppisopimuskoulutuksena tai koulutussopimuksena. Koulutussopimus korvaa nykyisen työssäoppimisen. Oppisopimus säilyy keskeisiltä osin nykyisellään perustuen määräaikaiseen työsuhteeseen. Opiskelijalle maksetaan palkkaa ja työnantajalle koulutuskorvausta. Koulutussopimuksessa opiskelija ei ole työsuhteessa. Opiskelijalle ei makseta palkkaa eikä työpaikoille koulutuskorvausta millään aloilla. Opiskelija voi siirtyä joustavasti koulutussopimuksesta oppisopimukseen.

Ammatillisessa koulutuksessa kehitetään reformin myötä jatkuvaa hakeutumista opiskelemaan ja ohjaustyön käytäntöjä. Peruskoulun päättävät nuoret hakeutuvat koulutukseen edelleen yhteishaussa. Muu haku tulee olemaan jatkuvaa hakua suoraan oppilaitokseen.

Ammatillisen koulutuksen koulutustarjonta on suunniteltu tehdyn ennakkointityön pohjalta vastaamaan laadullisesti ja määrällisesti työvoimatarpeisiin ja mahdollisuuteen

utbildning i budgetens beredningsfas, baserar sig förslaget på det nuvarande tillståndet. Den nya tillståndet att ordna utbildning beaktas i resultatbudgeten.

Helsingfors stad har ansökt om ett nytt tillstånd att ordna utbildning av en volym på 10 500 studerandeår hos undervisnings- och kulturministeriet. Detta är cirka 1 000 studerandeår mer än det nuvarande tillståndet konverterat till studerandeår. Behovet att öka yrkesutbildningen baserar sig på att befolkningen i Helsingfors, och speciellt befolkningen med invandrarbakgrund, ökar och på arbetskraftsavgången bland yrkesarbetare.

Inom den grundläggande yrkesutbildningen har andelen studerande med ett främmande modersmål redan gått upp till 25 %, dvs. cirka 2 100 studerande har ett annat modersmål är finska, svenska eller samiska. Andelen studerande med ett främmande modersmål beräknas öka.

Lagstiftningen för reformen av yrkesutbildningen innebär en förändring av yrkesutbildningen och dess verksamhetskultur. Förändringen gäller ansökningen till utbildningen, inläringen i arbetet, sätten att genomföra yrkesutbildningen, inlärningsmiljöer, finansieringssystemet, lärarnas arbete och säkerställande av studerandenas sysselsättning. Yrkesinstitutet Stadin ammattiopistos organisation förnyas med beaktande av reformlagstiftningen och i synnerhet sättes att få examen genom yrkesprov oberoende av hur kunskaperna har förvärvats.

Genom reformen flyttas utbildningen i större grad till arbetsplatserna, vilket ändrar lärarens roll till en handledare för inläring. Utbildningen sker på arbetsplatsen i anslutning till de praktiska arbetsuppgifterna och genomförs i form av läroavtalsutbildning eller genom utbildningsavtal. Utbildningsavtalet ersätter den nuvarande inläringen i arbetet. Läroavtalet bevaras till de centrala delarna sådant det är och bygger på ett arbetsförhållande på viss tid. Till studeranden betalas lön och arbetsgivaren får utbildningsersättning. I fråga om utbildningsavtal är studeranden inte i anställningsförhållande till arbetsgivaren. Till studeranden betalas ingen lön och arbetsplatserna får ingen utbildningsersättning inom någon av branscherna. Studeranden kan flexibelt övergå från ett utbildningsavtal till ett läroavtal.

Inom yrkesutbildningen utvecklas samtidigt med reformen den fortlöpande ansökan till studier och praxisen inom handledningsarbetet. Ungdomar som går ut grundskolan söker sig fortfarande till utbildning genom den gemensamma antagningen. Annan antagning kommer att betyda ansökan direkt till läroinrättningen.

Utbudet inom yrkesutbildningen har planerats på basis av prognoseringsarbete så att den kvalitativt och kvantitativt motsvarar arbetskraftsbehovet och möjligheten att avlägga

suorittaa tutkintojen lisäksi tutkinnon osia. Toiminnan ja talouden tehokkuutta lisätään karsimalla koulutuksen päällekkäisyyksiä, poistamalla nuorten ja aikuisten koulutusten raja-aitoja ja lisäämällä työpaikalla tapahtuvaa oppimista. Lisäksi opiskelijan nopeaa valmistumista tuetaan. Elokuussa 2017 käyttöön otettua uutta opiskelijahallintojärjestelmää kehitetään edelleen siten, että sieltä saatava tieto tukee toiminnan tuloksellista kehittämistä.

Stadin ammattiopisto on ollut mukana opettajien vuosityöaikakoikeilussa syksystä 2017 alkaen. Vuosityöaika mahdollistaa opettajien työn suunnittelun aiempaa työaikamallia joustavammin ja pedagogisia ratkaisuja hyödyntäen.

Stadin aikuisopistossa toimii maahanmuuttajien osaamiskeskus, jonka palveluissa keskitytään maahanmuuttajien osaamisen kartoittamiseen, sosiaaliseen kuntoutukseen, kielikoulutukseen, ammatillisiin pajoihin sekä työelämävalmennukseen. Tavoitteena on maahanmuuttajien osaamisen lisääminen ja nopea työllistyminen. Osaamiskeskuksen tuloksellista toimintaa on tarvetta jatkaa suunnittelukaudella.

Oppimisen tuen suunnitelma uudistetaan vastaamaan reformilainsäädäntöä. Jokaiselle opiskelijalle tehdään henkilökohtainen osaamisen kehittämisen suunnitelma, johon kirjataan myös opiskelijan saama tuki oppimiseen.

Yritysyhteistyötä tullaan lisäämään ja kehittämään uudella tavalla tuoden oppilaitokseen yritystoimintaa ja tarjoamalla opiskelijoiden toteuttamia palveluja. Myös joidenkin työllistävien alojen vetovoimaisuutta kehitetään yhteistyöllä työelämän ja ammattikorkeakoulujen kanssa.

Stadin ammattiopiston Brygga kokoaa yhteen tutkintotavoitteisen koulutuksen ja oppisopimuskoulutuksen. Lisäksi Brygga tarjoaa Stadin ammattiopistossa jo opiskeleville vaihtoehdon, jos opinnot ovat vaarassa keskeytyä. Koulutuksilla ja palveluilla vastataan koulutustakuuseen ja jokaiselle nuorelle ja nuorelle aikuiselle tarjotaan sopiva vaihtoehto joustavasti. Ohjaamon ja etsivän nuorisotyön kanssa tehdään tiivistä yhteistyötä koulutuksen ulkopuolella olevien nuorten ja nuorten aikuisten palveluihin ohjaamiseksi.

Bryggaan on koottu ammatilliseen peruskoulutukseen valmentava koulutus Valma, nuorten työpajatoiminta, perusopetuksen lisäopetus ja avoimet opinnot. Valmassa opiskelija voi parantaa opiskeluvalmiuksiaan ja kokeilla erilaisia koulutusvaihtoehtoja oman alan löytämiseksi. Nuorten työpajat mahdollistavat toiminnallisen oppimisympäristön työkokeilun keinoin. Työpajatoiminnalla tavoitetaan sellaisia nuoria, joilla on haasteita koulutukseen siirtymisessä tai vaikea elämäntilanne. Perusopetuksen lisäopetuksen toteuttaminen ammatillisessa oppilaitoksessa

förutom examina också delar av examen. Verksamhetens och ekonomins effektivitet ökar genom att dubbleringar inom utbildningen elimineras, vuxenutbildningens skrankor avlägsnas och inläringen på arbetsplatsen ökas. Dessutom främjas möjligheterna för studerandena att snabbt avlägga examen. Det nya studerandeförvaltningssystemet som togs i bruk i augusti 2017 utvecklas vidare så att de uppgifter som fås ur systemet stöder en resultatrik utveckling av verksamheten.

Yrkesinstitutet Stadin ammattiopisto har deltagit i ett försök med årsarbetstid för lärarna sedan hösten 2017. Årsarbetstiden gör det möjligt att planera lärarbetet flexiblere än enligt den tidigare arbetstidsmodellen och med utnyttjande av nya pedagogiska lösningar.

Vid yrkesinstitutet Stadin aikuisopisto fungerar ett kompetenscenter för invandrare vars tjänster koncentrerar sig på att kartlägga invandrarnas kompetens och erbjuda social rehabilitering, språkutbildning, yrkesverkstäder och arbetslivsträning. Målet är att öka invandrarnas kompetens och främja deras snabba sysselsättning. Det är behövt att fortsätta kompetenscentrets resultatrika verksamhet under planperioden.

Planen för inlärningsstöd förnyas så att den motsvarar reformlagstiftningen. En personlig plan för utveckling av inläringen görs upp för varje studerande. I planen upptas också hur stort stöd studeranden får för sin inläring.

Samarbetet med företag kommer att öka och utvecklas på ett nytt sätt genom att införa företagsverksamhet i läroinrättningen och erbjuda tjänster producerade av studerandena. Dessutom främjas vissa sysselsättande branschers attraktivitet genom att samarbeta med arbetslivet och yrkeshögskolor.

Yrkeshögskolan Stadin ammattiopistos Brygga samlar ihop den examensinriktade utbildningen och läroavtalsutbildningen. Brygga erbjuder också de nuvarande studerandena vid yrkeshögskolan Stadin ammattiopisto ett alternativ om det finns risk för att de avbryter sina studier. Utbildningarna och tjänsterna svarar på utbildningsgarantin och ett lämpligt alternativ erbjuds flexibelt för alla ungdomar och unga vuxna. Samarbetet med Navigatorn och det uppsökande ungdomsarbetet är tätt i syfte att styra ungdomar och unga vuxna utanför utbildning till tjänsterna.

I Brygga har man samlat ihop den handledande utbildningen Valma, verkstadsverksamheten för unga, påbyggnadsundervisningen inom den grundläggande undervisningen och öppna studier. I Valma kan studerandena förbättra sina studiefärdigheter och pröva olika utbildningsalternativ för att hitta sin egen bransch, Verkstäderna för unga möjliggör en funktionell inlärningsmiljö med arbetsprövningens metoder. Verkstadsverksamheten når ungdomar för vilka det är utmanande att övergå till utbildning eller som är i en svår

tarjoaa perusopetuksen päättöluokan jälkeen mahdollisuuden parantaa jatko-opiskeluvaihtoehtoja ja korottaa perusopetuksen päättönumeroita.

Ohjaamo-Helsinki tarjoaa neuvontaa ja ohjausta erityisesti työn ja koulutuksen ulkopuolella oleville nuorille. Stadin ammattiopisto tarjoaa Ohjaamon asiakkaille yksilöllisiä polkuja opiskelun aloittamiseksi. Ohjaamotoimintamallin jatkamiseen on varauduttu talousarviossa.

Etsivä nuorisotyö tarjoaa tukea ja ohjausta syrjäytymisvaarassa, alle 29 -vuotiaille koulutuksen ja työelämän ulkopuolella oleville nuorille. Työmuodoltaan etsivä nuorisotyö vaihtelee lyhytkestoisesta ohjauksesta pitkäkestoiseen sosiaaliseen vahvistamiseen kohti palveluihin kiinnittymistä. Helsingin kaupunki tuottaa etsivää nuorisotyötä itse sekä hankkii sitä yhteistyösopimuksin palveluntarjoajilta yhteensä 20 etsivän nuorisotyön työntekijän volyymilla. Toimiala rahoittaa toimintaa valtionavustuksen (kattaa n. 65 %) ylimenevällä osuudella.

Investointisuunnitelmia laadittaessa tehdään yhteistyötä työelämän kanssa. Työelämä digitalisoituu ja robotisoituu nopeasti, joten oppilaitoksessa on pysyttävä tässä kehityksessä mukana.

Ammatillisessa koulutuksessa tehostetaan tilojen käyttöä. Tulevaisuudessa tavoitteena on keskittää opetusta entistä suurempiin ja tehokkaampiin kampuksiin.

Vapaa sivistystyö

Vapaan sivistystyön kohderyhmä kasvaa määrällisesti asukasmäärän kasvaessa. Kurssilaisten määrä on pysynyt viime vuodet samalla tasolla kurssien ollessa täynnä. Kurssien minimiopiskelijämäärä on pääsääntöisesti 10 ilmoittautunutta, mutta maksimiopiskelijämäärä riippuu luokan koosta ja pedagogisista seikoista. Erityisryhmien, kuten vammaisryhmien opetus voidaan aloittaa pienemmällä kurssilaisten määrällä.

Opetussuunnitelmaa kehitetään vastaamaan kuntalaisten muuttuvia sivistystarpeita ja tavoitteena on saavuttaa uusia asiakkaita. Vapaan sivistystyön opiskelijat edustavat ikäluokkia 16–95 vuotta. Suurin ikäryhmä on 65–74-vuotiaat. Työväenopistojen opiskelijoista noin 10 % on maahanmuuttajataustaisia.

Vapaan sivistystyön toiminta on tarkoitettu lähinnä yli 16-

livssituation. Att förverkliga den grundläggande utbildningens påbyggnadsundervisning vid en yrkeslärorinrättning ger efter avgångsklassen inom den grundläggande utbildningen en möjlighet att förbättra färdigheterna för fortsatta studier och höja avgångsbetygen från den grundläggande utbildningen.

Navigatorn Helsingfors erbjuder rådgivning och handledning speciellt för ungdomar som har förblivit utanför arbete och utbildning. Stadin ammattiopisto tillhandahåller individuella möjligheter för att börja på en studieväg för Navigatorns kunder. Budgeten utgår från att verksamhetsmodellen för Navigatorn fortsätter.

Det uppsökande ungdomsarbetet ger stöd och handledning för ungdomar under 29 år som har förblivit utanför utbildning och arbetslivet. Det uppsökande ungdomsarbetet varierar till arbetsformerna från kortvarig handledning till långvarig social förstärkning som syftar till att ungdomarna engagerar sig i tjänsterna. Helsingfors stad producerar uppsökande ungdomsarbete både själv och upphandlar detta delvis genom samarbetsavtal hos serviceproducenter, och har sammanlagt 20 anställda inom det uppsökande ungdomsarbetet. Sektorn finansierar den andel av verksamheten som överskrider statsunderstödet (täcker cirka 65 %).

Då investeringsplaner utarbetas samarbetar sektorn med arbetslivet. Arbetslivet digitaliseras och robotiseras i en snabb takt och läroinrättningarna måste hålla samma takt med utvecklingen.

Inom yrkesutbildningen effektiviseras användningen av lokalerna. Ett mål i framtiden är att koncentrera undervisningen till större och mer effektiva campusområden än tidigare.

Fritt bildningsarbete

Målgruppen för det fria bildningsarbetet ökar i volym när antalet invånare blir större. Antalet kursdeltagare har stannat på samma nivå under de senaste åren och kurserna har varit fullsatta. Minimiantalet studerande på kurserna är i regel 10 anmälda deltagare, men maximiantalet studerande beror på klassrummets storlek och pedagogiska frågor. I fråga om kurser för specialgrupper, såsom grupper av handikappade, kan undervisningen börja även om antalet kursdeltagare är mindre.

Läroplanen utvecklas så att den motsvarar kommuninvånarnas förändrade bildningsbehov och målet är att få nya kunder. Studerandena inom det fria bildningsarbetet hör till åldersgruppen 16–95 år. Den största gruppen är 65–74 år. Ungefär 10 % av dem som studerar vid arbetarinstitutet har invandrarbakgrund.

Verksamheten inom det fria bildningsarbetet är främst

vuotiaille helsinkiläisille. Osana kasvatus- ja koulutustoimialaa vapaa sivistystyö rakentaa muun toimialan kanssa yhdessä elinikäisen oppimisen Helsinkiä. Erityisesti lukio- ja ammatillisen koulutuksen palvelukokonaisuuden yhteistyön mahdollisuudet avaavat uudella tavalla kuntalaisten itsensä ja osaamisensa kehittämisen mahdollisuuksia. Tehdään selvitys vapaan sivistystyön, aikuislukion ja ammatillisen aikuiskoulutuksen kentästä toimijoiden keskinäisen työnjaon järjeistämiseksi.

Vapaan sivistystyön opetussuunnitelma painottaa kuntalaistarpeiden huomioon ottamista, demokratian ja osallisuuden tukemista, terveyden ja hyvinvoinnin edistämistä, uusia oppimisympäristöjä sekä opetuksen johtamista näiden tavoitteiden mukaan. Opetussuunnitelman toteuttaminen pitää sisällään myös opetuksen laajatavoitteisuuden ja monialaisuuden. Opetuksen sisällön ohella tavoitellaan aikaisempaa monipuolisempia opetus- ja oppimismenetelmiä.

Yhteiskunnan muutoksen myötä kuntalaisten digitaalisten valmiuksien kehittämistarve kasvaa merkittävästi. Vapaan sivistystyön tehtävänä on mahdollistaa digitalisaatiovalmiuksien ajan tasalla oleminen myös sellaisille henkilöille, jotka eivät saa näitä valmiuksia työelämän tai ammatillisen koulutuksen kautta.

Palvelustrategiset vaihtoehdot

Varhaiskasvatus ja esiopetus

Hallitus on päättänyt esittää kannustusloukkujen purkamisen yhteydessä varhaiskasvatuksen asiakasmaksujen alentamista vuoden 2018 alusta. Tähän on varauduttu talousarviossa.

Varhaiskasvatuksen, esiopetuksen ja perusopetuksen jatkumon pedagogista vahvistamista tuetaan yhteisillä tilaratkaisuilla alueilla. Esiopetuksen osalta tavoitteena on, että toiminnan verkkoa rakennetaan siten, että etsitään ratkaisuja, joissa esiopetus jatkuu samoissa tiloissa kuin varhaiskasvatus tai esiopetus järjestetään koulun kanssa samoissa tiloissa.

Kielirikasteisen esiopetuksen kokeilut alkoivat syksyllä 2017 neljässä päiväkodissa englannin, ranskan, venäjän ja espanjan kielillä. Kokeilun tuloksia ja jatkoa arvioidaan vuoden 2018 aikana.

Päiväkotien koko on kasvanut. Suurempien yksiköiden pedagogisen toiminnan kehittämiseen ja johtamiseen kiinnitetään siksi erityistä huomiota ja luodaan lapsen hyvän kasvun kannalta toimivia tilaratkaisuja.

Strategisena tavoitteena on automatisoida ja digitalisoida palveluihin hakeutumista.

avsedd för helsingforsare som fyllt 16 år. Som en del av fostrans- och utbildningssektorn bygger det fria bildningsarbetet ett Helsingfors för livslångt lärande tillsammans med den övriga sektorn. Speciellt samarbetet med servicehelheten gymnasie- och yrkesutbildning öppnar möjligheter för kommuninvånarna att på ett nytt sätt utveckla sig själva och sin kompetens. Det görs en utredning om fältet för fritt bildningsarbete, vuxengymnasier och yrkesutbildning för vuxna i syfte att rationalisera arbetsfördelningen mellan aktörerna.

Det betonas i läroplanen för det fria bildningsarbetet att invånarnas behov ska beaktas, demokrati och delaktighet stödjas, hälsa och välbefinnande främjas, nya lärmiljöer skapas och undervisningen ledas i enlighet med målen. Verkställandet av läroplanen omfattar även undervisningens breda mål och övergripande karaktär. Förutom undervisningsinnehållet strävar man efter mångsidigare undervisnings- och inlärningsmetoder än tidigare.

Samhället förändras, vilket medför att behovet att utveckla invånarnas digitala färdigheter ökar väsentligt. Det fria bildningsarbetet har till uppgift att göra det möjligt att hålla digitaliseringsfärdigheterna ajour också hos dem som inte får färdigheterna i arbetslivet eller yrkesutbildningen.

Servicestrategiska alternativ

Småbarnspedagogik och förskoleundervisning

Regeringen har beslutat föreslå sänkning av klientavgifterna inom småbarnspedagogiken i samband med undanröjningen av flitfallor räknat från ingången av år 2018. Detta har beaktats i budgeten.

Förstärkningen av ett pedagogiskt kontinuum mellan småbarnspedagogiken, förskoleundervisningen och den grundläggande utbildningen stöds genom gemensamma lokallösningar i områdena. Målet inom förskolan är att verksamhetsnätverket byggs upp så att man söker lösningar enligt vilka förskoleundervisningen sker i samma lokaler som småbarnspedagogiken eller förskolan ordnas i samma lokaler med skolan.

Försök med språkberikad förskoleundervisning började hösten 2017 på fyra daghem på engelska, franska, ryska och spanska. Försökets resultat och fortsättning utvärderas under år 2018.

Daghemmen har blivit större. Större avseende fås därför vid utvecklingen av de större enheternas pedagogiska verksamhet och ledarskap och lokallösningar som stöder en bra uppväxt hos barnen byggs upp.

Det strategiska målet är att automatisera och digitalisera sätten för att söka sig till service.

Perusopetus

Väestökasvun johdosta kaupungin koulujen oppilasmäärä kasvaa ja uusille asuinalueille rakennetaan uusia peruskouluja. Vaihtoehtoisena mallina selvitetään nykyisten sopimuskoulujen halukkuus tuottaa enemmän perusopetuspalveluja.

Perusopetuksen kieliohjelmia tarkistetaan siten, että ensimmäinen vieras kieli tai toinen kotimainen kieli alkaa pääsääntöisesti 1. luokalla.

Oppilaiden ohjausta on tarpeen lisätä peruskoulun päättövaiheessa. Tavoitteena on syventää oppilaiden tietämystä toisen asteen opinnoista sekä parantaa työelämäntuntemusta.

Digitaalisia palveluja kehitetään niin hakuprosesseissa kuin oppilaan oppimisen ja opiskelun tueksi.

Koulupäivän jälkeistä harrastus- ja vapaa-ajan toimintaa koulun tiloissa kehitetään edelleen. Palvelustrategisena vaihtoehtona kokeillaan mallia, jossa jokaiselle koulupäivälle on saatavilla vähintään yksi vapaaehtoinen, ilmainen harrastustoiminta koulun tiloissa.

Tämä toteutetaan yhteistyössä koulun kerhotoiminnan, nuorisotoimen ja kolmannen sektorin toimijoiden kanssa. Selvitetään myös vapaaehtoistyön toimijoiden osallistuminen koulun arkeen.

Lukio- ja ammatillinen koulutus ja vapaa sivistystyö

Mikäli Helsinki ei saa erityistehtävälupaa hakemiinsa lukioihin, sillä on vaikutusta opettajien työllistymiseen, lukiodien vetovoimaan, palveluverkkoon ja opiskelijoiden kurssisuorituksiin ja – valintoihin.

Ammatillisen koulutuksen reformi tulee voimaan 1.1.2018. Se muuttaa ammatillista koulutusta ja sen toimintakulttuuria. Muutos koskee mm. koulutukseen hakeutumista, työssäoppimista, ammatillisen koulutuksen toteutustapoja ja oppimisympäristöjä, rahoitusjärjestelmää, opettajien työtä ja opiskelijoiden työllistymisen varmistamista.

Maahanmuuttajiin erikoistunut Osaamiskeskus on toiminut vuoden 2016 kesäkuusta alkaen osana Stadin aikuisopistoa. Talousarviossa on varauduttu Osaamiskeskus toiminnan jatkumiseen.

Stadin ammattiopistossa on tarjolla avoimia opintoja helsinkiläisille alle 29-vuotiaille nuorille. Avoimina opintoina on tarjolla ammatillisia koulutuskokonaisuuksia mm. asiakaspalvelu, yrittäjyys, yksilöllistä eri oppimisympäristöihin vietyä suomi toisena kielenä tukea sekä työelämän tuntevia lupakortti- ja passikoulutuksia.

Grundläggande utbildning

Med anledning av befolkningstillväxten ökar elevantalet i stadens skolor och nya grundskolor byggs i de nya bostadsområdena. Som en alternativ modell utreds de nuvarande avtalsskolornas beredvillighet att producera mer tjänster inom den grundläggande utbildningen.

Språkprogrammet inom den grundläggande utbildningen justeras så att det första främmande språket eller det andra inhemska språket i regel börjar i årskurs 1.

Det är behövt att öka elevhandledningen inför avgången från grundskolan. Målet är att fördjupa elevernas kunskaper om studier på andra stadiet och förbättra deras kännedom om arbetslivet.

Digitala tjänster utvecklas både inom sökprocesserna och som stöd för elevernas inläring och studier.

Hobby- och fritidsverksamheten i skollokaler efter skoldagen utvecklas vidare. Som ett servicestrategiskt alternativ prövas en modell som bygger på att det varje skoldag finns tillgång till minst en frivillig gratis hobbyfunktion i skollokaler.

Detta förverkligas i samarbete med skolans klubbverksamhet, ungdomsväsendet och aktörer inom den tredje sektorn. Dessutom utreds möjligheterna för aktörer inom frivilligarbetet att delta i skolans vardag.

Gymnasie- och yrkesutbildning och fritt bildningsarbete

Om Helsingfors inte får tillstånd till en särskild utbildningsuppgift i de angivna gymnasierna påverkar detta lärarnas sysselsättning, gymnasiernas attraktivitet, servicenätet och studerandenas kursprestationer och kursval.

Reformen av yrkesutbildningen träder i kraft 1.1.2018. Den ändrar yrkesutbildningen och dess verksamhetskultur. Förändringen gäller bl.a. ansökningsprocessen till utbildning, inläringen i arbetet, sätten att genomföra yrkesutbildningen och inlärningsmiljöer, finansieringssystemet, lärarnas arbete och säkerställandet av studerandenas sysselsättning.

Kompetenscentret, som är specialiserat på invandrare, har sedan juni 2016 varit en del av Stadin aikuisopisto. Budgeten utgår från att verksamheten i Kompetenscentret fortsätter.

Stadin ammattiopisto tillhandahåller öppna studier för helsingforsiska ungdomar under 29 år. I form av öppna studier tillhandahålls yrkesutbildningshelheter, bl.a. kundservice, företagsverksamhet, individuellt stöd för finska som andra språk i olika inlärningsmiljöer och tillståndskorts- och passkollningar med tanke på arbetslivet. Genom öppna

Avoimina opintoina voi myös saavuttaa perusopetuksen päättötodistuksen yksilöllisen suunnitelman mukaisesti. Kolmen viikon välein aloittava Treenaamo toimii vauhdinottona tutkintokoulutukseen tai oman suunnan löytämisen tukena. Avoimissa opinnoissa ohjataan ja tuetaan vuosittain yli 550 koulutuksen ulkopuolella olevaa nuorta. Avoimia opintoja on rahoitettu kasvatuksen ja koulutuksen toimialan omalla rahoituksella ja tätä jatketaan.

Aikuisopistossa järjestetään lastenhoidolla tuettuja suomen kielen kursseja maahanmuuttotautaisille kotivanhemmille sekä töihin pääsyä edistäviä vertaisryhmiä hankerahoituksella. Hankerahoitusta saadaan vuoden 2018 loppuun asti.

Ohjaamo on työ- ja elinkeinoministeriön, opetus- ja kulttuuriministeriön sekä sosiaali- ja terveysministeriön yhteishanke. Se on osa hallitusohjelmaan kirjattua Nuorisotakuun toteuttamista. Ohjaamo-toiminta saa Euroopan sosiaalirahaston (ESR) rahoitusta Keski-Suomen ELY-keskuksen kautta helmikuun loppuun 2018 saakka. Hallituksen puoliväliriihessä on päätetty edetä Ohjaamojen vakinaistamisessa. Päätös koskee vuosia 2018 -2021. Ohjaamoiden vakinaistamiseen saadaan valtiontukea. Valtion tuki riippuu kuitenkin siitä miten kunnat sitoutuvat sijoittamaan Ohjaamotoimintaan. Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala on sitoutunut osallistumaan yhtenä toimialana Ohjaamon toimintaan.

Riskienhallinta

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan sitovana tavoitteena on, että joustavat elinikäisen oppimisen polut ottavat huomioon erilaisten oppijoiden tarpeet.

Varhaiskasvatuksessa tavoitteen mittarina on, että jokaiselle lapselle on laadittu uuden varhaiskasvatussuunnitelman mukainen lapsen varhaiskasvatussuunnitelma. Varhaiskasvatuksessa tavoite edellyttää toimintakulttuurin ja työprosessin läpikäyntiä perustuen Helsingin varhaiskasvatuksen suunnitelmaan ja uusiin valtakunnallisiin suunnitelman perusteisiin. Riskinä on, että suunnitelma toteutetaan kuten ennenkin ja uudistuksen tavoitteet, kuten osallisuus ja varhaiskasvatussuunnitelman käyttö osana toiminnan suunnittelua, toteutusta ja arviointia ei toteudu.

Tavoitteen toteutumista edistetään ottamalla varhaiskasvatuksen opettajia mukaan olemassa oleviin asiantuntijaverkostoihin. Päiväkodin johtajien, rehtoreiden ja alueen päälliköiden yhteistyötä lisätään: kartoitetaan uuden toimintakulttuurin ja johtamisen tarpeita ja synergiaetuja. Tämän perusteella suunnitellaan ja järjestetään pedagogisen johtamisen valmennusta.

studier är det också möjligt att få avgångsbetyg från den grundläggande utbildningen i enlighet med en individuell plan. Treenaamo börjar med tre veckors mellanrum och fungerar som en ansats till examensinriktad utbildning eller som ett stöd för att hitta sin egen riktning. I de öppna studierna får mer än 550 ungdomar utanför arbete och utbildning årligen handledning och stöd. Öppna studier har finansierats genom egen finansiering från fostrans- och utbildningssektorn och detta fortsätter.

Vid vuxeninstitutet ordnas kurser i finska med barnvårdsstöd för hemmaföräldrar med invandrarbakgrund och sysselsättningsfrämjande kamratgrupper med projektfinansiering. Projektfinansieringen fortsätter till utgången av 2018.

Navigatorn är arbets- och näringsministeriets, undervisnings- och kulturministeriets och social- och hälsovårdsministeriets gemensamma projekt. Den är en del av förverkligandet av Ungdomsgarantin, som har antecknats i regeringsprogrammet. Navigatorn-verksamheten har beviljats medel ur Europeiska socialfonden via NTM-centralen i Mellersta Finland till utgången av februari 2018. I regeringens halvtidsöversyn har man beslutat skrida framåt i att göra Navigatorns verksamhet stadigvarande. Beslutet gäller för åren 2018–2021. Statligt understöd beviljas för att göra Navigatorns verksamhet stadigvarande. Statsbidraget beror dock på i vilken grad kommunerna förbinder sig till att investera i Navigatorns verksamhet. Fostrans- och utbildningssektorn har förbundet sig till att delta i Navigatorns verksamhet som en sektorhelhet.

Riskhantering

Fostrans- och utbildningssektorns bindande mål är att flexibla studiestigar för livslångt lärande beaktar olika inlärares behov.

Inom småbarnsfostran är mätaren för målet att en plan för småbarnspedagogik har gjorts upp för varje barn i enlighet med den nya läroplanen för småbarnspedagogik. Målet förutsätter inom småbarnspedagogiken genomgång av verksamhetskulturen och arbetsprocessen på basis av Helsingfors stads plan för småbarnspedagogik och nya riksomfattande grunder för planen. Risken finns att planen genomförs på samma sätt som tidigare och målen för reformen, såsom delaktighet och användningen av planen för småbarnspedagogik som en del av planeringen, verkställandet och utvärderingen, inte realiserar.

Målet främjas genom att lärarna inom småbarnspedagogiken tas med i befintliga sakkunnigätverk. Samarbetet mellan daghemsföreståndare, rektorer och områdeschefer ökar: behovet och synergifördelarna av en ny verksamhetskultur och nytt slags ledarskap kartläggs. Utifrån detta planeras och ordnas handledning i pedagogiskt ledarskap.

Perusopetuksessa mittarina on, että portfolio-oppimista toteutetaan kaikissa peruskouluissa. Oppijan oppimisprosessi nähdään kokonaisuutena ja portfolio seuraa oppijan mukana koko hänen oppimispolkunsa ajan. Riskinä on, että koulujen käyttöön ei saada järjestelmiä, jotka tukevat portfolio-oppimisen toteutumista. Riskinä on myös, että opettajien osaaminen oppimisprosessin ohjaajana ei toteudu kaikissa kouluissa. Riskinhallintakeinona on, että koulujen tutor-opettajien toimintaa ohjataan portfolio-oppimisen toteutumiseen kouluissa ja kaikille opettajille tarjotaan portfolio-oppimiseen koulutusta.

Toisena kasvatuksen ja koulutuksen toimialan sitovana tavoitteena on tehostaa toimialan yhteistä tilankäyttöä. Riskinä on, että tilatarpeet ja tilakapasiteetti eivät kohdennu alueellisesti järkevästi lähipalvelun periaatteen näkökulmasta. Tavoitteen toteutumista edistetään yhteisillä osallistavilla palveluverkkoprosesseilla, jotka perustuvat kaupungin palvelutarpeeseen ja strategiaan.

Kaupunkistrategian 2017–2021 tavoitteiden toteutuminen toimialalla

Eriarvoistumisen ehkäisy

Eriarvoistumisen ehkäisy on toimialan ydintoimintaa.

Eriarvoistumiseen pyritään vaikuttamaan takaamalla tasa-arvoiset koulutusmahdollisuudet jokaiselle helsinkiläiselle. Keskeistä eriarvoistumisen vähentämisessä on, että varhaiskasvatus ja perusopetus sekä ruotsinkieliset palvelut ovat vetovoimaisia lähipalveluita. Lasten ja nuorten syrjäytymistä ehkäistään tukemalla heidän kiinnittymistään yhteiskuntaan ja kulttuuriin moniammatillisena yhteistyönä. Varhaiskasvatusyksiköitä ja kouluja vahvistetaan erityisesti niillä alueilla ja niissä toiminnoissa, joissa nuorten yhdenvertaisen aseman varmistaminen sitä edellyttää.

Tavoite on, että perusopetuksen jälkeen kaikki saavat opiskelupaikan (koulutustakuu). Stadin ammattiopiston Brygga tarjoaa joustavia väyliä toisen asteen opintoihin ilman toisen asteen koulutuspaikkaa jääneille ja toisen asteen opinnoissa keskeyttämisaarassa oleville. Bryggan avoimissa opinnoissa räätälöidään yksilöllisiä koulutuspolkuja nuorten erilaisiin tarpeisiin. Etsivä nuorisotyö tarjoaa tukea ja ohjausta 15–29 -vuotiaille nuorille, jotka ovat koulutuksen tai työmarkkinoiden ulkopuolella. Ammatillisista koulutusta järjestetään työvoimatarpeen mukaisesti koulutuksen määrällisen ja laadullisen ennakkoinnin perusteella.

Myös oppilas- ja opiskelijahuoltopalveluja lisätään asiakasmäärien kasvun edellyttämällä tavalla. Yhteisöllinen oppilashuolto edellyttää vahvaa yhteistyötä kouluissa ja oppilaitoksissa eri toimijoiden kesken.

Inom den grundläggande utbildningen används som mätare att inlärning genom portföljmetoden genomförs i alla skolor. Inlärarens inlärningsprocess betraktas som en helhet och portföljen följer inläraren genom hela inlärningsstigen. Risken finns att skolorna inte får tillgång till system som stöder förverkligandet av portföljmetoden. En annan risk är att lärarnas kompetens som handledare i inlärningsprocessen inte realiseras i alla skolor. Som en riskhanteringsåtgärd styrs skolornas tutorlärares verksamhet mot portföljinlärning i skolorna och alla lärare får möjlighet till skolning i portföljmetoden.

Ett andra mål inom fostrans- och utbildningssektorn är att effektivisera den gemensamma lokalanvändningen inom sektorn. Risken är att lokalbehoven och lokalkapaciteten i områdena inte fördelas förnuftigt med tanke på principerna för närservice. Målet främjas med gemensamma aktiverande servicenätsprocesser som baserar sig på stadens servicebehov och strategi.

Hur målen i stadsstrategin 2017–2021 uppfylls i sektorerna

Förebyggande av ojämlikhetsutvecklingen

Att förebygga ojämlikhetsutvecklingen utgör sektorns kärnverksamhet.

Sektorn strävar att påverka ojämlikhetsutvecklingen genom att garantera jämlika utbildningsmöjligheter för varje helsingforsare. Det är viktigt med tanke på minskningen av ojämlikheten att småbarnspedagogiken och den grundläggande utbildningen på finska och svenska är attraktiv närservice. Utslagning bland barn och unga förebyggs genom stöd som gör att de unga får fotfäste i samhället och kulturen. Detta sker genom multiprofessionellt samarbete. Enheterna för småbarnspedagogik och skolorna stärks särskilt i de områden och i den verksamhet där åtgärder krävs för att alla unga ska ha samma ställning.

Målet är att alla får en studieplats inom gymnasie- eller yrkesutbildningen (utbildningsgaranti). Yrkesinstitutet Stadin ammattiopistos Brygga erbjuder smidiga vägar till studier på andra stadiet dels för sådana som blivit utan studieplats på andra stadiet, dels för sådana som fått en studieplats men är frestade att avbryta sina studier. I de öppna studierna vid Brygga skraddarsys individuella utbildningsvägar för olika behov hos de unga. Det uppsökande ungdomsarbetet erbjuder stöd och handledning för 15–29-åringar som är utanför utbildning och arbetsmarknaden. Yrkesutbildning ordnas enligt arbetskraftsbehovet på basis av prognosering av utbildningens kvantitet och kvalitet.

Också elev- och studerandehälsövsördster tjänster ökas enligt vad ökningen i kundantalet förutsätter. En gemenskaplig elevhälsövsörd förutsätter ett starkt samarbete mellan olika aktörer i skolor och läroinrättningar.

Myönteisen erityiskohtelun rahoitusta jatketaan ja lisätään kaupunkistrategian mukaisesti maltillisesti. Määrärahaa tuetaan tasa-arvoisten varhaiskasvatus- ja koulutuspalvelujen toteutumista sekä ehkäistään syrjäytymistä. Sillä tuetaan lasten ja oppilaiden oppimista ja kasvua, koulunkäyntiä sekä varmistetaan erityisesti syrjäytymisvaarassa olevien oppilaiden osalta peruskoulun päättäminen ja toiselle asteelle siirtyminen. Myönteisen erityiskohtelun rahoitus otetaan käyttöön vuonna 2018 ruotsinkielisessä varhaiskasvatuksessa ja ammatillisessa koulutuksessa. Tämän jälkeen rahoitus kattaa varhaiskasvatuksen, perusopetuksen, lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen.

Kaupunkistrategian 2017–21 toteuttaminen käynnistetään kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla vuonna 2018 seuraavilta osin:

Helsingissä toteutuu koulutustakuu: perusopetuksen jälkeen kaikki saavat opiskelupaikan lukiosta tai ammatillisesta koulutuksesta.

Englannin kielisen koulutuksen ja varhaiskasvatuksen paikkamäärä kaksinkertaistetaan.

Ensimmäisen vieraan kielen opetus aloitetaan kaupungissa jo ensimmäiseltä luokalta.

Helsinkiäisten kielitaitoa monipuolistetaan lisäämällä kielikyly- ja kielirikasteista opetusta ja kasvatusta. Varhaiskasvatuksen kielirikasteista kokeilua jatketaan.

Kiinan kielen opetusta laajennetaan. Peruskouluissa tarjonta kaksinkertaistetaan ja lukiokoulutuksessa kiinan kielen opiskelu mahdollistetaan kaikille kaupungin lukioiden opiskeleville.

Helsingissä säilytetään subjektiivinen päivähoito-oikeus ja varhaiskasvatuksen henkilöstön mitoitus nykyisellä tasolla. Varhaiskasvatuksen maksuttomuutta edistetään siten, että se on maksutonta viiden vuoden iästä alkaen vähintään neljä tuntia päivässä.

Osaamiskeskuksen toimintamallia jatketaan ja kehitetään ja sille pyritään saamaan myös valtion rahoitusta.

Avoimen ammattiopiston toimintaa jatketaan.

Ohjaamo-toimintamallia jatketaan

Kaupunki huolehtii riittävästä lasten suomi tai ruotsi toisena kielenä -opetuksesta.

Monikulttuuristen ohjaajien toimintaa jatketaan.

Helsingissä laaditaan maahanmuuttajien osaamistason kohottamiseksi maahanmuuttajien kasvatuksen ja

Finansieringen för positiv särbehandling fortsätter och ökar måttligt i enlighet med stadsstrategin. Anslaget bidrar till att jämlikheten förverkligas inom småbarnspedagogiken och utbildningstjänsterna, och anslagen förebygger utslagning. Med anslagen för positiv särbehandling stöder fostrans- och utbildningssektorn elevernas inläring, uppväxt och skolgång, och ser särskilt till att elever som riskerar att bli utslagna går ut grundskolan och fortsätter med studier på andra stadiet. Finansiering för positiv särbehandling tas i bruk år 2018 inom den svenska småbarnspedagogiken och yrkesutbildningen. Därefter täcker finansieringen småbarnspedagogiken, den grundläggande utbildningen, gymnasieutbildningen och yrkesutbildningen.

Verkställandet av stadsstrategin 2017–2021 inleds i fostrans- och utbildningssektorn år 2018 till följande delar:

I Helsingfors förverkligas utbildningsgarantin: efter den grundläggande utbildningen får alla en studieplats inom gymnasie- eller yrkesutbildningen.

Antalet platser inom den engelskspråkiga utbildningen och småbarnspedagogiken fördubblas.

Undervisningen i det första främmande språket inleds i staden redan från och med första årskursen.

Helsingforsarnas språkkunskaper görs mångsidigare genom en ökning av språkbad och språkberikad utbildning och fostran. Försöket med språkberikad undervisning inom småbarnspedagogiken fortsätter.

Undervisningen i kinesiska utvidgas. Utbudet i grundskolorna fördubblas och inom gymnasieutbildningen görs det möjligt att studera kinesiska för alla studerande i stadens gymnasier.

I Helsingfors bevaras den subjektiva rätten till dagvård och personaldimensioneringen inom småbarnspedagogiken hålls på den nuvarande nivån. Avgiftsfriheten inom småbarnspedagogiken främjas så att den blir avgiftsfri från fem års ålder i minst fyra timmar per dag.

Verksamhetsmodellen för kompetenscentrum fortsätter och ett mål är att också få statlig finansiering för projektet.

Verksamheten i det öppna yrkesinstitutet fortsätter.

Verksamhetsmodellen Navigatorn fortsätter.

Staden ser till att det finns tillräcklig undervisning för barn i finska eller svenska som andra språk.

Verksamheten med mångkulturella handledare fortsätter.

För att höja invandrarnas kunskapsnivå utarbetas i Helsingfors en utvecklingsplan för fostran och utbildning för

koulutuksen kehittämissuunnitelma, joka ulottuu varhaiskasvatuksesta aikuiskoulutukseen.

Myllypuroon ammattikorkeakoulu Metropolian yhteyteen muodostetaan kansainvälisesti kiinnostava rakennusalan ja hoiva-alan kampus, jossa koulutetaan ammattikorkeakoulutason ja toisen asteen ammattilaisia yhdessä kaupunkiympäristön toimialan kanssa. Mäkelänrinteen opiskelun, urheilun ja asumisen yhdistävää Urhea-kampuksen rakentamista edistetään.

Tuottavuus

Tuottavuutta pyritään parantamaan tilankäyttöä tehostamalla, digitalisaation edistämällä sekä järjestämällä erityisen tuen palvelut oppilaille lähikouluissaan (inklusiivinen koulu).

Sitovien tavoitteiden kytkeytyminen strategiin lähtökohtiin

Sitova tavoite "Helsingissä joustavat elinikäisen oppimisen polut ottavat huomioon erilaisten oppijoiden tarpeet" tukee kaupungin strategisen lähtökohdan Eriarvoistumisen ehkäisy toteutumista. Sitova tavoite "Tehostetaan toimialan yhteistä tilankäyttöä." puolestaan kytkeytyy kiinteästi kaupungin strategiin lähtökohtiin Tuottavuuden parantaminen.

Toimialan henkilöstösuunnitelma 2018–2020

Varhaiskasvatuksessa lasten määrä kasvaa suunnitelmakaudella vuoteen 2020 asti. Kasvatus- ja hoitohenkilöstön määrään esitetään kasvua samassa suhteessa ottaen huomioon varhaiskasvatuslain ja lasten päivähoitosta annetun asetuksen mukaisen mitoituksen. Leikkipuistotoiminnan henkilöstömäärä pysyy vuoden 2017 tasolla. Varhaiskasvatuslain uudistumiseen ja sitä kautta varhaiskasvatuksen laatuun liittyen käynnistetään prosessi, jossa varmistetaan riittävä varhaiskasvatuksen työntekijöiden, ml. varahenkilöstön, määrä ja pysyvyys Helsingissä.

Perusopetuksen oppilasmäärän kasvusta johtuen suomenkielisen ja ruotsinkielisen perusopetuksen opettajatarve kasvaa. Suunnitelmakaudella esitetään perustettavaksi uusia opettajan virkoja. Lisäksi palkataan oppilasmäärän kasvun edellyttämä määrä päätoimisia ja sivutoimisia tuntiopettajia.

Ammatillisen koulutuksen virkaehtosopimuksen työaikajärjestelyjen muutos tulee vaikuttamaan suunnitelmakaudella opetushenkilöstön rakenteeseen määräaikaisen henkilöstön osalta.

Hallinnon henkilöstösuunnitelma perustuu

invandrare, som sträcker sig från småbarnspedagogik till vuxenutbildning.

I anslutning till yrkeshögskolan Metropolia i Kvarnbäcken bildas ett internationellt intressant campus i bygg- och omsorgsbranschen, där det utbildas proffs på yrkeshögskolenivån och på andra stadiet tillsammans med stadsmiljösektorn. Byggandet av Backasbrinkens Urheacampus som kombinerar studier, idrott och boende främjas.

Produktivitet

Produktiviteten förbättras såvitt möjligt genom effektivare lokalanvändning, främjande av digitalisering och anordnande av tjänsterna med särskilt stöd för eleverna i deras närskola (inklusive skola).

Hur de bindande målen kopplas till de strategiska utgångspunkterna

Det bindande målet "Helsingfors har flexibla studievägar för livslångt lärande vilka beaktar behoven hos olika inlärare." stöder uppfyllandet av stadens strategiska utgångspunkt om förebyggande av ojämlikheten. Det bindande målet "Den gemensamma lokalanvändningen inom sektorn effektiviseras" kopplas för sin del fast till stadens strategiska utgångspunkter om förbättring av produktiviteten.

Sektorns personalplan 2018–2020

Antalet barn inom småbarnsfostran ökar under planperioden till år 2020. I antalet personer i fostrings- och vårduppgifter föreslås en ökning i samma proportion med beaktande av dimensioneringen i lagen om småbarnspedagogik och i förordningen om barndagvård. Antalet anställda inom lekparcsverksamheten stannar på 2017 års nivå. Med anknytning till den reviderade lagen om småbarnspedagogik och därmed till kvaliteten på småbarnspedagogiken inleds det en process med vilken det säkerställs att det finns tillräckligt många anställda inom småbarnspedagogiken i Helsingfors, inklusive personalpoolen, och att de stannar kvar i stadens tjänst.

I och med att antalet elever inom den grundläggande utbildningen ökar behövs det fler lärare inom den finska och den svenska grundläggande utbildningen. Nya lärartjänster föreslås bli inrättade under ekonomiplanepreioden. Dessutom anställs timplärare med befattningen som huvud- eller bisyssla i det antal som ökningen i antalet elever kräver.

Ändringen av arbetstidsarrangemangen enligt tjänstekollektivavtalet för yrkesutbildningen kommer att påverka undervisningspersonalens struktur under planperioden i fråga om personalen på viss tid.

Personalplanen inom förvaltningen bygger på

kaupunginkanslian asettamaan hallinto- ja tukipalvelujen henkilöstömäärän tavoitetasoon.

Vuosina 2018 - 2020 nykyisestä vakinaisesta henkilöstöstä arvioilta 662 saavuttaa eläkeiän. Muuksi henkilöstön lähtövaihtuvuudeksi arvioidaan noin 900 henkilöä. Tehtävien vapautuessa tuottavuutta parannetaan tehtäväjärjestelyjä toteuttamalla ja toimintaprosesseja uudistamalla. Vapautuvat opetustehtävät sekä varhaiskasvatuksen hoito- ja kasvatus tehtävät täytetään palvelutarpeen mukaisesti.

Toimialan tilankäyttösuunnitelma 2018 – 2020

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan tulee huolehtia siitä, että se voi tarjota tarpeelliset ja tarkoituksenmukaiset oppimisen tilat. Tilamitoitusta, suunnittelua ja käytäntöä ohjaavat myös Opetushallituksen suositukset perusopetuksessa ja toisen asteen koulutuksessa. Päivähoidon tilojensuunnittelussa noudatetaan ympäristökeskuksen ohjeita ja entisen varhaiskasvatusviraston suunnittelu- ja mitoitusperiaatteita. Perusopetuksen, lukio- ja ammatillisen koulutuksen palveluverkkoa kehitetään kaupunginhallituksen maaliskuussa 2015 päättämien linjauksien ja tavoitteiden mukaisesti.

Tavoitteena on, että tilojen yhteiskäytöllä tehostetaan toimialan tilankäyttöä ja että kaikki kasvatuksen ja koulutuksen toimialan tilat ovat tehokkaassa käytössä. Uusilla ja kasvavan oppilasmäärän alueilla huolehditaan palvelujen oikea-aikaisesta toteutuksesta. Perusparannusten yhteydessä tarvittavien väistötilojen käyttö ja kustannukset optimoidaan käyttämällä niitä useiden lähekkäin sijaitsevien koulujen väistötiloina peräkkäin.

Uusi opetussuunnitelma ja oppimisen digitalisaatio mahdollistavat uudenlaisen ja tilatehokkaamman koulurakennuksen sekä ympäristön tilojen käytön. Tilankäyttöä tehostetaan suunnittelemalla joustavia ja muunneltavia tiloja ja käyttämällä ruokasali-, aula-, käytävä- sekä muita tiloja oppimisen tiloina. Toteutettavat muuntojoustavat opetustilat mahdollistavat luopumisen osasta nykyisiä tiloja. Tilatehokkuutta parannetaan myös oppilaspaikkoja lisäämällä.

Perusopetuksen palveluverkkotarkastelun avulla on voitu tehostaa koulutilojen käyttöä. Koulun ja päiväkodin yhteishankkeissa voidaan yhteisillä keittiö-, ruokasali-, liikunta- ja hallinnon tiloilla tehostaa tilankäyttöä. Varhaiskasvatuksessa luovutaan pienistä ja haavoittuvista yksiköistä, tiivistetään nykyisiä tiloja sekä sijoitetaan toimintaa kaupungin omistamiin tiloihin. Ammatillisessa koulutuksessa opetusta keskitetään tulevaisuudessa Roihupellon kampukselle.

stadskansliets målsatta nivå för antalet anställda inom förvaltnings- och stödtjänsterna.

Åren 2018–2020 beräknas 662 av de nuvarande ordinarie anställda uppnå pensionsåldern. Den övriga personalomsättningen omfattar uppskattningsvis ca 900 anställda. Då anställningar blir lediga förbättras produktiviteten genom att arbetsuppgiftsarrangemang genomförs och verksamhetsprocesser förnyas. De anställningar som blir lediga inom undervisningen och inom vården och fostran inom småbarnspedagogiken tillsätts i enlighet med behovet.

Sektorns plan för lokalanvändningen 2018–2020

Fostrans- och utbildningssektorn ska se till att kunna erbjuda nödvändiga och ändamålsenliga lokaler för inläring. Lokaldimensioneringen, planeringen och praxis styrs också genom rekommendationer från utbildningsstyrelsen när det gäller den grundläggande utbildningen och utbildningen på andra stadiet. Dagvårdslokaler planeras i enlighet med anvisningar från miljöcentralen och planerings- och dimensioneringsprinciper från före detta barnomsorgsverket. Servicenätet för grundläggande utbildning, gymnasieutbildning och yrkesutbildning utvecklas i enlighet med de riktlinjer och mål som stadsstyrelsen fattade beslut om i mars 2015.

Målet är att effektivisera lokalanvändningen inom sektorn genom sambruk av lokaler och att effektivt utnyttja fostrans- och utbildningssektorns alla lokaler. I nya områden och i områden där elevantalet ökar ser man till att servicen förverkligas i rätt tid. Användningen av och kostnaderna för de tillfälliga lokalerna i samband med ombyggnader optimeras genom att utnyttja de tillfälliga lokalerna för flera ombyggnader i sträck i skolor som ligger nära varandra.

Den nya läroplanen och digitaliseringen inom inläringen gör det möjligt att på nya och mer effektiva sätt utnyttja lokalerna i skolhuset och i omgivningen. Lokalanvändningen effektiviseras genom att planera flexibla och modifierbara lokaler och genom att utnyttja matsalar, entréhallar, korridorer och andra lokaler som lokaler för inläring. De modifierbara lokalerna gör det möjligt att avstå från en del av de nuvarande lokalerna. Effektiviteten i lokalanvändningen förbättras också genom att öka antalet elevplatser.

Med hjälp av granskning av servicenätet för den grundläggande utbildningen har det varit möjligt att effektivisera användningen av skollokaler. I samprojekt mellan skolor och daghem kan man effektivisera lokalanvändningen genom gemensamma köks-, matsals-, gymnastik- och förvaltningslokaler. Lokaler med små och sårbara enheter inom barnomsorgen avstås, nuvarande lokaler används effektivare och verksamhet förläggs till lokaler i stadens ägo. Inom yrkesutbildningen koncentreras undervisningen i

Koulu- ja oppilaitostilojen ilta- ja vapaa-ajankäyttöä on lisätty pidentämällä tilojen varauskautta. Koulujen ja oppilaitosten liikuntatilojen vapaa-ajan käyttöä koskeva hallinnointi siirrettiin kulttuurin ja vapaa-ajan toimialalle liikunnan palvelukokonaisuuteen 1.6.2017 lähtien. Tilasuunnittelussa ja kulunvalvonnassa huomioidaan muiden toimialojen käyttäjien tarpeet. Kaupunkitasolla yhteiskäytöllä saavutetaan kustannussäästöjä, kun hallintokuntien kokonaistilantarve vähenee.

Hallinnon osalta tilankäyttö tehostui entisestään varhaiskasvatusviraston ja osan Suomenkielisen työväenopiston hallinnosta muuttaessa keväällä 2017 Töysänkadun monitilatoimistoon. Varhaiskasvatusviraston toimitiloista (3 460 m²) luovuttiin kokonaan ja osa Suomenkielisen työväenopiston vapautuneista hallinnon tiloista voidaan ottaa muuhun käyttöön.

Tilankäytön tehostamisen seurauksena kiinteistöjen ilmanvaihdon ja muiden teknisten järjestelmien sekä saniteetti- ja ruokahuollon tilojen lisääntynyt tarve aiheuttaa erikokoisia perusparannus- ja korjaustarpeita, jotka toteutuessaan saattavat nostaa toimialan vuokratkustannuksia suunnitelmakaudella 2018–2027.

Digitalisaatio ja tietotekniikan palvelutuotannon ja prosessien kehittämisessä

Digitalisaatiolla tarkoitetaan systeemistä ydintoiminnan muuttamista. Yhteiskunnan ja työelämän digitalisoituminen ja muutos asettaa merkittäviä haasteita kasvatukselle ja koulutukselle, jotta lapset ja nuoret saavat yhteiskunnassa tarvittavat taidot. Kasvatuksen ja koulutuksen digitalisaation kehittäminen on myös edellytys uusien opetussuunnitelmien ja varhaiskasvatussuunnitelmien toteuttamiselle. Uudet valtakunnalliset opetussuunnitelmien perusteet syventävät tapaa oppia tuomalla opetukseen ainesisältöjen lisäksi laaja-alaiset taidot, yhteisöllisen oppimisen ja ilmiöpohjaisen opetuksen. Koululta edellytetään osaamisperusteisuutta, yksilöllisten opintopolkujen rakentamista sekä oppimisen monipuolista arviointia. Myös varhaiskasvatussuunnitelman valtakunnalliset perusteet tuovat laaja-alaisen osaamisen osaksi opeteltavia taitoja. Lukion ylioppilaskirjoitukset muuttuvat asteittain sähköiseksi vuosien 2016 - 2019 aikana. Ammatillista koulutusta uudistetaan valtakunnallisesti vastaamaan tulevan yhteiskunnan ja digitalisaation haasteita. Elinikäisen oppimisen näkökulmasta digitalisaation vaatimiin taitoihin vastaa pitkälti vapaa sivistystyö mm. seniorien osalta.

Palvelutuotanto on ajasta ja paikasta riippumaton. Digitalisaation myötä toteutetaan siirtyminen

fortsättningen till campusområdet i Kasåkern.

Möjligheterna att använda skolornas och läroanstalternas lokaler för kvälls- och fritidsaktiviteter i högre grad har ökat i och med att reserveringsperioden har förlängts. Administrationen av användningen av skolornas och läroinrättningarnas idrottslokaler för fritidsaktiviteter överfördes till servicehelheten för idrott inom kultur- och fritidssektorn 1.6.2017. I planeringen av lokalerna och i passerkontrollen beaktas behoven hos andra sektorer. Genom sambruket uppnår man kostnadsbesparingar på hela stadens nivå när förvaltningarnas sammanlagda behov av lokaler minskar.

Administrationen av lokalanvändningen blev ännu effektivare då barnomsorgsverket och en del av finska arbetarinstitutets administration våren 2017 flyttade till det aktivitetsbaserade kontoret vid Töysägatan. Sektorn avstod från barnomsorgsverkets verksamhetslokaler (3 460 m²) helt och hållet och en del av de finska administrationslokaler som blev lediga kan nu tas i annat bruk.

Till följd av lokaleffektiviseringen orsakar det ökade behovet av ventilation och andra tekniska system och sanitets- och matförsörjningslokaler i fastigheterna ombyggnads- och reparationsbehov av olika volymer som kan höja sektorns hyreskostnader under planperioden 2018–2027 då de förverkligas.

Digitalisering och IT vid utvecklingen av tjänsteproduktionen och processerna

Med digitalisering avses systematisk förändring av kärnverksamheten. Digitaliseringen och förändringen av samhället och arbetslivet innebär stora utmaningar för fostran och utbildning för att barn och ungdomar ska tillägna sig de kunskaper de behöver i samhället. Utvecklingen av digitaliseringen inom fostrans- och utbildningssektorn är också en förutsättning för att efterleva de nya läroplanerna och planerna för småbarnspedagogik. De nya grunderna för de nationella läroplanerna fördjupar sättet att lära sig genom att förutom ämnesinnehåll även införa mångsidig kompetens, gemenskaplig inläring och fenomenbaserad undervisning i inläringen. Av skolan förutsätts kompetensbas, uppbyggande av individuella studievägar och mångsidig utvärdering av inläringen. Också i de nationella grunderna för planen för småbarnspedagogik tas mångsidig kompetens upp bland de kunskaper som ska tillägnas. Studentskrivningarna i gymnasiet blir stegvis elektroniska under åren 2016–2019. Yrkesutbildningen förnyas i hela landet så att den motsvarar det framtida samhällets och digitaliseringens utmaningar. Ur perspektivet för livslångt lärande svarar det fria bildningsarbetet till en stor del för de kunskaper som digitaliseringen kräver bl.a. i fråga om seniorer.

Serviceproduktionen är oberoende av plats och tid. I takt med digitaliseringen övergår man till tjänsteledarskaps-

palvelujohtoiseen toimintaan, johon liittyy keskeisesti asiakaslähtöisyys, korostuu asiakasymmärryksen kehittäminen digitaalisissa ympäristöissä sekä resurssien ja kokeilukulttuurin kehittäminen. Tämä edellyttää toiminnan prosessien systemaattista seuranta.

Teknologian pedagogisesti mielekkään ja toimivan käytön edellytyksenä on johtamisen kehittäminen sekä henkilöstön osaamisen kehittäminen. Teknologian täysimääräinen hyödyntäminen kasvatuksen ja koulutuksen uudistamisessa edellyttää digitalisaation pedagogista johtamista, uuden kehittämistä, uutta osaamista sekä koko kaupungin näkemistä oppimisympäristönä. Helsingin kaupungin opetuksen digitalisaatio-ohjelma vuosille 2016–2019 sekä varhaiskasvatuksessa käynnistetty digitalisaatio-ohjelma vuosille 2016 - 2020 vastaavat digitalisoituneen yhteiskunnan tarpeisiin ja sisältävät keskeiset tavoitteet ja toimenpiteet kasvatuksen ja koulutuksen digitaaliselle uudistamiselle. Vapaalle sivistystyölle on valmisteilla digitalisaatio-ohjelma, jonka avulla kehitetään sekä opetuksen sisältöjä että henkilöstön digiosaamista. Nämä digitalisaatio-ohjelmat yhdistetään ja kehitetään kasvatuksen ja koulutuksen toimialan yhteiseksi digitalisaatio-ohjelmaksi.

Talousarvion seurannassa tarkasteltavat tavoitteet

Sitovat toiminnan tavoitteet

Tavoite 1: Helsingissä joustavat elinikäisen oppimisen polut ottavat huomioon erilaisten oppijoiden tarpeet.

Mittarit:

Varhaiskasvatus: Jokaiselle lapselle on laadittu uuden varhaiskasvatussuunnitelman mukainen lapsen varhaiskasvatussuunnitelma.

Perusopetus: Portfolio-oppimista toteutetaan kaikissa peruskouluissa. Oppijan oppimisprosessi nähdään kokonaisuutena ja portfolio seuraa oppijan mukana koko hänen oppimispolkunsa ajan.

Lukiot: Opiskelijat laativat urasuunnitelman ohjaushenkilöstön tuella 1. vuoden loppuun mennessä.

Ammatillinen koulutus: Jokaiselle opiskelijalle on laadittu henkilökohtainen osaamisen kehittämissuunnitelma, joka sisältää puuttuvan osaamisen hankkimistavan.

Vapaa sivistystyö: suunnitellaan ja otetaan käyttöön opitun tunnistamisen ja tunnustamisen menetelmät.

Tavoite toteutuu, jos kolmessa mittarissa saavutetaan asetettu tavoitetaso.

baserad verksamhet i vilken kundorienteringen har en central roll, utvecklingen av kundförståelse i digitala miljöer framhävs, likaså utvecklingen av resurserna och försökskulturen. Detta förutsätter systematisk uppföljning av verksamhetsprocesserna.

För att kunna använda teknologin på ett pedagogiskt meningsfullt och fungerande sätt krävs det att ledarskapet och personalens kunskaper utvecklas. För att till fullo utnyttja teknologin inom förnyelsen av fostran och utbildning behövs pedagogiskt ledarskap av digitaliseringen, utveckling av nytt, ny kompetens och förmåga att betrakta hela staden som en inlärningsmiljö. Helsingfors stads digitaliseringsprogram för undervisningen för åren 2016–2019 och digitaliseringsprogrammet för småbarnspedagogiken för åren 2016–2020 svarar mot det digitaliserade samhällets behov och innehåller centrala mål och åtgärder för förnyelse av fostran och utbildning. För det fria bildningsarbetet bereds för närvarande ett digitaliseringsprogram med hjälp av vilket innehåll för undervisningen och personalens digikunskaper utvecklas. Digitaliseringsprogrammen slås ihop och byggs upp till ett gemensamt digitaliseringsprogram för fostran och utbildning.

Mål som granskas vid budgetuppföljningen

Bindande verksamhetsmål

Mål 1: Helsingfors har flexibla studievägar för livslångt lärande vilka beaktar behoven hos olika inlärare.

Mätare:

Småbarnspedagogik: För varje barn har det utarbetats en personlig plan för småbarnspedagogik i enlighet med den nya planen för småbarnspedagogik.

Grundläggande utbildning: Inläring genom portföljmetoden genomförs i alla skolor. Inlärarens inlärningsprocess betraktas som en helhet och portföljen följer inläraren genom hela inlärningsstigen.

Gymnasier: Studerandena gör upp en karriärplan med stöd av handledningspersonalen före slutet av första läsåret.

Yrkesutbildning: En personlig plan för kompetensutveckling har gjorts upp för varje studerande. I planen anges sätt på vilka den kompetens som saknas kan nås.

Fritt bildningsarbete: metoder för identifikation och erkännande av det inlärdas planeras och tas i bruk.

Målet uppnås om den målsatta nivån uppnås på tre mätare.

Tavoite 2: Tehostetaan toimialan yhteistä tilankäyttöä.

Mittari:

Päiväkotien, koulujen ja oppilaitosten tilankäyttöä tehostetaan järjestämällä opetusta koulun/oppilaitoksen ulkopuolella 5 % ja neljä suomenkielisen esiopetuksen ryhmää käynnistyy peruskoulujen tiloissa.

Mål 2: Den gemensamma lokalanvändningen inom sektorn effektiviseras.

Mätare:

Lokalanvändningen på daghem och i skolor och läroinrättningar effektiviseras genom att ordna 5 % av undervisningen utanför skolan och fyra grupper för förskoleundervisning på finska börjar i grundskolornas lokaler.

Suoritettavoitteet	2016	2017	ennuste prognos 2017	2018	2019	2020
Varhaiskasvatus ja esiopetus						
Suomenkielinen varhaiskasvatus						
Hoidossa olevat alle kouluikäiset lapset 31.12.2016	37 012	37 769	37 597	38 102	38 590	39 090
Omissa päiväkodeissa 31.12.	22 052	22 759	23 229	24 549	24 887	25 237
Ostopalvelupäiväkodeissa 31.12. (sis. maksusit.)	210	290	290	290	290	290
Perhepäivähoidossa 31.12.	1 000	997	951	870	870	870
Lasten kotihoidontuki, lapset 31.12.	8 900	8 706	8 423	8 000	8 000	8 000
Yksityisen hoidontuki, lapset 31.12.	3 237	3 396	3 411	3 275	3 400	3 525
Kerhoissa, lapset 31.12.*	1 500	1 500	1 200	1 050	1 075	1 100
Esiopetus, perusopetuksessa– förskola i grundläggande utbildning	113	121	93	68	68	68
Perusopetuslain mukainen iltapäivätoiminnan oppilaat:	5 600	5 400	5 807	5 800	5 800	5 800
Kaupungin järjestämässä iltapäivätoiminnassa olevat oppilaat	1 400	1 400	1 560	1 400	1 400	1 400
Muiden järjestämässä avustettavassa iltapäivätoiminnassa olevat oppilaat	4 200	4 000	4 247	4 400	4 400	4 400
Suomenkielinen perusopetus – Finsk grundläggande utbildning	36 441	37 348	37 428	38 646	39 790	40 916
Suomenkielinen lukiokoulutus – Finsk grundläggande gymnasieutbildning	7 157	7 300	7 189	7 229	7 259	7 244
Lukiokoulutus - Gymnasieutbildning	7 105	7 248	7 142	7 177	7 207	7 192
Valmistava opetus - Förberedande undervisning	52	52	47	52	52	52
Ammatillinen koulutus opiskelijavuosina*)– Yrkesutbildning	9 399	9 574	9 574	9 588	9 678	9 678
Valtionosuuteen oikeuttava koulutus – Utbildning som berättigar till statsandel	7 840	7 857	7 857	7 857	7 857	7 857
Valtionosuuteen oikeuttava lisäkoulutus – Tilläggsutbildning som berättigar till statsandel	148	150	150	150	150	150
Oppisopimuskoulutus – Läroavtalsutbildning	1 411	1 567	1 567	1 581	1 671	1 671
*) opiskelijamäärä*0,9						
Muu ammatillisen koulutuksen järjestämä koulutus						
Maksullinen palvelutoiminta henkilötyövuosina– Avgiftsbelagd service	300	300	300	300	300	300
Työpajatoiminta, opiskelijamäärä henkilötyövuosina - Verkstadsverksamhet, antal studerande årsverken	137	132	132	132	132	132
Perusopetuksen lisäopetus oppilasmäärä - Påbyggnadsundervisning (årskurs 10)	40	40	40	40	40	40

Suomenkielinen vapaa sivistystyö

Opetustunnit	102 500	101 500	102 500	101 500	101 500	101 500
Kurssilaiset, kurssipaikan saaneet	78 000	78 000	78 000	78 000	78 000	78 000
Kokeileva, Integroiva, Strateginen opetus	12 500	15 000	15 000	15 000	15 000	15 000

Ruotsinkieliset palvelut**Ruotsinkielinen varhaiskasvatus**

Hoidossa olevat alle kouluikäiset lapset 31.12.2016	2 265	2 348	2 340	2 548	2 633	2 677
Omissa päiväkodeissa 31.12.	1 875	1 943	1 940	2 070	2 145	2 185
Ostopalvelupäiväkodeissa 31.12. (sis. maksusit.)	190	200	205	290	290	290
Perhepäivähoidossa 31.12.	123	120	95	95	95	95
Esiopetus, perusopetuksessa – förskola i grundläggande utbildning	77	85	100	93	103	107
Ruotsinkielinen perusopetus – Svensk grundläggande utbildning	3 399	3 445	3 442	3 524	3 568	3 656

Ruotsinkielinen lukiokoulutus – Svensk grundläggande gymnasieutbildning

	1 221	1 214	1 205	1 215	1 215	1 215
--	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------

Ruotsinkielinen vapaa sivistystyö

Opetustunnit	22 500	22 500	23 000	22 500	22 500	22 500
Opiskelijamäärä	6 300	6 300	6 600	6 300	6 300	6 300
Kurssilaiset, ilmoittautuneet opiskelijat	18 500	18 500	17 500	18 500	18 500	18 500
Opintonsa loppuunsaattaneiden maahanmuuttajien määrä	15	15	15	15	15	15

Kaupungin varhaiskasvatuksen palvelut yhteensä

	39 277	40 117	39 937	40 650	41 223	41 767
--	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------

Perusopetuslain mukainen iltapäivätoiminta

	5 600	5 400	5 807	5 800	5 800	5 800
--	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------

Kaupungin tuottaman perusopetuksen oppilaat yhteensä - Förskola och grundläggande utbildning sammanlagt

	39 840	40 793	40 870	42 170	43 358	44 572
--	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------

Kaupungin tuottaman lukiokoulutuksen opiskelijat yhteensä - Studerande inom gymnasieutbildningen sammanlagt

	8 378	8 514	8 394	8 444	8 474	8 459
--	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------

Ammatillinen koulutus – Yrkesutbildning

	9 399	9 574	9 574	9 588	9 678	9 678
--	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------

Kotikuntakorvausten perusteena olevat oppilasmäärät - Elevantal som ligger till grund för hemkommunsersättningar

- Helsingin kaupungin järjestämässä esi- ja perusopetuksessa olevat muiden kuntien oppilaat	553	626	580	626	626	626
---	-----	-----	-----	-----	-----	-----

- Muiden koulutuksen järjestäjien esi- ja perusopetuksessa olevat helsinkiläiset oppilaat	8 834	8 750	8 750	8 750	8 750	8 750
---	-------	-------	-------	-------	-------	-------

Varhaiskasvatuksen ennusteessa on huomioitu asiakasmaksujen aleneminen. Lisäksi varhaiskasvatuspalvelujen kysyntää nostaa se, että kaupunkistrategian mukaisesti varhaiskasvatuksen maksuttomuutta edistetään asteittain vuodesta 2018 alkaen siten, että se on maksutonta viiden vuoden iästä alkaen vähintään neljä tuntia päivässä. – I prognosen för småbarnspedagogiken har det beaktats att klientavgifterna sjunker. Efterfrågan på småbarnspedagogiska tjänster ökas dessutom av att en avgiftsfri småbarnspedagogik i enlighet med stadsstrategin främjas gradvis från år 2018 så att den gäller dem som fyllt fem år i minst fyra timmar per dag.

Varhaiskasvatuspalvelujen kysynnän ennakointia vaikeuttaa se, että kysyntään vaikuttaa väestönkasvun ja edellä mainittujen muutosten lisäksi se, mitä varhaiskasvatusta perheet valitsevat ja käyttävät (kotihoiton tuki ja kuntalisä, yksityisen hoidon tuki ja kuntalisä, päiväkotihoido, perhepäivähoito, kerhotoiminta). Myös työllisyydellä on vaikutusta varhaiskasvatuksen tarpeeseen. Kotihoiton tuen käyttö on viime aikoina vähentynyt ja päiväkotihoidon käyttö on vastaavasti kasvanut. – Att förutse efterfrågan av småbarnspedagogik försvåras av att efterfrågan påverkas förutom av befolkningstillväxten och de ovannämnda ändringarna också av hurdan småbarnspedagogik familjerna väljer och använder (hemvårdsstöd och kommuntillägg, stöd för privat vård och kommuntillägg, daghemsvård, familjedagvård, klubbverksamhet). Också sysselsättningen inverkar på behovet av småbarnspedagogik. Användningen av hemvårdsstödet har minskat på sistone och daghemsvården har på motsvarande sätt ökat.

Tehokkuus/Taloudellisuus	ennuste prognos 2017	2018	2019	2020
Varhaiskasvatus ja esiopetus				
<i>Keskimääräiset nettomenot €/lapsi*)</i>				
Suomenkielinen varhaiskasvatus	8 782	9 235	9 322	9 507
Ruotsinkielinen varhaiskasvatus	10 614	10 043	9 840	10 250
<i>Keskimääräiset nettomenot €/oppilas/opiskelija *)</i>				
Suomenkielinen esi- ja perusopetus –Finsk förskola och grundläggande utbildning	9 259	9 256	9 203	9 276
Suomenkielinen lukio- ja aikuislukiokoulutus – Finsk gymnasie- och vuxengymnasieutbildning	7 966	7 846	7 958	8 304
Ruotsinkielinen esi- ja perusopetus – Svensk förskola och grundläggande utbildning	9 848	10 078	9 977	9 864
Ruotsinkielinen lukio- ja aikuislukiokoulutus – Svensk gymnasie- och vuxengymnasieutbildning	8 584	8 804	9 156	9 150
Ammatillinen koulutus – Yrkesutbildning ilman opso	9 936	11 277	11 269	11 568
<i>Vapaa sivistystyö nettomenot €/opetustunti *)</i>				
Suomenkielinen vapaa sivistystyö	116	118	119	123
Ruotsinkielinen vapaa sivistystyö	140	140	166	166

*) kyseessä keskimääräinen hinta

Tuottavuuden toteutuminen 2016 - 2020 (tuottavuus 2015=100) – Produktivitetsutfall 2016 - 2020(produktivitet 2015=100)

	2016	2017 TA	2017 enn	2018	2019	2020
Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan kokonaistuottavuus						
<i>2015=100</i>						
Suoriteindeksi	102,4	105,1	104,5	108,1	110,1	111,9
Kustannusindeksi	101,6	103,8	104,1	107,8	110,5	114,2
Tuottavuusindeksi	100,8	101,2	100,3	100,3	99,7	98,0

Panostukset kaupunkistrategian toimeenpanoon laskevat toimialan tuottavuutta.

Satsningarna på att verkställa stadsstrategin sänker produktiviteten i sektorn.

Tilankäytön tehokkuuden toteutuminen 2016 – 2020 – Effektivitet i lokalanvändningen 2016 - 2020

	2016	2017	2018	2019	2020
htm²/asiakas – m² lägenhetsyta/användare					
Varhaiskasvatus – Förskolepedagogik	9,4	9,4	9,4	9,5	9,4
Yleissivistävä koulutus – Allmänbildande utbildning	12,2	12,2	11,9	11,7	11,4
Lukio – Gymnasium	9,7	9,5	9,5	9,5	9,6
Ammatillinen koulutus – Yrkesutbildning	19,9	16,3	16,2	16,6	16,6

Tilankäyttöohjelman mukaan suunnitelmakaudella 2018 - 2027 tilankäyttö tehostuu. Uudella toimialalla tarkastelualueita on lisätty, jolloin kaikilta alueilta ei ole käytettävissä aikaisempien vuosien vastaavia vertailulukuja. Varhaiskasvatuksen (suomen- ja ruotsinkielinen) hyötyneliömäärän asiakasta kohden (htm²/opp.) arvioidaan tehostuvan vuoden 2016 tasosta 9,37 htm² tasoon 9,14 vuoteen 2027 mennessä. Perusopetuksen (suomen- ja ruotsinkielinen) neliömäärä oppilasta kohden laskee vuoden 2016 tasosta 12,22 tasoon 10,56 vuoteen 2027 mennessä. Lukioiden (suomen- ja ruotsinkielinen) neliömäärä opiskelijaa kohti laskee vuoden 2016 tasosta 9,67 tasoon 9,10 vuoteen 2027 mennessä ja ammatillisen koulutuksen vastaava luku vuoden 2016 tasosta 19,85 tasoon 15,40 vuoteen 2026 mennessä.

Enligt lokalanvändningsprogrammet effektiviseras lokalanvändningen under ekonomiplanepreioden 2018–2027. Inom den nya sektorn har antalet granskningsområden ökat varför det inte finns tillgängliga referenssiffror från tidigare år för alla områden. Inom barnomsorgen (finska och svenska) beräknas antalet kvadratmeter effektiv yta per klient (m² lägenhetsyta/elev) sjunka från 2016 års nivå (9,37 m² lägenhetsyta/elev) så att utfallet år 2027 blir 9,14 m² lägenhetsyta/elev. Inom den grundläggande utbildningen (finska och svenska) beräknas antalet kvadratmeter per elev sjunka från 2016 års nivå (12,22) så att utfallet år 2027 blir 10,56. Vid gymnasierna (finska och svenska) sjunker antalet kvadratmeter per studerande från 2016 års nivå (9,67) så att utfallet år 2027 blir 9,10 och inom yrkesutbildningen sjunker motsvarande siffra från 2016 års nivå (19,85) så att utfallet år 2026 blir 15,40.

3 KAUPUNKIYMPÄRISTÖN TOIMIALA – STADSMILJÖSEKTORN

1 000 €	Käyttö	Talousarvio	Ennuste -	Ehdotus	Talousarvio	Talous-	Talous-
	Förbrukning	Budget	Prognos	Förslag	Budget	suunnitelma	suunnitelma
	2016	2017	2017	2018	2018	Ekonomiplan	Ekonomiplan
						2019	2020
Tulot yhteensä - Inkomster sammanlagt		548 451	541 600	897 484	1 007 060	1 011 976	1 019 026
Menot yhteensä - Utgifter sammanlagt		557 745	538 833	759 370	753 322	769 745	786 160
Ylitysoikeus - Överskridningsrätter		440					
Toimintakate - Verksamhetsbidrag		-9 294	2 767	138 114	253 737	242 230	232 865
Poistot - Avskrivningar		140 223	86 915	257 918	257 918	257 363	256 511
Tilikauden tulos - Räkenskapsperiodens resultat		-149 517	-84 148	-119 803	-4 181	-15 132	-23 646
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) - Räkenskapsperiodens översko		-149 517	-84 148	-119 803	-4 181	-15 132	-23 646
Muutos - Förändring, %							
Tulot - Inkomster						0,5	0,7
Menot - Utgifter						2,2	2,1

*Talousarvio 2017 ja ennuste 2017 –sarakkeet ovat muutetun talousarvion mukaiset. Tilinpäätös 2016 ei ole vertailukelpoinen uuteen organisaatioon. - Kolumnerna Budget 2017 och Prognos 2017 följer den ändrade budgeten 2017. Bokslut 2016 är inte jämförbart med den nya organisationen.

Toimintaympäristön muutosten vaikutukset 2018 talousarvioon

Kaupunkiympäristön toimialaan vaikuttavat alla luetellut muutokset talousarvio- ja taloussuunnittelukaudella:

Yleiskaava 2002:n kaavavaranto on loppumassa. Uusi yleiskaava on hyväksytty. Lähivuosien asemakaavoitustavoitteeseen pääseminen edellyttää yleiskaavan uusien suurten aluekokonaisuuksien siirtymistä asemakaavoitukseen mahdollisimman pian.

Asemakaavoittamisesta yhä suurempi osuus on täydennyskaavoitusta, joka on hitaampaa kuin täysin uusille alueille kaavoittaminen. Kaavojen pohjaksi tarvittavien selvitysten määrä on lisääntynyt.

Raide-Jokerin ja muiden raideinvestointien toteuttaminen tulevat vaikuttamaan maankäytön potentiaaliin, muun muassa täydennysrakentamismahdollisuuksiin.

Tonttikohtraisen täydennysrakentamisen kysyntä lisääntyy.

Omistusasuntojen yleinen markkinatilanne vaikuttaa käynnistettävien kohteiden määrään ja sitä kautta talousarvion toteutumiseen.

Liityntäpysäköintipaikkojen hallinnoinnin ja investointien keskittäminen HKL:lle toteutuu vuonna 2018.

Hur förändringar i omvärlden påverkar budgeten för år 2018

Stadsmiljösektorn påverkas av följande ändringar under budget- och ekonomiplaneprioden:

Planreserven i Generalplan 2002 håller på att ta slut. En ny generalplan har godkänts. För att de närmaste årens detaljpanelägningsmål ska uppnås måste överföringen av de nya stora områdeshelheterna i generalplanen till detaljpaneläggningen ske så fort som möjligt.

Av detaljpaneläggningen är en allt större andel kompletteringsplanläggning som är långsammare än planläggning i helt nya områden. Antalet utredningar som behövs till grund för planerna har ökat.

Förverkligandet av Jokerbanan och andra spårvägsinvesteringar kommer att påverka markanvändningens potential, bland annat möjligheterna till kompletteringsbyggande.

Efterfrågan på tomtspecifikt kompletteringsbyggande ökar.

Den allmänna marknadssituationen för ägarbostäder påverkar antalet byggstarter och därigenom också budgetutfallet.

Centraliseringen av administreringen av och investeringarna i infartsparkeringsplatser till HST förverkligas år 2018.

Helsingin asukasluku kasvaa voimakkaasti. Yleisiä alueita käytetään entistä enemmän oleskeluun, monenlaisiin harrastuksiin ja erilaisiin tapahtumiin. Ikääntyneiden asukkaiden suhteellisen osuuden kasvu edellyttää alueiden käytön esteettömyyteen panostamista.

Yleisten alueiden palveluverkon kasvaminen ja ikääntyminen ovat kadunpidossa haasteena.

Ylläpidettävä infraomaisuus lisääntyy ja monimutkaistuu, millä on vaikutusta muun muassa hulevesien hallintaan, lumilogistiikkaan ja tekniikan sovittamiseen kaupunkirakenteeseen.

Rakennetun kaupunkialueen kasvu, kaupungin tiivistyminen ja julkisen kaupunkitilan uudet käyttötavat lisäävät alueiden valvontatarvetta, valmisteltavien lupien sekä käsiteltävien palautteiden määriä.

Maankäyttö- ja rakennuslain sekä vesihuoltolain muutosten seurauksena vastuut hulevesiviemäroinnin kustannuksissa muuttuvat. Helsingin kaupungin maksettavaksi tuleva kustannusosuus yleisiltä alueilta johdettavien hulevesien käsittelystä Helsingin seudun ympäristöpalveluille (HSY) ratkeaa loppuvuonna 2017. Kaupunki voi halutessaan periä hulevesistä aiheutuvat kustannukset alueensa kiinteistöiltä.

Ympäristön tilassa tapahtuvat mahdolliset kielteiset muutokset kuten ilmastonmuutoksen eteneminen, ilman laadun heikkeneminen sekä merialueen tilan huononeminen vaikuttavat ympäristöpalveluiden kysyntään.

Elintarvikelain kokonaisuudistus on käynnistymässä. Kokonaisuudistuksen tavoitteena on vähentää lainsäädännöstä elintarvikealan toimijoille ja valvontaviranomaisille aiheutuvaa hallinnollista taakkaa vaarantamatta kuitenkaan elintarviketurvallisuutta.

Turvallisuuden ja terveellisyyden varmistamiseksi koulujen ja päivähoitotilojen kunnon valvonnan tarve kasvaa.

Mikäli suunnitteilla oleva Sosiaali- ja terveystieteiden palvelujen (Sote) sekä pelastustoimen siirtyminen maakuntahallintoon toteutuu, vuokraa kaupunki kaikki siirtyvän toiminnan käytössä olevat toimitilat perustettavalle maakunnan yhtiölle kolmeksi vuodeksi yhden lisävuoden optiolla. Tämän jälkeen yhtiölle vuokrattavat tilat sovitaan maakunnan kanssa erikseen. Sote- ja maakuntauudistuksen yhteydessä valtaosa työsuhteasunnoista on tarkoitus vuokrata sote-alueen käyttöön. Sote-toimialan työntekijöiden käytössä on noin 1 700 asuntoa. Sote-toimialalla on käytössä myös yhteensä noin 6 000 asiakasasuntoa.

Keskustan Terveys- ja hyvinvointikeskus -hankkeen suunnittelu etenee kaupunkiympäristötoimialalla yhdessä

Helsingfors invånarantal växer kraftigt. Allmänna områden används allt oftare för utvistelse, varierande hobbyer och olika slags evenemang. Ökningen i den proportionella andelen äldre invånare förutsätter satsningar på tillgängligheten av användningen av områdena.

Utvidgningen och åldrandet av servicenätet för allmänna områden är en utmaning inom gatuunderhållet.

Infrastrukturegendomen som underhålls ökar och blir mera komplicerad, vilket påverkar bland annat hanteringen av dagvatten, snölogistiken och anpassandet av tekniken till stadsstrukturen.

Att det byggda stadsområdet utvidgas, stadens förtätas och det offentliga stadsrummet används på nya sätt ökar behovet av övervakning i områden och antalet tillstånd som ska beredas och mängden respons som ska behandlas.

Ändringar i markanvändnings- och bygglagen och lagen om vattentjänster har lett till att ansvaren i kostnaderna för avloppshanteringen av dagvatten ändras. Den andel av kostnaderna som staden ska betala för behandlingen av dagvatten som leds från allmänna områden till Helsingforsregionens miljötjänster (HRM) avgörs under slutet av år 2017. Staden kan vid behov uppbära de kostnader som dagvattnen orsakar av fastigheterna i sitt område.

Negativa förändringar som eventuellt sker i miljöns tillstånd, såsom den fortskridande klimatförändringen, en försämrad luftkvalitet och ett försvagat tillstånd i havsområdet påverkar efterfrågan på miljötjänster.

Helhetsreformen av livsmedelslagen håller på att komma i gång. Målet med reformen är att minska den administrativa bördan som lagstiftningen orsakar för aktörer och tillsynsmyndigheter i livsmedelsbranschen, utan att äventyra livsmedelssäkerheten.

För att säkra tryggheten och hälsosamheten ökar behovet av uppföljningen av skicket på skolor och daghemslokaler.

Om den planerade överföringen av social- och hälsovårdstjänsterna och räddningsväsendet till landskapsförvaltningen förverkligas hyr staden ut alla verksamhetslokaler som verksamheten i fråga använder till landskapets bolag för tre år med en option på ett tilläggsår. Därefter koms det separat överens med landskapet om vilka lokaler som hyrs ut till bolaget. Det är meningen att största delen av tjänstebostäderna ska hyras ut till social- och hälsovårdsområdet i anslutning till vård- och landskapsreformen. De anställda inom social- och hälsovårdssektorn förfogar över cirka 1 700 bostäder. Social- och hälsovårdssektorn förfogar också över cirka 6 000 kundbostäder.

Planeringen av projektet för en hälso- och välfärdscentral i centrum avancerar i stadsmiljösektorn i samråd med social-

soten kanssa vuoden 2018 aikana niin, että keskustan THK voisi aloittaa toimintansa viimeistään v. 2020 aikana.

Arvio palvelujen kysynnän ja tuotantotapojen kehityksestä 2018–2020

Uuden Maankäytön, asumisen ja liikenteen (MAL 2016–2019) sopimuksen ja Kotikaupunkina Helsinki -ohjelman (AM-ohjelma) edellyttämä asuntokaavoituksen määrällinen lisääminen 600 000 kerrosalaneliömetriin (k-m²) edellyttää henkilöstön ja rahoituksen resursointia. Lisäksi asuntotuotantotavoitteen nostaminen vaatii suunnitteluprosessin sujuvoittamista sekä lisääntyvää yhteistyötä toimialan sisällä ja sidosryhmien kesken. Vuosien 2018 ja 2019 osalta vanhojen projektialueiden asemakaavoituksen valmistuttua asuntokaavoitus painottuu entistä enemmän täydennysrakentamiseen. Täydennysrakentamista edistetään kaupungin vuokratonteilla, erityisesti kiinteistöyhtiöiden hallinnassa olevissa kohteissa. Östersundomin yleiskaavoitus on kesken ja alueen asemakaavoittaminen merkittävässä mitassa tulee tapahtumaan alkavan MAL-sopimuskauden jälkeen. Malmin lentokenttäalueen kerrosalat tuotanto painottuu MAL-sopimuskauden loppuun. Mikäli Koivusaaren osayleiskaava saa lainvoiman, painottuu myös asuntokaavoitus MAL-sopimuskauden loppupuolelle.

Vartiosaaren asemakaavoituksen suunnittelu keskeytetään tämän valtuustokauden ajaksi ja vapautuvat resurssit kohdistetaan erityisesti täydennysrakentamisen kaavoitushankkeisiin.

Asuntotuotantoprosessin sujuvoittamiseksi esirakentamisprosessin koordinoitua tehostetaan ja suunnittelua aikaistetaan. Esirakentamisprosessi on kriittinen asuntotuotannon sujuvuuden näkökulmasta. Asuntohankkeiden suunnittelua, tonttien toteutuskelpoisuuden suunnittelua ja töiden ohjelmointia tehdään samanaikaisesti yleisten alueiden ja infraverkoston suunnittelun kanssa. Tonttien ja sitä ympäröivien yleisten alueiden esirakentaminen yhdistetään katujen perustustöiden ja infraverkostojen rakentamiseen kustannus- ja aikataulusäästöjen saavuttamiseksi.

och hälsovårdssektorn under 2018 så att centralen i centrum kan inleda sin verksamhet senast under år 2020.

Bedömd utveckling i efterfrågan på tjänster och i produktionssätten 2018-2020

Den volymmässiga ökningen av bostadsplanläggningen till 600 000 kvadratmeter våningsyta (m² vy), som krävs i avtalet rörande markanvändning, boende och trafik (MBT 2016–2019) och programmet Hemstaden Helsingfors (BM-programmet), förutsätter allokering av resurser i fråga om anställda och finansiering. Dessutom kräver höjningen av bostadsproduktionsmålet att planeringsprocessen görs smidigare och att samarbetet inom sektorn och mellan intressentgrupperna intensifieras. Efter att detaljplanläggningen i gamla projektområden färdigställs ges en större betoning på kompletteringsbyggande inom detaljplanläggningen 2018 och 2019. Kompletteringsbyggandet främjas på stadens arrendetomter, speciellt i objekten i fastighetsbolagens besittning. Generalplanläggningen i Östersundom pågår och detaljplanläggningen av området kommer att i betydande omfattning ske efter MBT-avtalsperioden. Produktionen av våningsyta på Malms flygplatsområde kommer att ske främst i slutet av MBT-avtalsperioden. Om delgeneralplanen för Björkholmen vinner laga kraft, sker även bostadsplanläggningen under slutet av MBT-avtalsperioden.

Planerna på en detaljplanläggning av Vårdö skrinläggs för denna fullmäktigeperiod och de frigjorda resurserna hänförs speciellt till planläggningsprojekt som gäller kompletteringsbyggande.

Samordningen av grundberedningen effektiviseras och planeringen tidigareläggs för att göra bostadsproduktionsprocessen smidigare. Grundberedningsprocessen spelar en kritisk roll för bostadsproduktionens smidighet. Bostadsprojekten, möjligheterna att bebygga tomterna och byggarbetena planeras samtidigt med de allmänna områdena och infrastrukturen. Grundberedningen på tomterna och på de omgivande allmänna områdena kopplas ihop med grundläggningen av gator och byggande av infrastruktur för att spara i kostnaderna och förkorta tidtabellen.

AM-ohjelman ja elinkeinostrategian toteuttaminen edellyttää uusien alueiden sekä täydennysrakentamiskohteiden käyttöönottoa ja haastavien kaavaratkaisujen toteuttamista sekä mittavien esirakentamis- ja infrainvestointien rahoittamista ja toteuttamista. Kaavoitettujen ja varattujen tonttien oikea-aikainen rakentamiskelpoiseksi saattaminen edellyttää koordinoitua useiden eri tahojen välillä. Tehokkaasti rakennettavien kantakaupunki- ja täydennysrakentamisalueiden sekä uudentyyppisten tiiviiden pientaloalueiden luovuttaminen edellyttää tavanomaista enemmän ohjausta ja palveluiden tarjontaa. Vaativat kaavaratkaisut, korkeana säilyvät maanmyyntitavoitteet, toiminnan avoimuuden lisääminen, laajoja sopimusjärjestelyjä vaativat täydennysrakentamishankkeet sekä erilaiset tontinluovutuskilpailutukset edellyttävät resurssien kohdentamisen suunnittelua. Vuosikymmenen vaihteessa uusittavien asuntotonttien maanvuokrasopimusten suuri määrä (noin 1000 sopimusta) aiheuttaa myös resurssien uudelleen kohdentamisen tarvetta. Merkittävien raideliikenneinvestointien luoman maankäyttöpotentiaalin täysimääräiseksi hyödyntämiseksi maapoliittisten toimenpiteiden, kuten maanhankinnan, painopiste suuntautuu näille alueille.

Tulevien vuosien asuntotuotantotavoitteen toteutumista turvataan järjestämällä vuosittain yleinen asuntonttien varauskierros sekä järjestämällä erilaisia tontinluovutuskilpailuja ja -menettelyjä.

Jalankulun ja pyöräilyn olosuhteita parannetaan laajentamalla tehostetussa talvihoidossa olevaa verkostoa vähintään yhdellä uudella reitillä.

Asukkaiden toiveet ja odotukset tulee ottaa suunnittelussa entistä paremmin huomioon ja vuorovaikutteista suunnittelua kehitetään.

Kaupungin kasvu edellyttää liikenneturvallisuuksitoimenpiteitä myös nykyiselle katuverkolle, etenkin pahimpiin onnettomuuspaikkoihin. Myös nopeusrajoitusjärjestelmän uudistamisella parannetaan katuverkon turvallisuutta.

Puisto- ja viheralueiden käyttäjien määrä lisääntyy kaupungin kasvaessa. Uusien puisto- ja viheralueiden toteutuksessa ja nykyisten peruskorjauksessa otetaan huomioon kasvavan asuntotuotannon edellyttämät hankkeet. Myös muiden puistojen peruskorjauksia tehdään mahdollisuuksien mukaan. Asukkaiden osallisuus ja kaupunkiaktiivisuus näkyvät viheralueiden toteutuksen ja hoidon suunnittelussa, jota tehdään asukkaisen ja järjestöjen kanssa vuorovaikutteisesti.

Merkittävä osa hulevesien käsittelystä tapahtuu tulevaisuudessa viheralueilla, mikä edellyttää viheralueiden suunnitteluun panostamista ja toteutus- ja ylläpitoprosessin

Förverkligandet av BM-programmet och näringsstrategin kräver att nya områden och kompletteringsbyggnadsobjekt tas i bruk, utmanande detaljplanlösningar förverkligas och vidsträckt investeringar i grundberedning och infrastruktur finansieras och förverkligas. Att göra planlagda och reserverade tomter byggbara vid rätt ögonblick förutsätter koordinering mellan flera olika aktörer. Överlåtelse av områden som ska utnyttjas för effektivt byggande i innerstaden och för kompletteringsbyggande och nya slags tätbebyggda småhusområden förutsätter mer handledning och ett större serviceutbud än vanligt. Krävande detaljplanlösningar, fortsättningsvis höga försäljningsmål, större öppenhet i verksamheten, kompletteringsbyggnadsobjekt som kräver omfattande avtalsarrangemang och olika tävlingar om tomtöverlåtelse förutsätter planering av resursallokeringen. Det stora antalet arrendeavtal (ca 1 000) som ska förnyas vid decennieskiftet orsakar också ett behov att planera resursallokeringen. För att fullt ut utnyttja markanvändningspotentialen som de betydande spårvägsinvesteringarna skapar riktas tyngdpunkten för de markpolitiska åtgärderna, såsom markförvärv, till de här områdena.

Uppfyllelsen av bostadsproduktionsmålet för de kommande åren tryggas genom att årligen arrangera en allmän runda för reservering av bostadstomter och arrangera olika slags tomtöverlåtelse-tävlingar och -förfaranden.

Förhållandena för gång- och cykeltrafik förbättras genom att nätet med effektiviserat vinterunderhåll utvidgas med minst en ny rutt.

Kundernas önskemål och förväntningar ska beaktas allt bättre i planeringen och den interaktiva planeringen utvecklas.

Då staden växer måste trafiksäkerhetsåtgärder vidtas också i det nuvarande gatunätet, särskilt på de värsta olycksplatserna. Säkerheten i gatunätet förbättras också genom förnyande av hastighetsbegränsningssystemet.

Antalet användare i park- och grönområden ökar då staden växer. I förverkligandet av nya och iståndsättning av befintliga park- och grönområden beaktas projekten som den ökande bostadsproduktionen förutsätter. Även andra iståndsättningar görs i den mån det är möjligt. Invånarnas delaktighet och stadsaktivism syns i förverkligandet av grönområden och i planeringen av underhållet, som utförs i samverkan med invånare och organisationer.

En betydande del av behandlingen av dagvatten sker i framtiden i grönområden, vilket kräver att satsningar görs i planeringen av grönområden och att förverkligande- och

selkiyttämistä ja sujuvoittamista.

Uudis- ja korjausrakentaminen edellyttää myös panostusta tarveselvityksiin, hankesuunnitteluun ja rakennuttamiseen sekä väistöiloihin. Palvelutilaverkkotarkasteluilla selvitetään alueelliset palvelukysynnän muutokset sekä nykyisten rakennusten kunto ja sopivuus uusiin vaatimuksiin.

Asumisoikeuden viranomaistehtävät on keskitetty Helsingin seudun osalta asuntopalveluiden hoidettavaksi. Asumisoikeuden palvelu laajenee Porvoon liittyessä markkina-alueeseen ja palvelun tilaajaksi. Kaupungin vuokra- ja asumisoikeusasuntojen kysynnän arvioidaan kasvavan.

Uusien alueiden tulo asukaspysäköintijärjestelmään lisää pysäköinninvalvonnan tarvetta. Valvontatekniikan hyödyntämistä lisätään esimerkiksi ottamalla käyttöön liikkuva, autoon liitetty valvontakamera. Valvojen liikkuvuutta parannetaan mm. sähköavusteisilla potkulaudoilla.

Pysäköinninvalvonnassa käyttöönotettava ns. kamera-auto tehostaa pysäköinnin maksullisuuden valvontaa. Virhemaksujen oletetaan aluksi nousevan, mutta pysäköintikäyttäytymisen parantuessa virhemaksujen määrä laskee ja tulot maksullisesta pysäköinnistä puolestaan kasvavat.

Ympäristön tilaa koskevan vaatimustason kasvu tulee lisäämään ympäristönsuojelun edistämisen ja valvonnan tehtäviä.

Ympäristöterveydenhuollossa elintarvikelain mukaisten valvontatehtävien tarpeen arvioidaan kasvavan. Elintarvikevalvontatietojen julkistaminen ja elintarvikeyritysten kasvava määrä vaatii valvonnan kattavuuden parantamista ja nykyistä useammin toistuvia tarkastuksia.

Kartta- ja kaupunkimalliaineiston tuotantoon vaikuttavat kaupungin uudet 3D-tietomallit, joiden ylläpito tulee ratkaista ja käynnistää perinteiseen kartastoylläpitoon yhteen sovitettuna. Tähän liittyen tärkeä on myös julkisen hallinnon paikkatietoalustahanke, johon sisältyvät muun muassa kansallisen maastotietokannan ja osoitejärjestelmän uudistaminen. Tuotannon muutostarpeita aiheuttavat myös 3D-kiinteistönmuodostuksen mahdollistavan järjestelmän käyttöönotto sekä valtakunnallisesti yhtenäisten paikkatietotuotteiden toteutushankkeet.

Palvelustrategiset vaihtoehdot

Kaupungin rakentamisessa otetaan käyttöön uusia hankkeiden toteutusmuotoja, joiden käytön tavoitteena on hallita rakennushankkeisiin liittyviä riskejä ja parantaa

underhållsprocessen görs tydligare och smidigare.

Nybyggande och renoveringar förutsätter också satsningar på behovsutredningar, projektplanering och byggherrevksamhet och på skyddsrum. Genom granskningar av servicelokalsnätet utreds lokala ändringar i efterfrågan på tjänster och skicket på befintliga byggnader och deras lämplighet i förhållande till de nya kraven.

Hantering av de bostadsrättsliga myndighetsuppgifterna i Helsingforsregionen har centraliserats till bostadstjänsterna. Bostadsrättsens service utvidgas då Borgå ansluter sig till marknadsområdet och blir en beställare av tjänsten. Efterfrågan på stadens hyres- och bostadsrättsbostäder väntas öka.

Behovet av parkeringsövervakning ökar då nya områden ansluts till boendeparkeringsystemet. Utnyttjandet av övervakningsteknik ökas till exempel genom att ta i bruk en rörlig övervakningskamera som ansluts till bilen. Övervakarnas rörlighet förbättras bl.a. med elassisterade sparkbrädor.

Den s.k. kamerabilen som tas i bruk i parkeringsövervakningen effektiviserar övervakningen av att avgift betalats för parkeringen. Felparkeringsavgifterna väntas inledningsvis stiga, men då parkeringsbeteendet blir bättre minskar antalet felparkeringsavgifter medan inkomsterna från avgiftsbelagd parkering ökar.

Ökningen i kravnivån för miljöns tillstånd kommer att öka antalet uppdrag angående främjande och tillsyn inom miljöskyddet.

Behovet av tillsynsuppgifter enligt livsmedelslagen beräknas öka inom miljö- och hälsoskyddet. Publiceringen av tillsynsinformation om livsmedelslokaler och det ökande antalet livsmedelsföretag kräver att omfattningen av tillsynen ökas och att granskningar görs oftare än för tillfället.

Produktionen av kart- och stadsmodellmaterial påverkas av stadens nya 3D-datamodeller, vars underhåll ska lösas och påbörjas i anpassning med det traditionella underhållet av kartmaterial. En annan viktig sak i anslutning till det här är den offentliga förvaltningens projekt för en geoinformationsplattform, som innehåller bl.a. en riksomfattande terrängdatabas och förnyande av adresssystemet. I produktionen orsakar ändringsbehov också av ibruktagandet av systemet som gör det möjligt med 3D-fastighetsbildning och av genomförandeprojekten för nationellt integrerade geoinformationsprodukter.

Servicestrategiska alternativ

I stadens byggande tas i bruk nya genomförandeformer för projekt. Målet är att hantera risker som hänför sig till byggprojekt och förbättra kvaliteten i byggandet.

rakentamisen laatua. Ylläpidon toimintatapoja ja osaamista kehitetään tavoitteena rakennusten ennakoiva kunnossapito.

Katujen ja puistojen suunnittelu tehdään yksityisiä konsulttitoimistoja käyttäen. Suunnitteluhankintoja on kehitettävä pitkäjänteisesti varmistaen, että edellytykset suunnittelukonsulttien toiminnan ja kilpailukyvyyn kehittämiselle säilyvät. Tämä tapahtuu yhteistyöllä ja riittävän pitkäkestoisilla puitesopimuksilla suunnittelukonsulttien kanssa.

Kartta- ja paikkatietojen kysynnän ja käytön edelleen lisääntyessä jatketaan palveluiden ja tarjonnan laajentamista sekä edistetään myös aineistojen avaamista vapaaseen maksuttomaan käyttöön. Verkon jakelupalveluiden ja itsepalveluperiaatteella toimivan karttapalvelun kehittymisen myötä pienenevät työmäärät muun muassa aineistojen teknisissä irrotustehtävissä sekä käyttö- ja julkaisulupien käsittelyssä. Sähköisen asiointin sovellusten vaiheittainen laajentaminen ja jatkokehitys ovat tavoitteena myös rakennusvalvontamittausten, rakentamisen tietopalvelun, maalämmön rakennettavuus selvitysten ja kiinteistönmuodostuksen sektoreilla. Lisäksi jatketaan sähköisten käyttöarkistojen, prosessien ja työmenetelmien kehittämistä.

Mikäli suunniteltu Sote- ja maakuntauudistus toteutuu, ympäristöterveydenhuolto siirtyy maakuntien tehtäväksi, ympäristöterveydenhuollon tehtävien järjestämisvastuu elintarvike-, terveydensuojelu- ja tupakkalain osalta voidaan siirtää kuitenkin maakunnalta riittävät resurssit omaavalle kunnalle tai kunnille.

Ilmastonmuutoksen hillinnän ja sopeutumisen toimien suunnittelu ja toteutus edellyttää jatkossa entistä enemmän poikkihallinnollista yhteistyötä, kumppanuutta sidosryhmien kanssa sekä tehokkaampaa sisäistä ja ulkoista viestintää. Vireillä ja käynnissä olevien maankäyttömuutosten vuoksi pilaantuneen maaperän kunnostaminen tulee jatkumaan koko suunnitelmakauden vilkkaana.

Kilpailuttaminen

Toimialalla hankintojen ympäristövaikutukset, kestävä kehitys ja eettinen kelpoisuus nousevat jatkossa yhä enemmän valintakriteeriksi kaupungin ympäristöpoliittisten tavoitteiden ja globaalin vastuun strategian vaatimalla tavalla.

Maankäytön ja kaupunkirakenteen hankinnan lähtökohtana on, että pääsääntöisesti palvelukokonaisuus hoitaa itse maankäytön ja liikenteen suunnittelun ja ohjauksen. Katu- ja puistosuunnitelmat, katujen ja puistojen rakennussuunnitelmat sekä siltojen ja muiden taitorakenteiden suunnitelmat hankitaan yksityisiltä suunnittelu- ja asiantuntijapalveluja tarjoavilta

Handlingsätten och kunskaperna inom underhållet utvecklas mot förebyggande underhåll av byggnader.

Planeringen av gator och parker utförs med hjälp av privata konsultbyråer. Planeringsupphandlingarna ska utvecklas långsiktigt och så att förutsättningarna för utveckling av planeringskonsulternas verksamhet och konkurrenskraft bevaras. Det här sker genom samarbete och med tillräckligt långvariga ramavtal med planeringskonsulterna.

Då efterfrågan och användningen av kart- och geoinformation fortfarande ökar fortsätter utvidgandet av tjänsterna och utbudet och främjas också öppnandet av material för avgiftsfritt bruk. Då nätets delningstjänster och karttjänsten som fungerar enligt självbetjäningsprincipen utvecklas, minskar arbetsmängden bland annat inom det tekniska öppnandet av material och behandlingen av användnings- och publiceringstillstånd. Den stegvisa utvidgningen och vidareutvecklingen av e-tjänsternas applikationer är ett mål också inom områdena för byggnadstillsynsmätning, byggandets informationstjänst, byggbarhetsutredningar för jordvärme och fastighetsbildning. Dessutom fortsätter utvecklingen av elektroniska dokumentarkiv, processer och arbetsmetoder.

Om den planerade vård- och landskapsreformen förverkligas, överförs miljö- och hälsoskyddet till landskapens uppgifter, organiseringsansvaret för miljö- och hälsoskydds-uppgifterna i fråga om livsmedels-, hälsoskydds- och tobakslagen kan dock överföras från landskapet till en eller flera kommuner som har tillräckliga resurser.

Planeringen och genomförandet av åtgärderna för stävjandet av klimatförändringen och anpassningen till förändringarna förutsätter i fortsättningen allt mer tväradministrativt samarbete, partnerskap med intressentgrupper och effektivare intern och extern kommunikation. På grund av aktuella och pågående markanvändningsändringar kommer saneringen av förorenad mark att fortsätta livligt under hela planperioden.

Konkurrensutsättning

Inom sektorn fungerar upphandlingarnas miljökonsekvenser, hållbar utveckling och etisk duglighet i fortsättningen allt oftare som kriterium i enlighet med kraven i stadens miljöpolitiska mål och strategi för globalt ansvar.

En utgångspunkt för upphandlingen inom markanvändning och stadsstruktur är att servicehelheten i regel själv sköter planeringen och styrningen av markanvändningen och trafiken. Gatu- och parkplanerna, gatornas och parkernas byggplaner och planer för broar och andra konstbyggnader upphandlas hos privata konsultbyråer som erbjuder planerings- och experttjänster. Planeringen styrs av

konsulttitoimistoilta. Suunnittelua ohjaavat maankäytön ja kaupunkirakenteen palvelukokonaisuuden asiantuntijat. Suunnittelupalvelut hankitaan kilpailutettuja puitesopimuksia käyttäen tai kilpailuttaen suunnittelupalvelujen hankinta hankekohtaisesti. Suunnittelupalvelut tilataan pääsääntöisesti kokonaistaloudellisuuteen perustuen. Katujen, puistojen ja taitorakenteiden suunnittelupalvelujen lisäksi yksityisiltä konsulttitoimistoilta hankitaan ympäristö- ja teknistaloudellisia tutkimuksia ja selvityksiä. Kehitetään ja valmistellaan innovatiivisia toteutuskilpailuja merkittäviin kohteisiin kuten Lapinlahden sairaala-alueelle sekä Herttoniemen metroaseman kortteleihin.

Toimitilojen ylläpidossa jatketaan Palmian yhtiöittämisen liittyvää kaupungin tilojen kiinteistöhoidon kilpailuttamista. Vuosittain kilpailutetaan 20 prosenttia kaupungin omassa ylläpidossa olleesta toimitilakannasta. Vuoden 2018 alussa astuvat voimaan vuonna 2017 kilpailutetut uudet kiinteistöhoitosopimukset noin 120 kohteessa. Vuoden 2018 aikana kilpailutetaan 2. hankintakori, jossa on yli 100 kiinteistön kiinteistöhoitosopimukset. Hankintamenettelyjä sekä sopimusmalleja kehitetään edelleen ja yhtenäistetään kaupunkiympäristötoimialalla. Toimivat puitesopimuskäytännöt ovat sujuvan ja tehokkaan kuntotutkimus-, suunnittelu-, ylläpito- ja korjaustoiminnan edellytys. Hankintojen toteuttamisen suunnittelussa otetaan huomioon kaupungin oma tuottajaorganisaatio rakentamispalveluliikelaitos Stara.

Yleisten alueiden ylläpitopalvelut järjestetään kustannustehokkaasti paikalliset tarpeet huomioiden. Yksityisiltä palveluntuottajilta tilattavat palvelut kilpailutetaan. Suunnittelu- ja asiantuntijapalvelut tilataan pääsääntöisesti kokonaistaloudellisuuteen perustuen. Kaksi käynnissä olevaa alueurakkaa, Lauttasaari – Munkkiniemi ja Kulosaari – Laajasalo – Herttoniemi, kilpailutetaan ja käynnistetään uudelleen syksyn 2018 aikana. Molempien urakka-alueiden sisältöä laajennetaan mm. katukunnossapitotöillä ja alueiden rajauksia tarkistetaan.

Kaupungin oman palveluntuottajan, sisäisen rakentamispalveluliikelaitos Staran kanssa käynnistetään yhteistyössä yleisille alueille laaditun ylläpidon pitkän aikavälin suunnitelman toteuttaminen. Suunnitelmaan kirjattujen toimintatapojen tavoitteena on lisätä toiminnan kustannustehokkuutta ja linjata, mitkä alueet ja työt tehdään itse, ja mitkä kilpailutetaan jatkossa.

Asuntohankkeissa kilpailutetaan rakentamispalvelut eli rakentamis- ja suunnittelupalvelut sekä rahoitus.

Rakentamisen volyymit ovat poikkeuksellisen korkealla pääkaupunkiseudulla, mikä on nähtävissä rakennusliikkeiden halukkuudessa ja mahdollisuuksissa urakatarjousten tekemiseen sekä tarjousten hintatasossa. Rakentamisen vilkkaus voi vaikuttaa merkittävästi

experter inom servicehelheten markanvändning och stadsstruktur. Planeringstjänsterna upphandlas med hjälp av konkurrensutsatta ramavtal eller genom konkurrensutsättning av planeringstjänsterna per projekt. Planeringstjänsterna beställs i huvudsak med beaktande av den totalekonomiska nyttan. Utöver planeringstjänster för gator, parker och konstbyggnader skaffas miljöundersökningar och teknisk-ekonomiska undersökningar från privata konsultbyråer. Innovativa byggtävlingar utvecklas och bereds för stora objekt, såsom Lappvikens sjukhusområde samt kvarteren vid Herttonäs metrostation.

Inom underhållet av verksamhetslokaler fortsätter konkurrensutsättningen av underhållet av stadens lokaler, som hänför sig till bolagiseringen av Palmia. Årligen konkurrensutsätts 20 procent av verksamhetslokalerna som haft stadens eget underhåll. De nya avtalen om fastighetsunderhåll som konkurrensutsattes år 2017 träder i kraft i början av år 2018 i cirka 120 objekt. Under år 2018 konkurrensutsätts den 2:a upphandlingskorgen, med underhållsavtal för fler än 100 fastigheter. Upphandlingsförfarandena och avtalsmodellerna utvecklas vidare och förenhetligas i stadsmiljösektorn. Fungerande ramavtalspraxis är en förutsättning för smidig och effektiv konditionsundersöknings-, planerings-, skötsel- och reparationsverksamhet. I planeringen av genomförandet av upphandlingarna beaktas stadens egen producentorganisation byggtjänstfärsverket Stara.

Underhållstjänsterna för allmänna områden ordnas kostnadseffektivt med beaktande av lokala behov. De tjänster som beställs av privata serviceproducenter konkurrensutsätts. Planerings- och experttjänsterna beställs i huvudsak utgående från den totalekonomiska nyttan. Två pågående områdesentreprenader, Drumsö – Munksnäs och Brändö – Degerö – Herttonäs, konkurrensutsätts och startas på nytt under hösten 2018. Innehållet i båda entreprenadområdena utvidgas bl.a. genom gatuunderhållsarbeten och gränserna i områdena justeras.

Förverkligandet av den långsiktiga planen för underhåll i allmänna områden, som tagits fram i samverkan med stadens egen serviceproducent, interna byggtjänstfärsverket Stara, påbörjas. Målet med handlingssätten i planen är att öka verksamhetens kostnadseffektivitet och dra upp riktlinjer för vilka områden och arbeten som utförs själv och vilka som konkurrensutsätts i fortsättningen.

I bostadsprojekten konkurrensutsätts byggtjänsterna dvs. bygg- och planeringstjänsterna och finansieringen.

Volymerna inom byggandet är exceptionellt höga i huvudstadsregionen vilket kan ses i byggfirmornas villighet och möjligheter att lämna in entreprenadofferter och i offerternas prisnivå. Det livliga byggandet kan betydligt påverka hur entreprenadtävlingarna lyckas under slutet av

loppuvuoden urakkakilpailujen onnistumiseen ja kohtuuhintaisen tuotannon toteutusmahdollisuuksiin.

Ympäristönsuojeluyksikkö osallistuu hankintojen ympäristöasiantuntijana kaupungin ja toimialan hankintojen kilpailutuksen kehittämiseen. Ympäristökeskuksen tarvitsemien elintarvike-, vesi- ja ympäristönäytteiden tutkimus- ja näytteenottopalvelujen hankinta on kilpailutettu vuonna 2013 ja sopimusta MetropoliLab Oy:n kanssa jatkettu option mukaisesti lokakuuhun 2019. Laboratoriopalveluiden kilpailuttaminen on ajankohtaista keväällä 2019.

Kaupunkimittauksen hankinnat perustuvat vuosittain laadittavaan suunnitelmaan, jonka toteutumista seurataan yhdessä talousarvion muun seurannan kanssa. Viime vuosina ovat kilpailutusta edellyttävät hankinnat kohdistuneet kartastotehtävien ilmakuvauksiin ja keilauksiin. Muut hankinnat on voitu perustaa kaupungin puitesopimuksiin tai ne ovat olleet arvoltaan vähäisempiä ja toimittajasidonnaisia.

Riskienhallinta

Toimiala tulee tekemään vuosittain toimintasuunnitelman laatimisen yhteydessä riskianalyysin strategisten, toiminnallisten sekä taloudellisten tavoitteiden osalta.

Toimialan henkilöstöriskejä pyritään välttämään ennakoivalla henkilöstösuunnitelmalla ja tunnistamalla kriittiset osaamisresurssit. Sisäisiä henkilöresursseja kohdistetaan muuttuvan toimintaympäristön vaatimalla tavalla. Henkilöstön osalta pyritään varmistamaan sijaisuuksien toimivuus sopimalla sijaistukset ennakolta. Henkilöstön osaamiseen panostetaan ja sitä kehitetään jatkuvasti.

Jatkuva prosessien kehittäminen pienentää toiminnan riskien syntyä. Toimialalla on käynnistetty prosessikuvausten tarkastelu osana toimintatapojen kehittämistyötä. Ympäristörisikien vähentämiseksi toimiala laatii ympäristöohjelman.

Hankintariskejä vähennetään laatujärjestelmiä kehittämällä ja panostamalla asiakirjojen valmisteluun hankintojen valmisteluvaiheessa. Toimialan hallinnon hankintalakimiehet tarkastavat sopimusasiakirjojen ja päätösten oikeellisuuden ja lainmukaisuuden.

Maankäyttöön liittyvissä hankkeissa huolehditaan kaupungin oikeudellisen aseman turvaamisesta tontinluovutus- ja muin sopimusehdoin. Lisäksi huolehditaan siitä, että luovutettavat tontit ovat oikea-aikaisesti rakentamiskelpoisia ja että maaperä puhdistetaan viimeistään rakentamisen yhteydessä. Yritystonttien ja sääntelemättömään asuntotuotantoon tarkoitettujen tonttien hinnoittelussa hyödynnetään ulkopuolisia asiantuntijoita tonttien yli- ja alihinnoittelun välttämiseksi ja markkina-arvon

året och möjligheterna att förverkliga rimligt prissatt produktion.

Miljöskyddsenheten deltar som miljöexpert i upphandlingarna i utvecklingen av konkurrensutsättningen av stadens och sektorns upphandlingar. Upphandlingen av forsknings- och provtagnings-tjänster för livsmedels-, vatten- och miljöprover som miljöcentralen behöver har konkurrensutsatts år 2013 och avtalet med MetropoliLab Oy har förlängts enligt optionen till oktober 2019. En konkurrensutsättning av laboratorietjänsterna är aktuell våren 2019.

Stadsmätningens upphandlingar grundar sig på en årlig plan, var utfall följs upp i samband med den övriga uppföljningen av budgeten. Under de senaste åren har upphandlingarna som förutsätter konkurrensutsättning gällt flygfotograferingar och avsökningar för kartverksuppgifter. Övriga upphandlingar har kunnat göras utgående från stadens ramavtal eller till värdet varit mindre och leverantörsbundna.

Riskhantering

Sektorn kommer att årligen i samband med utarbetandet av sin verksamhetsplan ta fram en riskanalys för strategiska, funktionella och ekonomiska mål.

Sektorn strävar efter att undvika personalrisker genom förebyggande personalplanering och genom att identifiera de kritiska kunskapsresurserna. Interna personalresurser inriktas på det sätt som den föränderliga omvärlden förutsätter. I fråga om de anställda strävar sektorn efter att säkra vikariatens funktionalitet genom att komma överens om vikariatet på förhand. Satsningar görs på de anställdas kunskaper och de utvecklas kontinuerligt.

En kontinuerlig utveckling av processerna minskar uppkomsten av risker i verksamheten. I sektorn har inletts en granskning av processbeskrivningarna som en del av arbetet på att utveckla handlingssätten. Sektorn tar fram ett miljöprogram för att minska miljöriskerna.

Upphandlingsriskerna minskas genom utveckling av kvalitetssystemet och satsningar på beredningen av dokumenten i upphandlingarnas beredningsfas. Upphandlingsjuristerna i sektorns förvaltning granskar avtalsdokumentens och beslutens riktighet och lagenlighet.

I projekt som gäller markanvändning ses det till att stadens rättsliga ställning säkras med tomtöverlåtelsevillkor och övriga avtalsvillkor. Dessutom tar sektorn hand om att de tomter som överläts är i byggbart skick i rätt tid och att marken saneras senast i samband med byggandet. I prissättningen av företagstomter och tomter som avses för oreglerad bostadsproduktion utnyttjas externa experter för att undvika över- och underprissättning och för att fastställa marknadsvärdet.

määrittämiseksi.

Kaupungin toimitilarakentamisen ja korjaamisen merkittävästi kasvaneeseen investointitasoon liittyy riskeinä toteutuksen pullonkaulat, joita on tarveselvitysvaiheessa, hankesuunnittelussa ja rakennuttamisessa sekä väistötilojen hankinnassa. Riskienhallinnan kehittämisessä tavoitteena on tunnistaa ja hallita eri tilojen hankintatapoihin liittyviä riskejä sekä valita toteutusmuoto ja riskienhallinnan taso hankkeen alkuvaiheessa tehtävän analyysin pohjalta. Lisäksi riskien hallinnan kohteena ovat suunnittelun puitesopimusten kilpailuttamisen, puitesopimusten käytön, hankkeiden läpimenoajan ja rakentamisen laadun hallinnan sekä kasvavan investointitarpeen toteuttamisen muodostama kokonaisuus.

Ilmastomuutoksen mukanaan tuomat sään ääri-ilmiöt kasvattavat omaisuusriskiä (mm. tulvavahingot, myrskyvahingot). Vaihtelevat talviolosuhteet ja lisääntyvät sateet aiheuttavat haasteita talviaikana katujen hoidossa ja kaupungin toimivuudessa. Lisäksi sateet ja sahaavat lämpötilat rapauttavat päällysteitä ja rakenteita. Ilmastomuutoksen vaikutusten hallintaa on parannettu laatimalla talvihoidon varautumissuunnitelma. Tulva- ja hulevesien hallintaa tehostetaan jatkamalla tulvantorjuntasuunnitelman mukaisten tulvansuojeluhankkeiden toteuttamista ja kehittämällä hulevesiriskikohteiden ylläpitoa. Ilmastomuutos lisää myös uusien kasvitautien ja tuholaisten leviämiskä. Kasvillisuuteen liittyviä riskejä ehkäistään laajentamalla puistokasvien ja kaupunkipuiden lajivalikoimaa sopimaan paremmin muuttuviin ilmasto-oloihin. Vieraslajien leviämistä ehkäistään. Yleisten alueiden toimivuuden ja turvallisuuden varmistamiseksi operatiivisessa toiminnassa on vakiintuneita riskienhallintamenettelyjä. Esimerkiksi siltojen tilaa seurataan säännöllisin tarkastuskäytännöin ja kuntoarvioinnein. Leikkivälineiden sekä katujen ajoratojen tarkastusten, kuntoarviointien ja -mittausten menettelyjä ja tietojen hallintaa parannetaan ja systematisoidaan.

Ympäristöpalvelut koordinoi kaupungin ympäristöjohtamista tavoitteena yhtenäinen Ekokompassi-ympäristöjärjestelmä joka toimialalle. Ympäristöraportoinnin tiedonkeruuta uudistetaan tavoitteena päällekkäisyyksien poistaminen mm. raportoinnissa. Ympäristötiedon avaamista kaikkien käytettäväksi jatketaan. Yhteistyötä ilmastomuutoksen hillinnän ja kaupungin sisäisen energiansäästötyön koordinoinnissa lisätään.

Kaupunkistrategian 2017–2021 tavoitteiden toteutuminen toimialoilla

Talousarvion pohjana olevien strategisten lähtökohtien toteutuminen toimialoilla

Riskerna med den betydligt ökade investeringsnivån i stadens byggande och reparation av verksamhetslokaler har att göra med flaskhalsarna i byggandet som förekommer i behovsutredningsfasen, projektplaneringen och anskaffningen av temporära lokaler. Målet för utvecklingen av riskhanteringen är att identifiera och kontrollera risker som har att göra med upphandlingssätten för olika lokaler och välja en genomförandemodell och riskhanteringsnivå utgående från en analys som görs i det inledande skedet. Dessutom riktar sig riskhanteringen till helheten som bildas av konkurrensutsättning av ramavtal för planering, användning av ramavtal, hantering av genomgångstiden för projekt och av kvalitet i byggande samt det ökande investeringsbehovet.

De extrema väderfenomen som klimatförändringen för med sig ökar egendomsrisken (bl.a. översvämningsskador, stormskador). Varierande vinterförhållanden och ökande regn orsakar utmaningar under vintertid i gatuunderhållet och i stadens funktionalitet. Dessutom bryts beläggningarna och konstruktionerna ner av regnen och de skiftande temperaturerna. Hanteringen av verkningarna av klimatförändringen har förbättrats genom att man har utarbetat en beredskapsplan för vinterunderhållet. Hanteringen av översvämning- och dagvatten effektiveras genom att förverkligandet av projekten för skydd mot översvämningar fortsätter och underhållet av objekt med dagvattenrisker utvecklas. Klimatförändringen ökar också risken att nya växtsjukdomar och skadedjur sprids. Risker som hänför sig till växtligheten förebyggs genom att utvidga artutbudet på parkväxter och stadsträd så att det lämpar sig bättre för de ombytliga klimatförhållandena. Spridningen av introducerade arter förebyggs. För att säkra funktionaliteten och tryggheten i allmänna områden finns det etablerade riskhanteringsförfaranden i den operativa verksamheten. Exempelvis broarnas tillstånd följs upp med regelbundna granskningsrutiner och konditionsbedömningar. Granskingarna av lekredskap och gatornas körbanor, förfarandena i konditionsbedömningarna och -mätningarna och informationshanteringen förbättras och systematiseras.

Miljötjänsterna koordinerar stadens miljöledarskap med målet att skapa ett enhetligt Ekokompassen-miljösystem för varje sektor. Informationsinsamlingen inom miljörapporteringen förnyas med målet att avlägsna överlappningar bl.a. i rapporteringen. Öppnandet av miljöinformation så att alla kan använda den fortsätter. Samverkan i koordineringen av stävjandet av klimatförändringen och stadens interna energibesparingsarbete intensifieras.

Hur målen i stadsstrategin 2017–2021 uppfylls i sektorerna

Hur de strategiska utgångspunkter som budgeten bygger på genomförs i sektorerna

Uuden kaupunkistrategian 2017 – 2021 vaikutukset kaupunkiympäristön toimialalle on esitetty seuraavassa:

Asemakaavoitetaan 600 000 – 700 000 k-m² uutta asuntorakentamista vuodessa, josta vähintään 40 % eli 240 000 k-m² on täydennysrakentamista.

Työpaikkamäärän kasvun turvaamiseksi varmistetaan kaavoituksella, että toimitilakaavavaranto ei vähene nykyisillä työpaikka-alueilla eikä keskustoissa.

Laaditaan Vihdin kaupunkibulevardin yleissuunnitelma/kaavarunko, joka valmistuu 2018. Malmin pikaratikan toteuttamisen edellytykset selvitetään ja tiivistetään kaupunkirakennetta mm. Viikinrannassa, Viikissä, Pihlajistossa ja Pihlajamäessä.

Laaditaan merellisen Helsingin yleissuunnitelman luonnos 2018.

Liikenteen päästövähennyksiä toteutetaan koko Helsingin liikennejärjestelmässä niin pyöräilyn ja kävelyn suosiota lisäämällä kuin sähköautojen, sähköbussien ja raidejoukkoliikenteen osuutta nostamalla. Helsingissä luodaan edellytykset sähköautojen määrän voimakkaalle kasvulle mahdollistamalla sähköautojen julkisen latausinfrastruktuurin rakentaminen markkinaehtoisesti.

Kaupunki selvittää ydinkeskustan viihtyisyyttä ja toiminnallisuutta edistävän kävelykeskustan merkittävemmän laajentamisen sekä keskustan läpiajoliikennettä ja satamien raskasta liikennettä katutilassa vähentävän maanalaisen kokoojakadun edellytykset. Toteutuessaan kokoojakatu rahoitetaan isolta osin tienkäyttömaksuin. Olympiaterminalilta Kauppatorille ulottuvaa rantavyöhykettä kehitetään tavoitteena keskustan elinvoimaisuutta tukevan toiminnallisen kokonaisuuden aikaansaaminen.

Keskustan raitiotieverkko ja Kalasataman raitiotiesuunnitelman toteutus etenee.

Helsinkiin rakentuvien uusien aluekokonaisuuksien ohella tehostetaan täydennysrakentamista. Kaupunki hillitsee rakentamisen kustannuksia ja tiivistää kaupunkirakennetta siirtymällä kilpailukykyään ja saavutettavuuttaan vaarantamatta asteittain kohti alueellista ja markkinaehtoista pysäköintijärjestelmää uusista asuinalueista aloittaen.

Valtuustokauden alkupuolella tehdään maapoliittinen tarkastelu, siten että maanmyynnin lähtökohtana ovat elinkeinopoliittiset ja muut kaupungin strategiset tavoitteet.

Laaditaan kiinteistöstrategia, jossa linjataan kaupungin kiinteistöjen suunnittelua, rakennuttamista, rakentamista,

Verkningarna av den nya stadsstrategin 2017–2021 för stadsmiljösektorn redogörs för i det följande:

Det planläggs 600 000–700 000 m² vy nytt bostadsbyggande per år, varav minst 40 procent dvs. 240 000 m² vy är kompletteringsbyggande.

För att trygga ökningen i antalet arbetstillfällen säkras genom planläggning att detaljplanebeståndet för verksamhetslokaler inte minskar i de nuvarande arbetsplatsområdena eller i centrumen.

En översiktsplan/dispositionsplan tas fram för Vichtisvägens stadsboulevard som färdigställs 2018. Förutsättningarna för byggandet av Malms snabbspårväg utreds och stadsstrukturen förtätas bl.a. i Viksstranden, i Vik, i Rönninge och i Rönnebacka.

Ett utkast till översiktsplan för det havsnära Helsingfors tas fram 2018.

Trafikens utsläppsminskningar förverkligas i hela trafiksystemet i Helsingfors, både genom att öka gång- och cykeltrafikens popularitet och genom att höja andelen elbilar, elbussar och spårvägstrafik. I Helsingfors skapas förutsättningar för en kraftig ökning i antalet elbilar genom att möjliggöra byggandet av offentlig laddningsinfrastruktur för elbilar på marknadsvillkor.

Staden utreder förutsättningarna för en betydande utvidgning av promenadcentrum, som främjar trivselen och funktionaliteten i stadskärnan, samt en underjordisk matargata, som minskar genomfartstrafiken i centrum och den tunga trafiken till och från hamnarna i gaturummet. Om matargatan byggs finansieras den till en stor del med vägavgifter. Strandzonen från Olympiaterminalen till Salutorget utvecklas med målet att åstadkomma en funktionell helhet som stöder livskraften i centrum.

Förverkligandet av spårvägsnätet i centrum och spårvägsplanen för Fiskehamnen avancerar.

Utöver de nya områdeshelheterna som byggs i Helsingfors effektiviserar också kompletteringsbyggandet. Staden stävjar kostnaderna för byggandet och förtätar stadsstrukturen, utan att äventyra sin konkurrenskraft och tillgänglighet, genom att stegvis övergå till ett lokalt och marknadsbaserat parkeringssystem med början i nya bostadsområden.

I början av fullmäktigeperioden utförs en markpolitisk granskning där utgångspunkten för markförsäljningen ligger i de näringspolitiska målen och stadens övriga strategiska mål.

Det tas fram en fastighetsstrategi med riktlinjer för planering, byggherreverksamhet, byggande, underhåll och

ylläpitoa ja omistamista.

Kiinteistöstrategia sisältää suunnitelman sisäilmaongelmista kärsivien rakennusten korjaamisesta tai korvaamisesta uusilla rakennuksilla.

Tavoitteena on kiinteistökannan laadun parantamisen, laaturiskien hallinnan parantamisen mm. erilaisilla hankkeiden toteutusmuodoilla.

Tilatehokkuuden edistäminen, tilojen avaaminen kansalaistoiminnalle ja tyhjiksi jääneiden arvorakennusten parempi hyödyntäminen.

Kaupungin ilmastotavoitteiden vaikutukset;

- Rakennusten energiatehokkuustavoitteet tarkistetaan.
- Energiatehokkuustavoitteet ja ylläpito otetaan huomioon suunnittelussa.
- Päästövähennysten toimenpideohjelman laatimiseen ja toteuttamiseen osallistuminen.

Verkostoituminen - lisätään yhteistyötä mm. valtion ja muiden kuntien kanssa (esim. benchmarking sisäilmaongelmien ratkaisussa ja rakentamisen laadun hallinnassa).

Liikkuva ja terveellinen kaupunki - tilojen esteettömyys, koulujen ja päiväkotien pihat yms.

Panostus oppimisympäristöihin - turvalliset ja terveelliset oppimisympäristöt, ammatillisen opetuksen tilat (esim. Myllypuron rakennusalan kampus ja Urhea-hankkeen edistäminen).

Alueiden eriytymisen estäminen, panostus heikommille alueille esim. parempaa arkkitehtuuria.

Huolehditaan erityistä tukea tarvitsevien opetuksesta esimerkiksi järjestämällä sairaalakoululle asianmukaiset tilat.

Toimiala keventää lupa- ja järjestelykäytäntöjään siten, että kaupungissa on helppo järjestää erilaisia tapahtumia.

Helsinki vahvistaa kansainvälistä toimintaansa kärkinään erityisesti digitalisaatio ja ilmastonmuutoksen torjunta.

Toimiala kehittää digitaalisia ratkaisuja, jotka tekevät helpoksi seurata ja osallistua itseä kiinnostaviin ja koskeviin asioihin riippumatta siitä ovatko ne kaupungin vai muiden tekemiä. Helsinki on maailman johtava kaupunki julkisen tiedon avaamisessa ja sen hyödyntämisessä.

ägande av stadens fastigheter.

Fastighetsstrategin inkluderar en plan för ombyggnad eller ersättning av byggnader som lider av problem med inomhusluften.

Målet är att förbättra kvaliteten på fastighetsbeståndet, förbättra hanteringen av kvalitetsrisker bl.a. med varierande genomförandeformer för projekten.

Främja lokaleffektivitet, öppna lokaler för medborgarverksamhet och utnyttja värdebyggnader som blivit tomma på ett bättre sätt.

Verkningar av stadens klimatmål;

- Målen för byggnadernas energieffektivitet justeras.
- Målen för energieffektiviteten och underhållet beaktas i planeringen.
- Deltagande i utarbetandet och förverkligandet av åtgärdsprogrammet för utsläppsminskningar.

Nätverksbildning - ökad samverkan bl.a. med staten och andra kommuner (t.ex. benchmarking i lösandet av problem med inomhusluften och hanteringen av kvaliteten i byggandet).

En hälsosam stad i rörelse - lokalernas tillgänglighet, skolornas och daghemmens gårdar etc.

Satsningar i inlärningsmiljöer - trygga och hälsosamma inlärningsmiljöer, lokaler för yrkesinriktad undervisning (t.ex. byggbranschens campus i Kvarnbäcken och främjande av projektet Urhea).

Förhindrande av differentiering mellan områden, satsningar på svagare områden t.ex. bättre arkitektur.

Undervisningen av personer med speciella behov beaktas till exempel med ändamålsenliga lokaler för en sjukhusskola.

Sektorn lättar på sina tillstånds- och arrangemangsförfaranden så att det är enkelt att ordna olika slags evenemang i staden.

Helsingfors stärker sin internationella verksamhet med digitaliseringen och bekämpandet av klimatförändringen som särskilda spetsfrågor.

Sektorn utvecklar digitala lösningar som gör det lätt att följa och delta i ärenden som intresserar och gäller en själv, oberoende om de har tagits fram av staden eller av andra. Helsingfors är världens ledande stad i öppnande av offentlig information och i dess utnyttjande.

Sitovien tavoitteiden kytkeytyminen strategiaan lähtökohtiin

Laaditaan MAL-sopimuksen ja AM-ohjelman mukaisesti asemakaavoja asuntotuotantoon vähintään 600 000 k-m² pääosin raideliikenteen palvelualueelle. Kerrosalasta on täydennysrakentamista vähintään 240 000 k-m².

Asuntotuotantoon luovutetaan rakennusoikeutta vähintään 380 000 k-m².

Jalankulku-, pyöräily- ja joukkoliikennematkojen yhteenlaskettu osuus kaikista matkoista kasvaa verrattuna viiden edellisen vuoden keskiarvoon.

Rakennetaan ja otetaan käyttöön systemaattinen asiakastytyväisyyden mittausjärjestelmä

Tyhjien tilojen osuus tilakannasta on enintään 4 prosenttia.

Energiansäästöavoite on 3 prosenttia ulkovalaistuksen ja toimitilojen osalta vuoden 2015 energiankulutuksesta.

Asuntotuotanto rakennuttaa 1 500 asuntoa.

Vuoden 2018 aikana laaditaan kaupungin toimitilakiinteistöjen korjausvelan hallintasuunnitelma ja esitys sen seurannasta.

Toimialan henkilöstösuunnitelma 2018 – 2020

Kaupunkiympäristön toimialan vakituisen henkilöstön määrä on yhteensä 1 420 henkilöä. Toimialan strategia, tavoitteet ja toimintaympäristön muutokset ovat henkilöstösuunnittelun lähtökohtia. Henkilöstö-suunnittelulla varmistetaan tulevaisuuden henkilöstö- ja osaamistarve mm. määrittelemällä tehtäväkuvat ja vastuut sekä kehittämällä osaamista tavoitteellisesti.

Henkilöstösuunnittelussa otetaan huomioon myös hallinto- ja tukipalveluille asetetut tavoitteet, joiden mukaan henkilöstömäärän tulisi olla noin 12,5 prosenttia suhteessa toimialan henkilöstöön nähden sen ollessa nykyisillään noin 18 prosenttia. Hallinto- ja tukipalveluiden mitoitustavoite toteutetaan vähentämällä päällekkäisiä tehtäviä, kehittämällä työnkuvia, yhteistyötä ja työn tekemisen tapoja sekä tehtävärakenteita uudistaen. Henkilöstön eläköitymisen yhteydessä huolehditaan siitä, että tarve lisärekytoineille on sisäisin tehtäväjärjestelyin mahdollisimman pieni. Tarkempi hallinto- ja tukipalveluiden henkilöstösuunnitelma valmistuu syksyllä 2017.

Palvelutuotannossa tarvittavan henkilöstön saatavuus ja pysyvyys varmistetaan panostamalla etenkin ennakoivaan rekrytointiin, perehdyttämiseen, työyhteisöjen toimivuuteen

Hur de bindande målen kopplas till de strategiska utgångspunkterna

Detaljplaner för bostadsproduktion om minst 600 000 m² vy bereds i enlighet med MBT-avtalet och BM-programmet huvudsakligen inom serviceområdet för spårtrafiken. Av våningsytan är minst 240 000 m² vy kompletteringsbyggande.

Byggrätt på minst 380 000 m² vy överläts för bostadsproduktion.

Den sammanlagda andelen av alla resor som sker till fots, med cykel och med kollektivtrafik ökar jämfört med medeltalet för de fem senaste åren.

Ett systematiskt mätningssystem för kundnöjdhet byggs upp och tas i bruk.

Andelen tomma lokaler av lokalbeståndet är högst 4 procent.

Energisparmålet är 3 procent för utomhusbelysningen och verksamhetslokaler jämfört med energiförbrukningen år 2015.

Bostadsproduktionen låter bygga 1 500 bostäder.

Under år 2018 utarbetas en plan för hantering av reparationskulden i stadens verksamhetslokaler och ett förslag för uppföljningen av planen.

Sektorns personalplan 2018–2020

Antalet ordinarie anställda i stadsmiljösektorn är totalt 1 420. Sektorns strategi, mål och ändringarna i omvärlden är utgångspunkter för personalplaneringen. Med hjälp av personalplaneringen säkras det framtida personal- och kunskapsbehovet bl.a. genom att fastställa uppgiftsbeskrivningar och ansvar och utveckla kunskaperna på ett målinriktat sätt.

I personalplaneringen beaktas också målen som fastställts för förvaltnings- och stödtjänsterna, enligt vilka antalet anställda ska vara cirka 12,5 procent i förhållande till antalet anställda inom sektorn, då den i nuläget är cirka 18 procent. Förvaltnings- och stödtjänsternas dimensioneringsmål förverkligas genom att minska överlappande uppgifter, utveckla uppgiftsbeskrivningar, samarbete och arbetsmetoder och förnya arbetsstrukturer. I anslutning till pensionsavgångarna ser man genom interna arrangemang till att behovet att rekrytera ny personal är så litet som möjligt. En noggrannare personalplan för förvaltnings- och stödtjänsterna färdigställs under hösten 2017.

I serviceproduktionen säkras det att behövlig personal finns att tillgå och att de anställda stannar kvar genom satsningar särskilt på förutseende rekrytering, arbetsintroduktion,

sekä osaamisen kehittämiseen. Monipaikkaisen työn kautta kehitetään uusia työ-, yhteistyö- ja toimintatapoja mukaan lukien erilaisten viestintäkanavien hyödyntäminen ja etätö. Henkilöstöä kannustetaan joustavan ja monipaikkaisen työntekemisen avulla laajaan yhteistyöhön ja avoimeen vuorovaikutukseen sekä tiedon jakamiseen. Toimialan työhyvinvointihankkeessa edistetään mm. muutos- ja etäjohtamista, vahvistetaan aktiivista esimiestyön otetta ja kehitetään uusia digitaalisia vuorovaikutteisia työtapoja.

Henkilöstön ammattitaitoa ja osaamista vahvistetaan henkilökohtaisilla osaamisen kehittämissuunnitelmissa. Osaamisen kehittämissuunnittelu (koulutussuunnittelu) ulotetaan kattamaan koko toimiala. Henkilöstön valmiuksia työskennellä tulevaisuuden monitilatyöympäristössä ja digitalisoituvien palveluiden parissa vahvistetaan mm. tietoteknisiä valmiuksia ja ns. mobiilityöskentelytaitoja parantamalla sekä asiakaspalvelutaitojen vahvistamisella.

Henkilöstön osallisuutta vahvistetaan jaetun johtajuuden avulla, jossa yhteisön jäsenet johdon tuella osallistuvat toiminnan ja itsensä johtamiseen. Tavoitteena on mm. uusien toimintatapojen yhteinen kehittäminen ja kokeilu, yhteinen tavoitteiden asettelu ja niihin sitoutuminen sekä muutosta ja oppimista tukevan työympäristön rakentaminen.

Toimintaympäristön muutoksiin, tuottavuuden lisäämiseen ja palvelutoiminnan tehostamiseen kohdistuviin odotuksiin varaudutaan lisäämällä yhteistyötä palvelukokonaisuuksien ja yksiköiden sekä muiden toimialojen kanssa. Kaupunkiympäristö toimialan tavoitteena on mm. yhteisten prosessien sujuvoittaminen ja asiakaspalvelun parantaminen.

Toimialan tilankäyttösuunnitelma 2018 – 2020

Kaupunkiympäristön toimiala jatkaa yhteistyössä kaupunginkanslian kanssa toimialan uuden toimitaloratkaisun valmistelua. Tilahanke tulee vaikuttamaan koko toimialan tulevaan tilankäyttöön.

Kaupunkiympäristötoimialan tilankäyttö on 1.10.2017 yhteensä 38 700 m². Teknitalon valmistuessa tilankäyttö vähenee 27 300 m²:iin eli 13,4 htm²/ henkilö.

Tuottavuuden kehittymistä kuvaavat tunnusluvut

Tuottavuuden laskentajärjestelmä ja tuottavuuden kehittymistä kuvaavat tunnusluvut valmistellaan syksyn 2017 aikana.

arbeitsgemenskapernas funktionalitet och utveckling av kunskaperna. Genom arbete på många ställen utvecklas nya arbets-, arbetsgemenskaps- och verksamhetssätt medräknat utnyttjande av olika slags kommunikationskanaler och distansarbete. De anställda uppmuntras att genom flexibelt arbete på många ställen föra ett brett samarbete och öppen växelverkan och dela information. I sektorns arbetshälsoprojekt främjas bl.a. förändrings- och distansledarskap, förstärks det aktiva chefsarbetet och utvecklas nya digitala interaktiva arbetssätt.

De anställdas yrkeskunskaper och expertis förstärks med personliga kunskapsutvecklingsplaner. Planeringen av kunskapsutvecklingen (utbildningsplanering) utvidgas att täcka hela sektorn. De anställdas färdigheter att arbeta i framtidens månglokalmiljö och med digitaliserade tjänster förstärks bl.a. genom förbättrande av datatekniska färdigheterna och s.k. mobila arbetskunskaperna samt förstärkande av kundservicekunskaperna.

De anställdas delaktighet förstärks med hjälp av delat ledarskap, där gemenskapens medlemmar med stöd av ledningen deltar i ledandet av verksamheten och sig själv. Målet är bl.a. att utveckla och pröva nya verksamhetssätt, ställa gemensamma mål och binda sig till dem och att bygga en arbetsmiljö som stöder ändring och inläring.

Förväntningarna i fråga om ändringar i omvärlden, ökandet av produktiviteten och effektiviserandet av tjänsteverksamheten beaktas genom en ökning av samarbetet mellan servicehelheterna och enheterna och de andra sektorerna. Stadsmiljösektorns mål är bl.a. att göra de gemensamma processerna smidigare och förbättra kundservicen.

Sektorns plan för lokalanvändningen 2018–2020

Stadsmiljösektorn fortsätter i samverkan med stadskansliet att bereda en lösning för sektorns nya verksamhetshus. Lokalprojektet kommer att påverka den kommande lokalanvändningen i hela sektorn.

Stadsmiljösektorns lokalanvändning är 1.10.2017 totalt 38 700 m². Då huset för de tekniska verksamhetsområdena färdigställs minskar lokalanvändningen till 27 300 m², dvs. 13,4 m² ly/person.

Nyckeltal för produktivitetens utvecklingen

Kalkylsystemet för produktiviteten och nyckeltalen som beskriver produktivitetens utvecklingen bereds under hösten 2017.

Digitalisaatio ja tietotekniikka palvelutuotannon ja prosessien kehittämisessä

Tietotekniikkaohjelman toteuttaminen

Toimiala on vahvasti mukana kaupunkiyhteisissä hankkeissa. Ydintoiminnan kehittäminen toteutetaan ottaen huomioon kaupungin kokonaisuus.

Taloteknisten tietojärjestelmien parempaan hallittavuuteen tähtäävää kehittämishanketta jatketaan. Osana kehittämishanketta täsmennetään kiinteistöturvallisuuden vastuunjakoa yhdessä kaupunginkanslian kanssa.

Talotekninen tietoverkko -hankkeen tavoitteena on selvittää ja kuvata toimialan omistamien sekä hallinnoimien rakennusten ja niiden tilojen taloteknisten tietojärjestelmien nykytila ja määritellä niille kehitystavoitteita tieto- ja tilaturvallisuuden, hallittavuuden, etähallinnan, yhtenäistämisen, automaatiotason noston, hankinnan yhtenäistämisen ja yleisen kustannustehokkuuden osalta.

Paikkatietosektorin yhteistyö jatkuu tiiviinä niin kaupungin, seudun kuin valtakunnankin tasoilla. 3D-tietomallit ovat vahvasti tulossa perinteisten kartastojen ynnä muiden paikkatietoaineistojen rinnalle ja niissä sovelletaan avoimiin tietorakenteisiin ja ohjelmistoihin perustuvia ratkaisuja. Myös muissa järjestelmissä lisätään mahdollisuuksien mukaan vaihteittain avoimen lähdekoodin ohjelmistojen osuutta. Valtakunnallisista hankkeista erityisen merkittäviä ovat kolmiulotteisen kiinteistönmuodostuksen mahdollistavan järjestelmän toteutus ja käyttöönotto, valtakunnallisesti yhtenäisten paikkatietotuotteiden kehittäminen sekä julkisen hallinnon paikkatietoalustan toteutus.

Asumisen palvelut on keskitetty kaupungin sähköiseen asiointipalveluun. Näiden palveluiden laatua kehitetään asiointin helppoutta ja vuorovaikutteisuutta lisäämällä.

Ympäristöpalveluiden ympäristöterveydenhuollon valvontatietojärjestelmään tulee muutoksia, koska ympäristöterveydenhuoltoon on tulossa oma valtakunnallinen valvontatietojärjestelmä (VATI). Eviran johtaman hankkeen tavoitteena on luoda uusi ympäristöterveydenhuoltoa koskeva tietojärjestelmä, joka olisi käytössä jo 1.1.2019. Nykyisin ympäristöpalveluiden käytössä olevasta Tarkastaja by Digia valvontatietojärjestelmästä luovutaan tai sen käyttöä jatketaan riippuen VATIn aikataulusta. Ympäristönsuojelun tarpeita palveleva tietojärjestelmä hankitaan viimeistään vuoden 2019 alussa. Vuonna 2018 kartoitetaan tarpeet ja selvitetään tarjolla olevien tietojärjestelmien vahvuudet ja heikkoudet sekä kilpailutetaan tietojärjestelmän toteuttaja.

Digitalisering och IT vid utvecklingen av tjänste-produktionen och processerna

Hur IT-programmet genomförs

Sektorn deltar kraftigt i projekten som är gemensamma för hela staden. Kärnverksamheten utvecklas med beaktande av staden som helhet.

Utvecklingsprojektet som syftar till att förbättra hanterbarheten av de hustekniska informationssystemen fortsätter. I utvecklingsprojektet ingår också att ansvarsfördelningen inom fastighetssäkerheten preciseras tillsammans med stadskansliet.

Projektet för ett hustekniskt datanät har som mål att utreda och beskriva nuläget för byggnaderna i sektorns ägo eller besittning och för de hustekniska anordningarna i byggnaderna och att sätta upp utvecklingsmål för dessa i fråga om data- och lokalsäkerhet, hanterbarhet, fjärrkontroll, harmonisering, höjning av automationsnivån, enhetlig upphandling och allmän kostnadseffektivitet.

Geoinformationssektorns intensiva samarbete fortsätter på stadens, regionens och hela landets nivå. 3D-datamodellerna är starkt på kommande vid sidan av de traditionella kartmaterialen och andra geoinformationsmaterial och i dem utnyttjas lösningar som grundar sig på öppna datastrukturer och program. Också i andra system ökas andelen öppen källkod stegvis i den mån det är möjligt. Speciellt viktiga bland de riksomfattande projekten är skapande och ibruktagande av ett system för tredimensionell fastighetsbildning och utveckling av nationellt enhetliga geoinformationsprodukter och förverkligandet av den offentliga förvaltningens geoinformationsplattform.

Alla boendetjänster har koncentrerats till stadens webbportal för elektroniska tjänster. Tjänsternas kvalitet utvecklas genom att göra dem lättare att använda och öka interaktiviteten i tjänsterna.

I miljöjäsenternas tillsynsdatabas för miljö- och hälsoskyddet görs ändringar, eftersom miljö- och hälsoskyddet kommer att få ett eget riksomfattande tillsynsdatabas (VATI). Projektet, som leds av Evira, har som mål att skapa ett nytt databas som gäller miljö- och hälsoskyddet och som kan användas så tidigt som 1.1.2019. Användningen av miljö- och hälsoskyddets nuvarande tillsynsdatabas Tarkastaja by Digia slutar eller fortsätter beroende på tidsschemat för VATI. Ett tillsynsdatabas som motsvarar miljö- och hälsoskyddets behov anskaffas senast i början av år 2019. År 2018 kartläggs och utreds de nu tillgängliga databasens styrkor och svagheter och konkurrensutsätts utvecklingen av databaset.

Sähköisen asiointin kehittämishankkeet

Toimialalla lisätään sähköisen asiointin mahdollisuuksia ja asiakaslähtöisyyttä parannetaan muun muassa esteettömyyden näkökulmasta. Valtion sähköisen asiointin hankkeiden edistymistä seurataan ja tarpeen mukaan lisätään kaupungin asiointi.hel.fi -palvelun lomakkeita. Sähköisen asiointin käyttäjämääriä pyritään lisäämään määrätietoisesti hyödyntämällä erilaisia viestintäkanavia. Chatin käyttöä laajennetaan asiointikanavana.

Toimitilojen ylläpitoon liittyvän sähköisen huoltokirjan uuden kehitysversion (BEM) ns. kohdetietojärjestelmä toimii sähköisen asiointin työkaluna ylläpidossa. Sähköisen huoltokirjan ja Haltia-ohjelmaan integroinnin myötä helpotetaan ohjelmien ylläpitoa ja laajennetaan niiden sisältämän tiedon käyttöä yhä monipuolisemmin palvelemaan kiinteistöjen ylläpitoa elinkaaren aikana. BEM-kohdetietojärjestelmään kootaan jatkossa kunnossapitokorjaustarpeista ja pienistä toiminnallisista investointitarpeista korjaustarverkisteri, joka muuttuu toiminnan myötä korjausohjelmaksi (PTS) ja Haltian tilaustietojen sekä BIP:n laskujen käsittelyn myötä korjaushistoriarekisteriksi. Ohjelman kautta niin tilan käyttäjä, huollonedustaja sekä isännöinti pystyvät seuraamaan ajan tasalla rekisterin tapahtumia. Sähköisen huoltokirjan käyttöä lisätään edelleen asiakkaiden palvelupyyntöjen ja heidän havaitsemiensa korjaustarpeiden ilmoittamisessa, sisäilmaongelmien ilmoittamisessa, korjauksiin liittyvässä tiedottamisessa, tiedotteiden yms. asiakirjojen säilyttämisessä.

Vuonna 2018 varaudutaan katu- ja puistohankkeiden Hankerekisterityökalun parantamiseen, yleisten alueiden omaisuustietorekisterin raportointikyvykkyyden kehittämiseen ja uusimissuunnitelman laatimiseen sekä Lasso-urakanhallintajärjestelmän hankintaan.

Paikkatietosektorin palvelukokonaisuuden aineistoja, toimintoja ja kapasiteettia kehitetään edelleen tiiviissä yhteistyössä julkishallinnon muiden palvelutuottajien kanssa. Resurssien puitteissa jatketaan myös aineistojen avaamista vapaaseen maksuttomaan käyttöön ja laajennetaan itsepalveluperiaatteella toimivaa karttapalvelua. Lisäksi paikkatietojen käyttöä tuetaan kaupunkiyhteisellä asiointialustalla ja muilla palvelusivustoilla. Sähköisen asiointin toimintoja kehitetään edelleen ja käyttöä laajennetaan vaihteellinen myös rakennusvalvontamittausten, rakentamisen tietopalvelun, maalämmön rakennettavuusselvitysten ja kiinteistönmuodostuksen sektoreilla.

Rakennusvalvonnan hankkeet sisältävät Lupapiste-palvelun jatkokehittämisen lupakäsittelyn- ja rakentamisen

Utvvecklingsprojekt inom elektronisk kommunikation

I sektorn utvidgas möjligheterna i fråga om e-tjänster och förbättras kundorienteringen bl.a. ur ett tillgänglighetsperspektiv. Utvecklingen inom statens projekt för elektronisk kommunikation följs och vid behov läggs nya blanketter till stadens tjänst på asiointi.hel.fi. Sektorn strävar att öka antalet användare av elektronisk kommunikation genom att målmedvetet utnyttja olika kommunikationskanaler. Användningen av chatt utvidgas som kanal för uträttande av ärenden.

Det s.k. datasystemet för tillsynsobjekt i den nya utvecklingsversionen av den elektroniska serviceboken (BEM), som hänför sig till underhållet av fastigheter, fungerar som ett e-tjänstverktyg inom underhållet. Den elektroniska serviceboken och integreringen till Haltia-programmet underlättar underhållet av program och utvidgar användningen av informationen i dem så att de på ett allt mångsidigare sätt betjänar fastigheternas underhåll under livscykeln. I systemet samlas i fortsättningen ett register över reparationsbehov och små funktionella investeringsbehov som så småningom ändrar registret till ett reparationsprogram på lång sikt (PTS). Tillsammans med beställningsuppgifterna i Haltia och fakturahanteringen i BIP blir programmet ett register över gjorda reparationer. Med hjälp av programmet kan såväl lokalanvändaren, underhållspersonalen som disponenten följa uppdateringarna i transaktionerna i registret. Användningen av den elektroniska serviceboken ökas ytterligare när det gäller kundernas begäran om service, anmälan om reparationsbehov de upptäckt eller om inneluftsproblem, information om reparationer eller lagring av meddelanden m.m.

År 2018 görs förberedelser för förbättrandet av gatu- och parkprojektens projektregisterverktyg, utveckling av rapporteringsförmågan i egendomsdataregistret för allmänna områden och utarbetandet av en förnyelseplan och upphandlingen av entreprenadhanteringssystemet Lasso.

Material, funktioner och kapacitet i servicehelheten för geoinformationssektorn utvecklas vidare i tätt samarbete med andra serviceproducenter inom den offentliga förvaltningen. Öppnandet av material för avgiftsfritt bruk fortsätter inom ramen för de tillgängliga resurserna och karttjänsten som fungerar enligt självbetjäningsprincipen utvidgas. Dessutom främjas användningen av geografisk information med en gemensam plattform för stadens e-tjänster och andra servicewebbplatser. E-tjänsternas funktioner utvecklas fortsättningsvis och användningen utvidgas stegvis också till områdena för byggnadstillsynsmätning, byggandets informationstjänst, byggbarhetsutredningar för jordvärme och fastighetsbildning.

I byggnadstillsynens projekt ingår den fortsatta utvecklingen av Lupapiste-tjänsten i funktionerna för tillsynen under

aikaisen valvonnan toiminnoissa sekä asiakaspalvelussa. Myös paperilla haetun ja arkistoidun materiaalin digitalisointia jatketaan, 3D-kaupunkimallin päivittämiseen tarvittavien IFC-mallien keräämistä ja hyödyntämistä pilotoidaan sekä arkiston sähköinen asiointipalvelu (Arska) integroidaan lupakäsittelyn sähköiseen asiointiin (Lupapiste). Lisäksi tehdään rakennusrekisterin (Facta), valtion tietojärjestelmien (VRK) ja lupakäsittelyn sähköisen asiointin (Lupapiste) integraatioiden jatkokehittämistä.

Asuntopalveluissa sähköisen asiointin laatua kehitetään edelleen vuorovaikutteisuutta lisäämällä. Yhteinen asiakaspalvelu ottaa käyttöön sähköisen ajanvarausjärjestelmän asiantuntijapalveluiden välittämisessä. Sen lisäksi puhelujärjestelmää kehitetään – asiakkaille se näyttäytyy yhtenä palvelunumerona. Alueiden valvonnan digitaalista järjestelmää kehitetään edelleen.

Pysäköinnin tietovaraston käyttöönotto ja tiedon jakaminen avoimena datana mahdollistaa pysäköinnin tilannekuvien kehittämisen. Se on ensimmäinen vaihe kehitettäessä palvelua kohti isompaa tavoitetta eli reaaliaikaista tietoa sallituista ja mahdollisesti vapaista pysäköintipaikoista. Jotta tämä tavoite voi onnistua, tarvitaan vielä useita kehitysvaiheita. Koska voimassaolevista liikennejärjestelyistä ei ole käytettävissä reaaliaikaista sähköistä tietoa, pysäyttämistä ja pysäköintiä koskevia liikennejärjestelyjä viedään kartalle manuaalisesti.

Helsingin pysäköintipolitiikan mukaisesti selvitetään pysäköinnin maksullisuuden joustavaa hinnoittelua. Tarkoitus on, että joustava hinnoittelu voidaan ottaa käyttöön vuoden 2018 alussa. Tämä edellyttää muutoksia pysäköintimaksuautomaatteihin.

tillståndsbehandlings- och byggtiden och i kundservicen. Dessutom fortsätter digitaliseringen av material som sökts på papper och arkiverats, görs ett pilotprojekt för insamling av IFC-modeller som behövs för uppdatering av 3D-stadsmodellen och integreras arkiveringens e-tjänst (Arska) med tillståndbehandlingens e-tjänst (Lupapiste). Därtill utförs fortsatt utveckling av integrationen mellan byggnadsregistret (Facta), statens informationssystem (VRK) och tillståndbehandlingens e-tjänst (Lupapiste).

I bostadstjänsterna utvecklas e-tjänsternas kvalitet vidare genom en ökning av interaktiviteten. Den gemensamma kundservicen tar i bruk ett elektroniskt tidsbeställningssystem i förmedlingen av experttjänster. Dessutom utvecklas samtals tjänsten – för kunderna syns den som ett servicenummer. Det digitala systemet för övervakning av områden utvecklas vidare.

Ibrukttagandet av parkeringens datareserv och delandet av uppgifter som öppna data gör det möjligt att utveckla parkeringens situationsbilder. Det är det första steget i utvecklingen av tjänsten mot ett större mål, dvs. information i realtid om tillåtna och eventuellt lediga parkeringsplatser. För att det här ska lyckas behövs ännu många utvecklings-skeden. Eftersom det inte finns elektronisk information i realtid om gällande trafikarrangemang, förs trafikarrangemang som gäller stannande och parkering in på kartan för hand.

Flexibel prissättning för parkeringens avgifter utreds i enlighet med Helsingfors parkeringspolitik. Avsikten är att den flexibla prissättningen kan tas i bruk från och med början av år 2018. Det här förutsätter ändringar i parkeringsautomaterna.

Talousarvion seurannassa tarkasteltavat tavoitteet

Mål som granskas vid budgetuppföljningen

3 10 01 Kaupunkirakenne – Stadsstruktur

1 000 €	Käyttö Förbrukning	Talousarvio Budget	Ennuste - Prognos	Ehdotus Förslag	Talousarvio Budget	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2019	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2020
	2016	2017	2017	2018	2018		
Tulot yhteensä - Inkomster sammanlagt		221 419	211 550	350 000	457 400	452 916	453 566
Menot yhteensä - Utgifter sammanlagt		124 461	118 683	188 661	185 692	187 175	190 535
<i>Ylitysoikeus - Överskridningsrätter</i>		440					
Toimintakate - Verksamhetsbidrag		96 958	92 867	161 339	271 708	265 741	263 031
Poistot - Avskrivningar		53 406		95 915	95 915	95 915	95 915
Tilikauden tulos - Räkenskapsperiodens resultat		43 552	92 867	65 424	175 793	169 826	167 116
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) - Räkenskapsperiodens översko		43 552	92 867	65 424	175 793	169 826	167 116
Muutos - Förändring, %							
Tulot - Inkomster						-1,0	0,1
Menot - Utgifter						0,8	1,8

Sitovat toiminnalliset tavoitteet

Laaditaan MAL-sopimuksen ja AM-ohjelman mukaisesti asemakaavoja asuntotuotantoon vähintään 600 000 kerrosneliometriä pääosin raideliikenteen palvelualueelle. Kerrosalasta on täydennysrakentamista vähintään 240 000 kerrosneliometriä.

Asuntotuotantoon luovutetaan rakennusoikeutta vähintään 380 000 kerrosneliometriä.

Jalankulku-, pyöräily- ja joukkoliikennematkojen yhteenlaskettu osuus kaikista matkoista kasvaa verrattuna viiden edellisen vuoden keskiarvoon.

Rakennetaan ja otetaan käyttöön toimialan asiakastyytyväisyyden mittausjärjestelmä.

Muut toiminnalliset tavoitteet

Vuotuinen asuntotuotantotavoite nousee 6 000 asuntoon ja edelleen 7 000 asuntoon vuoteen 2019 mennessä.

Laaditaan tarkemmat yleissuunnitelmat yleiskaavan toteuttamisohjelman 1. vaiheen painopistealueille.

Turvataan yritysten toimintaedellytykset ja elinkeinoelämän toimivuus laatimalla riittävästi ja oikea-aikaisesti

Bindande verksamhetsmål

Detaljplaner för bostadsproduktion om minst 600 000 m² våningsyta bereds i enlighet med MBT-avtalet och BM-programmet huvudsakligen inom serviceområdet för spårtrafiken. Av våningsytan är minst 240 000 kvadratmeter våningsyta kompletteringsbyggande.

Byggrätt på minst 380 000 kvadratmeter våningsyta överläts för bostadsproduktion.

Den sammanlagda andelen av alla resor som sker till fots, med cykel och med kollektivtrafik ökar jämfört med medeltalet för de fem senaste åren.

Ett mätningssystem för kundnöjdhet byggs och tas i bruk inom sektorn.

Övriga verksamhetsmål

Det årliga bostadsproduktionsmålet höjs till 6 000 bostäder och vidare till 7 000 bostäder före år 2019.

Noggrannare översiktsplaner utarbetas för insatsområdena i första fasen av generalplanens genomförandeprogram.

Verksamhetsförutsättningarna för företag och ett fungerande näringsliv säkerställs genom att det i rätt tid

toimitilakaavoja kaupunkirakenteen ja saavutettavuuden kannalta hyville paikoille.

Joukkoliikenteen kuljetusosuus aamuliikenteessä keskustaan on vähintään 74 % ja joukkoliikenteen osuus poikittaisliikenteessä on vähintään 22 %.

Liikenneonnettomuuksissa loukkaantuneiden ja kuolleiden kokonaismäärän vähenemistrendi on vähintään 2 % viiden edellisen vuoden keskiarvosta.

Asunto-ohjelman mukaisille tonteille rakennetaan katu sellaiseen vaiheeseen, että tontin rakentaminen on oikea-aikaisesti mahdollista.

Keskusta-alueiden kävely-ympäristön toiminnallinen ja kaupunkikuvallinen laatu paranee. Mittari: Jatketaan edellisvuonna (2017) käyttöön otetun seurantamenetelmän käyttöä.

Yhteistyössä muiden hallintokuntien kanssa tuetaan toimia, jotka edistävät pyöräilyä. Tavoitteena on pyöräilyn lisääminen ja turvallisuuden edistäminen. Mittari: Pyöräiliikenteen automaattilaskentapisteissä pyörämäärät kasvavat kolmen edellisen vuoden keskiarvosta. Pyöräilyn turvallisuuteen tyytyväisten osuus kasvaa edelliseen pyöräilybarometrin tulokseen (2016) verrattuna.

Kansallisen kaupunkipuiston perustamisselvityksen ensimmäinen vaihe valmistuu.

Luonnon monimuotoisuutta turvataan laatimalla hoito- ja käyttösuunnitelmat sekä rauhoitusesitykset kolmelle luonnonsuojelualueelle.

Ympäristötalon kokonaisenergiankulutus vuonna 2018 on 3 prosenttia pienempi kuin vuonna 2015.

Rakennusvalvontaan saapuneista lupahakemuksista vähintään 80 prosenttia käsitellään 6 viikossa.

Pilaantuneen maaperän kunnostamista koskevista ilmoituksista 80 prosenttia ratkaistaan 80 vuorokauden kuluessa ilmoituksen vireille tulosta.

Asumisterveyttä koskevista toimenpidepyynnöistä 80 prosenttia ratkaistaan 200 vuorokaudessa asian vireille tulosta.

Oleskelutilojen, mm. päivähoitotilat, koulut, majoitustilat ja nk. hygieniata edellyttävien huoneistojen käyttöönottoa koskevista ilmoituksista 80 prosenttia käsitellään alle 15 vuorokaudessa.

Maanmittaustoimintaan liittyvien keskeisten palvelujen toimitusaikojen keskiarvo enintään 19 pv.

utarbetas tillräckligt med detaljplaner för verksamhetslokaler på platser med bra stadsstruktur och tillgänglighet.

Kollektivtrafikens andel i morgontrafiken mot centrum är minst 74 % och kollektivtrafikens andel i tvärtrafiken är minst 22 %.

Nedgången i det sammanlagda antalet personer som skadas och omkommer i trafikolyckor är minst 2 % jämfört med medeltalet för de fem senaste åren.

Gatorna till tomter i bostadsprogrammet byggs till ett sådant stadium att det är möjligt att bebygga tomten i rätt tid.

Den funktionella och stadsbildsmässiga kvaliteten på gångmiljöerna i centrumområdena förbättras. Mätare: Användningen av uppföljningsmetoden som togs i bruk år 2017 fortsätter.

Sektorn stöder i samarbete med andra förvaltningar åtgärder som främjar cykelåkning. Målet är att cykelåkningen ska öka och säkerheten förbättras. Mätare: På cykeltrafikens automaträknepunkter ökar antalet cyklar jämfört med medeltalet under de tre senaste åren. Andelen personer som är nöjda med cykelåkningens säkerhet ökar jämfört med resultatet i den föregående cykelåkningsbarometern (2016).

Det första skedet i utredningen om inrättande en nationalstadspark färdigställs.

Naturens mångfald tryggas genom att verket utarbetar vård- och användningsplaner samt fridlysningsförslag för tre naturskyddsområden.

Miljöhusets energiförbrukning år 2018 är 3 procent mindre än år 2015.

Av tillståndsansökningarna som byggnadstillsynen mottar behandlas minst 80 procent inom 6 veckor.

Sammanlagt 80 procent av anmälningarna om sanering av förorenad mark avgörs inom 80 dygn från att ärendet väckts.

Sammanlagt 80 procent av åtgärdsansökningarna om boendehälsa avgörs inom 200 dagar från att ärendet väckts.

Sammanlagt 80 procent av anmälningarna om ibruktagande av vistelselokaler, bl.a. daghem, skolor, inkvarteringslokaler och lokaler med s.k. högre hygienkrav, behandlas inom högst 15 dygn.

Den genomsnittliga utförandetiden för centrala tjänster i anslutning till lantmåteriverksamheten är högst 19 dagar.

Uusia elintarvikehuoneistoja ja toimijanvaihdoksia koskevien ilmoitusten keskimääräinen käsittelyaika on enintään 7 vuorokautta.

Ympäristöä ja energiatehokkuutta koskevat tavoitteet

Sähköiseen asiointiin ja säilytykseen siirtyminen luo edellytykset monipaikkaiselle työskentelylle ja digitaaliselle asiakaspalvelulle vähentäen paperinkulutusta, liikenteeseen kulutettua energiamäärää sekä ympäristön kuormitusta.

Rakennusvalvontapalvelu valvoo, että rakentajat täyttävät energiatehokkuudessa laissa säädetyn vähimmäistason.

Den genomsnittliga behandlingstiden för anmälningar om nya livsmedelslokaler och byte av aktör är högst 7 dygn.

Mål som gäller miljö och energieffektivitet

Övergången till e-tjänster och elektronisk förvaring skapar förutsättningar för arbete på flera platser och för digital kundservice, och minskar pappersanvändningen, energimängden som trafiken förbrukar och miljöbelastningen.

Byggnadstillsynstjänsten övervakar att byggarna uppfyller minimikraven för energieffektivitet som ställs i lagen.

Määrä- ja taloustavoitteet – Kvantitativa och ekonomiska mål

31001 Kaupunkirakenne – Stadsstruktur	2016	2017	ennuste prognos 2017	2018	2019	2020
Suoritettavoitteet – Prestationsmål						
Vapautuvien vuokra-asuntojen markkinointiaika, keskiarvo enintään arkipäivää – Marknadsföringstid för ledigblivande hyresbostäder högst, medeltal i dagar	3,1	5,0	5	5	5	5
Maanmittaustoimintaan liittyvien keskeisten palvelujen toimitusaika enintään, keskiarvo pv – Utförandetid för centrala tjänster i anslutning till lantmäteriverksamheten, medeltal i dagar	16	19	19	19	19	19
Ulkoiset maanvuokrat, milj. €, vähintään – Externa markarrenden, mn €, minst	207,2	210	210	214	218	222
Kaupungin tuella rakennettujen hissien määrä, kpl – Hissar byggda med stöd av staden, st.	76	60	60	60	60	60
Geoteknisestä suunnittelusta johtuvia, yli 0,5 milj. euron vahinkoja ei toteudu pohja- ja kalliorakentamisessa, vahinkojen määrä, kpl – Skador på över 0,5 mn euro som beror på den geotekniska planeringen inträffar inte vid grund- och bergbyggandet, antal skador, st.	0	0	0	0	0	0
Rekisteröityjä kiinteistöjä ja rasiiteita – Registrerade fastigheter och servitut	560	550	550	550	550	550
Uudisrakennusmittauksia – Nybyggnadsmätningar	617	650	650	650	650	650
Pysäköinnin valvontatapahtumat – Övervakningskontakter i parkeringen		1 000 000	1 000 000	1 200 000	1 200 000	1 200 000
Ympäristönsuojelussa tehdään suunnitelmalliseen valvontaan kuuluvia tarkastuksia vähintään – Inom miljöskyddet utförs granskningar som hör till den systematiska tillsynen minst	515		430	430	430	430
Elintarviketurvallisuudessa tehdään suunnitelmalliseen valvontaan kuuluvia tarkastuksia vähintään – Inom livsmedelssäkerheten utförs granskningar som hör till den systematiska tillsynen minst			2 600	2 700	2 700	2 700
Ympäristöterveydessä tehdään suunnitelmalliseen valvontaan kuuluvia tarkastuksia vähintään – Inom miljö- och hälsoskyddet utförs granskningar som hör till den systematiska tillsynen minst		400	350	500	500	500
Tehokkuus/taloudellisuus – Effektivitet/lönsamhet						
Kaupunkisuunnittelun menot €/ asukas – Stadsplaneringens utgifter €/invånare	41	41	41	41	40	40
Kaupunkisuunnittelun menot €/ kaavoitettu kokonaiskerrosala (k-m ² 5 v keskiarvo) – Stadsplaneringens utgifter €/planlagd våningsyta totalt (m ² vy 5 års medelvärde)	20	20	23	22	23	23
Ulkovalaistuksen energian kulutus kWh/asukas – Utomhusbelysningens energiförbrukning, kWh/invånare	79,1	79,1	73,4	71,2	69,1	69,1

31001 Kaupunkirakenne – Stadsstruktur	2016	2017	ennuste prognos 2017	2018	2019	2020
Toiminnan laajuustiedot – Uppgifter om verksamhetens omfattning						
Kaavoituksen mahdollistamat uudet asunnot (kpl)* – Nya bostäder som planläggningen möjliggör (st.) *	5 500	5 500	6 000	6 000	7 000	7 000
Kaavoitettu kokonaiskerrosala (kem ²)** – Planlagd våningsyta totalt (m ² vy)**	1 000 000	1 000 000	1 250 000	1 300 000	1 400 000	1 400 000
Suunnitellut baana- ja pyöräilyn pääväyläkilometrit (km) ** – Planerade huvudledskilometer för banan och cykeläkning (km) **		10	10	10	10	10
Suunniteltujen pyöräpysäköintipaikkojen lkm ** – Antalet planerade cykelparkeringsplatser **		300	300	300	300	300
Alueidenkäytön valvontatapahtumat – Tillsynskontakter i områdesanvändningen		15 000	15 000	15 000	15 000	15 000
Katutyöluvut – Gatuarbetstillstånd	5 500	6 000	6 000	6 000	6 000	6 000
Tilapäiset liikennejärjestelyt, kpl – Tillfälliga trafikarrangemang, st.	5 425	5 425	6 700	6 700	6 700	6 700
Sijointusluvut ja -suostumukset – Lokaliseringstillstånd och -avtal	425	425	450	450	450	450
Maanvuokrasopimukset, HKR – Arrendeavtal, HSB	1 150	1 150	1 500	1 500	1 500	1 500
Tonttikorkeusilmoitukset – Tomthöjdsanmälningar	500	500	600	600	600	600
Pysäköintivirhemaksut ja -huomautukset, kpl – Felparkeringsavgifter och -anmärkningar, st.	266 465	190 000	200 000	200 000	200 000	200 000
Pysäköintiautomaatit, kpl – Parkeringsautomater, st.	550	550	500	450	400	400
Pysäköintitunnukset – Parkeringstecken			28000	28000	28000	28000
Kunnossa- ja puhtaanapitosiirrot, kpl – Underhålls- och renhållningsflyttningar, st.	14 645	11 900	11 900	11 900	11 900	11 900
Pysäköinninvalvonnan siirrot, kpl – Flyttningar i parkeringsövervakningen, st.	4 100	4 100	4 100	4 100	4 100	4 100
Ylläpidettävä katuala, ha – Gatumark som ska underhållas, ha	2 088	2 125	2 102	2 112	2 122	2 132
Ylläpidettävät sillat, m ² – Broar som ska underhållas, m ²	317 565	318 778	320 000	322 000	324 000	326 000
Yleiset käymälät, kpl – Allmänna toaletter, st.	38	40	39	39	40	40
Uudelleen päällystetty katuala, ha – Gatumark med förnyad beläggning, ha	62	45	46	46	46	46
Rakennetut puistot, ha – Anlagda parker, ha	918	907	919	924	929	934
Pellot ja niityt, ha – Åkrar och ängar, ha	1 055	1 180	1 045	1 045	1 045	1 045
Metsäiset alueet, ha – Skogiga områden, ha	4 641	4 739	4 655	4 655	4 655	4 655
Katuvihreä, ha – Gatugrönska, ha	456	491	491	496	501	506
Rakennusvalvonnan lupapäätökset, kpl – Byggnadstillsynens tillståndsbeslut, st.	2 443	3 500	3 500	3 600	3 600	3 600
Uudisrakentamista koskevat lupapäätökset, kpl – Tillståndsbeslut för nybyggnad, st.	423	650	650	700	700	700

31001 Kaupunkirakenne – Stadsstruktur	2016	2017	ennuste prognos 2017	2018	2019	2020
Uudisrakentamisen lupapäätökset, asuntoja kpl – Tillståndsbeslut för nybyggnad, bostäder, st.	5 327	5 000	6 000	6 000	6 000	6 000
Käyttötarkoituksen muutokset, asuntoja kpl – Ändring av användningsändamål, bostäder, st.	270	500	1 000	1 000	1 000	1 000
Uudisrakentamisen lupapäätökset, toimistot, liiketilat, julkiset tilat kem ² – Tillståndsbeslut för nybyggnad, kontor, affärslokaler, offentliga lokaler, m ² vy	351 424	200 000	300 000	300 000	300 000	300 000
Uudisrakentamisen lupapäätökset, teollisuus ja varastotilat kem ² - Tillståndsbeslut för nybyggnad; industri- och lagerlokaler, m ² vy	19 786	90 000	90 000	90 000	90 000	90 000
Uudisrakentamisen lupapäätökset, muut kem ² – Tillståndsbeslut för nybyggnad; övriga lokaler, m ² vy ²	4 506	7 500	7 500	7 500	7 500	7 500
Rakennusvalvonnan erityissuunnitelmat, kpl – Byggnadstillsynens specialplaner, st.	43 215	35 000	36 000	42 000	42 000	42 000
Rakennusvalvonnan katselmukset, kpl – Byggnadstillsynens syneförrättningar, st.	14323	15000	15000	15000	15000	15000
Uudisrakentamisen määrä milj. m ³ – Nybyggnadsvolym, milj. m ³	4,1	3,8	4,3	4,3	4,3	4,3

*) sisältää poikkeamispäätökset – innehåller undantagsbeslut

**) kyseisen vuoden lisäys – ifrågavarande årets ökning

Resurssit – Resurser

Henkilöstön määrä – Antal anställda *)			1 140	1 103	1 066	1 066
Toimialan tilojen kokonaispinta-ala htm ² – Lokalyta sammanlagt, m ² lägenhetsyta	38 708	37 946	37 946	37 946	37 946	27 321

*) suuruusluokka-arvio hallinto- ja tukipalveluhenkilöstön määrän vähentämisen vaikutuksesta kokonaishenkilöstömäärään (ei sisällä yleisiä alueita) – grov uppskattning av effekterna av minskningen av antalet anställda inom förvaltnings- och stödtjänsterna på det totala antalet anställda (omfattar inte allmänna områden)

Tuottavuuden toteutuminen 2017 - 2020 (tuottavuus 2017=100) – Produktivitetsutfall 2017 - 2020 (produktivitet 2017=100)

	2016	2017	ennuste prognos 2017	2018	2019	2020
Tuottavuus – Produktivitet			100,0	100,5	101,0	101,5

3 10 02 Rakennukset – Byggnader

1 000 €	Käyttö Förbrukning	Talousarvio Budget	Ennuste - Prognos	Ehdotus Förslag	Talousarvio Budget	Talous- suunnitelma Ekonomiplan	Talous- suunnitelma Ekonomiplan
	2016	2017	2017	2018	2018	2019	2020
Tulot yhteensä - Inkomster sammanlagt		302 347	301 127	510 019	512 094	521 094	527 094
Menot yhteensä - Utgifter sammanlagt		167 622	166 402	276 095	276 095	279 595	283 095
<i>Ylitysoikeus - Överskridningsrätter</i>							
Toimintakate - Verksamhetsbidrag		134 725	134 725	233 924	235 999	241 500	243 999
Poistot - Avskrivningar		85 040	85 224	160 000	160 000	160 000	160 000
Tilikauden tulos - Räkenskapsperiodens resultat		49 685	49 501	73 924	75 999	81 500	83 999
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) - Räkenskapsperiodens översko		49 685	49 501	73 924	75 999	81 500	83 999
Muutos - Förändring, %							
Tulot - Inkomster						1,8	1,2
Menot - Utgifter						1,3	1,3

Sitovat toiminnalliset tavoitteet

Energiansäästötaavoite ulkovalaistuksen ja toimitilojen osalta on 3 prosenttia toimitilojen ja ulkovalaistuksen vuoden 2015 energiankulutuksesta.

Vuoden 2018 aikana laaditaan kaupungin toimitilakiinteistöjen korjausvelan hallintasuunnitelma ja esitys sen seurannasta.

Tyhjien tilojen osuus vuokrattavissa olevasta toimitilakannasta on enintään 4 prosenttia.

Bindande verksamhetsmål

Energisparmålet i fråga om utomhusbelysning och verksamhetslokaler är 3 procent av utomhusbelysningens och verksamhetslokalernas energiförbrukning år 2015.

Under år 2018 utarbetas en plan för hantering av reparationskulden i stadens verksamhetslokaler och ett förslag för uppföljningen av planen.

Andelen tomma lokaler av det uthyrbara verksamhetslokalbeståndet är högst 4 procent.

31002 Rakennukset	2016	2017	ennuste prognos 2017	2018	2019	2020
Suoritetaivoitteet – Prestationsmål						
Tyhjien tilojen osuus tilakannasta enintään % *) – Andelen tomma lokaler i lokalbeståndet högst, %)	3,7	4	4	4	4	4
Uudisrakennukset ja peruskorj, m ² – Nybyggnad och ombyggnad, m ²	76 376	30 000	76 376	60 000	65 000	75 000
Arkkitehtuuripalvelun projekteille tehdyt tunnit – Timmrar avlagda för arkitekturavdelningens projekt	40 396	30 000	30 000	30 000	30 000	30 000
Tehokkuus/taloudellisuus – Effektivitet/lönsamhet						
Kaupungin palvelurakennusten sääkorjattu lämpöenergian kulutus, kWh/bm ² /v – Väderkorrigerad förbrukning av värmeenergi i stadens servicebyggnader, kWh/m ² bruttoyta/år	141,0	141	141	140	139	139
Toiminnan laajuustiedot – Verksamhetens omfattning						
Tiloja vuokrauksessa, m ² – Uthyrda lokaler, m ²	2 676 000	2 970 000	2 970 000	2 970 000	2 970 000	2 970 000
Tiloja ylläpidossa, m ² – Underhållna lokaler, m ²	1 821 000	1 880 000	1 880 000	1 880 000	1 870 000	1 870 000
Tilojen pinta-ala suhteessa asiakasmäärään – Lokalernas yta i relation till antalet kunder		0,97	0,97	0,96	0,95	0,68
Resurssit – Resurser						
Henkilöstön määrä – Antal anställda			393	393	393	393
Tuottavuuden toteutuminen 2017 - 2020 (tuottavuus 2017=100) – Produktivitetens utfall 2017 - 2020 (produktivitet 2017=100)						
	2016	2017	ennuste prognos 2017	2018	2019	2020
Tuottavuus – Produktivitet			100	100,5	101,0	101,5

3 10 03 Asuntotuotanto – Bostadsproduktion

1 000 €	Käyttö Förbrukning	Talousarvio Budget	Ennuste - Prognos	Ehdotus Förslag	Talousarvio Budget	Talous- suunnitelma Ekonomiplan	Talous- suunnitelma Ekonomiplan
	2016	2017	2017	2018	2018	2019	2020
Tulot yhteensä - Inkomster sammanlagt		10 422	14 585	23 200	23 200	23 200	23 200
Menot yhteensä - Utgifter sammanlagt		11 659	10 420	19 466	19 469	19 859	20 247
<i>Ylitysoikeus - Överskridningsrätter</i>							
Toimintakate - Verksamhetsbidrag		-1 237	4 165	3 734	3 731	3 341	2 953
Poistot - Avskrivningar		26	26	45	45	45	45
Tilikauden tulos - Räkenskapsperiodens resultat		-1 263	4 139	3 689	3 686	3 296	2 908
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) - Räkenskapsperiodens översko		-1 263	4 139	3 689	3 686	3 296	2 908
Muutos - Förändring, %							
Tulot - Inkomster							
Menot - Utgifter						2,0	2,0

Sitovat toiminnalliset tavoitteet

Asuntotuotanto rakennuttaa 1 500 asuntoa.

Bindande verksamhetsmål

Bostadsproduktionen låter bygga 1 500 bostäder.

31003 Asuntotuotanto	2016	2017	ennuste prognos 2017	2018	2019	2020
----------------------	------	------	----------------------------	------	------	------

Suoritettavatavoitteet – Prestationsmål

ARA-tuotanto: käynnistyspäätöksiä asuntoja, kpl - ARA-produktion: startbeslut, bostäder, st.	807	1407	1543	1238	1200	1200
Muu uudistuotanto: käynnistyspäätöksiä asuntoja, kpl - Annan nyproduktion: startbeslut, bostäder, st.	238	93	268	262	300	300
Uudistuotanto yhteensä: käynnistyspäätöksiä asuntoja kpl - Nyproduktion: startbeslut, bostäder st.	1 045	1 500	1 811	1 500	1 500	1 500
Peruskorjaus: käynnistyspäätöksiä asuntoja kpl - Ombyggnad: startbeslut, bostäder st.	864	815	555	697	1165	834

Tehokkuus/taloudellisuus – Effektivitet/lönsamhet

Resurssit – Resurser

Henkilöstön määrä – Antal anställda				56	56	56
-------------------------------------	--	--	--	----	----	----

Tuottavuuden toteutuminen 2017 - 2020 (tuottavuus 2017=100) – Produktivitet 2017 - 2020 (produktivitet 2017=100)

	2016	2017	ennuste prognos 2017	2018	2019	2020
Tuottavuus – Produktivitet			100,0	100,5	101,0	101,5

Tilankäytön tehokkuuden toteutuminen 2016 - 2020 – Effektivitet i lokalanvändningen 2016 - 2020

	2016	2017	ennuste prognos 2017	2018	2019	2020
Tilojen kokonaispinta-ala htm ² – Lokalyta sammanlagt, m ² lägenhetsyta	1 787	1 787	1 984	1 984	1 984	1 984

3 10 04 HSL- ja HSY-kuntayhtymien maksuosuudet – Betalningsandelar till Samkommunerna HRT och HRM

1 000 €	Käyttö Förbrukning	Talousarvio Budget	Ennuste - Prognos	Ehdotus Förslag	Talousarvio Budget	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2019	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2020
	2016	2017	2017	2018	2018		
Tulot yhteensä - Inkomster sammanlagt							
Menot yhteensä - Utgifter sammanlagt	191 166	202 050	191 375	202 050	198 050	204 050	204 050
<i>Ylitysoikeus - Överskridningsrätter</i>							
Toimintakate - Verksamhetsbidrag	-191 166	-202 050	-191 375	-202 050	-198 050	-204 050	-204 050
Poistot - Avskrivningar							
Tilikauden tulos - Räkenskapsperiodens resultat	-191 166	-202 050	-191 375	-202 050	-198 050	-204 050	-204 050
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) - Räkenskapsperiodens översko	-191 166	-202 050	-191 375	-202 050	-198 050	-204 050	-204 050
Muutos - Förändring, %							
Tulot - Inkomster							
Menot - Utgifter		5,7	-5,3		-2,0	3,0	

Helsingin seudun liikenne, HSL –kuntayhtymän maksuosuus

Kuntayhtymän perussopimuksen mukaan kuntayhtymä rahoittaa toimintansa lipputulolla, jäsenkuntien kuntaosuuksilla, valtion avustuksilla ja muilla tuloilla. Jäsenkunnille kohdistetaan kuntayhtymän eri tehtävistä aiheutuvat kulut palvelujen käytön mukaisesti. Lipputulot kohdistetaan kunnittain kuntakohtaisen lipputulokertymän perusteella. Kuntaosuuksilla katetaan kullekin kunnalle kohdistettujen kulujen ja tuottojen erotus.

Helsinki huolehtii yhteistyössä HSL:n kanssa koululaisryhmien sujuvasta ja maksuttomasta joukkoliikenteestä koulupäivän aikana.

Määrärahan mitoitus vuodelle 2018 perustuu HSL:n hallituksen 24.10.2017 yhtymäkokoukselle hyväksyttäväksi esittämään talousarvioon 2018 ja toiminta- ja taloussuunnitelmaan 2019–2020.

Helsingin seudun ympäristöpalvelut, HSY –kuntayhtymän maksuosuus

Kuntayhtymän perussopimuksen mukaan kuntayhtymä rahoittaa toimintakulunsa vesihuolto- ja jätehuoltotoimintojen maksuilla, kuntaosuuksilla ja muilla tuloilla. Kuntayhtymä perii jäsenkunniltaan maksuosuudet muista kuin vesihuollon tai jätehuollon tehtävistä aiheutuviin kustannuksiin.

Betalningsandel till Samkommunen Helsingfors-regionens trafik, HRT

Enligt grundavtalet för samkommunen finansierar den sin verksamhet med biljettintäkter, med kommunandelar från medlemskommunerna, med statsunderstöd och med övriga inkomster. De kostnader som uppstår på grund av samkommunens olika uppgifter hänförs till medlemskommunerna i enlighet med användningen av servicen. Biljettintäkterna fördelas kommunvis enligt de kommunvis ackumulerade biljettintäkterna. Med kommunandelarna täcks den skillnad mellan kostnader och intäkter som hänför sig till respektive kommun.

Helsingfors ser till i samverkan med HRT att kollektivtrafiken för skolbarnsgrupper är smidig och avgiftsfri under skoldagen.

Dimensioneringen av anslaget för år 2018 grundar sig på det förslag till budget 2018 och verksamhets- och ekonomiplan 2019–2020 som HRT:s styrelse 24.10.2017 förelade samkommunsstämman.

Betalningsandel till Samkommunen Helsingfors-regionens miljöjänster, HRM

Enligt grundavtalet för samkommunen finansierar den sina verksamhetsutgifter genom avgifter för vattentjänst- och avfallshanteringsfunktioner, kommunandelar och andra inkomster. Samkommunen tar ut avgiftsandelar hos sina medlemskommuner för kostnader föranledda av uppgifter utöver vattentjänster eller avfallshantering.

3 10 05 Pelastuslaitos – Räddningsverket

1 000 €	Käyttö Förbrukning	Talousarvio Budget	Ennuste - Prognos	Ehdotus Förslag	Talousarvio Budget	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2019	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2020
	2016	2017	2017	2018	2018		
Tulot yhteensä - Inkomster sammanlagt	15 286	14 263	14 337	14 265	14 365	14 765	15 165
Menot yhteensä - Utgifter sammanlagt	52 276	51 953	51 953	52 017	52 435	53 468	55 061
<i>Ylitysoikeus - Överskridningsrätter</i>							
Toimintakate - Verksamhetsbidrag	-36 991	-37 690	-37 616	-37 752	-38 070	-38 703	-39 896
Poistot - Avskrivningar	1 742	1 751	1 665	1 958	1 958	1 403	551
Tilikauden tulos - Räkenskapsperiodens resultat	-38 733	-39 441	-39 281	-39 710	-40 028	-40 106	-40 447
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) – Räkenskapsperiodens överskott (underskott)	-38 733	-39 441	-39 281	-39 710	-40 028	-40 106	-40 447
Muutos - Förändring, %							
Tulot - Inkomster		-6,7	0,5	0,0	0,7	2,8	2,7
Menot - Utgifter		-0,6	-0,0	0,1	0,9	2,0	3,0

Toimintaympäristön muutosten vaikutukset 2018 talousarvioon

Arvio palvelujen kysynnän ja tuotantotapojen kehityksestä 2018 – 2020

Pelastuslaitoksen arvion mukaan yleinen turvallisuustilanteen muutos heijastuu taloussuunnitelmakaudella pelastuslaitoksen toimintaan entistä vahvemmin. Pelastuslaitoksen on kyettävä reagoimaan riittävän tehokkaasti ennakoimatta tapahtuviin ja mahdollisesti päällekkäisiin suuronnettomuuksiin ja muihin monipotilastilanteisiin. Valmiuden ylläpito pyritään pitämään riittävänä myös pelastustoiminnan poikkeuksellisissa tilanteissa. Ensihoitotehtävien määrän jatkuva kasvu puolestaan on hallittavissa vain ensihoitoyksiköiden valmiutta kasvattamalla.

Suunnitteilla olevan maakuntaudistuksen myötä Helsingin pelastuslaitos ja muut Uudenmaan pelastuslaitokset yhdistyvät ja siirtyvät 1.1.2020 alkaen Uudenmaan maakunnan alaisuuteen. Rakennemuutoksella ei ole välittömiä taloudellisia vaikutuksia talousarviossa, mutta muutoksen valmistelu sitoo huomattavan määrän pelastuslaitoksen johdon ja tukitoimintojen työaikaa.

Pelastustoiminnan ja onnettomuuksien ehkäisyn toiminnassa ei arvioida tapahtuvan merkittäviä kysynnän tai tuotantotapojen muutoksia. Ensihoitopalvelussa tehtävämäärän kasvun ennakoidaan jatkuvan 2-4 %, mikä on haastavaa ensihoitopalvelun henkilöstön työsuunnittelun sekä palvelutason ylläpitämisen kannalta.

Hur förändringar i omvärlden påverkar budgeten för år 2018

Bedömd utveckling i efterfrågan på tjänster och i produktionssätten 2018–2020

Enligt räddningsverkets bedömning återspeglas ändringen i det allmänna säkerhetsläget allt starkare i räddningsverkets verksamhet under ekonomiplanepioden. Räddningsverket måste kunna reagera tillräckligt effektivt på oförutsebara och eventuellt samtidiga storolyckor och andra situationer med flera patienter. Räddningsverkets nuvarande dimensionering gör det inte möjligt att upprätthålla en tillräcklig beredskap i exceptionella situationer inom räddningsverksamheten. Den fortsatta ökningen i antalet uppdrag inom den prehospitala akutsjukvården kan kontrolleras endast genom att förbättra beredskapen hos enheterna för prehospital akutsjukvård.

I och med den planerade landskapsreformen slås Helsingfors räddningsverk och de övriga räddningsverken i Nyland ihop och från och med 1.1.2020 lyder de under landskapet Nyland. Strukturreformen har inga omedelbara ekonomiska verkningar i budgeten men beredningen av reformen binder en betydande del av arbetstiden för räddningsverkets ledning och stödfunktioner.

I räddningsverksamheten och verksamheten för att förebygga olyckor väntas inga betydande ändringar i fråga om efterfrågan eller produktionssätt. Ökningen i antalet uppdrag inom den prehospitala akutsjukvården väntas fortsätta med 2–4 % per år, vilket är en utmaning när det gäller att planera personalens arbete och att upprätthålla

Sopimuspalokuntien toimintaan varataan riittävät resurssit.

Pelastustoiminnassa suuronnettomuuksiin vaadittava päivittäinen mitoitus edellyttää, että pelastustoiminnan resursseja kasvatetaan taloussuunnitelmakaudella kuudella henkilötyövuodella.

Ensihoitopalvelussa palvelun tuottajana toimiva pelastuslaitos ja palvelun järjestämistä vastaava Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri ovat tunnistaneeet riskin kiireellisen ensihoidon palvelutason laskusta. Helsingissä kuljettavien ensihoitoyksiköiden tehtäväsidonaisuusaika 51 % oli vuoden 2017 puoliskolla korkea (50 % v. 2016) ja ylittää sairaanhoitopiiriin asettaman vaihteluvälin ylärajan 45 %. Tehtäväsidonaisuusaikaa parannetaan taloussuunnitelmakauden aikana lisäämällä ensihoidon henkilöresursseja yhteensä 17 henkilötyövuodella.

Vuoden 2010 tasoon verrattuna lähes 40 % kumulatiivinen ensihoidon tehtävämäärän kasvu ja kriittiselle tasolle noussut tehtäväsidonaisuus aiheuttavat suuria paineita ensihoitohenkilöstön työssä jaksamiselle ja palvelun laatutason säilyttämiselle. Tilanteen korjaamiseksi ensihoitopalvelun resursseja kasvatetaan taloussuunnitelmakaudella 17 henkilötyövuodella.

Palvelustrategiset vaihtoehdot

Pelastuslaitos kilpailuttaa hankinnat kaupungin hankintaohjeiden mukaisesti. Yhteishankintamenettelyä kaupungin virastojen ja laitoksien sekä pääkaupunkiseudun pelastuslaitosten kesken jatketaan. Kaupunkikonsernin sisältä hankitaan pääosin siivous- ja ruokapalvelut, rakentamis- ja rakennuttamispalvelut, taloushallintopalvelut, työterveyshuolto sekä toimitilat. Ostot ulkopuolisilta toimittajilta ovat noin 22 % pelastuslaitoksen hankinnoista.

Riskienhallinta

Pelastuslaitoksen päätehtävä on tuottaa monipuolisia onnettomuus- ja henkilöriskienhallinnan palveluita omalla toimialueellaan. Toiminta kohdentuu alueen ihmisiin, yrityksiin, yhteisöihin sekä kaupunkikonsernin toimijoihin.

Virastona pelastuslaitos arvioi säännöllisesti taloudellisia ja toiminnallisia riskejä toimintaansa liittyen. Sisäisissä ja ulkoisissa tarkastuksissa havaittuihin epäkohtiin puututaan välittömästi. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kehittäminen on sisällytetty turvallisuuspäällikön toimenkuvaan ja toteuttaminen tapahtuu toimintasäännön

servicenivån inom den prehospitala akutsjukvården.

Det reserveras tillräckligt med resurser för avtalsbrandkårernas verksamhet.

I räddningsverksamheten förutsätter den dagliga dimensioneringen som storolyckorna kräver att räddningsverksamhetens resurser ökas med 6 årsverken under ekonomiplanepérioden.

I fråga om prehospitala akutsjukvårdstjänster har räddningsverket som serviceproducent och Helsingfors och Nylands sjukvårdsdistrikt som organiseringsansvarig identifierat en risk för att kvaliteten på den prehospitala akutsjukvården försämras. I Helsingfors var tiden som de transporterade enheterna för prehospital akutsjukvård var bundna vid uppdrag, 51 %, mycket hög under första halvan av år 2017 (50 % år 2016) och överskrider övre gränsen på 45 % i variationsintervallet som sjukvårdsdistriktet fastställt. Den tid som enheterna är bundna vid uppdrag förbättras under ekonomiplanepérioden genom att de prehospitala akutsjukvårdstjänsternas resurser ökas med 17 årsverken.

En kumulativ ökning i antalet uppdrag inom den prehospitala akutsjukvården på nästan 40 % jämfört med 2010 års nivå och den numera kritiska nivån i fråga om tid som enheterna är bundna vid uppdrag skapar stort tryck för hur personalen inom den prehospitala akutsjukvården orkar med sitt arbete och hur kvalitetsnivån för tjänsterna kan bevaras. För att korrigera situationen ökas de prehospitala akutsjukvårdstjänsternas resurser med 17 årsverken under ekonomiplanepérioden.

Servicestrategiska alternativ

Räddningsverket konkurrensutsätter upphandlingarna i enlighet med stadens upphandlingsdirektiv. De gemensamma upphandlingarna mellan stadens förvaltningar och mellan räddningsverken i huvudstadsregionen fortsätter. Inom stadskoncernen köper verket främst städ- och mattjänster, bygg- och byggherreuppdrag, ekonomiförvaltningstjänster, företagshälsovård och verksamhetslokaler. Ungefär 22 % av verkets upphandlingar köps hos utomstående.

Riskhantering

Räddningsverkets huvuduppgift är att producera mångsidiga tjänster för olycks- och personriskhantering i sitt eget verksamhetsområde. Verksamheten riktas till människor, företag, sammanslutningar och stadskoncernens aktörer i området.

Räddningsverket bedömer som förvaltning regelbundet ekonomiska och funktionella risker för sin verksamhet. Verket ingriper omedelbart i olägenheter som upptäcks vid interna och externa granskningar. Utvecklingen av den interna kontrollen och riskhanteringen har inkluderats i säkerhetschefens befattningsbeskrivning och

mukaisesti. Sisäinen valvonta ja riskienhallinta on osa toiminnanohjauksen prosessia.

Kaupunkistrategian 2017–2021 tavoitteiden toteutuminen toimialoilla

Talousarvion pohjana olevien strategisten lähtökohtien toteutuminen toimialoilla

Helsingin kaupungin uudessa strategiassa pelastuslaitoksen kannalta korostuu kaupungin turvallisuuden asukkaille. Uhka tavanomaisesta poikkeaville pelastustoiminnan tehtäville ja monipotilastilanteille on kasvanut aikaisemmasta. Muuttuneeseen tilanteeseen varaudutaan varmistamalla henkilöstömitoituksen riittävyys taloussuunnitelmakaudella sekä pelastustoiminnassa että ensihoitopalvelussa.

Valtakunnallisesta rakennemuutoksesta johtuen pelastuslaitoksen strategiassa ei tehdä vain Helsingin pelastustoimen aluetta koskevia muutoksia, vaan strategisessa suunnittelussa huomioidaan suunniteltu yhteenliittyminen Uudenmaan muiden pelastuslaitosten kanssa vuoden 2020 alusta.

Pelastuslaitoksen strategian keskeisenä tavoitteena on pelastuslaitoksen tuottavuuden jatkuva parantaminen, millä tarkoitetaan kokonaisvaltaista prosessien tehokkuutta, resurssien suuntaamista sekä kaikkia muita tekijöitä, joiden avulla saavutetaan asiakkaiden ja yhteiskunnan kannalta paras lopputulos. Huomioiden vuosina 2013–2015 tehty kehitystyö, rakennuskannan uudistumisesta johtuvat kiinteistökustannusten nousu sekä maakuntauudistukseen liittyvät epävarmuustekijät ovat tuottavuuden kannalta haastavia vuosina 2018–2020.

Onnettomuuksien ehkäisyssä jatketaan alueellisten riskienhallintatoimenpiteiden kehittämistä sekä asuinkiinteistöjen omavalvontatoimintaa. Alueelliset toimet kohdistuvat asiakaskunnasta vuoden aikana nouseviin sekä alueellisen riskianalyysin perusteella tunnistettuihin tarpeisiin.

Turvallisuusviestinnän keinoja ja volyymiä kehitetään kohdistamaan yhä tarkemmin havaittujen riskien ja tapahtuneiden onnettomuuksien perusteella. Sopimuspalokuntien roolin kehittämistä selvitetään sekä turvallisuusviestinnän että pelastustoiminnan osalta. Turvallisuusyhteistyötä Helsingin sosiaali- ja terveystoimialan sekä kasvatuksen ja koulutuksen toimialan kanssa jatketaan.

Pelastuslaitos vahvistaa yhteistyötä muiden turvallisuusviranomaisten kanssa tavoitteena havaita muuttuneen turvallisuustilanteen mukaiset uhkat entistä aikaisemmin, ennaltaehkäistä uhkia sekä tehokkaasti

genomförandet sker i enlighet med verksamhetsstadgan. Den interna kontrollen och riskhanteringen är en del av processen för verksamhetsstyrning.

Hur målen i stadsstrategin 2017–2021 uppfylls i sektorerna

Hur de strategiska utgångspunkter som budgeten bygger på genomförs i sektorerna

I Helsingfors stads nya strategi betonas för räddningsverkets del stadens trygghet för dess invånare. Hotet mot uppdrag och mångpatientsituationer inom räddningsverksamhet som avviker från de vanliga har ökat jämfört med tidigare. Räddningsverket beaktar den förändrade situationen genom att säkra tillräckligheten av personaldimensioneringen under ekonomiplanepreioden både inom räddningsverksamheten och inom den prehospitala akutsjukvården.

På grund av den riksomfattande strukturreformen gäller ändringarna i räddningsverkets strategi inte endast Helsingfors räddningsområde, utan den planerade sammanslagningen av räddningsverken i Nyland från och med år 2020 beaktas i den strategiska planeringen.

Det centrala målet för räddningsverkets strategi är att kontinuerligt förbättra räddningsverkets produktivitet. Med produktivitet avses här helhetsbetonad produktivitet, dvs. effektiva processer, inriktning av resurser och alla andra faktorer som bidrar till det bästa resultatet för kunderna och samhället. Med beaktande av utvecklingsarbetet åren 2013–2015, ökningen av fastighetskostnaderna som en följd av förnyelsen av byggnadsbeståndet och osäkerhetsfaktorerna som hänför sig till landskapsreformen ter sig åren 2018–2020 produktivitetmässigt utmanande.

I arbetet för att förebygga olyckor fortsätter utvecklingen av regionala riskhanteringsåtgärder och bostadsfastigheternas egenövervakningsverksamhet. De regionala åtgärderna riktas mot behov som kommer fram under året inom kundkretsen och behov som identifieras utifrån riskanalys.

Metoderna och volymen inom säkerhetskommunikationen utvecklas så att de riktas allt noggrannare utifrån de risker som upptäcks och de olyckor som inträffar. Utvecklandet av avtalsbrandkärernas roll utreds både i fråga om säkerhetskommunikation och räddningsverksamhet. Säkerhets-samarbetet med Helsingfors social- och hälsovårdsväsen och utbildningsväsen fortsätter.

Räddningsverket stärker sitt samarbete med andra räddningsmyndigheter med målet att upptäcka hot enligt den ändrade säkerhetssituationen allt tidigare, förebygga hot och effektivt förbereda sig för överraskande

varautua yllättäviin onnettomuustilanteisiin.

Sitovien tavoitteiden kytkeytyminen strategiaan lähtökohtiin

Pelastustoimen tuottavuus on valtakunnan kärkitasoa.

Pelastustoimen kustannukset per asukas ovat kaupungin sisäisten palveluiden kustannustason nousu huomioiden valtakunnan keskiarvoa paremmat.

Ensihoitopalvelun kustannukset per asukas ovat kaupungin sisäisten palveluiden kustannustason nousu huomioiden valtakunnan keskiarvoa paremmat.

Toimialan henkilöstösuunnitelma 2018 – 2020

Pelastuslaitoksen henkilöstömäärän arvioidaan vuonna 2018 pysyvän vuoden 2017 tasolla. Pelastuslaitos kehittää jatkuvasti henkilöstörakennetta, työnkuvia ja henkilöstöpolitiikkaa tulevaisuuden pelastustoimen vaatimusten mukaiseksi sekä arvioi palveluiden tuottamiseksi tarvittavien henkilötyövuosien määrää suhteessa hyväksytyyn palvelutasoon.

Nykyiset pelastustoimen resurssit eivät mahdollista kaikkien yksiköiden jatkuvaa valmiutta. Pelastusyksiköiden miehityksen tavoitemitoitus ja ensihoitopalvelun kasvava tehtävämäärä edellyttää palvelun tuotannon kasvattamista. Tunnistettu tarve pelastustoiminnassa on kuusi henkilötyövuotta ja ensihoitopalvelussa 17 henkilötyövuotta, joka tarkoittaa 17 uutta palomies-lähihoitajan tai päätoimisen perustason ensihoitajan sekä kuusi hoitotason palomies-ensihoitajan tai päätoimisen hoitotason ensihoitajan vakanssia.

Toimialan tilankäyttösuunnitelma 2018 – 2020

Pelastuslaitos tehostaa tilahallintaansa luopumalla muista kuin ydintoimintojen kannalta välttämättömistä tiloista. Osasta väestönsuojatiloja ja niiden ylläpidosta luovutaan, mutta kriittiset johtokeskustilat pidetään pelastuslaitoksen hallussa. Palvelutasopäätöksen mukaisesti kartoitetaan tarvetta suunnitella pelastusasemia tunnistetuille katvealueille riskianalyysin perusteella.

Malmin vanhan aseman korvaavan tilan rakentamisen suunnittelua on aloitettu. Aseman henkilöstö on nyt sijoitettu väliaikaisesti tiloihin sisäilmaongelmien vuoksi.

Malmin alueen lisäksi ensihoidon ja pelastustoiminnan toimintavalmiudessa on tarpeita Konala-Lassilan alueilla. Laajasalon pelastusaseman rakentamistarve liittyy olennaisesti Kruunuvuorenrannan rakentamiseen ja alueen

olyckssituationer.

Hur de bindande målen kopplas till de strategiska utgångspunkterna

Räddningsväsendets produktivitet är i nationell toppklass.

Räddningsväsendets kostnader per invånare är med beaktande av höjningen i kostnadsnivån för stadens interna tjänster bättre än det riksomfattande medeltalet.

Den prehospitla akutsjukvårdens kostnader per invånare är med beaktande av höjningen i kostnadsnivån för stadens interna tjänster bättre än det riksomfattande medeltalet.

Sektorns personalplan 2018–2020

Antalet anställda vid räddningsverket väntas år 2018 stanna på samma nivå som 2017. Räddningsverket utvecklar kontinuerligt personalstrukturen, uppgiftsbeskrivningarna och personalpolitiken enligt de framtida kraven för räddningsväsendet och bedömer det för serviceproduktionen nödvändiga antalet årsverken i förhållande till den godkända servicenivån.

Räddningsväsendets nuvarande resurser möjliggör inte kontinuerlig beredskap på alla enheter. Målet för dimensioneringen av bemanningen vid räddningsenheterna och det ökande antalet uppdrag inom den prehospitla akutsjukvården kräver att serviceproduktionen byggs ut. Det identifierade behovet inom räddningsverksamheten är 6 årsverken och inom den prehospitla akutsjukvården 17 årsverken, vilket innebär 17 nya anställningar som brandman-närvårdare eller heltidsanställd förstavårdare på basnivån och 6 som brandman-förstavårdare på vårdnivån eller heltidsanställd förstavårdare på vårdnivån.

Sektorns plan för lokalanvändningen 2018–2020

Räddningsverket effektiviserar sin lokalanvändning genom att avstå från de lokaler som är mindre viktiga med tanke på kärnfunktionerna. En del av skyddsrummen och deras underhåll avstås från, men de kritiska lokalerna för ledningscentralerna bevaras i räddningsverkets besittning. Verket kartlägger i enlighet med servicenivåbeslutet behovet att planera räddningsstationer i områden som visat sig vara svårnådda på basis av en riskanalys.

Planeringen av byggandet av en ersättande lokal för Malms gamla räddningsstation har inletts. De anställda på räddningsstationen har nu placerats i tillfälliga lokaler på grund av problem med inomhusluften.

Utöver Malmområdet finns brister i beredskapen inom den prehospitla akutsjukvården och räddningsverksamheten i Kånala-Lassas. Behovet att bygga Degerö räddningsstation har väsentligen att göra med byggandet av Kronbergs-

väestömäärän merkittävään kasvuun alueen muun rakentamisen valmistuessa. Näiden alueiden mahdolliset tilatarpeet tarkentuvat taloussuunnitelmakauden lopulla.

Digitalisaatio ja tietotekniikan palvelutuotannon ja prosessien kehittämisessä

Pelastuslaitos on osallisena valtakunnallisissa pelastustoimen ICT-hankkeissa (kenttäjohtamisjärjestelmä KEJO, hätäkeskusjärjestelmä ERICA sekä valvontasovellushanke VARANTO). Kyseiset hankkeet ovat palvelutuotannon kannalta strategisesti merkittäviä ja järjestelmien käyttöönotto on välttämätöntä. ERICAN arvioidaan tulevan käyttöön vuonna 2018. Muiden hankkeiden osalta maakuntaudistus sekä pelastustoimen sisäinen uudistus aiheuttavat epävarmuutta hankkeiden toteutusaikatauluun eikä niiden kustannuksia sen johdosta ole voitu täysimääräisesti huomioida taloussuunnitelmassa.

Pelastuslaitos osallistuu valtakunnalliseen VARANTO-hankkeeseen, jossa kehitetään valvonta-sovellusta, jossa olisi asiakkaille muodostettu rajapinta sähköistä asiointia varten. Hanke on suunnitteluvaiheessa ja toteutuessaan se edellyttää investointeja tulevina vuosina. Pelastuslaitos hyödyntää sosiaalista mediaa osana onnettomuuksien ehkäisytyötä ja viestintää.

Talousarvion seurannassa tarkasteltavat tavoitteet

Sitovat toiminnan tavoitteet

Onnettomuuksien ehkäisemiseksi sekä omatoimisen varautumisen kehittämiseksi kuntalaisiin sekä alueella toimiviin tahoihin kohdistetaan turvallisuuteen ja onnettomuusriskien hallintaan liittyviä toimenpiteitä. Vuoden 2017 tavoitteena on vähintään 8600 turvallisuuspistettä.

I-riskialueella pelastustoiminnan keskimääräinen lähtö- ja ajoaika kohteeseen ensimmäisellä 1+3 vahvuisella yksiköllä on enintään 6 minuuttia vähintään 50 %:ssa tehtävistä.

Ensihoidon tavoittamisviive on enintään 8 minuuttia vähintään 70 %:ssa kiireellisyysluokkien A ja B tehtävistä.

Muut toiminnalliset tavoitteet

Määräaikaisen valvontatoiminnan piirissä olevissa valvontakohteissa riskiluvun 3-5 saaneiden kohteiden osuus kaikista valvonnan piirissä olevista kohteista ei laske.

Maallikoiden havaitsemista kammiovärinäpotilaista selviytyy vähintään 32 %.

stranden och den betydande befolkningsökningen i området då det övriga byggandet färdigställs. De eventuella lokalbehoven i de här områdena fastställs under slutet av ekonomiplaneproduktionen.

Digitalisering och IT vid utvecklingen av tjänsteproduktionen och processerna

Räddningsverket medverkar i riksomfattande ICT-projekt för räddningsväsendet (fältledningssystemet Kejo, lägesbildsystemet Erica och datareserv- och inspektionsapplikationsprojektet Varanto). De nämnda projekten är strategiskt viktiga med tanke på serviceproduktionen och det är nödvändigt att ta i bruk systemen. Erica beräknas tas i bruk år 2018. I fråga om de övriga projekten orsakar landskapsreformen och räddningsväsendets interna reform osäkerhet gällande tidsschemat för genomförandet och det har därför inte varit möjligt att beakta projektkostnaderna till fullt belopp i ekonomiplanen.

Räddningsverket deltar i det riksomfattande projektet Varanto, som har till syfte att utveckla ett kontrollprogram som omfattar ett användargränssnitt för elektroniska tjänster för kunderna. Projektet är i planeringsfasen och det eventuella genomförandet av projektet förutsätter investeringar under de kommande åren. Räddningsverket utnyttjar de sociala medierna som en del av förebyggandet av olyckor och kommunikationen.

Mål som granskas vid budgetuppföljningen

Bindande verksamhetsmål

För att olyckor ska förebyggas och den egna beredskapen utvecklas utförs det årligen säkerhetsgranskningar och olycksriskförebyggande åtgärder som gäller invånarna och aktörerna i kommunen. Målet för år 2017 är minst 8 600 säkerhetspoäng.

Den genomsnittliga utrycknings- och körtiden till objektet för den första räddningsenheten med bemanningsberedskapen 1+3 är högst 6 minuter i minst 50 % av uppdragen i riskområde I.

Insatstiden i den prehospitäl akutsjukvården är högst 8 minuter i minst 70 % av uppdragen i prioritetssklasserna A och B.

Övriga verksamhetsmål

Andelen objekt i riskkategorierna 3–5 inom den tidsbestämda övervakningsverksamheten av alla objekt inom övervakningen minskar inte.

Minst 32 % av de hjärtflimmerpatienter som lekmän upptäckt klarar sig.

Ensihoitoyksiköiden tehtäväsidoisuus ei nouse vuoteen 2017 verrattuna.

VATU-menettelyt toteutuvat 100 %

Täydennyskoulutuksen määrä on vähintään sama kuin vuonna 2017.

Pelastustoimialueen alueellinen pelastusliitto sekä sopimuspalokunnat tuottavat onnettomuuksien ehkäisyyn ja omatoimiseen varautumiseen liittyviä palveluja kuntalaisille vähintään sama kuin vuonna 2017.

Uppdragsbundenheten inom enheterna för prehospital akut-sjukvård ökar inte jämfört med 2017.

Förfarandena enligt produktivets- och resultatprogrammet Vatu genomförs till 100 %

År 2018 ordnas minst lika mycket kompletterande utbildning som år 2017.

Det lokala räddningsförbundet och avtalsbrandkårerna i räddningsområdet producerar minst lika mycket tjänster för förebyggande av olyckor och egen beredskap som år 2017 för kommuninvånarna.

Suoritetavoitteet –Prestationsmål	2016	2017	ennuste prognos 2017	2018	2019	2020
Turvallisuuspisteet – Säkerhetspoäng	8 200	8600	8 600	8 600	8 600	8 600
Ensihoidon tavoittamisviive on enintään 8 minuuttia vähintään 70 %:ssa kiireellisyysluokkien A ja B tehtävistä. – Insatstiden i den prehospitala akutsjukvården är högst 8 minuter i minst 70 % av uppdragen i prioritetsklasserna A och B.	67	69	70	70	70	70
I-riskialueella pelastustoiminnan keskimääräinen lähtö- ja ajoaika kohteeseen ensimmäisellä 1+3 vahvuisella yksiköllä on enintään 6 minuuttia vähintään 50 %:ssa tehtävistä. – Den genomsnittliga utrycknings- och körtiden till objektet för den första räddningsenheten med bemanningsberedskapen 1+3 är högst 6 minuter i minst 50 % av uppdragen i riskområde I.	54	57	50	50	50	50
Muut tavoitteet – Övriga mål						
Määräaikaisen valvontatoiminnan piirissä olevissa valvontakohteissa riskiluvun 3-5 saaneiden kohteiden osuus kaikista valvonnan piirissä olevista kohteista ei laske. – Andelen objekt i riskkategorierna 3–5 inom den tidsbestämda övervakningsverksamheten av alla objekt inom övervakningen minskar inte.	100	100	100	100	100	100
Maallikoiden havaitsemista kammioväriäpotilaista selviytyy vähintään 32 %. – Minst 32 % av de hjärtflimmerpatienter som lekmän upptäckt klarar sig.	100	100	100	100	100	100
Ensihoitoyksiköiden tehtäväsidadonnaisuus ei nouse vuoteen 2017 verrattuna. – Uppdragsbundenheten inom enheterna för prehospital akutsjukvård ökar inte jämfört med 2017.	100	100	100	100	100	100
VATU-menettelyt toteutuvat 100 % – Förfarandena enligt produktivitets- och resultatprogrammet VatU genomförs till 100 %.	100	100	100	100	100	100
Täydennyskoulutuksen määrä on vähintään sama kuin vuonna 2017. – År 2018 ordnas minst lika mycket kompletterande utbildning som år 2017.	100	100	100	100	100	100
Tehokkuus/taloudellisuus – Effektivitet/lönsamhet						
Kaukolämmön kulutus – Fjärrvärmeförbrukning (2010=100)	90	88	88	85	82	80
Sähkön kulutus – Elförbrukning (2010=100)	90	88	88	85	82	80
Toiminnan laajuustiedot – Verksamhetens omfattning						
Asukasluku – Invånartal	628 208	635 181	635 181	643 103	650 654	658 315
Palo- ja pelastustehtävät ilman ensivastetta – Brand- och räddningsuppdrag exkl. första insatsen	7 400	7 300	7 300	7 500	7 500	7 500
Ensihoitotehtävät ensivaste mukaan lukien – Prehospital akutsjukvård inkl. första insatse	60 695	55 150	61 900	63 000	64 400	65 700

Suoritettavoitteet – Prestationsmål	2016	2017	ennuste prognos 2017	2018	2019	2020
Resurssit – Resurser						
Vakanssit vuoden lopussa, 31.12. – Anställningar vid utgången av året, 31.12	693	693	693	688	716	716
Palkansaaajat keskimäärin tilikaudella – Löntagare under redovisningsperioden	672	670	670	670	693	693
Bruttokäyttömenot – Bruttodriftsutgifter	52 198	51 953	51 953	52 017	53 620	53 620
Nettokäyttömenot – Nettodriftsutgifter	38 335	37 690	37 690	37 752	39 355	39 355

Tuottavuuden toteutuminen 2016 - 2020 (tuottavuus 2015=100) – Produktivitetsutfall 2016 - 2020 (produktivitet 2015=100)

	2016	2017	ennuste prognos 2017	2018	2019	2020
Bruttokäyttömenot, euroa/asukas – Bruttodriftsutgifter, euro/invånare (000)	83,1	81,8	81,8	80,9	82,4	81,5
Nettokäyttömenot, euroa/asukas – Nettodriftsutgifter, euro/invånare (000)	61	59,3	59,3	58,7	60,5	59,8
Uusi tuottavuusindeksi – Nytt produktivetsindex (2014=100)	100	98,5	98,5	98,4	97,3	98,8

Tilankäytön tehokkuuden toteutuminen 2016 - 2020 – Effektivitet i lokalanvändningen 2016 - 2020

	2016	2017	ennuste prognos 2017	2018	2019	2020
Tilojen kokonaispinta-ala (htm ²) – Lokalyta sammanlagt, m ² lägenhetsyta	173 624	178 681	178 681	182 477	182 477	182 477
Tilojen pinta-alamäärä (htm ²) suhteessa asukasmäärään – Lokalyta (m ² lägenhetsyta) i förhållande till antalet användare	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
Vuokrakustannukset euroa vuodessa (000) – Hyreskostnader, euro per år (000)	6 061	6 761	6 761	6 907	7 074	7 074
Toimipaikkojen määrä – Antal verksamhetsställen	10	10	10	10	10	10

3 10 06 Tuki HKL –liikelaitokselle – Stöd till affärsverket HST

1 000 €	Käyttö Förbrukning	Talousarvio Budget	Ennuste - Prognos	Ehdotus Förslag	Talousarvio Budget	Talous- suunnitelma Ekonomiplan	Talous- suunnitelma Ekonomiplan
	2016	2017	2017	2018	2018	2019	2020
Tulot yhteensä - Inkomster sammanlagt							
Menot yhteensä - Utgifter sammanlagt				21 081	21 581	25 599	33 172
<i>Ylitysoikeus - Överskridningsrätter</i>							
Toimintakate - Verksamhetsbidrag				-21 081	-21 581	-25 599	-33 172
Poistot - Avskrivningar							
Tilikauden tulos - Räkenskapsperiodens resultat				-21 081	-21 581	-25 599	-33 172
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) - Räkenskapsperiodens översko				-21 081	-21 581	-25 599	-33 172
Muutos - Förändring, %							
Tulot - Inkomster							
Menot - Utgifter						18,6	29,6

Kaupunki maksaa HKL:lle suoraa tukea 21,6 milj. euroa vuonna 2018. Kaupungin tuella HKL kattaa ne menot, joita HKL ei pysty laskuttamaan HSL:ltä tai muulta taholta. Suoran tuen nousu edellisestä vuodesta johtuu länsimetron infrakuluista.

HSL:n ja kaupunkien välisessä infrasopimuksessa on määritelty, että infran pääomakuluista kaupungit voivat laskuttaa puolet HSL:ltä. Toinen puoli infran pääomakuluista jää suoraan kaupunkien maksettavaksi; Helsingin osalta HKL laskuttaa infraomaisuuden poistoista 50 % ja 100 % infraomaisuuden hankintaan kohdistuvista todellisista korkokuluista kaupungilta. HKL palauttaa HSL:ltä laskutettavan laskennallisen infrakoron täysimääräisesti kaupungille. Lisäksi HSL:n infrasopimuksessa on rajattu pois tiettyjä infratoimintoja kuten liityntäpysäköinti ja polkupyöräinfra. Kaupungin tukeen sisältyy myös Suomenlinnan tavaraliikennekorvaus, johon HKL ei saa erillistä korvausta muualta.

Staden betalar HST direkt understöd på 21,6 mn euro år 2018. Stadens understöd täcker huvudsakligen de kostnader för infrastruktur som HST inte kan fakturera HRT eller en annan instans. Ökningen i det direkta understödet beror på kostnaderna för västmetrons infrastruktur.

I infrastrukturavtalet mellan HRT och städerna har det angetts att städerna kan fakturera HRT för hälften av kapitalkostnaderna för infrastrukturen. Andra hälften av kapitalkostnaderna för infrastrukturen ska betalas direkt av städerna. När det gäller Helsingfors fakturerar HST staden för 50 % av avskrivningarna av infrastruktur tillgångarna och 100 % av de faktiska räntekostnaderna för anskaffning av infrastruktur tillgångar. HST återbetalar till fullt belopp till staden den kalkylmässiga infrastrukturränta som HRT fakturerats för. I HRT:s infrastrukturavtal har dessutom vissa infrastrukturfunktioner utelämnats, såsom infartsparkeringen och cykelinfrastrukturen. I stadens stöd ingår också ersättningen för godstrafik till Sveaborg, för vilken HRT inte får någon separat ersättning från annat håll.

Erittely kaupungin tuesta 2018-2020 – Specificering av stadens stöd 2018-2020

	2016	2017	2018	2019	2020
Poistotuki, 50 % infrainvestointien poistoista – Avskrivningsstöd, 50 % av de avskrivna investeringarna i infrastruktur	6 073	6 829	5 705	7 490	8 434
Poistotuki, lisäosuus 2015 alkaen – Avskrivningsstöd, tilläggsandeln sedan 2015	1 902	1 875	1 707	1 875	1 832
Poistotuki Suomenlinnan poistot, vanha omaisuus – Avskrivningsstöd, Sveaborgsavskrivningar, gammal egendom	60	26	29	26	24
Poistotuki juna-asemien poistot, vanha omaisuus – Avskrivningsstöd, tågstationsavskrivningar, gammal egendom	182	182	143	140	128
Korkotuki, infran todelliset korot – Räntestöd, effektiva räntor på infrastruktur	1 570	1 822	3 550	4 122	9 308
Länsimetro, kaupungin osuus vastikkeista – Västmetron, stadens andel av vederlagen	210	6 958	7 819	9 319	10 819
Liityntäpysäköinti-infra – Infartsparkering, infrastruktur	711	654	693	693	693
Bussipysäkkiinfra – Busshällplatser, infrastruktur	517	457	0	0	0
Kaupunkipyörä – Stadsyklar	982	254	1 282	1 282	1 282
Pyöräinfra – Cykelinfrastruktur	176	241	428	428	428
Suomenlinnan tavaraliikennekorvaus – Sveaborg, ersättning för godstrafik	88	225	225	225	225
Yhteensä - Sammanlagt	12 470	19 522	21 581	25 599	33 172

Vuodesta 2015 alkaen kaupunki on maksanut HKL:lle erillistä poistotukea noin 1,7- 1,9 milj. euroa vuodessa. HSL:n infrasopimuksen mukaan vanha infraomaisuus, joka oli kirjanpidolliselta arvoltaan nolllilla 31.12.2009, mutta jolla oli käypää arvoa, poistettiin HSL:n infrakorvauslaskennassa viiden vuoden aikana 31.12.2014 mennessä. Tämä johti siihen, että HKL:n kirjanpidossa olevan vanhan infraomaisuuden todelliset poistot ovat suuremmat kuin HKL:n saama infrakorvaus vanhan omaisuuden poistoista HSL:ltä vuodesta 2015 alkaen. Kaupungin suoralla tuella korvataan todellisten poistojen ja HSL:n maksaman korvauksen erotus.

Länsimetrosta kaupungin maksettavaksi tulee infrakuluista se osuus, jota HKL ei pysty laskuttamaan HSL:ltä.

Sedan 2015 har staden betalat HST ett särskilt avskrivningsstöd på ungefär 1,7–1,9 mn euro om året. Enligt HRT:s infrastrukturavtal avskrevs de gamla infrastruktur tillgångar som 31.12.2009 hade bokföringsvärdet noll, men som hade ett verkligt värde, i HRT:s uträkning av infrastruktur ersättningar under fem års tid fram till 31.12.2014. Detta ledde till att de faktiska avskrivningarna av gamla infrastruktur tillgångar i HST:s bokföring från år 2015 är större än den infrastruktur ersättning som HST får från HRT för avskrivningen av gamla tillgångar. Med ett direkt stöd från staden ersätts skillnaden mellan de faktiska avskrivningarna och den ersättning som HRT betalar.

När det gäller västmetron ska staden betala den andel av infrastruktur kostnaderna som HST inte kan fakturera HRT för.

Liikenneliikelaitos (HKL) –Trafikaffärsverket (HST)

Toimintaympäristön muutosten vaikutukset 2018 talousarvioon

Arvio palvelujen kysynnän ja tuotantotapojen kehityksestä 2018 – 2020

Länsimetron liikenne käynnistyy syksyllä 2017. HKL tulee vastaamaan länsimetron liikennöinnistä ja radan ylläpidosta. Lisäksi HKL vastaa isännöitsijänä uusien metroasemien ylläpidosta.

Raitioliikenteen kehittämissuunnitelman toteuttaminen lisää raitioliikenteen ajokilometrejä yhteensä noin 8 %:lla vuodesta 2017 vuoteen 2020.

Palvelustrategiset vaihtoehdot

HKL tuottaa itse raitio- ja metroliikenteen liikennetuotannon. Lauttaliikenteen HKL ostaa Suomenlinnan Liikenne Oy:ltä, joka on HKL:n tytäryhtiö.

Vaunukaluston ja infraomaisuuden huollon ja korjauksen HKL tuottaa pääsääntöisesti itse. Kiinteistöjen osalta korjaukset hankitaan ostopalveluna ja huolto hoidetaan osittain itse ja osittain ostopalveluna.

HKL hankkii investointityöt pääsääntöisesti ostopalveluina kilpailuttamalla. Raide-Jokerin infra- ja varikkohankinta toteutetaan allianssimallilla. Myös Kruunusilta–hankkeen osalta selvitetään allianssimallin käyttöä. HKL:n omana työnä toteutetaan ratojen sekä raitio- ja metrovaunujen peruskorjauksia.

Riskienhallinta

Toimintavuoden 2018 aikana otetaan käyttöön vuoden 2017 lopussa uudistettavat sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestelyt -asiakirja sekä HKL:n riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan ohjeet. Riskienhallinta toteutuu HKL:ssä suurelta osin toimintaprosesseihin, työnkulkuihin, investointeihin ja hankkeisiin sisällytettävänä päivittäisinä toimenpiteinä.

Yksiköt arvioivat toimintaansa sisältyvät riskit kevään – kesän 2018 aikana niin, että riskienhallinta tukee talousarvioprosessia sekä toiminnan ja talouden suunnittelua. Yksiköiden riskien kartoitus ja arviointi tehdään syksyllä vastaamaan toimintavuoden 2018 lopun tilannetta. Tämä tukee osaltaan tilinpäätösprosessia sekä raportointia.

Yksiköiden riskienhallinnasta nostetaan merkittävimmät riskit liikelaitostason riskienhallintaan ja HKL:n riskikartta

Hur förändringar i omvärlden påverkar budgeten för år 2018

Bedömd utveckling i efterfrågan på tjänster och i produktionssätten 2018–2020

Trafiken med västmetron börjar under hösten 2017. HST kommer att ansvara för trafikeringen av västmetron och underhållet av banan. Dessutom ansvarar HST som disponent för underhållet av de nya metrostationerna.

Förverkligandet av planen för utveckling av spårvägstrafiken ökar antalet körkilometer inom spårvägstrafiken med totalt cirka 8 % från år 2017 till år 2020.

Servicestrategiska alternativ

HST ansvarar själv för spårvägs- och metrotrafikens trafikproduktion. HST köper färjetrafiken av Sveaborgs Trafik Ab som är HST:s dotterbolag.

Underhållet och reparationerna på vagnmaterielen och infrastrukturendomen producerar HST i huvudsak själv. I fråga om fastigheter skaffas reparationerna som köpta tjänster och underhållet sköts delvis själv och delvis som köpt tjänst.

HST skaffar investeringsarbetena huvudsakligen som köpta tjänster genom konkurrensutsättning. Jokerbanans infrastruktur- och depåupphandling genomförs enligt en alliansmodell. Användningen av en alliansmodell utreds också i fråga om projektet Kronbroarna. Grundliga reparationer av spårvägar och spår- och metrovagnar utförs som HST:s eget arbete.

Riskhantering

Dokumentet den interna kontrollens och riskhanterings arrangemang och HST:s direktiv för riskhantering och intern kontroll som uppdateras under slutet av år 2017 tas i bruk under verksamhetsåret 2018. Riskhanteringen förverkligas vid HST huvudsakligen genom dagliga åtgärder som inkluderar i verksamhetsprocesserna, arbetsförloppen, investeringarna och projekten.

Enheterna uppskattade riskerna som ingår i deras verksamhet under våren/sommaren 2018 så att riskhanteringen stöder budgetprocessen och planeringen av verksamheten och ekonomin. En kartläggning och utvärdering av enheternas risker görs under hösten för att motsvara situationen vid utgången av verksamhetsåret 2018. Det här stöder bokslutsprocessen och rapporteringen.

De viktigaste riskerna i enheternas riskhantering lyfts till riskhanteringen på affärsverksnivån och HST:s riskkarta

esitellään johtokunnalle vuoden 2018 loppuun mennessä.

Kaupungin strategisten lähtökohtien ja tavoitteiden toteuttaminen liikelaitoksessa

Kaupunkistrategian 2017–2021 tavoitteiden toteutuminen toimialoilla

Maailman toimivin kaupunki

- HKL:n johtamisjärjestelmä ja tavoitteet perustuvat vahvasti jatkuvaan parantamiseen niin tuottavuuden, asiakaspalvelun kuin johtamisenkin osalta. Toiminnasta saatua palautetta kerätään ja analysoidaan aktiivisesti ja käytetään palveluiden ja toimintatapojen kehittämiseen.
- Toimiva joukkoliikenne on kaupungin toimivuuden, viihtyisyyden ja sujuvuuden keskiössä. HKL kehittää joukkoliikenteen palveluja matkustajan matkaketjun sujuvuuden ja mukavuuden näkökulmasta kokonaisuutena, yhdistämällä joukkoliikenteen infran – asemien, pysäkeiden ja pysäköintialueiden- palvelut saumattomasti osaksi liikkumista raitiovaunulla, metrolla tai pyöräillen. Tämä tarkoittaa esimerkiksi metroasemilta saatavien palvelujen laadun ja määrän lisäämistä.
- HKL panostaa esteettömyyteen joukkoliikenneinfrassa ja liikennevälineissä.
- HKL tarjoaa tilojaan monimuotoisten kulttuuri toimijoiden käyttöön luodakseen helposti saavutettavia kulttuurikohtauksia.
- HKL tukee nopeiden kokeilujen kulttuuria ja tutkii aktiivisesti erilaisia keinoja lisätä joukkoliikenteen houkuttelevuutta digitaalisten palvelujen avulla.

Kestävän kasvun turvaaminen

- HKL:n tavoitteena on hanke- ja teknologiaosaamisen korkea taso ja kustannustehokkuus.
- HKL tukee Helsingin seudun väestönkasvua toteuttamalla yhteiskunnalle tärkeitä joukkoliikenteen infrastruktuurihankkeita sekä kehittämällä ja tuottamalla kestäviä liikkumispalveluja.
- HKL osallistuu aktiivisesti Kalasataman raitiotien toteuttamiseen ja kantakaupungin raitioverkon kehittämiseen sekä Vihdintien pikaraitiotien toteutuksen suunnitteluun ja Malmin pikaraitiotien toteuttamisen edellytysten selvittämiseen.
- HKL kehittää kokonaisvaltaisesti Helsingin liityntäpysäköintiverkoston palveluja entistä käyttäjälähtoisemmiksi. Näin mahdollistetaan yksityisautoa ja joukkoliikennettä hyödyntävien matkojen yhdistäminen kokonaisuudeksi, jolla voidaan vähentää kuormitusta liikenneverkolla ja houkutellessa yhä suurempi osa kaupungin

presenteras för direktionen före utgången av år 2018.

Hur stadens strategiska utgångspunkter och mål genomförs vid affärsverket

Hur målen i stadsstrategin 2017–2021 uppfylls i sektorerna

Världens bäst fungerande stad

- HST:s ledarskapssystem och mål grundar sig starkt på kontinuerlig förbättring, i fråga om såväl produktiviteten och kundservicen som ledarskapet. Respons om verksamheten samlas och analyseras aktivt och används i utvecklingen av tjänsterna och tillvägagångssätten.
- Fungerande kollektivtrafik ligger i centrum för stadens funktionalitet, trivsel och smidighet. HST utvecklar kollektivtrafikens tjänster som en helhet, där perspektivet handlar om passagerarens smidiga resekedja och bekvämlighet, genom att kombinera tjänsterna i kollektivtrafikens infrastruktur, stationer, hållplatser och parkeringsområden till en enhetlig del av resande med spårvagn, metro eller cykel. Med det här avses exempelvis en ökning av antalet och kvaliteten på tjänsterna som erbjuds på metrostationerna.
- HST satsar på tillgänglighet i kollektivtrafikens infrastruktur och trafikmedel.
- HST bjuder ut sina lokaler till mångformiga kulturaktörer för att skapa lätt tillgängliga kulturmöten.
- HST stöder en kultur med snabba prövningar och undersöker aktivt olika metoder för att öka kollektivtrafikens attraktivitet med hjälp av digitala tjänster.

Tryggande av en hållbar tillväxt

- HST:s mål är en hög nivå på projekt- och teknologikunskaperna och konstadseffektivitet.
- HST stöder befolkningsstillväxten i Helsingforsregionen genom att genomföra flera samhällslyftiga viktiga infrastrukturprojekt inom kollektivtrafiken och utveckla och producera hållbara transporttjänster.
- HST deltar aktivt i förverkligandet av Fiskehamnens spårväg och utvecklingen av innerstadens spårvägsnätverk och förverkligandet av planeringen av Vichtisvägens snabbspårväg och utredningen av förutsättningarna för att förverkliga Malms snabbspårväg.
- HST utvecklar helhetsbetonat tjänsterna i Helsingfors infartsparkingsnätverk för att göra dem allt mera användarorienterade. På det här sättet görs det möjligt att kombinera resor som utnyttjar privatbil och kollektivtrafik till en helhet med hjälp av vilken det är möjligt att minska belastningen på trafikanätet och locka en allt större

asukkaista joukkoliikenteen käyttäjiksi.

- HKL edistää pyöräilyä kaupungissa mm. vastaamalla kaupunkipyöräpalvelun sujuvuudesta ja edelleen kehittämisestä. Samalla kehitämme muun pyöräilyn palvelutasoa mm. pyöräkeskusten ja pyörien liityntäpysäköintipaikkojen lisäämisen kautta.

Uudistuvat palvelut – modernia ilmastovastuuta

- HKL perustehtävä erityisesti raidejoukkoliikenteen operaattorina toteuttaa suoraan kaupungin ilmastotavoitteita. HKL on käyttänyt liikenteen ja infran sähköön lähteenä vain uusiutuvaa energiaa jo vuoden 2014 alusta lähtien.
- HKL toteuttaa suunnitelman mukaisesti sähköbussien latausinfra Helsingin alueella ja tutkii mahdollisuuksia edistää sähköautojen latauspisteiden lisäämistä liityntäpysäköintialueillaan.
- HKL selvittää mahdollisuuksia lisätä aurinkosähköön hyödyntämistä varikoillaan.

Sitovien tavoitteiden kytkeytyminen strategiin lähtökohtiin

HKL:n sitovissa tavoitteissa painottuvat asiakas- ja taloustavoitteet, jotka ovat myös koko kaupungin näkökulmasta tärkeitä strategisia lähtökohtia.

HKL tähtää taloudellisesti tasapainoiseen tulokseen. Liiketoiminnan tuottavuutta kehitetään jatkuvasti. Tavoitteena on tuottavuuden kehittyminen n. 10% vuoden 2024 loppuun mennessä.

HKL:n tavoitteena on varmistaa joukkoliikenteen toimivuus. Toiminnan tavoitteena on operoinnin korkea luotettavuus sekä jatkuvasti kehittyvä palvelun mukavuus ja turvallisuus.

HKL:n toiminnan perusta on ammattitaitoinen ja motivoitunut henkilöstö. Tavoitteena on kehittää työhyvinvointia mm. kehittyvien johtamiskäytäntöjen ja esimiestyön avulla. Työtapaturmien vähentämisen tavoite on erittäin kunnianhimoinen.

Kehitystavoitteisiin pääsemiseksi HKL on käynnistänyt neljä kehitysohjelmaa. Ohjelmat tähtäävät taloudellisen tehokkuuden sekä henkilöstön hyvinvoinnin kehittämiseen strategian mukaisesti.

HKL on valmistautunut toteuttamaan strategiassa esitetyt merkittävimmät joukkoliikenne-infran hankkeet kustannustehokkaasti ja laadukkaasti. Jo käynnistetyt Raide-Jokeri sekä Kruunusillat -hankkeet toteutetaan suunnitelman mukaisesti. Tämän lisäksi HKL varautuu laajenevaan kaupunkiraideliikenteeseen käynnistämällä varikoiden kehittämisen tulevaisuuden operointitarpeita

del av stadens invånare att använda kollektivtrafiken.

- HST främjar cykelåkningen i staden bl.a. genom att ansvara för smidigheten och den fortsatta utvecklingen av stadscykelstjänsten. Samtidigt utvecklar vi servicenivån inom övrig cykelåkning bl.a. genom att öka antalet infartsparkeringsplatser för cyklar.

Tjänsterna förnyas - modernt klimatansvar

- HST:s grunduppgift särskilt som operatör för spårvägskollektivtrafiken förverkligar direkt stadens klimatmål. HST använder sedan början av 2014 endast förnybar energi som elkälla för trafiken och infrastrukturen.
- HST förverkligar planerligt laddningsinfrastrukturen för elbussar i Helsingforsområdet och undersöker möjligheter att främja ökandet av laddningspunkter för elbilar i sina infartsparkeringsområden.
- HST utreder möjligheterna att öka utnyttjandet av sole på sina depåer.

Hur de bindande målen kopplas till de strategiska utgångspunkterna

I HST:s bindande mål betonas kund- och ekonomimålen, som är viktiga strategiska utgångspunkter utifrån hela stadens perspektiv.

HST strävar att uppnå ett ekonomiskt stabilt resultat. Affärsverksamhetens produktivitet utvecklas kontinuerligt. Målet är att produktiviteten förbättras med ca 10 % före utgången av år 2024.

HST har som mål är att trygga kollektivtrafikens funktionalitet. Ett mål för verksamheten är hög pålitlighet i trafikeringen och att servicens bekvämlighet och trygghet utvecklas hela tiden.

Grunden för HST:s verksamhet är en yrkeskunnig och motiverad personal. Mål är att utveckla arbetshälsan bl.a. med hjälp av utveckling av ledningspraxis och chefsarbete. Mål för att minska antalet arbetsolyckor är mycket ambitiöst.

För att uppnå våra utvecklingsmål har HST inlett fyra utvecklingsprogram. Med programmen eftersträvas ekonomisk effektivitet och utveckling av personalens välmående i enlighet med strategin.

HST har förberett sig för att genomföra de viktigaste projekten för kollektivtrafiken infrastruktur som presenteras i strategin på ett kostnadseffektivt och högklassigt sätt. De redan inledda projekten Jokerbanan och Kronbroarna genomförs enligt planerna. Utöver det förbereder sig HST för den expanderande stadsspårtrafiken genom att starta utvecklingen av depåerna för att de ska motsvara de

vastaavasti.

Liikelaitoksen henkilöstösuunnitelma 2018 – 2020

HKL:n henkilömäärä on keskimäärin 1 295 henkilöä vuonna 2020. Vuodesta 2017 henkilömäärä kasvaa 54 henkilöllä.

HKL palkkaa henkilöstöä länsimetroa varten vuoden 2017 aikana. Vuoden 2017 aikana on koulutettu uusia kuljettajia myös raitioliikenteeseen sekä palkattu asiantuntijoita HKL:n investointiprojekteihin. Vuodesta 2017 vuoteen 2018 keskimääräinen henkilömäärä nousee 46 henkilöllä.

Vuosina 2019 ja 2020 henkilöstömäärässä ei tapahdu merkittäviä muutoksia.

Liikelaitoksen tilankäyttösuunnitelma 2018 – 2020

Tilankäytön tehostaminen on tunnistettu yhdeksi toiminnan kehittämisalueeksi ja HKL on kirjannut tavoiteohjelmaan 2016 – 2020 osaksi omaisuuden hallinnan kehitysohjelmaa infra- ja kiinteistösuunnitelmien laadinnat. Suunnitelmissa tullaan selvittämään omien tilojen käyttötarkoitus ja tulevaisuuden toimenpiteet tilojen osalta. Suunnittelun tavoitteena on kiinteistöomaisuuden hallinnan kehittäminen sekä tilojen käytön kriittinen tarkastelu.

HKL on valmistellut vuoden 2017 aikana varikkosuunnitelmaa, jolla varaudutaan pitkän aikavälin kaupunkikehitykseen aina 2040-luvulle asti. Suunnitelmassa selvitetään mm. Koskelan varikon uudistamista ja laajentamista sekä uuden raitiovarikon rakentamista Ruskeasuolle.

Digitalisaatio ja tietotekniikka palvelutuotannon ja prosessien kehittämisessä

HKL pyrkii parantamaan huollon ja kunnossapidon tehokkuutta, laatua ja dokumentointia kehittämällä ja laajentamalla huollon ja kunnossapidon toiminnanohjausjärjestelmää. Myös suoritekustannusten laskentaa kehitetään ja investointien suunnittelu- ja talousseurantajärjestelmän käyttöä laajennetaan pieniin investointihankkeisiin. Turvallisuuden hallintaa parannetaan kilpailuttamalla metron tilannekuvajärjestelmä ja siihen liittyviä palveluja. Lisäksi digitalisaatiolla ja tietotekniikalla pyritään tehostamaan kuljettajien työn tehokkuutta ja energiatehokkuutta sekä kuljettajien ja työnjohdon keskinäistä viestintää.

HKL:llä ei ole omia sähköisen asioinnin kehittämishankkeita sillä vuodesta 2010 alkaen Helsingin seudun liikenne (HSL) on vastannut joukkoliikenteen sähköisen asioinnin järjestelmistä. Yhteistyössä HSL:n kanssa selvitetään asiakaspalautteiden käsittelyn kehittämistä ja saatavuustietojen jakelua kaupunkipyöriin ja liityntäpysäköintiin liittyen. Merkittävä osa HSL:n

framtida trafikeringsbehoven.

Affärsverkets personalplan 2018–2020

Antalet anställda vid HST är i medeltal 1 295 år 2020. Antalet anställda ökar med 54 jämfört med år 2017.

HST anställer ny personal för västmetron under år 2017. Under år 2017 har nya förare utbildats också till spårvägs- trafik och experter anstälts till HST:s investeringsprojekt. Från år 2017 till år 2018 ökar det genomsnittliga antalet anställda med 46 personer.

Under åren 2019 och 2020 sker inga betydande ändringar i antalet anställda.

Affärsverkets plan för lokalanvändningen 2018–2020

Effektivisering av lokalanvändningen har identifierats som ett utvecklingsområde i verksamheten och HST har i målprogrammet 2016–2020 antecknat utarbetandet av infrastruktur- och fastighetsplaner som en del av programmet för utveckling av egendomshanteringen. I planerna utreds användningssyftet för de egna lokalerna och de framtida åtgärderna i fråga om lokalerna. Målet med planeringen är att utveckla hanteringen av fastighetsegendomen och göra en kritisk granskning av lokalanvändningen.

HST har under 2017 berett en depåplan för att förbereda sig för den långsiktiga stadsutvecklingen ända fram till 2040-talet. I planen utreds bl.a. Förnyandet och utbyggandet av Forsby depå och byggandet av en ny spårvägsdepå i Brunakärr.

Digitalisering och IT vid utvecklingen av tjänsteproduktionen och processerna

HST strävar att förbättra effektiviteten inom servicen och underhållet genom att utveckla kvaliteten och dokumentationen och utvidga servicens och underhållets system för verksamhetsstyrning. Dessutom utvecklas kalkyleringen av prestationskostnader och användningen av planerings- och ekonomiuppföljningssystemet utvidgas till små investeringsprojekt. Säkerhethanteringen förbättras genom att metrons situationsbildssystem och därtill hörande tjänster konkurransutsätts. Vidare avser HST att med hjälp av digitalisering och IT effektivisera förarnas arbete och energieffektiviteten och arbetsledningens inbördes kommunikation.

HST har inga utvecklingsprojekt för elektronisk kommunikation eftersom Helsingforsregionens trafik (HRT) sedan år 2010 har ansvarat för systemen för elektronisk kommunikation inom kollektivtrafiken. I samverkan med HRT utreds utveckling av behandlingen av kundrespons och utdelning av tillgänglighetsinformation i anslutning till stads- cyklarna och infartsparkeringen. En betydande del av

lippuautomaateista ja infonäytöistä sijaitsee HKL:n omistamissa ja hallinnoimissa kiinteistöissä, joissa HKL toimittaa järjestelmien toimintaa mahdollistavia tietoteknisiä palveluita.

Talousarvion seurannassa tarkasteltavat tavoitteet

Sitovat toiminnan tavoitteet

- Tilikauden tulos on vähintään nolla.
- Liikennöintikustannukset per paikka-km laskevat (positiivinen tuottavuuskehitys)
- Raitio- ja metroliikenteen asiakastyytyväisyys säilyy vähintään vuoden 2016 tasolla (raitio 2016: 4,04; metro 2016: 4,19)
- Raitio- ja metroliikenteen luotettavuus säilyy vähintään vuoden 2016 tasolla (raitio 2016: 99,84 %; metro 2016: 99,84 %)
- Matkustajien kokema järjestys ja turvallisuus säilyy vähintään vuoden 2016 tasolla (raitio 2016: 4,22; metro 2016: 4,18)

Muut toiminnalliset tavoitteet

- Henkilöstötyytyväisyyskyselyssä mitattu johtamisen ja esimiestyön arvosana paranee
- Vakavista työtapaturmista johtuvien sairauspoissaolopäivien määrä laskee 25 %
- Seuraavien kehitysohjelmien toteutuminen suunnitelman mukaisesti:
  - Operatiivisen tehokkuuden kehitysohjelma
  - Omaisuuden hallinnan kehitysohjelma
  - Turvallisuuden kehitysohjelma
  - Henkilöstöohjelma
- Raide-Jokerin toteutus etenee suunnitelman mukaisesti
- Kruunusiltojen valmistelu etenee suunnitelman mukaisesti
- Varikkosuunnitelmien valmistelu ja toteutuksen suunnittelu etenee suunnitelman mukaisesti

Tuottavuuden kehittymistä kuvaavat tunnusluvut

Tuottavuusmittarin suoritteena käytetään raitio- ja metroliikenteen paikkakilometrejä painotettuna liikennöinti- ja infrakorvauksien mukaan. Panoksena mittarissa käytetään kokonaismenoja ilman korkomenoja ja varauksia sekä länsimetron rahoitusvastiketta.

HRT:s biljettautomater och informationskärmar finns i fastigheter som HST äger och förvaltar, där HST levererar de datatekniska tjänster som systemen behöver för att fungera.

Mål som granskas vid budgetuppföljningen

Bindande verksamhetsmål

- Räkenskapsperiodens resultat är minst noll.
- Trafikeringskostnaderna per plats-km sjunker (positiv produktivitetsutveckling)
- Kundnöjdheten inom spårvägs- och metrotrafiken hålls minst på 2016 års nivå (spårväg 2016: 4,04; metro 2016: 4,19)
- Pålitligheten inom spårvägs- och metrotrafiken hålls minst på 2016 års nivå (spårväg 2016: 99,84 %; metro 2016: 99,84 %)
- Ordningen och tryggheten som passagerarna upplever inom spårvägs- och metrotrafiken hålls minst på 2016 års nivå (spårväg 2016: 4,22; metro 2016: 4,18)

Övriga verksamhetsmål

- Vitsordet för ledarskap och chefsarbete som mäts i en enkät om personalnöjdheten förbättras
- Antalet sjukfrånvarodagar som beror på allvarliga arbetsolyckor minskar med 25 %
- Uppfyllelsen av följande utvecklingsprogram enligt planerna:
  - Utvecklingsprogram för den operativa effektiviteten
  - Utvecklingsprogram för egendomshantering
  - Utvecklingsprogram för säkerheten
  - Personalprogram
- Förverkligandet av Jokerbanan avancerar enligt planen
- Beredningen av Kronbroarna avancerar enligt planen
- Beredningen och planeringen av genomförandet av depåplanerna avancerar enligt planen.

Nyckeltal för produktivitetsutvecklingen

Prestationen som produktivetsmätaren följer upp är platskilometer viktade enligt trafikerings- och infrastruktur- ersättningar. Som insats i mätaren används totalutgifterna utan ränteutgifter och reserveringar och västmetrons finansieringsvederlag.

Määrä- ja taloustavoitteet – Kvantitativa och ekonomiska mål

	2016	2017	ennuste prognos 2017	2018	2019	2020
Suoritettavoitteet – Prestationsmål						
Paikkakilometrit – Platskilometer						
Raitioliikenne – Spårvägstrafik	613	660	662	734	785	796
Metroliikenne – Metrotrafik	2 119	3 513	2 574	3 513	3 513	3 513
Yhteensä – Sammanlagt	2 733	4 172	3 235	4 247	4 298	4 309
Tehokkuus/taloudellisuus – Effektivitet/lönsamhet						
Liikelylijäämä-% – Rörelseöverskott, %	14,6	15,3	13,6	16,3	17,0	20,3
Koko pääoman tuotto-% – Avkastning på hela kapitalet, %	2,9	3,3	2,9	3,5	3,4	4,0
Sijoitetun pääoman tuotto-% – Avkastning på investerat kapital, %	3,4	3,7	3,6	4,0	3,6	4,1
Omavaraisuusaste-% – Soliditetsgrad, %	52,0	44,4	47,3	41,9	38,7	36,1
Paikkakilometrikustannus, € – Kostnader/platskilometer, €	0,067	0,057	0,068	0,058	0,058	0,061
Toiminnan laajuustiedot – Verksamhetens omfattning						
Liikevaihto, milj. € – Omsättning, mn €	160,50	205,80	196,70	221,10	225,70	238,60
Liikevaihto/henkilö, 1000 € – Omsättning/person, 1000 €	138,00	163,00	159,00	172,00	175,00	184,00
Liikevaihdon muutos,% – Ändring i omsättningen, %	4,3	23,3	22,6	12,4	2,1	5,7
Resurssit – Resurser						
Henkilöstö keskimäärin – Personal i medeltal	1163	1264	1 241	1 287	1 289	1 295
Tuottavuuden toteutuminen 2016 - 2020 (tuottavuus 2015=100) – Produktivitetsutfall 2016 - 2019 (produktivitet 2014=100)						
	2016	2017	ennuste prognos 2017	2018	2019	2020
Tuottavuus – Produktivitet (2015=100)	96	109	96	110	113	113
Tilankäytön tehokkuuden toteutuminen 2016 - 2020 – Effektivitet i lokalanvändningen 2016 - 2020						
	2016	2017	ennuste prognos 2017	2018	2019	2020
Toimistotilojen kokonaispinta-ala yhteensä, m ² – Kontorslokalernas totala yta sammanlagt, m ²	6 050	6050	6 050	6 050	6 050	6 050
Toimistotilojen pinta-ala suhteessa toimistotilojen henkilömäärään m ² /hlö – Kontorslokalernas yta i relation till antalet anställda i kontorslokalerna, m ² /person	32	32	31	30	30	30

Rahoitus ja investoinnit

HKL nostaa uutta lainaa 551,2 milj. euroa vuosina 2018 – 2020. Omavaraisuusaste on 41,9 % vuonna 2018, 38,7 % vuonna 2019 ja 36,1 % vuonna 2020

Liikennelaitoksen investointisuunnitelma kattaa vuodet 2018 - 2027. HKL:n investointien yhteissumma on 1 245,7 milj. euroa. Lisäksi mahdollisesti yhtiömuotoisena toteutettavan Ruskeasuon raitiovarikon investoinnit ovat suuruudeltaan 74,8 milj. euroa. Vuosien 2018 – 2027 suurin yksittäinen investointihanke on Raide-Jokeri, johon on varattu 10-vuotiskaudella 263,3 milj. euroa. Raide-Jokeria varten hankittavaan uuteen raitiovaunukalustoon on varattu 90,8 milj. euroa sekä Raide-Jokerin rataa ja varikkoon yhteensä 172,5 milj. euroa; ratavaraukset sisältävät vain Helsingin kaupungin osuuden.

Kruunusillat -hankkeeseen on varattu 10-vuotiskaudella 235,5 milj. euroa, johon sisältyvät uudet raitiovaunut 56,4 milj. euroa ja uusi varikko 22,0 milj. euroa sekä raitiorata- ja siltainvestoinnit 157,1 milj. euroa.

Vuoden 2018 suurin yksittäinen investointihanke on 2000-luvun alussa hankittujen matalalattiaraitiovaunujen korvaavat raitiovaunut 35,4 milj. euroa. Muita suuria investointikohteita ovat nykyisen raitiovaunuhankinnan maksut 16,1 milj. euroa, vanhojen metrovaunujen peruskorjaukset 11,0 milj. euroa ja metron kulunvalvonnan uusiminen 7,2 milj. euroa.

Vaikutus kaupungin talouteen

HKL maksaa kaupungille peruspääoman tuottoa 8,4 milj. euroa vuosittain. Lisäksi HKL palauttaa HSL:ltä laskuttamansa infran korkotulon kaupungille. Koron määrä on 20,0 milj. euroa vuonna 2018. Kaupunki maksaa HKL:lle suoraa tukea 21,6 milj. euroa. Kaupungin tuella HKL kattaa ne menot, joita HKL ei pysty laskuttamaan HSL:ltä tai muulta taholta. Suoran tuen nousu edellisestä vuodesta johtuu länsimetron infrakuluista.

Kaiken kaikkiaan HKL:n nettovaikutus kaupungin budjettiin on 6,9 milj. euroa vuonna 2018.

Vuosina 2019 – 2020 nettovaikutus kaupungin budjettiin tulee olemaan 3,5 milj. euroa ja -3,9 milj. euroa.

HKL:lle maksettavan infratuen lisäksi liikenneliikelaikituksen tekemät investoinnit vaikuttavat kaupungin talouteen vuosittain niiden käyttöönoton jälkeen HSL:n kuntakohtaisen maksuosuuden kautta. HSL:n maksuosuuden kautta Helsinki osallistuu käytön mukaisesti tekemiensä joukkoliikenneinvestointien HSL:lle aiheuttamien infra-, operointi- ja yleiskulujen kattamiseen.

Finansiering och investeringar

Under åren 2018–2020 upptar HST nya lån på 551,2 mn euro. Soliditetsgraden är 41,9 % år 2018, 38,7 % år 2019 och 36,1 % år 2020.

HST:s investeringsplan omfattar åren 2018–2027. Totalsumman för HST:s investeringar är 1 245,7 mn euro. Dessutom är storleken på investeringarna i Brunakärrs spårvägsdepå, som eventuellt förverkligas i bolagsform, 74,8 mn euro. Det största enskilda investeringsprojektet under åren 2018–2027 är Jokerbanan, för vilken det reserveras 263,3 mn euro under tioårsperioden. För spårvagnsmaterielen som skaffas för Jokerbanan reserveras 90,8 mn euro och för Jokerbanans bana och depå totalt 172,5 mn euro; banreserveringen innehåller endast Helsingfors andel.

För projektet Kronbroarna reserveras 235,5 mn euro under tioårsperioden, i vilket ingår nya spårvagnar för 56,4 mn euro och en ny depå för 22,0 mn euro och spårvägs- och broinvesteringar för 157,1 mn euro.

Det största enskilda investeringsprojektet år 2018 är spårvagnarna som ersätter låggolvsspårvagnarna från början av 2000-talet, 35,4 mn euro. Andra stora investeringsobjekt är betalningarna för de nuvarande spårvagnsanskaffningarna, 16,1 mn euro, grundliga reparationer av gamla spårvagnar, 11,0 mn euro, och förnyande av metrons tågkontroll, 7,2 mn euro.

Konsekvenser för stadens ekonomi

HST betalar staden årligen en avkastning på grundkapitalet på 8,4 mn euro. Dessutom återbetalar HST staden den av HRT fakturerade ränteinkomsten för infrastruktur. Röntnan uppgår till 20,0 mn euro år 2018. Staden betalar HST direkt understöd på 21,6 mn euro. Stadens understöd täcker huvudsakligen de kostnader för infrastruktur som HST inte kan fakturera HRT eller en annan instans. Ökningen i det direkta understödet beror på kostnaderna för västmetrons infrastruktur.

HST:s nettoeffekt på stadens budget är totalt 6,9 mn euro år 2018.

Åren 2019–2020 kommer nettoeffekten på stadens budget att vara 3,5 mn euro respektive -3,9 mn euro.

Utöver infrastrukturstödet till HST påverkar de investeringar som trafikaffärsverket gör stadens ekonomi årligen efter att de tagits i bruk via HRT:s betalningsandel som erläggs per kommun. Via HRT:s betalningsandel deltar Helsingfors enligt användningen i täckandet av de infrastruktur- och trafikeringarkostnader och allmänna kostnader som stadens investeringar i kollektivtrafiken orsakar HRT.

Investoinnit – Investeringar	2016	2017	2018	2019	2020
Infrainvestoinnit – Investeringar i infrastruktuur	42 538	70 995	88 762	95 290	97 594
Vaunukalustoinvestoinnit – Investeringar i vagnmateriel	131 151	54 132	68 208	30 926	43 505
Muut tuotantoinvestoinnit – Övriga produktionsinvesteringar	2 834	9 873	21 670	27 600	64 005
Yhteensä – Totalt	176 523	135 000	178 640	153 816	205 104

HKL:n suurimmat investoinnit ovat seuraavat – De största investeringarna vid HST är följande:

	2016	2017	2018	2019	2020
Raide-Jokeri, raitiorata/sähkö – Jokerbanan, spårväg/el	273	2 445	5 915	25 941	28 062
Ruskeasuon raitiovaunuvarikko, toteutus mahdollisesti yhtiömuotoisena osittain – Brunakärns spårvagnsdepå, genomförs eventuellt delvis i bolagsform	0	0	1 000	8 800	40 000
Uudet raitiovaunut, nykyisten variotramvaunujen korvausinvestointi – Nya spårvagnar, ersättande investering för de nuvarande variotram-vagnarna	5 529	9 000	35 350	5 579	2 500
Metroasemien korjaukset ja kehittäminen – Reparationer och utveckling på metrostationer	4 862	15 851	16 000	12 995	11 446
Raide-Jokeri, raitiovaunut – Jokerbanan, spårvagnar	15 148	151	1 113	5 732	29 140
Olemassa olevien raitioratojen peruskorjaukset ja muutokset – Ombyggnader och ändringar på befintliga spårvägsbanor	1 919	6 580	11 160	12 856	9 990
Metrovaunujen peruskorjaukset – Ombyggnad av metrovagnar	1 803	900	11 875	9 485	9 525
Raide-Jokeri, varikko – Jokerbanan, depå	0	338	700	5 000	19 000
Kruunusilta, raitiorata ja -sähkö sekä sillat – Kronbroarna, spårväg och spårvägsel samt broar	1 531	2 827	5 100	6 500	12 800

Kaupungin talousarvion tuloslaskelmaosan 7 02 ja rahoitusosan lukuun 9 01 sisältyvät seuraavat erät – Kapitel 7 02 i resultaträkningsdelen och kapitel 9 01 i finansieringsdelen i stadens budget innehåller följande poster:

	2016	2017	2018	2019	2020
Peruspääoman tuotto – Avkastning på grundkapitalet	8 442	8 442	8 442	8 442	8 442
Infran korkotulo – Ränteinkomst för infrastruktuur	11 238	14 396	20 036	20 698	20 853
Tuki kaupungilta – Stadens stöd	-12 470	-19 662	-21 581	-25 599	-33 172
Netto	7 210	3 176	6 897	3 541	-3 877
Pitkäaikaisen vieraan pääoman vähennys – Minskning i långfristigt främmande kapital	1 988	1 988	1 988	1 988	1 988
Pitkäaikaisen vieraan pääoman korko – Ränta på långfristigt främmande kapital	22	7	4 184	4 164	4 222

Liikenneliikelaitoksen tulos- ja rahoituslaskelmat – Trafikaffärsverkets resultaträkning och finansieringskalkyl

1 000	Käyttö Förbrukning	Ennuste - Prognos	Talousarvio Budget	Talous- suunnitelma Ekonomiplan	Talous- suunnitelma Ekonomiplan
	2016	2017	2018	2019	2020
Tuki infrainvestointien pääomakuluihin - Stöd för kapitalkos	12 470	19 662	21 581	25 599	33 172
Muut myyntitulot - Övriga försäljningsinkomster	148 023	176 727	199 644	200 212	205 585
Liikevaihto - Omsättning	160 493	196 389	221 225	225 811	238 757
Valmistus omaan käyttöön - Tillverkning för eget bruk	3 519	5 999	6 473	6 473	6 473
Liiketoiminnan muut tuotot - Övriga intäkter av affärsverksamheten	16 296	15 331	16 844	17 907	17 982
Varsinaiset kulut - Kostnader	-115 983	-142 655	-158 799	-158 236	-157 811
Poistot - Avskrivningar	-40 927	-48 608	-50 038	-53 881	-57 400
Liikelijäämä/alijäämä - Rörelseöverskott/underskott	23 398	26 801	36 048	38 416	48 344
Rahoitustuotot - Finansiella intäkter	26	5			
Rahoituskulut - Finansiella kostnader					
Korkokulut kaupungin lainasta - Räntekostnader för stadens lån	-22	-7	-4 184	-4 164	-4 222
Muut korkomenot - Övriga ränteutgifter	-2 658	-4 515	-3 593	-4 704	-13 383
Korvaus peruspääomalle - Ersättning på grundkapitalet	-8 442	-8 442	-8 442	-8 442	-8 442
Muut rahoitusmenot - Övriga finansieringsutgifter	-11 238	-14 396	-20 036	-20 698	-20 853
Satunnaiset erät - Exrtaordinära poster					
Ylijäämä/alijäämä ennen varauksia - Överskott/underskott före reserveringar	1 065	-554	-207	408	1 444
Poistoeron muutos - Förändring i avskrivningsdifferens	-14 749	3 047	2 767	2 647	2 448
Varausten muutos - Förändring i reserveringar	16 300	-2 060	-2 560	-3 055	-3 892
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) - Räkenskapsperiodens överskott	2 615	433	0	0	0

1 000	Käyttö Förbrukning	Ennuste - Prognos	Talousarvio Budget	Talous- suunnitelma Ekonomiplan	Talous- suunnitelma Ekonomiplan
	2016	2017	2018	2019	2020
Toiminnan rahavirta - Kassaflöde från verksamheten					
Liikelijäämä/alijäämä - Rörelseöverskott/underskott	23 398	26 801	36 048	38 416	48 344
Poistot - Avskrivningar	-40 927	-48 608	50 038	53 881	57 400
Rahoitustuotot ja -kulut - Finansiella intäkter och kostnader					
Korvaus peruspääomalle - Ersättning på grundkapitalet	-8 442	-8 442	-8 442	-8 442	-8 442
Korkokulut kaupungin lainasta - Räntekostnader för stadens lån	-22	-7	-4 184	-4 164	-4 222
Muut - Övriga	-13 896	-18 911	-23 629	-25 402	-34 236
Investointien rahavirta - Kassaflöde från investeringar					
Investointimenot - Investeringsutgifter	-176 523	-135 000	-177 640	-145 016	-170 104
Rahoitusosuudet investointimenoihin - Finansieringsandelar i investeringsutgifter			5 000		23 000
Toiminnan ja investointien rahavirta - Kassaflöde från verksamheten och investeringar	-134 558	-86 951	-122 809	-90 727	-88 260
Rahoituksen rahavirta - Kassaflöde från finansiering					
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys - Ökning av långfristiga lån	60 000		299 500	124 200	127 500
Muilta saatujen pitkäaikaisten lainojen lisäys - Ökning av långfristiga lån från andra		50 000			
Pitkäaikaisten lainojen vähennys - Minskning av långfristiga lån		-1 992	-6 306	-14 975	-16 085
Muilta saatujen pitkäaikaisten lainojen vähennys - Minskning av långfristiga lån från andra	-10 008	-11 546	-13 967	-18 562	-23 290
Muut maksuvalmiuden muutokset - Övriga förändringar i likviditeten	20 095	50 483	-156 418	64	136
Rahoituksen rahavirta - Kassaflöde från finansierings	70 087	86 945	122 809	90 727	88 261
Vaikutus maksuvalmiuteen - Effekt på likviditeten	-64 470	-6	0	0	1

4 KULTTUURIN JA VAPAA-AJAN TOIMIALA – KULTUR- OCH FRITIDS-SEKTORN

1 000 €	Käyttö Förbrukning	Talousarvio Budget	Ennuste - Prognos	Ehdotus Förslag	Talousarvio Budget	Talous- suunnitelma Ekonomiplan	Talous- suunnitelma Ekonomiplan
	2016	2017	2017	2018	2018	2019	2020
Tulot yhteensä - Inkomster sammanlagt		14 771	15 980	27 243	27 243	27 461	27 955
Menot yhteensä - Utgifter sammanlagt		121 479	124 140	227 073	235 494	241 771	245 785
<i>Ylitysoikeus - Överskridningsrätter</i>							
Toimintakate - Verksamhetsbidrag		-106 708	-108 160	-199 830	-208 251	-214 310	-217 830
Poistot - Avskrivningar		7 420	1 996	3 354	3 354	3 354	3 354
Tilikauden tulos - Räkenskapsperiodens resultat		-114 128	-110 156	-203 184	-211 605	-217 664	-221 184
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) - Räkenskapsperiodens översko		-114 128	-110 156	-203 184	-211 605	-217 664	-221 184
Muutos - Förändring, %							
Tulot - Inkomster						0,8	1,8
Menot - Utgifter						2,7	1,7

*Talousarvio 2017 ja ennuste 2017 –sarakeet ovat muutetun talousarvion mukaiset. Tilinpäätös 2016 ei ole vertailukelpoinen uuteen organisaatioon. - Kolumnerna Budget 2017 och Prognos 2017 följer den ändrade budgeten 2017. Bokslut 2016 är inte jämförbart med den nya organisationen.

4 10 01 Kulttuuri ja vapaa-aika – Kultur och fritid

1 000 €	Käyttö Förbrukning	Talousarvio Budget	Ennuste - Prognos	Ehdotus Förslag	Talousarvio Budget	Talous- suunnitelma Ekonomiplan	Talous- suunnitelma Ekonomiplan
	2016	2017	2017	2018	2018	2019	2020
Tulot yhteensä - Inkomster sammanlagt		14 771	15 980	27 243	27 243	27 461	27 955
Menot yhteensä - Utgifter sammanlagt		108 174	110 730	200 195	201 638	206 836	210 525
<i>Ylitysoikeus - Överskridningsrätter</i>							
Toimintakate - Verksamhetsbidrag		-93 403	-94 750	-172 952	-174 395	-179 375	-182 570
Poistot - Avskrivningar		7 420	1 996	3 354	3 354	3 354	3 354
Tilikauden tulos - Räkenskapsperiodens resultat		-100 823	-96 746	-176 306	-177 749	-182 729	-185 924
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) - Räkenskapsperiodens översko		-100 823	-96 746	-176 306	-177 749	-182 729	-185 924
Muutos - Förändring, %							
Tulot - Inkomster						0,8	1,8
Menot - Utgifter						2,6	1,8

Toimintaympäristön muutosten vaikutukset 2018 talousarvioon

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala ylläpitää ja parantaa erikäisten helsinkiläisten mahdollisuuksia henkiseen ja fyysiseen hyvinvointiin, sivistymiseen ja aktiiviseen kansalaisuuteen sekä tukee Helsingin elinvoimaisuutta.

Väestönkasvu lisää vapaa-ajan palvelujen tarvetta ja käyttöä. Voimakkainta väestönkasvu on lapsissa, nuorissa ja yli 65-vuotiaissa. Väestönkasvu, uusien asuinalueiden palvelutarjonta ja väestön monimuotoistuminen kasvattavat vaatimuksia palvelujen kustannustehokkuudelle ja suunnitteluosallisuudelle.

Vuotta 2018 leimaa toiminnallisesti kaupungin uuden toimialamallin sisäänajo ja siihen perustuvat ratkaisut toiminnan mittareista ja laatujärjestelmistä.

Strategiavalmistelun aikana kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala on tunnistanut mm. seuraavia keskeisiä yhteiskunnallisia muutoshasteita strategiakaudelle:

- asenneilmaston kärjistyminen ja epävarmuuden lisääntyminen
- digitalisaatio
- muuttuvat ja eriytyvät palvelutarpeet
- Helsingin vetovoimaisuuden vahvistaminen
- osallisuuden lisääminen
- erilaistuvat ja eriarvoistuvat kaupunginosat

Hur förändringar i omvärlden påverkar budgeten för år 2018

Kultur- och fritidssektorn upprätthåller och förbättrar både unga och äldre helsingforsares möjligheter till psykiskt och fysiskt välmående, bildning och aktivt medborgarskap och stöder Helsingfors livskraft.

Befolkningstillväxten ökar behovet och användningen av fritidstjänster. Den kraftigaste befolkningstillväxten sker bland barn, unga och personer som fyllt 65 år. Befolkningstillväxten, serviceutbudet i nya bostadsområden och befolkningens diversifiering höjer kraven på tjänsternas kostnadseffektivitet och planeringsdelaktighet.

Verksamhetsmässigt präglas år 2018 av inköringen av stadens nya sektormodell och lösningar om verksamhetens mätare och kvalitetssystem som grundar sig på den.

Under strategiberedningen har kultur- och fritidssektorn identifierat bl.a. följande centrala samhällseliga ändringsutmaningar för strategiperioden:

- tillspetsade attityder och ökad osäkerhet
- digitaliseringen
- ändringar och differentiering i servicebehoven
- stärkande av Helsingfors attraktivitet
- ökning av delaktigheten
- stadsdelarna differentieras och de sociala skillnaderna mellan dem blir större

- kaupungin kasvun synnyttämät mahdollisuudet sekä kasvun mukanaan tuomat ongelmat
- väestön ikääntyminen ja erityisesti ikääntyneen väestön toimintakyky

Arvio palvelujen kysynnän ja tuotantotapojen kehityksestä 2018–2020

Väestönkasvu edellyttää uusia palvelumalleja, tehokkaampaa tilankäyttöä nykyisissä tiloissa sekä uusia tiloja. Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala tiivistää yhteistyötä muiden toimialojen ja yhteistyötahojen kanssa.

Strategiakauden keskeisimpiä tavoitteita on kaventaa kulttuurin ja vapaa-ajan osallistumisen alueellisia ja sosiaalisia eroja sekä parantaa Helsingin houkuttelevuutta asuinpaikkana ja matkailukohteena. Uuden Helsinki brändin jalkauttaminen on keskeistä vetovoiman lisäämisessä sekä vierailijoille että asukkaille. Koska palvelutarpeet muuttuvat ja monimuotoistuvat entisestään, palveluja kehitetään tiiviissä yhteistyössä yritysten, yhteisöjen ja palvelujen käyttäjien kanssa.

Palvelustrategiset vaihtoehdot

Toimialan palvelut jakautuvat liikunnan, kulttuurin ja nuorisoin palvelukokonaisuuksiin. Kulttuuripalvelukokonaisuus vastaa kaupungin kulttuuripolitiikasta sekä kirjasto-, kulttuuri-, orkesteri-, museo- ja taidemuseotoiminnoista. Liikuntapalvelukokonaisuus vastaa liikunnasta, liikuntapolitiikasta, liikunnan järjestämisestä ja liikuntapaikoista sekä leirintäalueesta. Nuorisopalvelukokonaisuus huolehtii nuorisotyöstä ja nuorisopolitiikasta.

Toimialalla on vahva alueellinen palveluverkko erityisesti kirjastojen, nuorisotilojen ja liikuntapaikkojen osalta. Toisaalta kaupungin taidelaitokset ja avustuksin tuettu ammattitaide ovat keskittyneet kantakaupunkiin. Kulttuurin alueellista saavutettavuutta tasapainotetaan alueellisilla kulttuuritaloilla, kohdennetuilla avustuksilla sekä julkisella taiteella.

Rakennettu toimintaympäristö muuttuu kuluvan valtuustokauden aikana merkittävästi. Lähivuosina toteutetaan merkittävä määrä suuria tilahankkeita kaupungin omina projekteina, yhteistyöhankkeina tai kolmansien osapuolten toteuttamina. Valtuustokauden suurimpia hankkeita ovat keskustakirjasto Oodi, Suvilahden kaasukellojen mahdollinen käyttöönotto, Jätkäsaaren Bunkkeriin toteutettava liikuntatila, Urhea-urheilukampus, Olympiastadionin perusparannus sekä Tanssin talo. Oodi ja Olympiastadionin perusparannus kasvattavat mahdollisuuksia erityisesti Kampin-Töölönlahden alueen voimakkaampaan brändäämiseen kansainvälisesti ensiluokkaisena taiteen ja vapaa-ajan keskittymänä.

- mahdollisuuksien ja ongelmien sekä en kasvande stad för med sig
- att befolkningen åldras och särskilt den äldre befolkningens funktionsförmåga

Bedömd utveckling i efterfrågan på tjänster och i produktionssätten 2018-2020

Befolkningstillväxten förutsätter nya servicemodeller, effektivare lokalanvändning i de nuvarande lokalerna och nya lokaler. Kultur- och fritidssektorn förtätar samarbetet med de övriga sektorerna och med samarbetspartner.

De viktigaste målen under strategiperioden är att minska de lokala och sociala skillnaderna i deltagandet i kultur- och fritidsaktiviteter och förbättra Helsingfors attraktivitet som boplat och resmål. Att förankra Helsingfors nya varumärke är en central fråga för ökandet av attraktiviteten, både för besökare och invånare. Eftersom servicebehoven ändras och blir allt mångsidigare, utvecklas tjänsterna i tät samverkan med företag, sammanslutningar och tjänsternas användare.

Servicestrategiska alternativ

Sektorns tjänster delas upp i servicehelheter för idrott, kultur och ungdomar. Kulturservicehelheten ansvarar för stadens kulturpolitik och för stadens biblioteks-, kultur-, orkester-, musei- och konstmuseiverksamhet. Idrottsservicehelheten ansvarar för idrotten och idrottspolitiken, för ordnandet av motion och idrott, för idrottsanläggningarna och för campingplatsen. Ungdomsservicehelheten sköter om ungdomsarbete och ungdomspolitik.

Sektorn har ett starkt lokalt servicenät särskilt i fråga om bibliotek, ungdomslokaler och idrottsplatser. Å andra sidan har stadens konstinstitut och den bidragsstödda yrkeskonsten koncentrerats till innerstaden. Den lokala tillgängligheten av kultur balanseras med hjälp av lokala kulturhus, riktade bidrag och offentlig konst.

Den byggda miljön ändras betydligt under den pågående fullmäktigeperioden. Under de närmaste åren förverkligas ett betydande antal stora lokalprojekt som stadens egna projekt, samarbetsprojekt eller projekt som utförs av tredje parter. De största projekten under fullmäktigeperioden är centrumbiblioteket Ode, det eventuella ibruktagandet av gasklockorna i Södervik, idrottslokalen som byggs i Bunkern på Busholmen, idrotts-campus Urhea, ombyggnaden av Olympiastadion och Dansens hus. Ode och ombyggnaden av Olympiastadion utökar möjligheterna att allt starkare utveckla varumärket för Kampen-Töölöviken som ett internationellt förstklassigt kluster för konst och fritid.

Tilojen osalta tulevan strategiakauden haaste on vanhenevan tilakannan korjausvelka ja toisaalta uusien hankkeiden myötä kasvavat tilakustannukset. Toimialamalli synnyttää mahdollisuuksia tehokkaampaan, yhteiseen tilankäyttöön sekä hallinnossa että palvelutuotannossa.

Riskienhallinta

Toimialan palveluille on ominaista, että palvelut ja toimitilat ovat avoimia kaikille. Tämä edellyttää, että toimialalla on laadittu huolelliset suunnitelmat sekä asiakkaiden että henkilökunnan turvallisuudesta sekä varmistettu henkilökunnan osaaminen poikkeustilanteissa. Toimialamalli luo aiempaa organisaatiota paremmat edellytykset osaamisen varmistamiseen sekä sovittujen linjausten seurantaan.

Toimialan laaja erityistilojen verkko, tilojen korjausvelka sekä käynnissä olevat suuret kiinteistöhankeet muodostavat merkittävän taloudellisen riskin.

Toimintavuoden 2018 merkittävin digitaalisuuteen liittyvä haaste on EU-tietosuoja-asetus ja sen mahdollisesti edellyttämät suuren mittaluokan muutokset nykyisiin tietojärjestelmiin. Ennakkotietojen mukaan toukokuussa 2018 voimaan astuva asetus tulee kiristämään merkittävästi rekistereihin liittyviä vaatimuksia. Muutoksia ja niiden kustannuksia on tällä hetkellä vaikea tarkasti arvioida.

Kaupunkistrategian 2017–2021 tavoitteiden toteutuminen toimialoilla

Toimialalle keskeisiä mainintoja kaupunkistrategiassa ovat mm:

Helsinki vauhdittaa toteuttamiskelpoisten suurhankkeiden etenemistä ja panostaa kulttuurin ja urheilun suurtaapahtumien sekä kongressien houkutteluun ja luomiseen.

Helsinki on kaupunki, jossa kaikki kaupunginosat ovat eläviä, viihtyisiä ja omaleimaisia ja asukkaat tuntevat kaupunginosan omakseen. Helsingissä rakennetaan monipuolisia ja elinvoimaisia kaupunginosia kasvattamalla asukkaiden vaikutusvaltaa elinympäristönsä asioihin. Kaupunki investoi sekä infrastruktuuriin että ihmisiin eri puolilla kaupunkia. Helsinki tukee asukkaiden ja yhteisöjen alueellista oma-aloitteisuutta ja yhteistoimintaa.

Jokaisella helsinkiläisellä on oikeus kokea itsensä helsinkiläiseksi ja tehdä vaikuttavia tekoja yhteisönsä hyväksi. Helsingissä on helppo toimia toisten hyväksi.

Helsinki käynnistää laajan ja kokonaisvaltaisen hankkeen yhdessä kumppaneiden kanssa systeemisten ratkaisujen

I fråga om lokalerna kommer utmaningen under den kommande strategiperioden att vara lokalbeståndets reparationssskuld och, å andra sidan, de växande lokalkostnaderna som de nya projekten orsakar. Sektormodellen skapar möjligheter till en effektivare, gemensam lokalanvändning både i administrationen och i serviceproduktionen.

Riskhantering

Det är kännetecknande för sektorns tjänster att tjänsterna och verksamhetslokalerna är öppna för alla. Det här förutsätter att det inom sektorn har utarbetats utförliga planer för både kundernas och de anställdas trygghet och att de anställdas kunskaper i avvikande situationer har säkrats. I förhållande till den tidigare organisationen skapar sektormodellen bättre förutsättningar för att säkra kunskaperna och följa upp överenskomna riktlinjer.

Sektorns omfattande nätverk av speciallokaler, lokalernas reparationssskuld och de pågående stora lokalprojekten utgör en betydande ekonomisk risk.

Den mest betydande utmaningen under verksamhetsåret 2018 då det gäller digitalisering är EU:s dataskyddsförordning och de omfattande ändringar i de nuvarande datasystemen som förordningen eventuellt förutsätter. Enligt förhandsuppgifter kommer förordningen som träder i kraft i maj 2018 att betydligt skärpa kraven som hänför sig till register. Ändringarna och deras kostnader är i nuläget svåra att uppskatta.

Hur målen i stadsstrategin 2017–2021 uppfylls i sektorerna

För sektorn centrala punkter i stadsstrategin är bl.a.:

Helsingfors påskyndar förverkligandet av genomförbara storprojekt och satsar på att locka och skapa konferenser och storevenemang inom kultur och idrott.

Helsingfors är en stad där alla stadsdelar är levande, trivsamma och särpräglade och där invånarna känner sig hemma. I Helsingfors byggs mångsidiga och livskraftiga stadsdelar genom att öka invånarnas inflytande i ärenden som gäller deras livsmiljö. Staden investerar både i infrastruktur och i människor på olika håll i staden. Helsingfors stöder invånarnas och sammanslutningarnas lokala initiativrikedom och samverkan.

Varje helsingforsare har rätt att uppleva sig själv som helsingforsare och göra verkningsfulla gärningar för sin gemenskap. I Helsingfors är det enkelt att fungera till förmån för andra.

Helsingfors inleder ett omfattande och helhetsbetonat projekt tillsammans med sina partner för att finna lösningar

löytämiseksi nuorten syrjäytymishaasteeseen. Erityistä huomiota kiinnitetään vieraskielisten nuorten suurempaan suhteelliseen osuuteen koulutuksen ja työn ulkopuolella olevista nuorista.

Kaupunki varmistaa, että sen tiloja on helppoa ja turvallista käyttää koulutus-, kansalais- ja kulttuuritoimintaan.

Keskustakirjasto Oodi ja Jätkäsaaren liikuntatilabunkkeri toteutetaan tavalla, joka ei vaaranna lähialveluja.

Helsinki varmistaa, että kaikilla kuntalaisilla on mahdollisuus hankkia ja vahvistaa tietoyhteiskunnan edellyttämiä taitoja.

Baanan ja Töölönlahden alueesta tehdään tasokas ja kansainvälisesti tunnettu kulttuurin ja vapaa-ajan keskittymä.

Kehittyvää museoverkoston pyritään edelleen vahvistamaan.

Suvilahden alueen kehittäminen kansainvälisesti erottuvaksi, pysyväksi tapahtuma-alueeksi selvitetään.

Helsingin päämäärä on, että jokaisella lapsella ja nuorella on harrastus.

Liikkumista edistetään yhä laaja-alaisemmin kaupungin tuottamalla palveluilla. Kaupunkiympäristöä sekä liikunta- ja kulttuuritarjontaa kehitetään liikkumiseen ja arkiaktiivisuuteen kannustavaksi. Lapsia ja nuoria liikutetaan yhä enemmän kiinteänä osana heidän arkeaan varhaiskasvatuksessa ja kouluissa. Väestöryhmien erot tunnistetaan ja palveluja kohdennetaan erityistä tukea tarvitseville ja korkean riskin kohderyhmille.

Helsingin saaristosta tehdään entistäkin houkuttelevampi matkailu- ja virkistyskohde. Helsinkiin luodaan saaristoa hyödyntävä kansainvälinen julkisen taiteen biennale.

Sitovien tavoitteiden kytkeytyminen strategisiin lähtökohtiin

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan sitovat tavoitteet keskittyvät palvelujen houkuttelevuuteen ja toimialamallin läpivientiin.

Strategisiin lähtökohtiin sitovat tavoitteet kytkeytyvät strategiamittariston luomisen prosessissa. Toimialan yhteisen strategiamittariston valmistuminen on yhden sitovan tavoitteen mittari.

Toimialan sisältämät palvelut ovat perinteisesti olleet erillään toisistaan. Toimialamallin hyötyjen realisoituminen edellyttää yhteistä laatujärjestelmää ja yhteisiä tavoitteita. Näiden rakentaminen on merkittävä osa vuoden 2018

pä utslagningsutmaningen bland unga. Särskild uppmärksamhet fåsts vid situationen för unga med främmande språk som modersmål, vars proportionella andel bland unga som står utanför utbildningen och arbetet är betydligt större.

Staden säkerställer att dess lokaler är enkla och trygga att använda för utbildnings-, medborgar- och kulturverksamhet.

Centrumbiblioteket Ode och Busholmens idrottslokal Bunkern byggs på ett sätt som inte äventyrar närservicen.

Helsingfors säkrar att alla kommuninvånare har en möjlighet att skaffa och stärka de kunskaper som informationssamhället förutsätter.

Området kring Banan och Tölövikens görs till ett högklassigt och internationellt känt centrum för kultur och fritid.

Museinätverket utvecklas och stärks fortsättningsvis.

Utvecklandet av Södervik till ett internationellt framstående, permanent evenemangsområde utreds.

Helsingfors mål är att varje barn och ungdom har en hobby.

Rörligheten främjas allt mångsidigare med hjälp av tjänster som staden producerar. Stads miljön och idrotts- och kulturutbudet utvecklas så att det uppmuntrar till motion och vardagsaktivitet. Rörelse görs allt mera till en fast del av vardagen för barn och unga inom småbarnspedagogiken och i skolorna. Skillnader mellan befolkningsgrupper identifieras och tjänster riktas till personer som behöver särskilt stöd och till målgrupper med hög risk.

Helsingfors skärgård görs till ett allt mer lockande turist- och rekreativområde. I Helsingfors skapas en internationell biennial för offentlig konst som utnyttjar skärgården.

Hur de bindande målen kopplas till de strategiska utgångspunkterna

De bindande målen för kultur- och fritidssektorn fokuserar på tjänsternas attraktivitet och genomförandet av sektor-modellen.

De bindande målen kopplas till de strategiska utgångspunkterna i samband med processen för skapandet av strategimätare. Färdigställandet av gemensamma mätare för sektorn är en mätare för ett bindande mål.

Tjänsterna som ingår i sektorn har traditionellt varit separata i förhållande till varandra. Förverkligandet av nyttorna av sektormodellen förutsätter ett gemensamt kvalitetssystem och gemensamma mål. Byggandet av

tavoitteita.

Tämän lisäksi sitoviin tavoitteisiin on nostettu erityisesti palvelujen houkuttelevuutta osoittavia suoritettavuuksia. Koska toimialan palvelut ovat käyttäjilleen vapaaehtoisia, suoritettavuudet kertovat myös palvelujen laadusta.

Toimialan henkilöstösuunnitelma 2018–2020

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan vakinaisen henkilöstön määrä on vuoden 2018 alussa arviolta 1 633 henkilöä. Se on vähemmän kuin vuonna 2017, mikä selittyy pääosin eläköitymisellä. Toimialan koko henkilöstömäärä vakinaiset ja määräaikaiset yhteenlaskettuna on vuoden 2018 alussa arviolta 1 811 henkilöä. Lähtövaihtuvuuden arvioidaan vuonna 2018 olevan 80 henkilöä, joista 30 henkilön osalta palveluksesta eroamisen syy on eläkkeelle siirtyminen.

Toimialan ja toimialahallinnon henkilöstösuunnittelua jatketaan vuonna 2018. Keskeinen henkilöstöön liittyvä muutos liittyy toimialan hallinto- ja tukipalveluille määriteltyyn tavoitetasoon, joka on saavutettava 1.1.2019 mennessä. Määritelty tavoitetaso on noin 40 henkilötyövuotta matalampi kuin vuoden 2016 lopun henkilöstömäärä. Tavoitetaso jälkeen henkilöstömäärän ei toimialalla ennusteta muuttuvan.

Kilpailukykysojimus vaikuttaa palkan sivukuluihin ja lomarahoihin ja sen vaikutuksesta henkilöstömenot alenevat.

Toimialan tilankäyttösuunnitelma 2018–2020

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan tilanmäärää kasvattavat tarkastelukaudella erityisesti keskustakirjasto Oodi ja Jätkäsaaren Bunkkerin liikuntatila ja uimahalli.

Muut tilahankkeet liittyvät kaupunkirakenteen muuttumiseen tai tilankäytön tehostamiseen. Näitä hankkeita ovat kansainvälisen kulttuurikeskus Caisan vuokratilat, mahdollisesti toteutettava Suvilahden kaasukellojen käyttöönotto, Laajasalon kirjasto ja nuorisotila, Herttoniemen kirjasto ja nuorisotila, Hyrylän kokoelmakeskuksen korvaavan tilan hankkiminen, Malminkartanon nuorisotalo ja Jakomäen sydämen nuorisotilat.

Digitalisaatio ja tietotekniikan palvelutuotannon ja prosessien kehittämisessä

Toimialan digitalisaation keskeiset tavoitteet ovat:

- mahdollistaa saumaton, asiakkaan omista tarpeista lähtevä asiakaskokemus toimialan palveluissa.
- tehostaa toimintaa yhtenäistämällä palveluja, kehittämällä ja automatisoimalla taustaprosesseja sekä hyödyntämällä erilaisia kaupunkiyhteisiä,

nessa är en betydande del av målen för år 2018.

I de bindande målen ingår dessutom prestationsmål som riktar särskilt till tjänsternas attraktivitet. Eftersom tjänsterna i sektorn är frivilliga för användarna, beskriver prestationsmålen också tjänsternas kvalitet.

Sektorns personalplan 2018–2020

Antalet ordinarie anställda i kultur- och fritidssektorn är i början av år 2018 uppskattningsvis 1 633 personer. Det är färre än år 2017, vilket huvudsakligen beror på pensioneringar. Sektorns alla anställda, ordinarie och visstidsanställda, är i början av år 2018 uppskattningsvis 1 811 personer. Personalomsättningen beräknas år 2018 vara 80 personer, varav 30 personer går i pension.

Sektorns och sektorförvaltningens personalplanering fortsätter år 2018. En central förändring i fråga om de anställda hänför sig till målnivån för sektorns förvaltnings- och stödtjänster, som ska uppnås före 1.1.2019. De fastställda målnivån är cirka 40 årsverken lägre än antalet anställda vid utgången av år 2016. Efter målnivån väntas antalet anställda inte ändras inom sektorn.

Konkurrenskraftsavtalet påverkar lönebikostnaderna och semesterpenningen och personalutgifterna minskar med anledning av avtalet.

Sektorns plan för lokalanvändningen 2018–2020

I kultur- och fritidssektorn ökar lokalytan under rapporteringsperioden särskilt med anledning av centrumbiblioteket Ode och Bunkerns idrottslokal och simhall på Busholmen.

De övriga lokalprojekten har att göra med ändringar i stadsstrukturen eller effektivisering av lokalanvändningen. Sådana projekt är internationella kulturcentret Caisas hyreslokaler, det eventuella ibruktagandet av gasklockorna i Södervik, Degerö bibliotek och ungdomslokal, Herttonäs bibliotek och ungdomslokal, anskaffning av en ersättande lokal för samlingscentralen i Skavaböle, Malmgårds ungdomsgård och ungdomslokaler i Jakobackas kärna.

Digitalisering och IT vid utvecklingen av tjänsteproduktionen och processerna

De centrala målen för digitaliseringen i sektorn:

- att i sektorns tjänster möjliggöra en helgjuten kundupplevelse utifrån kundens egna behov.
- att effektivisera verksamheten genom att integrera tjänster, utveckla och automatisera bakgrundsprocesser och utnyttja olika slags lokala eller

Talousarvion seurannassa tarkasteltavat tavoitteet

Sitovat toiminnan tavoitteet

- a) Tiedolla johtaminen: Monipuolista tietoa hyödyntävän toimintatavan käyttöön ottaminen toimialalla. Tavoitteen toteutumisen mittarina ovat tiedolla johtamisen tavoitteiden ja mittareiden valmistuminen, tiedolla johtamisen käytäntöjen kuvaus sekä toimintatavan käyttöön ottaminen vuoden 2018 aikana.
- b) Asiakaskokemus: Toimialan eri palvelujen kohderyhmät määritellään asiakastuntemukseen perustuvien motivaatiopohjaisten kävijäprofiilien avulla. Kullekin palvelulle määritellään asiakaslupaukset ja tavat arvioida asiakaskokemuksen laatua. Tavoitteen toteutumisen mittarina on asiakaslupausten ja ensimmäisten asiakaskokemuserviöiden valmistuminen. Näitä käytetään lähtötietoina sekä niiden pohjalta laaditaan vuoden 2019 sitovia toiminnallisia tavoitteita.
- c) Digitaalisuus: Toimialan palveluissa toteutetaan rajattu kokeilu eri palveluja yhdistävästä digitaalisesta asiakkuudesta, jolla lisätään toimialan palvelujen saavutettavuutta. Kokeilun tulokset ovat koko kaupunkiorganisaation käytössä. Tavoitteen toteutumisen mittarina ovat kokeilun toteuttaminen ja sen tulosten valmistuminen.

Mål som granskas vid budgetuppföljningen

Bindande verksamhetsmål

- a) faktabaserat ledarskap: Ibruktagande av ett tillvägagångssätt som utnyttjar mångsidiga fakta i sektorn. Mätare för förverkligandet av målet är färdigställandet av målen och mätarna för faktabaserat ledarskap, en beskrivning av praxis för faktabaserat ledarskap och ibruktagandet av tillvägagångssättet under år 2018.
- b) Kundupplevelse: Målgrupperna för sektorns olika tjänster definieras utifrån motivationsbaserade användarprofiler som grundar sig på kundkänedom. För varje tjänst definieras kundgarantier och sätt att utvärdera kvaliteten på kundupplevelsen. Mätare för förverkligandet av målet är färdigställandet av kundgarantierna och de första utvärderingarna av kundupplevelsen. De här utnyttjas som ursprungsdata och utifrån dem utarbetas 2019 års bindande funktionella mål.
- c) Digitalisering: I sektorns tjänster genomförs ett begränsat försök med en digital kundrelation som förenar tjänster och som används för att öka tillgängligheten av tjänsterna i sektorn. Försökets resultat kan utnyttjas inom hela stadsorganisationen. Mätare för förverkligandet av målet är genomförandet av försöket och färdigställandet av dess resultat.

Määrä- ja taloustavoitteet – Kvantitativa och ekonomiska mål

Kulttuuri- ja vapaa-aikatoimialan suoritettavatavoitteet ovat sitovia minimitaloiteita. – Kultur- och fritidssektorns prestationsmål är bindande minimimål.

	2016	2017	ennuste prognos 2017	2018	2019	2020
Suoritettavatavoitteet – Prestationsmål						
Liikunta – Motion och idrott						
Käyntikerrat – Antal besök		8 300 000	8 300 000	8 400 000	8 400 000	8 400 000
Aukiolopäivät (monitoimi- ja uimahallit, maa-uimalat ja tekojääkentät) – Öppethållning, dagar (allaktivitets- och simhallar, friluftsbad och konstisbanor)		2 670	2 670	2 730	2 754	2 768
Nuoriso – Ungdomar						
Käyntikerrat – Antal besök	1 410 000	1 410 000	1 425 000	1 430 000	1 430 000	1 440 000
Toiminnan tuottamiseen osallistuneet nuoret – Unga som varit med och producerat verksamhet	1300	1430	2800	3300	3500	3700
RuutiBudjettiin osallistuneet yläkoulut (%) – Deltagarskolor (årskurserna 7-9) i KrutBudgeten (%)	100	100	100	100	100	100
Kulttuuri – Kultur						
Yleiset kulttuuripalvelut – Allmänna kulturtjänster						
Tapahtumien määrä – Antal evenemang	1 680	1 680	1 680	1 680	1 680	1 680
Käyntikerrat – Antal besök	425 000	430 000	430 000	430 000	430 000	430 000
Yhteisöllisesti tuotetut tapahtumat – Gemenskapligt producerade evenemang	255	255	255	255	255	255
Haettujen avustusten määrä – Understöd som sökts	990	990	990	990	990	990
Orkesteri – Orkester						
Sinfonikonserttien määrä – Antal symfonikonsserter	44	43	43	44	44	44
Käyntikerrat – Antal besök	110 000	110 000	110 000	110 000	110 000	110 000
HAM						
Käyntikerrat – Antal besök	253 522	145 000	180 000	145 000	145 000	145 000
Museo – Museum						
Käyntikerrat – Antal besök	401 181	200 000	330 000	300 000	300 000	300 000
Julkiseen verkkoon avatut tietueet – Poster som öppnats till det offentliga nätverket	51 502	52 500	52 500	60 000	67 500	75 000
Kirjasto – Bibliotek						
Aukiolotunnit – Öppettimmar	106 912	106 500	106 500	106 000	106 000	106 000
Käyntikerrat – Antal besök	14 400 000	14 400 000	15 900 000	15 500 000	17 000 000	17 000 000

**Tehokkuus / taloudellisuus –
Effektivitet/lönsamhet**
**Toiminnan laajuustiedot – Verksamhetens
omfattning**
Resurssit – Resurser

Henkilötyövuosi – Årsverke	1 807	1 828	1 828	1 811	1 787	1 787
Tilat m ² – Lokaler m ²	308 578	308 316	308 316	316 078	328 298	324 259

Tuottavuuden toteutuminen – Produktivitetens utfall

	2016	2017	ennuste prognos 2017	2018	2019	2020
--	------	------	----------------------------	------	------	------

Tuottavuus – Produktivitet (2014=100)

Tilankäytön tehokkuuden toteutuminen 2016 - 2020 – Effektivitet i lokalanvändningen 2016 - 2020

	2016	2017	ennuste prognos 2017	2018	2019	2020
--	------	------	----------------------------	------	------	------

Tilojen kokonaispinta-ala htm ² – Lokalyta sammanlagt, m ² lägenhetsyta	308 578	308 316	308 316	316 078	328 298	324 259
---	---------	---------	---------	---------	---------	---------

Tilojen pinta-alamäärä (htm ²) suhteessa asiakasmäärään – Lokalyta (m ² lägenhetsyta) i förhållande till antalet användare	2,02	2,09	2,09	2,37	2,22	2,14
---	------	------	------	------	------	------

Hallintokunnan oma mittari – Sektorns egen mätare

Tuottavuuden kehittymistä kuvaavat tunnusluvut

Vuoden 2018 aikana rakennetaan kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan tuottavuusmatriisi siten, että se kannustaa toteuttamaan kaupunkistrategiaa sekä lisäämään palvelujen laatua ja kustannustehokkuutta.

Toiminnan tuloksellisuus ja vaikuttavuus

Toimialan tulee strategiakaudella vahvistaa kustannustiedon tietopohjaa ja vertailtavuutta. Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialalla ei ole kirjastoalaa lukuun ottamatta olemassa yhdenmukaista kustannusten vertailutietoa. Kuntakohtaisessa vertailussa tiedonkeruun vertailukelpoisuutta heikentää palveluiden järjestämistapojen erilaisuus eri kunnissa.

Nyckeltal för produktivitetens utvecklingen

Under år 2018 byggs kultur- och fritidssektorns produktivitetens matriis så att den uppmuntrar till att förverkliga stadsstrategin och öka tjänsternas kvalitet och kostnads-effektivitet.

Verksamhetens resultat och effekt

Sektorn ska under strategiperioden förstärka kunskapsunderlaget för och jämförbarheten av kostnadsuppgifterna. I kultur- och fritidssektorn finns inga, med undantag av biblioteksbranschen, enhetliga jämförelsedata om kostnader. I en jämförelse per kommun försvagas jämförbarheten av informationsuppsamlingen av olikheten som präglar tjänsternas organiseringsätt i olika kommuner.

Palvelujen vaikuttavuuden arviointi edellyttää nykyistä parempaa raportointimallia. Vuodesta 2014 toteutettu nuorten hyvinvointikertomus on hyvä malli raportoinnille, jossa yhdistetään tunnuslukuja, asiakkaiden ja henkilöstön kokemustietoa sekä akateemista tutkimusta. Samoin toimialan on kehitettävä nykyistä systemaattisempia toimintamalleja kerätä havainnointitietoa asiakastilanteista. Ennaltaehkäisevä hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen edellyttää vastaavanlaista, eri tietoaaineistoja yhdistävää toimintatapaa myös muille väestöryhmille.

Tilankäytön tehokkuuden toteutuminen 2016 – 2020

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan palveluverkko koostuu n. 200 toimipisteestä, joiden tilamäärävuonna 2017 on 308 316 htm². Tilamäärän ennustetaan kasvavan vuosina 2017–2027 noin 9 %. Toimialan tilamäärää kasvattavat tarkastelukaudella keskustakirjasto Oodi ja Jätkäsaaren Bunkkerin liikuntatila ja uimahalli.

Tilankäytön tehostamistoimenpiteistä keskeisin on yhteiskäyttötarkastelut ja niiden mahdollistama asiakasmäärän kasvattaminen suhteessa käytettävissä oleviin neliöihin. Toinen merkittävä mahdollisuus tilankäytön tehostamiselle on parantaa toimialan hallinto- ja toimistotilojen tilatehokkuutta ja käyttöastetta keskittämällä niitä yhteisiin toimitiloihin.

Utvärderingen av tjänsternas effektivitet förutsätter en rapporteringsmodell som är bättre än den nuvarande. Välfärdsberättelsen om de unga i Helsingfors som har utförts sedan år 2014 är en bra modell för rapportering, som kombinerar nyckeltal, kunders och anställdas empiriska kunskap och akademisk forskning. Likaså ska sektorn utveckla verksamhetsmodeller som är mera systematiska än de nuvarande för att samla in observationsinformation om kundsituationer. Att främja välmående och hälsa genom förebyggande åtgärder förutsätter ett motsvarande verksamhetssätt som kombinerar olika datamaterial också för andra befolkningsgrupper.

Effektivitet i lokalanvändningen 2016–2020

Kultur- och fritidssektorns servicenätverk består av ca 200 verksamhetsställen vars lokalyta år 2017 är 308 316 m² lägenhetsyta. Lokalytan väntas öka med cirka 9 % under åren 2017–2027. Sektorns lokalyta ökas under rapporteringsperioden av centrumbiblioteket Ode och Bunkerns idrottslokal och simhall i Busholmen.

Den viktigaste effektiviseringsåtgärden i fråga om lokalanvändning är sambruksgranskningar och den ökning av antalet kunder som de möjliggör i förhållande till antalet kvadratmeter som är tillgängliga. En annan betydande möjlighet för att effektivisera lokalanvändningen är att förbättra lokaleffektiviteten och användningsgraden av sektorns förvaltnings- och kontorslokaler genom att koncentrera dem till gemensamma verksamhetslokaler.

4 10 02 Kulttuurin laitosavustukset – Understöd till kulturanläggningar

1 000 €	Käyttö Förbrukning	Talousarvio Budget	Ennuste - Prognos	Ehdotus Förslag	Talousarvio Budget	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2019	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2020
	2016	2017	2017	2018	2018		
Tulot yhteensä - Inkomster sammanlagt							
Menot yhteensä - Utgifter sammanlagt		9 080	8 854	17 353	24 331	24 357	24 383
<i>Ylitysoikeus - Överskridningsrätter</i>							
Toimintakate - Verksamhetsbidrag		-9 080	-8 854	-17 353	-24 331	-24 357	-24 383
Poistot - Avskrivningar							
Tilikauden tulos - Räkenskapsperiodens resultat		-9 080	-8 854	-17 353	-24 331	-24 357	-24 383
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) – Räkenskapsperiodens överskott (underskott)		-9 080	-8 854	-17 353	-24 331	-24 357	-24 383
Muutos - Förändring, %							
Tulot - Inkomster							
Menot - Utgifter						0,1	0,1

Kulttuurin laitosavustuksiin on taloussuunnitelmakaudelle lisätty Korkeasaaren eläintarhan säätiön avustukset. Kaupunginvaltuusto päätti 27.9.2017 hyväksyä Korkeasaaren eläintarhan säätiö sr -nimisen säätiön perustamisen, hyväksyä Korkeasaaren eläintarhan toiminnan siirtämisen perustettavan säätiön hoidettavaksi 1.1.2018 lukien. Samalla kaupunginvaltuusto päätti hyväksyä Korkeasaaren eläintarhan säätiö sr:lle annettavaa toimintatukea koskevan avustusohjelman vuosille 2017–2027. Avustusohjelman mukaisesti kaupunki maksaa säätiölle peruspääomana toimintatukea 1,2 miljoonaa euroa vuonna 2017 ja tämän jälkeen, vuosina 2018 - 2027, vuosittain enintään viisi miljoonaa euroa edellyttäen, että vuosittaisessa talousarviossa myönnetään tarkoitukseen määräraha. Talousarvioon on huomioitu Korkeasaaren eläintarhan säätiön avustuksiin 4,6 milj. euroa.

Myös Helsinki viikon säätiön ja Umo säätiön avustukset sisältyvät Kulttuurin laitosavustuksien talousarviokohtaan.

I understöden till kulturanläggningar har för ekonomiplanepreioden tillagts understöd till Högholmens djurgårds stiftelse. Stadsfullmäktige beslutade 27.9.2017 godkänna bildande av en stiftelse med namnet Högholmens djurgårds stiftelse sr och godkänna överföring av Högholmens djurgårds verksamhet till den stiftelse som bildas räknat från 1.1.2018. Stadsfullmäktige beslutade samtidigt godkänna ett understödsprogram som gäller verksamhetsstöd till Högholmens djurgårds stiftelse sr under åren 2017–2027. Enligt understödsprogrammet betalar staden ett grundkapital på 1,2 miljoner euro i form av verksamhetsstöd till stiftelsen år 2017 och därefter, under åren 2018–2027, högst fem miljoner euro årligen med den förutsättningen att anslag för detta ändamål beviljas i den årliga budgeten. I budgeten har det beaktats att 4,6 mn euro betalas som understöd till Högholmens djurgårds stiftelse.

Också understöden till stiftelsen Helsingforsveckan och Umo-stiftelsen ingår i budgetmomentet Understöd till kulturanläggningar.

4 10 03

Liikunnan laitosavustukset – Understöd till idrottsanläggningar

1 000 €	Käyttö Förbrukning	Talousarvio Budget	Ennuste - Prognos	Ehdotus Förslag	Talousarvio Budget	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2019	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2020
	2016	2017	2017	2018	2018		
Tulot yhteensä - Inkomster sammanlagt							
Menot yhteensä - Utgifter sammanlagt		4 225	4 556	9 525	9 525	10 578	10 877
<i>Ylitysoikeus - Överskridningsrätter</i>							
Toimintakate - Verksamhetsbidrag		-4 225	-4 556	-9 525	-9 525	-10 578	-10 877
Poistot - Avskrivningar							
Tilikauden tulos - Räkenskapsperiodens resultat		-4 225	-4 556	-9 525	-9 525	-10 578	-10 877
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) – Räkenskapsperiodens överskott (underskott)		-4 225	-4 556	-9 525	-9 525	-10 578	-10 877
Muutos - Förändring, %							
Tulot - Inkomster							
Menot - Utgifter						11,1	2,8

5 SOSIAALI- JA TERVEYSTOIMIALA – SOCIAL- OCH HÄLSOVÅRDSSEKTORN

1 000 €	Käyttö Förbrukning	Talousarvio Budget	Ennuste - Prognos	Ehdotus Förslag	Talousarvio Budget	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2019	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2020
	2016	2017	2017	2018	2018		
Tulot yhteensä - Inkomster sammanlagt	285 986	199 476	208 074	199 524	192 439	192 439	192 439
Menot yhteensä - Utgifter sammanlagt	2 188 497	2 025 287	2 071 818	2 042 105	2 060 580	2 099 946	2 160 669
<i>Ylitysoikeus - Överskridningsrätter</i>							
Toimintakate - Verksamhetsbidrag	-1 902 511	-1 825 810	-1 863 744	-1 842 581	-1 868 141	-1 907 507	-1 968 230
Poistot - Avskrivningar	9 604	16 801	16 800	16 800	16 800	16 800	16 800
Tilikauden tulos - Räkenskapsperiodens resultat	-1 912 115	-1 842 612	-1 880 544	-1 859 381	-1 884 941	-1 924 307	-1 985 030
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) - Räkenskapsperiodens översko	-1 912 115	-1 842 612	-1 880 544	-1 859 381	-1 884 941	-1 924 307	-1 985 030
Muutos - Förändring, %							
Tulot - Inkomster		-30,2	4,3	0,0	-3,5		
Menot - Utgifter		-7,5	2,3	0,8	1,7	1,9	2,9

Sosiaali- ja terveystoimiala sisältää viisi talousarviokohtaa: sosiaali- ja terveyspalvelut, toimeentulotuki, vastaanottokeskukset ja valtion korvaamat maahanmuuttopalvelut, Apotti ja sote- ja maakuntauudistus sekä Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä.

Social- och hälsovårdssektorn innehåller fem budgetmoment: social- och hälsovårdstjänster, utkomststöd, flyktingförläggningar och invandringstjänster som staten ersätter, Apotti och vård- och landskapsreformen samt samkommunen Helsingfors och Nylands sjukvårdsdistrikt.

5 10 01 Sosiaali- ja terveystalvelut – Social- och hälsovårdstjänster

1 000 €	Käyttö Förbrukning	Talousarvio Budget	Ennuste - Prognos	Ehdotus Förslag	Talousarvio Budget	Talou- suunnitelma Ekonomiplan 2019	Talou- suunnitelma Ekonomiplan 2020
	2016	2017	2017	2018	2018		
Tulot yhteensä - Inkomster sammanlagt	194 875	169 324	170 824	169 323	164 571	164 571	164 571
Menot yhteensä - Utgifter sammanlagt	1 470 233	1 445 718	1 447 218	1 441 929	1 453 602	1 481 818	1 525 342
<i>Ylitysoikeus - Överskridningsrätter</i>							
Toimintakate - Verksamhetsbidrag	-1 275 358	-1 276 393	-1 276 394	-1 272 606	-1 289 031	-1 317 247	-1 360 771
Poistot - Avskrivningar	9 582	16 800	16 800	16 800	16 800	16 800	16 800
Tilikauden tulos - Räkenskapsperiodens resultat	-1 284 940	-1 293 193	-1 293 194	-1 289 406	-1 305 831	-1 334 047	-1 377 571
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) - Räkenskapsperiodens översko	-1 284 940	-1 293 193	-1 293 194	-1 289 406	-1 305 831	-1 334 047	-1 377 571
Muutos - Förändring, %							
Tulot - Inkomster		-13,1	0,9	-0,0	-2,8		
Menot - Utgifter		-1,7	0,1	-0,3	0,5	1,9	2,9

Toimintaympäristön muutosten vaikutukset 2018 talousarvioon

Taloussuunnitelmakausi 2018–2020 on Helsingin kaupungin sosiaali- ja terveystoimialalla suurten muutosten aikaa. Vuosina 2018–2019 toimitaan kesäkuussa 2017 voimaan tulleen Helsingin kaupungin johtamisjärjestelmän mukaisesti, ja vuonna 2020 on suunniteltu toteutuvaksi valtakunnallinen maakunta- ja sote-uudistus sekä asiakas- ja potilastietojärjestelmä Apotin käyttöönotto Helsingissä. Toimialalla jatketaan myös sosiaali- ja terveystalvelujen uudistamista. Kesällä 2017 käynnistyi Itäkeskuksen perhekeskus, syksyllä 2017 Vuosaaren perhekeskus ja vuoden 2018 alkupuolella aloittaa toimintansa Kalasataman terveyst- ja hyvinvointikeskus.

Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestäminen ja tuottaminen muuttuvat todennäköisesti 1.1.2020 alkaen, kun sosiaali- ja terveystalvelujen järjestäminen siirtyy maakunnille ja järjestäminen ja tuottaminen erotetaan toisistaan. Myös sosiaali- ja terveydenhuollon rahoitus ja ohjaus muuttuvat.

Eduskunnan käsittelyssä oleviin lakiesityksiin tehdään perustuslakivaliokunnan 29.6.2017 antaman lausunnon edellyttämät muutokset. Valinnanvapauslain osalta hallitus antaa uuden hallituksen esityksen aikaisintaan lokakuussa 2017. Maakunta- ja sosiaali- ja terveystalvelujen uudistusta sekä valinnanvapautta koskevat lakiesitykset käsitellään eduskunnassa samaan aikaan.

Hur förändringar i omvärlden påverkar budgeten för år 2018

Ekonomiplaneprioden 2018–2020 innebär stora förändringar för Helsingfors stads social- och hälsovårdssektor. Under åren 2018–2019 ordnas verksamheten enligt Helsingfors stads ledarskapsystem som trädde i kraft i juni 2017, och det finns planer på att år 2020 förverkliga en nationell landskaps- och vårdreform samt ta i bruk klient- och patientdatasystemet Apotti i Helsingfors. I sektorn fortsätter också förnyandet av social- och hälsovårdstjänsterna. Sommaren 2017 öppnade familjecentret i Östra centrum, hösten 2017 familjecentret i Nordsjö och i början av 2018 inleder Fiskehamnens hälso- och vårdcenter sin verksamhet.

Ordandet och produktionen av social- och hälsovården förändras antagligen räknat från 1.1.2020 då ordandet av social- och hälsovårdstjänster övergår från kommunerna till landskap och ordandet och produktionen separeras från varandra. Förändringarna gäller även finansieringen och styrningen av social- och hälsovården.

I lagförslagen som är under behandling i riksdagen görs de ändringar som grundlagsutskottets utlåtande 29.6.2017 förutsätter. I fråga om lagen om valfrihet föreligger regeringen riksdagen ett nytt förslag tidigast i oktober 2017. Landskapsreformen och reformeringen av social- och hälsovårdstjänsterna och lagförslagen om valfrihet behandlas samtidigt i riksdagen.

Helsingin sosiaali- ja terveystoimialan palvelutuotannosta osa siirtynee nykyistä laajemman valinnanvapauden piiriin. Pääkaupunkiseudulla tuottajien välistä kilpailua tulee olemaan johtuen runsaasta yksityisen ja kolmannen sektorin palvelutarjonnasta alueella. Tavoitteena on toimialan palvelutuotannon järjestäminen mahdollisimman kustannustehokkaasti, vaikuttavasti, asiakaslähtöisesti ja henkilöstön työhyvinvoinnista huolehtien. Helsinki osallistuu aktiivisena toimijana maakunta- ja sote-uudistuksen valmisteluun.

Tavoitteena on, että Helsingin sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut ovat kaikilta osin kilpailukykyisiä. Riippumatta maakunta- ja sote-uudistuksen etenemisestä palveluja uudistetaan määrätietoisesti sellaisiksi, jotka helsinkiläiset haluavat jatkossakin valita. Tämä saavutetaan palveluja ja palvelurakennetta uudistamalla, ja huolehtimalla asiakaskokemukseltaan ja saatavuudeltaan hyvistä, vaikuttavista ja laadukkaista monipuolisista palveluista sekä asianmukaisista toimitiloista. Isossa muutoksessa myönteinen henkilöstökokemus edellyttää henkilöstön osaamisen kehittämistä ja itseohjautuvuutta tukevaa, valmentavaa johtamista sekä selkeitä tavoitteita ja mittareita.

Omaishoitolaki uudistui 1.7.2016 lukien ja uudistuksen yhteydessä vapaapäiväoikeus laajeni koskemaan kaikkia kaupungin kanssa sopimuksen tehneitä omaishoitajia. Lain myötä omaishoitoperheillä on oikeus vähintään kahteen lakisääteiseen vapaapäivään kuukaudessa. Uudistuksen arvioidaan tuovan lisäkustannuksia jatkossa lakisääteisten vapaiden käytön lisääntyessä. Omaishoitoa kehitetään ja sen osuutta sekä houkuttelevuutta pyritään kasvattamaan muiden hoitomuotojen rinnalla. Omaishoitajia tuetaan omaishoitolain mukaisesti hoitopalkkioilla, vapailla ja yksilöllisesti suunnitelluilla palveluilla tarvittaessa palvelusetelitä käyttäen. Omaishoitoa kehitetään pitkäjänteisesti yhteistyössä muiden pääkaupunkiseudun kuntien ja järjestöjen kanssa.

Valmisteilla on lisäksi vammaispalvelulain ja kehitysvammalain yhteensovitus uudeksi vammaispalveluja koskevaksi erityislainsiksi ja esitys laiksi heikossa työmarkkina- asemassa olevien sosiaalisesta kuntoutuksesta. Lakiuudistukset ovat osin viivästyneet. Lakien edellyttämät toiminnalliset muutokset toteutetaan säädösten tullessa voimaan. Vammaislainsäädännön uudistuksen on tarkoitus astua voimaan vuoden 2019 alusta.

Hyvinvointi- ja terveyserot ja eriarvoisuus eivät ole vähentyneet tavoitellusti. Sosioekonomisten ja alueellisten hyvinvointi- ja terveyserojen kaventaminen tietoon ja vaikuttavuuteen perustuvilla menetelmillä on edelleen keskeinen tavoite Helsingissä. Tavoitteen saavuttamisessa korostuu yhteistyö eri toimijoiden kesken, erityisesti

En del av serviceproduktionen i Helsingfors social- och hälsovårdssektor kommer antagligen att flyttas så att den omfattas av en bredare valfrihet. I huvudstadsregionen kommer det att förekomma konkurrens mellan producenter på grund av det stora serviceutbudet inom privata sektorn och den tredje sektorn. Målet är att serviceproduktionen i sektorn ordnas så kostnadseffektivt, effektivt och kundorienterat som möjligt och med beaktande av de anställdas arbetshälsa. Helsingfors deltar aktivt i beredningen av landskaps- och vårdreformen.

Målet är att social- och hälsovårdens tjänster i Helsingfors är konkurrenskraftiga till alla delar. Oberoende av hur landskaps- och vårdreformen avancerar förnyas tjänsterna målmedvetet så att helsingforsarna också i fortsättningen vill välja dem. Det här uppnås genom att förnya tjänsterna och servicestrukturen och tillhandahålla tjänster som är effektfulla, högklassiga och till kundupplevelsen och tillgängligheten goda, likaså ändamålsenliga verksamhetslokaler. En positiv personallupplevelse i den stora reformen förutsätter utveckling av de anställdas kunskaper och förberedande ledarskap som stöder självinstruktion samt tydliga målsättningar och mätare.

Lagen om stöd för närståendevård reformerades 1.7.2016 och i samband med reformen utökades rätten till lediga dagar så att den omfattar alla närståendevårdare som har avtal med staden. I och med lagen har närståendevårdarfamiljerna rätt till minst två lagstadgade lediga dagar per månad. Reformen väntas i fortsättningen skapa tilläggs-kostnader då utnyttjandet av de lagstadgade lediga dagarna ökar. Närståendevården utvecklas och dess andel och attraktivitet ska förbättras vid sidan av de andra vårdformerna. Närståendevårdarna ges stöd i enlighet med lagen om stöd för närståendevård med vårdarvoden, lediga dagar och individuellt planerade tjänster, vid behov med hjälp av servicesedlar. Närståendevården utvecklas långsiktigt i samverkan med andra kommuner och organisationer i huvudstadsregionen.

För närvarande bereds dessutom en sammanslagning av lagen om service och stöd på grund av handikapp och lagen angående specialomsorger om utvecklingsstörda till en ny speciallag som gäller tjänster för personer med funktionsnedsättning och ett förslag till lag om sysselsättningsfrämjande social rehabilitering. Lagreformerna har delvis blivit fördröjda. De funktionella förändringar som lagarna förutsätter genomförs när författningarna träder i kraft. Det är meningen att reformen av handikapplagstiftningen träder i kraft från ingången av år 2019.

Välfärds- och hälsoskillnaderna och ojämlikheten har inte minskat såsom planerat. Att minska socioekonomiska och lokala välfärds- och hälsoskillnader med hjälp av metoder som grundar sig på information och effekt är fortfarande ett centralt mål i Helsingfors. I uppfyllelsen av målet betonas samverkan mellan olika aktörer, särskilt för att identifiera

haavoittuvassa asemassa ja syrjäytymisriskissä olevien tunnistamiseksi ja tavoittamiseksi.

Hallituksen puoliväliriihessä on esitetty Ohjaamoiden toiminnan vakinaistamista. Päätös koskee vuosia 2018 – 2021. Ohjaamoiden vakinaistamiseen saadaan valtion tukea. Valtion tuki riippuu kuitenkin siitä, miten kunnat sitoutuvat Ohjaamotoimintaan. Sosiaali- ja terveystoimialan panostus kattaa kahden sosiaalityöntekijän, asumisneuvojan ja terveydenhoitajan kustannukset.

Turvapaikanhakijoiden määrä ei ole kasvanut, mutta Helsinki on sitoutunut vastaanottamaan kertaluontoisella kuntapaikkakiintiöllä oleskeluluvan saaneita lapsiperheitä. Kuntapaikkakiintiön lisäksi koko ajan kasvaa muualta Suomesta pääkaupunkiseudulle tapahtuva omaehtoinen muuttamista. Samoin yksin Suomeen tulleiden alaikäisten lasten vastaanotto lisääntyy ja tähän on sitouduttu ELY:n ja Helsingin kaupungin välisellä sopimuksella.

Väestöennusteen mukaan Helsingin väestömäärä kasvaa noin 23 000 henkilöllä vuosien 2017–2020 välillä. Alle kouluikäisten, kouluikäisten ja yli 65-vuotiaiden määrän kasvu on voimakkainta. Osa Helsingin väestönkasvusta perustuu vieraskielisen väestön kasvuun.

Helsingin talous- ja työllisyyskehitys vaikuttaa sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen kysyntään väestön kasvun ohella.

Arvio palvelujen kysynnän ja tuotantotapojen kehityksestä 2018–2020

Palvelujen kysyntä kasvaa väestön kasvun myötä, väestön ikääntyessä ja palvelutarpeiden kasautuessa myöhäisempään ikään. Palvelutarpeisiin vastaamiseksi toiminnassa painotetaan erityisesti kuntoutumista edistäviä ja kotona asumista tukevia palveluita.

Vuoden 2015 aikana voimakkaasti lisääntynyt maahanmuutto on rauhoittunut. Turvapaikanhakijoille vuoden 2017 aikana myönnettävät oleskeluluvat tulevat kasvattamaan palvelujen piiriin tulevien maahanmuuttajien määrää. Palvelujen kysyntää kasvattaa myös oleskeluluvan saaneiden muualta Suomesta pääkaupunkiseudulle jatkuva omaehtoinen muuttaminen.

Työttömien osuus työvoimasta on vähentynyt, mutta pitkäaikaistyöttömyys ei ole vähentynyt samaan tahtiin.

Toimialan palvelujen tuottaminen on muutosvaiheessa. Taloussuunnittelukaudella käynnistyvät ja laajenevat perhekeskusten, terveys- ja hyvinvointikeskusten sekä monipuolisten palvelukeskusten uudet toimintamallit, joissa palvelujen tuottamistapa muuttuu konkreettisesti nykyiseen

och nå ut till personer i sårbar situation och personer som löper risk att bli utslagna.

I regeringens halvtidsöversyn har det föreslagits att Navigatorernas verksamhet görs stadigvarande. Beslutet gäller åren 2018–2021. Statligt stöd beviljas för att göra Navigatorerna stadigvarande. Statens stöd beror dock på hur kommunerna binder sig till Navigatorverksamheten. Social- och hälsovårdssektorns satsning omfattar kostnaderna för två socialarbetare, en boenderådgivare och en hälsovårdare.

Antalet asylsökande har inte ökat men Helsingfors har förbundet sig till att genom en kommunplatskvot av engångsnatur ta emot barnfamiljer som beviljats uppehållstillstånd. Utöver kommunplatskvoten ökar antalet personer som på egna villkor flyttar från andra delar av Finland till huvudstadsregionen. Likaså ökar mottagandet av minderåriga barn som kommit till Finland och det har man förbundet sig till genom ett avtal mellan NTM-centralen och Helsingfors stad.

Enligt befolkningsprognosen ökar Helsingfors befolkning med cirka 23 000 personer under åren 2017–2020. Den kraftigaste ökningen sker inom grupperna barn i skolåldern och personer som fyllt 65 år. En del av Helsingfors befolkningstillväxt grundar sig på ökningen i befolkningen med främmande modersmål.

Helsingfors ekonomi- och sysselsättningsutveckling påverkar efterfrågan på social- och hälsovårdstjänster utöver befolkningstillväxten.

Bedömd utveckling i efterfrågan på tjänster och i produktionssätten 2018–2020

Efterfrågan på tjänster ökar i och med befolkningstillväxten, då befolkningen åldras och servicebehoven ackumuleras till högre ålder. Servicebehoven beaktas i verksamheten genom en betoning särskilt på tjänster som främjar rehabiliteringen och stöder boendet hemma.

Invandringen som ökade kraftigt under år 2015 har avtagit. De uppehållstillstånd som asylsökande beviljas under år 2017 kommer att öka antalet invandrare som omfattas av tjänsterna. Efterfrågan på tjänster ökar också med anledning av att personer som beviljats uppehållstillstånd fortsätter flytta in från övriga Finland till huvudstadsregionen på egna villkor.

Andelen arbetslösa av arbetskraften har minskat men långtidsarbetslösheten har inte minskat i samma takt.

Serviceproduktionen vid social- och hälsovårdssektorn befinner sig i en förändringsfas. Under ekonomiplaneproduktionen inleds och utvidgas familjecentrens, hälso- och välfärdscentralernas och de mångsidiga servicecentralernas nya verksamhetsmodeller, vilket innebär att sättet att producera

toimintamalliin verrattuna. Taloussuunnittelukaudelle sijoittuva sosiaali- ja terveyspalvelujen mahdollinen siirtyminen maakuntaan muuttaa palvelujen järjestämistä ja tuottamistapoja.

Toimintatavat ja palvelut uudistuvat sosiaali- ja terveydenhuollon ydinprosessien mukaisten uudistettujen toimintamallien vakiinnuttamisella ja laajentamisella koko kaupunkiin. Palvelujen saatavuuden ja vaikuttavuuden edistäminen parantaa asiakaskokemusta ja henkilöstökokemusta ja sitä kautta tuottavuutta. Tuottavuuden, saatavuuden ja vaikuttavuuden lisäksi toimintaa arvioidaan sekä asiakas- että henkilöstökokemuksen näkökulmista. Palvelujen vaikuttavuutta arvioidaan sukupuoli- ja yhdenvertaisuusnäkökulmista. Vaikuttavuuden seuraamiseksi on sovittu terveys- ja hyvinvointi-indikaattorit. Palvelujen saatavuuden parantamiseksi laajennetaan myös palvelujen aukioloaikoja edelleen vastaamaan palvelujen kysyntää.

Palvelujen tuotantotapoja kehitetään vahvistamalla asiakkaan roolia vaikuttavien ennaltaehkäisevien toimien, itsehoidon, omahoidon ja digitaalisten palvelujen avulla niin, että helsinkiläiset tekevät hyvinvointia ja terveyttä edistäviä valintoja arjessaan. Moniammatillisia, integroitua palveluja, kotiin ja asiakkaan omaan toimintaympäristöön vietäviä palveluja sekä sähköisiä palveluja uudistetaan vastaamaan paremmin asiakastarpeita. Vastaanotto toiminnan rinnalle ja vaihtoehtoisiksi vakiinnutetaan edelleen kevyempiä palveluja, joita ovat muun muassa sähköiset palvelut, hoitopuhelut, ryhmätoiminta, jalkautuvat palvelut sekä monimuotoiset kotiin vietävät palvelut.

Osana palvelujen uudistamista jatketaan perhekeskusmallin kehittämistä. Tavoitteena on turvata kokonaisvaltainen, tarpeen mukainen tuki perheille kokoamalla perhekeskukseen lasten ja perheiden palveluja ehkäisevistä palveluista korjaaviin palveluihin. Osana toimintamallia kehitetään yhteistä lapsiperheiden neuvontaa, tilanteen selvittelyä ja palvelutarpeen arviointia. Tavoitteena on, että niitä kootaan nykyistä vahvemmin yhdeksi kokonaisuudeksi. Ensimmäinen perhekeskus käynnistyi kesäkuussa 2017 Itäkadulla ja Vuosaaren perhekeskus käynnistyy syksyllä 2017.

Terveys- ja hyvinvointikeskus on toimintamalli, jossa avosairaanhoito, fysioterapia, aikuissosiaalityö, psykiatria ja päihdepalvelut sekä suun terveydenhuolto ovat asiakkaan kannalta toiminnallinen kokonaisuus.

Kiireettömän hoidon saatavuutta terveysasemilla parannetaan edelleen.

Monipuolisen palvelukeskuksen toimintamalli sisältää muun

servicen förändras konkret jämfört med den nuvarande verksamhetsmodellen. Den eventuella övergången av ansvaret för social- och hälsovårdstjänsterna till landskapet, som infaller under ekonomiplanepreioden, ändrar på ordnandet av tjänsterna och deras produktionsätt.

Verksamhetssätten och tjänsterna förnyas genom att verksamhetsmodellerna, som förnyats enligt hälsovårdens kärnprocesser, etableras och utvidgas så att de gäller hela staden. Främjandet av tillgängligheten och effekten av tjänsterna förbättrar kundupplevelsen och personalupplevelsen och på så sätt produktiviteten. Verksamheten bedöms förutom utifrån dess produktivitet, tillgången till servicen och dess effekt också ur både klient- och personalperspektiv. Tjänsternas effekt bedöms ur köns- och likabehandlingsperspektiv. För att följa upp effekten har man kommit överens om hälso- och välfärdsindikatorer. I syfte att förbättra tillgången till service utvidgas också öppetiderna för servicen så att de fortfarande motsvarar efterfrågan på tjänsterna.

Tjänsternas produktionsätt utvecklas genom att klientens roll stärks med hjälp av effektfulla förebyggande åtgärder, egenvård, egenvård och digitala tjänster så att helsingforsarna i sin vardag gör val som främjar välfärden och hälsan. Mångprofessionella, integrerade tjänster, tjänster som tas till klienternas hem och egen funktionsmiljö och elektroniska tjänster förnyas så att de bättre motsvarar klienternas behov. Lättare tjänster byggs fortfarande upp vid sidan av mottagningsverksamheten och som alternativ till denna, såsom elektroniska tjänster, vårdssamtal, gruppverksamhet, uppsökande tjänster och mångformiga tjänster förlagda till hemmet.

Som en del av utvecklingen av tjänsterna fortsätter verket planera modellen med familjecenter. Målet är att trygga ett helhetsbetonat och behovsorienterat stöd till familjer genom att i familjecentret samla ihop tjänster för barn och familjer från förebyggande till reparerande tjänster. Som en del av verksamhetsmodellen utvecklas en gemensam rådgivning, situationsutredning och bedömning av servicebehovet för barnfamiljer. Målet är att de i jämförelse med nuläget samlas ihop starkare till en helhet. Den första familjecentralen öppnade i juni 2017 på Östergatan och familjecentralen i Nordsjö inleder sin verksamhet under hösten 2017.

Hälso- och välfärdscentret är en verksamhetsmodell i vilken den öppna sjukvården, fysioterapin, socialarbetet bland vuxna, psykiatrin och missbrukarvården samt mun- och tandvården bildar en enda funktionell helhet ur klientens perspektiv.

Tillgången till icke-brådskande vård på hälsostationer förbättras fortsättningsvis.

Verksamhetsmodellen för mångsidiga servicecentraler

muassa lähipalvelut, sähköiset palvelut, jalkautuvat, etsivät ja kotiin vietävät palvelut sekä yhteistyön terveystyö- ja hyvinvointikeskusten ja perhekeskusten, muiden kumppaneiden ja järjestöjen sekä kolmannen sektorin kanssa. Monipuolinen palvelukeskus kokoaa kotona asumista tukevia palveluja. Selvitetään, miten ikäihmisten ympärivuorokautiseen hoitoon pääsemistä voidaan parantaa ja jokaiselle vanhukselle voidaan taata hänelle sopivin hoitomuoto. Ruotsinkielisten kotona asuvien ikäihmisten palveluja vahvistetaan.

Ikääntyneiden palveluissa palvelurakenteen muutosta jatketaan. Toiminnan painopistettä siirretään kotona asumisen tukemiseen, eikä ympärivuorokautisten hoitopaikkojen määrää tarvitse lisätä. Ikääntyneiden palveluhoito Helsingissä uudistuu vuoden 2017 loppuun mennessä, jolloin käynnistyy yhteinen ikääntyneiden neuvonta ja asiakasohjausyksikkö. Yksikköön keskitetään palveluneuvonta, asiakkaiden tilanteen selvittely, palvelutarpeiden arviointi ja palvelujen seuranta ja yhteensovittaminen.

Kaupunginsairaalassa painopiste on geriatrisessa akuuttihoitossa ja kuntoutuksessa. Tavoitteena on, että sekä sairaala- että arviointi- ja kuntoutustoiminnassa hoitajaksot lyhenevät ja aiempaan asumiseen palaavien osuus nousee.

Helsingin kaupungin neurologiset toiminnot siirtyvät HUS:lle vuoden 2018 alussa. Sosiaali- ja terveystoimeen jäävät kuntoutuksen osaamiskeskuksen toiminnot ja kaupunginsairaala muodostavat yhdessä yhden uuden palvelun.

Asukkaiden, ympärivuorokautisen hoivan ja kotihoidon akuuttitilanteiden palveluhoitosta kehitetään yhteistyössä päiväystysten, Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin (HUS) ja ensihoidon kanssa. Hoitoketjuyhteistyötä ja geriatrista osaamista kehitetään kaupunginsairaalan ja palvelualueiden kanssa. Geriatrisen poliklinikan palveluja kehitetään muistisairauksien estämiseksi ja muistioireiden hidastamiseksi tehostetun elintapaohjauksen keinoin.

Helsingin kaupungin päiväystoiminnan, mukaan lukien virka-ajan ulkopuolinen suun terveydenhuollon päiväystyö, siirto HUS:lle valmistellaan niin, että se toteutuu vuoden 2019 alussa.

Psykiatria- ja päihdepalveluissa kysytään vastataan tuotantotapoja muuttamalla ja tehtyä integraatiota hyödyntäen. Palvelurakenne kevenee laitospalveluja vähentämällä ja avohoidon eri muotoja, kuten intensiivistä avohoittoa, liikkuvaa avohoittoa, psykoterapiaa ja päiväsaaraalapaalveluja kehittämällä ja vahvistamalla. Voimavarojen oikea kohdentaminen ja toipumissuuntatunneeseen palvelujärjestelmään siirtyminen mahdollistavat vaikuttavamman hoidon. Liikkuvat

omfattar bl.a. närservice, elektroniska tjänster, uppsökande tjänster, tjänster förlagda till hemmet och samarbete med hälso- och välfärdscentraler, familjecenter, andra samarbetspartner och organisationer och den tredje sektorn. Mångsidiga servicecentralen samlar tjänster som stöder boendet hemma. Det utreds hur möjligheterna för äldre att få dygnetruntvård kan förbättras och hur var och en kan garanteras den vårdform som är lämpligast för personen i fråga. Servicen för svenskspråkiga äldre som bor hemma stärks.

Ändringen av servicestrukturen i tjänsterna för äldre fortsätter. Verksamhetens prioriteringsområde flyttas till att stöda boendet i hemmet, varför antalet vårdplatser inom dygnetruntvården inte behöver ökas. Servicevägledningen för äldre i Helsingfors förnyas före utgången av 2017 och då börjar den gemensamma enheten för rådgivning och klientvägledning för äldre. Enheten fokuserar på servicevägledning, utredning av klienternas situation, bedömning av servicebehovet och uppföljning och sammanjämkning av tjänster.

Vid stadssjukhuset betonas den geriatriska akutvården och rehabiliteringen. Målet är att vårdperioderna blir kortare både inom sjukhusverksamheten och inom bedömningen och rehabiliteringen. Andelen klienter som återgår till sin tidigare boendeform ökar.

Helsingfors stads funktioner inom specialiteten neurologi övergår till HNS i början av år 2018. Verksamheterna för rehabiliteringens kunskapscenter och stadssjukhuset stannar kvar vid social- och hälsovårdsväsendet och bildar en ny tjänst.

Servicestyrningen för invånare, dygnetruntvård och hemvårdens akutsituationer utvecklas i samverkan med jourerna, Helsingfors och Nylands sjukvårdsdistrikt (HNS) och den prehospitäl akutsjukvården. Vårdkedjesamarbetet och de geriatriska kunskaperna utvecklas med stadssjukhuset och serviceområdena. Geriatriska poliklinikens tjänster utvecklas för att förhindra minnessjukdomar och stävja förekomsten av minnessymptom genom effektiviserad levnadssättsstyrning.

Överföringen av Helsingfors stads jourverksamhet, inklusive mun- och tandvårdens jour utanför tjänstetider, till HNS förbereds så att den genomförs i början av år 2019.

Inom den psykiatriska vården och missbrukarvården tillgodoses efterfrågan med ändringar i produktionsätten och utnyttjande av integrationen. Servicestrukturen blir lättare genom att anstaltsvården minskar och öppenvårdens olika former, såsom intensiv öppenvård, rörlig öppenvård, psykoterapi och dagsjukhus-tjänster utvecklas och stärks. Korrekt allokering av resurserna och övergången till ett konvalescensinriktat servicesystem möjliggör en effektivare vård. De rörliga serviceformerna

palvelumuodot mahdollistavat asiakkaan elämänpiiriin vietävät palvelut, lisäävät osallisuutta, vahvistavat kotona arjessa selviämistä ja vähentävät osaltaan psykiatrisen sairaalahoidon ja päihdelaitospalvelujen tarvetta. Psykiatrisessa avohoidossa pyritään siihen, että takaisin sairaalahoitoon hakeutuvien potilaiden määrä vähenee vuoteen 2017 verrattuna.

Suun terveydenhuollon palvelutarve kasvaa edelleen vuonna 2018. Väestön kasvun lisäksi kysyntää lisäävät yksityissektorin asiakasmaksujen korkea omavastuuosuus ja maahanmuuttajien ja hampaallisten ikääntyneiden henkilöiden määrän kasvu. Palvelutarpeeseen vastataan muun muassa kerralla kuntoon -malleilla ja liikkuvilla suun terveystalvuuilla sekä uudentyypisellä palvelusetelillä, joka annetaan asiakkaalle hoidon tarpeen arvion yhteydessä. Suun terveydenhuollon laaturekisteripalvelua hyödynnetään kliinisen työn laadun parantamisessa. Kaupunginhallitukselle esitetään selvitys siitä, millä tavalla kouluterveydenhoitajien mitoitusta pitää lisätä, jotta päästäisiin terveystarkastusten 90 % peittävyteen koko kaupungissa.

Lapsiperheiden palvelujen kokonaisuuden kehittämistä sosiaalihuoltolain edellyttämällä tavalla jatketaan. Tavoitteena on madaltaa tuen hakemisen kynnyksiä ja turvata tarvittava tuki perheille oikea-aikaisesti niin, että lastensuojelun asiakkuuksien tarve vähenee.

Lastensuojelun sijaishuollossa palvelurakenteen keventämistä jatketaan vähentämällä laitoshuoltoa ja lisäämällä perhehoitoa. Perhehoidon osuus on korkea Helsingissä ja, jotta tämä voidaan ylläpitää, tulee palkkioiden olla kilpailukykyisiä.

Kuljetuspalvelut toteutetaan jatkossa yhteishankintana pääkaupunkiseudun PKS-kuntien kanssa. Uudet hankintasopimukset tehdään vuoden 2018 aikana.

Kehitysvammaisten yksilöllisen asumisen suunnitelma (ns. Asu-hanke) etenee suunnitelman mukaisesti. Valtioneuvoston 2010 tekemän periaatepäätöksen mukaisen ohjelman mukaan kehitysvammaisten omat laitospalvelut lakkaavat arviolta vuoden 2019 loppuun mennessä ja ne korvataan asumispalveluilla. Asumispalvelurakennetta kevennetään ja kehitysvammaisten asumispalveluissa itsenäisesti asuvien osuus kasvaa kaksi prosenttiyksikköä vuodessa.

Sosiaali- ja kriisipäivystyksen sovittelutoiminta siirtyy kaupunginkansliaan vuoden 2018 alussa.

Palvelusetelin osuutta palvelujen tuottamistapana lisätään ja uusia palvelusetelivaihtoehtoja selvitetään. Myös toimialan tytäryhteisöt (Helsingin Seniorisäätiö, Niemikotisäätiö ja Oulunkylän sairaskotisäätiö) ovat osa toimialan palvelukokonaisuutta ja omaan toimintaan rinnastettava tuotantotapa.

gör det möjligt att erbjuda tjänster som förs till klientens livsmiljö, ökar delaktigheten, stärker klientens möjligheter att klara sig hemma i vardagen och bidrar till att minska behovet av sjukhusvård och institutionstjänster för missbrukare. Inom den psykiatriska öppenvården strävar man efter att antalet patienter som söker sig tillbaka till sjukhusvården minskar i jämförelse med år 2017.

Servicebehovet inom mun- och tandvården ökar fortfarande år 2018. Utöver befolkningstillväxten ökar efterfrågan på grund av den höga självrisikandelen på privata sektorns kundavgifter och ökningen i antalet invandrare och äldre personer med egna tänder. Servicebehovet tillgodoses bland annat med i skick på en gång -modeller och rörliga mun- och tandvårdstjänster och med en ny typ av servicesedlar som ges till klienten i samband med bedömningen av vårdbehovet. Mun- och tandvårdens kvalitetsregistertjänst utnyttjas i förbättrandet av kvaliteten på det kliniska arbetet. Stadsstyrelsen föreläggs en utredning om på vilket sätt dimensioneringen av skolhälsovårdarna bör ökas så att hälsoundersökningarna kan få en täckning på 90 % i hela staden.

Utvecklingen av servicehelheten tjänster för barnfamiljer fortsätter på det sätt som socialvårdslagen förutsätter. Målet är att sänka tröskeln för att söka stöd och trygga det behövliga stödet för familjer i rätt tid så att behovet av kundrelationer inom barnskyddet minskar.

Arbetet på att göra servicestrukturen lättare inom vården av barn utom hemmet fortsätter genom att minska institutionsvården och öka familjevården. Familjevårdens andel är hög i Helsingfors och för att det här ska kunna upprätthållas måste arvodena vara konkurrenskraftiga.

Transporttjänsterna förverkligas i fortsättningen som gemensam upphandling med kommunerna i huvudstadsregionen. Nya upphandlingsavtal tecknas under år 2018.

Planen för individuellt boende för utvecklingsstörda (projektet Asu) fortskrider enligt planen. Enligt programmet som grundar sig på statsrådets principbeslut från år 2010 läggs den egna institutionsservicen för utvecklingsstörda ner uppskattningsvis senast vid utgången av 2019 och ersätts med boendetjänster. Boendetjänststrukturen görs lättare och andelen personer som bor självständigt inom boendetjänsterna för utvecklingsstörda ökar med två procentenheter per år.

Social- och krisjourens förlikningsverksamhet övergår till stadskansliet i början av år 2018.

Servicesedelns andel som serviceproduktionssätt ökar och nya servicesedelsalternativ utreds. Dottersammanslutningarna inom sektorn (Helsingin Seniorisäätiö, Stiftelsen Uddhemmet och Oulunkylän sairaskotisäätiö) utgör också en del av servicehelheten inom sektorn och ett produktionssätt som kan likställas med den egna verksamheten.

Työttömille suunnattuja palveluja järjestetään sosiaali- ja terveystoimialalla ja kaupunginkansliassa. Sosiaali- ja terveystoimiala suunnittelee ja järjestää kuntouttavan työtoiminnan palvelun. Työllisyydenhoidon asiakkaille tarjottavan kuntouttavan työtoiminnan tavoite on sosiaalisen toimintakyvyn ylläpitäminen ja siirtyminen työhön, koulutukseen tai palvelupolulla eteenpäin. Työllisyyttä edistävän monialaisen yhteispalvelun (TYP) työntekijät vastaavat monialaisen työllistymissuunnitelman tekemisestä, kuntouttavan työtoiminnan aikaisesta asiakasprosessista ja muista työllisyyteen liittyvistä palveluista, kuten osaamisen tunnistamisesta, työvoimakoulutuksista tai erillisestä työvalmennuksesta.

Palvelustrategiset vaihtoehdot

Mahdollisen maakuntaudistuksen vuoksi palvelujen kilpailutuksissa ja hankinnoissa kehitetään liiketoiminnallista lähestymistapaa ja osaamista. Hankintaosaamista kehitetään kohti markkinaehtoisen toiminnan ymmärtämistä ja strategista ennakointia. Toimiala on avoin kuntalaispalveluiden uudelleen tuottamiseen ja hankkimiseen, mutta samaan aikaan tehokas ja huomioi taloudelliset realiteetit.

Toimialan jokainen palvelun hankintatarve käydään hankintapalveluiden ohjauksessa läpi ja varmistetaan että eri ratkaisuvaihtoehdot, kustannusvaihtoehdot ja tulevaisuushorisontti on huomioitu. Merkittävät ja strategiset hankintakokonaisuudet projektoidaan ja niiden toteutuksessa huomioidaan mahdollisuus hankintakumppanuuksiin tulevan maakunnan toimijoiden kanssa. Lisäksi merkittävistä investoinneista ja hankinnoista laaditaan maakuntaudistuksen huomioiva takaismaksusuunnitelma.

Tavoitteena on lisätä joustavuutta ja lyhentää hankintaprojektien läpivientiaikaa sekä innovatiivisuutta myös ulkopuolisia asiantuntijapalveluita hyödyntämällä.

Riskienhallinta

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimintaympäristössä on tapahtumassa merkittäviä muutoksia, jotka muodostavat lähivuosina merkittävän strategisen riskikokonaisuuden, jonka hallinta edellyttää laajoja koordinaatio- ja hallintatoimenpiteitä. Samaan aikaan voimakkaasti säädellyin sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan liikkumavapaus resurssien käytössä kaventuu ja käytettävissä olevat voimavarat eivät kasva.

Sosiaali- ja terveystoimialan tavoitteena on vuoden 2018 aikana edelleen parantaa sisäistä ja toimintaympäristöön liittyvää tilannekuvaa ja ennakointia, toteuttaa riskienarviointia, kehittää riskienhallintaa sekä siihen liittyvää seuranta- ja raportointia.

Tjänster som riktas till arbetslösa ordnas i social- och hälsovårdssektorn och på stadskansliet. Social- och hälsovårdssektorn planerar och ordnar tjänsten för rehabiliterande arbetsverksamhet. Målet för den rehabiliterande arbetsverksamheten som erbjuds sysselsättningstjänsternas kunder är upprätthållande av den sociala funktionsförmågan och övergången till arbete, utbildning eller framåt på servicevägen. De anställda vid stadens branschövergripande samservice (TYP) ansvarar för utarbetandet av en sysselsättningsplan, klientprocessen under den rehabiliterande arbetsverksamheten och andra tjänster som hänför sig till sysselsättning, såsom identifiering av kunskaper, arbetskraftsutbildningar eller separat arbetsträning.

Servicestrategiska alternativ

På grund av den eventuella landskapsreformen utvecklas den kommersiella approachen och kunskaperna i konkurrensutsättningarna och upphandlingarna av tjänster. Upphandlingskunskaperna utvecklas mot förståelse av marknadsbestämd verksamhet och strategisk förutsägelse. Sektorn är öppen för nya sätt att producera och upphandla kommuninvånartjänster men samtidigt är den effektiv och beaktar de ekonomiska realiteterna.

I sektorn behandlas varje tjänsteupphandlingsbehov i upphandlingstjänsternas styrning och säkras att de olika lösningsalternativen, kostnadsalternativen och säkerhets-horisonten har beaktats. Betydande och strategiska upphandlingshelheter projekteras och i genomförandet av dem beaktas möjligheten till upphandlingspartnerskap med det kommande landskapets aktörer. För betydande investeringar och upphandlingar utarbetas dessutom en amorderingsplan, som beaktar landskapsreformen.

Syftet är att öka flexibiliteten och förkorta upphandlingsprojektens genomförandetid och intensifiera innovationerna också genom att utnyttja externa experttjänster.

Riskhantering

I social- och hälsovårdens omvärld håller det på att ske betydande ändringar som under de närmaste åren bildar en betydande strategisk riskhelhet, vars hantering förutsätter omfattande samordnings- och hanteringsåtgärder. Samtidigt sker en betydande minskning i den kraftigt reglerade social- och hälsovårdssektorns rörelsefrihet i fråga om användningen av resurser. De tillgängliga resurserna ökar inte.

Social- och hälsovårdssektorns mål är att år 2018 ytterligare förbättra den interna och omvärldsbindna lägesbilden och prognoseringen, bedöma risker och utveckla riskhanteringen samt uppföljningen av och rapporteringen om denna.

Sisäisen valvonnan toteuttamista jatketaan vuonna 2018 osana normaalia esimiestyötä sekä osana mm. talous- ja henkilöstöhallinnan prosesseja. Sisäisessä valvonnassa hyödynnetään sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kuvausta sekä tilintarkastajien ja sisäisen tarkastuksen tarkastusraporteista saatuja tietoja prosessien kehittämiseksi.

Sosiaali- ja terveystoimialan tunnistamat lähitulevaisuuden merkittävimmät riskit liittyvät organisaatioiden muutokseen (kuten Uudenmaan Sote-ratkaisu, kaupungin johtamisjärjestelmän uudistus, toimialan hallinnon uudistus, toimialan palvelujen uudistus, sekä kuntien, HUS:n ja maakunnan yhteistyö), tulevaan palveluntuottamisympäristöön valmistautumiseen (kuten kilpailukykyiset toimintamallit ja palvelut) sekä johtamiseen ja henkilöstöön liittyviin riskeihin (kuten muutosjohtaminen ja kilpailu ammattitaitoisesta henkilökunnasta).

Riskienhallintakeinoina käytetään muun muassa muutosten herkkää ennakointia ja prosessien ketterää valmistelua yhdessä sidosryhmien ja henkilöstön kanssa. Sosiaali- ja terveystoimi tuotteistaa ja kehittää palvelujen uudistuksen avulla kilpailukykyisiä palveluita. Johtamisen osaamista sekä liiketoiminta-, markkinointi- ja palvelumuotoiluosaamista kehitetään. Hyödynnetään toimialan vahvuuksia, joita ovat mm. muutoskyvykyys, palvelujen vahva integraatio ja laaja-alainen osaaminen.

Talouden osalta tavoitteena vuonna 2018 on säilyttää talouden tasapaino ja tuottavuutta kehittämällä suunnata resursseja kaupungin ja toimialan strategian mukaisesti. Budjettitasapainoa tukevat kustannustehokkuuden ja tuottavuuden parantaminen, talouden ohjauksen parantaminen, prosessien toimivuuden varmistaminen, resurssien oikea kohdentaminen, tuottavuutta parantavien innovaatioiden edistäminen sekä henkilöstöresurssien tarpeen ennakointi ja siihen vaikuttaminen.

Sosiaali- ja terveydenhuollon lainsäädännön mukaan toiminnan on oltava laadukasta, turvallista ja asianmukaisesti toteutettua. Palvelujen käyttäjien osallisuus toimintaan parantaa asiakas- ja potilasturvallisuutta, lisää toiminnan laatua muun muassa sitouttamalla potilaita omaan hoitoonsa ja asiakkaita oman asiansa hoitoon ja on taloudellisesti tuottavaa. Sosiaali- ja terveystoimialalla edistetään asiakas- ja potilasturvallisuutta integroidun asiakas-, potilasturvallisuus- ja omavalvontasuunnitelman mukaisesti.

Kaupunkistrategian 2017–2021 tavoitteiden toteutuminen toimialalla

Kaupunkistrategiassa Maailman toimivin kaupunki on toimialalle keskeisiä mainintoja mm.

Den interna kontrollen fortsätter år 2018 som en del av det normala chefsarbetet och bl.a. som en del av de ekonomiska och personaladministrativa processerna. Beskrivningen av den interna kontrollen och riskhanteringen och informationen i revisorernas och den interna revisionens rapporter utnyttjas inom den interna kontrollen i syfte att utveckla processerna.

De mest betydande riskerna som social- och hälsovårdssektorn har identifierat hänför sig till organisationsändringarna (såsom social- och hälsovårdslösningen i Nyland, stadens ledarskapsreform, förnyandet av sektorns förvaltning, förnyandet av tjänsterna i sektorn och samarbetet mellan kommunerna, HNS och landskapet), förberedelserna inför den framtida serviceproduktionsmiljön (såsom konkurrenskraftiga verksamhetsmodeller och tjänster) och risker som gäller ledarskap och anställda (såsom förändringsledarskap och tävling om yrkeskunniga anställda).

Riskhanteringsmetoder som används är bland annat känslig förutsägelse av ändringar och smidig beredning av processer tillsammans med intressentgrupper och anställda. Social- och hälsovårdssektorn produktifierar och utvecklar konkurrenskraftiga tjänster med hjälp av förnyande av tjänster. Ledandets kunskaper och affärs-, marknadsförings- och tjänstedesignkunskaperna utvecklas. Sektorns styrkor, bl.a. dess förändringskapacitet, tjänsternas starka integrering och vidsträckta kunskaper, utnyttjas.

Sektorn har år 2018 som ekonomiskt mål att bevara den ekonomiska balansen och genom att öka produktiviteten allokera resurserna i enlighet med stadens och sektorns strategi. Till en balanserad budget bidrar bättre kostnadseffektivitet och ökad produktivitet, effektivare ekonomistyrning, säkra funktionella processer, korrekt allokering av resurserna, stöd till produktivetsfrämjande innovationer och prognosering av behovet av personalresurser och inverkan på detta.

Enligt hälso- och sjukvårdslagstiftningen ska verksamheten inom hälso- och sjukvården vara högkvalitativ och säker och bedrivs på behörigt sätt. Att de som använder servicen engageras i verksamheten förbättrar klient- och patientsäkerheten, höjer servicekvaliteten bland annat genom att involvera patienterna i sin egen vård och klienter i skötandet av sitt eget ärende och är ekonomiskt produktivt. I social- och hälsovårdssektorn främjas klient- och patientsäkerheten i enlighet med den integrerade klient-, patientsäkerhets- och egenkontrollplanen.

Hur målen i stadsstrategin 2017–2021 uppfylls i sektorerna

I stadsstrategin Världens bäst fungerande stad finns punkter som är centrala för sektorn, däribland

Helsinki rakentaa sote-palveluja, jotka helsinkiläiset haluavat valita. Riippumatta sote-uudistuksen etenemisestä Helsinki kehittää palveluita ja niiden saatavuutta.

Yhden luukun periaatetta vahvistetaan ja hoitoon pääsyä edistetään oikea-aikaisen avun saamiseksi.

Aukioloaikoja laajennetaan ja työmuotoja uudistetaan niin, että asiakaskokemus paranee.

Terveyskeskusten maksuttomuus säilytetään. Kaikkien haavoittuvimpien ihmisryhmien tarpeisiin ja palveluihin kiinnitetään erityistä huomiota.

Helsinki osallistuu aktiivisesti maakunta- ja sote muutoksen valmisteluun ja varmistaa että suuren kaupungin kysymykset huomioidaan uudistuksessa.

Helsinki turvaa palvelujen jatkuvuuden järjestämisvastuun siirtyessä maakunnille ja yhteensovittaa kaupungin ja HUSin erikoissairaanhoidon palvelut.

Kaupungissa tunnustetaan uusia palvelujen yhdyspintoja sekä varmistetaan palveluiden saumaton toimivuus helsinkiläisille kaupungin toimialojen, maakunnan ja muiden toimijoiden välillä.

Helsinki huolehtii kaupunkilaisille tärkeiden järjestöjen matalan kynnyksen sosiaali- ja terveystalouden toimintaedellytyksistä soteuudistuksessa.

Helsinki tavoittelee yksikkökustannuksissa muiden suurten kaupunkien keskiarvoa.

Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestäminen ja tuottaminen muuttuvat 1.1.2020 alkaen, jos sosiaali- ja terveystalouden järjestäminen siirtyy maakunnille.

Helsinkiläisten hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on kaikkien toimialojen yhteinen asia. Sitä johdetaan ja toteutetaan osana kunnan strategiaa sekä toiminnan ja talouden johtamista. Maakunta- ja sote-uudistuksen edellyttämät yhteistyörakenteet valmistellaan vuosina 2018–2019. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on osa kunkin toimialan perustehtävää.

Myös maakunnan tehtävänä tulee olemaan hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen. Kunnat ja tuleva maakunta edistävät yhdessä kuntalaisten hyvinvointia ja terveyttä, jolloin tässäkin yhteydessä vakiintuneet yhteistyörakenteet muuttuvat. Kunnassa edistetään asukkaiden hyvinvointia arkiympäristössä, kun taas maakuntien tehtävänä on tukea kuntia ja tarjota niille asiantuntemusta hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työn tueksi ja vastata siitä, että edistävät ja ehkäisevät palvelut toteutuvat.

Helsingfors bygger social- och hälsovårdstjänster som helsingforsarna vill välja. Oberoende av hur vårdreformen avancerar utvecklar Helsingfors tjänsterna och tillgången till dem.

Samserviceprincipen stärks och tillgången till vård främjas för hjälp i rätt tid.

Öppettiderna utvidgas och arbetsformerna förnyas så att kundupplevelsen förbättras.

Hälsostationernas avgiftsfrihet bevaras. Särskild uppmärksamhet fästs vid behoven hos och tjänsterna för de allra mest sårbara människogrupperna.

Helsingfors deltar aktivt i beredningen av landskaps- och vårdreformen och säkrar att den stora stadens angelägenheter beaktas i reformen.

Helsingfors tryggar tjänsternas kontinuitet då organiseringsansvaret övergår till landskapen och samordnar stadens och HNS:s specialistsjukvårdstjänster.

I staden identifieras de nya tjänsternas förbindelseytor och säkras att tjänsterna fungerar enhetligt för helsingforsarna mellan stadens sektorer, landskapen och övriga aktörer.

I vårdreformen värnar Helsingfors om verksamhetsförutsättningarna för de för stadsborna viktiga social- och hälsovårdstjänsterna med låg tröskel.

I fråga om kostnader per enhet söker Helsingfors uppnå medelvärde för övriga stora städer.

Ordnandet och produktionen av social- och hälsovården förändras räknat från 1.1.2020 om ordnandet av social- och hälsovårdstjänster övergår från kommunerna till landskapen.

Att främja helsingforsarnas välfärd och hälsa är ett gemensamt mål för samtliga sektorer. Det leds och förverkligas som en del av kommunens strategi och det verksamhetsmässiga och ekonomiska ledarskapet. De samarbetsstrukturer som landskaps- och vårdreformen förutsätter bereds under åren 2018–2019. Att främja välfärden och hälsan är en del av grunduppgifterna vid varje sektor.

Att främja välfärden och hälsan kommer också att vara en uppgift för landskapet. Kommunerna och det kommande landskapet främjar tillsammans välfärden och hälsan, varvid de etablerade samarbetsstrukturerna också i det här sammanhanget ändras. I kommunen främjas invånarnas välbefinnande i vardagsmiljön, medan landskapens uppgift är att stöda kommunerna och erbjuda dem expertis till stöd för arbetet med välfärd och hälsa och ansvara för att de främjande och förebyggande tjänsterna förverkligas.

Ehkäisevää päihdetyötä johdetaan ja koordinoidaan osana laaja-alaista hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä. Ehkäisevän päihdetyön järjestämislain mukaisia sisältöalueita ovat alkoholi-, huumausaine- ja rahapelihaittojen sekä tupakoinnin vähentäminen. Jatkossakin toimialat toteuttavat oman perustehtävän mukaisesti ehkäisevää päihdetyötä. Uutena yhteistyöpintana tulee olemaan maakunta. Lisäksi maakunnille siirtyä mahdollisesti aluehallintovirastoille nykyisin kuuluva ehkäisevän päihdetyön ohjaustehtävä.

Kunnan tehtävinä hyvinvoinnin ja terveyden edistämässä on muun muassa kunnan asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden seuraaminen ja raportointi valtuustolle, paikallisiin olosuhteisiin ja tarpeisiin perustuvat hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteiden ja toimenpiteiden asettaminen, hyvinvointi- ja terveysvaikutusten ennakoarvointi ja huomiointi sekä yhteistyö kunnan eri toimialojen sekä muiden kunnassa toimivien julkisten ja yksityisten yhteisöjen kanssa ja hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen vastuutahojen nimeäminen. Myös näissä tehtävissä yhteistyöpinta on kunnan ja maakunnan välillä.

Hallituksen esityksen mukaan maakunta hoitaa sille lailla säädettyjä tehtäviä muun muassa seuraavilla tehtävälajoilla: hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistäminen ja ehkäisevän päihdetyön asiantuntijatuki kunnille.

Palveluja uudistetaan integroimalla sosiaalihuollon ja terveydenhuollon palveluja. Paljon palveluja tarvitseva asiakkaat hyötyvät toimintojen integroinnista sekä ehjästä ja saumattomasta palvelusta monitoimijaisten tiimien avulla. Satunnaisesti palveluja käyttävien palvelut ovat vaivattomia, palveluun pääsy on sujuvaa ja palvelu oikea-aikaista.

Digitalisaatio, keinoäly ja robotisaatio tukevat palvelujen uuden suunnan toteuttamista. Palvelujen digitalisoiminen mahdollistaa asukkaille entistä aktiivisemmän roolin itsestään huolehtimisessa.

Sähköiset palvelut ovat ensisijaisia, ja ne ovat käytettävissä viikonpäivästä tai kellonajasta riippumatta.

Palvelujen kehittämiseen ja päätöksentekoon osallistutaan laajasti, mikä tukee palvelujen asiakaslähtöisyyttä ja kustannustehokkuutta. Palveluissa henkilökunta ja asiakkaat jakavat yhdessä vastuuta hoito- ja palveluprosessista.

Sitovien tavoitteiden kytkeytyminen strategiaan lähtökohtiin

Sosiaali- ja terveystoimen strategian toteutumista seurataan

Det förebyggande missbrukarbetet leds och koordineras som en del av ett omfattande främjande av välfärd och hälsa. Innehållsområden enligt lagen om organisering av det förebyggande rusmedelsarbetet är minskning av skador som orsakas av alkohol, tobak, narkotika och andra ämnen som används i berusningssyfte eller av penningspel. Även i fortsättningen förverkligar sektorerna förebyggande rusmedelsarbete i enlighet med sin egen grunduppgift. Landskapet kommer att vara en ny samarbetsyta. Det förebyggande rusmedelsarbetets styrningsuppdrag som numera hör till regionförvaltningsverken övergår eventuellt också till landskapen.

Kommunens uppgifter i främjandet av välfärden och hälsan är bland annat att följa upp och rapportera om kommuninvånarnas välfärd och hälsa till fullmäktige, att ställa upp sådana mål och åtgärder för främjandet av välfärd och hälsa som grundar sig på lokala omständigheter och behov, att på förhand bedöma och beakta konsekvenserna för välfärd och hälsa samt att föra ett samarbete mellan kommunens olika sektorer och andra offentliga och privata sammanslutningar som fungerar i kommunen och att utnämna ansvariga instanser för främjandet av välfärd och hälsa. Samarbetsytan är också i de här uppgifterna mellan kommunen och landskapet.

Enligt regeringens proposition sköter landskapet dess lag-enliga uppgifter bland annat inom följande uppgiftsområden: främjande av välfärd, hälsa och säkerhet och expertstöd till kommunerna inom det förebyggande rusmedelsarbetet.

Tjänsterna förnyas genom integrering av socialvårdens och hälsovårdens tjänster. Klienter som behöver många tjänster drar nytta av funktionernas integrering och en hel och enhetlig tjänst med hjälp av team med många aktörer. För sådana som använder tjänster sporadiskt är tjänsterna enkla, tillgången till tjänsterna smidig och servicen rättidig.

Digitaliseringen, artificiella intelligensen och robotiseringen stöder förverkligandet av tjänsternas nya riktning. Digitaliseringen av tjänsterna gör det möjligt för invånarna att ta en allt aktivare roll i att sköta om sig själv.

De elektroniska tjänsterna ges prioritet och de kan användas oberoende av veckodag eller klockslag.

Deltagandet i utvecklingen av tjänsterna och i beslutsfattandet är vidsträckt, vilket stöder tjänsternas kundorientering och kostnadseffektivitet. I tjänsterna delar de anställda och klienterna tillsammans ansvaret för vård- och serviceprocessen.

Hur de bindande målen kopplas till de strategiska utgångspunkterna

Förverkligandet av strategin för social- och hälsovårds-

talousarvioon asetettujen sitovien toiminnallisten tavoitteiden kautta. Sosiaali- ja terveystoimen sitovat tavoitteet tukevat palvelujen uudistamisen uusia toimintamalleja ja digitalisaation sekä palvelurakenteen keventämisen tavoitteita. Strategisia tavoitteita, sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen integroinnin edistymistä sekä palvelujen asiakaskokemuksen, saatavuuden, vaikuttavuuden, tuottavuuden sekä henkilöstökokemuksen edistymistä seurataan sitovien tavoitteiden seurannan yhteydessä. Palvelujen saatavuuden ja vaikuttavuuden edistäminen parantaa asiakaskokemusta ja henkilöstökokemusta ja sitä kautta tuottavuutta.

Toimialan henkilöstösuunnitelma 2018–2020

Sosiaali- ja terveystoimialan vakanssien määrä on vuoden 2017 lopussa noin 13 000. Vuosina 2018–2020 eläkeiän saavuttaa noin 1 000 henkilöä. Tuottavuuden lisääminen edellyttää henkilöstöresurssin käytön tehostamista, eli muun muassa henkilöstörakenteen, tehtävien ja työnjaon jatkuvaa arviointia ja uudistamista. Toimialan henkilöstömäärää vähentää vuonna 2018 muun muassa neurologian toimintojen siirto HUS:iin ja Metsälän säilöönottoyksikön siirto valtiolle.

Vuosien 2018–2020 rekryointitarve on eläköitymisen ja muun vaihtuvuuden perusteella noin 2 000 henkilöä. Henkilöstön saatavuutta ja työnantajakuva edistetään mm. oppilaitosyhteistyöllä, oppisopimuskoulutuksella, rekryointitapahtumissa sekä kehittämällä työnantajaviestintää. Erityisesti panostetaan sosiaalityöntekijöiden saatavuuden turvaamiseen. Toimialan palveluissa kiinnitetään huomiota siihen, että kuntalaisille pystytään antamaan palveluja voimassa olevan kielilain edellyttämällä tavalla myös ruotsiksi. Henkilöstövoimavarojen suunnittelussa valmistaudutaan valtakunnalliseen sote-uudistukseen.

Sosiaali- ja terveyspalveluihin kohdistuu useita muutospaineita, jotka vaikuttavat lähivuosina palvelujen järjestämiseen. Asiakaskokemuksen huomioiminen, digipalvelujen kasvu, kansallinen sote-uudistus valinnanvapauksineen edellyttävät toimintatapojen kehittämistä ja uudenlaista osaamista.

Erilaisilla palkitsemisen muodoilla kannustetaan henkilöstöä hyviin työsuorituksiin sekä tuetaan palvelujen uudistamista. HR-prosessien painopisteenä on suorituksen johtamisen parantaminen. Uuden johtamismallin mukaisesti henkilöstön vaikutusmahdollisuuksia työhön lisätään. Esimies varmistaa, että jokainen tiimi ja työntekijä tietävät työnsä tavoitteet ja tukee työntekijöitä valmentavalla esimiesotteella tavoitteiden saavuttamisessa. Itseohjautuvista tiimeistä saatuja kokemuksia hyödynnetään työyhteisöjä kehitettäessä ja toimintamalli otetaan käyttöön kaikissa palvelukokonaisuuksissa.

väsenedet följs upp med hjälp av de bindande verksamhetsmålen i budgeten. Social- och hälsovårdssektorns bindande mål stöder de nya verksamhetsmodellerna för förnyandet av tjänsterna och målen för digitaliseringen och lättandet av servicestrukturen. De strategiska målen, hur integreringen av social- och hälsovårdens tjänster fortskrider och tjänsternas kundupplevelse, tillgänglighet, effekt, produktivitet och personalupplevelse avancerar följs upp i samband med uppföljningen av de bindande målen. Främjandet av tillgängligheten och effekten av tjänsterna förbättrar kundupplevelsen och personalupplevelsen och på så sätt produktiviteten.

Sektorns personalplan 2018–2020

Antalet anställningar inom social- och hälsovårdssektorn beräknas uppgå till ca 13 000 i slutet av 2017. Åren 2018–2020 kommer ca 1 000 anställda att uppnå pensionsåldern. Ökandet av produktiviteten förutsätter effektivisering av användningen av personalresursen, dvs. bland annat kontinuerlig utvärdering och förnyande av personalstrukturen, uppgifterna och arbetsfördelningen. Antalet anställda i sektorn minskar år 2018 bland annat på grund av överföringen av funktionerna inom specialiteten neurologi till HNS och överföringen av förvarsheten i Krämertsskog till staten.

Rekryteringsbehovet uppgår åren 2018–2020 till ca 2 000 nya anställda med beaktande av pensioneringen och den övriga personalomsättningen. Tillgängligheten av personal och arbetsgivarbilden främjas bl.a. genom samarbete mellan läroanstalter, läroavtalsutbildning och rekryteringsevenemang och genom att utveckla arbetsgivarkommunikationen. Särskilda satsningar görs för att trygga tillgången till socialarbetare. I sektorns tjänster fästs uppmärksamhet vid att kommuninvånarna kan erbjudas tjänster också på svenska på det sätt som den gällande språklagen förutsätter. I planeringen av personalresurserna beaktas den nationella vårdreformen.

Social- och hälsovårdstjänsterna berörs av förändringstryck från många håll, som påverkar ordnandet av tjänster under de närmaste åren. Beaktandet av kundupplevelsen, tillväxten av digitaltjänsterna och den nationella vårdreformen med därtill hörande valfriheter förutsätter utveckling av förfaringssätten och ny slags kunskap.

Olika belöningsformer uppmuntrar personalen till goda arbetsprestationer och stöder förnyandet av tjänsterna. Tyngdpunkten för HR-processerna ligger i förbättrande av prestationsledningen. De anställdas möjligheter att påverka arbetet ökas i enlighet med den nya ledarskapsmodellen. Chefen säkrar att varje team och anställd känner till målsättningarna för sitt arbete och stöder med hjälp av instruerande metoder de anställda att uppnå målsättningarna. Erfarenheterna av självstyrda team utnyttjas i utvecklingen av arbetsgemenskaper och verksamhetsmodellen tas i bruk inom alla serviceenheter.

Toimialan tilankäyttösuunnitelma 2018–2020

Sosiaali- ja terveystoimialan tavoitteena on tilankäytön tehostaminen uusien toimintamallien avulla, laajentamalla sähköisiä palveluja sekä lisäämällä tilojen yhteiskäyttöä. Uudet tilat suunnitellaan yhteiskäyttöisiksi hyödyntämällä esimerkiksi monitilatointimallia ja mobiiliyöpisteitä.

Sosiaali- ja terveystoimialan tilankäyttösuunnitelma perustuu lainsäädäntöön ja seuraaviin periaatteisiin, joita päivitetään toimialan palvelujen uudistamissuunnitelman mukaan.

Kehitysvammaisten ja vanhusten laitoshoidon puretaan korvaamalla laitosasuminen ryhmäkoodilla, palveluasunnoilla sekä palvelutiloilla. Monipuolisten palvelukeskusten toimintoja kehitetään ja rakennetaan uusia kohteita. Kehitysvammaisten ja vanhusten erityisasumishankkeita jatketaan.

Terveys- ja hyvinvointikeskuksia ja perhekeskuksia integroidaan hyvien liikenneyhteyksien solmukohtiin. Toimiala tavoittelee tilakokonaisuuksia, joihin keskitetään useita toimintoja. Tarpeettomista hajallaan olevista tiloista luovutaan. Somaattinen sairaalahoito keskitetään täydennysrakentamisen avulla Laakson ja Malmin sairaalaluueille. Psykiatrian sairaalahoito keskitetään Laakson alueelle.

Lisäksi toteutetaan hankkeita, joissa parannetaan tilojen sisäilmasto-olosuhteita, korjataan tiloja viranomaismääräysten mukaisesti ja lisätään tilojen tehokasta käyttöä.

Digitalisaatio ja tietotekniikan palvelutuotannon ja prosessien kehittämisessä

Digitalisaatio ja sen edistäminen nostetaan aiempaa voimakkaammin tarkastelun kohteeksi.

Sosiaali- ja terveystoimialalla tietotekniikan hyödyntämisen ja digitalisaation painopiste on uudistuvien palvelujen ja toimintamallien tukeminen, kuntalaisten oma- ja itsehoidon mahdollisuuksien lisääminen sekä ajasta ja paikasta riippumaton toiminta. Toimiala tähtää uusien teknologioiden hyödyntämiseen ja kehittämiseen erityisesti palvelujen uudistamisen mukaisesti. Sähköisten palvelujen laajentamista ja syventämistä jatketaan edelleen.

Toimialan keskeinen tietojärjestelmähankke on Apotti. Yhteistä hanketta hallinnoi tilaajaorganisaatioiden perustama osakeyhtiö, jolta järjestelmä ja sen käyttöpalvelut hankitaan palveluna. Vuonna 2018 keskeisenä tehtävänä on vuoden lopussa tapahtuvan ensimmäisen käyttöönoton suunnittelu ja valmistelu. Helsingissä käyttöönotto alkaa vuonna 2020.

Sektorn plan för lokalanvändningen 2018–2020

Social- och hälsovårdssektorn avser att effektivisera lokalanvändningen genom nya verksamhetsmodeller, utvidgade elektroniska tjänster och möjligheter till rörligt arbete och genom att öka sambruket av lokaler. Nya lokaler planeras bli sambrukbara genom att utnyttja till exempel modellen för aktivitetsbaserade kontor och mobila arbetsstationer.

Social- och hälsovårdssektorn plan för lokalanvändningen grundar sig på lagstiftningen och på följande principer, som uppdateras i enlighet med sektorn plan för förnyande av tjänster.

Institutionsvården för utvecklingsstörda och äldre avvecklas genom att ersätta institutioner med grupphem, serviceboenden och servicelokaler. Funktionerna vid de mångsidiga servicecentralerna utvecklas och nya objekt byggs. Projekten för specialbostäder för utvecklingsstörda och äldre fortsätter.

Hälsa- och välfärdscentraler och familjecentraler integreras kring knutpunkter för goda kollektivtrafikförbindelser. Sektorn strävar att bilda lokalhelheter till vilka flera funktioner kan koncentreras. Sektorn gör sig av med överflödiga, utspridda lokaler. Den somatiska sjukhusvården centraliseras med hjälp av kompletteringsbyggande i Dals och Malms sjukhusområden. Den psykiatriska sjukhusvården koncentreras till Dal.

Dessutom genomförs projekt som förbättrar luftförhållandena inne i lokalerna och lokalerna repareras i enlighet med myndighetsföreskrifter och används mer effektivt.

Digitalisering och IT vid utvecklingen av tjänsteproduktionen och processerna

Digitaliseringen och dess främjande lyfts fram allt starkare som ett granskningsobjekt.

I social- och hälsovårdssektorn utnyttjande IT och digitalisering betonas stödet till tjänsterna och verksamhetsmodellerna i förändring, ökandet av kommuninvånarnas egen- och självvårdsmöjligheter och verksamhet som är oberoende av tid och plats. Sektorn strävar att utnyttja och utveckla nya teknologier speciellt i samband med förnyandet av servicen. Elektroniska tjänster fortsätter att utvidgas och fördjupas.

Ett viktigt datasystemprojekt för sektorn är projektet Apotti. Projektet administreras av ett aktiebolag som bildades av beställarorganisationerna och hos vilket systemet och dess användartjänster ska upphandlas. En väsentlig uppgift år 2018 är planeringen och beredningen av det första ibruktagandet som sker under slutet av året. I Helsingfors börjar ibruktagandet år 2020.

Helsinki Apotti -hanke vastaa korvattavien järjestelmien alajasta, tarvittavien kuntakohtaisten liittymien toteuttamisesta, Apotin käyttöönotosta Helsingissä ja toiminnan muutoksen läpiviennistä. Näiden tehtävien käytännön toteutuksen valmistelu jatkuu vuonna 2018. Apotti-hankkeen kustannuksia varten on oma nettobudjetoitu talousarviokohtansa.

Toimiala tukeutuu perustietotekniikan osalta kaupungin yhteiseen tietotekniseen infrastruktuuriin. Toiminnan omien tietojärjestelmien osalta kehittäminen ja jatkuvuuden turvaaminen on toimialan omalla vastuulla. Toimialan suurista muutoksista ja uuden tietojärjestelmän kehittämisestä Apotti-hankkeessa huolimatta on riittävästi varauduttava turvaamaan olemassa olevien palvelujen jatkuvuus.

Asiakas- ja potilastyön järjestelmiin tehtävät muutokset edellyttävät vastaavia muutoksia tilastointiin ja tietovaraston poimintoihin ja vain välttämättömiin muutoksiin varaudutaan.

Vuoden 2018 aikana on varauduttava sosiaalihuollon valtakunnallisen tietojärjestelmä-palvelujen ja määrämuotoisen kirjaamisen toimeenpanohankkeen (Kansa-hanke) vaiheittaisen toteutuksen edellyttämiin tehtäviin.

Vuoden 2018 aikana laaditaan olemassa olevien toimialasidonnaisten järjestelmien ohjaus- ym. tietojen määrittely, suunnittelu ja toteutus vuoden 2020 alusta käynnistyvän maakunnan toimintamallia vastaavaksi. Toimialasidonnaisten järjestelmien osalta maakunnan ICT-suunnittelun lähtökohtana on siirtää nykyiset järjestelmät maakuntaan ja vasta maakunnan toiminnan jo käynnissä ollessa ottaa käyttöön uusi yhteinen tietojärjestelmä, joka Helsingin osalta on Apotti vuoden 2020 aikana.

Tietotekniikassa laajennetaan liikkuvan työn välineiden käyttöä toimialan linjausten mukaisesti.

Toimiala on voimakkaasti sitoutunut digitaalisten palvelujen kehittämiseen ja lisäämiseen siten, että kaikilla toimenpiteillä tuetaan palvelujen uudistamista ja samalla valmistaudutaan Apotti-hankkeen etenemiseen ja uudenlaisen tietojärjestelmän käyttöönottoon vuonna 2020.

Vuoden 2018 aikana toteutetaan toimialan digisuunnitelman mukaisesti useita sähköisen asioinnin ja digitaalisten palvelujen hankkeita/projekteja tai kokeiluja. Uusista ratkaisuista suurimpana on palvelujen uudistukseen liittyvien palvelukeskusmallien mukaiset digitaaliset ja sähköisen asioinnin käyttöönotot.

Näitä ovat Itäkadun perhekeskuksen ja Kalasataman terveys- ja hyvinvointikeskuksen käyttöönottamat tila- ja

Projektet Helsinki Apotti ansvarar för nedmonteringen av de system som ska ersättas, uppbyggandet av kommun-specifika gränssnitt, ibruktagandet av Apotti i Helsingfors och genomförandet av verksamhetsförändringen. Beredningen av hur dessa åtgärder ska förverkligas i praktiken fortsätter år 2018. Kostnaderna för projektet Apotti har ett eget nettobudgeterat budgetmoment.

Sektorn stöder sig i fråga om grundläggande IT på stadens gemensamma datatekniska infrastruktur. I fråga om verksamhetens egna datasystem är tryggheten av utvecklingen och kontinuiteten på sektorns eget ansvar. Trots de stora ändringarna i sektorn och utveckling av ett nytt datasystem inom projektet Apotti bör tillräckliga satsningar göras för att trygga kontinuiteten i de befintliga tjänsterna.

Ändringarna i klient- och patientsystemen förutsätter motsvarande ändringar i statistiken och i utdragen ur datalagret. Sektorn förbereder sig endast på de nödvändiga ändringarna.

Under år 2018 bör förberedelser göras med tanke på uppgifter som krävs för genomförandet i faser av verkställighetsprojektet för nationella klientdataförvarings-tjänster och likformig arkivering inom socialvården (projektet KanSa).

Under år 2018 utarbetas definiering, planering och förverkligande av styrningsuppgifter och andra uppgifter i de befintliga sektorbundna systemen så att de motsvarar landskapets verksamhetsmodell som startar i början av år 2020. I fråga om de sektorbundna systemen är utgångspunkten för landskapets ICT-planering att flytta de nuvarande systemen till landskapet och först då landskapets verksamhet har kommit i gång ta i bruk det gemensamma datasystemet, som för Helsingfors är Apotti, under år 2020.

Inom datatekniken utvidgas användningen av verktygen för rörligt arbete i enlighet med riktlinjerna för sektorn.

Sektorn har förbundit sig kraftigt till att utveckla och utvidga de digitala tjänsterna så att alla åtgärder stöder förnyandet av tjänsterna och samtidigt utgör förberedelser för avansmang av projektet Apotti och ibruktagandet av ett nytt slags datasystem år 2020.

I enlighet med sektorns digitaliseringsplan förverkligas under år 2018 flera projekt eller försök som gäller e-tjänster och digitala tjänster. Den största av de nya lösningarna är ibruktagandet av digitala och elektroniska tjänster som följer servicecentermodellerna och hänför sig till förnyandet av tjänsterna.

Sådana är lokal- och självansvarshelheten och helheten för e-tjänster och egen- och självvårdslösningar som

itseilmoittautumisen sekä sähköisten asiointipalvelujen ja itse- ja omahoitoratkaisujen kokonaisuus. Myös sosiaalitoimen sähköinen ajanvaraus ja sen laajentaminen useisiin eri sosiaalitoimen palveluihin on vuoden 2018 aikana tapahtuvaa uutta toimintaa. Uudet, innovatiiviset kokeilut esim. ohjelmistorobotiikkaa ja erilaisia Internet of things (IoT) -ratkaisuja hyödyntämällä on suunnitelmissa.

Helsingin kaupunki on mukana valtion digitaalisessa kärkihankkeessa ODA (omahoito- ja digitaaliset arvopalvelut), jossa kehitetään ja saadaan vuoden 2018 aikana käyttöön uudentyypisiä digitaalisia palveluja.

Vuonna 2018 kiinnitetään erityistä huomiota tietosuojan toteutumiseen sosiaali- ja terveystalouksissa samalla kun valmistaudutaan Euroopan unionin uuden tietosuojasetuksen soveltamiseen toukokuusta 2018 alkaen.

Talousarvion seurannassa tarkasteltavat tavoitteet

Sitovat toiminnan tavoitteet

Sosiaali- ja terveystoimi seuraa strategian toteutumista talousarvion asetettujen sitovien toiminnallisten tavoitteiden kautta.

Sosiaali- ja terveystalouksissa

Erityistä tukea tarvitsevien lasten palveluja lisätään ja kehitetään peruspalveluissa, ja lastensuojeluasiakkaiden määrä vähenee vuoteen 2017 verrattuna.

Aikuissosiaalityön palvelutarpeen arviointien määrä kasvaa 20 % suhteessa asiakasmäärään vuoteen 2017 verrattuna.

Kehitysvammaisten asumispalveluissa itsenäisesti asuvien osuus kasvaa 2 %-yksikköä vuoteen 2017 verrattuna.

Asiakas pääsee lääkärin kiireettömälle vastaanotolle keskimäärin 10 vuorokauden sisällä (T3 ≤ 10 vrk eli kolmas vapaa ajanvarausaika kalenteripäivissä, odotusaikojen mediaani).

Asiakas pääsee hammaslääkärin kiireettömälle vastaanotolle alle kolmessa kuukaudessa (T3 ≤ 90 vrk eli kolmas vapaa ajanvarausaika kalenteripäivissä, odotusaikojen mediaani).

Psykiatrisessa avohoidossa olevien potilaiden sairaalapäivien määrä vähenee vuoteen 2017 verrattuna avohoidon laadullisella kehittämisellä ja sen eri muotoja vahvistamalla.

Kotona asumista tuetaan palveluita vahvistamalla niin, että kotona asuvien osuus 75 vuotta täyttäneistä nousee vuoteen 2017 verrattuna.

Östergatans familjecentral och Fiskehamnens hälso- och välfärdscenter har tagit i bruk. Även socialväsensendets elektroniska tidsbeställning och dess utvidgning till socialväsensendets olika tjänster är ny verksamhet som sker under år 2018. Det finns planer för nya, innovativa försök som utnyttjar t.ex. automation med mjukvarurobotar och olika lösningar som grundar sig på sakernas internet (IoT).

Helsingfors stad deltar i statens digitala spetsprojekt ODA (egenvård och digitala mervärdestjänster), där man utvecklar och tar i bruk nya typer av digitala tjänster under år 2018.

År 2018 fås särskild uppmärksamhet vid förverkligandet av datasekretessen i social- och hälsovårdstjänsterna samtidigt som förberedelser görs för tillämpandet av Europeiska unionens nya dataskyddsförordning från och med maj 2018.

Mål som granskas vid budgetuppföljningen

Bindande verksamhetsmål

Social- och hälsovårdssektorn följer upp hur strategin genomförs genom de bindande verksamhetsmålen i budgeten.

Social- och hälsovårdstjänster

Tjänsterna för barn i behov av särskilt stöd ökar och utvecklas inom basservicen och antalet klienter inom barnskyddet minskar jämfört med år 2017.

Inom socialarbetet bland vuxna ökar antalet bedömningar av servicebehovet med 20 % i förhållande till antalet klienter jämför med år 2017.

Inom boendetjänsterna för utvecklingsstörda ökar andelen klienter som självständigt bor hemma med 2 procentenheter jämfört med år 2017.

Klienten kommer till en läkares mottagning för icke-brådskande vård inom 10 dygn i genomsnitt (T3 ≤ 10 dygn, dvs. den tredje lediga tidsbeställningstiden räknat i kalenderdagar, median för väntetiderna).

Klienten kommer till en tandläkares mottagning för icke-brådskande vård inom tre månader (T3 ≤ 90 dygn, dvs. den tredje lediga tidsbeställningstiden räknat i kalenderdagar, median för väntetiderna).

Antalet vård dagar på sjukhus minskar bland patienterna inom psykiatrisk öppenvård jämfört med år 2017 genom kvalitativ utveckling av öppenvården och stärkande av dess olika former.

Boendet hemma stöds genom förstärkning av tjänsterna så att andelen personer som fyllt 75 år som bor hemma stiger jämfört med år 2017.

Laitoshoidossa olevien osuus 75 vuotta täyttäneistä laskee ja palveluasumisessa olevien osuus nousee vuoteen 2017 verrattuna.

Sähköinen asiointi kasvaa vähintään 20 % vuoteen 2017 verrattuna.

Asiakaskokemus paranee terveysasemilla ja kotihoidossa vuoteen 2017 verrattuna.

Andelen klienter inom institutionsvård av de invånare som fyllt 75 år minskar och andelen klienter inom serviceboende ökar jämfört med år 2017.

Användningen av e-tjänster ökar med minst 20 % jämfört med år 2017.

Kundupplevelsen blir bättre på hälsostationerna och i hemvården jämfört med år 2017.

Määrä- ja suoritetaavoitteet – Kvantitatiiviset tavoitteet ja saavutukset

(1 000 kpl/st.)	2016	2017	ennuste prognos 2017	2018	2019	2020
Terveysneuvonta, terveydenhoitaja, käynti – Hälsörådgivning, besök hos hälsovårdare	222	225	220	225	227	227
Terveysneuvonta, lääkärikäynti – Hälsörådgivning, besök hos läkare	54	59	59	58	57	57
Kouluterveydenhuolto, terveydenhoitaja, käynti – Skolhälsovården, besök hos hälsovårdare	108	122	112	114	114	114
Opiskeluterveydenhuolto, terveydenhoitaja, käynti – Studerandehälsovården, besök hos hälsovårdare	46	50	47	48	48	48
Koulu- ja opiskeluterveydenhuolto, lääkärikäynti – Skol- och studerandehälsovården, besök hos läkare	23	22	22	22	22	22
Lastensuojelun perhehoito, hoitovrk – Barnskydd, familjevård, dygn	324	325	327	328	328	328
Lastensuojelun laitoshoido, hoitovrk – Barnskydd, institutionsvård, dygn	192	194	189	191	191	191
Läheisverkostossijotukset, hoitovrk – Placeringar inom närståendeätverk, vård dygn	13	10	13	13	13	13
Kasvatus- ja perheneuvonta, käynti – Familjerådgivningsbyråer, besök	21	21	21	21	21	21
Lapsiperheiden kotipalvelu, käynti – Hemtjänsten för barnfamiljer, besök	24	34	29	28	30	30
Terveysaseman lääkärin vastaanotto, käynti – Läkarmottagning på hälsostationen, besök	500	490	490	480	470	470
Terveysaseman lääkärin vastaanotto, muu asiointi – Läkarmottagning på hälsostationen, andra tjänster	275	280	290	300	300	300
Terveysaseman hoitajan vastaanotto, käynti – Hälsovårdarmottagning på hälsostationen, besök	433	420	430	410	410	410
Terveysaseman hoitajan vastaanotto, muu asiointi – Hälsovårdarmottagning på hälsostationen, andra tjänster	339	330	360	350	370	370
Suun terveydenhuolto, käynti – Mun- och tandvård, besök	539	530	525	530	530	530
PKI-vastaanotto, käynti – Poliklinikmottagning, besök*	55	55	59	48	48	48
PKI-vastaanotto, muu asiointi – Poliklinikmottagning, andra tjänster*	22	23	24	21	21	21
Sisätautien päivystyspoliklinikka, käynti – Medicinsk jourpoliklinik, besök	46	45	45	45	45	45
Terveyskeskuspäivystys, käynti – Hälsocentralsjour, besök	141	127	141	135	135	135
Päivystyksen psykiatrian pkl, käynti**	0	0	0	9	9	9
Psykiatrian avohoito, käynti – Besök inom den psykiatriska öppenvården**	180	182	186	175	173	173
Psykiatrian avohoito, muu asiointi – Den psykiatriska öppenvården, andra tjänster	63	53	64	70	70	70
Psykiatrian vuodeosastohoitopäivät – Vård dagar på psykiatrisk bäddavdelning	71	74	70	70	70	70
Psykiatrian avohoitopäivä – Vård dagar inom den psykiatriska öppenvården	76	75	70	60	60	60
Polikliininen päihdehuolto, as.käynnit vuoden aikana – Poliklinisk missbrukarvård, besök	61	61	64	65	67	67

* Neurologian siirto HUSiin vähentää suoritteita vuodesta 2018 eteenpäin – Överföringen av neurologin till HNS minskar prestationerna från och med 2018

** Päivystyksen psykiatrian poliklinikkakäynnit erotettu vuodelle 2018 psykiatrian avohoitokäynneistä – Poliklinikbesöken inom den psykiatriska jouren separeras 2018 från besöken inom den psykiatriska öppenvården

(1 000 kpl/st.)	2016	2017	ennuste prognos	2018	2019	2020
Korvaushoito, käynnit vuoden aikana – Substitutionsbehandling, besök	132	130	135	140	140	140
Päihdehuollon asumispalvelut. asumisvuorokaudet yht. – Missbrukarvård, boendeservice, antal dygn	73	63	76	75	75	75
Päihdehuollon laitoshuolto, hoitovuorokaudet yht. – Missbrukarvård, institutionsvård, antal dygn	36	40	36	33	33	33
Kotihoito, käynti – Hemvård, besök	2 902	2 850	2 900	2 900	2 900	2 900
Kotihoito, muu asiointi – Hemvård, andra tjänster	244	300	283	400	400	400
Somaattinen sairaalahoito, päättyneet hoitokaudet – Somatisk sjukhusvård, avslutade vårdperioder	26	27	29	28	28	28
lääkkäiden ympärivuorokautinen palveluasuminen, vrk – Långvarigt serviceboende för äldre, dygn	1 035	1 100	1 050	1 100	1 120	1 140
lääkkäiden ympärivuorokautinen laitohoito, vrk – Långvarig institutionsvård för äldre, dygn	413	400	400	400	380	360

* Neurologian siirto HUSiin vähentää suoritteita vuodesta 2018 eteenpäin – Överföringen av neurologin till HNS minskar prestationerna från och med 2018

** Päivystyksen psykiatrian poliklinikkakäynnit erotettu vuodelle 2018 psykiatrian avohoitokäynneistä – Poliklinikbesöken inom den psykiatriska jöuren separeras 2018 från besöken inom den psykiatriska öppenvården

Tilankäytön tehokkuuden mittari – Mätare för effektivitet i lokalanvändningen

	2016	ennuste prognos 2017	2018	2019	2020
Tilojen kokonaispinta-ala htm ² – Lokalyta sammanlagt, m ² lägenhetsyta	476 290	479 406	478 955	472 560	467 519
Tilojen pinta-alamäärä (htm ²) suhteessa asiakasmäärään – Lokalyta (m ² lägenhetsyta) i förhållande till antalet användare	0,99	0,99	0,97	0,95	0,93
Hallintokunnan oma mittari – Förvaltningens egen mätare tilat m ² /vakanssi – lokaler m ² /befattning	34	34,5	34,5	34	33,6

Tuottavuuden toteutuminen 2016 - 2020 (tuottavuus 2015=100) – Produktivetsutfall 2016 - 2020 (produktivitet 2015=100)

	2016	2017	2018	2019	2020
Tuottavuus – Produktivitet (2015=100)	100,7	100,9	103,5	105,9	107,0

Suoritetavoitteet pohjautuvat vuoden 2017 ennustettuun tasoon, minkä lisäksi tavoitteissa on huomioitu tiedossa olevat toiminnalliset muutokset. Toiminnallisia muutoksia ovat muun muassa palvelujen uudistamisen uusien toimintamallien käyttöönotto ja digitalisaation lisääminen.

Kouluterveydenhuollon vuoden 2015 ja 2016 suoritteissa on mukana hpv-rokotukset, joiden päätyminen on huomioitu vuoden 2018 tavoitteissa. Lapsiperheiden kotipalvelussa otettiin vuoden 2016 alusta lukien käyttöön uusi asiakassovellus, jossa käyntimäärät tilastoituvat eri tavalla kuin aiemmin.

Palvelurakenteen keventäminen jatkuu. Laitoshoittoa vähennetään edelleen ja erilaisia kotiin ja muuhun asiakkaan toimintaympäristöön vietäviä palveluja ja kuntoutusta vahvistetaan.

Terveysasematoiminnassa on tavoitteena sekä saatavuuden paraneminen että peittävyiden kasvu. Itse- ja omahoidon tuki lisääntyy, suunnitelmallista ja koordinoitua hoitoa vahvistetaan ja asiakkaiden asiat hoidetaan kerralla kuntoon, jolloin käyntien pituudet kasvavat, mutta määrä ei.

Tuottavuuden kehittymistä kuvaavat tunnusluvut

Sosiaali- ja terveydenhuollon kokonaistuottavuus määritellään Helsingin väestölleen tuottamien sosiaali- ja terveystalvelujen koko väestön määrän ja palvelujen kokonaiskustannusten suhteena.

Helsinki tavoittelee yksikkökustannuksissa muiden suurten kaupunkien keskiarvoa.

Toiminnan tuloksellisuus ja vaikuttavuus

Sosiaali- ja terveystoimen palvelujen uudistamisen tavoitteena on parantaa toiminnan tuloksellisuutta ja vaikuttavuutta. Palvelutarve arvioidaan heti asiakkuuden alussa, palveluja integroidaan ja räätälöidään monitoimijaisesti yhdessä asiakkaan kanssa tavoitteena oikea-aikainen palveluun pääsy sekä vaikuttavat ja asiakastarpeita vastaavat palvelut. Palvelujen saatavuuden ja vaikuttavuuden parantamisella edistetään myös toimialan tuloksellista toimintaa.

Tilankäytön tehokkuuden toteutuminen 2016–2020

Kesällä 2017 valmistui Itäkeskukseen perhekeskus, vuoden 2017 lopussa valmistuu Kalasataman terveys- ja hyvinvointikeskus ja vuoden 2018 aikana valmistuvat Vuosaaren terveys- ja hyvinvointikeskuksen ja perhekeskuksen muutostyöt. Tilaneliöiden kokonaismäärää vuonna 2017 lisäävät väliaikaisesti Kalasataman terveys- ja hyvinvointikeskuksen ja Itäkeskuksen perhekeskuksen tilat sekä erityisasumishankkeet noin 3 100 neliötä. Tulevina

Prestationsmålen bygger på en prognostiserad nivå för år 2017 och de funktionella ändringar som det finns kännedom om har beaktats i målen. Funktionella ändringar är bland annat ibruktagandet av nya verksamhetsmodeller inom förnyandet av tjänster och utvidgandet av digitaliseringen.

I skolhälsovårdens prestationer för åren 2015 och 2016 ingår HPV-vaccineringarna, och att de har upphört har beaktats i målen för år 2018. I hemtjänsten för barnfamiljer togs från och med början av år 2016 i bruk en ny klientapplikation i vilken antalet besök registreras på ett nytt sätt.

Arbetet för att göra servicestrukturen lättare fortsätter. Institutionsvården minskar ytterligare och olika slags tjänster förlagda till hemmet eller till klientens andra verksamhetsmiljöer och rehabiliteringen stärks.

I hälsostationsverksamheten är målet att både förbättra tillgängligheten och öka täckningen. Stödet för egen- och självvård ökar, den systematiska och koordinerade vården stärks och klienternas ärenden görs i ordning på en gång, varvid längden på besöken ökar, men inte antalet.

Nyckeltal för produktivitetsutvecklingen

Social- och hälsovårdens totalproduktivitet bestäms utgående från relationen mellan storleken på hela befolkningen för de social- och hälsovårdstjänster som staden producerat för helsingforsarna och totalkostnaderna för tjänsterna.

I fråga om kostnader per enhet söker Helsingfors uppnå medelvärde för övriga stora städer.

Verksamhetens resultat och effekt

Målet för förnyandet av tjänsterna inom social- och hälsovårdssektorn är att förbättra verksamhetens resultat och effekt. Servicebehovet bedöms genast i början av kundrelationen, tjänster integreras och skraddarsys med många aktörer tillsammans med kunden för att uppnå tillgång till tjänsten i rätt tid och tjänster som motsvarar kundens behov. Genom att förbättra tjänsternas tillgänglighet och effekt främjas också den resultatgivande verksamheten i sektorn.

Effektivitet i lokalanvändningen 2016–2020

Under sommaren 2017 färdigställdes en familjecentral i Östra centrum, i slutet av år 2017 färdigställs Fiskehamnens hälso- och välfärdscentral och under år 2018 färdigställs ändringsarbetena på hälso- och välfärdscentralen och familjecentralen i Nordsjö. Den sammanlagda lokalytan år 2017 ökar tillfälligt med cirka 3 100 kvadratmeter med anledning av lokalerna för Fiskehamnens hälso- och välfärdscentral och

vuosina voidaan luopua useasta tilasta: vuonna 2018 tilaneliöiden määrä vähenee 450 neliötä, vuonna 2019 vähennystä on 6 300 neliötä ja vuonna 2020 vähennystä on 5 100 neliötä.

familjecentralen i Östra centrum samt projekten för specialboende. Under det kommande åren kan sektorn avstå från ett flertal lokaler: år 2018 minskar lokalytan med 450 kvadratmeter, år 2019 är minskningen 6 300 kvadratmeter och år 2020 är minskningen 5 100 kvadratmeter.

5 10 02 Toimeentulotuki – Utkomststöd

1 000 €	Käyttö	Talousarvio	Ennuste -	Ehdotus	Talousarvio	Talous-	Talous-
	Förbrukning	Budget	Prognos	Förslag	Budget	suunnitelma	suunnitelma
	2016	2017	2017	2018	2018	Ekonomiplan	Ekonomiplan
						2019	2020
Tulot yhteensä - Inkomster sammanlagt	90 599	13 702	16 800	13 702	9 402	9 402	9 402
Menot yhteensä - Utgifter sammanlagt	187 315	26 600	34 500	26 600	20 500	20 500	20 500
<i>Ylitysoikeus - Överskridningsrätter</i>							
Toimintakate - Verksamhetsbidrag	-96 716	-12 898	-17 700	-12 898	-11 098	-11 098	-11 098
Poistot - Avskrivningar	22	1					
Tilikauden tulos - Räkenskapsperiodens resultat	-96 738	-12 899	-17 700	-12 898	-11 098	-11 098	-11 098
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) – Räkenskapsperiodens överskott (underskott)	-96 738	-12 899	-17 700	-12 898	-11 098	-11 098	-11 098
Muutos - Förändring, %							
Tulot - Inkomster		-84,9	22,6		-31,4		
Menot - Utgifter		-85,8	29,7		-22,9		

Perustoimeentulotuen maksatus siirtyi vuoden 2017 alusta Kansaneläkelaitokselle. Ajanjaksolla 1.1. - 31.3.2017 perustoimeentulotuen maksatusta tapahtui vielä kuntien budjetista. Toimeentulotuen vuoden 2018 menot sisältävät ainoastaan täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen kustannukset.

Toimeentulotuen sitova tavoite on:

Ehkäisevän toimeentulotuen budjetista kohdennetaan ehkäisevänä tukena vähintään 45 % lapsiperheille.

Betalningen av det grundläggande utkomststödet övergick från ingången av år 2017 till Folkpensionsanstalten. Under perioden 1.1–31.3.2017 betalades det grundläggande utkomststödet ännu delvis ur kommunens budget. I utgifterna för utkomststödet år 2018 ingår endast kostnaderna för kompletterande och förebyggande utkomststöd.

Det bindandet målet för utkomststödet är:

Minst 45 % av budgeten för förebyggande sysselsättningsstöd riktas som förebyggande stöd till barnfamiljer.

5 10 03 Vastaanottokeskukset ja valtion korvaamat maahanmuuttopalvelut – Flyktingförläggningar och invandringstjänster som staten ersätter

1 000 €	Käyttö	Talousarvio	Ennuste -	Ehdotus	Talousarvio	Talous-	Talous-
	Förbrukning	Budget	Prognos	Förslag	Budget	suunnitelma	suunnitelma
	2016	2017	2017	2018	2018	Ekonomiplan	Ekonomiplan
						2019	2020
Tulot yhteensä - Inkomster sammanlagt		16 200	20 200	16 200	15 167	15 167	15 167
Menot yhteensä - Utgifter sammanlagt		15 500	19 000	15 500	14 467	14 467	14 467
<i>Ylitysoikeus - Överskridningsrätter</i>							
Toimintakate - Verksamhetsbidrag		700	1 200	700	700	700	700
Poistot - Avskrivningar							
Tilikauden tulos - Räkenskapsperiodens resultat		700	1 200	700	700	700	700
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) – Räkenskapsperiodens överskott (underskott)		700	1 200	700	700	700	700
Muutos - Förändring, %							
Tulot - Inkomster			24,7		-6,4		
Menot - Utgifter			22,6		-6,7		

Vastaanottokeskusten toiminta on valtion toimeksiantosopimuksen mukaista toimintaa, josta saadaan täysi valtion korvaus tuloina. Metsälän vastaanottokeskuksen säilöönottoyksikön toiminta on siirtynyt valtiolle. Tälle talousarviokohdalle on talousarviossa 2018 siirretty sosiaali- ja terveystalouden talousarviokohdalta alaikäisten vastaanoton ja tulkkipalveluiden kulut, joihin myös saadaan täysi valtion korvaus.

Verksamheten på flyktingförläggningarna är verksamhet i enlighet med uppdragsavtalet med staten, och staten ersätter kostnaderna för verksamheten fullständigt i form av inkomster. Förvarsenhetens verksamhet på flyktingförläggningen i Krämertsskog har övergått till staten. I 2018 års budget har utgifterna för mottagnings- och tolktjänster, som också beviljas full statlig ersättning, flyttats från budgetmomentet för social- och hälsovårdstjänster till det här budgetmomentet.

5 10 04 Apotti ja Sote ja maakuntauudistus – Apotti och vård- och landskapsreformen

1 000 €	Käyttö	Talousarvio	Ennuste -	Ehdotus	Talousarvio	Talous-	Talous-
	Förbrukning	Budget	Prognos	Förslag	Budget	suunnitelma	suunnitelma
	2016	2017	2017	2018	2018	Ekonomiplan	Ekonomiplan
						2019	2020
Tulot yhteensä - Inkomster sammanlagt	512	250	250	299	3 299	3 299	3 299
Menot yhteensä - Utgifter sammanlagt	1 252	2 700	2 700	3 307	6 307	6 307	6 307
<i>Ylitysoikeus - Överskridningsrätter</i>							
Toimintakate - Verksamhetsbidrag	-740	-2 450	-2 450	-3 008	-3 009	-3 009	-3 009
Poistot - Avskrivningar							
Tilikauden tulos - Räkenskapsperiodens resultat	-740	-2 450	-2 450	-3 008	-3 009	-3 009	-3 009
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) – Räkenskapsperiodens överskott (underskott)	-740	-2 450	-2 450	-3 008	-3 009	-3 009	-3 009
Muutos - Förändring, %							
Tulot - Inkomster		-51,2		19,6	1219,4		
Menot - Utgifter		115,7		22,5	133,6		

Talousarviokohdalla on varauduttu Apotti hankkeen resurssisopimuksen mukaisiin työvoimakustannuksiin ja maksuihin sekä sote- ja maakuntauudistukseen annettavaan työpanokseen, josta saadaan täysi korvaus.

På budgetmomentet har gjorts reserveringar för arbetskraftskostnader och betalningar som grundar sig på resursavtalen i projektet Apotti och för arbetsinsatsen som ges till vård- och landskapsreformen mot full ersättning.

5 10 05 Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri – Helsingfors och Nylands sjukvårdsdistrikt

1 000 €	Käyttö Förbrukning	Talousarvio Budget	Ennuste - Prognos	Ehdotus Förslag	Talousarvio Budget	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2019	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2020
	2016	2017	2017	2018	2018		
Tulot yhteensä - Inkomster sammanlagt							
Menot yhteensä - Utgifter sammanlagt	529 697	534 769	568 400	554 769	565 704	576 854	594 053
<i>Ylitysoikeus - Överskridningsrätter</i>							
Toimintakate - Verksamhetsbidrag	-529 697	-534 769	-568 400	-554 769	-565 704	-576 854	-594 053
Poistot - Avskrivningar							
Tilikauden tulos - Räkenskapsperiodens resultat	-529 697	-534 769	-568 400	-554 769	-565 704	-576 854	-594 053
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) – Räkenskapsperiodens överskott (underskott)	-529 697	-534 769	-568 400	-554 769	-565 704	-576 854	-594 053
Muutos - Förändring, %							
Tulot - Inkomster							
Menot - Utgifter		1,0	6,3	3,7	5,8	2,0	3,0

Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiriin (HUS) talousarviokohta sisältää HUSin helsinkiläisille tuottamat terveyspalvelut eli ns. kuntalaskutettavat palvelut, joista sosiaali- ja terveystoimiala maksaa HUS-hinnaston mukaisesti. Lisäksi sosiaali- ja terveystoimiala osallistuu HUSin talousarvion mukaiseen Myrkytystietokeskuksen palvelujen rahoittamiseen ja kattaa osuutensa kalliin hoidon tasausmaksusta. HUSin talousarviokohta sisältää myös mahdolliset ylikäyttömaksut sekä vastaavatyypiset erikseen laskutettavat erät.

HUSin kahden prosentin tuottavuustavoitteen arvioidaan näkyvän hintojen laskuna. Väkiluvun kasvun ja väestörakenteen muutoksen vuoksi asiakasvolyymien oletetaan kasvavan, mikä vaikuttaa kokonaiskustannuksiin.

Ensihoidon kustannuksista suurin osa muodostuu valmiuden ylläpitämisestä, mikä velvoite kohdistuu sairaanhoitopiiriin eikä sen yksittäisiin jäsenkuntiin. Ensihoidon kuntalaskutuksen kapitaatiopohjaisen hinnoittelun soveltaminen ja kuntayhtymälle kertyneiden alijäämien kattaminen nostaa Helsingin maksuosuutta vuodelle 2018 n. 0,5 milj. euroa.

Neurologian toimintojen siirto sosiaali- ja terveyspalveluista HUSiin lisää talousarviokohdan menoja n. 8 miljoonaa euroa.

Budgetmomentet för samkommunen Helsingfors och Nylands sjukvårdsdistrikt (HNS) omfattar vissa hälso- och sjukvårdstjänster som HNS producerar för helsingforsarna, dvs. så kallade kommunfakturerade tjänster, och för vilka social- och hälsovårdssektorn betalar enligt HNS taxa. Sektorn deltar också i finansieringen av Giftinformationscentralens tjänster, som ingår i budgeten för HNS, och täcker sin andel av utjämningsavgiften för dyr vård. Budgetmomentet för HNS innehåller även eventuella överbeläggningsavgifter och övriga motsvarande poster som faktureras separat.

Det beräknas att produktivitetmålet på två procent för HNS syns som en prissänkning. Kundvolymerna väntas öka på grund av befolkningstillväxten och ändringen i befolkningsstrukturen, vilket påverkar totalkostnaderna.

Största delen av kostnaderna för den prehospitala akutsjukvården uppstår inom upprätthållandet av beredskapen, en skyldighet som riktas till sjukvårdsdistriktet och inte till dess enskilda medlemskommuner. Tillämpandet av den kommunfakturerade kapitationsbaserade prissättningen inom den prehospitala akutsjukvården och täckandet av underskotten som har flutit in till samkommunen höjer Helsingfors betalningsandel för år 2018 med ca 0,5 miljoner euro.

Överföringen av funktionerna inom specialiteten neurologi från social- och hälsovårdstjänsterna till HNS ökar utgifterna på budgetmomentet med ca 8 miljoner euro.

HUS:n määrärahojen kehitys on ollut seuraava – Anslagen för HNS har utvecklats enligt följande:

2013	2014	2015	2016	2017	2018
516 643	527 231	543 227	550 597	534 229	554 764

Husin tilinpäätöksien lukuja vuosilta 2015 ja 2016 on vertailukelpoistettu siten, että vuoden 2015 ylijäämän palautus on huomioitu vuodelle 2015 ja poistettu vuodelta 2016. – HNS:s bokslutsuppgifter för åren 2015 och 2016 har gjorts jämförbara så att 2015 års överskottsåterbäring har beaktats för år 2015 och strukits från år 2016.

TUOSLASKELMAOSA
RESULTATRÄKNINGSDELEN

Helsingin kaupungin tuloslaskelma 2016–2020 – Helsingfors stads resultaträkning 2016–2020

1 000€	Käyttö Förbrukning	Talousarvio Budget	Ennuste - Prognos	Talousarvio Budget	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2019	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2020
	2016	2017	2017	2018		
Toimintatulot - Verksamhetsintäkter						
Myyntitulot - Försäljningsinkomster	329 068	336 968	316 912	361 067	350 363	352 980
Maksutulot - Avgiftsinkomster	227 627	220 486	220 583	207 096	207 641	208 341
Tuet ja avustukset - Understöd och bidrag	112 333	39 612	48 494	48 081	48 048	47 083
Vuokratulot - Hyresinkomster	359 202	379 590	378 947	388 873	398 759	404 374
Muut toimintatulot - Övriga verksamhetsintäkter	53 239	42 672	225 141	150 999	149 123	149 219
Toimintatulot - Verksamhetsintäkter	1 081 469	1 019 329	1 190 077	1 156 116	1 153 934	1 161 996
Valmistus omaan käyttöön - Tillverkning för eget bruk	117 111	116 832	113 478	118 512	118 512	118 512
Toimintamenot - Omkostnader						
Palkat - Löner	-1 349 744	-1 387 484	-1 365 028	-1 408 588	-1 429 489	-1 468 963
Henkilösivumenot - Lönebikostnader	-446 240	-419 875	-402 848	-410 569	-413 509	-426 459
Palvelujen ostot - Köp av tjänster	-1 640 090	-1 680 768	-1 699 372	-1 739 383	-1 772 797	-1 821 689
Aineet, tarvikkeet ja tavarat - Material, förnödenheter och	-193 134	-182 561	-196 134	-196 097	-196 273	-195 552
Avustukset - Understöd	-443 696	-322 331	-381 740	-327 961	-328 368	-330 129
Vuokrat - Hyror	-186 065	-211 819	-198 523	-229 166	-233 364	-243 455
Muut menot - Övriga utgifter	-7 097	-25 794	-14 213	-18 723	-18 849	-18 970
Toimintamenot - Omkostnader	-4 266 066	-4 230 634	-4 257 858	-4 330 487	-4 392 649	-4 505 217
Toimintakate - Verksamhetsbidrag	-3 067 486	-3 094 473	-2 954 304	-3 055 859	-3 120 203	-3 224 709
Verotulot - Skatteintäkter	3 205 605	3 133 400	3 378 350	3 333 000	3 439 000	3 543 000
Valtionosuudet - Statsandelar	316 330	220 000	220 000	175 000	175 000	175 000
Rahoitustulot ja -menot						
Korkotulot - Ränteinkomster	82 825	82 840	79 575	79 590	77 680	75 100
Muut rahoitustulot - Övriga finansieringsinkomster	50 551	29 299	26 374	45 248	45 248	45 248
Korkomenot - Ränteutgifter	-18 006	-32 438	-20 515	-28 893	-33 604	-44 383
Muut rahoitusmenot - Övriga finansieringsutgifter	-442	-1 800	-2 034	-1 800	-1 800	-1 800
Vuosikate - Årsbidrag	569 377	336 828	727 446	546 286	581 321	567 456
Poistot - Avskrivningar	-337 209	-367 123	-367 105	-358 490	-364 252	-366 929
Satunnaiset erät - Extraordinära poster	238 012	141 694	100			
Tilikauden tulos - Räkenskapsperiodens resultat	470 180	111 398	360 441	187 796	217 069	200 527
Poistoeron muutos - Förändring i avskrivningsdifferens	-13 908	3 099	3 047	2 767	2 647	2 448
Varausten muutos - Förändring i reserveringar	16 300	-563	-2 060	-2 560	-3 055	-3 892
Rahastojen muutos - Förändring av fonder	-7 533	6 925	7 965	7 900	7 800	5 000
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) - Räkenskapsperiodens översko	465 039	120 859	369 393	195 903	224 461	204 083

**Helsingin kaupungin vuoden 2018 tuloslaskelma eriteltyä – Helsingfors stads resultaträkning 2018
specifierad**

1 000€	Kaupunki ilman liikelaitoksia ja rahastoja Staden exkl	Liikelaitokset ja rahastot Affärsverk och fonder	Yhteensä, sisäiset erät mukana Sammanlagt, inkl. interna	Yhteensä, sisäiset erät vähennetty Sammanlagt, exkl. inte
Toimintatulot - Verksamhetsintäkter				
Myyntitulot - Försäljningsinkomster	119 361	452 316	571 676	361 067
Maksutulot - Avgiftsinkomster	207 056	40	207 096	207 096
Tuet ja avustukset - Understöd och bidrag	47 346	22 316	69 662	48 081
Vuokratulot - Hyresinkomster	767 922	31 867	799 790	388 873
Muut toimintatulot - Övriga verksamhetsintäkter	149 478	8 887	158 365	150 999
	1 291 163	515 426	1 806 589	1 156 116
Valmistus omaan käyttöön - Tillverkning för eget bruk	12 817	105 695	118 512	118 512
Toimintamenot - Omkostnader				
Palkat - Löner	-1 244 212	-164 376	-1 408 588	-1 408 588
Henkilösivumenot - Lönebikostnader	-364 747	-45 821	-410 569	-410 569
Palvelujen ostot - Köp av tjänster	-1 808 297	-166 933	-1 975 230	-1 739 383
Aineet, tarvikkeet ja tavarat - Material, förnödenheter och	-116 007	-82 657	-198 664	-196 097
Avustukset - Understöd	-349 486	-55	-349 542	-327 961
Vuokrat - Hyror	-570 603	-69 444	-640 047	-229 166
Muut menot - Övriga utgifter	-15 864	-2 862	-18 726	-18 723
Toimintamenot - Omkostnader	-4 469 217	-532 150	-5 001 367	-4 330 487
Toimintakate - Verksamhetsbidrag	-3 165 237	88 971	-3 076 266	-3 055 859
Verotulot - Skatteintäkter	3 333 000		3 333 000	3 333 000
Valtionosuudet - Statsandelar	175 000		175 000	175 000
Rahoitustulot ja -menot				
Korkotulot - Ränteinkomster	81 274	2 500	83 774	79 590
Muut rahoitustulot - Övriga finansieringsinkomster	75 846		75 846	45 248
Korkomenot - Ränteutgifter	-25 300	-7 777	-33 077	-28 893
Muut rahoitusmenot - Övriga finansieringsutgifter	-1 800	-30 598	-32 398	-1 800
Vuosikate - Årsbidrag	472 783	53 096	525 879	546 286
Poistot - Avskrivningar	-304 080	-54 410	-358 490	-358 490
Satunnaiset erät - Extraordinära poster				
Tilikauden tulos - Räkenskapsperiodens resultat	168 703	-1 314	167 389	187 796
Poistoeron muutos - Förändring i avskrivningsdifferens		2 767	2 767	2 767
Varausten muutos - Förändring i reserveringar		-2 560	-2 560	-2 560
Rahastojen lisäys - Ökning av fonder				
Rahastojen vähennys - Minskning av fonder	7 900		7 900	7 900
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) - Räkenskapsperiodens översko	176 603	-1 107	175 496	195 903

7 TULOSLASKELMAOSA – RESULTATRÄKNINGSDELEN

1 000€	Käyttö Förbrukning	Talousarvio Budget	Ehdotus Förslag	Talousarvio Budget	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2019	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2020
	2016	2017	2018	2018		
Tulot - Inkomster	3 681 114	3 498 320	3 673 020	3 673 020	3 777 652	3 876 485
Menot - Utgifter	33 016	54 549	27 100	27 100	30 700	32 800
Netto	3 648 098	3 443 771	3 645 920	3 645 920	3 746 952	3 843 685
Muutos - Förändring, %						
Tulot - Inkomster		-5,0	5,0	5,0	2,8	2,6
Menot - Utgifter		65,2	-50,3	-50,3	13,3	6,8

7 01 Toiminnan rahoitus – Finansiering av verksamheten

1 000€	Käyttö Förbrukning	Talousarvio Budget	Ehdotus Förslag	Talousarvio Budget	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2019	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2020
	2016	2017	2018	2018		
Tulot - Inkomster	3 521 936	3 353 400	3 508 000	3 508 000	3 614 000	3 718 000
Menot - Utgifter	1					
Netto	3 521 934	3 353 400	3 508 000	3 508 000	3 614 000	3 718 000
Muutos - Förändring, %						
Tulot - Inkomster		-4,8	4,6	4,6	3,0	2,9
Menot - Utgifter		-100,0				

7 01 01 Verotulot – Skatteinkomster

1 000€	Käyttö Förbrukning	Talousarvio Budget	Ehdotus Förslag	Talousarvio Budget	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2019	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2020
	2016	2017	2018	2018		
Tulot - Inkomster	3 205 605	3 133 400	3 333 000	3 333 000	3 439 000	3 543 000
Menot - Utgifter	1					
Netto	3 205 604	3 133 400	3 333 000	3 333 000	3 439 000	3 543 000
Muutos - Förändring, %						
Tulot - Inkomster		-2,3	6,4	6,4	3,2	3,0
Menot - Utgifter		-100,0				

Vuoden 2018 talousarvion sekä taloussuunnitelmavuosien 2019-2020 kunnallisverotuoton arviot perustuvat kunnallisveroprosenttiin 18,0 %.

Vuoden 2018 talousarvioehdotukseen sekä vuosien 2018-2020 taloussuunnitelmaan ei sisälly koiraveron perimistä Helsingissä vuodesta 2018 alkaen

Talousarviokohtaan sisältyvät seuraavat määrärahat ja tuloarviot alakohdittain

De beräknade kommunalskatteintäkterna i budgeten för år 2018 och under ekonomiplaneåren 2019–2020 baserar sig på en kommunalskattesats på 18,0 %.

I 2018 års budgetförslag och i ekonomiplanen för åren 2018–2020 ingår inte uppbärande av hundskatt i Helsingfors från och med 2018.

Budgetmomenten omfattar följande anslag och beräknade inkomster undermomentvis

1 000€	Käyttö Förbrukning	Talousarvio Budget	Ehdotus Förslag	Talousarvio Budget	Talous- suunnitelma Ekonomiplan	Talous- suunnitelma Ekonomiplan
	2016	2017	2018	2018	2019	2020
Tulot - Inkomster						
7010101 Kunnallisvero - Kommunalskatt	2 586 063	2 495 000	2 530 000	2 530 000	2 611 000	2 695 000
7010102 Yhteisövero - Samfundsskatt	397 315	390 000	540 000	540 000	555 000	570 000
7010103 Kiinteistövero - Fastighetsskatt	221 854	248 000	263 000	263 000	273 000	278 000
7010104 Koiraverot - Hundskatt	366	400				

7 01 03 Valtionosuudet - Stadsandelar

1 000€	Käyttö Förbrukning	Talousarvio Budget	Ehdotus Förslag	Talousarvio Budget	Talous- suunnitelma Ekonomiplan	Talous- suunnitelma Ekonomiplan
	2016	2017	2018	2018	2019	2020
Tulot - Inkomster	316 330	220 000	175 000	175 000	175 000	175 000
Menot - Utgifter						
Netto	316 330	220 000	175 000	175 000	175 000	175 000
Muutos - Förändring, %						
Tulot - Inkomster		-30,5	-20,5	-20,5		
Menot - Utgifter						

7 02 Rahoitus- ja sijoitustoiminta – Finansierings- och investeringsverksamhet

1 000€	Käyttö	Talousarvio	Ehdotus	Talousarvio	Talous-	Talous-
	Förbrukning	Budget	Förslag	Budget	suunnitelma	suunnitelma
	2016	2017	2018	2018	Ekonomiplan	Ekonomiplan
					2019	2020
Tulot - Inkomster	150 755	137 995	157 120	157 120	155 852	153 485
Menot - Utgifter	33 014	54 549	27 100	27 100	30 700	32 800
Netto	117 741	83 446	130 020	130 020	125 152	120 685
Muutos - Förändring, %						
Tulot - Inkomster		-8,5	13,9	13,9	-0,8	-1,5
Menot - Utgifter		65,2	-50,3	-50,3	13,3	6,8

7 02 01 Korot kaupunginkanslian käytettäväksi – Räntör, till stadskansliets disposition

1 000€	Käyttö	Talousarvio	Ehdotus	Talousarvio	Talous-	Talous-
	Förbrukning	Budget	Förslag	Budget	suunnitelma	suunnitelma
	2016	2017	2018	2018	Ekonomiplan	Ekonomiplan
					2019	2020
Tulot - Inkomster	80 584	80 244	81 274	81 274	79 344	76 822
Menot - Utgifter	15 419	25 700	25 300	25 300	28 900	31 000
Netto	65 165	54 544	55 974	55 974	50 444	45 822
Muutos - Förändring, %						
Tulot - Inkomster		-0,4	1,3	1,3	-2,4	-3,2
Menot - Utgifter		66,7	-1,6	-1,6	14,2	7,3

Talousarviokohtaan sisältyvät seuraavat määrärahat ja tuloarviot alakohdittain

Budgetmomenten omfattar följande anslag och beräknade inkomster undermomentvis

1 000€	Käyttö	Talousarvio	Ehdotus	Talousarvio	Talous-	Talous-
	Förbrukning	Budget	Förslag	Budget	suunnitelma	suunnitelma
	2016	2017	2018	2018	Ekonomiplan	Ekonomiplan
					2019	2020
Tulot - Inkomster						
7020154 Asuntorakennustoiminnan tukemiseen myönnettyjen antolainojen korot - Räntor på lån som beviljats för stödjande av bostadsbyggnadsverksamheten	7 126	7 200	5 900	5 900	5 900	5 900
7020155 Muiden antolainojen korot - Räntor på övriga utgivna lån	1 120	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
7020156 Rakennusaikaisen luoton korot - Räntor på kredit under byggnadstiden		800	800	800	800	800
7020159 Muut korot - Övriga räntor	1 139	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500
7020164 Helsingin Energian lainojen korot - Räntor på Helsingfors Energis lån	23 583	23 000	22 000	22 000	21 000	20 000
7020166 Helsingin Sataman lainojen korot - Räntor på Helsingfors Hamns lån	11 139	10 300	9 500	9 500	8 700	7 900
7020167 HKL:n lainojen korot - Räntor på HST:s lån	22	54	4 184	4 184	4 164	4 222
7020168 Helsingin seudun ympäristöpalvelut - kuntayhtymän lainojen korot - Räntor på Samkommunen Helsingforsregionens miljötjänsters lån	36 397	36 390	36 390	36 390	36 280	35 500
Menot - Utgifter						
7020101 Ottolainojen korot - Räntor på upptagna lån	15 373	23 700	23 300	23 300	26 900	29 000
7020102 Tilapäisluoton korot - Räntor på tillfällig kredit	13	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000

7 02 02 Muu rahoitus, kaupunginkanslian käytettäväksi – Övrig finansiering, till stadskansliets disposition

1 000€	Käyttö	Talousarvio	Ehdotus	Talousarvio	Talous-	Talous-
	Förbrukning	Budget	Förslag	Budget	suunnitelma	suunnitelma
	2016	2017	2018	2018	Ekonomiplan	Ekonomiplan
					2019	2020
Tulot - Inkomster	57 292	43 745	61 035	61 035	61 697	61 852
Menot - Utgifter	327	1 800	1 800	1 800	1 800	1 800
Netto	56 965	41 945	59 235	59 235	59 897	60 052
Muutos - Förändring, %						
Tulot - Inkomster		-23,6	39,5	39,5	1,1	0,3
Menot - Utgifter		449,9				

Talousarviokohtaan sisältyvät seuraavat määrärahat ja tuloarviot alakohdittain

Budgetmomenten omfattar följande anslag och beräknade inkomster undermomentvis

1 000€	Käyttö	Talousarvio	Ehdotus	Talousarvio	Talous-	Talous-
	Förbrukning	Budget	Förslag	Budget	suunnitelma	suunnitelma
	2016	2017	2018	2018	Ekonomiplan	Ekonomiplan
					2019	2020
Tulot - Inkomster						
7020255 Muut rahoitustulot - Övriga finansieringsinkomster	243	50	50	50	50	50
7020256 Osingot - Dividender	45 747	25 000	40 949	40 949	40 949	40 949
7020257 HKL:n infratulo - HST:s inkomst för infrastruktur	11 238	18 695	20 036	20 036	20 698	20 853
Menot - Utgifter						
7020204 Muut rahoitusmenot - Övriga finansieringsutgifter	179	1 800	1 800	1 800	1 800	1 800
7020205 Arvon alentumiset - Värde minskningar						

7 02 03 Tuet erälle hallintokunnille, kaupunginkanslian käytettäväksi – Understöd till vissa förvalningar, till stadskansliets disposition

1 000€	Käyttö	Talousarvio	Ehdotus	Talousarvio	Talous-	Talous-
	Förbrukning	Budget	Förslag	Budget	suunnitelma	suunnitelma
	2016	2017	2018	2018	Ekonomiplan	Ekonomiplan
					2019	2020
Tulot - Inkomster						
Menot - Utgifter	14 277	22 549				
Netto	-14 277	-22 549				
Muutos - Förändring, %						
Tulot - Inkomster						
Menot - Utgifter		57,9	-100,0	-100,0		

Talousarviokohtaan sisältyvät seuraavat määrärahat alakohdittain

Budgetmomenten omfattar följande anslag undermomentvis

1 000€	Käyttö Förbrukning	Talousarvio Budget	Ehdotus Förslag	Talousarvio Budget	Talous- suunnitelma Ekonomiplan	Talous- suunnitelma Ekonomiplan
	2016	2017	2018	2018	2019	2020
Menot - Utgifter						
7020303 Hankintakeskukselle maksettava tuki - Understöd til	1 807	1 807				
7020308 HKL:lle maksettava tuki - Understöd till HST	12 470	20 742				

7 02 04 Peruspääomien tuotot – Avkastning på grundkapital

1 000€	Käyttö Förbrukning	Talousarvio Budget	Ehdotus Förslag	Talousarvio Budget	Talous- suunnitelma Ekonomiplan	Talous- suunnitelma Ekonomiplan
	2016	2017	2018	2018	2019	2020
Tulot - Inkomster	12 879	14 006	14 811	14 811	14 811	14 811
Menot - Utgifter						
Netto	12 879	14 006	14 811	14 811	14 811	14 811
Muutos - Förändring, %						
Tulot - Inkomster		8,8	5,7	5,7		
Menot - Utgifter						

Peruspääomien tuotot jakaantuvat seuraavasti

Avkastningar på grunkapitalen fördelar sig enligt följande

1 000€	Käyttö Förbrukning	Talousarvio Budget	Ehdotus Förslag	Talousarvio Budget	Talous- suunnitelma Ekonomiplan	Talous- suunnitelma Ekonomiplan
	2016	2017	2018	2018	2019	2020
Tulot - Inkomster						
7020404 HKL:n peruspääoman tuotto - Avkastning på HST:s grundkapital	8 442	8 442	8 442	8 442	8 442	8 442
7020407 HUS-peruspääoman tuotto - Avkastning på HNS grundkapital	4 249	4 249	4 249	4 249	4 249	4 249
7020408 Palvelukeskuksen peruspääoman tuotto - Avkastning på affärsverket grundkapital	80	80	80	80	80	80
7020410 Oiva Akatemian peruspääoman tuotto - Avkastning på affärsverket Oiva Akatemias grundkapital	12	5				
7020411 Taloushallintopalvelun peruspääoman tuotto - Avkastning på affärsverket Ekonomiförvaltningstjänsters grundkapital	56	56	56	56	56	56
7020413 Työterveys Helsingin peruspääoman tuotto - Avkastning på Företagshälsan Helsingfors grundkapital	40	40	40	40	40	40
702041 Staran peruspääoman tuotto - Avkastning på Stara grundkapital		1 134	1 944	1 944	1 944	1 944

7 02 05 Tuet Helsingin Väylä Oy:n rahoituskuluihin kaupunginkanslian käytettäväksi – Understöd för Helsingforsdelen Ab:s kostnader till stadskansliets disposition

1 000€	Käyttö	Talousarvio	Ehdotus	Talousarvio	Talous-	Talous-
	Förbrukning	Budget	Förslag	Budget	suunnitelma	suunnitelma
	2016	2017	2018	2018	Ekonomiplan	Ekonomiplan
					2019	2020
Tulot - Inkomster						
Menot - Utgifter	2 991	4 500				
Netto	-2 991	-4 500				
Muutos - Förändring, %						
Tulot - Inkomster						
Menot - Utgifter		50,5	-100,0	-100,0		

7 03 Rahastointi – Fondering

1 000€	Käyttö	Talousarvio	Ehdotus	Talousarvio	Talous-	Talous-
	Förbrukning	Budget	Förslag	Budget	suunnitelma	suunnitelma
	2016	2017	2018	2018	Ekonomiplan	Ekonomiplan
					2019	2020
Tulot - Inkomster	7 582	6 925	7 900	7 900	7 800	5 000
Menot - Utgifter						
Netto	7 582	6 925	7 900	7 900	7 800	5 000
Muutos - Förändring, %						
Tulot - Inkomster		-8,7	14,1	14,1	-1,3	-35,9
Menot - Utgifter						

7 03 06 Kamppi - Töölönlahtirahasto – Fonden för Kampen - Tölöviken

1 000€	Käyttö	Talousarvio	Ehdotus	Talousarvio	Talous-	Talous-
	Förbrukning	Budget	Förslag	Budget	suunnitelma	suunnitelma
	2016	2017	2018	2018	Ekonomiplan	Ekonomiplan
					2019	2020
Tulot - Inkomster	2 797	1 925	2 900	2 900	2 800	
Menot - Utgifter						
Netto	2 797	1 925	2 900	2 900	2 800	
Muutos - Förändring, %						
Tulot - Inkomster		-31,2	50,6	50,6	-3,4	-100,0
Menot - Utgifter						

7 03 09 Lähiörahasto – Förortsfonden

1 000€	Käyttö	Talousarvio	Ehdotus	Talousarvio	Talous-	Talous-
	Förbrukning	Budget	Förslag	Budget	suunnitelma	suunnitelma
	2016	2017	2018	2018	Ekonomiplan	Ekonomiplan
					2019	2020
Tulot - Inkomster	4 785	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000
Menot - Utgifter						
Netto	4 785	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000
Muutos - Förändring, %						
Tulot - Inkomster		4,5				
Menot - Utgifter						

7 05 Poistoerot – Avskrivningsdifferenser

1 000€	Käyttö	Talousarvio	Ehdotus	Talousarvio	Talous-	Talous-
	Förbrukning	Budget	Förslag	Budget	suunnitelma	suunnitelma
	2016	2017	2018	2018	Ekonomiplan	Ekonomiplan
					2019	2020
Tulot - Inkomster	841					
Menot - Utgifter						
Netto	841					
Muutos - Förändring, %						
Tulot - Inkomster		-100,0				
Menot - Utgifter						

INVESTOINTIOSA
INVESTERINGSDELEN

8 INVESTOINTIOSA – INVESTERINGSDELEN

1 000 €	Käyttö	Talousarvio	Ehdotus	Talousarvio	Talous-	Talous-
	Förbrukning	Budget	Förslag	Budget	suunnitelma	suunnitelma
	2016	2017	2018	2018	Ekonomiplan	Ekonomiplan
					2019	2020
Tulot - Inkomster	265 605	141 694	28 628	28 628	21 385	20 658
Menot - Utgifter	485 940	490 676	544 174	571 974	568 219	557 644
Netto	-220 336	-348 982	-515 546	-543 346	-546 834	-536 986
<i>Ylitykset - Överskridningar</i>		136 272				
Muutos - Förändring, %						
Tulot - Inkomster		-46,7	-79,8		-25,3	-3,4
Menot - Utgifter		1,0	10,9	16,6	-0,7	-1,9

Investointiosan kokonaisinvestoinnit ovat vuonna 2018 yhteensä 572,0 milj. euroa. Suunnitelmavuonna 2019 kokonaisinvestointitaso on 568,2 milj. euroa ja vuonna 2020 yhteensä 557,6 milj. euroa. Talousarvioon ja -suunnitelmaan on sisällytetty aikaisemmista vuosista poiketen mm. keskustakirjaston investointimenot kokonaisuudessaan (aiemmin budjetoitu vain kaupungin osuus). Lisäksi talousarvion tuloihin ja menoihin on sisällytetty Metropolia ammattikorkeakoulun käytössä olevien kiinteistöjen myyntitulot ja myyntitulojen sijoittaminen Koy Myllypuron kampukseen. Myös kaupungin kautta maksettava Jane ja Aatos Erkon säätiön avustus Tanssin talon rakentamiseen on kirjattu sekä tuloihin että menoihin.

Investeringarna i investeringsdelen uppgår år 2018 till sammanlagt 572,0 mn euro. Investeringarna uppgår planeringsåret 2019 till sammanlagt 568,2 mn euro och år 2020 till sammanlagt 557,6 mn euro. I budgeten och ekonomiplanen har med avvikelse från tidigare år bl.a. investeringsutgifterna för centrumbiblioteket upptagits i sin helhet (tidigare budgeterades bara stadens andel). Under budgetinkomsterna och -utgifterna finns dessutom de beräknade inkomsterna från försäljningen av fastigheter i yrkeshögskolan Metropolias bruk och placering av försäljningsinkomsterna i Fastighets Ab Kvarnbäckens campus. Också understödet från Jane och Aatos Erkkos stiftelse för bygget av Dansens hus har upptagits under både inkomster och utgifter.

801 Kiinteä omaisuus – Fast egendom

1 000 €	Käyttö	Talousarvio	Ehdotus	Talousarvio	Talous-	Talous-
	Förbrukning	Budget	Förslag	Budget	suunnitelma	suunnitelma
	2016	2017	2018	2018	Ekonomiplan	Ekonomiplan
					2019	2020
Tulot - Inkomster	240 187	100 000	5 400	5 400	5 000	5 000
Menot - Utgifter	89 935	77 371	81 363	86 663	75 424	86 594
Netto	150 252	22 629	-75 963	-81 263	-70 424	-81 594
<i>Ylitykset - Överskridningar</i>		<i>21 851</i>				
Muutos - Förändring, %						
Tulot - Inkomster		-58,4	-94,6		-7,4	0
Menot - Utgifter		-14,0	5,2	12,0	-13,0	14,8

1 000 €	Käyttö Förbrukning	Talousarvio Budget	Ehdotus Förslag	Talousarvio Budget	Talous- suunnitelma Ekonomiplan	Talous- suunnitelma Ekonomiplan
	2016	2017	2018	2018	2019	2020
Tulot - Inkomster						
80150 Kiinteän omaisuuden myynti – Försäljning av fast egendom	240 187	100 000	5 400	5 400	5 000	5 000
Menot - Utgifter						
80101 Kiinteistöjen ja kiinteistöjen hallintaan oikeuttavien osakkeiden ostot ja lunastukset sekä kaavoituskorvaukset, kaupunkiympäristölautakunnan käytettäväksi – Köp och inlösen av fastigheter och aktier som berättigar till besittning av fastigheter samt planläggningsersättningar, till stadsmiljönämndens disposition	16 591	10 000	10 000	11 500	11 800	12 000
<i>Ylitykset - Överskridningar</i>		3 955				
80102 Projektialueiden esirakentaminen, kaupunginhallituksen käytettäväksi – Grundberedning i projektområden, till stadsstyrelsens disposition	54 107	52 116	56 363	56 363	47 624	58 594
<i>Ylitykset - Överskridningar</i>		11 085				
8010201 Kamppi-Töölönlahden esirakentaminen – Grundberedning i Kampen-Tölviken	2 058	50				
8010202 Länsisataman esirakentaminen – Grundberedning i Västra hamnen	22 120	16 100	18 507	18 507	21 432	19 836
8010203 Kalasataman esirakentaminen – Grundberedning i Fiskehamnen	14 037	25 319	27 170	27 170	15 604	26 448
8010204 Kruunuvuorenrannan esirakentaminen – Grundberedning i Kronbergsstranden	2 651	6 420	5 952	5 952	7 990	8 265
8010205 Kuninkaankolmion esirakentaminen – Grundberedning i Kungstriangeln	4 107	470	279	279	658	3 045
8010206 Pasilan esirakentaminen – Grundberedning i Böle	9 134	3 757	3 255	3 255	940	0
8010207 Uudet projektialueet ja muun täyd. – Nya projektområden och övrigt kompletteringsbyggande			1 200	1 200	1 000	1 000
80103 Esirakentaminen, täyttötöyt ja rakentamiskelpoiseksi saattaminen, kaupunkiympäristölautakunnan käytettäväksi – Grundberedning, utfyllnadsarbeten och byggbarhetsåtgärder, till stadsmiljönämndens disposition	19 237	15 255	15 000	18 800	16 000	16 000
<i>Ylitykset - Överskridningar</i>		6 811				
8010301 Muu esirakentaminen, alueiden käyttöönotto ja tonttien rakentamiseksi saattaminen – Övrig grundberedning, ibruktagande av områden och åtgärder som gör tomter byggbara	18 273	12 755	12 500	15 300	12 500	12 500
8010302 Täydennysrakennuskorvaukset ja korvausinvestoinnit – Ersättningar för kompletteringsbyggande och ersättningsinvesteringar	964	2 500	2 500	3 500	3 500	3 500

8 01 50 Kiinteän omaisuuden myynti – Försäljning av fast egendom

Talousarviossa on kiinteää omaisuutta arvioitu myytävän 100 milj. eurolla, josta kiinteän omaisuuden myyntiin kirjataan tasearvon mukaiset 5 milj. euroa. Erotuksena syntyvät 95 milj. euron myyntivoittotulot kirjataan käyttötalouden osan talousarviokohtaan kaupunkirakenne. Myös taloussuunnitelmavuosille 2019–2020 arvioidaan myyntituloiksi 100 milj. euroa vuosittain.

Fast egendom har i budgeten beräknas bli såld för 100 mn euro, varav 5 mn euro i enlighet med balansvärdet upptas under försäljning av fast egendom. Skillnaden på 95 mn euro, som utgör inkomster i form av försäljningsvinst, upptas i driftsekonomidelen på budgetmomentet stadsstruktur. Också för ekonomiplaneåren 2019–2020 beräknas försäljningsinkomsterna bli 100 mn euro årligen.

8 01 01 Kiinteistöjen ja kiinteistöjen hallintaan oikeuttavien osakkeiden ostot ja lunastukset sekä kaavoituskorvaukset Kylkn käytettäväksi – Köp och inlösen av fastigheter och aktier som berättigar till besittning av fastigheter samt planläggningsersättningar, till stadsmiljönämndens disposition

Talousarviossa on eri kiinteistöjen ym. ostoihin ja kaavoituskorvauksiin varauduttu 11,5 milj. eurolla. Suunnitelmavuonna 2019 arvioitu tarve on 11,8 milj. euroa ja suunnitelmavuodelle 2020 on merkitty 12,0 milj. euroa. Määrärahaa käytetään mm. Raide-Jokerin ja muiden maankäytön painopistealueiden toteutumisen edistämiseen sekä mm. Metropolian käytössä olevan Vanhan viertotien koulurakennuksen myynnin yhteydessä kaupungille osana kauppahintaa tulevan englantilaiskoulun kiinteistön hankintaan.

I budgeten har det reserverats 11,5 mn euro för olika köp av fastigheter o.dyl. och för planläggningsersättningar. Det beräknade behovet under ekonomiplaneåret 2019 är 11,8 mn euro och för ekonomiplanaåret 2020 har 12,0 mn euro upptagits. Anslaget används bl.a. för främjande av Jokerbanan och utbyggnaden av andra prioriterade markanvändningsområden och bl.a. för förvärv av engelska skolans fastighet, som staden får som en del av köpesumman i anslutning till försäljningen av skolhuset i Metropolias bruk vid Gamla chaussén.

8 01 02 Projektialueiden esirakentaminen – Grundberedning i projektområden

Esirakentamiseen, täyttötöihin ja alueiden käyttöönoton edellyttämiin toimenpiteisiin on talousarviossa varattu yhteensä 56,4 milj. euroa. Eniten määrärahaa on osoitettu Kalasataman alueelle 27,2 milj. euroa. Länsisataman alueelle on osoitettu 18,5 milj. euroa, Kruunuvuorenrannan alueelle 6,0 milj. euroa, Pasilan alueelle 3,3 milj. euroa ja Kuninkaankolmion alueelle 0,3 milj. euroa. Uusien projektialueiden ja muun täydennysrakentamisen edellyttämiin investointeihin on varattu 1,2 milj. euroa. Suunnitelmavuonna 2019 esirakentamiseen sekä muihin em. toimenpiteisiin on arvioitu tarvittavan 47,6 milj. euroa. Suunnitelmavuoden 2020 arvioitu tarve on 58,6 milj. euroa.

För grundberedning, utfyllnadsarbeten och åtgärder i anslutning till ibruktage av områden har det i budgeten reserverats totalt 56,4 mn euro. Det största anslaget har anvisats till Fiskehamnen, 27,2 mn euro. Dessutom har anslag anvisats enligt följande: Västra hamnen 18,5 mn euro, Kronbergsstranden 6,0 mn euro, Böle 3,3 mn euro och Kungstriangeln 0,3 mn euro. För investeringar som krävs för nya projektområden och övrigt kompletteringsbyggande har 1,2 mn euro reserverats. Behovet under ekonomiplaneåret 2019 för grundberedning och andra ovannämnda åtgärder har beräknats vara 47,6 mn euro. Det beräknade behovet för ekonomiplaneåret 2020 är 58,6 mn euro.

8 01 03 Esirakentaminen, täyttötöyt ja rakentamiskelpoiseksi saattaminen, Kylkn käytettäväksi – Grundberedning, utfyllnadsarbeten och byggarhetsåtgärder, till stadsmiljönämndens disposition

Talousarviossa tonttien ja muiden kuin projektialueiden rakentamiskelpoiseksi saattamiseen varattua 15,3 milj. euron määrärahaa käytetään esim. pilaantuneiden maiden puhdistamiseen ja esirakentamiseen. Suunnitelmakaudella vuotuinen taso on 12,5 milj. euroa.

Det budgetanslag som reserverats för att göra tomter och andra än projektområden byggbara används t.ex. för sanering av förorenad mark, och för grundberedning har det i budgeten reserverats 15,3 mn euro. Årsnivån under ekonomiplanepreioden är 12,5 mn euro.

Täydennysrakentamiskorvauksiin ja korvausinvestointeihin on talousarviossa varattu 3,5 milj. euroa. Myös suunnitelmakauden vuosille 2019–2020 on merkitty vuotuiseksi tarpeeksi 3,5 milj. euroa.

I budgeten reserveras 3,5 mn euro för ersättningar för kompletteringsbyggande och ersättningsinvesteringar. För åren 2019–2020 under ekonomiplanepreioden har det årliga behovet också upptagits som 3,5 mn euro.

Täydennysrakentamiskorvauksien ja korvausinvestointien avulla luodaan edellytyksiä täydennysrakentamiselle. Vireillä on useita laajempia kaavahankkeita mm. Myllypurossa ja Laajasalossa, joissa lähivuosina on tarkoitus soveltaa korvausmenettelyä.

Med hjälp av ersättningarna för kompletteringsbyggande och ersättningsinvesteringarna skapas det förutsättningar för kompletteringsbyggandet. Ett flertal större detaljplaneprojekt är aktuella för bl.a. Kvarnbäcken och Degerö, där det är meningen att under de närmaste åren tillämpa ersättningsförfarande.

802 Rakennukset – Byggnader

1 000 €	Käyttö Förbrukning	Talousarvio Budget	Ehdotus Förslag	Talousarvio Budget	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2019	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2020
	2016	2017	2018	2018		
Tulot - Inkomster						
Menot - Utgifter	195 311	184 783	214 391	218 391	250 770	232 937
Netto	-195 311	-184 783	-214 391	-218 391	-250 770	-232 937
<i>Ylitykset - Överskridningar</i>		42 472				
Muutos - Förändring, %						
Tulot - Inkomster						
Menot - Utgifter		-5,4	16,0	18,2	14,8	-7,1

1 000 €	Käyttö Förbrukning 2016	Talousarvio Budget 2017	Ehdotus Förslag 2018	Talousarvio Budget 2018	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2019	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2020
Menot - Utgifter						
80201 Uudis- ja lisärakennushankkeet, kaupunkiympäristölautakunnan käytettäväksi – Ny- och kompletteringsbyggnadsprojekt, till stadsmiljönämndens disposition	38 679	51 990	98 731	103 931	109 190	80 700
<i>Ylitykset - Överskridningar</i>		23 532				
8020101 Uudisrakennushankkeiden tarveselvitykset – Behovsutredningar för nybyggnadsprojekt	1 321	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
8020102 Kasvatus- ja koulutustoimialan uudis- ja lisärakennushankkeet – Ny- och tillbyggnadsprojekt inom fostrans- och utbildningssektorn	15 768	17 630	63 800	63 800	91 610	76 960
8020103 Kaupunkiympäristötoimialan uudis- ja lisärakennushankkeet – Ny- och tillbyggnadsprojekt inom stadsmiljösektorn		0	690	690		
8020104 Kulttuuri- ja vapaa-aikatoimialan uudis- ja lisärakennushankkeet – Ny- och tillbyggnadsprojekt inom kultur- och fritidssektorn	10 782	13 000	24 405	29 605	11 270	
8020105 Sosiaali- ja terveystoimialan uudis- ja lisärakennushankkeet – Ny- och tillbyggnadsprojekt inom social- och hälsovårdssektorn	1 603	900	519	519	830	2 740
8020106 Muut uudisrakennushankkeet – Övriga nybyggnadsprojekt	9 205	19 460	8 317	8 317	4 480	
8020107 Rakennusten ja liikehuoneistojen hallintaan oikeuttavien osakkeiden hankkiminen – Förvärv av byggnader och aktier som berättigar till besittning av byggnader och affärslokaler						
80202 Korjaushankkeet, kaupunkiympäristölautakunnan käytettäväksi – Reparationsprojekt, till stadsmiljönämndens disposition	148 053	125 113	113 750	112 550	141 580	152 237
<i>Ylitykset - Överskridningar</i>		17 960				
8020201 Korjausrakennushankkeiden tarveselvitykset – Behovsutredningar för reparationsbyggnadsprojekt	1 124	1 900	1 900	1 900	1 900	1 900
8020202 Kasvatus- ja koulutustoimialan korjausrakennushankkeet – Reparationsbyggnadsprojekt inom fostrans- och utbildningssektorn	114 322	65 914	59 470	59 470	90 420	108 140
8020203 Kaupunkiympäristötoimialan korjausrakennushankkeet – Reparationsbyggnadsprojekt inom stadsmiljösektorn	7 098	4 005	3 460	3 460	7 610	
8020204 Kulttuuri- ja vapaa-aikatoimialan korjausrakennushankkeet – Reparationsbyggnadsprojekt inom kultur- och fritidssektorn	2 593	4 350	2 030	2 030	13 160	15 227
8020205 Sosiaali- ja terveystoimialan korjausrakennushankkeet – Reparationsbyggnadsprojekt inom social- och hälsovårdssektorn	7 184	12 280	10 060	10 060	8 690	2 450
8020206 Muut korjausrakennushankkeet – Övriga reparationsbyggnadsprojekt	15 732	36 664	36 830	35 630	19 800	24 520
80203 Kaupungintalokortteleiden kehittäminen, kaupunginhallituksen käytettäväksi – Utveckling av stadshuskvarteren, till stadsstyrelsens disposition	8 579	7 680	1 910	1 910		
<i>Ylitykset - Överskridningar</i>		980				

Talousarviossa on varattu yhteensä 218,4 milj. euroa, josta uudis- ja lisärakennushankkeisiin ja niiden suunnitteluun on varattu 103,9 milj. euroa. Uudisrakennushankkeissa keskustakirjaston investointimenoihin on aikaisemmista vuosista poiketen varauduttu kokonaisuudessaan sisältäen valtion avustuksen. Korjaushankkeisiin ja niiden suunnitteluun on varattu 112,6 milj. euroa sekä kaupungintalokorttelien kehittämiseen 1,9 milj. euroa. Suunnitelmakaudella rakennuksiin on vuodelle 2019 merkitty 250,8 milj. euroa ja vuodelle 2020 yhteensä 232,9 milj. euroa.

Investointiohjelman lisäksi kaupunki toteuttaa uudishankkeitaan myös vuokra- ja osakekohteina sekä kiinteistöyhtiömuotoisina. Merkittävimpiä kiinteistöyhtiömuotoisina suunniteltuja uudishankkeita ovat rakenteilla oleva Metropolia ammattikorkeakoulun käyttöön tarkoitettu Myllypuron kampusrakennus sekä vuosille 2017–2019 merkitty kaupunkiympäristön toimialan yhteinen tilahanke.

Tukkutorin pakastamon uudisinvestointi valmistellaan toteutettavaksi kiinteistöyhtiömuotoisena siten, että kaupungin osuus on 10 milj. euroa. Muusta rahoituksesta vastaavat kiinteistöyhtiön muiksi omistajiksi tulevat tukkutorin alueen yrittäjät. Tanssin talo - hanke toteutetaan uudisrakennuksena ja peruskorjauksena kaupungin kokonaan omistaman Kiinteistö Oy Kaapelitalon omistukseen. Uudisrakennus rahoitetaan Jane ja Aatos Erkon säätiön ja opetus- ja kulttuuriministeriön avustuksilla sekä kaupungin yhteensä 6,0 milj. euron rahoitusosuudella. Rahoitusosuus on varattu vuosittain talousarviokohtaan 8 06 02, Arvopaperit, Muut kohteet, Khn käytettäväksi. Kiinteistö Oy Kaapelitalo vastaa peruskorjauksen rahoituksesta.

Uudisrakentamisen pääpaino ohjelmakaudella 2018 - 2027 on uusien alueiden palvelurakennusten, korvaavien uudisrakennusten sekä ammatillisen koulutuksen opetustilalisäyksiä toteuttamisessa. Merkittävimpiä uudis- ja lisärakennushankkeita vuosina 2018–2027 ovat keskustakirjasto, ammatillisen opetuksen lisätilat Roihupeltoon, Jätkäsaaren peruskoulu, Jakomäen sydän – alueen uusi yhtenäinen peruskoulu sekä nuoriso- ja päiväkotitilat, Kalasataman korttelitalo, Keski-Pasilan peruskoulu, rakentamispalveluliikelaitos Staran ja kulttuuri- ja vapaa-ajan toimialan liikuntapalveluiden Vuosaaren työtukikohta sekä sosiaali - ja terveystoimialan korvaavat uudisrakennushankkeet Laakson ja Malmin sairaalan yhteyteen.

Korjausrakentamisen ohjelmoinnin lähtökohtana on toimitilojen erityisesti koulurakennusten ja päiväkotien käyttökelpoisuuden, terveellisyys ja turvallisuuden varmistaminen. Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan rakennusten korvaava uudisrakentaminen mukaan lukien talousarviovuonna 2018 käytetään yhteensä 150 milj.

I budgeten har det reserverats sammanlagt 218,4 mn euro, varav 103,9 mn euro för ny- och tillbyggnadsprojekt och planering av sådana. Under nybyggnadsprojekten anges investeringsutgifterna för centrumbiblioteket med avvikelse från tidigare år i sin helhet, inklusive statsunderstödet. För reparationsprojekt och planering av sådana har 112,6 mn euro reserverats och för utveckling av stadshusvarteren 1,9 mn euro. Investeringarna i byggnader under ekonomi-planeperioden uppgår år 2019 till sammanlagt 250,8 mn euro och år 2020 till sammanlagt 232,9 mn euro.

Utöver investeringsprogrammet genomför staden nybyggnadsprojekt även som hyres- och aktieobjekt och i fastighetsbolagsform. De viktigaste nybyggnadsprojekten som ska genomföras i fastighetsbolagsform är campusbyggnaden för yrkeshögskolan Metropolias bruk i Kvarnbäcken, som är under byggnad, och projektet för en gemensam lokal för stadsmiljösektorn, som upptagits under åren 2017–2019.

Nyinvesteringen i Partitorgets fryshus bereds för genomförande i form av ett fastighetsaktiebolag så att stadens andel är 10 mn euro. För den övriga finansieringen ansvarar företagen i partitorgsområdet som blir övriga ägare i fastighetsbolaget. Projektet Dansens hus genomförs som en nybyggnad och ombyggnad för Fastighets Ab Kabelhuset, som är helt och hållet i stadens ägo. Nybyggnaden finansieras med bidrag från Jane och Aatos Erkkos stiftelse och undervisnings- och kulturministeriet och stadens finansieringsandel på 6,0 mn euro. Stadens finansieringsandel har reserverats årligen på budgetmomentet 8 06 02 Värdepapper, Övriga objekt, till Stns disposition. Fastighets Ab Kabelhuset ansvarar för finansieringen av ombyggnaden.

När det gäller nybyggnad ligger tyngdpunkten under programperioden 2018–2027 på servicebyggnader i nya områden, på ersättande nybyggnader och på byggande av nya undervisningslokaler för yrkesutbildning. Viktiga ny- och tillbyggnadsprojekt under åren 2018–2027 är centrumbiblioteket, tillskott av lokaler för yrkesutbildning i Kasäkern, Jätkäsaaren peruskoulu, en ny enhetlig grundskola och ungdoms- och daghemslokaler i området Jakobackas kärna, Fiskehamnens kvartersshus, Keski-Pasilan peruskoulu, affärsverket byggtjänsten Staras och kultur- och fritidssektorns idrottstjänsters arbetsstation i Nordsjö och social- och hälsovårdssektorns ersättande nybyggnadsprojekt i anslutning till Dals och Malms sjukhus.

Utgångspunkt för arbetet på programmet för reparationsbyggnad är att säkerställa att lokalerna, speciellt skolhusen och daghemmen, är användbara, sunda och säkra. Då de ersättande nybyggnaderna i fostrans- och utbildningssektorn räknas med används det under budgetåret 2018 sammanlagt 150 mn euro för att dämpa repara-

euroa rakennusten korjausvelan hillitsemiseen. Korjausvelan kasvun rajoittamiseksi käytetään suunnitelmakaudella 2018–2020 keskimäärin 150 milj. euroa vuodessa korjaushankkeisiin ja keskimäärin 30 milj. vuodessa korvaavaan uudisrakentamiseen.

Merkittävimpiä yksittäisiä korjaushankkeita ohjelmakaudella 2018–2027 ovat Töölön kisahallin ja Finlandiatalon perusparannus. Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan merkittävimpiä korjauskohteita ovat Aleksis Kiven koulu, Alppilan lukio, Maunulan ala-aste, Tahvonlahden ala-aste ja Botby grundskola.

Talonrakennushankkeiden rakentamishjelmassa on vuosille 2018–2022 merkitty kasvatus- ja koulutus toimialan perusparannus- ja korvaaviin uudisrakennushankkeisiin yhteensä noin 630 milj. euroa. Kaudella toteutetaan noin 60 koulu- ja päiväkotirakennuksen perusparannukset tai korvaavat uudisrakennukset.

Kaikki yli 1,0 milj. euron työkohteet on esitetty omina hankkeinaan. Näiden kohdennettujen hankkeiden lisäksi vuodelle 2018 kohdentamattomiin korjaushankkeisiin on varattu 29,9 milj. euroa. Kohdentamattomia määrärahoja käytetään rakennusosien ja laitteiden ennakoiviin korjauksiin, vaurioituneiden tilojen korjaamiseen, jotta tilat voitaisiin pitää käyttökunnossa ja välttää lisävaurioita, sekä välttämättömiin toiminnallisiin muutostöihin palveluverkkoa kehitettäessä.

tionsskulden. För att begränsa ökningen i reparations- skulden används det under planperioden 2018–2020 i genomsnitt 150 mn euro om året för reparationsprojekt och i genomsnitt 30 mn euro om året för ersättande nybyggnad.

Till de viktigaste enskilda reparationsprojekten under perioden 2018–2027 hör ombyggnaderna av Tölö sporthall och Finlandiahuset. Till de största objekten i fostrans- och utbildningssektorn hör ombyggnaderna av Aleksis Kiven peruskoulu, Alppilan lukio, Maunulan ala-aste, Tahvonlahden ala-aste och Botby grundskola.

I investeringsprogrammet för husbyggnadsprojekt har det för åren 2018–2022 upptagits sammanlagt ca 630 mn euro för projekt som gäller ombyggnads och ersättande nybyggnad i fostrans- och utbildningssektorn. Under perioden genomförs ombyggnad eller ersättande nybyggnad i ungefär 60 skol- och daghemsbyggnader.

Alla arbetsobjekt på över 1,0 mn euro anges som egna projekt. Vid sidan av dessa specificerade projekt har det för 2018 reserverats 29,9 mn euro för ospecificerade reparationsprojekt. De ospecificerade anslagen används för förebyggande reparationer på byggnadsdelar och anordningar, för reparation av skadade lokaler så att de kan hållas i användbart skick och ytterligare skador undvikas och för nödvändiga funktionella ändringsarbeten vid utvecklingen av servicenätet.

803 Kadut ja liikenneväylät – Gator och trafikleder

1 000 €	Käyttö Förbrukning	Talousarvio Budget	Ehdotus Förslag	Talousarvio Budget	Talous- suunnitelma Ekonomiplan	Talous- suunnitelma Ekonomiplan
	2016	2017	2018	2018	2019	2020
Tulot - Inkomster						
Menot - Utgifter	112 606	111 994	136 305	142 855	137 286	139 134
Netto	-112 606	-111 994	-136 305	-142 855	-137 286	-139 134
<i>Ylitykset - Överskridningar</i>		42 843				
Muutos - Förändring, %						
Tulot - Inkomster						
Menot - Utgifter		-0,5	21,7	27,6	-3,9	1,3

1 000 €	Käyttö Förbrukning	Talousarvio Budget	Ehdotus Förslag	Talousarvio Budget	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2019	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2020
	2016	2017	2018	2018		
Menot - Utgifter						
80301 Uudisrakentaminen ja perusparantaminen sekä muut investoinnit, kaupunkiympäristölautakunnan käytettäväksi – Nybyggnad och ombyggnad samt övriga investeringar, till stadsmiljönämndens disposition	51 422	52 154	54 600	61 150	58 906	68 900
<i>Ylitykset - Överskridningar</i>		17 740				
8030101 Uudisrakentaminen – Ombyggnad	14 579	14 829	17 600	17 600	13 600	15 600
Eteläinen suurpiiri - Södra stordistriktet		540	500	500	650	600
Läntinen suurpiiri - Västra stordistriktet		1 086	1 100	1 100	1 150	1 300
Keskinen suurpiiri - Mellersta stordistriktet		540	1 150	1 150	580	1 100
Pohjoinen suurpiiri - Norra stordistriktet		770	1 400	1 400	1 200	900
Koillinen suurpiiri - Nordöstra stordistriktet		4 525	5 000	5 000	4 000	5 005
Kaakkoinen suurpiiri - Sydöstra stordistriktet		1 450	800	800	600	760
Itäinen suurpiiri - Östra stordistriktet		4 508	4 150	4 150	4 000	4 430
Östersundomin suurpiiri - Östersundoms stordistrikt		410	500	500	420	500
Meluesteet - Bullerskärmar		1 000	3 000	3 000	1 000	1 000
8030102 Perusparantaminen ja liikennejärjestelyt – Ombyggnad och trafikregleringar	33 310	33 925	34 200	41 750	43 606	50 300
Katujen peruskorjaukset - Ombyggnad av gator		7 700	9 250	9 250	9 606	9 000
Siltojen peruskorjaukset - Ombyggnad av broar		6 025	5 400	8 000	9 000	11 000
Päällysteiden uusiminen - Förnyande av beläggning		4 500	4 400	4 400	4 400	4 600
Joukkoliikenteen kehittäminen - Utveckling av kollektivtrafiken		4 000	4 000	4 000	2 000	1 000
Liikennejärjestelyt - Trafikregleringar		3 000	2 800	4 800	3 800	5 200
Jalankulun ja pyöräilyn väylät - Leder för gång- och cykeltrafik		8 700	8 300	11 300	14 800	19 500
8030103 Muut investoinnit – Övriga investeringar	3 533	3 400	2 800	1 800	1 700	3 000
80302 Projektialueiden kadut, kaupunginhallituksen käytettäväksi – Gator i projektområden, till stadsstyrelsens disposition	52 410	59 040	81 405	81 405	77 580	67 834
<i>Ylitykset - Överskridningar</i>		22 691				
8030201 Kamppi-Töölönlahti – Kampen–Tölöviken	282	1 430	1 500	1 500	1 400	0
8030202 Länsisatama – Västra hamnen	6 024	11 890	10 400	10 400	23 870	14 900
8030203 Kalasatama – Fiskehamnen	13 210	11 070	15 200	15 200	7 840	8 800
8030204 Kruunuvuorenranta – Kronbergsstranden	7 246	8 500	6 870	6 870	3 710	6 700
8030205 Pasila – Böle	18 609	20 050	39 000	39 000	26 460	20 200
8030206 Kuninkaankolmio – Kungstriangeln	4 113	2 000	3 280	3 280	3 150	2 800
8030207 Kruunusillat – Kronbroarna	2 238	3 100	4 180	4 180	10 150	12 900
8030208 Uudet projektialueet ja muu täydennysrakentaminen – Nya projektområden och övrigt kompletteringsbyggnad	689	1 000	975	975	1 000	1 534
80303 Yhteishankkeet Liikenneviraston kanssa, kaupunginhallituksen käytettäväksi – Gemensamma projekt med Trafikverket, till stadsstyrelsens disposition	8 775	800	300	300	800	2 400
<i>Ylitykset - Överskridningar</i>		2 412				

Katu- ja liikenneinvestointeihin on talousarviossa varattu 142,9 milj. euroa. Suunnitelmakaudella vuodelle 2019 on merkitty 137,3 milj. euroa ja vuodelle 2020 yhteensä 139,1 milj. euroa.

Katu- ja liikenneväyläinvestoinneista on kaupunkiympäristölautakunnan (Kylk) käyttöön osoitettu (uudisrakentaminen, perusparantaminen ja muut investoinnit) yhteensä 61,2 milj. euroa ja kaupunginhallituksen käyttöön (projektilueiden kadut ja yhteishankkeet Liikenneviraston kanssa) yhteensä 81,7 milj. euroa.

8 03 01 Uudisrakentaminen, perusparantaminen ja muut investoinnit – Nybyggnad, ombyggnad och övriga investeringar

Uudisrakentaminen sisältää myös tarvittavat katujen ulkovalaistus- ja liikennevaloinvestoinnit.

Suurpiireissä katuinvestoinnit kohdistuvat täydennysrakentamisalueille mm. Viikki - Latokartano, Viikimäki, Vuosaari, Lauttasaari, Haaga, Koskelan sairaala, Tapulikaupunki, Maatullinpuiston eteläosa, Vanhan Tapanilantien alue, Käskynhaltijantien alue, Siltalanpuiston alue, Myllypuron voimala-alue, Rukatunturintien alue, Lallukantien alue, Tankovainio ja Naulakallion alue. Työpaikkarakentamisen kannalta tärkein kohde suurpiirien alueella on Kivikko. Lisäksi erillisiä katuhankkeita toteutetaan kaava-alueiden keskeneräisyyden ja alueiden täydennysrakentamisen vuoksi. Sorakatujen rakentaminen etenee pääosin täydennysrakentamisen edellyttämässä laajuudessa.

Meluntorjunnan erillishankkeet kohdistuvat meluntorjuntaselvityksen suuntaviivojen ja kohdepriorisoinnin mukaisille, rakennetun pääkatuverkon osille (Itäväylä - Herttoniemi, Kirkonkyläntie, Suutarilantie, Tapaninkyläntie - Tapanilankaari, Vanha Porvoontie). Uusien katujen ja liikenneväylien meluntorjunta tehdään tarvittaessa osana kyseisiä hankkeita. Lisäksi meluntorjuntaa sisältyy Helsingin kaupungin ja Uudenmaan ELY -keskuksen yhteishankkeisiin.

8 03 01 02 Perusparantaminen ja liikennejärjestely – Ombyggnad och trafikregleringar

Katujen peruskorjaus keskittyy pääosin ydinkeskustaan, jossa suurimmat hankkeet ovat Erottaja ja Bulevardi. Myös Hietaniemenkadun toisen puolen koivukujan uusiminen ajoittuu suunnitelmakaudelle. Muut katujen peruskorjaushankkeet johtuvat joukkoliikenteen ja pyöräilyn kehityshankkeiden yhteydessä tehtävistä koko kadun perusparannuksista ja vakavien rakenneaurioiden kuten painumien korjaustarpeesta.

Budgetanslag på 142,9 mn euro har reserverats för investeringar i gator och trafikleder. Investeringarna under ekonomiplanepreioden uppgår år 2019 till sammanlagt 137,3 mn euro och år 2020 till sammanlagt 139,1 mn euro.

Av investeringarna i gator och trafikleder har sammanlagt 61,2 mn euro ställts till stadsmiljönämndens disposition (nybyggnad, ombyggnad och övriga investeringar) och sammanlagt 81,7 mn euro till stadsstyrelsens disposition (gator i projektområden och samprojekt med Trafikverket).

Nybyggnaden omfattar också behövliga investeringar i utomhusbelysning och trafikljus på gatorna.

I stordistriktet gäller gatuinvesteringarna områdena för kompletteringsbyggande, bl.a. Vik-Ladugården, Viksbacka, Nordsjö, Drumsö, Haga, Forsby sjukhus, Stapelstaden, södra delen av Landtullsparken, området vid Gamla Staffansbyvägen, området vid Ståthållarvägen, Brobyparksområdet, Kvarnbäckens kraftverksområde, området vid Rukatunturivägen, området vid Lallukkavägen, Stångfallet och området vid Spikberget. Det viktigaste objektet för byggande av nya arbetsplatser i området med stordistrikt är Stensböle. Dessutom genomförs det separata gatuprojekt som halvfärdiga detaljplaneområden och områden med kompletteringsbyggande kräver. Permanentbeläggningen av grusgator fortskrider huvudsakligen i den omfattning som kompletteringsbyggandet förutsätter.

Separata bullerbekämpningsprojekt gäller delar av det befintliga nätet av huvudgator (Österleden vid Hertnäs, Kyrkobytvägen, Skomakarbölevägen, Staffansbyvägen-Mosabackabågen, Gamla Borgåvägen) i enlighet med riktlinjerna och objektprioriteringarna i en bullerbekämpningsutredning. Bullerbekämpningen vid nya gator och trafikleder utförs vid behov som en del av projektet i fråga. Dessutom ingår bullerbekämpning i projekt som är gemensamma för staden och Närings-, trafik- och miljöcentralen i Nyland.

Gatuombyggnad sker under planperioden huvudsakligen i stadskärnan, där de största objekten är Skillnaden och Bulevarden. Även förnyandet av björkallén på ena sidan av Sanduddsgatan infaller under planperioden. Övriga gatuombyggnadsprojekt beror på ombyggnad av hela gator i anslutning till utvecklingsprojekt för kollektivtrafik eller cykeltrafik och på behovet att reparera allvarliga konstruktionsskador, såsom sättningar.

Ulkovalaistuksen peruskorjaus ja liikennevalojen sekä muu telematiikan uusinta on osa katujen peruskorjausta. Ulkovalaistuksen peruskorjaus keskittyy olemassa olevan valaistusverkon saneeraukseen toimenpideohjelman mukaisesti siten, että EU:n EcoDesign-direktiivin kiristyneet vaatimukset saavutetaan. Ulkovalaistuksen energiatehokkuuden parantamiseksi kaupunginhallitus on vuonna 2015 päättänyt ns. Helsinki LED-hankkeen toteutuksesta vuosina 2015–2019. Kaupunginhallitus tarkastelee Ledeihin siirtymisen laajuutta vuoden 2017 aikana. Hanketta toteutetaan vuosittaisten määrärahojen puitteissa.

Siltojen (yli 600 siltaa) ja muiden erikoisrakenteiden (ranta/tukimuurit, portaat, melusteet) peruskorjausten määrärahoihin sisältyy myös uusittavien siltojen investoinnit.

Suuria siltojen peruskorjauskohteita suunnittelukaudella ovat Paciuksenkadun silta, Vuosaaren silta, Lauttasaaren silta, Herttoniemen ratasilta, Latokartanon silta ja Rajakylän silta. Kiireisimpiä uusittavia siltoja ovat Killingholman kevyen liikenteen ponttonisilta, Rajasaaren silta, Arkadiankadun silta, Runeberginkadun silta ja Hakaniemen silta sekä Pornaistenniemen pohjoinen raittisilta. Lisäksi pienempiä peruskorjaustoimenpiteitä tehdään useassa muussa silta- ja erikoisrakennekohteessa (ranta/tukimuurit, portaikat, melusteet).

Uudelleen päällystys kohdistetaan vuosittain tehtävän päällystysohjelman perusteella eniten kuormitetuille pää- ja kokoojakaduille, mutta myös huonokuntoisten jalkakäytävien sekä jalankulun ja pyöräilyn väylien päällysteiden uusimista tulee lisätä. Uudelleen päällystyksistä on laadittu pää- ja kokoojakatuja koskeva ohjelma. Ohjelman avulla on mahdollista parantaa kustannustehokkuutta yhteistyössä muiden infra rakennuttavien toimijoiden kanssa.

Joukkoliikenteen kehittämisen määrärahalla varaudutaan jatkamaan runkolinjan 500 (nykyisin linja 58) toteutusta välillä Munkkivuori - Herttoniemi vuonna 2018 ja runkolinjaa 570 välillä Mellunmäki-Tikkurila vuosina 2018–2019. Vuonna 2020 joukkoliikenteen kehittämisen määräraha on pääosin osoitettu Kruunusiltojen ja Raide-Jokerin rakentamiseen, joilla parannetaan joukkoliikennejärjestelmää ja sen luotettavuutta. Bussiliikenteen linjastomuutosten edellyttämien pysäkkijärjestelyjen tekemiseen ja muuhun joukkoliikenteen luotettavuuden parantamiseen varaudutaan poistamalla rakennetussa katuverkossa olevia rakenteellisia häiriötekijöitä.

Liikennejärjestelyhankkeet kohdistetaan erityisesti turvallisuutta edistäviin liittymä-, risteys- ja kaistajärjestelyihin, jotka tukevat myös joukko- ja muun liikenteen sujuvuutta. Asuntokatuojen hidasteiden toteutusta

Omyygnad av utomhusbelysningen och förnyande av trafikljus och annan telematik är en del av ombyggnaden av gator. Ombyggnaden av utomhusbelysningen koncentreras på saneringen av det befintliga belysningsnätverket enligt åtgärdsprogrammet så att de skärpta kraven för EU:s EcoDesign-direktiv uppnås. För att förbättra energieffektiviteten i utomhusbelysningen har stadsstyrelsen år 2015 beslutat om genomförandet av projektet Helsinki LED under åren 2015–2019. Stadsstyrelsen granskar under 2017 i vilken utsträckning det har skett en övergång till LED-lampor. Projektet genomförs inom ramen för de årliga anslagen.

I anslagen för ombyggnad av broar (mer än 600 broar) och andra specialkonstruktioner (strand/stödmurar, trappor, bullerskärmar) ingår också investeringarna för nya broar.

Stora objekt för ombyggnad av broar under planeringsperioden är bron på Paciusgatan, Nordsjöbron, Drumsöbron, Hertonäs banbro, Ladugårdsbron och Råbybron. De broar som snarast kräver ombyggnad är pontonbron för gång- och cykeltrafik till Killingholmen, bron till Råholmen, bron på Arkadiagatan, bron på Runebergsgatan, Hagnäs bro och Borgnäsets norra gång- och cykelbro. Dessutom görs mindre ombyggnadsåtgärder på flera andra bro- och specialkonstruktionsobjekt (strand/stödmurar, trappor, bullerskärmar).

Nybeläggningen riktas utifrån det årliga beläggningsprogrammet till de mest belastade huvud- och matargatorna, men också nybeläggningen av gångbanor i dåligt skick och av fotgångar- och cykelleder bör ökas. Det har utarbetats ett program för nybeläggning av huvud- och matargator. Med hjälp av programmet är det möjligt att förbättra kostnadseffektiviteten i samråd med andra aktörer som låter bygga infrastruktur.

Anslaget för utveckling av kollektivtrafiken reserveras för fortsatt förverkligande av stomlinje 500 (nuvarande linje 58) mellan Munkshöjden och Hertonäs under år 2018 och stomlinje 570 mellan Mellungsbacka och Dickursby under åren 2018–2019. År 2020 har anslaget för utveckling av kollektivtrafiken huvudsakligen anvisats till byggandet av Kronbroarna och Jokerbanan, vilka förbättrar kollektivtrafiksystemet och dess tillförlitlighet. Förberedelser görs för utförande av hållplatsändringar enligt vad linjeändringarna förutsätter och för andra sätt att förbättra smidigheten inom kollektivtrafiken genom att konstruktionsmässiga störande faktorer i det byggda gatunätet avlägsnas.

Trafikregleringsprojekten gäller i synnerhet säkerhetsfrämjande anslutnings-, korsnings- och körfältsregleringar, som också bidrar till att kollektivtrafiken och den övriga trafiken blir smidigare. Anläggningen av farthinder på

jatketaan, kuitenkin yhä useammin korotettuna suojatienä tai risteyksenä. Määrärahaa varaudutaan myös älyliikenteen järjestelmien kehittämiseen. Liikennejärjestelyihin sisältyy myös Raide-Jokeriin liittyviä katu ympäristön muutoshankkeita, jotka eivät aiheudu raitiotien rakentamisesta, mutta jotka ovat välttämätöntä suunnitella samanaikaisesti Raide-Jokerin kanssa. Osa hankkeista on toteutettava ennen Raide-Jokerin toteutusta.

Jalankulun ja pyöräilyn väyliin osoitettu määräraha käytetään ensi sijassa pyöräliikenteen tavoiteverkon toteuttamiseen kantakaupungissa sekä ns. baanaverkon laajentamiseen. Myös nykyistä pyöräliikenteen verkostoa täydennetään ja parannetaan eri puolilla kaupunkia. Määrärahaan sisältyy myös jalankulun ja pyöräilyn yli- ja alikulkusiltojen rakentamista liikkumisen turvallisuuden ja sujuvuuden parantamiseksi. Erityistä huomiota kiinnitetään jalankululle ja pyöräilylle turvattomiksi koettujen ja liikenteellisesti vaarallisten alueiden valaistuksen parantamiseen. Jalankulun ja pyöräilyn väyliin osoitetun määrärahan toimeenpano on ollut haasteellista, koska joidenkin katusuunnitelmien toteutus on viivästynyt niistä tehtyjen valitusten vuoksi. Kantakaupungin asuntokatu- ja pyöräiliikenneverkoston parantamisen suunnitelmat vaikuttavat usein asukaspysäköintipaikkojen vähentämiseen tai uudelleen järjestelyyn sekä muuten katutilan jakoon.

Useiden keskustan sisään-tulo-ulosmenoväylien samanaikaisia muutostöitä voidaan tehdä vain muun liikenteen toimivuuden ehdoilla ja se osaltaan voi hidastaa jalankulun ja pyöräilyn väyliin osoitetun määrärahan käyttöä.

Muut investoinnit ovat kadunpidon tukipalvelujen tai muita yleisten alueiden vaatimia investointeja. Täytemaan vastaanotto paikkojen määräraha käytetään kaivumaiden hyödyntämishjelman mukaisesti maa-ainesten hyötykäyttö- ja vastaanotto paikkojen toteuttamiseen.

Lumenvastaanotto paikkojen ja hiekkasiilojen investointimäärärahoilla toteutetaan lumen lähivastaanottojärjestelyjen ja nykyisten vastaanotto paikkojen kehittämistä sekä nykyisten hiekoitussepin varastosilojen ja suolavarastojen perusparannuksia kaupungin eri osissa. Toimenpiteet ohjelmoidaan vuosittain laadittavan toteutusohjelman mukaisesti. Yleisten käymälöiden rakentamisen määräraha käytetään uusittavien käymälöiden vaatiman kunnallistekniikan rakentamiseen ja perustamistoihin. Lisäksi vuosittain toteutetaan yksi uusi yleinen käymäläyksikkö.

Ranta-alueiden kunnostuksen määrärahaa toteutetaan Tammisalossa Vanhanväylänpuiston tulvarakenteita sekä varaudutaan toteuttamaan Uudenmaan Ely-keskuksen laatiman rannikkoalueen tulvariskikartoituksen mukaisia

bostadsgator fortsätter, dock allt oftare i form av upphöjda övergångsställen eller korsningar. Anslaget omfattar också en reservering för utvecklande av smarta trafiksystem. Trafikregleringarna omfattar också sådana ändringsprojekt i gatumiljön som hänför sig till Jokerbanan och som inte beror på själva spårvägsbygget, men som det är nödvändigt att planera samtidigt med Jokerbanan. En del av projekten måste genomföras innan Jokerbanan byggs.

Anslaget för leder för gång- och cykeltrafik används i första hand för anläggning av nätet enligt målsättningen för cykeltrafiken i innerstaden och dessutom för utvidgning av nätet av supercykelvägar. Också det befintliga nätet för cykeltrafik kompletteras och förbättras på olika håll i staden. Anslaget används också för att bygga över- och undergångar som förbättrar säkerheten och smidigheten för gång- och cykeltrafiken. Speciell uppmärksamhet riktas åt förbättring av belysningen i områden som upplevs vara otrygga för gång- och cykeltrafiken och som är farliga från trafiksynpunkt. Det har varit en utmaning att verkställa anslaget för trafik- och cykelleder, eftersom förverkligandet av vissa gatuplaner har fördröjts av att besluten om dem har överklagats. Planerna för förbättring av nätet för cykeltrafik på bostadsgatorna i innerstaden påverkar ofta boendeparkeringsplatserna i form av minskning eller omläggning och även i övrigt indelningen av gaturummet.

Samtidiga ändringsarbeten på flera in- och utfartsleder i centrum kan bara göras förutsatt att den övriga trafiken fungerar, vilket kan bidra till att anslaget för fotgängar- och cykelleder förbrukas långsammare.

De övriga investeringarna är sådana som krävs för stödtjänster inom gatuhållningen eller för andra allmänna områden. Anslaget för mottagningsplatser för fyllnadsjord används i enlighet med programmet för utnyttjande av schaktmassor för byggande av platser för utnyttjande och mottagning av jordmaterial.

Med investeringsanslagen för snötippor och sandsilor ordnas lokala snöstjälpningsplatser i områdena och de nuvarande tipporna utvecklas. Även de nuvarande lager-silorna för sandningsmakadam och saltupplagen byggs om i olika delar av staden. Åtgärderna schemaläggs enligt ett årligt genomförandeprogram. Anslaget för byggande av allmänna toaletter används för kommunaltekniska anordningar och grundläggningsarbeten som krävs för toaletter som byts ut. Dessutom anläggs det årligen en ny enhet med allmänna toaletter.

Anslaget för istandsättning av strandområden används för att bygga översvämningskonstruktioner i Gammelleds-parken i Tammelund och göra förberedelser för andra objekt i enlighet med kartläggningen av

muita kohteita.

Liityntäpysäköintipaikkojen toteuttaminen on keskitetty vuodesta 2018 alkaen HKL-liikelaitokselle.

översvämningrisker i kustområdet som NTM-centralen i Nyland utarbetat.

Anläggningen av platser för infartsparkering centraliseras från 2018 till affärsverket HST.

8 03 02 Projektialueiden kadut, Khn käytettäväksi – Gator i projektområden, till stadsstyrelsens disposition

Projektialueiden kadut -talousarviokohta sisältää kaikkien aluerakentamisprojektien määrärahat. Määrärahat on osoitettu kaupunginhallituksen käyttöön.

Budgetmomentet Gator i projektområden innehåller anslagen för alla områdesbyggnadsprojekt. Anslagen har anvisats till stadsstyrelsens disposition.

Kamppi-Töölönlahti

Määrärahalla toteutetaan Töölönlahden alueen kadut. Rakentaminen keskittyy rakenteilla olevan keskustakirjaston ympäristön katujen ja aukoiden toteutukseen.

Kampen-Tölövikén

Anslaget används för att bygga gatorna i området kring Tölövikén. Byggandet koncentreras till gator och öppna platser kring centrumbiblioteket som är under byggnad.

Länsisatama

Määrärahalla toteutetaan Jätkäsaaren kadut sekä rantarakenteet. Saukonpaaden ja Jätkäsaaren asemakaava-alueiden rakentaminen jatkuu suunnitelmakauden ajan. Telakkarannan alueen rakentaminen käynnistyy 2018. Hernesaaren risteilylaiturin laajentaminen toteutetaan vuosina 2016 - 2018 yhteistyönä Helsingin Satama Oy:n kanssa. Atlantinsillan ja Atlantinkadun raitiotieyhteyden rakentaminen ajoittuu vuosille 2018–2020.

Västra hamnen

Anslaget används för att bygga gatorna och strandkonstruktionerna på Busholmen. Byggandet i detaljplaneområdena på Utterhällen och Busholmen fortsätter under planperioden. Byggandet i Docksstranden kommer i gång 2018. Utbyggnaden av kryssningskajen på Ärtholmen genomförs under åren 2016–2018 i samverkan med Helsingfors Hamn Ab. Anläggningen av en spårväg på Atlantbron och Atlantgatan är förlagd till åren 2018–2020.

Kalasadama

Määrärahaan sisältyy Sörnäisten liikennetunneli sekä Hermannin rantatie ja Kalasadaman alueen kadut sekä rantarakenteet. Liikennetunnelin rakentaminen ajoittuu 10-vuotisen investointiohjelmakauden loppupuolelle. Tunnelin kokonaiskustannukset ovat noin 160 milj. euroa. Alueen katujen ja rantarakenteiden suunnittelu- ja rakentaminen jatkuu koko suunnitelmakauden ajan (Kalasadaman keskus, Sörnäistenniemi, Sompasaari, Verkkosaari, Nihti).

Fiskehamnen

I anslaget ingår en trafiktunnel i Sörnäs, Hermanstads strandväg och gator och strandkonstruktioner i Fiskehamnen. Bygget av trafiktunneln sker i slutet av den tioåriga investeringsprogramperioden. De totala kostnaderna för tunneln är cirka 160 mn euro. Planeringen och byggandet av gator och strandkonstruktioner i området fortsätter under hela planperioden (Fiskehamnens centrum, Sörnäsudden, Sumparn, Nätholmen, Knekten).

Kruunuvuorenranta

Määrärahalla toteutetaan Kruunuvuorenrannan kadut ja rakenteet, sekä Itäväylän ja Herttoniemen (Suunnittelijankadun) eritasoliittymä. Kruunuvuorenrannassa katurakentaminen käynnistyy kantakaupungin vastarannalla Haakoninlahdella ja etenee vaihteittain etelään, sekä Kruunuvuoreen. Aloitusalueilla tehdään viimeistely- ja vihertöitä. Katurakentaminen jatkuu pitkälle suunnitelmakauden jälkeen. Suunnittelijankadun eritasoliittymän rakentamisen yli Itäväylän lisäksi alueella siirretään 110 kV voimalinjaa.

Kronbergsstranden

Anslaget används för att bygga gator och konstruktioner i Kronbergsstranden och den planskilda korsningen Österleden/Hertonäs (Planerargatan). I Kronbergsstranden inleds gatubyggandet vid Håkansvikens strand mitt emot innerstaden och avancerar stegvis söderut och till Kronberget. I inledningsområdena görs slutbearbetningar och grönarbeten. Gatubyggandet fortsätter långt efter planperioden. Utöver byggandet av Planerargatans planskilda korsning över Österleden flyttas en 110 kV kraftledning i området.

Pasila

Määrärahalla toteutetaan Ilmalan ja Länsi-Pasilan, Keski-

Böle

Anslaget används för att bygga gatorna i Ilmala och Västra

Pasilan, Pohjois-Pasilan, Pohjoisen Postipuiston ja Pasilan Konepaja-alueen kadut. Raitiotieyhteys Itä-Pasilasta Ilmalaan toteutetaan vuosina 2019–2021. Keski-Pasilan kokonaisvastuurakentamis-urakka on käynnissä ja siinä yhteydessä toteutetaan Keski-Pasilan keskuksen kadut. Muita alueen suuria hankkeita ovat Veturitien siirto ja tunnelin 1. vaihe, sekä Teollisuuskadun jatke ja Asemapäällikönkadun sillan leventäminen joukkoliikenneterminaaleineen. Ratapihakortteleiden asemakaava-alueen katujen rakentaminen käynnistyy 2018. Pohjois-Pasilan alueen asemakaavanmuutostyö on käynnissä ja rakentaminen alkaa Pohjoisessa Postipuistossa niin ikään 2018. Pasilan konepaja-alueen rakentaminen on käynnissä ja alue valmistuu suunnitelmakauden jälkeen.

Kuninkaankolmio

Määrärahaalla toteutetaan Kuninkaantammen ja Honkasuon kadut. Kuninkaantammen katurakentaminen jatkuu keskustan alueella ja käynnistyy 2018 Etelärinteen ja Kuninkaantammenkallion alueilla. Katurakentaminen jatkuu pitkälle suunnitelmakauden jälkeen. Honkasuon alueella katurakentaminen jatkuu aloituskorttelialueilta länteen ja jatkuu pitkälle suunnitelmakauden jälkeen.

Kruunusillat

Määrärahaalla toteutetaan uusi raitiotie- ja kevyen liikenteen yhteys Laajasalosta keskustaan Korkeasaaren ja Kalasataman (Nihti) kautta. Toteuttamiskustannuksiin osallistuu myös HKL-liikelaitos joukkoliikenteen kustannusosuudella. Katu- ja siltasuunnittelu on käynnistynyt välillä Kruunuvuorenranta-Korkeasaari-Nihti. Yhteyden jatkamista Kalasatamasta (Nihti) keskustaan valmistellaan Hakaniemen kautta. Rakentaminen alkaa aikaisintaan vuonna 2019. Koko raitiotieyhteys Kaivokadulle asti valmistuu vuonna 2025. Tavoitteena on aloittaa raitiotieliikenne vuonna 2026.

Uudet projektialueet ja muu täydennysrakentaminen

Talousarviokohdassa varaudutaan uusiin aluerakentamiskohteisiin ja muuhun täydennysrakentamiseen asunto- ja työpaikka-alueiden edistämiseksi.

8 03 03 Yhteishankkeet Liikenneviraston kanssa, Khn käytettäväksi – Samprojekt med Trafikverket, till stadsstyrelsens disposition

Kaupungin kustannusosuutta Liikenneviraston yhteishankkeissa koskevat määrärahat sisältävät valtion maanteihin liittyvät liikennejärjestely- ja meluntorjuntahankkeet kaupungin alueella. Yhteishankkeiden toteutus on sidoksissa hankkeiden valtion osuuden rahoitukseen valtion tulo- ja menoarviossa lukuun ottamatta niitä kaupungin maankäytön

Böle, Mellersta Böle, Norra Böle; Norra Postparken och Fredriksbergs maskinverkstadsområde. En spårväg från Östra Böle till Ilmala byggs under åren 2019-2021. Totalbyggentreprenaden i Mellersta Böle pågår och i samband med den byggs gatorna i Mellersta Böle centrum. Andra stora projekt i området är en flyttning av Lokvägen och första fasen av Lokvägens tunnel, förlängningen på Industrigatan och breddandet av Stinsgatans bro med en kollektivtrafikterminal. Anläggningen av gator i bangårds-kvarterens detaljplaneområde inleds 2018. Arbetet med detaljplaneändringen i Norra Böle pågår och byggandet i Norra Postparken börjar likaså 2018. Byggandet pågår i det område där Fredriksbergs maskinverkstad funnits, och arbetena slutförs efter planperioden.

Kungstriangeln

Anslaget används för att bygga gator i Kungseken och Hongasmossa. Anläggningen av gator i Kungseken fortsätter i centrumområdet och fortsätter 2018 i områdena Sydslutningen och Kungeksberget. Gatubyggandet fortsätter långt efter planperioden. Gatubyggandet i Hongasmossaområdet går vidare västerut från begynnelse-kvartersområdena och fortsätter långt efter planperioden.

Kronbroarna

Anslaget används för att bygga en ny förbindelse för spårtrafik och gång- och cykeltrafik från Degerö till centrum via Högholmen och Fiskehamnen (Knekten). I genomförandekostnaderna deltar också affärsverket HST med kollektivtrafikens kostnadsandel. Gat- och broplaneringen har inletts på sträckan Kronbergsstranden-Högholmen-Knekten. En förlängning av förbindelsen till Fiskehamnens centrum (Knekten) bereds via Hagnäs. Byggarbetena inleds tidigast år 2019. Hela spårvägsförbindelsen ända till Brunnsgratan färdigställs år 2025. Målet är att inleda spårvägstrafiken år 2026.

Nya projektområden och övrigt kompletteringsbyggande

På budgetmomentet ingår reserveringar för nya områdesbyggingsprojekt och annat kompletteringsbyggande för att främja bostads- och arbetsplatsområden.

Anslagen för stadens andel av kostnaderna för samprojekt med Trafikverket omfattar trafikreglerings- och buller-bekämpningsprojekt som hänför sig till statliga landsvägar inom Helsingfors. Genomförandet av samprojekten är förknippat med statsandelsfinansieringen i statsbudgeten, dock inte i fråga om projekt som orsakas av utveckling av stadens markanvändning, vilka staden finansierar helt och

kehittämisestä aiheutuvia hankkeita, jotka kaupunki rahoittaa kokonaan.

Kehä I - Myllypuron eritasoliittymän tiesuunnitelma valmistui vuonna 2015 ja rakentaminen käynnistyy aikaisintaan vuonna 2020. Hankkeen kokonaiskustannus on yhteensä 36,5 milj. euroa.

Hämeenlinnanväylällä Kuninkaantammen eritasoliittymä on tärkeä asuinalueen saavutettavuudelle ja eritasoliittymän toteutukseen varaudutaan vuosina 2021–2022. Joukkoliikenne- ja meluntorjuntajärjestelyt Kaarelasta pohjoiseen ajoittuvat ohjelmakauden lopulle. Hämeenlinnanväylän kehittämisselvitys on käynnissä Liikenneviraston vetämänä.

Tuusulanväylällä melusteiden toteutus Torpparinmäen kohdalla ajoittuu aikaisintaan vuoteen 2020.

Lahdenväylän eritasoliittymä Malmin kohdalla liittyy Malmin lentokenttäalueen asuntorakentamiseen varautumiseen ja ajoittuu ohjelmakauden loppupuolelle. Lahdenväylän ylittävän Tattarisillan toteutus on osa Malmin eritasoliittymän toteutusta. Tattarisilta luo yhteyden Kivikon ja Malmin välille ja palvelee erityisesti alueiden yritystoimintaa. Koskelantien eritasoliittymän länsipuolisten ramppien toteutus ajoittuu pääosin ohjelmakauden jälkeen. Itäväylän itäosan kehittämistoimet ajoittuvat ohjelmakauden loppupuolelle. Toimenpiteisiin sisältyy mm. Uussillantien alikulkutunnelin rakentaminen.

Kehä I:n meluntorjuntahanke Sepänmäen kohdalla kaupungin ylijäämämassoja hyödyntämällä on käynnissä päättyen vuonna 2018. Vuoden 2018 rakentaminen voidaan rahoittaa vuoden 2017 käyttämättä jäävien määrärahojen perusteella myönnettävällä ylitysoikeudella.

Kustannustehokkaat pienet hankkeet ns. KUHA -hankkeet on Helsingin seudun liikennejärjestelmä 2011 - aiesopimuksen mukainen hankerahoitus, joka on ELY:n käyttämä rahoituskanava. Helsingin osalta KUHA-hankkeiden rahoitus on osa normaalia katuinvestointien talousarviorahoitusta.

hället.

Vägplanen för en planskild korsning Ring I/Kvarnbäcken färdigställdes år 2015 och byggandet kommer i gång tidigast år 2020. Projektets kostnader är totalt 36,5 mn euro.

Byggandet av Kungsekens planskilda korsning på Tavastehusleden, som är viktig för att bostadsområdet ska vara lätt att nå, är planerat för åren 2021–2022. Arrangemangen för kollektivtrafiken och bullerbekämpningen från Kårböle norrut görs i slutet av programperioden. En utredning om utvecklande av Tavastehusleden pågår under ledning av Trafikverket.

På Tusbyleden byggs bullerskärmar vid Torparbacken tidigast år 2020.

Den planskilda korsningen på Lahtisleden vid Malm hänför sig till beredskapen att bygga bostäder i området för Malms flygplats och förläggs till slutet av programperioden. Byggandet av Tattarbron över Lahtisleden är en del av byggandet av Malms planskilda korsning. Tattarbron skapar en förbindelse mellan Stensböle och Malm och tjänar särskilt företagsverksamheten i områdena. Byggandet av ramperna väster om den planskilda korsningen på Forsbyvägen sker huvudsakligen efter programperioden. Åtgärderna för utveckling av östra delen av Österleden vidtas i slutet av programperioden. I åtgärderna ingår bl.a. byggandet av en tunnel under Nybrovägen.

Ring I:s bullerbekämpningsprojekt vid Smedsbacka genom utnyttjande av stadens överskottsmassor pågår och slutförs år 2018. Byggarbetena år 2018 kan finansieras genom att det beviljas en överskridningsrätt utifrån anslag som förblir oförbrukade år 2017.

Kostnadseffektiva små projekt, s.k. KUHA-projekt, är projektfinansiering i enlighet med avsiktsförklaringen om ett trafiksystem för Helsingforsregionen som är den finansieringskanal som NTM-centralen använder. För Helsingfors är finansieringen av KUHA-projekten en del av den normala budgetfinansieringen för gatuinvesteringar.

804 Puistot ja liikunta-alueet – Parker och idrottsområden

1 000 €	Käyttö Förbrukning	Talousarvio Budget	Ehdotus Förslag	Talousarvio Budget	Talous- suunnitelma Ekonomiplan	Talous- suunnitelma Ekonomiplan
	2016	2017	2018	2018	2019	2020
Tulot - Inkomster						
Menot - Utgifter	18 352	16 987	16 895	19 895	16 375	17 400
Netto	-18 352	-16 987	-16 895	-19 895	-16 375	-17 400
<i>Ylitykset - Överskridningar</i>		4 198				
Muutos - Förändring, %						
Tulot - Inkomster						
Menot - Utgifter		-7,4	-0,5	17,1	-17,7	6,3

1 000 €	Käyttö Förbrukning	Talousarvio Budget	Ehdotus Förslag	Talousarvio Budget	Talous- suunnitelma Ekonomiplan	Talous- suunnitelma Ekonomiplan
	2016	2017	2018	2018	2019	2020
Menot - Utgifter						
80401 Puistot ja liikunta-alueet, kaupunkiympäristölautakunnan käytettäväksi – Parker och friluftsområden, till stadsmiljönämndens disposition	14 539	14 361	11 800	14 800	10 500	10 700
<i>Ylitykset - Överskridningar</i>		2 528				
8040101 Uudet puistot ja puistojen peruskorjaukset – Nya parker och ombyggnader av parker	6 041	6 042	6 140	7 140	6 800	7 060
8040102 Liikuntapaikat ja ulkoilualueet – Idrottsplatser och friluftsområden	8 498	8 319	5 660	7 660	3 700	3 640
80402 Projektialueiden puistot ja liikunta-alueet, kaupunginhallituksen käytettäväksi – Parker och friluftsområden i projektområden, till stadsstyrelsens disposition	3 812	2 626	5 095	5 095	5 875	6 700
<i>Ylitykset - Överskridningar</i>		1 670				
8040201 Kamppi-Töölönlahti alueen puistot – Parker i Kampen–Töolviken	457	445	1 400	1 400	1 400	0
8040202 Länsisataman puistot ja liikunta-alueet – Parker och friluftsområden i Västra hamnen	1 581	1 000	2 571	2 571	3 000	3 500
8040203 Kalasataman puistot ja liikunta-alueet – Parker och idrottsområden i Fiskehamnen	1 368	500	357	357	275	600
8040204 Kruunuvuorenrannan puistot ja liikunta-alueet – Parker och friluftsområden i Kronbergsstranden		99	255	255	275	500
8040205 Pasilan puistot – Parker i Böle	95	286	257	257	375	1 400
8040206 Kuninkaankolmion puistot – Parker i Kungstriangeln	310	296	255	255	550	700

Talousarvioon on varattu yhteensä 19,9 milj. euroa puistojen ja liikunta-alueiden rakentamiseen. Suunnitelmakaudella vuoden 2019 arvioitu tarve on 16,4 milj. euroa ja vuoden 2020 tarve 17,4 milj. euroa.

8 04 01 Puistot ja liikunta-alueet Kylkn käyttöön – Parker och idrottsområden, till stadsmiljönämndens disposition

Puistojen uudisrakentaminen keskittyy suurten asutustuotantokohteiden puistohankkeisiin erityisesti keskisen, koillisen ja itäisen suurpiirin alueilla.

Peruskorjausinvestoinnit kohdistuvat lähinnä sellaisten puistojen peruskorjaamiseen, jotka eivät tehtyjen aluesuunnitelmien ja turvallisuustarkastusten mukaan enää täytä toiminnallisia ja turvallisuusvaatimuksia, vaan vaativat välitöntä peruskorjausta. Tehtävät toimenpiteet ovat ensisijaisesti leikkipaikkojen ja -puistojen välineiden uusimista, käytävä- ja oleskelualueiden parantamista sekä laite- ja kalustekannan ajanmukaistamista nykyisten vaatimusten mukaisiksi.

Liikuntapaikat ja ulkoilualueet sisältävät kaikki muut kuin talonrakentamiseen kuuluvat liikunta-alueinvestoinnit. Tehtäviin kuuluvat mm. rantarakenteet, venelaiturit, veneväylät, kentät ja katsomot, ulkoilureitit, uimarannat.

8 04 02 Projektialueiden puistot ja liikunta-alueet Khn käytettäväksi – Parker och idrottsområden i projektområden, till stadsstyrelsens disposition

Kamppi-Töölönlahden puistot

Määrärahalla toteutetaan Töölönlahden eteläosan väliaikaisia puistoja. Varsinaisen asemakaavan mukaisen puistosuunnitelman toteutus siirtyy toistaiseksi. Hesperianpuiston (Töölönlahden) rantavyöhyke Finlandia-talon ja oopperan välisellä osuudella kunnostetaan taloussuunnitelmakauden aikana.

Länsisataman puistot ja liikunta-alueet

Määrärahalla toteutetaan Jätkäsaaren ja Saukonpaaden alueen puistoja. Jätkäsaaren keskeisen Hyväntoivonpuiston puistorakentaminen alkoi vuonna 2013 ja jatkuu koko taloussuunnitelmakauden ajan kiinteistöjen rakentamisen tahdissa. Jätkäsaaren liikuntapuisto toteutetaan peräkkäisinä vaiheina vuosina 2018–2022. Saukonpaadenpuiston rakentaminen etenee alueen toteuttamisen edellyttämässä aikataulussa.

Kalasadaman puistot ja liikunta-alueet

Määrärahalla jatketaan vuonna 2016 alkaneen Kalasadamanpuiston toteutusta. Puiston rakentaminen jatkuu alueen toteuttamisen vaatimalla tavalla ja Loviseholminpuiston rakentaminen aloitetaan suunnitelmakauden aikana.

I budgeten har sammanlagt 19,9 mn euro reserverats för anläggning av parker och idrottsområden. Det beräknade behovet under ekonomiplanepreioden uppgår år 2019 till 16,4 mn euro och år 2020 till 17,4 mn euro.

Nyanläggningen av parker koncentreras till parkprojekt i stora bostadsproduktionsobjekt särskilt i mellersta, nordöstra och östra stordistriktet.

Iståndsättningsinvesteringarna riktas närmast till iståndsättningar av sådana parker som enligt områdesplaner och säkerhetsgranskningar inte längre uppfyller de funktionella kraven och säkerhetskraven, utan är i behov av omedelbar iståndsättning. Åtgärderna i fråga går i första hand ut på att redskapen på lekplatser och i lekparken byts ut, gångarna och områdena för utevistelse förbättras och utrustningen och möblerna byts ut mot sådana som uppfyller de nuvarande kraven.

Idrottsanläggningarna och friluftsområdena omfattar alla andra investeringar i idrottsområden utom de som hör till husbyggnad. Till uppgifterna hör bl.a. strandkonstruktioner, båtbyggor, farleder, planer och åskådarläktare, friluftstråk och badstränder.

Parker i Kampen-Tölövikens

Anslaget används för anläggning av tillfälliga parker i södra delen av Tölövikens. Förverkligandet av parkplanen som följer den egentliga detaljplanen skjuts upp tillsvidare. Hesperiaparkens (Tölövikens) strandzon mellan Finlandiahuset och operan iståndsätts under ekonomiplanepreioden.

Parker och idrottsområden i Västra hamnen

Anslaget används för att bygga parker på Busholmen och i Utterhällen. Parkbyggnad i den centrala Godahoppsparken på Busholmen började år 2013 och fortsätter under hela ekonomiplanepreioden i takt med byggnad av fastigheterna. Busholmens idrottspark anläggs i etapper successivt åren 2018–2022. Byggnad av Utterhällsparken fortskrider enligt det tidschema som utbyggnaden av området ställer.

Parker och idrottsområden i Fiskehamnen

Anslaget används för att fortsätta med byggnad av Fiskehamnsparken som inleddes 2016. Byggnad av parken fortsätter på det sätt som utbyggnaden av området förutsätter och anläggningen av Loviseholmsparken inleds under planpreioden.

Kruunuvuorenrannan puistot ja liikunta-alueet

Määrärahalla toteutetaan Kruunuvuorenrannan alueen puistot ja liikunta-alueet.

Pasilan puistot

Määrärahalla toteutetaan Pasilan alueen puistoja. Konepajanpuiston toteuttaminen jatkuu projektialueen toteuttamisen vaatimalla tavalla taloussuunnitelmakauden aikana. Ratapihakortteleiden puistojen toteuttaminen alkaa suunnitelmakauden lopulla.

Kuninkaankolmion puistot

Määrärahalla toteutetaan Kuninkaantammen ja Honkasuon alueen puistoja. Puistorakentaminen jatkuu vaiheittain koko suunnitelmakauden ajan. Kuninkaantammen alueella jatketaan Helene Schjerfbeckin puiston rakentamista osana alueen hulevesien hallintajärjestelmää. Honkasuon alueella alkaa Niittyperhosenpuiston rakentaminen.

Parker och idrottsområden i Kronbergsstranden

Anslaget används för att bygga parker och idrottsområden i Kronbergsstranden.

Parker i Böle

Anslaget används för att bygga parker i Böle. Byggandet av Maskinverkstadsparken fortsätter under ekonomiplanperioden enligt de krav som byggandet av området förutsätter. Anläggningen av parker i bangårdskvarteren börjar i slutet av planperioden.

Parker i Kungstriangeln

Anslaget används för att bygga parker i Kungseken och Hongasmossa. Anläggningen av parker fortsätter etappvis under hela planperioden. I Kungseken börjar anläggandet av Helene Schjerfbeck's park som en del av systemet för dagvattenhantering i området. I Hongasmossa inleds byggandet på Gräsfjärilsparken.

805 Irtaimen omaisuuden perushankinta – Grundanskaffning av lös egendom

1 000 €	Käyttö Förbrukning	Talousarvio Budget	Ehdotus Förslag	Talousarvio Budget	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2019	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2020
	2016	2017	2018	2018		
Tulot - Inkomster	109	1 594	613	613	1 885	1 558
Menot - Utgifter	56 718	63 780	62 390	71 340	66 463	64 279
Netto	-56 609	-62 186	-61 777	-70 727	-64 578	-62 721
<i>Ylitykset - Överskridningar</i>		13 948				
Muutos - Förändring, %						
Tulot - Inkomster			-61,5		207,5	-17,3
Menot - Utgifter		12,5	-2,2	11,9	-6,8	-3,3

1 000 €	Käyttö Förbrukning	Talousarvio Budget	Ehdotus Förslag	Talousarvio Budget	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2019	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2020
	2016	2017	2018	2018		
Tulot - Inkomster						
8050301 Pelastustoimi – Räddningsväsendet	109	1 594	613	613	1 885	1 558
Menot - Utgifter						
80501 Keskushallinto – Centralförvaltningen	19 320	12 746	14 119	14 119	14 790	14 820
<i>Ylitykset - Överskridningar</i>		4 530				
8050101 Kaupunginkanslia – Stadskansliet	461	752	900	900	990	1 020
8050102 Keskitetyt tietotekniikkahankinnat – Centraliserade IT-anskaffningar	15 416	10 943	13 219	13 219	13 800	13 800
8050103 Korkeasaaren eläintarha – Högholmens djurgård	52	51	0	0	0	0
8050104 Rakentamispalvelu – Byggtjänsen	3 391	1 000				
80502 Kasvatus- ja koulutustoimiala – Fostrans- och utbildningssektorn	17 547	23 877	23 756	31 056	27 075	27 100
<i>Ylitykset - Överskridningar</i>		2 676				
8050201 Tietotekniikkahankinnat – IT-anskaffningar	9 345	16 459	16 447	23 747	19 075	19 100
8050202 Muut hankinnat – Övriga anskaffningar	8 202	7 418	7 309	7 309	8 000	8 000
80503 Kaupunkiympäristötoimiala – Stadsmiljösektorn	7 379	7 752	6 120	7 020	7 292	6 753
<i>Ylitykset - Överskridningar</i>		4 498				
8050301 Pelastustoimi – Räddningsväsendet	3 952	4 569	3 507	3 507	4 000	4 200
8050302 Tietotekniikkahankinnat – IT-anskaffningar	273	164	2 394	3 294	2 577	1 655
8050303 Muut hankinnat – Övriga anskaffningar	3 154	3 019	219	219	715	898
80504 Kulttuuri- ja vapaa-aikatoimiala – Kultur- och fritidssektorn	4 725	4 221	8 395	8 495	5 356	4 056
<i>Ylitykset - Överskridningar</i>		633				
8050401 Tietotekniikkahankinnat – IT-anskaffningar			4 262	4 262	1 391	1 286
8050402 Muut hankinnat – Övriga anskaffningar	4 725	4 221	4 133	4 233	3 965	2 770
80505 Sosiaali- ja terveystoimiala – Social- och hälsovårdssektorn	7 707	15 184	10 000	10 650	11 950	11 550
<i>Ylitykset - Överskridningar</i>		1 611				
8050501 Tietotekniikkahankinnat – IT-anskaffningar	3 560	7 000	6 000	6 650	6 650	6 000
8050502 Muut hankinnat – Övriga anskaffningar	4 147	8 184	4 000	4 000	5 300	5 550
80506 Tarkastusvirasto – Revisionskontoret	40					
<i>Ylitykset - Överskridningar</i>						

806 Arvopaperit – Värdepapper

1 000 €	Käyttö Förbrukning	Talousarvio Budget	Ehdotus Förslag	Talousarvio Budget	Talous- suunnitelma Ekonomiplan	Talous- suunnitelma Ekonomiplan
	2016	2017	2018	2018	2019	2020
Tulot - Inkomster						
Menot - Utgifter	6 867	27 031	26 830	26 830	15 901	11 300
Netto	-6 867	-27 031	-26 830	-26 830	-15 901	-11 300
<i>Ylitykset - Överskridningar</i>		2 011				
Muutos - Förändring, %						
Tulot - Inkomster						
Menot - Utgifter		293,7	-0,7	-0,7	-40,7	-28,9

1 000 €	Käyttö Förbrukning	Talousarvio Budget	Ehdotus Förslag	Talousarvio Budget	Talous- suunnitelma Ekonomiplan	Talous- suunnitelma Ekonomiplan
	2016	2017	2018	2018	2019	2020
Menot - Utgifter						
80601 HITAS-osakkeiden hankkiminen, kaupunkiympäristölautakunnan käytettäväksi – Förvärv av HITAS-aktier, till stadsmiljönämndens disposition	1 077	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
<i>Ylitykset - Överskridningar</i>						
80602 Muut kohteet, kaupunginhallituksen käytettäväksi – Övriga objekt, till stadsstyrelsens disposition	5 192	25 731	25 530	25 530	14 601	10 000
<i>Ylitykset - Överskridningar</i>		2 011				
80603 Helsingin Stadion Oy:n osakkeiden merkintä, kaupunginhallituksen käytettäväksi – Tecknande av aktier i Helsinki Stadion Oy, till stadsstyrelsens disposition	598	300	300	300	300	300
<i>Ylitykset - Överskridningar</i>						

Talousarvioon on varattu yhteensä 26,8 milj. euroa, josta Muihin kohteisiin on varattu 25,5 milj. euroa. Merkittävien määrärahaa käytetään Metropolia ammattikorkeakoulun käytössä olevien kiinteistöjen myynnistä saatavien tulojen sijoittamiseen Kiinteistö Oy Myllypuron kampukseen 12,1 milj. euroa. Määrärahaa käytetään lisäksi mm. Kiinteistö Oy Kaapelitalon pääomittamiseen Tanssin talon rakentamista varten. Kaupungin kautta maksettava Jane ja Aatos Erkon säätiön Tanssin talon avustus on myös sisällytetty määrärahoihin. Suunnitelmakaudella arvioidaan vuonna 2019 tarvittavan 15,9 milj. euroa ja vuonna 2020 yhteensä 11,3 milj. euroa.

I budgeten har det reserverats sammanlagt 26,8 mn euro, varav 25,5 mn euro för Övriga objekt. En betydlig del av anslaget, 12,1 mn euro, används för placering av inkomsterna från försäljningen av fastigheterna i yrkeshögskolan Metropolias bruk i Fastighets Ab Kvarnbäckens Campus. Anslaget används dessutom bl.a. för kapitalisering av Fastighets Ab Kabelhuset med tanke på bygget av Dansens hus. Understödet från Jane och Aatos Erkos stiftelse till Dansens hus, som betalas via staden, ingår också i anslagen. Under planperioden behövs det enligt beräkningarna 15,9 mn euro år 2019 och sammanlagt 11,3 mn euro.år 2020.

807 Muu pääomatalous – Övrig kapitalhushållning

1 000 €	Käyttö	Talousarvio	Ehdotus	Talousarvio	Talous-	Talous-
	Förbrukning	Budget	Förslag	Budget	suunnitelma	suunnitelma
	2016	2017	2018	2018	Ekonomiplan	Ekonomiplan
					2019	2020
Tulot - Inkomster	25 309	40 100	22 615	22 615	14 500	14 100
Menot - Utgifter	5 032	6 130	6 000	6 000	6 000	6 000
Netto	20 277	33 970	16 615	16 615	8 500	8 100
<i>Ylitykset - Överskridningar</i>		7 779				
Muutos - Förändring, %						
Tulot - Inkomster		58,4	-43,6		-35,9	-2,8
Menot - Utgifter		21,8	-2,1	-2,1	0	0

1 000 €	Käyttö	Talousarvio	Ehdotus	Talousarvio	Talous-	Talous-
	Förbrukning	Budget	Förslag	Budget	suunnitelma	suunnitelma
	2016	2017	2018	2018	Ekonomiplan	Ekonomiplan
					2019	2020
Tulot - Inkomster						
80750 Valtionosuudet ja -avustukset – Statsandelar och -understöd	18 697	2 000	13 000	13 000	5 000	5 000
80751 Rakennusten ja osakkeiden myyntitulot – Inkomster från försäljning av byggnader och aktier	6 472	35 000	5 300	5 300	4 000	4 000
80752 Muut pääomatulot – Övriga kapitalinkomster	140	3 000	4 215	4 215	5 400	5 000
80753 Väestönsuojakorvaukset – Ersättningar för skyddsrum		100	100	100	100	100
Menot - Utgifter						
80701 Lähiörahastosta rahoitettavat hankkeet, kaupunginhallituksen käytettäväksi – Projekt som finansieras med medel ur förortsfonden, till stadsmiljönämndens disposition	4 785	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000
<i>Ylitykset - Överskridningar</i>		7 027				
80702 Kehittämishankkeet, kaupunginkanslian käytettäväksi – Utvecklingsprojekt, till stadskansliets disposition	247	1 130	1 000	1 000	1 000	1 000
<i>Ylitykset - Överskridningar</i>		752				

Talousarviossa arvioidaan myytävän kaupungin ydintoiminnan kannalta tarpeettomia rakennuksia ja osaketiloja 20 milj. eurolla, josta kirjataan 5 milj. euroa investointiosaan. Erotuksena syntyvät 15 milj. euron myyntivoittotulot kirjataan käyttötalouden talousarviokohtaan kaupunkirakenne. Taloussuunnitelmavuosina 2019–2020 arvioidaan vuosittaisiksi myyntituloiksi 15 milj. euroa. Kaupungin kokonaistaloudellisen edun vuoksi myyntikohteiden valinnan lähtökohtana tulee olla korjausvelan ja korjaustarpeen sekä ylläpitokustannusten pienentäminen ottaen huomioon myös kohteista mahdollisesti saatavat vuokraustuotot.

Valtion osuuksiin ja avustuksiin sisältyy keskustakirjaston 8,0 milj. euron avustus vuonna 2018. Muihin pääomatuloihin on lisätty vuosille 2018–2020 Jane ja Aatos Erkon säätiön Tanssin talo – hankkeelle myöntämä avustusosuus yhteensä 14,6 milj. euroa (vuoden 2017 avustusosuus 0,4 milj. euroa), jolla pääomitetaan Kiinteistö Oy Kaapelitaloa Tanssin talon rakentamiseksi. Pääomitus tehdään talousarviokohdalta 8 06 02, Muut kohteet, Khn käytettäväksi.

Det beräknas i budgeten att fastigheter och aktielägenheter som inte har betydelse för stadens kärnverksamhet säljs för 20 mn euro, varav 5 mn euro upptas i investeringsdelen. Skillnaden på 15 mn euro, som utgör inkomster i form av försäljningsvinst, upptas i driftsekonomidelen på budgetmomentet stadsstruktur. För ekonomiplaneåren 2019–2020 beräknas de årliga försäljningsinkomsterna bli 15 mn euro. Med tanke på stadens totalekonomiska intresse bör utgångspunkten för valet av försäljningsobjekt vara att reparationssskulden, reparationsbehovet och underhållskostnaderna ska minska med beaktande av också eventuella hyresintäkter från objekten.

I statsandelar och -understöd ingår ett understöd på 8,0 mn euro för centrumbiblioteket år 2018. I övriga kapitalinkomster har för åren 2018–2020 tillagts den understödsandel på sammanlagt 14,6 mn euro som Jane och Aatos Erkkos stiftelse beviljat projektet Dansens hus (2017 års understödsandel 0,4 mn euro) och med vilken Fastighets Ab Kabelhuset kapitaliseras med tanke på bygget av Dansens hus. Kapitaliseringen görs på budgetmomentet 8 06 02, Övriga objekt, till Stns disposition.

8 08 Korkeasaaren eläintarhan investoinnit – Investeringar i Högholmens djurgård

1 000 €	Käyttö Förbrukning 2016	Talousarvio Budget 2017	Ehdotus Förslag 2018	Talousarvio Budget 2018	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2019	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2020
Tulot - Inkomster						
Menot - Utgifter	1 380	2 550				
Netto	-1 380	-2 550				
<i>Ylitykset - Överskridningar</i>		1 170				
Muutos - Förändring, %						
Tulot - Inkomster						
Menot - Utgifter		84,8	-100,0	-100,0		
1 000 €	Käyttö Förbrukning 2016	Talousarvio Budget 2017	Ehdotus Förslag 2018	Talousarvio Budget 2018	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2019	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2020
Menot - Utgifter						
80808 Korkeasaaren rakennusten ja tarhojen suunnittelu, rakentaminen ja perusparannukset, kaupunginhallituksen käytettäväksi - Byggnader och inhägnader på Högholmen, planering, byggande och grundliga förbättringar, till stadsstyrelsens disposition	1 380	2 550				

RAHOITUSOSA
FINANSIERINGSDELEN

Helsingin kaupungin rahoituslaskelma 2016 – 2020 – Helsingfors stad finansieringskalkyl 2016 – 2020

1 000 €	Käyttö Förbrukning	Talousarvio Budget	Ennuste Prognos	Talousarvio Budget	Talous- suunnitelma Ekonomiplan	Talous- suunnitelma Ekonomiplan
	2016	2017	2017	2018	2019	2020
Toiminnan rahavirta - Kassaflöde i verksamheten						
Tulorahoitus - Inkomstfinansiering						
Vuosikate - Årsbidrag	569 378	336 174	727 446	546 286	581 321	567 456
Satunnaiset erät - Extraordinära poster	238 012	141 694	100			
Tulorahoituksen korjauserät - Korrektivposter i inkomstfinansieringen	-251 476	-154 074	-177 593	-109 279	-105 979	-105 978
Investointien rahavirta - Kassaflöde för investeringarnas del						
Investointimenot - Investeringsutgifter	-662 960	-662 650	-727 932	-753 745	-717 466	-731 879
Rahoitusosuudet investointimenoihin - Finansieringsandelar i investeringsutgifter	18 806	3 694	11 000	18 713	6 985	29 658
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot – Försäljingsinkomster av tillgångar bland bestående aktiva	-247 049	138 414	197 493	124 194	120 379	119 978
Toiminnan ja investointien rahavirta – Verksamhetens och investeringarnas kassaflöde	158 809	-196 748	30 514	-173 831	-114 760	-120 765
Rahoituksen rahavirta - Kassaflöde för finansieringens del						
Antolainauksen muutokset - Förändringar i utlåningen						
Antolainasaamisten lisäykset - Ökningar i lånefordringar	-9 912	-84 350	-31 152	-104 950	-101 550	-50 150
Antolainasaamisten vähennykset - Minskningar i lånefordringar	67 330	66 870	64 909	70 170	77 720	78 620
Lainakannan muutokset - Förändringar i lånen						
Pitkäaikaisten lainojen lisäys - Ökning av långfristiga lån	110 000	294 500	50 000	135 000	120 000	120 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys - Minskning av långfristiga lån	-320 729	-185 467	-115 308	-119 967	-105 562	-105 290
Lyhytaikaisten lainojen muutos -Förändring i kortfristiga lån						
Oman pääoman muutokset - Förändring av eget kapital						
Muut maksuvalmiuden muutokset - Övriga förändringar i likviditeten	173 934	-11 816	40 447	29 417	5 519	14 816
Rahoituksen rahavirta - Kassaflöde för finansieringens del	20 623	79 737	8 897	9 670	-3 873	57 996
Vaikutus maksuvalmiuteen - Effekt på likviditeten	179 432	-117 011	39 411	-164 161	-118 633	-62 769

Helsingin kaupungin vuoden 2018 rahoituslaskelma eriteltynä – Helsingfors stads finansieringskalkyl 2018 specificerad

1 000 €	Kaupunki ilman liikelaitoksia ja rahastoja - Staden exkl. affärsverk och fonder	Liikelaitokset ja rahastot Affärsverk och fonder	Yhteensä, sisäiset erät mukana - Sammanlagt, inkl. interna poster	Yhteensä, sisäiset erät vähennettynä - Sammanlagt, exkl. interna poster
Toiminnan rahavirta - Kassavirta i verksamheten				
Tulorahoitus - Inkomstfinansiering				
Vuosikate - Årsbidrag	472 783	53 096	525 879	546 286
Satunnaiset erät - Extraordinära poster				
Tulorahoituksen korjauserät - Korrektivposter i inkomstfinat	-109 279	0	-109 279	-109 279
Investointien rahavirta - Kassavirta för investeringarnas de				
Investointimenot - Investeringsutgifter	-571 974	-181 771	-753 745	-753 745
Rahoitusosuudet investointimenoihin - Finansieringsandelar i investeringsutgifter	13 713	5 000	18 713	18 713
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot – Försäljningsinkomster av tillgångar bland bestående aktiva	124 194	0	124 194	124 194
Toiminnan ja investointien rahavirta – Verksamhetens och investeringarnas kassavirta	-70 563	-123 675	-194 238	-173 831
Rahoituksen rahavirta - Kassavirta för finansieringens del				
Antolainauksen muutokset - Förändringar i utlåningen				
Antolainasaamisten lisäykset - Ökningar i lånefordringar	-329 850	-74 600	-404 450	-104 950
Antolainasaamisten vähennykset - Minskningar i lånefordringar	63 808	8 350	72 158	70 170
Lainakannan muutokset - Förändringar i lånen				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys - Ökning av långfristiga lån	135 000	299 500	434 500	135 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys - Minskning av långfristiga lån	-106 000	-20 273	-126 273	-119 967
Lyhytaikaisten lainojen muutos -Förändring i kortfristiga lån				
Oman pääoman muutokset - Förändring av eget kapital				
Muut maksuvalmiuden muutokset - Övriga förändringar i likvid	30 000	-156 738	-126 738	29 417
Rahoituksen rahavirta - Kassavirta för finansieringens del	-207 042	56 239	-150 803	9 670
Vaikutus maksuvalmiuteen - Effekt på likviditeten	-277 605	-67 436	-345 041	-164 161

9 RAHOITUSOSA – FINANSIERINGSDELEN

1 000 €	Käyttö	Talousarvio	Ehdotus	Talousarvio	Talous-	Talous-
	Förbrukning	Budget	Förslag	Budget	suunnitelma	suunnitelma
	2016	2017	2018	2018	Ekonomiplan	Ekonomiplan
					2019	2020
Tulot - Inkomster	110 317	93 508	198 808	198 808	191 308	191 908
Menot - Utgifter	318 048	180 350	435 850	435 850	231 550	244 850
Netto	-207 731	-86 842	-237 042	-237 042	-40 242	-52 942
<i>Yitykset - Överskridningar</i>						
Muutos - Förändring, %						
Tulot - Inkomster		-15,2	112,6	112,6	-3,8	0,3
Menot - Utgifter		-43,3	141,7	141,7	-46,9	5,7

9 01 Pitkävaikutteinen rahoitus – Långfristig finansiering

1 000 €	Käyttö	Talousarvio	Ehdotus	Talousarvio	Talous-	Talous-
	Förbrukning	Budget	Förslag	Budget	suunnitelma	suunnitelma
	2016	2017	2018	2018	Ekonomiplan	Ekonomiplan
					2019	2020
Tulot - Inkomster	110 317	93 508	198 808	198 808	191 308	191 908
Menot - Utgifter	318 048	180 350	435 850	435 850	231 550	244 850
Netto	-207 731	-86 842	-237 042	-237 042	-40 242	-52 942
<i>Yitykset - Överskridningar</i>						
Muutos - Förändring, %						
Tulot - Inkomster		-15,2	112,6	112,6	-3,8	0,3
Menot - Utgifter		-43,3	141,7	141,7	-46,9	5,7

9 01 01 Antolainat asuntotuotantoon, Khn käytettäväksi – Långgivning för bostadsproduktion, till Stns disposition

1 000 €	Käyttö	Talousarvio	Ehdotus	Talousarvio	Talous-	Talous-
	Förbrukning	Budget	Förslag	Budget	suunnitelma	suunnitelma
	2016	2017	2018	2018	Ekonomiplan	Ekonomiplan
					2019	2020
Tulot - Inkomster	15 430	16 000	17 000	17 000	17 000	17 600
Menot - Utgifter		10 000	10 000	10 000	10 000	10 000
Netto	15 430	6 000	7 000	7 000	7 000	7 600
<i>Yitykset - Överskridningar</i>						
Muutos - Förändring, %						
Tulot - Inkomster		3,7	6,3	6,3		3,5
Menot - Utgifter						

9 01 02 Muu antolainaus, Khn käytettäväksi – Övrig långivning, till Stns disposition

1 000 €	Käyttö	Talousarvio	Ehdotus	Talousarvio	Talous-	Talous-
	Förbrukning	Budget	Förslag	Budget	suunnitelma	suunnitelma
	2016	2017	2018	2018	Ekonomiplan	Ekonomiplan
					2019	2020
Tulot - Inkomster	44 888	47 508	46 808	46 808	54 308	54 308
Menot - Utgifter	7 327	10 350	319 850	319 850	134 550	152 850
Netto	37 560	37 158	-273 042	-273 042	-80 242	-98 542
<i>Ylitykset - Överskridningar</i>						
Muutos - Förändring, %						
Tulot - Inkomster		5,8	-1,5	-1,5	16,0	
Menot - Utgifter		41,3	2 990,3	2 990,3	-57,9	13,6

Talousarviokohtaan sisältyy seuraavat lainamäärärahat ja lainanlyhennykset alakohdittain:

Budgetmomentet omfattar följande låneanslag och amorteringar undermomentvis:

1 000 €	Käyttö	Talousarvio	Ehdotus	Talousarvio	Talous-	Talous-
	Förbrukning	Budget	Förslag	Budget	suunnitelma	suunnitelma
	2016	2017	2018	2018	Ekonomiplan	Ekonomiplan
					2019	2020
Tulot - Inkomster						
9010252 Vuokra-asuntotuottajien oman pääoman osuutta varten myönnettyjen lainojen lyhennykset - Amorteringar på lån för hyresbostadsproducenternas egen kapitalandel		120	120	120	120	120
9010254 Muiden antolainojen lyhennykset - Amorteringar på övriga lån	1 156	4 400	3 700	3 700	3 100	3 100
9010255 Helsingin Energian lainojen lyhennykset - Amorteringar på Helsingfors Energis lån	20 600	20 600	20 600	20 600	20 600	20 600
9010257 Helsingin Sataman lainojen lyhennykset - Amorteringar på Helsingfors Hamns lån	11 515	20 400	20 400	20 400	20 400	20 400
9010258 HKL:n lainojen lyhennykset - Amorteringar på HST:s lån	1 988	1 988	1 988	1 988	1 988	1 988
9010259 Sosiaalisen luototuksen lainojen lyhennykset - Amorteringar på lån för social kreditgivning	696	800	800	800	800	800
9010260 HSY lainojen lyhennykset - Amorteringar på HRM:s lån					8 100	8 100
Menot - Utgifter						
9010201 Lainojen myöntäminen kouluille - Lån till skolor	3 059	7 000	7 000	7 000	7 000	7 000
9010202 Muut koululainat - Övriga skollån			10 000	10 000		15 000
9010204 Sosiaaliin tarkoituksiin myönnettäviä lainoja varten - Lån för sociala ändamål	560	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500
9010205 Lainoja kaupunginorkesterin soittajille soitinhankintoja varten - Lån till stadsorkesterns musiker för anskaffning av instrument	14	50	50	50	50	50
9010221 Liikelaitosten lainat - Affärsverkens lån	0	0	299 500	299 500	124 200	127 500
9010222 Sosiaalisen luototuksen lainojen myöntämiseen, sosiaalilautakunnan käytettäväksi - Lån för social kreditgivning, till socialnämndens disposition	886	1 800	1 800	1 800	1 800	1 800
9010234 Laina Helsingin Satama Oy:lle - Lån till Helsingfors Hamn Ab	19 600					

9 01 03 Ottolainat ja niiden lyhennykset, rahoitusjohtajan käytettäväksi - Upplåning och amorteringar, till finansdirektörens disposition

1 000 €	Käyttö	Talousarvio	Ehdotus	Talousarvio	Talous-	Talous-
	Förbrukning	Budget	Förslag	Budget	suunnitelma	suunnitelma
	2016	2017	2018	2018	Ekonomiplan	Ekonomiplan
					2019	2020
Tulot - Inkomster	50 000	30 000	135 000	135 000	120 000	120 000
Menot - Utgifter	310 721	160 000	106 000	106 000	87 000	82 000
Netto	-260 721	-130 000	29 000	29 000	33 000	38 000
<i>Ylitykset - Överskridningar</i>						
Muutos - Förändring, %						
Tulot - Inkomster		-40,0	350,0	350,0	-11,1	
Menot - Utgifter		-48,5	-33,8	-33,8	-17,9	-5,7

RAHASTOT

FONDER

Asuntotuotantorahasto - Bostadsproduktionsfonden
Urheilu- ja ulkoilulaitosrahasto – Fonden för idrotts- och friluftsanläggningar
Vakuutusrahasto - Försäkringsfonden
Innovaatorahasto - Innovationsfonden

Rahastot

Rahastot osa sisältää ne rahastot, jotka ovat kirjanpidossa eriytetty itsenäisiksi taseyksiköiksi. Helsingin kaupungilla on neljä tällaista rahastoa: Asuntotuotantorahasto, Urheilu- ja ulkoilulaitosrahasto, Vakuutusrahasto ja Innovaatorahasto.

Asuntotuotantorahasto

Rahaston tarkoituksena on kaupungin omaan omistukseen tulevan yhtiömuotoisen uuden asuntotuotannon ja peruskorjauksen sekä kiinteästi asuntotuotantoon liittyvien palvelutilojen omarahoituksen turvaaminen, kaupungin oman asuntotuotannon rakennuttamisen riskien hallitseminen, asuntotuotantoon liittyvän kehittämis- ja koerakentamistoiminnan rahoittaminen sekä kaupungin omistamien, vuoden 1992 jälkeen rakennettujen korkotukiasuntojen pääomakustannusten hoitaminen. Rahastoa kartutetaan siirtämällä rahastoon vuosittain tilinpäätöksen yhteydessä rahaston tilikauden tulos. Rahastoon on yhdistetty vuonna 1.1.2013 Asuntolainarahasto.

Urheilu- ja ulkoilulaitosrahasto

Rahaston tarkoituksena on Helsingin kaupunkiin rakennettavien urheilu- ja ulkoilulaitosten rahoituksen helpottaminen. Rahastoa kartutetaan vuosittain rahaston tilikauden tuloksella.

Vakuutusrahasto

Rahaston tarkoituksena on kaupungin oman ja sen huostassa olevan vieraan vakuuttamattoman omaisuuden vahingonvaaran muuntaminen tasaisiksi vuosikustannuksiksi. Rahastoa kartutetaan tai puretaan vuosittain tilinpäätöksen yhteydessä rahaston yli- tai alijäämällä.

Innovaatorahasto

Rahaston tarkoituksena on Helsingin osaamisperustan vahvistaminen yhteistyössä korkeakoulujen ja elinkeinoelämän kanssa. Rahastoa kartutetaan siirtämällä rahastoon vuosittain tilinpäätöksen yhteydessä rahaston tilikauden tulos. Rahaston varoja käytetään rahaston tarkoituksen mukaisten joko kaupungin toimesta tai yhteistyössä muiden osapuolien kanssa toteutettavien tulevaisuuden elinkeinoperustaa luovien investointihankkeiden ja projektien rahoitukseen.

Fonder

Avsnittet fonder omfattar de fonder som i bokföringen utgör självständiga balansräkningsenheter. Helsingfors stad har fyra sådana fonder: Bostadsproduktionsfonden, Fonden för idrotts- och friluftsanläggningar, Försäkringsfonden och Innovationsfonden.

Bostadsproduktionsfonden

Syftet med fonden är att säkerställa den egna finansieringen för ny bostadsproduktion i form av bolag som kommer i stadens ägo, för ombyggnad och för servicelokaler som är fast anknutna till bostadsproduktionen, att hantera byggherreriskerna vid stadens egen bostadsproduktion, att finansiera utvecklings- och försöksbyggnadsverksamhet inom bostadsproduktionen och att betala kapitalkostnaderna för rëntestödsbostäder i stadens ägo som är byggda efter 1992. Till fonden överförs årligen det belopp som utgör räkenskapsperiodens resultat för fonden i anslutning till bokslutet. Fonden sammanslogs 1.1.2013 med Bostads-lånefonden.

Fonden för idrotts- och friluftsanläggningar

Fonden har till syfte att underlätta finansieringen av idrotts- och friluftsanläggningar som ska byggas i Helsingfors stad. Till fonden överförs årligen det belopp som utgör räkenskapsperiodens resultat för fonden.

Försäkringsfonden

Fonden har till syfte att omvandla skaderisken för stadens oförsäkrade egendom och utomstående tillhörig oförsäkrad egendom i stadens besittning till jämna årliga kostnader. Till fonden överförs årligen i samband med bokslutet det belopp som utgör fondens över- eller underskott

Innovationsfonden

Syftet med fonden är att kunskapsbasen ska stärkas i Helsingfors i samråd med högskolorna och näringslivet. Till fonden överförs årligen det belopp som utgör räkenskapsperiodens resultat för fonden i anslutning till bokslutet. Fondmedlen används för finansiering av investeringsprojekt och andra projekt som är i överensstämmelse med syftet och som skapar en näringsbas för framtiden. Projekten kan genomföras av staden ensam eller tillsammans med andra parter.

Itsenäisinä taseyksikköinä toimivien rahastojen yhdistetty tuloslaskelma ja rahoituslaskelma – Kombinerad resultaträkning och finansieringskalkyl för de fonder som utgör självständiga balansräkningsenheter

1 000	Käyttö Förbrukning 2016	Ennuste - Prognos 2017	Talousarvio Budget 2018	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2019	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2020
Vuokratulot - Hysesinkomster	18 093	18 500	19 520	20 000	20 400
Muut toimintatulot - Övriga verksamhetsintäkter	6	4	2		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat - Material, förmödenheter och varor	-50		-25	-25	-25
Palvelujen ostot - Köp av tjänster	-1 788	-4 700	-2 500	-2 500	-2 500
Henkilöstökulut - Personalkostnader	-162				
Vuokrat - Hyror	-13 766	-22 560	-26 000	-17 000	-17 000
Muut menot - Övriga utgifter	-1 101	-6	-100	-100	-100
Varsinaiset kulut - Kostnader	-16 866	-27 266	-28 625	-19 625	-19 625
Liikelylijäämä/alijäämä - Rörelseöverskott/underskott	1 233	-6 171	-9 068	410	810
Rahoitustuotot - Finansiella intäkter	4 491	150	2 500	2 500	2 500
Muut korkomenot - Övriga ränteutgifter	-95				
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) - Räkenskapsperiodens överskott (underskott)	5 630	-6 021	-6 568	2 910	3 310
1 000	Käyttö Förbrukning 2016	Ennuste Prognos 2017	Talousarvio Budget 2018	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2019	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2020
Toiminnan rahavirta - Kassaflöde från verksamheten					
Liikelylijäämä/alijäämä - Rörelseöverskott/underskott	1 233	-6 171	-9 068	410	810
Rahoitustuotot ja -kulut - Finansiella intäkter och kostnader					
Korkotulot - Ränteinkomster	2 263	150	2 500	2 500	2 500
Toiminnan ja investointien rahavirta – Kassaflöde från verksamheten och investeringar	5 630	-6 021	-6 568	2 910	3 310
Rahoituksen rahavirta - Kassaflöde från finansiering					
Antolainauksen muutokset - Förändringar i utlåningen					
Antolainasaamisten lisäykset - Ökningar i lånefordringar	-2 585	-63 895	-74 600	-81 200	-14 800
Antolainasaamisten vähennykset - Minskningar i lånefordringar	5 625	3 100	8 350	8 400	8 700
Peruspääoman muutos - Förändring i grundkapitalet	15 115				
Muut maksuvalmiuden muutokset - Övriga förändringar i likviditeten	-157				
Rahoituksen rahavirta - Kassaflöde från finansiering	17 998	-60 795	-66 250	-72 800	-6 100
Vaikutus maksuvalmiuteen - Effekt på likviditeten	23 628	-66 816	-72 818	-69 890	-2 790

Asuntotuotantorahasto tuloslaskelma ja rahoituslaskelma – Resultaträkning och finansieringskalkyl för bostadsproduktionsfonden

1 000	Käyttö	Ennuste -	Talousarvio	Talous-	Talous-
	Förbrukning	Prognos	Budget	suunnitelma	suunnitelma
	2016	2017	2018	Ekonomiplan	Ekonomiplan
				2019	2020
Vuokratulot - Hyresinkomster	18 093	18 500	19 520	20 000	20 400
Muut toimintatulot - Övriga verksamhetsintäkter	6	4	2		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat - Material, förnödenheter och varor	-26		-25	-25	-25
Palvelujen ostot - Köp av tjänster	-1 167	-1 200	-1 500	-1 500	-1 500
Henkilöstökulut - Personalkostnader					
Vuokrat - Hyror	-13 759	-22 560	-26 000	-17 000	-17 000
Muut menot - Övriga utgifter	-45	-6	-100	-100	-100
Varsinaiset kulut - Kostnader	-14 997	-23 766	-27 625	-18 625	-18 625
Liikelylijäämä/alijäämä - Rörelseöverskott/underskott	3 103	-5 262	-8 103	1 375	1 775
Rahoitustuotot - Finansiella intäkter	2 478		2 500	2 500	2 500
Muut korkomenot - Övriga ränteutgifter	-95				
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) - Räkenskapsperiodens överskott (underskott)	5 486	-5 262	-5 603	3 875	4 275
1 000	Käyttö	Ennuste	Talousarvio	Talous-	Talous-
	Förbrukning	Prognos	Budget	suunnitelma	suunnitelma
	2016	2017	2018	Ekonomiplan	Ekonomiplan
				2019	2020
Toiminnan rahavirta - Kassaflöde från verksamheten					
Liikelylijäämä/alijäämä - Rörelseöverskott/underskott	3 103	-5 262	-8 103	1 375	1 775
Rahoitustuotot ja -kulut - Finansiella intäkter och kostnader					
Korkotulot - Ränteinkomster	2 260		2 500	2 500	2 500
Toiminnan ja investointien rahavirta – Kassaflöde från verksamhetens och investeringar	5 486	-5 262	-5 603	3 875	4 275
Rahoituksen rahavirta - Kassaflöde från finansiering					
Antolainauksen muutokset - Förändringar i utlåningen					
Antolainasaamisten lisäykset - Ökningar i lånefordringar	-190	-3 895	-6 600	-13 200	-6 800
Antolainasaamisten vähennykset - Minskningar i lånefordringar	2 521		5 250	5 400	5 700
Peruspääoman muutos - Förändring i grundkapitalet	14 971				
Muut maksuvalmiuden muutokset - Övriga förändringar i likviditeten	-29				
Rahoituksen rahavirta - Kassaflöde från finansiering	17 273	-3 895	-1 350	-7 800	-1 100
Vaikutus maksuvalmiuteen - Effekt på likviditeten	22 759	-9 157	-6 953	-3 925	3 175

Urheilu- ja ulkoilulaitosrahaston tuloslaskelma ja rahoituslaskelma – Resultaträkning och finansieringskalkyl för fonden för idrotts- och friluftsanläggningar

1 000	Käyttö Förbrukning 2016	Ennuste - Prognos 2017	Talousarvio Budget 2018	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2019	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2020
Rahoitustuotot - Finansiella intäkter	2	150			
Korkokulut kaupungin lainasta - Räntekostnader för stadens lån					
Muut korkomenot - Övriga ränteutgifter					
Korvaus peruspääomalle - Ersättning på grundkapitalet					
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) - Räkenskapsperiodens överskott (underskott)	2	150			
1 000	Käyttö Förbrukning 2016	Ennuste Prognos 2017	Talousarvio Budget 2018	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2019	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2020
Toiminnan rahavirta - Kassaflöde från verksamheten					
Liikelylijäämä/alijäämä - Rörelseöverskott/underskott					
Rahoitustuotot ja -kulut - Finansiella intäkter och kostnader					
Korkotulot - Ränteinkomster	2	150			
Toiminnan ja investointien rahavirta – Kassaflöde från verksamheten och investeringar	2	150			
Rahoituksen rahavirta - Kassaflöde från finansiering					
Antolainauksen muutokset - Förändringar i utlåningen					
Antolainasaamisten lisäykset - Ökningar i lånefordringar	-2 395	-60 000	-68 000	-68 000	-8 000
Antolainasaamisten vähennykset - Minskningar i lånefordringar	3 104	3 100	3 100	3 000	3 000
Peruspääoman muutos - Förändring i grundkapitalet	2				
Muut maksuvalmiuden muutokset - Övriga förändringar i likviditeten	-1				
Rahoituksen rahavirta - Kassaflöde från finansiering	710	-56 900	-64 900	-65 000	-5 000
Vaikutus maksuvalmiuteen - Effekt på likviditeten	712	-56 750	-64 900	-65 000	-5 000

Vakuutusrahaston tuloslaskelma ja rahoituslaskelma – Resultaträkning och finansieringsskalkyl för försäkningsfonden

1 000	Käyttö Förbrukning 2016	Ennuste - Prognos 2017	Talousarvio Budget 2018	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2019	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2020
Vuokratulot - Hyresinkomster					
Muut toimintatulot - Övriga verksamhetsintäkter					
Aineet, tarvikkeet ja tavarat - Material, förnödenheter och varor					
Palvelujen ostot - Köp av tjänster					
Henkilöstökulut - Personalkostnader					
Vuokrat - Hyror					
Muut menot - Övriga utgifter	-219				
Varsinaiset kulut - Kostnader	-219				
Liikelylijäämä/alijäämä - Rörelseöverskott/underskott	-219	2 591	35	35	35
Rahoitustuotot - Finansiella intäkter	2 011				
Muut korkomenot - Övriga ränteutgifter					
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) - Räkenskapsperiodens överskott (underskott)	1 792	2 591	35	35	35
1 000	Käyttö Förbrukning 2016	Ennuste Prognos 2017	Talousarvio Budget 2018	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2019	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2020
Toiminnan rahavirta - Kassaflöde från verksamheten					
Liikelylijäämä/alijäämä - Rörelseöverskott/underskott	-219	2 591	35	35	35
Rahoitustuotot ja -kulut - Finansiella intäkter och kostnader					
Korkotulot - Ränteinkomster					
Toiminnan ja investointien rahavirta – Kassaflöde från verksamheten och investeringar	1 792	2 591	35	35	35
Rahoituksen rahavirta - Kassaflöde från finansiering					
Antolainauksen muutokset - Förändringar i utlåningen					
Antolainasaamisten lisäykset - Ökningar i lånefordringar					
Antolainasaamisten vähennykset - Minskningar i lånefordringar					
Peruspääoman muutos - Förändring i grundkapitalet	1 792				
Muut maksuvalmiuden muutokset - Övriga förändringar i likviditeten	64				
Rahoituksen rahavirta - Kassaflöde från finansiering	1 856				
Vaikutus maksuvalmiuteen - Effekt på likviditeten	3 648	2 591	35	35	35

Innovaatorahaston tuloslaskelma ja rahoituslaskelma – Resultaträkning och finansieringskalkyl för innovationsfonden

1 000	Käyttö Förbrukning 2016	Ennuste - Prognos 2017	Talousarvio Budget 2018	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2019	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2020
Vuokratulot - Hyresinkomster					
Muut toimintatulot - Övriga verksamhetsintäkter					
Aineet, tarvikkeet ja tavarat - Material, förnödenheter och varor	-24				
Palvelujen ostot - Köp av tjänster	-621	-3 500	-1 000	-1 000	-1 000
Henkilöstökulut - Personalkostnader	-162				
Vuokrat - Hyror	-7				
Muut menot - Övriga utgifter	-837				
Varsinaiset kulut - Kostnader	-1 650	-3 500	-1 000	-1 000	-1 000
Liikelylijäämä/alijäämä - Rörelseöverskott/underskott	-1 650	-3 500	-1 000	-1 000	-1 000
Rahoitustuotot - Finansiella intäkter					
Muut korkomenot - Övriga ränteutgifter					
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) - Räkenskapsperiodens överskott (underskott)	-1 650	-3 500	-1 000	-1 000	-1 000
1 000	Käyttö Förbrukning 2016	Ennuste Prognos 2017	Talousarvio Budget 2018	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2019	Talous- suunnitelma Ekonomiplan 2020
Toiminnan rahavirta - Kassaflöde från verksamheten					
Liikelylijäämä/alijäämä - Rörelseöverskott/underskott	-1 650	-3 500	-1 000	-1 000	-1 000
Rahoitustuotot ja -kulut - Finansiella intäkter och kostnade					
Korkotulot - Ränteinkomster					
Toiminnan ja investointien rahavirta – Kassaflöde från verksamheten och investeringar	-1 650	-3 500	-1 000	-1 000	-1 000
Rahoituksen rahavirta - Kassaflöde från finansiering					
Antolainauksen muutokset - Förändringar i utlåningen					
Antolainasaamisten lisäykset - Ökningar i lånefordringar					
Antolainasaamisten vähennykset - Minskningar i lånefordringar					
Peruspääoman muutos - Förändring i grundkapitalet	-1 650				
Muut maksuvalmiuden muutokset - Övriga förändringar i likviditeten	-191				
Rahoituksen rahavirta - Kassaflöde från finansiering	-1 841				
Vaikutus maksuvalmiuteen - Effekt på likviditeten	-3 492	-3 500	-1 000	-1 000	-1 000

LIITTEET

BILAGOR

VUODEN 2018 TALOUSARVIOON SISÄLTYVÄT AVUSTUSMÄÄRÄRAHAT

Liite 1

JA AVUSTUKSENLUONTEISET KORVAUSMÄÄRÄRAHAT – UNDERSTÖDSANSLAG OCH UNDERSTÖDSMÄSSIGA ERSÄTTNINGSANSLAG I 2018 ÅRS BUDGET

	TA 2017 euro	Haettu avustus euro	TAE 2018 euro	TA 2018 euro	TSE 2019 euro	TSE 2020 euro
Kaupunginhallitus - Stadsstyrelsen	2 500 000	2 420 702	2 195 000	2 195 000	2 095 000	1 995 000
Finlandia-talo Oy - Finlandia-huset Ab	360 000	260 000	260 000	260 000	160 000	60 000
Helsingin kaupungin 450-vuotistaiteilijatalosäätiö sr - Stiftelsen Helsingfors stads 450-årskonstnärshus sr	50 000	70 000	50 000	50 000	50 000	50 000
Helsingin seudun kesäyliopistosäätiö sr - Stiftelsen för Helsingforsnejdens sommaruniversitet sr	101 800	104 000	101 800	101 800	101 800	101 800
Y-säätiö sr - Y-stiftelsen sr) ¹	109 000	109 000	109 000	109 000	109 000	109 000
Vuosaaren Urheilutalo Oy	57 000	72 000	72 000	72 000	72 000	72 000
Asukasosallisuuden avustukset - Understöd för invånardelaktighet	741 750	882 790	750 000	750 000	750 000	750 000
Muiden yhteisöjen avustukset - Understöd till andra sammanslutningar	1 080 450	922 912	852 200	852 200	852 200	852 200
Kasvatus- ja koulutuslautakunta - Fostrans- och utbildningsnämnden	8 735 000		8 335 000	8 335 000	8 335 000	8 335 000
kasvatus- ja koulutuslautakunta - fostrans- och utbildningsnämnden	7 855 000	) ²	8 335 000	8 335 000	8 335 000	8 335 000
Metropolia Ammattikorkeakoulu Oy - Yrkeshögskolan Metropolia Ab	880 000	0	0	0	0	0
Kaupunkiympäristölautakunta - Stadsmiljönämnden	1 690 000		1 690 000	1 690 000	1 690 000	1 690 000
hissiavustukset - understöd för hissar	1 606 000	) ²	1 606 000	1 606 000	1 606 000	1 606 000
Ympäristö- ja lupajaosto - Miljö- och tillståndssektionen Pääkaupunkiseudun Kierrätyskeskus Oy - Huvudstadsregionens Återanvändningscentral Ab	22 000 62 000	67 000 75 000	22 000 62 000	22 000 62 000	22 000 62 000	22 000 62 000
Pelastuslautakunta - Räddningsnämnden	122 000	148 215	122 000	122 000	122 000	122 000
Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta - Kultur- och fritidsnämnden	53 428 000		59 100 000	59 100 000	60 178 500	60 503 500
kulttuurijaoston avustukset - kultursektionens understöd	15 368 000	) ²	15 368 000	15 368 000	15 368 000	15 368 000
liikuntajaoston avustukset - idrottssektionens understöd	7 666 000	) ²	7 666 000	7 666 000	7 666 000	7 666 000
nuorisajaoston avustukset - ungdomssektionens understöd	2 210 000	) ²	2 210 000	2 210 000	2 210 000	2 210 000
kulttuurin laitosavustukset - understöd till kulturanläggningar	19 159 000	21 998 000	24 331 000	24 331 000	24 357 000	24 383 000
Helsingin teatterisäätiö sr - Helsingfors teaterstiftelse sr	13 132 000	13 659 000	13 659 000	13 659 000	13 659 000	13 659 000
<i>Laina-avustus - Låneunderstöd</i>	<i>3 718 000</i>	<i>5 245 000</i>	<i>5 245 000</i>	<i>5 245 000</i>	<i>5 245 000</i>	<i>5 245 000</i>
<i>Toiminta-avustus, josta 420 000 euroa teatterirakennuksen vuosi- ja peruskorjauksiin. Mahdollinen säästö toimintarahastoon. - Verksamhetsbidrag varav 420 000 euro för teaterbyggnadens årsreparationer och ombyggnad. Eventuella besparingar till en verksamhetsfond.</i>	<i>5 234 000</i>	<i>5 408 000</i>	<i>5 408 000</i>	<i>5 408 000</i>	<i>5 408 000</i>	<i>5 408 000</i>
<i>Vuokra-avustus - Understöd för hyror</i>	<i>4 180 000</i>	<i>3 006 000</i>	<i>3 006 000</i>	<i>3 006 000</i>	<i>3 006 000</i>	<i>3 006 000</i>
Helsinki-viikon säätiö - Stiftelsen Helsingforsveckan	1 513 000	) ²	1 513 000	1 513 000	1 513 000	1 513 000
Korkeasaaren eläintarhan säätiö sr - Högholmens djurgårds stiftelse sr		4 645 000	4 645 000	4 645 000	4 671 000	4 697 000

	TA 2017 euro	Haettu avustus euro	TAE 2018 euro	TA 2018 euro	TSE 2019 euro	TSE 2020 euro
Suomen Kansallisoopperan säätiö sr - Stiftelsen för Finlands Nationalopera sr) ¹	3 694 000	3 694 000	3 694 000	3 694 000	3 694 000	3 694 000
UMO-säätiö - UMO Stiftelsen	820 000	) ²	820 000	820 000	820 000	820 000
liikunnan laitosavustukset - Understöd till idrottsanläggningar	9 025 000	9 645 500	9 525 000	9 525 000	10 577 500	10 876 500
Helsinki Stadion Oy	200 000	210 000	175 000	175 000	175 000	175 000
<i>korot ja lyhennykset - räntor och amorteringar</i>		47 500	47 500	47 500	47 500	47 500
<i>toiminta-avustus - verksamhetsunderstöd</i>		120 000	85 000	85 000	85 000	85 000
<i>vuokra-avustus - understöd för hyror</i>		42 500	42 500	42 500	42 500	42 500
Jääkentäsäätiö sr - Isbanestiftelsen sr	863 000	1 097 000	1 045 000	1 045 000	1 045 000	1 045 000
<i>korot ja lyhennykset - räntor och amorteringar</i>	630 000	864 000	822 000	822 000	822 000	822 000
<i>vuokra-avustus - understöd för hyror</i>	233 000	233 000	223 000	223 000	223 000	223 000
Mäkelänrinteen Uintikeskus Oy	573 000	670 000	620 000	620 000	620 000	620 000
Stadion-säätiö sr - Stadionstiftelsen sr	1 648 000	1 898 500	1 778 500	1 778 500	2 831 000	3 130 000
<i>korot ja lyhennykset - räntor och amorteringar</i>	488 000	438 500	438 500	438 500	871 000	1 170 000
<i>toiminta-avustus - verksamhetsunderstöd</i>	700 000	1 000 000	880 000	880 000	1 500 000	1 500 000
<i>vuokra-avustus - understöd för hyror</i>	460 000	460 000	460 000	460 000	460 000	460 000
Urheiluhallit Oy	3 202 000	3 450 000	3 330 000	3 330 000	3 330 000	3 330 000
Vuosaaren Urheilutalo Oy	2 175 000	2 320 000	2 220 000	2 220 000	2 220 000	2 220 000
muut laitosavustukset - övriga anläggningsunderstöd	364 000	) ²	356 500	356 500	356 500	356 500
Sosiaali- ja terveyslautakunta - Social- och hälsovårdsnämnden	3 572 000	) ²	3 572 000	3 572 000	3 572 000	3 572 000
Avustukset yhteensä - Understöden sammanlagt	69 925 000		74 892 000	74 892 000	75 870 500	76 095 500

)¹ Säätiö ei kuulu Helsingin kaupunkikonserniin –)¹ Stiftelsen hör inte till Helsingfors stadskoncern

)² Tietoja ei ole vielä saatavilla avustushaun ollessa kesken

tai hakemusten jättöaika on vuoden 2018 puolella. –)² Uppgifterna är inte tillgängliga eftersom ansöknings om understöd har ännu inte upphört eller ansökan ska lämnas in år 2018.

VUODEN 2018 TALOUSARVIOON SISÄLTYVIEN JÄSENMAKSUJEN ERITTELY SPECIFIKATION AV MEDLEMSAVGIFTERNA I 2018 ÅRS BUDGET

Yhdistyksen yms. nimi – Sammanslutningens namn 2018

€

1 Keskushallinto - Centralförvaltningen

1 50 03 Maksuosuudet, korvaukset ja jäsenmaksut, Kaupunginkanslian käytettäväksi - Betalningsandelar, ersättningar och medlemsavgifter, till stadskansliets disposition

Climate KIC Nordic	25 000
Wonderful Copenhagen	22 400
Future Home -konsortio	2 000
Esittävien taiteilijoiden ja äänitteiden tuottajien tekijänoikeusyhdistys GRAMEX ry	54 700
European Cities Marketing ECM	4 500
Eurocities asbl	16 000
Euroopan Unionin pääkaupunkien liitto, UCUE	1 000
Helsingin seudun kauppakamari – Helsingfors regionens handelskammare ry	5 700
International Meetings Association, ICCA	3 000
Kopioisto ry	177 000
KT Kuntatyönantajat – KT Kommunarbetsgivarna	600 000
Kunnallistieteen yhdistys – Föreningen för kommunalvetenskap ry	200
Laatukeskus Excellence Finland Oy	8 000
Lightning Urban Community International – verkosto, LUCI	5 300
Mayors for Peace	15
Network of Good Food Cities of the World – verkosto, DELICE	3 000
Open Geospatial Consortium (OGC) GovFuture	200
Saksalais-Suomalainen Kauppakamari	700
SAP Finnish user group ry	800
Suomen Kuntaliitto – Finlands Kommunförbund	2 000 000
Sydkustens landskapsförbund rf	62 000
Säveltäjien Tekijänoikeustoimisto Teosto ry	80 000
Sanastokeskus TSK ry – Terminological centralen TSK rf	1 100
Tietotekniikan liitto ry	800
Union of the Baltic Cities	7 300
Uudenmaan virkistysalueyhdistys ry – Förening Nylands friluftsområden rf	534 000
World e-Governments Organization of Cities and Local Governments (WeGO)	6 500
World Trade Center Association Helsinki ry	600

Työterveysliikelaitos – Affärsverket företagshälsan

TTH-seura	400
Työ ja Terveys ry – Arbet och Hälsa rf	800

Rakentamispalveluliikelaitos – Affärsverket byggtjänsten

Suomen osto- ja logistiikkayhdistys (LOGY) ry – Finlands inköps- och logistikförening (LOGY) rf	1 000
Helsingin Autoteknillinen Yhdistys ry (Haty)	200
Kauppapuutarhaliitto – Handelsträdgårdsförbundet ry	600
Taimistoviljelijät ry – Planskoleodlarna ry	200
Sähkölaitteiden kunnossapitoyhdistys ry	200

2 Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala - Fostrans- och utbildningssektorn

International Baccalaureate Organization	9 000
Suomen ammatillisen koulutuksen kulttuuri- ja urheiluliitto, SAKU ry	4 900
Suomen ammattitaito - Skills Finland ry	2 200
Ammattiosaamisen kehittämissyhdystys AMKE ry	19 000
Valtakunnallinen työpajayhdistys ry	300
Suomen oppisopimuskoulutuksen järjestäjät ry – Läroavtalsutbildningsarrangörerna i Finland rf	1 100
Kansalais- ja työväenopistojen liitto KTOL – Medborgar- och arbetarinstitutionens förbund MAIF ry;	3 000
Förbundet för arbetar- och medborgarinstitut i Svenskfinland FAMI rf	2 000
International Association of Educating Cities	1 700

3 Kaupunkiympäristön toimiala - Stadsmiljösektorn

Pohjoismaiset Rakennuspäivät Suomen osasto - Nordisk Byggdag Finlands avdelning ry	600
Pohjoismaiden Tieteellisen Liiton PTL Suomen osasto - Nordiska Vägtekniska Förbundets NVF avdelning i Finland ry	400
Pyöräilykuntien verkosto	1 900
DOCOMOMO Suomi Finland ry	380
ICOMOS Suomen osasto ry	250
Älykkään liikenteen verkosto - ITS Finland Oy	3 780
Kansainvälinen liikenneturvallisuustutkimuksen verkosto ICTCT	590
Euroopan pyöräilyjärjestöjen kaupunkiverkosto - Cities for Cyclists	2 000
Sähkölaitteiden kunnosapitoyhdistys, SÄKPY ry	700
IFHP International Federation for Housing and planning	1 200
Green Net Finland Oy	800
Luonto-Liitto ry	200
The International Council for Local Environmental Initiatives, ICLEI	4 500
Vantaanjoen ja Helsingin seudun vesiensuojeluyhdistys – Vattenskyddsföreningen för Vanda å och Helsingforsnejen ry	63 000
WUP (World Urban Parks)	1 500
Suomen toimitila- ja rakennuttajaliitto, RAKLI ry	25 000

Pelastuslaitos - Räddningsverket

Helsingin Pelastusliitto ry – Helsingfors Räddningsförbund rf	8 500
---	-------

Liikenneliikelaitos – Trafikaffärsverket

Suomen Paikallisliikenneliitto – Finlands Lokaltrafikförbund ry	0
Union Internationale des Transports Publics, UITP	15 000

4 Kulttuuri ja vapaa-ajan toimiala - Kultur- och fritidssektorn

International Federation of Library Associations and Institutions, IFLA	1 000
RFID-lab Finland Oy	1 600
International Council of Museums, ICOM	700
Engage International	300
Suomen Museoliitto – Finlands museiförbund rf	2 000
Sponsorointi & Tapahtumamarkkinointi ry	2 000
Biennale des Jeunes Créateurs de l'Europe et de la Méditerranée, BJCEM	2 000
Suomen lastenkulttuurikeskuksen liitto ry – Förbundet för barnkulturcenter i Finland rf	400
European Network of Cultural Centres, ENCC	500
Informal European Theatre Meeting, IETM	500
The European Museum Forum	100
International Association of Museums of History	100
Suomen Kotiseutuliitto ry – Finlands Hembygdsförbund rf	800
Suomen museoliitto – Finlands museiförbund ry	2 000
Art Nouveau European Route (Ruta Europaea del Modernise) -verkosto	0
Suomen Numismaattinen Yhdistys – Numismatiska Föreningen i Finland	100
European Association on Communication Directors	100
International Association of Music Libraries	100
Major Orchestra Librarians Association, MOLA	200
Nordisk Orkesterbibliotek Union, NOBU	100
Suomen Sinfoniaorkesterit ry	3 100
ProCom Viestinnän ammattilaiset	100

5 Sosiaali- ja terveystoimiala - Social- och hälsovårdssektorn

Kehitysvammaliitto – Förbundet Utvecklingshämning ry	800
Lastensuojelun Keskusliitto ry – Centralförbundet för Barnskydd rf	200
Suomen sosiaali- ja terveystyö ry – Finlands social och hälsa rf	
Suomen Muistiasiantuntijat	600
Suomen Haavanhoitoyhdistys – Föreningen för Sårvård i Finland rf	100
European Cities Against Drugs, ECAD	8 200
The International Hospital Federation, IHF	500
Työterveyden Edistämisyhdistys ry	700

KONSERNIIN KUULUVAT TYTÄRYHTEISÖT JA –SÄÄTIÖT – DOTTERSAMMANSLUTNINGAR OCH -STIFTELSE INOM KONCERNEN

Tytäryhteisöt

Tytäryhteisöllä tarkoitetaan yhteisöä, jossa Helsingin kaupungilla on kirjanpitoalaissa tarkoitettu määräysvalta. Kaupungilla on määräysvalta yhteisössä, kun sillä on enemmän kuin 50 prosenttia yhteisön kaikkien osakkeiden tai osuuksien tuottamasta äänimäärästä. Kaupungilla on määräysvalta myös silloin, kun kaupungilla on oikeus nimittää tai erottaa enemmistö jäsenistä yhteisön tai säätiön hallituksessa.

Dottersammanslutningar

Med dottersammanslutning avses en sammanslutning i vilken staden har sådant bestämmande inflytande som avses i bokföringslagen. Staden har bestämmande inflytande i en sammanslutning då den innehar mer än 50 procent av rösterna för samtliga aktier eller andelar i sammanslutningen. Staden har bestämmande inflytande också då den innehar rätt att utse eller avsätta flertalet av ledamöterna i sammanslutningens eller stiftelsens styrelse.

Asunto Oy Merimiehenkatu 12

Asunto-oy Helsingin Harmajankatu

Asunto-oy Helsingin Kartanonisäntä

Asunto-oy Helsingin Nattastenpolku

Asunto-oy Helsingin Varustuksentie 1

Asunto-oy Helsingin Vellamonkatu 29

Asunto-oy Paciuksenkatu 4

Etelä-Hermannin Pysäköinti Oy

Finlandia-talo Oy – Finlandia-huset Ab

Forum Virium Helsinki Oy

Helen Oy – Helen Ab

Helsingin Asumisoikeus Oy

Helsingin kaupungin 450-vuotis-taiteilijatalosäätiö – Stiftelsen Helsingfors stads 450-årskonstnärshus sr

Helsingin kaupungin asunnot Oy – Helsingfors stads bostäder Ab

Helsingin kaupungin Linja-autotoiminta Oy – Helsingfors stads bussverksamhet Ab

Helsingin Konsernihankinta Oy – Helsingfors Konzernupphandling Ab

Helsingin Leijona Oy – Helsingfors Lejon Ab

Helsingin Markkinointi Oy – Helsinki Marketing Ltd

Helsingin Musiikkitalon säätiö

Helsingin Satama Oy – Helsingfors Hamn Ab

Helsingin Seniorisäätiö

Helsingin seudun kesäyliopistosäätiö – Stiftelsen för Helsingforsnejdens sommaruniversitet sr

Helsingin teatterisäätiö – Helsingfors teaterstiftelse sr

Helsingin Tiedepuiston Yrityshautomot Oy

Helsingin V Yhteiskoulun Talo Oy

Helsingin Väylä Oy – Helsingforsleden Ab

Helsinki Abroad Ltd Oy

Helsinki Region Marketing Oy

Helsinki Stadion Oy
Helsinki-viikon säätiö – Stiftelsen Helsingforsveckan sr
Itä-Pasilan Pysäköinti Oy
Jätkäsaaren jätteen putkikeräys Oy – Busholmens Sopsug Ab
Jätkäsaaren Pysäköinti Oy – Busholmens Parkering Ab
Jääkenttäsäätiö – Isbanestiftelsen sr
Kalasataman jätteen putkikeräys Oy – Fiskehamnens Sopsug Ab
Keskinäinen kiinteistöosakeyhtiö Helsingin Korkotukiasunnot
Keskinäinen Kiinteistöosakeyhtiö Villamonte
Kiinteistö Oy Ab Pakkalantie 30
Kiinteistö Oy Auroranlinna – Fastighets Ab Auroraborg
Kiinteistö Oy Hansasilta
Kiinteistö Oy Helsingin Malminkatu 3 – Fastighets Ab Helsingfors Malmgatan 3
Kiinteistö Oy Helsingin Toimitilat – Fastighets Ab Verksamhetslokalerna i Helsingfors
Kiinteistö Oy Helsingin Ympäristötalo
Kiinteistö Oy Intiankatu 31
Kiinteistö Oy Kaapelitalo – Fastighets Ab Kabelhuset
Kiinteistö Oy Kaisaniemen Metrohalli – Fastighets Ab Kaisaniemi Metrohall
Kiinteistö Oy Käpylän Terveystalo
Kiinteistö Oy Mosaiikkitorin Pysäköintilaitos – Fastighets Ab Mosaiktorgets Parkeringsanläggning
Kiinteistö Oy Myllypuron Kampus – Fastighets Ab Kvarnbäckens campus
Kiinteistö Oy Puistolan Pankkitalo
Kiinteistö Oy Rastilankallion päiväkot
Kiinteistö Oy Suutarilan Lampputie
Kiinteistö Oy Torpparinmäen korttelitalo
Kiinteistö Oy Viikin viher- ja ympäristötietokeskus Fastighets Ab
Kiinteistöosakeyhtiö Helsingin Sähkötalo – Fastighets Ab Helsingfors Elhus
Kiinteistöosakeyhtiö Helsingin Tennispalatsi – Fastighetsaktiebolag Helsingfors Tennispalats
Kiinteistöosakeyhtiö Puu-Myllypuron Yhteistila – Fastighetsaktiebolaget Trä-Kvarnbäckens
Gemensamhetslokal
Kiinteistö-oy Parmaanpuisto
Kontulan Palvelutalo Oy
Kruunuvuorenrannan jätteen putkikeräys Oy – Kronbergsstrandens Sopsug Ab
Malmin Liiketalo Oy
MetropoliLab Oy
Mäkelänrinteen Uintikeskus Oy
Niemitöissä – Stiftelsen Uddhemmet sr
Oulunkylän sairaskotisäätiö
Oy Helsingin Asuntohankinta Ab
Palmia Oy
Palvelukeskus Albatross Oy
PosiVire Oy
Pääkaupunkiseudun Kierrätyskeskus Oy – Huvudstadsregionens Återanvändningscentral Ab
Ruskeasuon Varikkokiinteistö Oy

Seure Henkilöstöpalvelut Oy
Stadion-säätiö – Stadion-stiftelsen sr
Suomenlinnan Liikenne Oy – Sveaborgs Trafik Ab
Työmaahuolto Oy Ab
Töölönlahden pysäköinti Oy – Tölövikens Parkering Ab
UMO-säätiö – UMO Stiftelsen sr
Urheiluhallit Oy
Vuosaaren Urheilutalo Oy

INVESTOINTIOHJELMA VUOSIKSI 2018–2027
INVESTERINGSPROGRAM FÖR ÅREN 2018–2027

	Käyttö Använt 2016 milj. €	TA BDG 2017 milj. €	TA BDG 2018 milj. €	TS EP 2019 milj. €	TS EP 2020 milj. €	Alustava Preliminär 2021 milj. €	Alustava Preliminär 2022 milj. €	Alustava Preliminär 2023 milj. €	Alustava Preliminär 2024 milj. €	Alustava Preliminär 2025 milj. €	Alustava Preliminär 2026 milj. €	Alustava Preliminär 2027 milj. €
INVESTOINTIOSA - INVESTERINGSDELEN	485,94	490,68	571,97	568,22	557,64	537,9	532,7	534,3	534,3	532,5	531,8	533,8
8 01 KIIINTEÄ OMAISUUS - FAST EGENDOM	89,94	77,37	86,66	75,42	86,59	82,3	73,6	68,4	65,4	68,5	56,1	56,1
Kiinteän omaisuuden myynti (tasearvo) - Försäljning av fast egendom (balansvärde)	240,19	100,00	5,40	5,00	5,00	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0
Kiinteistöjen ja kiinteistöjen hallintaan oikeuttavien osakkeiden ostot ja lunastukset sekä kaavoituskorvaukset, Kylkn käytettäväksi – Köp och inlösen av aktier som berättigar till besittning av fastigheter samt planläggningsersättningar, till stadsmiljönämndens disposition	16,59	10,00	11,50	11,80	12,00	12,0	12,0	12,0	12,0	12,0	12,0	12,0
Projektialueiden esirakentaminen, täyttötöyt, Khn käytettäväksi – Grundberedning, utfyllnadsarbeten i projektområden till Stns disposition	54,11	52,12	56,36	47,62	58,59	51,3	42,6	37,4	34,4	37,5	25,1	25,1
Kamppi-Töölönlahden esirakentaminen - Grundberedning i Kampen-Töölöviken	2,06	0,05										
Länsisataman esirakentaminen - Grundberedning i Västra hamnen	22,12	16,10	18,51	21,43	19,84	10,5	3,9	4,8	1,0	0,9	0,7	0,5
Kalasadaman esirakentaminen - Grundberedning i Fiskehamnen	14,04	25,32	27,17	15,60	26,45	16,6	18,1	7,4	17,5	25,0	15,0	12,1
Kruunuvuoren rannan esirakentaminen - Grundberedning i Kronbergsstranden	2,65	6,42	5,95	7,99	8,27	9,0	1,9	1,9	1,0	0,9	0,7	0,5
Kuninkaankolmion esirakentaminen - Grundberedning i Kungseken	4,11	0,47	0,28	0,66	3,05	1,4	0,4	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0
Pasilan esirakentaminen - Grundberedning i Böle	9,13	3,76	3,26	0,94	0,00	3,8	6,1	6,2	0,9	0,7	0,3	0,0
Uusien projektialueiden ja muun täydennysrakentamisen edellyttämät selvitykset, toimenpiteet ja esirakentaminen - Utredningar, åtgärder och grundberedning som nya projektområden och övrigt kompletteringsbyggande förutsätter			1,20	1,00	1,00	10,0	12,2	17,0	13,9	10,1	8,4	12,0

	Käyttö Använt 2016 milj. €	TA BDG 2017 milj. €	TA BDG 2018 milj. €	TS EP 2019 milj. €	TS EP 2020 milj. €	Alustava Preliminär 2021 milj. €	Alustava Preliminär 2022 milj. €	Alustava Preliminär 2023 milj. €	Alustava Preliminär 2024 milj. €	Alustava Preliminär 2025 milj. €	Alustava Preliminär 2026 milj. €	Alustava Preliminär 2027 milj. €
Korjaushankkeet, Kylkn käytettäväksi - Reparationsprojekt, till stadsmiljönämndens disposition	148,05	125,11	112,55	141,58	152,24	123,3	117,4	133,6	123,2	186,9	223,8	239,0
Korjausrakennushankkeiden tarveselvitykset - Behovsutredningar av reparationsprojekt	1,12	1,90	1,90	1,90	1,90	1,9	1,9	1,9	1,9	1,9	1,9	1,9
Kasvatus- ja koulutustoimialan korjaushankkeet - Reparationsprojekt inom fostrans- och utbildningssektorn	114,32	65,91	59,47	90,42	108,14	99,8	83,6	64,0	64,5	77,3	60,9	17,0
Kaupunkiympäristötoimialan korjaushankkeet - Reparationsprojekt inom stadsmiljösektorn	7,10	4,01	3,46	7,61								
Kulttuuri- ja vapaa-aikatoimialan korjaushankkeet - Reparationsprojekt inom kultur- och fritidssektorn	2,59	4,35	2,03	13,16	15,23	3,6	4,2	18,8	22,1	19,7	8,8	
Sosiaali- ja terveystoimialan korjaushankkeet - Reparationsprojekt inom social- och hälsovårdssektorn	7,18	12,28	10,06	8,69	2,45							
Muut korjaushankkeet - Övriga reparationsprojekt	15,73	36,66	35,63	19,80	24,52	18,0	27,7	48,9	34,7	88,0	152,1	220,1
Kaupungintalokorttelien kehittäminen, Khn käytettäväksi - Utveckling av stadshusvarteren, till Stns disposition	8,58	7,68	1,91									
8 03 KADUT JA LIIKENNEVÄYLÄT - GATOR OCH TRAFIKLEDER	112,61	111,99	142,86	137,29	139,13	148,7	145,8	156,5	155,7	143,9	149,4	164,3
Uudisrakentaminen ja perusparantaminen sekä muut investoinnit, Kylkn käytettäväksi - Nybyggnad och ombyggnad samt andra investeringar, till stadsmiljönämndens disposition	51,42	52,15	61,15	58,91	68,90	68,8	70,7	72,6	72,6	70,3	70,6	70,5
Uudisrakentaminen - Nybyggnad	14,58	14,83	17,60	13,60	15,60	17,0	18,1	18,6	19,0	17,8	18,1	17,0
Eteläinen suurpiiri - Södra stordistriktet	0,22	0,54	0,50	0,65	0,60	0,6	0,9	0,9	1,0	0,9	0,9	0,9
Läntinen suurpiiri - Västra stordistriktet	0,78	1,09	1,10	1,15	1,30	1,3	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4
Keskinen suurpiiri - Mellersta stordistriktet	0,48	0,54	1,15	0,58	1,10	0,6	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
Pohjoinen suurpiiri - Norra stordistriktet	2,29	0,77	1,40	1,20	0,90	1,8	1,3	2,0	1,0	1,0	1,0	1,0
Koillinen suurpiiri - Nordöstra stordistriktet	3,04	4,53	5,00	4,00	5,01	5,6	5,9	5,4	6,4	5,4	5,4	5,4
Kaakkoinen suurpiiri - Sydöstra stordistriktet	1,07	1,45	0,80	0,60	0,76	0,7	0,6	0,6	0,6	0,7	0,6	0,6
Itäinen suurpiiri - Östra stordistriktet	5,73	4,51	4,15	4,00	4,43	4,9	4,9	5,5	5,6	5,5	5,7	5,7
Östersundomin suurpiiri - Östersunds stordistrikt	0,14	0,41	0,50	0,42	0,50	0,5	0,6	0,6	0,9	1,0	1,0	1,0
Meluusteet - Bullerskärmar	0,82	1,00	3,00	1,00	1,00	1,1	2,1	1,7	1,6	1,4	1,5	0,5

	Käyttö Använt 2016 milj. €	TA BDG 2017 milj. €	TA BDG 2018 milj. €	TS EP 2019 milj. €	TS EP 2020 milj. €	Alustava Preliminär 2021 milj. €	Alustava Preliminär 2022 milj. €	Alustava Preliminär 2023 milj. €	Alustava Preliminär 2024 milj. €	Alustava Preliminär 2025 milj. €	Alustava Preliminär 2026 milj. €	Alustava Preliminär 2027 milj. €
Perusparantaminen ja liikennejärjestelyt - Ombyggnad och trafikregleringar	33,31	33,93	41,75	43,61	50,30	49,1	49,5	50,6	49,1	48,0	48,0	49,0
Katujen peruskorjaukset - Ombyggnad av gator	5,79	7,70	9,25	9,61	9,00	9,6	10,0	10,5	10,5	10,5	10,5	11,0
Siltojen peruskorjaukset - Ombyggnad av broar	7,62	6,03	8,00	9,00	11,00	12,0	12,0	11,6	8,6	9,0	9,0	9,5
Päällysteiden uusiminen - Förnyande av beläggning	4,88	4,50	4,40	4,40	4,60	5,5	5,5	6,0	6,5	6,5	6,5	6,5
Joukkoliikenteen kehittäminen - Utveckling av kollektivtrafiken	1,62	4,00	4,00	2,00	1,00	5,0	5,0	5,5	6,0	6,0	6,0	6,0
Liikennejärjestelyt - Trafikregleringar	2,41	3,00	4,80	3,80	5,20	5,5	5,0	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0
Jalankulun ja pyöräilyn väylät - Leder för gång- och cykeltrafik	10,99	8,70	11,30	14,80	19,50	11,5	12,0	13,0	13,5	12,0	12,0	12,0
Muut investoinnit - Övriga investeringar	3,53	3,40	1,80	1,70	3,00	2,7	3,1	3,4	4,5	4,5	4,5	4,5
Täytemaan vastaanottoaikat - Mottagningsplatser för fyllnadsjord	0,27	0,65	0,40	0,40	0,50	0,8	0,5	0,8	1,0	1,0	1,0	1,0
Lumenvastaanottoaikat ja hiekkasiilot - Snöstjälpningsplatser och sandsilor	0,17	0,40	0,40	0,30	0,45	0,5	0,5	0,5	0,6	0,6	0,6	0,6
Yleiset käymälät - Allmänna toaletter	0,54	0,25	0,20	0,20	0,25	0,3	0,3	0,3	0,4	0,4	0,4	0,4
Ranta-alueiden kunnostus - Istandsättning av strandområden	2,44	1,10	0,80	0,80	1,80	1,2	1,9	1,9	2,5	2,5	2,5	2,5
Liityntäpysäköintipaikat - Infartsparkeringsplatser	0,10	1,00										
Projektialueiden kadut Khn käytettäväksi - Gator i projektområden, till Stns disposition	52,41	59,04	81,41	77,58	67,83	70,9	68,6	69,3	69,0	68,1	62,4	77,4
Kamppi-Töölönlahti - Kampen-Tölviken	0,28	1,43	1,50	1,40								
Länsisatama - Västra hamnen	6,02	11,89	10,40	23,87	14,90	7,9	10,4	4,0	7,9	7,8	1,7	2,8
Kalasadama - Fiskehamnen	13,21	11,07	15,20	7,84	8,80	21,7	24,8	29,9	11,8	18,6	31,1	39,2
Kruunuvuorenranta - Kronbergsstranden	7,25	8,50	6,87	3,71	6,70	9,4	9,7	10,4	2,9	4,7	0,7	2,3
Pasila - Böle	18,61	20,05	39,00	26,46	20,20	10,4	3,1	2,3	8,0	10,2	0,9	4,0
Kuninkaankolmio - Kungstriangeln	4,11	2,00	3,28	3,15	2,80	3,2	1,8	1,2	2,9	1,3	0,1	0,6
Kruunusillat - Kronbroarna	2,24	3,10	4,18	10,15	12,90	9,8	10,4	13,0	21,9	10,8	0,3	2,3
Uudet projektialueet ja muu täydennysrakentaminen - Nya projektområden och övrigt kompletteringsbyggande	0,69	1,00	0,98	1,00	1,53	8,5	8,4	8,5	13,6	14,7	27,6	26,2

TALONRAKENNUSHANKKEIDEN RAKENTAMISOHJELMA VUOSIKSI 2018–2027

Kohde	Sisältö	Osoite	Laajuus	Rakenta- miskustan- nukset (alv 0)	Rakenta- misen ajoitus	TA	TS	TS	Alustava	Alustava	Alustava	Alustava	Alustava	Alustava	Alustava
						2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
						milj. €	milj. €	milj. €	milj. €	milj. €	milj. €	milj. €	milj. €	milj. €	milj. €
8 02 01 UUDIS- JA LISÄRAKENNUSHANKKEET, lk:n käytettäväksi						103,93	109,19	80,70	102,85	117,67	97,59	110,83	56,63	26,45	1,00
8 02 01 01 Uudisrakennushankkeiden tarveselvitykset, hanke- ja muu suunnittelu						1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
KOONTIHANKE	Uudisrakennushankkeiden tarveselvitykset	KOONTIHANKE		13,20		1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
8 02 01 02 Kasvatus- ja koulutustoimialan uudis- ja lisärakennushankkeet						63,80	91,61	76,96	81,91	80,61	72,67	84,76	30,17		
Helsingin kielilukio/Uusi korvaava	Uudisrakennus (korvaava uudisrakennus)	Kajaaninlinnantie 10	7500	24,00	2020-2022	0,19	0,65	3,11	11,47	8,57					
Jakomäen peruskoulu/Somerikkopolku	Jakomäen sydän /yhtenäisen peruskoulun sekä nuoriso- ja päiväkotitilojen rakentaminen	Somerikkopolku 6	12000	30,00	2019-2020	0,66	12,79	15,46							
Jätkäsaaren peruskoulu	Jätkäsaaren peruskoulun uudisrakennus	Jätkäsaari	8159	30,76	2017-2019	12,35	10,99								
Kalasataman 2 peruskoulu	Uudisrakennus	Kalasatama 2	9000	30,00	2023-2025			0,29	0,41	0,66	4,44	13,97	10,23		
Kalasataman korttelitalo	Uudisrakennus (peruskoulun 2. vaihe)	Polariksenkatu 1	5664	19,50	2019-2020	0,62	8,48	9,90							
Keski-Pasilan peruskoulu ja Lpk	Uudisrakennus (peruskoulu ja päiväkot)	Veturitie	12000	37,00	2022-2024		0,22	0,38	0,71	4,19	16,39	15,10			
Keskuskoulu, Kruunuvuorenranta	Uudisrakennus (peruskoulu, päiväkot ja liikuntahalli)	Haakoninlahti	14000	42,00	2023-2025			0,43	0,65	0,85	6,17	19,56	14,32		
Korttelitalo Melkinlaituri	Uudisrakennus (päiväkot ja peruskoulun luokat 1-2)	Melkinlaituri	3500	12,00	2024-2025				0,13	0,22	0,32	5,71	5,63		
Kuninkaantammen pk ja Lpk	Uudisrakennus (peruskoulu ja päiväkot)	Kuninkaantammenkier- to	3500	11,50	2021-2022	0,06	0,11	0,36	4,70	6,27					
Lp Brahe/Uusi korvaava	Uudisrakennus (korvaava uudisrakennus)	Porvoonkatu 4	175	1,00	2018-2018	0,91									
Lp Kotinummi/Uusi korvaava	Uudisrakennus (korvaava uudisrakennus)	Uudenpellonkuja 5	175	1,00	2018-2018	0,95									
Lp Lohikäärmeenpuisto/Uusi	Uudisrakennus (korvaava uudisrakennus)	Lohikäärmeenpolku 3	175	1,00	2017-2018	0,72									
Lpk Apila ja Timotei/Uusi korvaava	Uudisrakennus (korvaava uudisrakennus)	Piianpolku 3-5	3185	11,40	2018-2019	4,09	6,81								
Lpk Borgströminmäki	Uudisrakennus	Föglönkuja 1	1595	6,23	2017-2018	4,08									
Lpk Havukka/Uusi korvaava	Uudisrakennus (korvaava uudisrakennus)	Ripusuontie 34	2000	7,40	2023-2024			0,07	0,14	0,20	3,52	3,47			
Lpk Hertta/Uusi korvaava	Uudisrakennus (korvaava uudisrakennus)	Leankatu 6	1500	5,50	2022-2023		0,04	0,08	0,15	2,23	3,00				
Lpk Hopealaakso	Uudisrakennus	Haakoninlahti 1	1500	5,50	2020-2021	0,08	0,16	2,10	3,15						
Lpk Isoniitty/Uusi korvaava	Uudisrakennus (korvaava uudisrakennus)	Jyrängöntie	1200	4,50	2020-2021	0,07	0,13	1,72	2,58						
Lpk Kaarelanraitit ja pk luokat 1-2	Uudisrakennus (Lpk Vuorilinnan ja Hakuninmaan korvaavat ja pk luokat 1-2)	Kaarelan raitti 1	3000	10,00	2020-2021	0,21	0,29	4,76	4,69						
Lpk Kaartintorppa	Lpk Ruusu 2 (Lpk Villiruusu)	Saunalahdentie 2	750	2,50	2021-2022		0,01	0,07	0,82	1,56					
Lpk Lapinmäki/Uusi korvaava	Uudisrakennus (korvaava uudisrakennus)	Kangaspellontie 6	1514	6,20	2018-2019	2,39	3,55								
Lpk Lauttasaari-Dh Drumsö	Uudisrakennus (suomen- ja ruotsinkielinen päiväkot)	Isokaari	2484	9,36	2017-2019	5,97	1,30								
Lpk Longinoja/Uusi korvaava	Uudisrakennus (korvaava uudisrakennus)	Ampujantie 3	2500	9,20	2021-2022	0,08	0,17	0,24	4,38	4,31					
Lpk Nuotti/Uusi korvaava	Uudisrakennus (korvaava uudisrakennus)	Pieksupolku 5	2000	7,50	2022-2023		0,06	0,15	0,19	2,88	4,22				
Lpk Pasila pohjoinen	Uudisrakennus	Pasila pohjoinen	1200	4,50	2022-2023		0,03	0,04	0,13	2,05	2,25				

Kohde	Sisältö	Osoite	Laajuus	Rakenta- miskustan- nukset (alv 0)	Rakenta- misen ajoitus	TA	TS	TS	Alustava	Alustava	Alustava	Alustava	Alustava	Alustava	Alustava	Alustava
						2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	
						milj. €	milj. €	milj. €	milj. €	milj. €	milj. €	milj. €	milj. €	milj. €	milj. €	milj. €
Lpk Pelimanni ja Tiuku/Uusi korvaava	Uudisrakennus (korvaava uudisrakennus)	Pelimannintie 16	2000	7,50	2021-2022	0,06	0,15	0,19	2,88	4,22						
Lpk Pohjois-Haaga	Uudisrakennus	Ida Aalbergin tie 8	2000	7,50	2018-2019	3,47	3,75									
Lpk Suursuo-Dh Stigen/Uusi korvaava	Uudisrakennus (korvaava uudisrakennus)	Suursuonlaita 6	3326	11,20	2018-2019	5,08	5,60									
Lpk Topelius ja Kivelä/Uusi korvaava	Uudisrakennus (korvaava uudisrakennus)	Rajasaarentie 6	1500	5,50	2022-2023		0,03	0,05	0,16	2,51	2,75					
Lpk Tunturi/Uusi korvaava	Uudisrakennus (korvaava uudisrakennus)	Korvatunturintie 7	1700	6,30	2022-2023		0,02	0,07	0,19	2,87	3,15					
Lpk Tuuli ja Vaahteramäki/Uusi korvaava	Uudisrakennus (korvaava uudisrakennus)	Jasmiinikuja 3	2000	7,40	2023-2024			0,07	0,14	0,19	3,30	3,70				
Lpk Vaapukka/Uusi korvaava	Uudisrakennus (korvaava uudisrakennus)	Ison-Antintie 22	2500	9,00	2020-2021	0,19	0,28	4,03	4,50							
Lpk Verkkosaari	Uudisrakennus (suomen- ja ruotsinkielinen päiväkot)	Kalasadama 2	3500	12,00	2021-2022	0,13	0,23	0,33	6,01	5,29						
Lpk Yliskylä	Uudisrakennus (korvaava uudisrakennus)	Köökarinkuja 5	2513	9,16	2017-2018	4,09										
Maatullin ala-aste ja Lpk/Uusi korvaava	Uudisrakennus (Maatullin ala-asteen, Lpk Mintun ja leikki puiston korvaava uudisrakennus)	Kimnaasipolku 5	7000	22,50	2022-2024		0,16	0,19	0,59	3,42	10,48	7,67				
Myllypuron pk, Lpk Neulanan/Neulapa	Lpk Neulanan (korvaava uudisrakennus)	Neulapadontie 6	2866	10,10	2018-2019	5,47	3,95									
Myllypuron pk/Yläkivenrinne 4	Koulun laajennus yhtenäiseksi peruskouluksi	Yläkivenrinne 4		14,10	2019-2020	0,35	7,06	6,22								
Mäkelänrinteen lukio	Koulun laajennus	Mäkelänkatu 47	2507	11,00	2020-2021	0,22	0,31	5,51	4,85							
Oulunkylän ala-aste	Laajennus ja C-osan korvaava tila	Teinintie 12	3000	9,60	2021-2022	0,12	0,19	0,21	4,28	4,80						
Tulppakuja 3/Holkkitie 5	Ammatilliset tekniikan ja liikenteen alan lisätilat (1. vaihe)	Tulppakuja 3	12890	35,42	2018-2020	3,38	15,94	14,76								
Tulppakuja 3/Holkkitie 5	Ammatilliset tekniikan ja liikenteen alan lisätilat (2. vaihe)	Tulppakuja 3	12500	28,00	2021-2022	0,15	0,65	0,70	11,84	14,54						
Tulppakuja 3/Holkkitie 5	Ammatilliset tekniikan ja liikenteen alan lisätilat (3. vaihe)	Tulppakuja 3	13200	30,00	2023-2024		0,21	0,25	0,63	0,66	12,68	15,57				
Vesalan yläaste	Koulun laajennus yhtenäiseksi peruskouluksi	Sakara 5	10783	14,77	2018-2019	7,41	6,51									
Vuosaaren lukio/Uusi korvaava	Uudisrakennus (korvaava uudisrakennus)	Vuosaarentie 7	8000	26,00	2020-2022	0,25	0,76	5,17	11,55	8,13						
8 02 01 03 Kaupunkiympäristötoimialan uudis- ja lisärakennushankkeet						0,69										
Lasihalli Hakaniemen torilla	Hakaniemen hallin väistötila	Hakaniementori		3,80	2017-2018	0,69										
8 02 01 04 Kulttuuri- ja vapaa-aikatoimialan uudis- ja lisärakennushankkeet						29,61	11,27									
Keskustakirjasto	Uudisrakennus	Töölönlahdenkatu 4	17000	96,00	2015-2018	27,80	10,07									
Paloheinän ulkoilumaja	Ulkoilumajan huoltohallin rakentaminen	Pakilantie 124		1,03	2017-2018	0,61										
Jätkäsaaren liikuntapuisto huoltorakennus	Uudisrakennus			2,40	2018-2019	1,20	1,20									
8 02 01 05 Sosiaali- ja terveystoimialan uudis- ja lisärakennushankkeet						0,52	0,83	2,74	19,94	36,06	23,93	25,07	25,45	25,45		
Laakson sairaala	Laakson yhteissairaala	Lääkärinkatu 8		140,00	2021-2026	0,25	0,42	2,30	13,20	23,93	23,93	25,07	25,45	25,45		
Malmin päivystyssairaala	Malmin sairaalan laajennus	Talvelantie 6		20,00	2021-2022	0,27	0,41	0,44	6,74	12,13						

Kohde	Sisältö	Osoite	Laajuus	Rakenta- miskustan- nukset (alv 0)	Rakenta- misen ajoitus	TA 2018	TS 2019	TS 2020	Alustava 2021	Alustava 2022	Alustava 2023	Alustava 2024	Alustava 2025	Alustava 2026	Alustava 2027
			brm2	milj. €		milj. €	milj. €	milj. €	milj. €	milj. €	milj. €	milj. €	milj. €	milj. €	milj. €
8 02 01 06 Muut uudis- ja lisärakennushankkeet						8,32	4,48								
Staran ja Liv:n Vuosaaren tukikohta	Staran ja Livin Roihupellon korvaavat tilat	Itäreimarintie 5	8996	21,60	2017-2019	8,32	4,48								
8 02 02 KORJAUSHANKKEET, lk:n käytettäväksi						112,55	141,58	152,24	123,29	117,38	133,65	123,22	186,92	223,75	239,00
8 02 02 01 Korjausrakennushankkeiden tarveselvitykset, hanke- ja muu suunnittelu						1,90	1,90	1,90	1,90	1,90	1,90	1,90	1,90	1,90	1,90
KOONTIHANKE	Korjausrakennushankkeiden tarveselvitykset			20,90	2016-2027	1,90	1,90	1,90	1,90	1,90	1,90	1,90	1,90	1,90	1,90
8 02 02 02 Kasvatus- ja koulutustoimialan korjausrakennushankkeet						59,47	90,42	108,14	99,77	83,57	64,04	64,47	77,28	60,91	16,97
Aleksis Kiven peruskoulu	Perusparannus	Porvoonkatu 2	11520	27,20	2018-2020	5,42	12,40	8,50							
Alppilan lukio	Alppilan lukion perusparannus	Viipurinkatu 21	8757	22,27	2017-2018	12,01									
Arabian pk/Lp Arabia/Arabian NT	Vanhan osan julkisivun peruskorjaus	Berliininkatu 4-6		2,95	2017-2018	1,31									
Botby grundskola	Perusparannus	Kukkaniityntie 2	7857	17,67	2017-2019	8,90	5,05								
Cygnaeus lägstadie	Perusparannus	Ratakatu 8	3019	7,00	2022-2023	0,04	0,06	0,15	0,15	3,50	3,09				
Drumsö lägstadie	Perusparannus	Tällbergin puistotie 12	4440	12,50	2021-2022	0,19	0,25	0,25	5,88	5,51					
Etu-Töölön lukio	Perusparannus	Arkadiankatu 26	5855	15,00	2020-2021	0,18	0,45	4,63	9,70						
Gymnasiet Lärkan/Hoplaxskolan	Perusparannus	Isonnevantie 22	6603	15,00	2021-2022	0,14	0,32	0,34	5,99	7,99					
Helsingin medialukio	Julkisivun uusiminen ja ilmanvaihdon perusparannus	Moisiontie 3		7,30	2017-2019	3,14	3,21								
Heteniityn ala-aste	Perusparannus	Heteniityntie 4	3500	8,00	2023-2024			0,09	0,13	0,18	2,43	5,17			
Hoplaxskolan/Dh Sockenstugan	Koulurakennusten perusparannus	Konalantie 13	800	2,40	2026-2027							0,04	0,07	1,09	1,20
Hoplaxskolan/Lokkalantie 9	Perusparannus	Lokkalantie 9	3626	5,00	2019-2020	0,14	1,15	3,37							
Kallion ala-aste	Perusparannus	Neljäs linja 11-15	6900	16,00	2020-2021	0,21	0,32	4,07	11,13						
Kallion lukio	Perusparannus	Porthaninkatu 15	3970	9,00	2019-2020	0,20	1,94	6,53							
Katajanokan ala-aste	Perusparannus	Laivastokuja 6	3250	8,50	2025-2026					0,09	0,15	0,21	3,26	4,78	
Konalan ala-aste/nuorisotila	Perusparannus	Riihipellonkuja 2	4100	11,30	2019-2020	0,31	5,66	4,99							
KOONTIHANKE	Koulujen ja oppilaitosten lukitusjärjestelmien uusiminen	KOONTIHANKE		2,70	2016-2025	0,30	0,30	0,30	0,30	0,30	0,30	0,30	0,30		
Koskelan vanhustenkeskus	F-talon perusparannus päiväkodiksi (Lpk Koskelan ja dh Fenixin korvaava päiväkot)	Käpyläntie 11	2500	7,50	2021-2022	0,04	0,07	0,29	3,59	3,52					
Kruununhaan yläasteen koulu	Perusparannus	Snellmaninkatu 18	5779	14,80	2019-2020	0,37	7,41	6,53							
Käpylän peruskoulu/Väinölänk.	Käpylän koulun Untamo-rakennuksen perusparannus	Väinöläntie 7	4463	10,00	2020-2021	0,12	0,26	2,23	7,30						
Käpylän peruskoulu/Väinölänk.	Käpylän koulun Väinölä-rakennuksen perusparannus	Väinöläntie 7	4818	10,50	2022-2023	0,02	0,10	0,21	0,24	4,17	5,75				
Laakavuoren korttelitalo/a-a/Lpk	Perusparannus	Jänkäpolku 1	4400	11,00	2023-2024			0,12	0,18	0,24	2,43	8,04			
Lauttasaaren ala-aste	Perusparannus	Myllykalliontie 3	4800	11,00	2019-2020	0,24	3,35	7,11							
Lpk Elka	Perusparannus	Riihtie 9	970	3,00	2020-2021	0,04	0,09	1,15	1,72						
Lpk Himmeli	Perusparannus	Olkiyhteentie 17	995	3,00	2021-2022		0,04	0,09	0,99	1,88					
Lpk Kaivopuisto	Perusparannus	Puistokatu 6	783	2,84	2018-2019	0,97	1,51								
Lpk Karvikka ja rppk Lemmikki	Perusparannus	Karvaisrinne 2	1500	4,00	2022-2023			0,06	0,12	1,53	2,29				

Kohde	Sisältö	Osoite	Laajuus	Rakentamiskustannukset (alv 0)	Rakentamisen ajoitus	TA	TS	TS	Alustava	Alustava	Alustava	Alustava	Alustava	Alustava	Alustava
						2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
						milj. €	milj. €	milj. €	milj. €	milj. €	milj. €	milj. €	milj. €	milj. €	milj. €
Lpk Kotitorppa	Perusparannus	Ylä-Fallin tie 11	750	2,20	2021-2022		0,03	0,07	0,73	1,38					
Lpk Kukanniitty	Perusparannus (Lpk Kukanniitty ja Dh Blomängen)	Inkeröistentie 6	1200	3,60	2019-2020	0,09	1,34	2,06							
Lpk Louhikko	Perusparannus	Kiillette 6	924	3,00	2019-2020	0,09	1,14	1,72							
Lpk Myllytonttu ja Lp Mustapuro	Lpk Myllytontun perusparannus ja Lp Mustapuron uudisrakennus	Myllytontunpolku 8	1250	3,90	2021-2021	0,03	0,08	0,11	3,68						
Lpk Perttu/rppk Arttu/varak Tiikeri	Perusparannus	Pertunpellontie 10	1100	3,00	2021-2022		0,04	0,09	0,99	1,88					
Lpk Pihlaja	Perusparannus	Pihlajatie 32	2250	7,00	2022-2023			0,10	0,21	2,31	4,38				
Malmin peruskoulu/Talvelantie 1	Perusparannus	Talvelantie 1	5500	13,00	2022-2023	0,07	0,12	0,27	0,29	5,31	6,93				
Maunulan ala-aste/ohev vaka nuoke	Perusparannus	Maunulanmäki 5	8700	20,00	2021-2023	0,19	0,29	0,48	3,91	8,88	6,25				
Meilahden yläaste	Perusparannus	Kuusitie 12	6800	15,50	2024-2025				0,17	0,25	0,34	4,72	10,02		
Munkkivuoren ala-aste	Perusparannus	Raumantie 2	4474	10,62	2017-2019	5,39	2,90								
Mustakiven korttelitalo, lpk+koulu	Aineopetusluokkien (7-9 –luokka-asteille) rakentaminen	Pohjavedenkatu 3	1700	4,00	2018-2019	1,61	2,35								
Pakilan ala-aste	Perusparannus	Halkosuontie 88	5000	12,50	2024-2025			0,07	0,12	0,26	0,28	6,26	5,51		
Pakilan yläaste	Perusparannus	Piikekuja 10	6460	16,00	2019-2020	0,35	8,01	7,06							
Pihkapaiston a-a,Lpk ja Lp Kaunokki	Vesikatkon korjaus	Tuohipolku 10		1,00	2018-2018	0,86									
Pihlajiston ala-aste	Perusparannus	Pihlajistontie 3	6112	14,00	2019-2020	0,43	5,73	7,47							
Pohjois-Haagan ala-aste	Perusparannus ja laajennus	Tolarintie 6	6938	19,40	2019-2020	0,44	5,84	12,51							
Porolahden peruskoulu ylä-aste	Perusparannus	Satumaanpolku 2	6500	15,00	2024-2025				0,16	0,25	0,33	4,57	9,70		
Puistolan peruskoulu	Perusparannus	Koudantie 2	9000	23,00	2021-2023	0,25	0,35	0,45	2,97	11,69	7,30				
Puistolanraitin ala-asteen koulu	Perusparannus	Puistolan raitti 18	3500	9,00	2024-2025			0,05	0,09	0,19	0,20	4,51	3,97		
Puistolanraitin ala-asteen koulu	Salaojituksen rakentaminen	Puistolan raitti 18		1,00	2018-2018	0,96									
Puistolanraitin koulu,Lpk/Lp Nurkka	Perusparannus	Nurkkatie 2	4700	13,00	2026-2027				0,07	0,12	0,27	0,29	6,51	5,74	
Pukinmäenkaaren pk/Kenttäkuja 12	Vanhan osan perusparannus	Kenttäkuja 12	6000	14,00	2025-2026				0,08	0,13	0,29	0,31	6,51	6,68	
Puotilan ala-aste	Perusparannus	Klaavuntie 17	4671	11,50	2020-2021	0,17	0,25	3,50	7,44						
Ressun lukio	Perusparannus	Kalevankatu 8-10	7260	15,60	2018-2019	7,88	6,88								
Ressun peruskoulu	Perusparannus	Lapinlahdenkatu 10	7600	19,00	2026-2027				0,11	0,18	0,40	0,42	9,51	8,38	
Stadin am.op/Prinsessantie 2	Perusparannus	Prinsessantie 2	18131	46,27	2015-2018	4,23									
Stadin am.op/Sturenkatu 18-20	Vallilan kampus	Sturenkatu 18-20		86,00	2023-2026			0,29	0,68	1,08	12,09	23,10	24,20	24,57	
Suomenlinnan ala-aste	Perusparannus	Suomenlinna c 55	1100	3,30	2026-2027					0,01	0,04	0,10	1,50	1,65	
Suutarilan monitoimitalo/ala-aste	Perusparannus	Seulastentie 11	7500	18,00	2024-2025			0,08	0,18	0,36	0,40	6,35	10,63		
Suutarinkylän pk/ lpk Vaskiniitty	Perusparannus	Vaskiniitynkuja 2	7000	16,00	2021-2022	0,17	0,30	0,42	7,61	7,50					
Tahvonlahden ala-aste/R Tahvonlah	Perusparannus ja laajennus (koulu ja päiväkot)	Gunillantie 12	7800	25,00	2019-2021	0,68	6,13	11,75	6,25						
Taivallahden peruskoulu	Perusparannus	Eteläinen Hesperiankatu 38	11313	25,00	2019-2023	0,63	3,73	5,28	5,70	6,00	3,00				
Tehtaankadun ala-aste	Perusparannus	Tehtaankatu 15-17	4071	10,00	2020-2021	0,17	0,21	3,04	6,47						
Töölön ala-aste	Perusparannus	Töölönkatu 41-45	3600	9,00	2025-2026					0,10	0,15	0,20	2,30	6,26	
Vallilan ala-aste/Hämeentie 80	Perusparannus	Hämeentie 80	3600	8,50	2022-2023	0,03	0,07	0,13	0,19	2,73	5,35				
Yhtenäiskoulu ja lukio	Perusparannus	Louhentie 3	4397	9,50	2021-2022	0,09	0,18	0,19	4,47	4,19					

Kohde	Sisältö	Osoite	Laajuus	Rakenta- miskustan- nukset (alv 0)	Rakenta- misen ajoitus	TA 2018	TS 2019	TS 2020	Alustava 2021	Alustava 2022	Alustava 2023	Alustava 2024	Alustava 2025	Alustava 2026	Alustava 2027
			brm2	milj. €		milj. €	milj. €	milj. €	milj. €	milj. €	milj. €	milj. €	milj. €	milj. €	milj. €
Liukumäentie 4/PO	Peruskorjaus ja lisärakentaminen	Liukumäentie 4		8,20	2019-2020	0,29	1,69	5,80							
Marian sairaala-alue	Rak. 5, Start up korjauksia	Lapinlahdenkatu 16	2500	1,50	2017-2018	0,60									
Metropolia/kult.ala/Hämeent161/TAV I	Metropolian Arabianrannan kampuksen vaatimat muutostyöt	Hämeentie 161		4,60	2018-2019	2,57	1,84								
Kohdentamattomat korjaushankkeet ja väistötilat						29,89	14,49	16,48	9,66	12,61	26,58	21,78	87,56	151,68	219,68
8 02 03 KAUPUNGINTALOKORTTELIIEN KEHITTÄMINEN, KHN KÄYTETTÄVÄI						1,91									
Kaupungintalokorttelien kehittäminen, Khn käytettäväksi						1,91									
KOONTIHANKE	Torikortteleiden, K 4, K 30 ja K 32 pienet muutostyöt	KOONTIHANKE		1,40	2013-2018	1,05									
Kaupungintalokorttelien kehittäminen, muut korjaukset						0,86									
RAKENNUSHANKKEET YHTEENSÄ						218,39	250,77	232,93	226,14	235,05	231,24	234,05	243,55	250,21	240,00

Objekt	Innehåll	Adress	Omfattning brm ²	Byggkostnader (moms 0) Mn €	Byggtid	Budget	Ekonomi-	Ekonomi-	Preliminär	Preliminär	Preliminär	Preliminär	Preliminär	Preliminär	Preliminär
						2018	plan 2019	plan 2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
						Mn €	Mn €	Mn €	Mn €	Mn €	Mn €	Mn €	Mn €	Mn €	Mn €
8 02 01 05 Ny- och tillbyggnadsprojekt inom social- och hälsovårdssektorn						0,52	0,83	2,74	19,94	36,06	23,93	25,07	25,45	25,45	
Dals sjukhus	Dals gemensamma sjukhus	Läkargatan 8		140,00	2021-2026	0,25	0,42	2,30	13,20	23,93	23,93	25,07	25,45	25,45	
Malms jourjukhus	Utbyggnad av Malms sjukhus	Talvelavägen 6		20,00	2021-2022	0,27	0,41	0,44	6,74	12,13					
8 02 01 06 Övriga ny- och tillbyggnadsprojekt						8,32	4,48								
Staras och kultur- och fritidssektorns arbetsstation i Nordsjö	Staras och kultur- och fritidssektorns ersättande lokaler i Kasåker	Östremmarvägen 5	8996	21,60	2017-2019	8,32	4,48								
8 02 02 REPARATIONSPROJEKT, till nämndens disposition						112,55	141,58	152,24	123,29	117,38	133,65	123,22	186,92	223,75	239,00
8 02 02 01 Behovsutredningar för reparationsprojekt, projektplanering och övrig planering						1,90	1,90	1,90	1,90	1,90	1,90	1,90	1,90	1,90	1,90
SAMLINGSPROJEKT	Behovsutredningar för reparationsbyggnadsprojekt			20,90	2016-2027	1,90	1,90	1,90	1,90	1,90	1,90	1,90	1,90	1,90	1,90
8 02 02 02 Reparationsprojekt inom fostrans- och utbildningssektorn						59,47	90,42	108,14	99,77	83,57	64,04	64,47	77,28	60,91	16,97
Aleksis Kiven peruskoulu	Ombyggnad	Borgägatan 2	11520	27,20	2018-2020	5,42	12,40	8,50							
Alppilan lukio	Ombyggnad av Alppilan lukio	Viborgsgatan 21	8757	22,27	2017-2018	12,01									
Arabian peruskoulu/Lekparken Arabia/Arabian NT	Ombyggnad av fasaden på gamla delen	Berlingatan 4-6		2,95	2017-2018	1,31									
Botby grundskola	Ombyggnad	Blomängsvägen 2	7857	17,67	2017-2019	8,90	5,05								
Cygnaeus lågstadieskola	Ombyggnad	Bangatan 8	3019	7,00	2022-2023	0,04	0,06	0,15	0,15	3,50	3,09				
Drumsö lågstadieskola	Ombyggnad	Tallbergs allén 12	4440	12,50	2021-2022	0,19	0,25	0,25	5,88	5,51					
Etu-Töölön lukio	Ombyggnad	Arkadiagatan 26	5855	15,00	2020-2021	0,18	0,45	4,63	9,70						
Gymnasiet Lärkan/Hoplaxskolan	Ombyggnad	Stormyrvägen 22	6603	15,00	2021-2022	0,14	0,32	0,34	5,99	7,99					
Helsingin medialukio	Förnyande av fasaden och ombyggnad av ventilationen	Moisiovägen 3		7,30	2017-2019	3,14	3,21								
Heteniityn ala-aste	Ombyggnad	Gjutängsvägen 4	3500	8,00	2023-2024			0,09	0,13	0,18	2,43	5,17			
Hoplaxskolan/Daghemmet Sockenstugan	Ombyggnad av skolbyggnaderna	Kånalavägen 13	800	2,40	2026-2027							0,04	0,07	1,09	1,20
Hoplaxskolan/Locklaisvägen 9	Ombyggnad	Locklaisvägen 9	3626	5,00	2019-2020	0,14	1,15	3,37							
Kallion ala-aste	Ombyggnad	Fjärde linjen 11-15	6900	16,00	2020-2021	0,21	0,32	4,07	11,13						
Kallion lukio	Ombyggnad	Porthansgatan 15	3970	9,00	2019-2020	0,20	1,94	6,53							
Katajanokan ala-aste	Ombyggnad	Maringränden 6	3250	8,50	2025-2026					0,09	0,15	0,21	3,26	4,78	
Konalan ala-aste/ungdomslokal	Ombyggnad	Riäkersgränden 2	4100	11,30	2019-2020	0,31	5,66	4,99							
SAMLINGSPROJEKT	Förnyande av skolornas och läroanstalternas läsanordningar	SAMLINGSPROJEKT		2,70	2016-2025	0,30	0,30	0,30	0,30	0,30	0,30	0,30	0,30		
Forsby servicecentral	Ombyggnad av F-huset till daghem (ersättande daghem för daghemmet Koskela och daghemmet Fenix)	Kottbyvägen 11	2500	7,50	2021-2022	0,04	0,07	0,29	3,59	3,52					
Kruununhaan yläasteen koulu	Ombyggnad	Snellmansgatan 18	5779	14,80	2019-2020	0,37	7,41	6,53							

Objekt	Innehåll	Adress	Omfattning brm ²	Byggnads- kostnader (moms 0) Mn €	Byggtid	Budget	Ekonomi-	Ekonomi-	Preliminär	Preliminär	Preliminär	Preliminär	Preliminär	Preliminär	Preliminär
						2018	plan 2019	plan 2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
						Mn €	Mn €	Mn €	Mn €	Mn €	Mn €	Mn €	Mn €	Mn €	Mn €
Käpylän peruskoulu/Väinölägatan	Ombyggnad av byggnaden Untamo på Käpylän peruskoulu	Väinölägatan 7	4463	10,00	2020-2021	0,12	0,26	2,23	7,30						
Käpylän peruskoulu/Väinölägatan	Ombyggnad av byggnaden Väinölä på Käpylän peruskoulu	Väinölägatan 7	4818	10,50	2022-2023	0,02	0,10	0,21	0,24	4,17	5,75				
Bredbergets kvartersgård/åk 1-6/Daghem	Ombyggnad	Fjällmyrsstigen 1	4400	11,00	2023-2024			0,12	0,18	0,24	2,43	8,04			
Lautasaaren ala-aste	Ombyggnad	Kvarnbergsvägen 3	4800	11,00	2019-2020	0,24	3,35	7,11							
Daghemmet Elka	Ombyggnad	Rievägen 9	970	3,00	2020-2021	0,04	0,09	1,15	1,72						
Daghemmet Himmeli	Ombyggnad	Halmkärvsvägen 17	995	3,00	2021-2022		0,04	0,09	0,99	1,88					
Daghemmet Kaivopuisto	Ombyggnad	Parkgatan 6	783	2,84	2018-2019	0,97	1,51								
Daghemmet Karvikka och gruppfamiljedaghemmet Lemmikki	Ombyggnad	Stickelbrinken 2	1500	4,00	2022-2023			0,06	0,12	1,53	2,29				
Daghemmet Kotitorppa	Ombyggnad	Övre Fallsvägen 11	750	2,20	2021-2022		0,03	0,07	0,73	1,38					
Daghemmet Kukkanitty	Ombyggnad (Daghemmet Kukkanitty och Daghemmet Blomängen)	Ingeroivägen 6	1200	3,60	2019-2020	0,09	1,34	2,06							
Daghemmet Louhikko	Ombyggnad	Glimmervägen 6	924	3,00	2019-2020	0,09	1,14	1,72							
Daghemmet Myllytonttu och lekparken Svartbäcken	Ombyggnad av daghemmet Myllytonttu och nybyggnad för lekparken Svartbäcken	Kvarntomstensstigen 8	1250	3,90	2021-2021	0,03	0,08	0,11	3,68						
Daghemmet Perttu/gruppfamiljedaghemmet Arttu/reservhem Tiikeri	Ombyggnad	Bertåkersvägen 10	1100	3,00	2021-2022		0,04	0,09	0,99	1,88					
Daghemmet Pihlaja	Ombyggnad	Rönnvägen 32	2250	7,00	2022-2023			0,10	0,21	2,31	4,38				
Malmin peruskoulu/Talvelavägen 1	Ombyggnad	Talvelavägen 1	5500	13,00	2022-2023	0,07	0,12	0,27	0,29	5,31	6,93				
Maunulan ala-aste/fostrans- och utbildningssektorn	Ombyggnad	Mänsasbacken 5	8700	20,00	2021-2023	0,19	0,29	0,48	3,91	8,88	6,25				
Meilahden yläaste	Ombyggnad	Granvägen 12	6800	15,50	2024-2025				0,17	0,25	0,34	4,72	10,02		
Munkkivuoren ala-aste	Ombyggnad	Raumovägen 2	4474	10,62	2017-2019	5,39	2,90								
Svartstens kvartersgård, daghem+koulu	Byggnad av ämnesutbildningsklasser (för åk 7-9)	Grundvattensgatan 3	1700	4,00	2018-2019	1,61	2,35								
Pakilan ala-aste	Ombyggnad	Vedakärrsvägen 88	5000	12,50	2024-2025			0,07	0,12	0,26	0,28	6,26	5,51		
Pakilan yläaste	Ombyggnad	Klabbrändan 10	6460	16,00	2019-2020	0,35	8,01	7,06							
Pihkapuisto åk 1-6, Daghem och lekparken Kaunokki	Reparation av yttertaket	Näverstigen 10		1,00	2018-2018	0,86									
Pihlajiston ala-aste	Ombyggnad	Rönningevägen 3	6112	14,00	2019-2020	0,43	5,73	7,47							
Pohjois-Haagan ala-aste	Ombyggnad och utbyggnad	Tolarivägen 6	6938	19,40	2019-2020	0,44	5,84	12,51							
Porolahden peruskoulu ylä-aste	Ombyggnad	Sagolandsstigen 2	6500	15,00	2024-2025				0,16	0,25	0,33	4,57	9,70		
Puistolans peruskoulu	Ombyggnad	Koutavägen 2	9000	23,00	2021-2023	0,25	0,35	0,45	2,97	11,69	7,30				
Puistolansraitin ala-asteens koulu	Ombyggnad	Parkstads bygata 18	3500	9,00	2024-2025			0,05	0,09	0,19	0,20	4,51	3,97		
Puistolansraitin ala-asteens koulu	Byggnad av dräneringar	Parkstads bygata 18		1,00	2018-2018	0,96									
Puistolansraitin koulu, daghem/Lekparken Nurkka	Ombyggnad	Hörnvägen 2	4700	13,00	2026-2027				0,07	0,12	0,27	0,29	6,51	5,74	
Pukimäenkaaren peruskoulu/Fältgrändan 12	Ombyggnad av gamla delen	Fältgrändan 12	6000	14,00	2025-2026				0,08	0,13	0,29	0,31	6,51	6,68	

Objekt	Innehåll	Adress	Omfattning brm ²	Byggkostnader (moms 0) Mn €	Byggtid	Budget	Ekonomi-	Ekonomi-	Preliminär	Preliminär	Preliminär	Preliminär	Preliminär	Preliminär	Preliminär	
						2018	plan 2019	plan 2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	
						Mn €	Mn €	Mn €	Mn €	Mn €	Mn €	Mn €	Mn €	Mn €	Mn €	
Palvelukeskus Albatross Oy/Nordsjö Budget	Ändringsarbeten på hälso- och välfärdscentralen och familjecentralen	Kaffegränden 3	7753	2,90	2017-2018	2,09										
Kasberggets mångsidiga servicecentral	Förnyande av tegelfodringen	Rödluvans väg 16	9368	4,60	2017-2018	2,30										
Sofielundsgatan 8 a + b	Funktionell ändring av A-huset på Sofielund: verksamhetscentral, poliklinik för utvecklingsstörda och LAH-lokaler	Sofielundsgatan 8, byg. a+b	4438	7,38	2017-2018	3,78										
Rehabiliteringscentret Tervalampi	Byggnad 14, ombyggnad	Lehmuskuja 20	1700	4,40	2019-2020	0,17	1,54	2,45								
Övriga reparationsbyggnadsprojekt inom social- och hälsovårdssektorn						0,47										
Ämbetshuset i Berghäll	Omdisponering av en våning till aktivitetsbaserade kontor	Andra linjen 4		0,50	2018-2018	0,47										
8 02 02 06 Övriga reparationsprojekt						35,63	19,80	24,52	18,04	27,72	48,93	34,73	88,01	152,13	220,13	
Finlandiahuset	Byggherre för ändrings- och ombyggnadsarbeten 2017–2020	Mannerheimvägen 13e		2,40	2016-2020	0,60	0,60	0,60								
Finlandiahuset	Ombyggnad	Mannerheimvägen 13e	24600	60,00	2021-2024	0,27	0,73	1,20	7,93	14,67	21,90	12,50				
SAMLINGSPROJEKT	Investeringar i hållbar utveckling	SAMLINGSPROJEKT		4,95	2016-2027	0,45	0,45	0,45	0,45	0,45	0,45	0,45	0,45	0,45	0,45	0,45
SAMLINGSPROJEKT	Förnyande av skyltar i lokalerna	SAMLINGSPROJEKT		1,00	2018-2018	0,97										
Hasabackavägen 4/PO	Ombyggnad och tillbyggnad	Hasabackavägen 4		8,20	2019-2020	0,29	1,69	5,80								
Maria sjukhusområde	Byg. 5, Start up reparationer	Lappviksgatan 16	2500	1,50	2017-2018	0,60										
Metropolia/kult.bra./Tavastv161/TAVI	Ändringsarbeten som krävs på Metropolias campus i Arabiastranden	Tavastvägen 161		4,60	2018-2019	2,57	1,84									
Ospecificerade reparationsprojekt och tillfälliga lokaler						29,89	14,49	16,48	9,66	12,61	26,58	21,78	87,56	151,68	219,68	
8 02 03 UTVECKLING AV STADSHUSKVARTEREN, TILL STADSSTYRELSEN DISPOSITION						1,91										
Utveckling av stadshuskvarteren, till stadsstyrelsens disposition						1,91										
SAMLINGSPROJEKT	Torgkvarteren, K 4, K 30 och K 32 små ändringsarbeten	SAMLINGSPROJEKT		1,40	2013-2018	1,05										
Utveckling av stadshuskvarteren, andra reparationer						0,86										
BYGGPROJEKT SAMMANLAGT						218,39	250,77	232,93	226,14	235,05	231,24	234,05	243,55	250,21	240,00	

VUOKRA- JA OSAKEKOHTEIDEN SUUNNITTEILLA OLEVAT UUDIS- JA PERUSKORJAUSHANKKEET VUOSINA 2018–2020 HYRES- OCH AKTIEOBJEKT, PLANERADE NYBYGGNADS- OCH OMBYGGNADSPROJEKT UNDER ÅREN 2018–2020

Kohde - Objekt	Laajuus Omfattning brm2	Rakentamisen ajoitus Tidsperiod för byggandet	Toteutusmuoto Genomförande	Arvioitu vuosivuokra Uppskattad årshyra €	Kustannusarvio Kostnads kalkyl milj. €
Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan osake- ja vuokrahankkeet - Aktie- och hyresprojekt inom fostrans- och utbildningssektorn					
Minervaskolan, perusparannus - Minervaskolan, ombyggnad	4 842	2017-18	Koy Helsingin Toimitilat		11,6
Lasten päiväkotiki Käpylinnan perusparannus - Barndaghemmet Käpylinna, ombyggnad	2 033	2019	Heka		5,0
Lauttasaaren toinen ala-aste ja päiväkotiki - Andra lägstadiet och daghemmet på Drumsö	8 900	2018-19	vuokra	2 500 000	
Kuninkaantammen paviljonkipäiväkotiki - Paviljongdaghemmet i Kungseken	1 260	2018	vuokra		
Kalasadaman paviljonkipäiväkotiki - Paviljongdaghemmet i Fiskehamnen	1 260	2018	vuokra		
Luonnontiedelukio (korvaavat tilat) - Luonnontiedelukio (ersättande lokaler)		2019	vuokra		
Jätkäsaaren leikkipuisto - Lekpark på Busholmen	175	2020-21	vuokra		
Kalasadaman leikkipuisto - Lekpark i Fiskehamnen	175	2021	vuokra - hyra		
Sophie Mannerheimin koulu (korvaavat tilat pääkoululle ja osaamiskeskukselle) - Sophie Mannerheimin koulu (ersättande lokaler för huvudskolan och kompetenscentret)	3 000	avoin - öppet	vuokra - hyra		
Daghemmet Tärnan (perusparannus tai korvaavat tilat) - Daghemmet Tärnan (ombyggnad eller ersättande lokaler)		avoin - öppet	vuokra - hyra		
Daghemmet Solhällan (perusparannus tai korvaavat tilat) - Daghemmet Solhällan (ombyggnad eller ersättande lokaler)		avoin - öppet	vuokra - hyra		
Daghemmet Albert och Robban (korvaavat tilat) - Daghemmet Albert och Robban (ombyggnad eller ersättande lokaler)		avoin - öppet	vuokra - hyra		
Daghemmet Domus (perusparannus tai korvaavat tilat) - Daghemmet Domus (ombyggnad eller ersättande lokaler)		avoin - öppet	vuokra - hyra		
Sosiaali- ja terveysviraston osake- ja vuokra - hyrahankkeet - Aktie- och hyresobjekt vid social- och hälsovårdsverket					
YHTEISHANKKEET - GEMENSAMMA PROJEKT					
Kalasadaman terveys- ja hyvinvointikeskus - Fiskehamnens hälso- och välfärdscenter	19 000	2015-17	vuokra - hyra	5 700 000	
Vuosaaren monipuolinen palvelukeskus, uudisrakennus - Nordsjö mångsidiga servicecentral, nybyggnad	15 000	2019-20	Heka		
Keskustan terveys- ja hyvinvointikeskus - Hälso- och välfärdscentret i centrum		2019-20	vuokra - hyra		

Kohde - Objekt	Laajuus Omfattning brm2	Rakentamisen ajoitus Tidsperiod för byggandet	Toteutusmuoto Genomförande	Arvioitu vuosivuokra Uppskattad årshyra €	Kustannusarvio Kostnadskalkyl milj. €
TERVEYS- JA PÄIHDEPALVELUT - HÄLSO- OCH MISSBRUKARVÄRDSTJÄNSTER					
Mannerheimintie 172 hammashoitolan korvaavat tilat - Ersättande lokaler för tandkliniken vid Mannerheimsvägen 172	1 500	2019-22	vuokra - hyra	450 000	
Keskustan perhekeskus - Familjecentret i centrum	avoin - öppet	avoin - öppet	avoin - öppet		
PERHE- JA SOSIAALIPALVELUT - FAMILJE- OCH SOCIALVÄRDSTJÄNSTER					
Kehitysvammaisten asuntoryhmä Jätkäsaari, Hampurinkuja - Bostadsgrupp för utvecklingsstörda på Busholmen, Hamburgsgränden	1 600	2016-18	Heka		5,0
Kehitysvammaisten ryhmäkoti Kankarepolku (laitoshiitoa korvaava) - Gruppem för utvecklingsstörda, Hympelestigen (ersätter institutionsvård)	1 800	2017-18	Heka		5,4
Tullivuorentie 4, ent. lastenkodin peruskorjaus kehitysvammaisten lasten pienryhmäkodiksi - Tullbergsvägen 4, ombyggnad av ett förra barnhem till ett smågrupps hem för utvecklingsstörda barn	450	2017-18	Heka		0,9
Kunnalliskodintie 6, peruskorjaus kehitysvammaisten asuntoryhmäksi - Kommunalhemsvägen 6, ombyggnad till en bostadsgrupp för utvecklingsstörda	420	2017-18	Heka		0,9
Kehitysvammaisten asuntoryhmä Jätkäsaari 2 (7 tukiasuntoa) - Bostadsgruppen Busholmen 2 för utvecklingsstörda (7 stödbostäder)	400	2017-18	Heka		1,2
Lastenkodin yksikkö, Malmin lastenkodin Karviaistien pienyksikön peruskorjaus nykyisiin tai korvaaviin tiloihin - Barnhemsenhet, ombyggnad av Malms barnhems småenhet vid Stickelvägen i nuvarande eller ersättande lokaler	800	2017-18	Koy/vuokra - hyra		2,0
2 ammatillista perhekotia (lastensuojelu), kumpikin 200 m2 - Två professionella familjehem (barnskydd), båda 200 m²	400	2017-18	Heka		1,2
Asuntoryhmä (Paula-koti 2, 10 asukasta), nykyisestä kannasta - Bostadsgrupp (Paulahemmet 2, 10 invånare)	700	2017-18	Heka		2,0
Kehitysvammaisten asuntoryhmä ja ryhmäkoti Oma Orsi, Risupadontie - Bostadsgrupp för utvecklingsstörda och grupphemmet Oma Orsi, Risdammsvägen	1 600	2017-19	Heka		4,9
Malminkartanon ja Herttoniemen nuorten vastaanoton yhteiset tilat - Gemensamma lokaler för Malmgård och Herttonäs mottagning för unga	1 500	2018	avoin - öppet		5,3
Haavikon opetus- ja aikuiskoulutuskeskuksen nykyisten tilojen peruskorjaus - Ombyggnad av nuvarande lokaler för Haavikko centrum för undervisning och vuxenutbildning	530	2018-19	Heka		1,1
Kehitysvammaisten lasten pienryhmäkoti, uudisrakennus tai peruskorjaus - Smågrupps hem för utvecklingsstörda barn, nybyggnad eller ombyggnad	600	2018-19	Koy/vuokra - hyra		1,5
Solakallion rk korvaava kehitysvammaisten asuntoryhmä - Solakallio grupphem, ersättande bostadsgrupp för utvecklingsstörda	450	2018-19	Heka		1,3
Laajasalon ryhmäkodin muutos asuntoryhmäksi - Degerö grupphem, ändring till bostadsgrupp	600	2018-19	Heka		1,2

Kohde - Objekt	Laajuus Omfattning brm2	Rakentamisen ajoitus Tidsperiod för byggandet	Toteutusmuoto Genomförande	Arvioitu vuosivuokra Uppskattad årshyra €	Kustannusarvio Kostnadskalkyl milj. €
Kehitysvammaisten asuntoryhmä A, Haakoninlahti - Bostadsgrupp A för utvecklingsstörda, Håkansviken	1 400	2018-19	Heka		4,2
Kalasadaman kehitysvammaisten toimintakeskus - Fiskehamnens verksamhetscenter för utvecklingsstörda	1 000	2018-20	avoin - öppet		4,2
Kehitysvammaisten asuntoryhmä Vuosaarentie 3 - Bostadsgrupp för utvecklingsstörda, Nordsjövägen 3	1 600	2019-20	Heka		4,5
Kehitysvammaisten asuntoryhmä D, Koskela - Bostadsgrupp D för utvecklingsstörda, Forsby	1 400	2019-20	Heka		4,9
Kehitysvammaisten ryhmäkoti ja erilliset asunnot Gunillankuja (Pasilan ryhmäkotia korvaava) - Gruppem för utvecklingsstörda och särskilda bostäder vid Gunillagränden (ersätter Böle gruppem)	1 900	2019-21	Heka		5,7
Kehitysvammaisten asuntoryhmä, Mellinintie - Bostadsgrupp för utvecklingsstörda, Mellinsvägen	2 000	2019-21	Heka		6,0
Kehitysvammaisten asuntoryhmä, ruotsinkielinen, Postipuisto 1 - Bostadsgrupp för svenskspråkiga utvecklingsstörda, Postparken 1	1 400	2020-21	Heka		4,0
Kehitysvammaisten asuntoryhmä E - Bostadsgrupp E för utvecklingsstörda	1 400	2020-21	Heka		4,0
Kehitysvammaisten asuntoryhmä C, Fallkulla - Bostadsgrupp C för utvecklingsstörda, Fallkulla	1 400	2020-21	Heka		4,9
Kehitysvammaisten asuntoryhmä B, Postipuisto 2 - Bostadsgrupp B för utvecklingsstörda, Postparken 2	1 400	2021-22	Heka		4,0
SAIRAALA-, KUNTOTUTUS- JA HOIVAPALVELUT - SJUKHUS-, REHABILITERINGS- OCH OMSORGSTJÄNSTER					
Kannelmäen palvelutalon B-osan muuttaminen ryhmäkodeiksi - Ombyggnad av Gamlas servicehus B-del till gruppem	4 000	2017-18	Heka		4,8
Riistavuoren monipuolinen palvelukeskus, CD- ja EF-raput, muutostyöt ryhmäkodeiksi - Ombyggnad av Djurbergs mångsidiga servicecentrals trappor CD och EF till gruppem	4 000	2017-18	Heka		7,0
Kustaankartanon monipuolinen palvelukeskus, G-rakennus, muutostyöt ryhmäkodeiksi - Gustavsgårds mångsidiga servicecentrals byggnad G, ombyggnad till gruppem	2 850	2018	avoin - öppet		0,9
Madetojan palvelutalo, 4. kerroksen muuttaminen ryhmäkodeiksi - Madetoja servicehus 4 våning, ombyggnad till gruppem	1 000	2018	Heka		0,5
Kontulan palvelutalo, uudisrakennus - Gårdsbacka servicehus, nybyggnad	4 000	2018-19	Heka		14,0
Kontulan mpk:n muutostyöt osassa 1. ja K-kerrosta - Gårdsbacka mångsidiga servicecentral, ändringsarbeten i en del av 1 våningen och K-våningen	500	2018-19	Heka		0,1

Kohde - Objekt	Laajuus Omfattning brm2	Rakentamisen ajoitus Tidsperiod för byggandet	Toteutusmuoto Genomförande	Arvioitu vuosivuokra Uppskattad årshyra €	Kustannusarvio Kostnadskalkyl milj. €
Myllypuron monipuolinen palvelukeskus, perusparannus - Kvarnsäckens mångsidiga servicecentral, ombyggnad	14 000	2018-20	Heka		35,0
Kustaankartanon monipuolinen palvelukeskus, F-rakennus, muutostyöt ryhmäkodeiksi - Gustavsgårds mångsidiga servicecentrals byggnad F, ombyggnad till grupphem	2 800	2019	avoin - öppet		1,6
Pakilakodin Suovatalon perusparannus - Baggbölehemets Suovatalo, ombyggnad	9 000	2019-20	avoin - öppet		22,0
Pakilakodin Heinätalon perusparannus - Baggbölehemets Heinätalo, ombyggnad	4 000	2019-20	avoin - öppet		10,0
Koskelan monipuolinen palvelukeskus, uudisrakennus - Forsby mångsidiga servicecentral, nybyggnad	15 000	2019-21	Heka		60,0
Kustaankartanon monipuolinen palvelukeskus, B-rakennus, muutostyöt ryhmäkodeiksi - Gustavsgårds mångsidiga servicecentrals byggnad B, ombyggnad till grupphem	2 700	2020	avoin - öppet		1,5
Palvelutalo Rudolfin muutos ryhmäkodiksi - Servicehuset Rudolf, ombyggnad till grupphem	9 100	2020-21	Heka		22,0
Mariankoti, peruskorjaus ja muutos monipuoliseksi palvelukeskukseksi - Mariahemmet, ombyggnad och ändring till en mångsidig servicecentral	7 000	2020-21	Heka		21,0
Kulttuuri- ja vapaa-ajan toimialan osake- ja vuokra - hyrahankkeet - Kultur- och fritidssektorns aktie- och hyresprojekt					
Lähipalvelukeskus Hertsi (kirjasto ja nuorisotilat) - Närservicecentret Hertsi (bibliotek och ungdomslokaler)	1 000	2018	vuokra - hyra	280 800	
Laajasalon kirjasto ja nuorisotalo - Degerö bibliotek och ungdomsgård	832	2018	vuokra - hyra	250 000	
Kulttuurikeskus Caisa - Kulturcentret Caisa	1 375	2018	vuokra - hyra	330 000	
Bunkkeri (uimahalli- ja liikuntatilat) - Bunkern (simhall och idrottslokaler)	14 000	2018-20	vuokra - hyra	4 000 000	
Hrylän kokoelmakeskuksen korvaavat tilat - Ersättande lokaler för Skavaböle samlingscenter	1 500	2019-20	vuokra - hyra	155 000	
Urhea-halli (kaupungin osuus) - Urhea-hallen (stadens andel)	8 000	2020-21	Koy		5,0
Mellunmäen kirjasto - Mellungsbacka bibliotek	1 000	avoin - öppet	vuokra - hyra		
Muut osake- ja vuokrahankkeet - Övriga aktie- och hyresprojekt					
Myllypuron kampus Metropolia ammattikorkeakoulun käyttöön - Kvarnsäckens campus för yrkeshögskolan Metropolias bruk	56 000	2016-19	Koy		165,0
Kaupunkiympäristön toimialan yhteinen tilahanke - Stadsmiljösektorns gemensamma lokalprojekt	46 140	2017-19	Koy/vuokra - hyra		113,0
Tukkutorin Pakastamo (kaupungin osuus) - Partitorgets Fryshus (stadens andel)		2018-20	Koy		10,0
Tanssin talo (kaupungin osuus) - Dansens hus (stadens andel)	5 200	2019-20	Kiinteistö Oy Kaapelitalo		6,0

Lainakanta – Länestock

Nostovuosi/laina nro Lån för år/lån nr	Alkuperäinen lainapääoma Ursprungligt lånekapital EUR	Pääoma 1.1.2017 Kapital 1.1.2017 EUR	Lainojen lisäys Ökning i lån	Lainojen lyhennys Amortering av lån	Maksetut korot Betalda räntor EUR	Siirtyvät korot Räntor som överförs	Korot yhteensä Räntor totalt	Pääoma 31.12.2017 Kapital 31.12.2017 EUR	Erävuosi Sista amortering ringsår
Lainat Kuntarahoitus Oyj:ltä Lån från Kommunfinans Abp									
Kuntarahoitus Oyj 14520/10.28.5.2010	200 000 000,00	18 181 820,00		18 181 820,00	239 779,32	0,00	239 779,32	0,00	2017
Kuntarahoitus Oyj 14724/10.19.8.2010	100 000 000,00	18 181 819,00		18 181 819,00	283 429,56	0,00	283 429,56	0,00	2017
Kuntarahoitus Oyj 17081/19.12.2013	150 000 000,00	150 000 000,00		6 818 182,00	4 474 500,00	130 506,25	4 605 006,25	143 181 818,00	2038
Kuntarahoitus Oyj 17557/10.11.2014	100 000 000,00	100 000 000,00		0,00	1 992 000,00	276 666,67	2 268 666,67	100 000 000,00	2034
Kuntarahoitus Oyj 17558/10.11.2014	100 000 000,00	100 000 000,00		0,00	2 027 000,00	281 527,78	2 308 527,78	100 000 000,00	2035
Kuntarahoitus Oyj 12628/12.11.2007	40 000 000,00	20 869 570,00		3 478 260,00	0,00	0,00	0,00	17 391 310,00	2022
Kuntarahoitus Oyj 18144/15 (22.12.2015)	60 000 000,00	60 000 000,00		0,00	139 916,67	3 450,00	143 366,67	60 000 000,00	2030
Yhteensä – Summa	750 000 000,00	467 233 209,00		46 660 081,00	9 156 625,55	692 150,70	9 848 776,25	420 573 128,00	
Lainat ulkomaisilta rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta Lån från utländska finans- och försäkringsinstitut									
Council of Europe Development Bank CEB 5.11.2009	50 000 000,00	15 000 000,00		5 000 000,00	19 365,83	1 665,28	21 031,11	10 000 000,00	2019
Council of Europe Development Bank CEB 15.12.2010	50 000 000,00	24 999 999,98		4 166 666,67	0,00	0,00	0,00	20 833 333,31	2022
Euroopan investointipankki 2002/2022	150 000 000,00	50 000 000,03		8 333 333,33	0,00	0,00	0,00	41 666 666,70	2022
Euroopan investointipankki 2003/2018	130 000 000,00	18 571 428,54		9 285 714,29	0,00	0,00	0,00	9 285 714,25	2018
Euroopan investointipankki 2004/2024	190 000 000,00	76 000 000,00		9 500 000,00	0,00	0,00	0,00	66 500 000,00	2024
Debeka, Schuldschein 28.8.2003	20 000 000,00	20 000 000,00		0,00	915 000,00	277 041,67	1 192 041,67	20 000 000,00	2018
Evangelische Zusatzversorgungskasse anstalt des öffentlichen rechts (EZVK) 4.10.2013	20 000 000,00	20 000 000,00		0,00	664 000,00	160 087,67	824 087,67	20 000 000,00	2033
Deutsche Bank, Schuldschein 15.11.2013	33 000 000,00	33 000 000,00		0,00	1 039 500,00	131 005,48	1 170 505,48	33 000 000,00	2033
Euroopan investointipankki 81914/18.12.2013	70 000 000,00	70 000 000,00		3 181 818,18	1 906 800,00	60 670,91	1 967 470,91	66 818 181,82	2038
Euroopan investointipankki 81914/15.12.2014	55 000 000,00	55 000 000,00		1 222 222,22	10 566,11	0,00	10 566,11	53 777 777,78	2039
Council of Europe Development Bank LD 1800/15.12.2014	50 000 000,00	50 000 000,00		0,00	5 561,11	0,00	5 561,11	50 000 000,00	2029
Euroopan investointipankki 22.273/31.1.2007	50 000 000,00	22 000 000,00		4 000 000,00	0,00	0,00	0,00	18 000 000,00	2022
Euroopan investointipankki 23.872/9.7.2007	40 000 000,00	19 200 000,00		3 200 000,00	0,00	0,00	0,00	16 000 000,00	2022
Euroopan investointipankki 23.872 II/16.3.2009	110 000 000,00	54 999 999,98		9 166 666,67	14 857,64	529,63	15 387,27	45 833 333,31	2022
Council of Europe Development Bank LD 1800 last tranche 16.12.2015	60 000 000,00	60 000 000,00		0,00	0,00	0,00	0,00	60 000 000,00	2030
Euroopan Investointipankki 83501/15.12.2016	50 000 000,00	50 000 000,00		0,00	574 000,00	23 916,67	597 916,67	50 000 000,00	2041
Yhteensä – Summa	1 128 000 000,00	638 771 428,53		57 056 421,36	5 149 650,69	654 917,31	5 804 568,00	581 715 007,17	
Lainat muilta kotimaisilta luotonantajilta Lån från andra inhemska kreditgivare									
Seniorisäätiö/2011, Khs 13.12.2010 1353 § Kauppahinnan velkaosuus – Köpesummans lånedel	6 974 527,00	7 437 802,77		0,00	113 128,98	0,00	113 128,98	7 437 802,77	2030
Yhteensä – Summa	6 974 527,00	7 437 802,77		0,00	113 128,98	0,00	113 128,98	7 437 802,77	

Nostovuosi/laina nro Lån för år/lån nr	Alkuperäinen lainapääoma Ursprungligt lånekapital EUR	Pääoma 1.1.2017 Kapital 1.1.2017 EUR	Lainojen lisäys Ökning i lån	Lainojen lyhennys Amortering av lån	Maksetut korot Betalda räntor EUR	Siirtyvät korot Räntor som överförs	Korot yhteensä Räntor totalt	Pääoma 31.12.2017 Kapital 31.12.2017 EUR	Erävuosi Sista amorteringssår
Lainat muilta kotimaisilta rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta Lån från andra inhemska finans- och försäkringsinstitut									
Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen S52156E/2011	336 195,00	67 239,00		44 826,00	2 969,72	362,97	3 332,69	22 413,00	2018
Yhteensä – Summa	336 195,00	67 239,00		44 826,00	2 969,72	362,97	3 332,69	22 413,00	

Korot ilmoitettu nykyisellä korkokannalla

Räntorna enligt nuvarande räntesats

Nostovuosi/laina nro Lån för år/lån nr	Alkuperäinen lainapääoma Ursprungligt lånekapital EUR	Pääoma 1.1.2017 Kapital 1.1.2017 EUR	Lainojen lisäys Ökning i lån	Lainojen lyhennys Amortering av lån	Maksetut korot Betalda räntor EUR	Siirtyvät korot Räntor som överförs	Korot yhteensä Räntor totalt	Pääoma 31.12.2017 Kapital 31.12.2017 EUR	Erävuosi Sista amorteringssår
Lainat ulkomaisilta rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta Lån från utländska finans- och försäkringsinstitut									
Liikenneliikelaitos – Trafikaffärsverket									
Euroopan investointipankki 31470/14.12.2012	50 000 000,00	41 860 465,10		2 325 581,40	1 101 325,58	46 879,59	1 148 205,17	39 534 883,70	2034
Euroopan investointipankki 31470 II/5.11.2013	70 000 000,00	64 878 048,78		3 414 634,15	1 747 225,60	256 259,76	2 003 485,36	61 463 414,63	2035
Euroopan investointipankki 31470 III/26.11.2014	50 000 000,00	47 619 047,62		2 380 952,38	756 190,48	67 847,09	824 037,57	45 238 095,24	2036
Pohjoismaiden investointipankki L5154/15.9.2009	30 000 000,00	26 037 735,82		1 132 075,48	35 513,43	11 456,60	46 970,03	24 905 660,34	2039
Pohjoismaiden investointipankki L5154 II/15.3.2011	20 000 000,00	17 358 490,57		754 716,98	34 819,71	12 729,56	47 549,27	16 603 773,59	2039
Pohjoismaiden investointipankki L6141/17.11.2016	60 000 000,00	60 000 000,00		1 538 461,54	133 600,00	29 230,77	162 830,77	58 461 538,46	2036
Yhteensä – Summa	280 000 000,00	257 753 787,89		11 546 421,93	3 808 674,80	424 403,37	4 233 078,17	246 207 365,96	
Ennustettu (lokakuun 2017 tilanteen mukaan) lainanotto loppuvuonna 2017 Uppskattad (enligt läget i oktober 2017) låntagning vid utgången av år 2017	0,00	0,00	50 000 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	50 000 000,00	
Kaikki yhteensä – Sammanlagt	2 165 310 722,00	1 371 263 467,19	50 000 000,00	115 307 750,29	18 231 049,74	1 771 834,35	20 002 884,09	1 305 955 716,90	

Korot ilmoitettu nykyisellä korkokannalla

Räntorna enligt nuvarande räntesats